ВУльянов (Ленин)

Προλετάριοι ὅλων τῶν χωρῶν, ἑνωθεῖτε!

ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΠΛΗΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ

54

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΡΩΣΙΚΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ
ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΡΞΙΣΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ· Θ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΕΓΙΝΕ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

ПОЛНОЕ СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ

ИЗДАНИЕ ПЯТОЕ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА · 1977

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ - ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΥ της ΚΕ του ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΜΟΣ

54

Γράμματα
Νοέμβρης 1921 — Μάρτης 1923

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ πεντηκοστός τέταρτος τόμος τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν περιέχει τά γράμματα, σημειώματα καί τηλεγραφήματα, πού γράφτηκαν τό Νοέμβρη τοῦ 1921 μέ Μάρτη τοῦ 1923· αὐτά σχετίζονται μέ τίς ἐργασίες τοῦ Β. Ι. Λένιν πού ἔχουν περιληφθεῖ στούς τόμους 44 καί 45 τῆς ἔκδοσης αὐτῆς.

Τά γράμματα χαρακτηρίζουν ἔντονα τήν τεράστια δουλιά τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν καθοδήγηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καί τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Μιά σειρά γραμμάτων περιέχει σοβαρές θέσεις γιά τήν οὐσία καί τή σημασία τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὁ Β. Ι. Λένιν τόνισε ὅτι τή ΝΕΠ πρέπει νά τήν ἐξετάζουμε σέ ἀδιάρηκτη σύνδεση μέ τά γενικά καθήκοντα καί τίς προοπτικές τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, στό φῶς τοῦ σχεδίου ΓΚΟΕΛΡΟ, πού ἀποσκοποῦσε στή δημιουργία τῶν οἰκονομικῶν θεμελίων τῆς νέας κοινωνίας· «ἡ νέα οἰκονομική πολιτική — ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν — *δέν ἀλλάζει* τό ἑνιαῖο κρατικό οἰκονομικό σχέδιο καί *δέν βγαίνει* ἔξω ἀπό τά πλαίσιά του, ἀλλά ἀλλάζει τόν *τ ρ ό π ο* τῆς πραγματοποίησής του» (σελ. 101). Ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε ἀπαραίτητο νά ἀποκρουστοῦν ἀποφασιστικά οἱ ἀστοί θεωρητικοί, οἱ δεξιοί σοσιαλιστές καί οἱ μενσεβίκοι, πού διαστρέβλωναν τή νέα οἰκονομική πολιτική τοῦ ΚΚΡ (μπ), καθώς ἐπίσης καί οἱ «ἀριστεροί» ὀπορτουνιστές, οἱ ὁποῖοι δέν κατανοοῦσαν σωστά τή ΝΕΠ, ἰδιαίτερα τή θέση τοῦ «κρατικοῦ καπιταλισμοῦ» στίς συνθῆκες τῆς δικτατορίας τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὁ Β. Ι. Λένιν τόνισε ὅτι «ἡ νέα πολιτική προχωρεῖ σοβαρά» καί ὅτι ὁ «κρατικός καπιταλισμός σέ κράτος προλεταριακῆς ἐξουσίας μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνο

περιορισμένος καί όσοναφορᾶ τή χρονική διάρκεια καί τούς κλάδους ἐπέκτασής του, καί όσοναφορᾶ τούς ὅρους ἐφαρμογῆς του, τόν τρόπο ἐλέγχου κτλ.» (σελ. 131).

Ἀπό τήν ἀλληλογραφία φαίνεται πόσο μεγάλη προσοχή ἔδινε ὁ Β. Ι. Λένιν στήν ἀνόρθωση τῆς βιομηχανίας. Πρότεινε νά παρθοῦν τά ἀναγκαῖα μέτρα «πού θά ἐξασφάλιζαν τήν κανονική δουλιά τοῦ Ντονμπάς», νά χορηγηθοῦν τά ἀναγκαῖα χρηματικά ποσά γιά τήν πετρελαιοβιομηχανία τοῦ Μπακοῦ, ἐνδιαφερόταν γιά τήν κατάσταση τῆς μεταλλουργίας, τή δουλιά τῶν ὑφαντουργείων, τῆς χαρτοβιομηχανίας. Ἐφιστοῦσε τήν προσοχή «στήν ἐξαιρετική σοβαρότητα πού ἔχουν οἱ ἐργασίες γιά τήν ἔρευνα τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ», ἀπαιτοῦσε νά γίνουν ἀμέσως οἱ προετοιμασίες γιά τήν ἀξιοποίηση τῶν κοιτασμάτων καί ὑπογράμμιζε: «Τή δουλιά αὐτή πρέπει νά τήν κάνουμε μέ *ἐξαιρετική* δραστηριότητα». Τώρα στό πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ, πού ψήφισε τό XXII συνέδριο τοῦ Κόμματος προβλέπεται ἡ δημιουργία μεταλλουργικῆς βάσης στό κεντρικό-εὐρωπαϊκό τμῆμα τῆς ΕΣΣΔ στή βάση τῆς ἀξιοποίησης τῶν σιδηρομεταλλευμάτων τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ.

Κάτω ἀπό τόν ἄμεσο ἔλεγχο τοῦ Β. Ι. Λένιν βρισκόταν ὅλη ἡ δουλιά στόν τομέα τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας. Ζητάει ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου «νά ἐπισπεύσουν τήν ἐπεξεργασία σχεδίου οἰκοδόμησης κρατικῶν ἠλεκτροσταθμῶν γιά τό 1922», παρακολουθεῖ ἄν ἐξασφαλίζονται ἔγκαιρα μέ ὅλα τά ἀπαραίτητα ἡ κατασκευή τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα, τήν κατάσταση στήν κατασκευή τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τοῦ Βόλχοφ, δίνει ἐντολή στά ὄργανα σχεδιασμοῦ νά ἐξετάσουν τό ζήτημα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ, ζητᾶ στοιχεῖα γιά τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ καί τῆς ἰσχύος τῶν ἠλεκτροσταθμῶν στή Σοβιετική Ρωσία κατά χρόνια. Στό γράμμα πρός τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι τῆς 28 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν διατυπώνει σημαντικές σκέψεις γιά τή σημασία τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ στήν οἰκοδόμηση τοῦ κομμουνισμοῦ, γιά τό ἀνέβασμα τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ.

Ὁ Β. Ι. Λένιν χάραξε τούς δρόμους τῆς ριζικῆς τεχνικῆς ἀνασυγκρότησης τῶν μεταφορικῶν μέσων, μέ πρότασή του ἔγινε ἡ ἐπεξεργασία τῶν πρώτων μέτρων γιά τή χρησιμοποίηση στούς σιδηροδρόμους μηχανῶν ντῆζελ, πού ἐγκρίθηκαν ἀπό τήν κυβέρνηση.

Σέ πολύ δύσκολες συνθῆκες χρειάστηκε νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀνόρθωση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε μεγάλη σημασία στό πρόβλημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἀγροτῶν μέ σπόρο, ἐνδιαφερόταν νά μάθει πῶς πάει ἡ «πώληση γεωργικῶν *ἐργαλείων*

μαζί καί τῶν τελειοποιημένων», καθώς ἐπίσης καί ἡ προπαγάνδισή τους. Ὑποδείχνοντας ὅτι ἡ «βελτίωση τῆς καλλιέργειας τῶν φυτῶν» ἀποτελεῖ ἕναν ἀπό τούς σπουδαιότερους ὅρους «αὔξησης τῆς παραγωγικότητας τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας», ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπέμενε νά ἐξασφαλιστοῦν μέ τίς ἀναγκαῖες χρηματοδοτήσεις οἱ ἐργασίες στόν τομέα αὐτό (σελ. 285, 307).

Λόγω τῆς κακῆς σοδιᾶς τοῦ 1921 πείνασαν ἑκατομμύρια ἄνθρωποι. Ὅπως δείχνει ἡ ἀλληλογραφία, ἡ ὀργάνωση τῆς πάλης ἐνάντια στήν πείνα ἀποτελοῦσε μιά ἀπό τίς πιό ἐπείγουσες φροντίδες τοῦ Β. Ι. Λένιν. Παίρνει μέτρα γιά τή συγκέντρωση καί σωστή κατανομή τῶν ἐσωτερικῶν ἐπισιτιστικῶν πόρων, γιά νά γίνουν ἀγορές σιτηρῶν στό ἐξωτερικό κτλ. «Καθετί τό δυνατό καί ἀδύνατο ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἔκανε, κάνει καί θά κάνει γιά βοήθεια τῶν πεινασμένων» — ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν στό Ρωσικό Ἐρυθρό Σταυρό (σελ. 181).

Παρακολουθώντας προσεκτικά τήν κατάσταση στό χωριό, ὁ Β. Ι. Λένιν παρακαλοῦσε τό διευθυντή τῆς ἐφημερίδας «Μπεντνοτά» Β. Α. Καρπίνσκι νά τόν ἐνημερώνει τακτικά, πόσα γράμματα ἀπό ἀγρότες φτάνουν στήν ἐφημερίδα, τί τό σοβαρό καί νέο παρουσιάζουν τά γράμματα αὐτά, ποιές εἶναι οἱ διαθέσεις τῶν ἀγροτῶν. Πολύ ἐνδιαφερόταν ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τήν πείρα τῆς ἀμοιβαίας συντροφικῆς βοήθειας ἀνάμεσα στούς κομματικούς πυρῆνες τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ.

Τόν καιρό ἐκεῖνο, πρωταρχικό καθῆκον ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐσωτερικοῦ καί ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί τή δημιουργία στή βάση αὐτή σταθεροῦ δημοσιονομικοῦ-νομισματικοῦ συστήματος. «Ἡ *πρακτική* ἀντιμετώπισή του εἶναι τό βασικό, τό βασικότερο, τό θεμελιακό», ἔγραφε. Αὐτός εἶναι ὁ μοναδικός δρόμος γιά τή μετατροπή τῆς ΝΕΠ «σέ *β ά σ η* οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά ἀγροτική χώρα, βάση πού δέν μπορεῖ νά τήν κατανικήσει καμιά δύναμη στόν κόσμο» (σελ. 133, 173). Ἔδινε συγκεκριμένες ἐντολές σχετικά μέ τά μέτρα γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου, ἀπαιτοῦσε στοιχεῖα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων, ἰδιαίτερα στό χωριό, χαιρόταν γιά τίς ἐπιτυχίες τοῦ συνεταιρισμοῦ. Μεγάλη προσοχή ἔδινε ὁ Β. Ι. Λένιν στά ζητήματα τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς. Θεωροῦσε ὅτι τά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν καί τῆς Κρατικῆς Τράπεζας πρέπει νά συμβάλουν στήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου, τόνιζε τήν ἀνάγκη τῆς κανονικῆς καταγραφῆς τῆς ποσότητας τῶν ἐμπορευμάτων πού ἔχει τό κράτος καί τῆς ποσότητας τοῦ χαρτονομίσματος, ἐνδιαφερόταν γιά τήν

πορεία τῆς εἴσπραξης τῶν φόρων, παρακολουθοῦσε τήν κατάσταση τοῦ ἀποθέματος χρυσοῦ, ἀπαιτώντας νά γίνεται οἰκονομία στή δαπάνη του.

Ὁ Β. Ι. Λένιν τόνιζε τήν ἀνάγκη τῆς σταθερῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑλικοῦ ἐνδιαφέροντος, καλοῦσε νά περιοριστοῦν ἀποφασιστικά οἱ μή παραγωγικές δαπάνες, νά ἐφαρμοστεῖ ἡ οἰκονομική ἰδιοσυντήρηση στίς κρατικές ἐπιχειρήσεις, νά ἐξασφαλίζεται ἡ οἰκονομική ἀποδοτικότητά τους· «...τά τράστ καί οἱ ἐπιχειρήσεις πού δουλεύουν μέ βάση τήν οἰκονομική ἰδιοσυντήρηση — ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν — ἔγιναν ἀκριβῶς γιά νά εὐθύνονται καί μάλιστα νά εὐθύνονται ὁλοκληρωτικά γιά τή λειτουργία τῶν ἐπιχειρήσεών τους χωρίς ἔλλειμμα» (σελ. 150).

Ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε ὅτι ἕνα ἀπό τά πιό βασικά καθήκοντα τῶν κεντρικῶν ὀργάνων καί τοῦ Τύπου πρέπει νά εἶναι ἡ γενίκευση καί ἡ προπαγάνδιση τῆς πρωτοπόρας τοπικῆς πείρας. «Πάρα πολύ πιό συγκεκριμένη νά εἶναι ἡ μελέτη τῆς τοπικῆς πείρας, τῶν λεπτομερειῶν, τῶν μικροζητημάτων, τῆς πρακτικῆς, τῆς συγκεκριμένης πείρας, πιό μεγάλη ἡ ἐμβάθυνση στήν πραγματική ζωή, στή ζωή καί τοῦ νομοῦ καί τῆς ἐπαρχίας καί τοῦ χωριοῦ — ἔγραφε ὁ Β. Ι. Λένιν — ἀνάλυση τῶν λόγων, γιά τό ποῦ, ποιός καί πῶς (μέ τί μεθόδους) κατορθώνει... νά πετυχαίνει μιά πραγματική, ἔστω καί μικρή καλυτέρευση· νά μή φοβόμαστε νά ξεσκεπάζουμε τά λάθη καί τήν ἀνικανότητα· νά ἐκλαϊκεύουμε καί νά *διαφημίζουμε* μέ ὅλα τά μέσα τό κάθε λίγο-πολύ διακεκριμένο τοπικό στέλεχος, νά τό προβάλλουμε σάν ὑπόδειγμα. Ὅση περισσότερη θά εἶναι μιά τέτια δουλιά, ὅσο περισσότερο θά ἐμβαθύνουμε στή ζωντανή πρακτική..., τόσο πιό πετυχημένα θά προχωρήσει ἡ καλυτέρευση καί τοῦ Τύπου μας καί ὅλης τῆς οἰκοδόμησής μας» (σελ. 237).

Σημαντικό μέρος τῶν γραμμάτων πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ στόν τόμο, εἶναι ἀφιερωμένα στά ζητήματα τῆς πολιτιστικῆς ἐπανάστασης. Ἑτοιμαζόμενος γιά τήν ἔκθεση στό IX Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ὁ Β. Ι. Λένιν ζήτησε ἀπό τούς καθοδηγητές τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας νά τοῦ παρουσιάσουν στοιχεῖα, τά ὁποῖα θά μποροῦσαν «νά χαρακτηρίσουν παραστατικά τό μεγάλωμα τῆς δίψας γιά γνώσεις, τῆς ἐπιθυμίας γιά σπουδή, τῆς προόδου στό ζήτημα αὐτό» — τόν ἀριθμό τῶν μαθητῶν, τόν ἀριθμό τῶν σπιτιῶν-ἀναγνωστηρίων, τῶν βιβλιοθηκῶν καί ἄλλα. Σάν κύριο καθῆκον στόν τομέα τῆς πολιτιστικῆς οἰκοδόμησης ὁ Β. Ι. Λένιν πρόβαλε τήν ἐξάλειψη τῆς ἀγραμματοσύνης. Σέ σχέ-

ση μ' αὐτό πρέπει νά σημειωθεῖ τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 12 τοῦ Γενάρη 1922, πού δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, στό ὁποῖο πρότεινε νά παρθοῦν μέτρα γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς ἰδιοσυντήρησης τῶν θεάτρων ὄπερας καί μπαλλέτου στή Μόσχα καί στήν Πετρούπολη, ὥστε «ἀπό τά ἐξοικονομημένα μ' αὐτό τόν τρόπο δισεκατομμύρια νά δοθοῦν ὄχι λιγότερα ἀπό τά μισά γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀγραμματοσύνης καί γιά ἀναγνωστήρια» (σελ. 110). Σοβαρή σημασία ἔδινε ὁ Β. Ι. Λένιν στήν προετοιμασία εἰδικῶν, στή δουλιά τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων: τόν ἐνδιέφερε ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν, ὁ ἀριθμός τῶν τεχνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων.

Σέ μιά σειρά ντοκουμέντα ἀντικαθρεπτίζεται ἡ φροντίδα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς. Ὅταν τοῦ ἔγιναν γνωστά τά στοιχεῖα ἀδιαφορίας, κωλυσιεργίας καί ἀδράνειας στό Ἐπιστημονικοτεχνικό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ καί στήν Ἐπιτροπή γιά τίς ἐφευρέσεις, πρότεινε νά τιμωρηθοῦν αὐστηρά οἱ ἔνοχοι. Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς ὑποστήριζε θερμά κάθε εἴδους πρωτοβουλία στόν τομέα τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν χρηματοδοτήθηκαν μέ τά ἀναγκαῖα ποσά οἱ ἐπιστημονικές ἐργασίες στόν τομέα τῆς ραδιοτεχνίας καί τῆς ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης. Ταυτόχρονα ἀπαιτοῦσε νά χρησιμοποιοῦνται ὀρθολογιστικά καί ἀποδοτικά τά ποσά πού χορηγοῦνται γιά ἐπιστημονικοτεχνικές ἔρευνες, ἐπανειλημμένα ὑπόδειχνε τήν ἀνάγκη νά μελετᾶται καί νά χρησιμοποιεῖται ὅ,τι καλύτερο δίνει ἡ πείρα τῆς ἐπιστήμης καί τεχνολογίας στό ἐξωτερικό.

Ἡ ἀλληλογραφία δείχνει πῶς ὁ Β. Ι. Λένιν ἀγωνιζόταν γιά τήν μπολσεβίκικη κομματικότητα τοῦ σοβιετικοῦ Τύπου, παρακολουθοῦσε τή δουλιά τῶν ἐκδοτικῶν, τῶν Συντακτικῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐφημερίδων καί τῶν περιοδικῶν, ἔκανε κριτική τῶν λαθῶν καί τῶν παραλείψεών τους, ἐνθάρρυνε τίς καλές πρωτοβουλίες. Ἐξαιρετική προσοχή ἔδινε στήν προετοιμασία γιά ἔκδοση τῆς συλλογῆς τῶν διαλεχτῶν γραμμάτων τοῦ Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς· στά γράμματα πρός τόν Β. Β. Ἀντοράτσκι, στόν ὁποῖο ἀνάθεσε τό ἔργο αὐτό, ὁ Β. Ι. Λένιν τόνιζε ὅτι ἡ ἔκδοση τῆς ἀλληλογραφίας τῶν θεμελιωτῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι «σοβαρή *διεθνής* ὑπόθεση», καί ἔδοσε συγκεκριμένες ἐντολές σχετικά μέ τό χαρακτήρα, τή σύνθεση τῆς συλλογῆς, τίς σημειώσεις γιά τά γράμματα κτλ.

Μερικά ντοκουμέντα άντανακλοῦν τήν ἐθνική πολιτική τοῦ Κόμματος, τή φροντίδα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά ὅλους τούς λαούς τῆς χώρας τῶν Σοβιέτ, γιά τή συσπείρωσή τους, τή φιλία καί τή συνεργασία τους, γιά τόν ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στό μεγαλοκρατικό σωβινισμό καί τόν τοπικό ἐθνικισμό.

Ἡ ἀλληλογραφία ἐπιμαρτυρεῖ πόσο ἐπίμονα ἐπιδίωκε ὁ Β. Ι. Λένιν τήν τελειοποίηση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Σπουδαιότερα καθήκοντα στόν τομέα αὐτό θεωροῦσε τήν ἐλάττωση τοῦ προσωπικοῦ καί τή μείωση τοῦ κόστους τοῦ μηχανισμοῦ — «τόν ἔλεγχο τῆς ἀναλογικότητας τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ», τήν ὀργάνωση ὅλης τῆς δουλιᾶς σέ ἐπιστημονική βάση, τήν πάλη ἐνάντια στή γραφειοκρατία καί τήν κωλυσιεργία. Ὁ Β. Ι. Λένιν καλοῦσε νά γίνεται πάλη ἐνάντια στήν κωλυσιεργία «πρακτικά, μέ ὅλους τούς κανόνες τῆς πολεμικῆς τέχνης». Τούς κακόβουλους γραφειοκράτες πρότεινε νά τούς τιμωροῦν αὐστηρά διοικητικά, νά τούς ἀπολύουν, νά τούς παραπέμπουν στό δικαστήριο. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἦταν ἐνάντια στίς ἀτέλειωτες, στίς ἀδικαιολόγητες ἀναδιοργανώσεις, στίς βιαστικές ἀνασυγκροτήσεις τῶν διοικητικῶν ὀργάνων. «Τό ζήτημα σήμερα δέν βρίσκεται στά ἱδρύματα, ἀλλά στούς ἀνθρώπους καί στόν ἔλεγχο τῆς πρακτικῆς πείρας» (σελ. 180). Τεράστια σημασία ἔδινε ὁ Β. Ι. Λένιν στόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἀποφάσεων καί τῶν ὁδηγιῶν τοῦ Κόμματος καί τῆς κυβέρνησης.

Βασικό μέσο γιά τήν τελειοποίηση τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε τόν κρατικό και κομματικό ἔλεγχο. Ἐκφράζοντας τή δυσαρέσκεια ἀπό τή δράση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης, ἔγραφε: «Φοβᾶμαι ὅτι ἡ δουλιά δέν εἶναι ὀργανωμένη ὅσο πρέπει σωστά. *Χαρακτηριστικό* τῆς δουλιᾶς εἶναι *οἱ χωριστές ἔρευνες καί* οἱ ἐκθέσεις. Ξεπερασμένα πράγματα. Δέν ἔχουμε *μετάπλαση* καί καλυτέρευση τοῦ μηχανισμοῦ» (σελ. 274).

Μεγάλα καί ὑπεύθυνα καθήκοντα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔβαζε στά δικαστικά ὄργανα. Ἐνδιαφερόταν γιά τό τί γίνεται στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης «γιά τήν ἔκδοση τοῦ Κώδικα νόμων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας». Ὑποδείχνοντας τήν ἀνάγκη τῆς «συστηματοποίησης κτλ. τῆς νομοθεσίας γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική», ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπανειλημμένα ἔγραφε ὅτι πρέπει νά μπεῖ τέρμα στίς ὑπερβάσεις τῆς ΝΕΠ ἀπό τά καπιταλιστικά στοιχεῖα. Ἀπαιτοῦσε ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στούς ἀντεπαναστάτες, στούς καταχραστές τῆς κρατικῆς περιουσίας, στή δωροληψία.

Μιά σειρά γράμματα, πού μπῆκαν στόν πεντηκοστό τέταρτο τόμο τῶν 'Απάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀφιερώνονται στά ἐσωκομματικά ζητήματα. Ὁ Β. Ι. Λένιν περιφρουροῦσε ἀκούραστα τήν ἑνότητα τοῦ Κόμματος, ἀπαιτοῦσε νά σταματήσει ἡ φραξιονιστική δράση τῶν ἀντικομματικῶν ὁμάδων, νά διωχτοῦν ἀπό τό ΚΚΡ (μπ) τά ξένα στοιχεῖα, οἱ ἄνθρωποι πού ντροπιάζουν τόν ὑψηλό τίτλο τοῦ κομμουνιστῆ. Ταυτόχρονα ὑπεράσπιζε δραστήρια τά μέλη τοῦ Κόμματος, πού κατηγοροῦνταν ἄδικα, ζητοῦσε ἀπό τά ἀντίστοιχα ὄργανα νά ἐξετάζουν προσεκτικά καί ὁλόπλευρα τήν ὁποιαδήποτε προσωπική ὑπόθεση. Σέ σχέση μ' αὐτό πρέπει νά σημειωθεῖ τό μεγάλο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921 πρός τήν ἐπιτροπή γιά τόν ἔλεγχο καί τήν ἐκκαθάριση τοῦ κυβερνείου Μόσχας, τό ὁποῖο δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά. Τό γράμμα αὐτό περιέχει ἐπίσης σπουδαῖες παρατηρήσεις τοῦ Λένιν ἱστορικο-κομματικῆς σημασίας.

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε ἐξαιρετική προσοχή στή σωστή ἐπιλογή καί τοποθέτηση τῶν στελεχῶν. Γιά τίς λενινιστικές ἀρχές στό ζήτημα αὐτό μιλάει, ἰδιαίτερα, τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Ε. Μ. Γιαροσλάβσκι τῆς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἀπ' ἀφορμή μιά ὑποψηφιότητα γιά τό ἀξίωμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας. Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς ζήτησε νά συγκεντρωθοῦν σχετικά μέ τόν σύντροφο αὐτό οἱ γνῶμες στά ἑξῆς ἐρωτήματα: «Ἡλικία; Πείρα; Ἐκτίμηση τῆς ἀγροτιᾶς; Γνώση τῆς οἰκονομίας; Σταθερότητα; Μυαλό; Ἀφοσίωση στό Σοβιετική ἐξουσία;» (σελ. 92-93). Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκτιμοῦσε τά δραστήρια, τά ἔμπειρα, τά πρωτόβουλα στελέχη. Ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ καθοδηγητής ἑνός ἀπό τά Ἐπιτροπάτα «διώχνει» καλά στελέχη, κατηγορώντας τα γιά «σκευωρίες», ὁ Β. Ι. Λένιν τοῦ ἔγραψε: «πρέπει νά μή βλέπετε «σκευωρία» ἤ «ἀντίβαρο» σ' αὐτούς πού ἔχουν διαφορετική γνώμη ἤ σ' αὐτούς πού μέ διαφορετικό τρόπο ἀντιμετωπίζουν τήν ὑπόθεση, ἀλλά νά ἐκτιμᾶτε τούς ἀνθρώπους πού ἔχουν πρωτοβουλία» (σελ. 73).

Ὅλη ἡ ἀλληλογραφία δείχνει μέ πόση συνέπεια ἐφάρμοζε ὁ Β. Ι. Λένιν τήν ἀρχή τῆς συλλογικῆς καθοδήγησης. Ποτέ δέν ἀποφάσιζε μόνος γιά ζητήματα πού χρειάζονταν συλλογική συζήτηση καί ἐπίλυση. Σέ ὅλα τά λίγο ἤ πολύ σοβαρά ζητήματα ὁ Β. Ι. Λένιν συμβουλευόταν τά μέλη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος, τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους καί τά ἄλλα καθοδηγητικά στελέχη. Καταδίκαζε δριμύτατα τό «διοικητικό τρόπο», τίς διοικητικές μεθόδους, τήν ἀγενή συμπεριφορά ἀπέναντι στούς συντρόφους, στούς ὑφισταμένους.

Μεγάλο μέρος στά γράμματα πού συμπεριλήφθηκαν στόν τόμο αὐτό πιάνουν τά ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς: ἡ δουλιά τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, ἡ προετοιμασία γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας, οἱ ἀμοιβαῖες σχέσεις μέ διάφορες χῶρες, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου ἀνάμεσα στή Σοβιετική Δημοκρατία καί τά καπιταλιστικά κράτη, οἱ διαπραγματεύσεις γιά τίς ἐκχωρήσεις. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐφάρμοζε μέ συνέπεια τήν ἀρχή τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης τῶν κρατῶν μέ διαφορετικό κοινωνικό σύστημα. Ἐπανειλημμένα ὑπόδειχνε ὅτι ἡ Σοβιετική Ρωσία εἶναι ἕτοιμη νά κάνει ορισμένες ὑποχωρήσεις μέ σκοπό τή διαφύλαξη τῆς εἰρήνης καί τήν ἀποκατάσταση ὁμαλῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μέ τίς καπιταλιστικές χῶρες. Ταυτόχρονα ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπόκρουε πάντα τίς ἀπόπειρες τῶν ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων νά ἀναμιχθοῦν στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῆς χώρας τῶν Σοβιέτ, νά ἐπιβάλουν στό Σοβιετικό κράτος ὑποδουλωτικούς ὅρους στίς οἰκονομικές συμφωνίες. Μιά σειρά ντοκουμέντα, μέρος ἀπό τά ὁποῖα δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά στή χώρα μας, δείχνουν πόσο ἀποφασιστικά ὑπεράσπιζε ὁ Β. Ι. Λένιν τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Ἕνα μέρος ἀπό τά γράμματα εἶναι ἀφιερωμένο στό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα. Τό γράμμα πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ τῆς 18 τοῦ Ἀπρίλη 1922 δείχνει τήν προσοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν στό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Ἀφρικῆς. Ἀπό τό γράμμα πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν (Νοέμβρης τοῦ 1922) φαίνεται πόσο θερμά ὑπεράσπιζε ὁ Β. Ι. Λένιν τόν ἀγώνα τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ ἐνάντια στό φασισμό. Πολύ ἐπίκαιρη σημασία ἔχουν οἱ προτάσεις σχετικά μέ τό πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, πού ἡ ἐπεξεργασία τους ἔγινε στή σύσκεψη τοῦ Γραφείου τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό IV συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 1922· στίς προτάσεις αὐτές γίνεται λόγος γιά τή διατύπωση στά προγράμματα τῶν Κομμουνιστικῶν κομμάτων καί στό πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς τῶν θέσεων σχετικά μέ τήν πάλη γιά «τίς μεταβατικές ἤ μερικές διεκδικήσεις». Στό γράμμα πρός τά μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό IV συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς τῆς 25 τοῦ Νοέμβρη 1922 περιέχονται σοβαρές ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ συνεδρίου γιά τό ἀγροτικό ζήτημα. Σέ ἄλλο γράμμα ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκφράζει τίς σκέψεις του σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί τῆς Διεθνοῦς τῶν Κόκκινων Συνδικάτων (βλ. σελ. 320-321).

Πολλά γράμματα ἀντανακλοῦν τή λενινιστική φροντίδα γιά τούς ἀνθρώπους — γιά τίς συνθῆκες ζωῆς καί τήν ὑγεία τῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος καί τοῦ κράτους, τῶν παραγόντων τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἄλλων συντρόφων (γιά τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα, τόν Γ. Ε. Ρουτζουτάκ, τόν Β. Α. Ἀβανέσοφ, τόν Μπέλα Κούν, τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, τόν Γκ. Λ. Σκλόβσκι, τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ἄλλους).

Τά γράμματα χαρακτηρίζουν λαμπρά τή σεμνότητα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἔτσι, λογουχάρη, ὅταν πληροφορήθηκε ὅτι ἐκλέχτηκε μέλος τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἀκαδημίας κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἔγραψε στήν Ἀκαδημία: «Εὐχαριστῶ πολύ. Λυπᾶμαι πού λόγω τῆς ἀρώστιας μου δέν μπορῶ νά ἐκπληρώσω ἀκόμη καί στόν ἐλάχιστο βαθμό τήν ὑποχρέωση τοῦ μέλους τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἀκαδημίας. Νά εἶμαι εἰκονικά δέν θέλω. Γι' αὐτό παρακαλῶ νά μέ διαγράψετε ἀπό τόν κατάλογο, ἤ νά μή μέ συμπεριλάβετε στόν κατάλογο τῶν μελῶν» (σελ. 184).

* *
*

Στόν πεντηκοστό τέταρτο τόμο περιέχονται 554 ντοκουμέντα πού ἀφοροῦν τήν περίοδο τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1921 μέ Μάρτη τοῦ 1923. Τά 528 δέν ἔχουν περιληφθεῖ σέ προηγούμενες ἐκδόσεις τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀπό αὐτά 162 ντοκουμέντα δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά (στά «Περιεχόμενα» αὐτά σημειώνονται μέ ἀστερίσκο). 18 ντοκουμέντα συμπεριλήφθηκαν στά «Παραρτήματα».

Ἐκτός ἀπ' αὐτό, στόν 54ο τόμο ὑπάρχει τμῆμα ἔργων καί ντοκουμέντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού τά ἔγραψε σέ διάφορες περιόδους ἀπό τό 1903 ὥς τό 1922 τά ὁποῖα συμπληρωματικά συμπεριλήφθηκαν στήν ἔκδοση αὐτή τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν. Σ' αὐτή συμπεριλήφθηκαν 161 λενινιστικές ἐργασίες· αὐτές βρέθηκαν μετά τήν ἔκδοση τῶν ἀντίστοιχων τόμων, ὅπου θά ἔπρεπε νά καταχωρηθοῦν σύμφωνα μέ τό χρόνο πού γράφτηκαν ἤ δέν μπῆκαν στούς τόμους αὐτούς ἀπό κάποιες ἄλλες αἰτίες. Ἀνάμεσα σ' αὐτές 46 ντοκουμέντα δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά: ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν στήν VI (τῆς Πράγας) Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ, ὁμιλίες στίς διεθνεῖς σοσιαλιστικές συνδια-

σκέψεις τοῦ Τσίμμερβαλντ καί Κίνταλ, «'Αντιρήσεις στίς παρατηρήσεις τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ στά ἄρθρα «Γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γιούνιους» καί «Τά ἀποτελέσματα συζήτησης γιά τήν αὐτοδιάθεση»», μιά σειρά σχέδια βασικῶν ἀποφάσεων τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων, καθώς καί ἄλλα ντοκουμέντα.

Τό 'Ινστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ
τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ

Β. Ι. ΛΕΝΙΝ
4 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

1921

1

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

Στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Δικαιοσύνης σύντρ. *Κούρσκι*

Στό γράμμα μου ἀρ. 809 τῆς 3 τοῦ Σεπτέμβρη. Σᾶς κατέστησα προσωπικά ὑπεύθυνο γιά μιά σειρά καθήκοντα καί παρακαλοῦσα νά μέ ἐνημερώνετε τακτικά γιά τήν ἐκπλήρωση *.

Παρακαλῶ νά ἀναφέρετε, πῶς ἐκπληρώθηκαν τά παρακάτω καθήκοντα:

1) νά ὑποχρεώσετε τούς δικαστές μέσω τῆς ΚΕ νά τιμωροῦν τή γραφειοκρατία αὐστηρότερα·

2) νά ὀργανώσετε σύσκεψη τῶν λαϊκῶν δικαστῶν τῆς Μόσχας, τῶν μελῶν τῶν στρατοδικείων κτλ. γιά τήν ἐπεξεργασία *ἀποτελεσματικῶν* μέτρων καταπολέμησης τῆς γραφειοκρατίας·

3) ὁπωσδήποτε τό φθινόπωρο αὐτό καί τό χειμώνα τοῦ 1921-1922 νά ἐκδικαστοῦν στή Μόσχα 4-6 ὑποθέσεις γραφειοκρατίας τῆς Μόσχας, ἀφοῦ διαλέξετε περιπτώσεις «χτυπητές» καί νά μετατρέψετε τήν κάθε δίκη σέ πολιτική ὑπόθεση·

4) νά βροῦμε ἔστω καί 2-3 ἔξυπνους «ἐμπειρογνώμονες» γιά ὑποθέσεις γραφειοκρατίας ἀπό κομμουνιστές πιό αὐστηρούς καί πιό μαχητικούς (νά χρησιμοποιηθεῖ ὁ Σοσνόβσκι) γιά νά μάθουμε νά διώκουμε τή γραφειοκρατία·

5) νά ἐκδοθεῖ καλό, κατανοητό, ὄχι γραφειοκρατικό γράμμα (ἐγκύκλιος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης) γιά τήν καταπολέμηση τῆς γραφειοκρατίας [1].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1927 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 30 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ 30

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο ἀρ. 262. *Ἡ Σύντ.*

2

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

Στόν σύντρ. Ἀβανέσοφ

Συγκαλεῖτε αὔριο σύσκεψη τῆς ἐπιτροπῆς γιά τό ἀπόθεμα χρυσοῦ σχετικά μέ τίς παραγγελίες τοῦ Λομονόσοφ;

Πρέπει νά ἐπωφεληθοῦμε ἀπ' αὐτό καί *λιγάκι* νά περιορίσουμε τήν αὐτονομία του μέ τήν ἔννοια τῆς ὑπαγωγῆς του *ὄχι* ἄμεσα στό ΣΕΑ, ἀλλά μέσω τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν (ἤ μέσω τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου;) [2].

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

3

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ο. ΑΛΣΚΙ

σ. Ἄλσκι! Σᾶς ἀποστέλλω αὐτή τήν παράκληση τοῦ Σβέντσικοφ.

Σταματάει ἡ βιομηχανία χάρτου *γιά ἕνα ὁλόκληρο χρόνο,* ἄν δέν τή βοηθήσουμε *τώρα*. Πρέπει νά ἐντείνετε ὅλες τίς δυνάμεις.

Ἀπαντεῖστε μου τί κάνετε. Μήπως θά πρέπει νά ὁρίσω ἔκτακτη ἐπιτροπή; [3]

5/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

4

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ

Στόν σύντρ. *Μπογκντάνοφ*

Ἀντίγραφα στούς σ.σ. Χιντσούκ καί Ράντσενκο

Σύντρ. Μπογκντάνοφ!

Ἡ «ἐκχώρηση» στόν Στέινμπεργκ (ἀγορά πρώτων ὑλῶν βυρσοδεψίας σύν εἰσαγωγή ἀπό τό ἐξωτερικό ἐμπορευμάτων καί εἰδῶν γιά ἀνταλλαγή) ἐξετάζεται, ὅπως ἄκουσα στό ΣΕΑ, στήν Ἐπιτροπή χρησιμοποιήσης τοῦ ΑΣΛΟ [4].

Μά αὐτό, στήν οὐσία, δέν εἶναι ἐκχώρηση μέ τή συνηθισμένη ἔννοια, καί κατά τήν ἐξέτασή της εἶναι ἀπαραίτητο νά πάρουν μέρος καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν (πολύ περισσότερο πού ὁ Χιντσούκ χθές δήλωσε ὅτι γνωρίζει τόν Στέινμπεργκ ἀπό τήν ἀρνητική πλευρά).

Καλέστε τόν Χιντσούκ ἐξάπαντος στή συζήτηση καί μέ τήν εὐκαιρία σκεπτόμαστε νά καθορίσουμε κάποια ἄλλη σύνθεση τῶν ἐπιτροπῶν πού ἐξετάζουν τίς «ἐκχωρήσεις» παρόμοιου εἴδους» [5].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

5

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ, ΤΩΝ ΟΥΡΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΙΡΓΚΙΣΤΑΝ

5. XI. 1921.

Συνιστῶ πολύ τόν κομιστή, σύντροφο Μιχάηλοφ, πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐξέταση τῆς ἐκχώρησης (ὑποτιθέμενης) στόν Λέσλι Οὔρκαρτ, καί παρακαλῶ ὅλους τούς συντρόφους νά παρέχουν καί στόν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς καί σέ ὅλα τά μέλη της *παντοειδή* καί *ὁλόπλευρη* βοήθεια. Ἡ ὑπόθεση ἔχει τεράστια παγκρατική καί πανομοσπονδιακή σπουδαιότητα [6].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

6

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Ἐντέλλομαι, ἐπειγόντως, σύμφωνα μέ τήν ὑπόδειξη τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ ΑΣΛΟ, νά γίνει προσκόλληση τοῦ βαγονιοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΕΑ γιά τόν ἔλεγχο τοῦ Κιστίμ *.

---

* Ἐδῶ καί παρακάτω μέ παρόμοιο ἀστερίσκο σημειώνονται οἱ τίτλοι, πού δίνονται σύμφωνα μέ τίς πηγές. *Ἡ Σύντ.*

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

Παρακαλῶ πολύ τόν σ. Φομίν νά ἐλέγξει προσωπικά, νά ορίσει σέ περίπτωση ἀνάγκης ὑπεύθυνο πρόσωπο καί νά διατάξει τόν γραμματέα νά δόσει στή Διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ τηλεφωνογράφημα *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν) **

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

7

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΛΟΜΠΑΤΣΙΟΦ

Πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ, στόν σ. Λομπατσιόφ

Ἐντέλλομαι μέ τή λήψη τοῦ παρόντος σέ διάστημα δύο ὡρῶν νά δοθοῦν στόν ἐκπρόσωπο τοῦ ΑΣΛΟ εἴδη ρουχισμοῦ καί τρόφιμα, σύμφωνα μέ τή διατακτική, πού φέρει τήν ὑπογραφή τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ σ. *Μπογκντάνοφ*, γιά τά μέλη τῆς ἀποστολῆς τοῦ ΣΕΑ πού κάνει ἔρευνα στό Κιστίμ.

Τήν ἐκτέλεση τῆς διαταγῆς αὐτῆς ἀναθέτω προσωπικά στόν σ. *Λομπατσιόφ*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ***

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

8

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Νά διορίσω μήπως ἐπιτροπή;

1) Ποκρόβσκι

2) Χαλάτοφ

---

* Ἡ τελευταία παράγραφος γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό ντοκουμέντο ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΑΣΛΟ Π. Α. Μπογκντάνοφ. *Ἡ Σύντ.*

*** Τό ντοκουμέντο ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ.*

3) Νοβίτσκι, μέ εἰσήγηση τή Δευτέρα τό βράδυ στό *Μικρό ΣΛΕ*, τήν Τρίτη * στό Μεγάλο ΣΛΕ;

Συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά μ' αὐτούς καί πέστε μου [7].

5/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

9

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν
στόν *Π. Π.* Γκορμπουνόφ

Παρακαλῶ νά ἐλέγξετε καί νά μοῦ ἀναφέρετε μέ ἀκρίβεια

1) *πότε* στάλθηκε στόν Κράσιν ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου *ὑπέρ* τῆς πρότασης τῆς «Φαουντέισον Κόμπανι».

2) *Ἀντίγραφο* τοῦ κειμένου πού στείλατε γι' αὐτό [8].

7/XI. *Λένιν*

P. S. Τό τηλεγράφημα αὐτό ἐπιστρέψτε το.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

10

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

σ. Γκορμπουνόφ! Παρακαλῶ νά σταλεῖ κρυπτογραφικά στόν *Κράσιν*.

Τό τηλεγράφημά Σας τῆς 1. IX εἶναι σχεδόν ὑστερικό. Ξεχάσατε ὅτι οὔτε σεῖς δέν προτείνατε νά ὑποχωρήσουμε ἀμέσως στόν Λέσλι Οὔρκαρτ, ἐνῶ ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου εἶναι πολύ μελε-

* Πρόκειται γιά τίς 7 καί 8 τοῦ Νοέμβρη. *Ἡ Σύντ.*

τημένη καί δέν εἶναι ἄρνηση. Ὁσοναφορᾶ ὅμως τήν «Φαουντέισον Κόμπανι» στίς 29/Χ σᾶς στάλθηκε πλήρης συγκατάθεση καί ἐντολή νά βιαστεῖτε. Πρέπει νά μεριμνήσετε γιά τήν πιό ταχύτερη ἀνταλλαγή τηλεγραφημάτων μεταξύ μας: ὁ μηχανισμός τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γενικά δουλεύει ἄσχημα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

11

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Ἀπόρρητο

Στεῖλτε το στή σύσκεψη τῶν ἀντίστοιχων Λαϊκῶν ἐπιτρόπων (ἀφοῦ συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά μέ τόν Οὔνσλιχτ) καί μετά στό Μικρό ΣΛΕ [9].

7/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

12

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ [10]

Ἀπόρρητο

σ. Κάμενεφ!

Κατά τή γνώμη μου, ὁ Τσιτσέριν δέν ἔχει δίκιο. Νά τεθεῖ ὅρος, ὥστε τό σιτάρι νά πηγαίνει *μόνο* στούς πεινασμένους μας ἀγρότες· *πρέπει νά συμφωνήσουμε*. Στό ΣΛΕ στίς 5/XI ἀποφασίσαμε νά δοθεῖ χρυσός μόνο γιά *9 ἑκατομμύρια πούτια* (33–15=18. 18:2=9 [11]). Πρέπει νά βοηθήσουμε μέ κάθε τρόπο, ἔστω καί γιά ἀγγλικά παλιοπράγματα.

Γιά τήν ἀσφάλεια ὅμως θά συνεννοηθοῦμε μέ τόν καθιερωμένο τρόπο.

7/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

13

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΤΥΠΟΥ, ΤΑ ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΣΛΟ, ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ [12]

Ἀναθέτω στόν σ. Σμολιανίνοφ νά καλέσει ἐπιτροπή στήν ὁποία νά πάρουν μέρος: τό Κεντρικό Πρακτορεῖο Τύπου, τά Ἐκδοτικά τμήματα τοῦ ΑΣΛΟ, τό ΛΕ Γεωργίας, τό ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἐπεξεργασία πρακτικῶν μέτρων ρύθμισης τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐκδόσεων κατά τόπους καί τήν ὑποβολή γιά ἔγκριση στό ΣΕΑ.

Παρακαλῶ νά ὁριστοῦν ὑπεύθυνα πρόσωπα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

14

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ! Στέλνω γιά ἐνημέρωση [13]. Δέν γίνεται νά ανατεθεῖ σέ κάποιον (στόν Στρουμίλιν;) δυό φορές τό μήνα νά συγκεντρώνει τά *τελικά στοιχεῖα γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς στό Ντονμπάς;*

9/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

15

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

σ. Ἀβανέσοφ! Βάζετε μήπως σήμερα τό ζήτημα γιά τά ἄροτρα «Φάουλερ»; Ὁ Μάρτενς, λένε, λόγω ἀρώστιας ζητάει ἀναβολή ἀκόμη μιά φορά.

Δέν κάνει τότε νά χωριστεῖ τό ζήτημα καί νά λυθεῖ σήμερα ἐνμέρει, ὥστε ἡ ὑπόθεση νά μή μείνει στάσιμη, ἀλλά νά προωθηθεῖ ἀμέσως;

Λογουχάρη, νά ἀναβληθεῖ τό ζήτημα γιά τήν εὐθύνη κτλ.

Νά ἀποφασιστεῖ: νά καθοριστεῖ 1 πρόσωπο καί νά κινηθεῖ ἐσπευσμένα [14].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

16

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ!

Κοιτάξτε το καί ἐπιστρέψτε το στόν Ἀβανέσοφ.

Τό πρῶτο διάγραμμα (φόρτωση κάρβουνου τοῦ Ντονμπάς) πρέπει νά παρθεῖ σάν ὑπόδειγμα διαγράμματος γιά τό ΣΕΑ *.

Μόνο:

1. ὅλα τά διαγράμματα πρέπει νά εἶναι σέ χαρτοφύλακα καί ὄχι σέ πακέτο,

2. γι' αὐτό οἱ διαστάσεις τῶν διαγραμμάτων νά εἶναι μικρότερες,

3. Ὁ ἀριθμός τῶν γραμμῶν στά διαγράμματα ὄχι > 3 **.

9. XI. 21 *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

17

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

Στό Προεδρεῖο τῆς ΠΕΕ
Στόν σύντρ. *Οὔνσλιχτ*

Σᾶς προτείνω νά συνεχίσετε τήν ἔρευνα τῆς ὑπόθεσης τῆς Διϋπηρεσιακῆς Ἐπιτροπῆς *** σέ σύνδεση μέ τόν ἔκτακτο οἰκονομικό ἔλεγχο τοῦ Οἰκονομικοῦ τμήματος τῆς ΠΕΕ μέ τήν προσωπική

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἐκδ., τόμ. 44, σελ. 184 καί 467-468. *Ἡ Σύντ.*

** — ὄχι περισσότερο ἀπό 3. *Ἡ Σύντ.*

*** Διϋπηρεσιακή Ἐπιτροπή γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀλλοδαπῆς περιουσίας τοῦ εἰδικοῦ τμήματος τῆς Διεύθυνσης διανομῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 35. *Ἡ Σύντ.*

ἐπίβλεψή Σας καί τήν ἔκθεση τοῦ ἀνακριτῆ γιά τήν πορεία τῆς ἀνάκρισης καί τό πόρισμά του πρός τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Δικαιοσύνης σύντρ. *Κούρσκι.*

9/XI. 1921. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

18

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. ΜΠ. ΡΙΑΖΑΝΟΦ [15]

Στόν σ. Ριαζάνοφ

Ἀξιότιμε σύντροφε! Εὐχαριστῶ πολύ γιά τό γράμμα, τό βιβλίο καί τή φωτογραφία. Τήν τελευταία τήν ἐπιστρέφω.

Τήν μπροσούρα τοῦ Ἔνγκελς γιά τόν Σέλλινγκ θά τή ζητήσω, ὅταν τελειώσω τό γράμμα τοῦ Λασσάλ πρός τόν Μάρξ. Ἄν τήν τελειώσετε νωρίτερα, θά εἶμαι πολύ εὐγνώμων ἄν τή στείλετε.

Τήν πρόταση πρός τήν ΚΕ θά τή στείλω στά μέλη τοῦ ΠΓ [16].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

19

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΙΧΑΗΛΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μιχάηλοφ!

Προτείνω: νά ἐγκριθεῖ *καταρχήν* καί νά ὑποβληθεῖ στό *ΣΛΕ* [17].

9/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

20

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Ζητῶ τή γνώμη ἀπό 1-2 πιστούς καί ἔμπειρους ἀνθρώπους [18].

9/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

21

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΜΠ. ΧΑΛΑΤΟΦ

10/XI-1921.

Σύντρ. *Χαλάτοφ!*

Δόστε σημείωμα (σχετικά μέ τό ἐφεδρικό ἀπόθεμα τῶν 16 ἑκατομμυρίων πουτιῶν) στόν γραμματέα τῆς ΚΕ, σ. Μιχάηλοφ, ἀμέσως σήμερα, μέ συγκεκριμένη πρόταση.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

22

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

10. XI. 1921.

Στόν σ. Ν. Π. Γκορμπουνόφ

Οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ἐργοστασίου *Μπριάνσκ* κατασκεύασαν *7 ἠλεκτροκίνητα ἀλέτρια.* Ὥς τήν 1. I. 1922 θά κατασκευάσουν *20.*

Ταυτόχρονα οἱ δυσκολίες εἶναι ἀφάνταστα μεγάλες.

Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀνταμειφθοῦν ἰδιαίτερα μέχρι 70 ἐργάτες καί ὑπάλληλοι. Αὐτό βεβαιώνει ὁ διευθυντής τοῦ ἐργοστασίου Μπριάνσκ σ. *Ζελτόφ.*

Παρακαλῶ νά μπεῖ αὔριο τό ζήτημα στό *ΣΕΑ*, ἀφοῦ συζητήσετε μέ τόν σ. Ζελτόφ τό εἶδος τῆς ἀνταμοιβῆς (παράσημο Ἐργατικῆς Σημαίας, χρηματική ἤ σέ εἶδος) [19].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

23

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ

Σύντρ. Ράντσενκο!

Αὐτός εἶναι παλιός κομματικός σύντροφος.

Τέτιοι ἄνθρωποι θά εἶναι ὁπωσδήποτε ὠφέλιμοι γιά τήν πάλη ἐνάντια στά ἀσυνείδητα στοιχεῖα στό ἐξωτερικό.

Αὐτός δέν εἶναι ἔμπορος, ἀλλά, σύμφωνα μέ συστάσεις ἐμπορικά ἔμπειρων ἀνθρώπων, θά φέρει ὄφελος σάν εὐσυνείδητος ἄνθρωπος, ὄφελος ἀναμφίβολα.

Παρακαλῶ νά τόν διορίσετε [20].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

24

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ

σ. Ράντσενκο!

Ἐπιδιῶξτε λοιπόν (ὄχι τίς ὑστερίες τοῦ Κράσιν, ἀλλά) ἀκριβή προθεσμία ἐμφάνισης τοῦ Λεζάβα.

Ἀπό τόν Κράσιν θά πρέπει, κατά τή γνώμη μου, νά παραιτηθοῦμε, ἄν αὐτός θά συνεχίζει νά ἀπαντάει ὑστερικά [21].

Δέν πρέπει νά τό παρατραβᾶμε ἀτέλειωτα.

Πότε στείλατε Ἐσεῖς τό *κείμενο* (τῆς ἀπόφασης γιά τήν ΚΕΚΣ καί τή συμμετοχή της στό ἐξωτερικό ἐμπόριο [22]) στό Λονδίνο;

στό Βερολινο; Πότε τό πῆραν ἐκεῖ; Πότε πήρατε ἀπάντηση καί γνώμη;

10/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

25

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

Στόν ἀντιπρόεδρο τῆς ΠΕΕ σύντρ. *Οὔνσλιχτ*
Ἀντίγραφο στό Μικρό ΣΛΕ

Σᾶς ἀναθέτω νά καλέσετε σύσκεψη ὑπό τήν προεδρία Σας μέ συμμετοχή τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, Ἐσωτερικῶν, Στρατιωτικῶν γιά ἐπείγουσα ἐξέταση τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τήν πάλη ἐνάντια στό λαθρεμπόριο.

Εἰσήγηση στό Μικρό ΣΛΕ θά κάνετε Σεῖς. Νά τήν ἑτοιμάσετε σέ μιά ἑβδομάδα [23].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

26

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ

Σήμερα πῆρα τό ἐκδομένο ἀπό Σᾶς σέ 50 χιλ. ἀντίτυπα ἄρθρο μου «Ἡ τέταρτη ἐπέτειος τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης» *. Παρακαλῶ στό ἑξῆς νά μέ ρωτᾶτε, ἄν θά πρέπει νά ἐκδίδετε σέ ξεχωριστή ἔκδοση καί σέ πόσα ἀντίτυπα.

Τό συνημμένο ἄρθρο παρακαλῶ νά ἐκδοθεῖ σέ 5 χιλ. ἀντίτυπα [24].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 144-152. *Ἡ Σύντ.*

27

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΓΚΛΙΑΣΣΕΡ

Ποῦ στάλθηκαν τά **3** ἀντίτυπα;

Νά ρωτηθεῖ τηλεφωνικά τό Κρατικό ἐκδοτικό: ζητῶ νά μοῦ σταλεῖ τό *θεωρημένο* δοκίμιο.

Πότε θά εἶναι ἕτοιμο; Πιό γρήγορα [25].

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

28

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΙΧΑΗΛΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [26]

Γιά ἐνημέρωση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

σ. Μιχάηλοφ!

Κατά τή γνώμη μου, νά τόν καλέσω δέν χρειάζεται, ἀφοῦ δέν μπορῶ νά ἐλέγχω, καί στά λόγια δέν θά πιστέψω.

Προτείνω νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Ζηνόβιεφ νά πάρει ἀπό τόν Λέμκε σύντομη, ἀκριβή καί σαφή γραπτή ἔκθεση τῆς ὑπόθεσης μέ ὑπογραφή τοῦ Λέμκε. Στήν ἔκθεση πρέπει νά ὑποδείχνονται: μέ τί κατηγορεῖται ἤ εἶναι ὕποπτη ἡ Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος· τί σκέπτεται νά κάνει ὁ Λέμκε. Τήν ἐπιτροπή πρέπει νά τή σχηματίσουμε ὄχι μέ 15, ἀλλά μέ 3 ἀνθρώπους: 1) ἕνα μέλος τῆς ΠΚΕΕ, 2) ὁ Λέμκε, 3) ἕνας κομμουνιστής ἀπό τόν πυρήνα τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος.

Τό ΠΓ θά συζητήσει τότε τή δήλωση αὐτή τοῦ Λέμκε [27].

11/X. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

29

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

12. XI. 1921.

σ. Γκορμπουνόφ!

Σᾶς παρακαλῶ νά διαβάσετε τό συνημμένο καί νά σταλεῖ στόν σ. Ἄλσκι γιά νά ἐνημερωθεῖ αὐτός καί τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ

Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν, καί μετά νά σταλεῖ στόν σ. Κάμενεφ, πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς πού ἐνδεχόμενα μπορεῖ νά θίξει τό ζήτημα αὐτό [28].

Τόν Τσεμποταριόφ τόν ἤξερα ἀπό τή δεκαετία τοῦ 1880, ἀπό τήν ὑπόθεση ἀκόμη τοῦ μεγαλύτερου ἀδελφοῦ μου, τοῦ Ἀλέξανδρου Ἰλίτς Οὐλιάνοφ, πού ἀπαγχονίστηκε τό 1887. Ὁ Τσεμποταριόφ εἶναι ἀναμφίβολα τίμιος ἄνθρωπος. Πολιτικά στήν ἐποχή τῆς πρώτης ἐπανάστασης καί μετά ἦταν καντέτος, ἀλλά ὄχι δραστήριος. Νομίζω ὅτι στήν εὐσυνειδησία του μποροῦμε καί πρέπει νά βασιστοῦμε. Τώρα, φαίνεται, πολιτικά εἶναι πιό κοντά στό «Σμένα Βέχ» [29].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

30

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Ἀξιότιμε Βλαντίμιρ Ἰλίτς

Ὁ Γκούντριτς ἔχει σκοπό νά ζητήσει, πρῶτο, τή χορήγηση σ' ἐμᾶς, ἀπό τήν ἀμερικανική ἑταιρία «Grain Corporation» * μέ ἄδεια τῆς ἀμερικανικῆς κυβέρνησης, δανείου σέ σιτηρά γιά τήν ἀνοιξιάτικη σπορά καί τή διατροφή τῶν ἐνηλίκων. Θέλει, νά ἐπιστρέψουμε τά σιτηρά πού πήραμε, τόν ἑπόμενο κιόλας χρόνο ἀπό τή σοδιά. Θέλει νά διευκρινίσει ἄν συμφωνοῦμε σ' αὐτό. Δεύτερο, μετά τή λήξη τῆς θητείας του, σάν κυβερνήτης τῆς Ἰνδιάνας, κλήθηκε εἰδικά ἀπό τόν προσωπικό του φίλο, τόν Χοῦβερ καί στάλθηκε ἐδῶ γιά νά ἐξακριβώσει τήν κατάσταση μέ σκοπό, νά θέσει, μέ τήν ἐπιστροφή του στήν Ἀμερική, μπροστά στό Κογκρέσσο τό ζήτημα τῆς παροχῆς βοήθειας σέ μᾶς. Γενικά ἐκφράζει τίς πιό φιλικές ἀπόψεις. Ταξίδεψε στό Βόλγα μέ τήν ἰδιότητα δῆθεν τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ΑΔΒ καί προσωπικά πείστηκε γιά τή σταθερότητα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. Αὐτόν, σάν ἀμερικανό, τόν

; Πρέπει νά ρωτήσω τόν Ὀσίνσκι καί τόν Φρούμκιν καί θά ἀποφασιστεῖ στό *ΣΕΑ*. Μπορεῖ γιά τήν ὥρα νά ἀπαντήσετε: *κατ' ἀρχήν ναί;* Καί κατόπιν ἀκριβής συμφωνία ἰδιαίτερα;

* — «Ἑταιρία σιτηρῶν». *Ἡ Σύντ.*

ἀνησυχεῖ πολύ, ὅταν βλέπει στήν Πετρούπολη μηχανές καί διάφορα ἐμπορεύματα ἀπό τήν Ἀγγλία καί τή Γερμανία καί ὅταν τέτια δέν ὑπάρχουν ἀπό τήν Ἀμερική. Γιά τό λόγο αὐτό τοῦ διηγήθηκα καί τίς δικές μας ἀπόπειρες σύναψης ἐμπορικῶν καί βιομηχανικῶν σχέσεων μέ τήν Ἀμερική, ἀρχίζοντας ἀπό τήν περίοδο τοῦ Ρόμπινς, πού εἶναι καί προσωπικός του φίλος...

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Γκ. Τσιτσέριν*

12/XI.

σ. Τσιτσέριν! Δέν μπόρεσα νά δεχτῶ σήμερα τόν Γκούντριτς. Ὅπως φαίνεται, δέν θά μπορέσω ὥς τήν ἀναχώρηση. Ἴσως θά εἶναι ἀρκετό, ἄν Ἐσεῖς τοῦ *γράψετε καμιά δεκαριά* γεμάτα φιλοφροσύνη καί ἐξαιρετικά ἐλπιδοφόρα λόγια (ἄν θέλετε, *καί ἀπό μένα,* ὅτι δῆθεν Ἐσεῖς μιλήσατε μαζί μου, καί ὅτι ἐγώ *λυπᾶμαι πολύ,* πού δέν μπόρεσα νά τόν συναντήσω).

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

31

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ [30]

Ἀντίγραφο στό *Στατιστικό Γραφεῖο*

Οἱ προθεσμίες γιά τήν ὑποβολή τῶν ἐκθέσεων στό ΣΕΑ, καθορισμένες μέ νόμο — 15 τοῦ Ὀχτώβρη-1 τοῦ Νοέμβρη — ἀπό Σᾶς παραβιάστηκαν. Ἐκθέσεις Σας στό ΣΕΑ δέν ἔφτασαν. Ἐπικρίνω τήν ἀμέλεια, τήν ἀργοπορία καί ἀπαιτῶ ἔγκαιρη ἀποστολή μέσα στίς προθεσμίες. Ἀμέσως γνωστοποιεῖστε στό ΣΕΑ τά ὀνόματα, ἐπίθετα καί τήν ὑπηρεσιακή θέση τῶν προσώπων πού εἶναι ὑπεύθυνα γιά τήν ἔγκαιρη κατάρτιση καί ἀποστολή τῶν ἐκθέσεων. Παρόμοια ἐντολή διαβιβάστε στούς νομούς [31].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

32

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Στεῖλτε το στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι.

Μάθετε τή γνώμη του. Κατόπιν, χωρίς νά δείξετε τό γράμμα αὐτό, ρωτεῖστε τόν Φομίν καί ἴσως κανέναν ἄλλο ἀκόμη καί πέστε μου τό ἀποτέλεσμα [32].

12/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

33

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Συνεννοηθεῖτε μ' αὐτόν καί φέρτε τήν ὑπόθεση ὥς τή λύση ἤ πέστε σέ μένα [33].

12/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

34

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΜΑΓΝΗΤΙΚΗΣ ΑΝΩΜΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΥΡΣΚ [34]

Νά συνεχίσουμε ἀκόμη τίς ἐμπορικές διαπραγματεύσεις μέ σκοπό νά συμφωνήσει τό ΠΚΣΣ μέ τόν ἀνάδοχο.

Νά διακόψουμε *εἶναι ἀνεπιθύμητο.*

14/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

35

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

14. XI. 1921.

Στόν σ. Οὔνσλιχτ

Ἀπάντηση στό δικό Σας μέ ἀρ. 23077 (τῆς 11. XI) [35].

Σύμφωνα μέ τήν πρότασή Σας καί τό πόρισμα τοῦ σ. Κούρσκι διευκρινίζω ὅτι σέ Σᾶς παραμένει, ὅπως Ἐσεῖς ἐπιθυμούσατε, ἡ παρακολούθηση τῆς πορείας τῆς ἀνάκρισης. Στόν Κούρσκι ἡ ἔκθεση γιά τό πόρισμα τῆς ἀνάκρισης καί ἡ ἔκθεση γιά τήν πορεία τῆς ἀνάκρισης σέ περίπτωση πού τό ζητήσει αὐτό ὁ Κούρσκι.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

36

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ [36]

σ. Μπουχάριν! Διαβάστε το παρακαλῶ. Ἐμεῖς θά πρέπει (ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό τό συγκεκριμένο ἄρθρο, ἄν καί, ὅπως φαίνεται, δέν εἶναι ἄσχημο) νά δημοσιεύσουμε *περισσότερα* ἄρθρα τῶν ἰνδῶν συντρόφων, γιά νά τούς ἐνθαρύνουμε καί νά συγκεντρώνουμε περισσότερες πληροφορίες γιά τήν Ἰνδία καί τό ἐπαναστατικό της κίνημα.

14/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

37

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ

15/XI.

σ. Λουνατσάρσκι!

Θά ἤθελα πολύ νά ἐκπληρώσω τήν παράκληση τοῦ σ. Ζηνόβιεφ καί νά βρίσω τόν Σερράτι [37].

Μπορεῖτε Ἐσεῖς νά μέ βοηθήσετε;

Ἡ βοήθεια θά μποροῦσε νά εἶναι διπλή:

1) νά μοῦ δόσετε τό χειρόγραφο τῆς μπροσούρας Σας (16. XI, ὅπως Ἐσεῖς εἴπατε; Ἤ ἀντιγραμμένη ἀργότερα;) [38],

2) νά μοῦ δόσετε 2-3 πρωτότυπα ντοκουμέντα στά ἰταλικά, γιά νά «ἐξοπλιστῶ» καλύτερα. Τά ντοκουμέντα νά εἶναι ἀπό τά πιό χαρακτηριστικά.

Ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ὁ Σερράτι, φαίνεται, ρώτησε τόν Λάτζαρι: «Σᾶς ἐξαπάτησαν;», «Ποιός εἶναι ὁ ἀπατεώνας;». Δέν ἔχετε μήπως Ἐσεῖς τό *πρωτότυπο* αὐτοῦ τοῦ ἐρωτήματος;

P. S. Τό προσαρτημένο νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

38

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ι. ΣΑΜΑΡΙΝ [39]

15/XI. 1921.

σ. Σαμάριν!

Μέ πληροφοροῦν ἄνθρωποι ἀπόλυτα τίμιοι καί πού ἦταν στήν Κριμαία ὅτι *κρασί κλέβουν ὅλοι*. Ἀσχήμιες μέ τό παραπάνω, δωροδοκίες, μεθοκοπήματα. Ἐσεῖς *εὐθύνεστε* γιά τόν ἀμερόληπτο καί πλήρη ἔλεγχο. Ἐδῶ πού τά λέμε: τό ἀμφισβητούμενο ζήτημα μεταξύ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ὑγιεινῆς εἶναι νά πουλήσουμε κρασί στό ἐξωτερικό (ἐγώ νομίζω ὅτι αὐτό πρέπει νά γίνει καί γρήγορα), ἤ νά τό ἀφήσουμε γιά τά νοσοκομεῖα. Πρέπει νά συγκεντρώσετε ὅλο τό ὑλικό γι' αὐτό τό ζήτημα *γρήγορα*. Σέ περίπτωση πού παρουσιαστεῖ κάτι τό ἔκτακτο τηλεγραφεῖστε σέ μένα ἀπευθείας. Πολύ σύντομα τηλεγραφήματα περιμένω κάθε ἑβδομάδα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

39

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

σ. Οὔνσλιχτ! Μιά καί δόθηκε ἄδεια γιά τήν Ἀμερική, σημαίνει πώς ἐμπόδια δέν ὑπάρχουν; Παρακαλῶ νά δόσετε ἐντολή (καί νά

διορίσετε ὑπεύθυνο πρόσωπο: *γραμματέα),* νά τή δόσετε *ἀμέσως*, χωρίς παραμικρή καθυστέρηση, χωρίς τυπικότητες [40].

15/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

40

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

σ. Σμίλγκα! Δόστε αὐτό νά μεταφραστεῖ καί νά ὑποβληθεῖ ἐπίσημα στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ. *Νά μή γίνουν ὑπερβολές*. Ἐλέγξτε *προσωπικά*. Αὐτό νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε [41].

15/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

41

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκουρμπουνόφ!

1) τό γράμμα τοῦ *Φράι* (Frye) στεῖλτε το σύμφωνα μέ τή δική μου σημείωση καί ἐλέγξετε τήν *ἐπιστροφή* [42].

2) Ὑπενθυμίστε μου μετά τήν ἐπιστροφή.

3) Τά ὑπόλοιπα στό *Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας* γιά γνωμοδότηση, *νά μή τά χάσετε* καί νά μοῦ τά ἐπιστρέψετε *γρήγορα* [43].

15/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

42

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Μιά καί τά ὑλικά τῆς ἐπιτροπῆς πού ἐργάστηκε στήν Τούλα, ὅπως γράφει ὁ Μπογκντάνοφ, τά ἔχουν φέρει στή Μόσχα, τότε ἐγώ

εἶμαι ὑπέρ τῆς προκαταρκτικῆς μελέτης τους ἐδῶ, δηλαδή εἶμαι ὑπέρ τῆς πρότασης τοῦ Μπογκντάνοφ [44].

16/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

43

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

16. XI. 1921.

Σύμφωνα μέ πρόταση τοῦ Προεδρείου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου, προτείνω νά συμπεριληφθοῦν ἐκμέρους του οἱ σ.σ.

Στρουμίλιν
καί Β. Μ. Σμιρνόφ

στήν ἐπιτροπή πού συγκροτήθηκε τήν 1. XI. 1921 ἀπό τό ΣΛΕ ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Κούρσκι γιά τό ζήτημα τῆς συστηματοποίησης κτλ. τῆς νομοθεσίας γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική [45].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

44

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Κ. ΜΑΡΤΕΝΣ

Ἐπεῖγον

Πρός τόν σ. Μάρτενς

Σύντρ. Μάρτενς! Ὁπωσδήποτε νά εἰδοποιήσετε τήν Πετρούπολη καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Δίχως **τριπλό** ἔλεγχο τίποτε δέν θά ἔχει ἑτοιμαστεῖ καί θά γίνει σκάνδαλο.

Νά βάλετε ζήτημα στό *ΣΕΑ* καί στό Μικρό ΣΛΕ γιά τά μέτρα προετοιμασίας [46].

17/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

45

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ [47]

σ. Ράντσενκο!

Ἡ ὑπόθεση εἶναι σοβαρή. Πρέπει 1) νά συγκληθεῖ σύσκεψη (ἀλήθεια δέν ἔγινε;)· 2) νά ἐπεξεργαστοῦν λεπτομερεῖς κανόνες, ὁδηγία· 3) — — σχέδιο βαθμιαίας ἐκτέλεσής της· 4) ἔλεγχο μέσω τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐργατικοῦ (ἰδιαίτερα τοῦ **κομμουνιστικοῦ**) Τύπου.

Ἐπιστρέψτε το μέ λεπτομερή ἀπάντηση [48].

17/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1961 στό περιοδικό «Ἰστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

46

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Ἐπεῖγον. Κατά προτεραιότητα
Ἀπολύτως ἐμπιστευτικό

Λονδίνο, στήν ἀντιπροσωπεία τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης
γιά *τόν Κράσιν*

Ἀπάντηση στό τηλεγράφημά Σας τῆς δεκάτης τετάρτης τοῦ Νοέμβρη γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ Λεζάβα στίς εἴκοσι - τριάντα τοῦ μήνα.

Ἔχετε ὑπόψη ὅτι ἐμεῖς περιμένουμε ὑπερβολικά πολύ, ἄς βιαστεῖ ὁ *Λεζάβα* μέ κάθε τρόπο. Ὁ Ράντσενκο μοῦ εἶπε ὅτι ὁ *Λεζάβα* ἀναχωρεῖ ἀπό τό Λονδίνο στίς δεκαέξι. Τηλεγραφεῖστε ἀμέσως ἀκριβή ἡμερομηνία ἀναχώρησης [49].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

47

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΝΑΡΙΜΑΝΟΦ [50]

Μπακού, στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Ἀζερμπαϊτζάν
Ναριμάνοφ

Οἱ εὐχές μου γιά τήν ἐπαναλειτουργία τῆς Κρατικῆς τράπεζας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν εἶναι νά γίνει σίγουρο στήριγμα τῆς νέας οἰκονο-

μικῆς πολιτικῆς στά χέρια τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν τῆς ἀδελφῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας. Ἡ δωρεά τῶν 40 ἑκατομμυρίων γιά τούς λιμοκτονοῦντες τοῦ Μέσου καί Κάτω Βόλγα καί τοῦ Κουρδιστάν ἀποτελεῖ τήν καλύτερη ἔνδειξη τῆς ἑτοιμότητας νά βαδίσετε κάτω ἀπό τή σημαία τῆς Κόκκινης Διεθνοῦς τῶν ἐργαζομένων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ τῆς ΣΟΣΔΡ *Λένιν*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 17 καί 21 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 33ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστον καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

48
ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

18/XI.

σ. Κρεστίνσκι!

Εὐχαριστῶ πολύ γιά τό γράμμα.

Ἐλπίζω πολύ ὅτι θά ἐπιβάλλετε νά γίνουν σωστά ἀκριβεῖς ἐκθέσεις γιά τούς ἀσθενεῖς καί ὑποδείξεις γιά τή θεραπεία τους [51]. Μήπως θά μπορέσετε νά ζητήσετε στοιχεῖα γιά τόν *Ναούμ Γιάκοβλεβιτς Τάσιν* [52], ἀνταποκριτή μιᾶς ἐφημερίδας τῆς Μαδρίτης, ζεῖ στό Βερολίνο (Wilmersdorf, Jenaerstr. *20,* bei Temkin *), πρώην συνεργάτης τῆς «Κίεβσκαγια Μίσλ» [53]; Ποιός εἶναι; Μενσεβίκος; Μέ ἐνδιαφέρουν τά *ἰσπανικά* του βιβλία γιά τή *ρωσική ἐπανάσταση* καί τή *δικτατορία τοῦ προλεταριάτου* [54]. Μήπως ὑπάρχουν στά γερμανικά ἤ στά γαλλικά;

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1921
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

49
* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἀντίγραφο στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν

Μέ σκοπό τή συγκέντρωση σέ ἕνα μέρος ὅλων τῶν πολύτιμων ἀντικειμένων πού φυλάσσονται πρός τό παρόν σέ διάφορα κρατικά

* — Βίλμερσντορφ Ἰεναερστράσσε 20, στόν Τέμκιν. *Ἡ Σύντ.*

ἱδρύματα, προτείνω σέ τρεῖς μέρες, ἀπό τήν ἡμέρα τῆς λήψης τοῦ παρόντος, νά παραδοθοῦν στό Κρατικό θησαυροφυλάκιο τῆς ΣΟΣΔΡ ὅλα τά πολύτιμα ἀντικείμενα πού βρίσκονται τώρα στή διάθεση τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς [55].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

50

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

σ. Μόλοτοφ! Ἀπό ποῦ βρέθηκε σέ Σᾶς αὐτή (ἡ σταλμένη σέ μένα) πλατφόρμα τῶν «συνεταιριστῶν»; Ἀκόμη δέν τή διάβασα, ἀλλά βλέπω ἀρκετά παράξενα πράγματα; Ποιοί εἶναι αὐτοί; Τά ὀνόματα; Ποῦ ἐκδόθηκε αὐτή; Ποῦ κυκλοφορεῖ; Ἀπό ποιόν; Ποιός κρύβεται πίσω ἀπ' αὐτό; Ὀνόματα; Ἕνας ἀριθμός ἀπό τούς σαμάριους, καί ποιοί; Ἤ ὄχι μόνο σαμάριοι; [56]

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 18 καί 22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

51

ΣΥΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ Ν. Α. ΕΜΕΛΙΑΝΟΦ

19. XI. 1921.

Πρός τούς συντρόφους Στομονιακόφ, Λουτοβίνοφ,
Κράσιν, Βορόβσκι, Κέρζεντσεφ, Λομονόσοφ, Λιτβίνοφ κ.ἄ.

Συστήνω μέ ἐπιμονή τόν κομιστή σύντρ. Νικολάι Ἀλεξάντροβιτς Ἐμελιάνοφ. Τόν γνωρίζω προσωπικά ἀπό τόν Ἰούλη τοῦ 1917, σάν

ἕναν ἀπό τούς καλύτερους ἀνάμεσα στήν παλιά κομματική φρουρά τῆς Πετρούπολης. Παρακαλῶ νά τοῦ δόσετε *ἀπόλυτη* ἐμπιστοσύνη καί ποικιλότροπη βοήθεια. Θεωρῶ ἐξαιρετικά σπουδαῖο νά τόν γνωρίσετε ἀπό κοντά μέ τίς ὑποθέσεις τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, γιατί στό ἐξωτερικό μεταξύ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου δέν φτάνουν οἱ πεπειραμένοι κομματικοί ἄνθρωποι, αὐτό εἶναι τό πρῶτο. Καί δεύτερο, ἔχω σειρά στοιχείων ὅτι οἱ ἐργάτες τοῦ ἐξωτερικοῦ συχνά παραπονοῦνται πώς τό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου τῆς ΣΟΣΔΡ δέν ψάχνει νά βρεῖ τρόπους προσέγγισης μαζί τους *. Καί ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη ὁ ρόλος τοῦ Ἐμελιάνοφ θά πρέπει νά εἶναι πολύ μεγάλος.

Παρακαλῶ πολύ τούς παραλῆπτες πού θά γνωριστοῦν μέ τόν σ. Ἐμελιάνοφ νά μοῦ γράψουν.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

52

* ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ

19. XI. 1921.

Παρακαλῶ πολύ νά δόσετε *ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη* καί κάθε βοήθεια στόν σύντροφο Νικολάι Ἀλεξάντροβιτς *Ἐμελιάνοφ*, προσωπικά γνωστό μου ἀκόμη πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, παλιό κομματικό στέλεχος καί ἕνας ἀπό τούς ἐπιφανεῖς παράγοντες τῆς ἐργατικῆς πρωτοπορίας τῆς Πετρούπολης **.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 45. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. ἐπίσης τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

53

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ: *δόστε νά άντιγραφεῖ* αὐτή ἡ *γνώμη τῆς Ν. Κ. * γιά τό διάταγμα σχετικά μέ τήν πληρωμή τῶν βιβλίων* καί στεῖλτε την στόν Κούρσκι [57].

19/XI. *Λένιν*

Κατά κανόνα, στίς βιβλιοθῆκες ὑπάρχουν συμβούλια βιβλιοθηκῶν ἀπό ἐκπροσώπους τοῦ ὀργανωμένου πληθυσμοῦ: τοῦ τοπικοῦ πυρήνα, τοῦ συνδικάτου, τῆς ἕνωσης νεολαίας, τοῦ τμήματος γυναικῶν, τά ὁποῖα παρακολουθοῦν ἄν δουλεύει κανονικά ἡ βιβλιοθήκη.

Στά ἀναγνωστήρια τῶν χωριῶν ὑπάρχουν γιά τόν ἴδιο σκοπό «συμβούλια ἀναγνωστηρίων τῶν χωριῶν» ἀπό τοπικούς ἀγρότες.

Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή βιβλιοθηκῶν μπορεῖ νά ἐκδόσει ἐγκύκλιο, ἐπιφορτίζοντας τά συμβούλια νά δίνουν στίς ἀνώτερες ἱεραρχίες (τά συμβούλια τῶν ἀναγνωστηρίων τῶν χωριῶν στίς ἐπαρχιακές βιβλιοθῆκες, τά συμβούλια τῶν ἐπαρχιακῶν καί περιφερειακῶν βιβλιοθηκῶν στίς κεντρικές) ἀποδείξεις, ὅτι τά βιβλία καί οἱ ἐφημερίδες παίρνονται καί σωστά ἀξιοποιοῦνται. Αὐτό θά εἶναι πολύ ὠφέλιμο καί ἀπό τήν ἄποψη ὅτι θά ὑπάρχει ἔλεγχος γιά τή σωστή λειτουργία τῶν συμβουλίων καί θά εἶναι κίνητρο γιά τήν ὀργάνωσή τους ἐκεῖ, ὅπου αὐτά δέν ὑπάρχουν. Γενικά, ἡ συγκεντροποίηση τῆς ὀργάνωσης τῶν συμβουλίων (σύνδεση μεταξύ τῶν βιβλιοθηκῶν διαφόρων τύπων) ἔχει ἤδη προωθηθεῖ τόσο, ὥστε αὐτό μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ.

Στό διάταγμα μπορεῖ νά συμπληρωθεῖ: «μέ τόν ὅρο ὅτι ὑπάρχει ἔλεγχος γιά τή σωστή χρησιμοποίησή τους ἐκμέρους τῶν συμβουλίων τῶν βιβλιοθηκῶν καί τῶν συμβουλίων τῶν ἀναγνωστηρίων τῶν χωριῶν».

Πρέπει ἀκόμη νά προστεθεῖ σχετικά μέ τά σχολεῖα — τά σχολεῖα ἐκεῖνα, πού μποροῦν νά ἀποδείξουν ὅτι ἡ ἐφημερίδα τούς εἶναι ἀναγκαία γιά τή δουλιά μέ τούς μαθητές ἤ μέ τόν πληθυσμό, ἔχουν τό δικαίωμα νά παίρνουν δωρεάν ἐφημερίδες, ἐφόσον βεβαιώνεται ἡ ἀναγκαιότητα αὐτή ἀπό τά Τμήματα λαϊκῆς παιδείας ἐπαρχίας, νομοῦ και κυβερνείου.

Ν. Κ. Οὐλιάνοβα

P. S. Τό Δεκέμβρη θά γίνει ἡ συνδιάσκεψη γιά τίς βιβλιοθῆκες, ὅπου ὅλα αὐτά θά τά ἐφαρμόσουμε.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ν. Κ. Κρούπσκαγια. *Ἡ Σύντ.*

54

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

Χθές στίς 8 ἡ ὥρα τό βράδυ ἦταν σέ μένα ὁ Ὄσιπ Πετρόβιτς *Γκόλντενμπεργκ*. Παρά τήν προειδοποίηση τοῦ φρουραρχείου καί τῶν σκοπῶν μισή ὥρα πρίν, ἄν ὄχι περισσότερο, *κρατήθηκε* ὄχι κάτω στό ΣΛΕ, ἀλλά *ἐπάνω*.

Ἀκόμη μιά φορά — καί δέν εἶναι ἤδη ἡ πρώτη — ἐφιστῶ τήν προσοχή σ' αὐτή τήν παραβίαση τῆς τάξης. Μή μέ ὑποχρεώνετε νά καταφύγω σέ αὐστηρά μέτρα καί ἐπιδιῶξτε, ὥστε σέ κάθε εἰδοποίηση τῶν σκοπῶν ἀπομέρους τῆς γραμματείας μου, νά μή μπορεῖ νά γίνει οὔτε ἡ *παραμικρή καθυστέρηση*.

Μέ πλήρη λεπτομέρεια εἶναι ἐπεξεργασμένες οἱ ὁδηγίες; Ἐλέγχονται ἄραγε; Γιά τήν ἐκτέλεση ἀναφέρατε [58].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

55

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Ἀπόρρητο

σ. Μόλοτοφ! Παρακαλῶ νά τό δόσετε μέ τή σειρά σέ ὅλα τά μέλη τοῦ *Πολιτικοῦ Γραφείου* γιά νά ἐνημερωθοῦν, μέ **ἐπιστροφή** [59].

19/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

56

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

19. XI. 1921.

σ. Κούρσκι!

Ὁ Κράσιν πολύ φοβᾶται ὅτι οἱ ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς Γκρόμαν (τό μέγεθος τῶν δικῶν μας ζημιῶν ἀπό τήν ἐπέμβαση) περιορίστηκαν ἀπό τόν Γκόιχμπαργκ.

Ὁ σύντρ. Γκόιχμπαργκ, φαίνεται, εἶναι ἄρωστος.

Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐλεγχθεῖ *πολύ ἐπισταμένα:*

(1) ἄν ἔχουν διαφυλαχτεῖ τελείως καλά οἱ ἐργασίες αὐτές;

(2) Ποιό τό ἀποτέλεσμά τους;

(3) Ποιός εὐθύνεται γιά τήν ἀκεραιότητα καί τή διαφύλαξη;

(4) Ἀπαιτεῖται μήπως *νά δουλευτοῦν ἀκόμη;*

(5) Σέ ποιόν νά ἀνατεθεῖ αὐτό;

Ἐλέγξτε *προσωπικά* καί ἀπαντεῖστε μου, παρακαλῶ, χωρίς καθυστέρηση [60].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

57

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

19. XI. 1921.

σ. Μόλοτοφ!

Ὁ σ. Τεοντορόβιτς ὑπέβαλε σήμερα τήν παραίτησή του. Ἀρνήθηκα νά τή δεχτῶ.

Γιά μένα εἶναι ξεκάθαρο ὅτι αὐτός θέλει νά ἀπαλλαχτεῖ ἀπό τό ὄντιουμ * ἐνδεχόμενων διενέξεων καί προστριβῶν μέ τόν Ὀσίνσκι.

Εἶμαι ὅμως πεισμένος ὅτι ἡ ὑπόθεση θά τακτοποιηθεῖ πρός μεγάλο ὄφελος γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο.

Παρακαλῶ νά τό κυκλοφορήσετε μέ τή σειρά στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά νά διευκρινιστεῖ, ἄν αὐτά ἐγκρίνουν τήν ἄρνησή μου νά δεχτῶ τήν παραίτηση τοῦ Τεοντορόβιτς [61].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ὁ Β. Ι. Λένιν χρησιμοποιεῖ ἐδῶ τή λατινική λέξη «odium» πού στά παραπάνω συμφραζόμενα σημαίνει «κηλίδα», «δυσάρεστο». *Ἡ Σύντ.*

58

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

19. XI. 1921.

σ. Γκορμπουνόφ!

Αὐτό εἶναι ἀντικανονικότατο ἀπό τήν πλευρά Σας, ἀφοῦ τόσο σοβαρό ἔγγραφο μοῦ τό δίνετε Σεῖς στίς **17/XI** (!!) μέ ἕνα τόσο κενό σέ περιεχόμενο σημείωμα.

Ἔπρεπε νά εἶχε ὑποβληθεῖ στό *ΣΕΑ!*

Θά εὐθύνεστε Σεῖς ἄν, ἐξαιτίας τῆς ἀναχώρησης τοῦ Ἀβανέσοφ, θά γίνει λάθος καί ἄν οὔτε Σεῖς, οὔτε ὁ Σμολιανίνοφ δέν ἐπικοινωνήσετε ἔγκαιρα μέ τόν Ἰβάν Νικίτιτς Σμιρνόφ (εὔκολο: αὐτός εἶναι στήν Πετρούπολη) οὔτε μέ τόν Τσουτσκάγεφ. *Ἐσεῖς φταῖτε.*

Γιατί κάποιος Κρασίνσκι νά ἐνεργεῖ, ἐνῶ Ἐσεῖς καί ὁ Σμολιανίνοφ νά ἀδρανεῖτε;; [62]

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

59

ΠΡΟΣ ΤΟΝ I. В. ΣΤΑΛΙΝ

Σύντρ. Στάλιν! Δέν μπορεῖτε νά μοῦ στείλετε ἀντίγραφο τῆς ἀπάντησής Σας στόν Τσιτσέριν; Κατά τή γνώμη μου, αὐτός ἔχει δίκιο [63].

20/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

60

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΟΔΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΑ

Παρακαλῶ *σήμερα ὁπωσδήποτε* νά ἐπανεξεταστεῖ, ἐπειδή διαμαρτυρήθηκαν οἱ σ.σ. Τσουτσκάγεφ καί Ἰβάν Νικίτιτς Σμιρνόφ, ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 11/XI τ. ἔ. γιά τό νέο ἔργο *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

61

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ, Χ. ΓΚ. ΡΑΚΟΒΣΚΙ, Ι. Ι. ΣΒΑΡΤΣ, ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ, Μ. Λ. ΡΟΥΧΙΜΟΒΙΤΣ

21. XI. 1921.

στόν σ. Μόλοτοφ
στόν σ. Ρακόβσκι
στόν σ. «Σεμιόν» (Σβάρτς) ἀπό τήν ΚΕ τῆς Πανρωσ. ἕνωσης ἐργατῶν ὀρυχείων
στόν σ. Πιατακόφ
στόν σ. Ρουχιμόβιτς } στό Ντονμπάς

Ἀξιότιμε σύντροφε!

Συνημμένα ἀποστέλλω τήν μπροσούρα τοῦ σ. Ρεμέικο [64].

Εἶναι ἀρκετό νά ἀνατρέξεις μιάμιση σελίδα (13 καί 14) γιά νά δεῖς τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης: τήν πάλη καί τίς φαγωμάρες στό Ντονμπάς.

Στήν πάλη ἤ τίς διαφωνίες τοῦ Πιατακόφ μέ τόν Ρουχιμόβιτς προστίθενται ἀκόμη οἱ διαφωνίες τοῦ Ρεμέικο (καί τῶν ἀναφερόμενων ἀπ' αὐτόν στή σελίδα 14 συντρόφων) μέ τόν Πιατακόφ καί τόν Κάλνιν.

Εἶναι πολύ ἐπικίνδυνες αὐτές οἱ διαφωνίες καί οἱ διχόνοιες στό Ντονμπάς, στό *φρούριό* μας.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 58. *Ἡ Σύντ.*

Παρακαλῶ, διαβάστε τήν μπροσούρα (ἤ εἶναι ἐντελῶς ἀρκετό τίς δυό σελίδες, τή 13 καί 14) καί νά μοῦ γράψετε ἔστω καί δυό λέξεις, ποιά μέτρα θά μπορεῖ (καί πρέπει) νά ληφθοῦν γιά τήν ἐξάλειψη τῶν διαφωνιῶν καί προστριβῶν στό Ντονμπάς [65].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

62

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΣΤΑΡΚΟΦ

Βερολίνο, στόν Σταρκόφ

Ἔλαβα τήν πρώτη ἔκθεση. Ἐπιμένω ὅπως, ἄν ὄχι ὅλη ἡ παραγγελία, τότε τουλάχιστον δέκα πλήρεις συλλογές ἐργαλείων τήν 1 τοῦ Μάρτη νά εἶναι στά λιμάνια μας, ὥς τήν 1 Ἀπρίλη — στόν τόπο ἐργασιῶν. Ἀπό τήν ἔκθεση δέν βλέπω σιγουριά στήν προθεσμία. Τηλεγραφεῖστε μέ σαφήνεια τή δυνατότητα ἐκπλήρωσης [66].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

63

ΣΥΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ [67]

Γνωρίζω τόν σ. Γκανέτσκι ἀπό τό 1903, ὅταν αὐτός ἦταν ἀντιπρόσωπος τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τῆς Πολωνίας στό συνέδριο τοῦ Κόμματός μας. Τόν ἤξερα μετά σέ ὅλο τό διάστημα σάν πολωνόμέλος τῆς ΚΕ. Τόν εἶδα ἀπό πιό κοντά τό 1912-1914, ὅταν ζούσαμε μαζί στήν Κρακοβία. Ὁ σύντρ. Γκανέτσκι ἐπανειλημμένα ἀπό ἐκεῖ πῆγε γιά παράνομη δουλιά στήν Πολωνία, ἐκπληρώνοντας ἐντολές τῆς ΚΕ καί στήν προσφυγιά καί στή Ρωσία. Ὑπεύθυνα τόν συνιστῶ στό Κόμμα.

Τό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)* 21. XI. 1921.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

64

ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΣΧΑΣ [68]

Πολύ ὕποπτο!

Ὁ σ. Οὔνσλιχτ ὀφείλει νά διορίσει *ἀξιοπιστότατο, προσωπικά* γνωστό σ' αὐτόν ἄνθρωπο *γιά τόν ἔλεγχο*. Αὐτό εἶναι καθαρή ληστεία. Μήπως γίνεται παντοῦ;

21/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

65

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Κ. ΒΕΤΟΣΚΙΝ

Στόν ἀντιπρόεδρο τῆς *Ἐπιτροπῆς ἀποθεμάτων χρυσοῦ σ. Βετόσκιν*

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐπισπεύσετε τήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος χορήγησης χρυσοῦ γιά τή χαρτοβιομηχανία. Ἡ ὑπόθεση δέν ἐπιδέχεται παραπέρα ἀναβολές [69].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

66

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Σ. ΠΙΛΙΑΒΣΚΙ

22/XI.

σ. Πιλιάβσκι!

Στεῖλτε μου, παρακαλῶ, σύντομη γραπτή ἀναφορά γιά τό ποσό τῶν χρεῶν τῆς Ἀντάντ σέ μᾶς, πού ὑπολογίστηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή Σας * κατά κατηγορίες

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 56. *Ἡ Σύντ.*

α) πλήρως ἀποδεδειγμένα, μέ λεπτομέρεια τεκμηριωμένα·
β) λιγότερο λεπτομερειακά·
γ) λιγότερο ἀποδεικτικά θεμελιωμένα
κτλ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

67

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

σ. Μόλοτοφ! Παρακαλῶ, νά καθορίσετε γιά τόν σ. *Κισελιόφ*, πρόεδρο τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ, ἄδεια καί θεραπεία, σύμφωνα μέ τήν *ὑπόδειξη τῶν γιατρῶν*, ὄχι λιγότερο *ἀπό δυό μῆνες*.

Ὁ Σεμάσκο κάλεσε ἰατρικό συμβούλιο (ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί ὁ Μινόρ) πού διαπίστωσε μεγάλη ὑπερκόπωση κτλ., κτλ.

Συνημμένα στέλνω βεβαίωση.

Σανατόριο γι' αὐτόν πρέπει νά βρεθεῖ σύμφωνα μέ τόν καθορισμό τῶν γιατρῶν: μπορεῖ καί πρέπει ἀπό τόν Σεμάσκο νά παρθεῖ γραπτή ὑποχρέωση [70].

22/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

68

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

22. XI. 1921.

Στόν σ. Στάλιν καί τόν σ. Οὔνσλιχτ

Τό συνημμένο μοῦ τό ἔδοσε ὁ σ. Κισελιόφ [71]. Νά μέ τί ἄσχημο τρόπο νοικιάζουν σέ μᾶς.

Καταγραφή *εἰκονική*, ὅπως αὐτή. Ἤ στήν οὐσία καμιά.

Ἄπειρο πλῆθος πολύτιμων ἐμπορευμάτων — ὑφασμάτων, μηχανῶν, λουριῶν μηχανῶν κτλ., κτλ. — κατακλέβονται ἀπό τούς ἐνοικιαστές, τούς παραλῆπτες καί ἀπ' αὐτούς πού δίνουν μέ νοίκι. Ἔχω ἤδη γράψει μιά φορά γι' αὐτό στόν Οὔνσλιχτ.

Δέν θά πρέπει μήπως νά καλέσουμε ἀπό ὑπερέμπιστους ἀνθρώπους *μυστική σύσκεψη* γιά μέτρα πάλης;

(α) Ἀποκάλυψη μερικῶν περιπτώσεων καί ἐκτέλεση·
(β) ἐπεξεργασία συμπληρωματικῶν ὁδηγιῶν·
(γ) ἐπίσης — μέτρα ἐλέγχου
κτλ.[72]

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

69

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΧΕΔΙΟΥ

Παρακαλῶ νά θέσετε στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου τά ζητήματα:

1. γιά τήν ἐπίσπευση τῆς κατασκευῆς καί τῆς ἔναρξης τῆς λειτουργίας τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ (στή λίμνη Ρούμπσκογε) καί

2. γιά νά συμπεριληφθεῖ στό πρόγραμμα τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης γιά τό 1922 ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ἑλῶν τύρφης τοῦ Ρούμπσκογε, ἤ ἡ μεταβίβαση τῆς ἐκμετάλλευσης αὐτῆς στήν ὑπηρεσία κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ.

Εἶναι ἀπαραίτητο, τώρα ἀμέσως, σέ σύνδεση μέ τήν ὕπαρξη ὑλικῶν πόρων, νά καθοριστεῖ καί ἐπικυρωθεῖ γιά τό 1922 τό πρόγραμμα κατασκευῆς καί ἐργασιῶν πού ἀφοροῦν τήν τύρφη γιά τό σταθμό τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί ἡ σειρά προτεραιότητάς τους.

Θεωρῶ πώς θά εἶναι καλό νά κληθοῦν νά πάρουν μέρος στήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἐκτός ἀπό τίς κεντρικές ἐνδιαφερόμενες ὑπηρεσίες (Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης, Γενική διεύθυνση κρατικῶν ἔργων, Γενική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης *) καί ἀντιπρόσωπος τοῦ οἰκονομικοῦ συμβουλίου τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ καί ἀκόμη ὁ ἀρχιμηχανικός τῆς κατασκευῆς τοῦ σταθμοῦ[73].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γενικά, πρέπει νά βιαστοῦμε μέ τήν ἐκπόνηση τοῦ σχεδίου τῆς κατασκευῆς κρατικῶν ἠλεκτρικῶν σταθμῶν γιά τό 1922 ἔτσι, ὥστε νά εἶναι αὐτό ἕτοιμο γιά τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ[74].

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης τῶν ὑλικῶν πόρων στό ΣΕΑ, Γενική διεύθυνση κρατικῶν ἔργων τοῦ ΑΣΛΟ, Γενική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ.*

70

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ

23. XI. 1921.

σ. Ράντσενκο!

Ἀπαντῶ στό δικό Σας μέ ἀρ. 4821.

Μή ξεχάσετε μέ τόν ἐρχομό τοῦ σ. Λεζάβα νά ἐπεξεργαστεῖτε λεπτομερειακές ὁδηγίες (γιά τίς σχέσεις μέ τά συνδικάτα καί τά κόκκινα καί τοῦ *"Αμστερνταμ*, δηλαδή τά κίτρινα),

καί μετά

νά καταρτίσετε ἔκθεση:

πόσες φορές καί σέ ποιά συνδικάτα ἀπευθύνθηκαν οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί σέ ποιές χῶρες.

Θά περιμένω ἀπάντηση καί ἔκθεση μέσα σέ 1-1½ μήνα [75].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

71

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μόλοτοφ!

Στέλνω γιά ἐνημέρωση στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Βάλτε το, παρακαλῶ, στήν ἡμερήσια διάταξη.

23/XI. *Λένιν*

Ἡ ἀπάντησή μου:

Σύντρ. Ὀκοῦλοφ! Λυπᾶμαι πολύ πού δέν μπορῶ νά στείλω τίς συστάσεις πού ζητᾶτε. Θά τό ἔκανα αὐτό εὐχαρίστως, ἄν ἐπρόκειτο

γιά προσωπική σύσταση. Ὅμως δέν πρόκειται γι' αὐτό. Τό ζήτημα εἶναι πολιτικό, καί τό στέλνω στό Πολιτικό Γραφεῖο [76].

23/XI. Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

72

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ «ΜΠΙΛΟΓΕ» [77]

23. XI. 1921.

Ἀπ' ἀφορμή τήν μπροσούρα
«Δυό γράμματα πρός τόν Ν. Κ. Μιχαηλόβσκι».
1894. (Χωρίς τόπο ἔκδοσης.)

Πιθανόν, αὐτά νά γράφτηκαν ἀπό τόν μακαρίτη *Φεντοσέγεφ*. Θυμᾶμαι ὅτι ἐκεῖνα τά χρόνια ἄκουσα γιά τήν ἀλληλογραφία του (καί γιά τή μικρή του ὁμάδα) μέ τόν Μιχαηλόβσκι *. Νά ἐμφανίστηκε ὅμως αὐτή ἡ ἀλληλογραφία στόν Τύπο, δέν ἄκουσα. Ὅμως τίποτε δέν μπορῶ νά ὑποστηρίξω κατηγορηματικά.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Μπιλόγε», τεῦχ. 23

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

73

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟ ΤΟΥ ΚΡΕΜΛΙΝΟΥ

26. XI. 1921.

Ἀντίγραφο στόν σ. Ν. Π. Γκορμπουνόφ

Ἀκόμη μιά φορά φάνηκε ὅτι οἱ προσερχόμενοι σέ μένα καθυστεροῦνται ἀπό τούς σκοπούς **.

Σήμερα τόν σ. Σοκόλνικοφ, μέλος τῆς ΠΚΕΕ, τόν καθυστέρησαν περίπου 10 λεπτά, ὅταν ἐρχόταν σέ μένα.

Ὅπως φαίνεται, ὁ σκοπός εἶχε δίκιο, πού δέν ἄφηνε τόν Σοκόλνικοφ νά πάρει τό τηλέφωνο, γιατί αὐτό λένε ἦταν τηλέφωνο «ἐσω-

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 324-325. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 54. *Ἡ Σύντ.*

τερικής σύνδεσης». Μά λένε ότι υπάρχει *δεύτερο* τηλέφωνο, καί σ' αυτό ό σκοπός θά έπρεπε νά τοῦ ἐπιτρέψει! Πάντως ἐγώ ὄχι μιά φορά ἀπαίτησα ἀπό τόν φρούραρχο τοῦ Κρεμλίνου καί ἀπαιτῶ ξανά νά δημιουργηθεῖ τέτια τάξη, πού *οἱ προσερχόμενοι σέ μένα, ἔστω καί χωρίς ἄδεια εἰσόδου,* νά ἔχουν τή δυνατότητα, *χωρίς τήν παραμικρή καθυστέρηση, νά τηλεφωνήσουν καί ἀπό τίς πύλες τοῦ Κρεμλίνου καί ἀπό τήν εἴσοδο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων* στή γραμματεία μου καί στίς τηλεφωνήτριες τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου τοῦ III ὀρόφου.

Σᾶς κάνω παρατήρηση, γιατί στίς ἀπαιτήσεις μου φέρεστε μέ ἀδιαφορία. 'Ακόμη μιά φορά Σᾶς προτείνω νά ἐπεξεργαστεῖτε ἀμέσως ὅλα τά ἀναγκαῖα μέτρα, νά βάλετε στήν ἀνάγκη 2 συμπληρωματικά τηλέφωνα γιά τούς ἐπισκέπτες (1 στίς πύλες τοῦ Κρεμλίνου, 1 στήν εἴσοδο τοῦ ΣΛΕ) καί νά μοῦ ἀπαντήσετε ἀμέσως. Νά καταρτίσετε εἰδικές ὁδηγίες γιά τούς προσερχόμενους σέ μένα [78].

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

74

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Σύντρ. Γκορμπουνόφ!

Δόστε το νά πρωτοκολληθεῖ.

Στεῖλτε το.

'Ελέγξτε.

Ἤ δέν ὑπάρχουν *λεπτομερειακές* ὁδηγίες (μετάδοση τηλεφωνικά; 'Από ποιόν; *Ἔλεγχος;* Σίγουρος ἄραγε; Τί εἴδους; κτλ.), ἤ ἐκτελοῦν μέ *ἀμέλεια.*

Νά ἐπιδιωχθεῖ ἡ ἐκπλήρωση. Εὐθύνεται ποιός; Νά φυλακιστεῖ 1-2 φορές γιά τή μή ἐκπλήρωση.

Διαφορετικά *δέν θά ἔχουμε* ἀποτέλεσμα [79].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό περιοδικό «'Ιστορίτσεσκι 'Αρχίβ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

75

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ! Πρέπει νά βοηθήσετε τόν *Μύντσεν-μπεργκ*

α) νά κάνετε κατάλογο «ὑποθέσεών» του·
β) νά μιλήσετε γι' αὐτές μέ τόν ἴδιο·
γ) νά κινήσετε καί νά ἐπιταχύνετε τίς ὑποθέσεις αὐτές, ἀφοῦ συνδεθεῖτε μέ τά ἀντίστοιχα Λαϊκά Ἐπιτροπάτα κτλ.·
δ) ἐνμέρει μέ τόν Λέβιν (γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς Καλίνιν καί Κάμενεφ, Ἐπιτροπή βοήθειας στούς πεινασμένους *).

P. S. Νομίζω, Σᾶς ἔχω στείλει ἤδη κατάλογο τῶν «ὑποθέσεών» του; [80]

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

76

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

1

26. XI. 1921.

Γκ. Μ.!

Τί εἶναι αὐτό σήμερα στήν «Πράβντα» σχετικά μέ τήν ἀνακάλυψη τοῦ Τσέικο; [81] Πρόκειται γιά καινούργια φημολογία; Ἀλλά ἄν πρόκειται γιά σοβαρό, τότε γιατί νά δημοσιευτεῖ γιά ἐκρήξεις σέ ἀπόσταση; Γράψτε δυό λόγια, ἴσως θά πρέπει νά γίνει ἐπερώτηση στό Χάρκοβο, ἤ νά κληθεῖ ὁ Τσέικο, ἤ νά μιλήσει τηλεφωνικά κάποιος εἰδικός μέ τό Χάρκοβο;

Δικός Σας *Λένιν*

2

26/XI.

Γκ. Μ.! Μίλησα μέ τόν Τσουμπάρ. Φαίνεται, αὐτός γνωρίζει γιά τήν ἀνακάλυψη αὐτή καί λέει ὅτι οἱ εἰδικοί τους καί οἱ καθηγητές

* Πρόκειται γιά τήν Κεντρική Ἐπιτροπή βοήθειας στούς πεινασμένους τῆς ΠΚΕΕ. *Ἡ Σύντ.*

τους τή συζήτησαν καί τή βρῆκαν σοβαρή. Μπορεῖ — λέει — ἀκόμη νά στείλω καί ὑλικά καί τόν ἴδιο τόν ἐφευρέτη.

Πρέπει νά ἀποφασιστεῖ, νά σταλοῦν τά ὑλικά ἤ νά κληθεῖ ὁ ἴδιος ὁ ἐφευρέτης ἐδῶ, νά σταλοῦν μήπως στό Νίζνι στόν Μπόντς-Μπρουγέβιτς; [82]

Σκεφθεῖτε καί γράψτε ἤ σέ μένα, ἤ στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, στόν ὁποῖο θά ἀναθέσω νά παρακολουθεῖ τήν ἐκτέλεση καί τόν ἔλεγχο [83].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

77

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ! Πάρτε τήν ὑπόθεση αὐτή κάτω ἀπό τήν ἐπίβλεψή σας. Στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι στεῖλτε ποδηλατιστή καί πάρτε τίς σημειώσεις μου σχετικά μέ τήν «ἀνακάλυψη» στό Χάρκοβο καί γιά τή γνώμη τοῦ Τσουμπάρ *.

27/XI. *Λένιν*

(P. S. Πρέπει νά καλέσουμε τόν ἐφευρέτη ἐδῶ, νά τόν δείξουμε στόν Λάζαρεφ, νά μεταφερθεῖ στό Νίζνι κτλ.)

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

78

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΣΛΕ

Παρακαλῶ τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὁπωσδήποτε σήμερα νά ἐξετάσει καί νά λύσει ὁριστικά τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἐπείγουσα χορήγηση 70 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν γιά τήν ὀργά-

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο ντοκουμέντο ἀρ. 76. *Ἡ Σύντ.*

νωση ἔκθεσης στό Βερολίνο. Εἰσηγητή ὁρίζω τόν σύντρ. Γκορμπουνόφ Ν. Π. [84]

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

79

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ

Τά *πρόστιμα* πρέπει καί δῶ *καί γενικά* νά καθορίζονται *σέ χρυσό* μέ μετατροπή σύμφωνα μέ τήν ἀξία τῆς ἡμέρας [85].

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 28 τοῦ Νοέμβρη καί 14 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

80

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Συμφωνῶ περισσότερο μέ Σᾶς παρά μέ τόν Τζερζίνσκι. Σᾶς συμβουλεύω νά μήν ὑποχωρήσετε καί νά τό βάλετε στό Πολιτικό Γραφεῖο. Τότε θά πετύχουμε τό maximum ἀπό τά μάξιμουμ. Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά τό καταστήσουμε ἀκόμη *ὑπεύθυνο* γιά τή *μή ἐνημέρωση* τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου (ἤ τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων) σχετικά μέ τίς ἐλλείψεις καί ἀνωμαλίες στήν ΠΕΕ [86].

29/ΧΙ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

81

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [87]

σ. Γκορμπουνόφ!

Ἀπαιτεῖστε στοιχεῖα

1) ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά τήν τιμή τοῦ γραφίτη καί τούς ὅρους πώλησής του.

(Μά αὐτό εἶναι συνάλλαγμα;)

2) Ἀπό τό ΣΛΟ τῆς Σιβηρίας σχετικά μέ τήν *πείρα* συγκέντρωσης καί πώλησης γραφίτη τό 1921 (τέτια πείρα ὑπῆρχε).

Μπορεῖ καί στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου νά ὑπάρχουν στοιχεῖα.

Τό συγκεντρωμένο ὑλικό θά χρησιμεύσει γιά συμπεράσματα καί γιά είδική ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

82

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ

σ. Πρεομπραζένσκι! Νά ἐκεῖνο τό ἔγγραφο, γιά τό ὁποῖο Σᾶς μίλησα ἀπό τηλεφώνου. Ἐπιστρέψτε το, παρακαλῶ, μέ σύντομη γνώμη Σας. Μέ τήν εὐκαιρία, δέν εἶναι μήπως δυνατό τόν Μουσκέτοφ, ἐφόσον αὐτός ἀπό τό 1918 ἐργαζόταν στήν Πετρούπολη, νά τόν πάρουμε μέλος τοῦ συμβουλίου, μεταθέτοντάς τον ἀπό τήν Πετρούπολη στή Μόσχα; [88]

29/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

83

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Α. Σ. ΚΙΣΕΛΙΟΦ

Πρός τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ

Μέ τήν παράκληση νά ἐλέγξετε, ἄν ἔγινε καί τί, καί νά μοῦ ἀπαντήσετε.

29/XI. *Λένιν*

Σύντρ. Ἐνουκίτζε!
Ἀντίγραφο στόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς

Μέ πρόταση τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς Σᾶς παρακαλῶ νά ἐξασφαλίσετε μέ τροφή τό μέλος τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ σύντρ. Μπελόφ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἐνισχυμένη τροφή, γιατί οἱ γιατροί τοῦ βρῆκαν ἔναρξη φυματίωσης καί μεγάλη ἐξάντληση, ὅμως νά τοῦ χορηγηθεῖ ἄδεια εἶναι πολύ δύσκολο λόγω τοῦ μεγάλου φόρτου δουλιᾶς.

22/XI. 1921. *Α. Κισελιόφ*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

84

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι! Γνωριστεῖτε, παρακαλῶ, μέ τό ἐπισυναπτόμενο καί ἐπιστρέψτε το σέ μένα (καθώς καί αὐτό τό σημειωματάκι) — θά τό στείλω ἀκόμη σέ κανέναν ἄλλο [89].

Ad 1 *. Σέ τί ὀφείλεται αὐτή ἡ «ἐπιφυλακτικότητα»;; Τίποτε δέν ὑπάρχει ἀκόμη στήν πραγματικότητα. Μόνο συζητήσεις. Δυστυχῶς, *οἱ γερμανοί* εἶναι *ὑ π ε ρ β ο λ ι κ ά* «προσεκτικοί». Ἐδῶ ὁ Τσιτσέριν δέν ἔχει δίκιο.

Ad No 3... Νομίζω ὅτι αὐτό εἶναι κουτσομπολιό. Θά ἔπρεπε νά ἔμπαινε στόν Χάρτβιγκ (καί στούς ἄλλους γερ---μανούς) τό ζήτημα ἀνοιχτά καί μέ ἀκρίβεια: τί θέλετε Σεῖς ἀπό μᾶς; Σύμφωνο *χ ω ρ ί ς* τήν Ἀγγλία; Εὐχαρίστως! Δόστε τό γρηγορότερο *τ ό σ χ έ δ ι ο* καί θά τό *ὑ π ο γ ρ ά ψ ο υ μ ε*.

Μέχρι στιγμῆς οἱ γερμανοί εἶναι μόνο λόγια.

Ὁ Κράσιν γιά λόγους διπλωματικούς **ἔπρεπε** νά μήν ἀποκαλύψει τίς προθέσεις μας στόν Στίννες καί μάλιστα νά κάνει φιλοφρονήσεις μαζί του.

30/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

85

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΜΕΤΕΛΙΟΦ

Στόν διευθυντή τῶν κατοικιῶν τῆς ΠΚΕΕ
στόν σ. *Μετελιόφ*

Παρακαλῶ ὁπωσδήποτε νά παραχωρήσετε δωμάτιο στό 1 Οἴκημα τῶν Σοβιέτ στή συντρ. *Τσετσίλιγια Σαμόιλοβνα Μπομπρόβ-*

* — Στήν παράγραφο 1. *Ἡ Σύντ.*

σκαγια, πού τή γνωρίζω καλά σάν παλιό κομματικό στέλεχος. Αὐτή ζεῖ τώρα σέ τελείως ἀκατάλληλες συνθῆκες καί οἱ γιατροί συμβουλεύουν νά μεταφερθεῖ ἀμέσως σ' ἕνα ἀπό τά Οἰκήματα τῶν Σοβιέτ.

Ἀναφέρετε στή γραμματεία μου γιά τήν ἐκτέλεση [90].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

P. S. Ξέρω τήν Μπομπρόβσκαγια πρίν τό 1905 καί ξέρω ὅτι αὐτή εἶναι ἱκανή νά δυστυχεῖ καί νά σιωπᾶ ὑπέρμετρα. Γι' αὐτό καί πρέπει νά βοηθηθεῖ γρήγορα *.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1924 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 3

Δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

86

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΜΠΕΛΟΦ

30/XI.

σύντρ. Μπελόφ! Στό πνεῦμα συμφωνῶ μαζί Σας.

Προωθεῖστε το *πρακτικά*, δηλαδή, ἑτοιμάστε σχέδιο ἀπόφασης (μπορεῖ ἴσως νά εἶναι καλύτερα ἔτσι: *στήν ἀρχή* κάντε ἐπιλογή τῶν *προσώπων*, καί κατόπιν τό σχέδιο ἀπόφασης).

Νά ἀποχωρήσει κανείς ἀπό τό Κόμμα, κατά τή γνώμη μου, δέν πρέπει. *Ἐγώ εἶμαι κατά.*

Στό *ἐμπορικό κατάστημα* πρέπει νά μείνετε καί νά τό ἀναπτύξετε σέ ὑποδειγματικό [91].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

P. S. Ὅσο γιά τήν ἀπαλλαγή ἀπό τό Μικρό Συμβούλιο δόστε τή γνώμη τοῦ Κισελιόφ.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Τό ὑστερόγραφο γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

87

* ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

Τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα θά εἶναι, λέει, ὑπέρ τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου (γιά τή μεταβίβαση τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης σ' αὐτή), γιατί αὐτό θά τά κάνει *περισσότερο ἀνεξέλεγκτα.*

(Κρίτσμαν. 30. XI.)

Τό ὅτι *ή Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης* ἀσχολοῦνταν μέ μικροανάγκες, αὐτό εἶναι τιμή της καί ὄχι σφάλμα (ζάχαρη γιά παραγωγή κατόπτρων, ἀλάτι γιά ἀποθήκευση, ἀκατάλληλο ἀλεύρι γιά ἠλεκτρικά στοιχεῖα *κτλ.).*

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

88

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Γκ. Μ.!

Ἦταν σέ μένα ὁ Κρίτσμαν.

Ἐπισυνάπτω τίς παρατηρήσεις του καί τίς δικές μου γιά τό σχέδιό του.

Διαβάστε το καί ἐπιστρέψτε το, παρακαλῶ, μέ δυό λόγια γιά τή γνώμη σας.

Μέ ἀνησυχοῦν δυό (ἰδιαίτερα) πλευρές τοῦ ζητήματος:

(1) Μποροῦμε νά παραχωρήσουμε τήν *Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης* στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου διαφορετικά ἀπό *ὁλοκληρωτικά;*

Ἄν ὄχι, τότε μπορεῖ μήπως, μέ τήν ὁλοκληρωμένη παραχώρηση νά ἐλαττωθεῖ τό προσωπικό της;

(2) Δέν θά ἀναπτυχθεῖ μήπως στήν πραγματικότητα ἡ *ἔλλειψη ἐλέγχου* τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων μέ τήν παραχώρηση τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου;

> (ποιά μέτρα ἐνάντια σ' αὐτό; Ποιές οἱ ἐγγυήσεις ἐνάντια σ' αὐτό; Δέν εἶναι μήπως *ἰδιοτελής*, μέ τήν κακή ἔννοια, ἡ ὑποστήριξη ἀπό τίς ὑπηρεσίες τοῦ σχεδίου παραχώρησης τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης στήν Ἐπιτροπή Κρατικοῦ σχεδίου;)

30/XI. *Λένιν*

Ἀκόμη: μπορεῖ μήπως νά μή συνενωθεῖ (ἔτσι ἤ ἀλλιῶς) ἡ κατανομή προϊόντων μέ τήν κατανομή χαρτονομίσματος; [92]

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

89

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΚΟΥΪΜΠΙΣΕΦ

σ. Κούιμπισεφ! Τό κύριο τώρα στήν ὑπόθεση Ροῦτγκερς εἶναι νά προσπαθήσουμε νά *καλυτερεύσουμε* τή σύνθεση τῆς «Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς» [93].

Θά προσπαθήσω μέσω τοῦ *Κούουσινεν* νά ρωτήσω τούς φιλλανδούς κομμουνιστές. Προσπαθεῖστε καί Σεῖς (καί ὁ Μπογκντάνοφ) μέσω τῶν συντρόφων πού γνωρίζουν καλά τό ἀμερικανικό ἐργατικό κίνημα, νά βροῦμε νέους *πιστούς* ὑποψήφιους. Θά τούς τοποθετήσουμε στήν «Ὀργανωτική Ἐπιτροπή».

Γράφτηκε στά τέλη τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 20 τοῦ Γενάρη 1929 στήν «Τοργκόβο-Προμίσλεναγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

90

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

σ. Ἐνουκίτζε!

Δέν εἶναι μήπως δυνατό νά συντομευτεῖ ἡ ἐκκένωση τοῦ διαμερίσματος πού καθορίστηκε γιά τόν Στάλιν;

Σᾶς παρακαλῶ πολύ κάντε το αὐτό καί *τηλεφωνεῖστε μου* (τό τηλέφωνο εἶναι καλό, μέσω τοῦ ἐπάνω μεταγωγοῦ), μπορεῖτε, ἤ ὑπάρχουν ἐμπόδια *.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 263. *Ἡ Σύντ.*

91

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, στόν σύντρ. *Φομίν*

Τά ὑλικά πού στάλθηκαν γιά τά ἔργα τῆς Κασίρα ἀπό τήν Πετρούπολη στίς 11 καί 23 τοῦ Νοέμβρη μέχρι αὐτή τή στιγμή δέν ἔφτασαν στά ἔργα, παρά τήν κατηγορηματική μου ἐντολή νά προωθηθοῦν ὅλα τά ὑλικά γιά τήν *Κασίρα* ἀπολύτως ἐπειγόντως. Ἡ καθυστέρηση αὐτή εἶχε σάν ἐπακόλουθο νά εἶναι ἀδύνατη ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐργασιῶν τῆς ἠλεκτρικῆς γραμμῆς μεταφορᾶς ρεύματος, πού μέ τή σειρά της ἐπέδρασε ἤδη στή μή ἐμπρόθεσμη λειτουργία τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ τῆς Κασίρα. Προτείνω νά διεξαχθεῖ αὐστηρότατη ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης καί νά δόσετε ἐντολή ἀμέσως μέ τή γραμμή Πετρούπολη — Μόσχα — Κασίρα, προτείνοντας τά βαγόνια μέ τούς παρακάτω ἀριθμούς: 771 167, 590 175, 612 881, 171 843, 468 369, 465 049, 655 397, 69 578, 288 442, καί 536 297 νά παραδοθοῦν στήν Κασίρα μέ προσωπική ὑπογραφή τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ ἤ ἑνός ἀπό τούς ἀντικαταστάτες του. Γιά μεγαλύτερη πιθανότητα ἐκτέλεσης τῆς παραπάνω ἐντολῆς διορίστε προσωπικά ὑπεύθυνα πρόσωπα στό ΛΕΣ. Κατά τή διέλευση καθενός ἀπό τά ἀναφερόμενα βαγόνια ἀπό τούς σταθμούς Χόβρινο καί Μόσχας τηλεγραφικά νά είδοποιεῖτε γι' αὐτά τά βαγόνια τόν ἀρχιμηχανικό τῶν ἔργων τῆς Κασίρας *Τσιουρούπα,* στή διεύθυνση: Μάλι Τσερκάσκι περεοῦλοκ, Καλιαζίνσκογε ποντβόργε, ἔργα Κασίρα. Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν καί τά ἀποτελέσματα νά εἰδοποιεῖτε ἀμέσως τόν σ. *Σμολιανίνοφ* [94].

Μόσχα—Κρεμλίνο
2/12—21.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

92

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Διαπιστῶστε, παρακαλῶ, ἀπό τόν *Ραμζίν* (μέλος — καί πρόεδρος; — τῆς ἐπιτροπῆς παραλαβῆς τῆς Κασίρα), πότε θά γίνει ἡ παραλαβή;

καί ἀπό τόν Γκ. Ντ. Τσιουρούπα *, πότε ἐλπίζει νά δόσει 6 000 kw ρεῦμα στή Μόσχα; [95]

2/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

93

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ ΚΑΙ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

Ἐπεῖγον

Γενική διεύθυνση καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ, σύντρ. *Σμίλγκα*
Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν, σύντρ. *Φομίν*
ἀντίγραφο στή *Γενική Διεύθυνση κρατικῶν ἐπιχειρήσεων χαρτοβιομηχανίας*

Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 17 τοῦ Αὐγούστου 1921 εἶχε ἐγκριθεῖ τό πρόγραμμα παραγωγῆς χαρτιοῦ γιά χρεώγραφα, γιά τήν περίοδο Ἰούλης — Δεκέμβρης τοῦ 1921 σέ τέσσερις φάμπρικες χαρτοποιίας, πού σ' αὐτές περιλαμβάνεται καί ἡ φάμπρικα «Κομμουνάρ» στήν Πετρούπολη μέ μηνιαία ἀπόδοση 4000 πουτιῶν χαρτιοῦ γιά χρεώγραφο στήν 1η χαρτοποιητική μηχανή, ἡ ὁποία ἔχει ἑτοιμαστεῖ γιά δουλιά ἀπό τή Γενική διεύθυνση χαρτοποιίας στήν προθεσμία πού εἶχε καθοριστεῖ μέ τήν ἴδια ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ — 1/XI — 1921.

Σύμφωνα μέ ἀναφορά τῆς Γενικῆς διεύθυνσης χαρτοποιίας, ἡ φάμπρικα «Κομμουνάρ» στήν πραγματικότητα δέν μπόρεσε νά ἀρχίσει τήν ἐκπλήρωση τοῦ παραγωγικοῦ καθήκοντος πού τῆς ἀνατέθηκε, γιατί, παρά τά μέτρα πού πάρθηκαν ἀπό τή Γενική διεύθυνση χαρτοποιίας καί τίς ἐπανειλημμένες ἐκκλήσεις στή Γενική διεύθυνση καυσίμων, στή Διεύθυνση καυσίμων τῆς περιοχῆς Πετρούπολης καί στά ἄλλα ὄργανα καυσίμων, ὁ ἐφοδιασμός τῆς φάμπρικας μέ καύσιμη ὕλη δέν ἔγινε καί οὔτε γίνεται καί τώρα. Ἡ φάμπρικα βρίσκεται χωρίς καυσόξυλα, καί γι' αὐτό δέν μπόρεσε νά ἐκπληρωθεῖ τό παραγωγικό πρόγραμμα τοῦ Νοέμβρη ἀπό τή φάμπρικα πού ἀναφέραμε.

---

* Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ σημειώματος ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀφοῦ ἔβαλε τό σημεῖο #, ἔγραψε: «καλύτερα γρηγορότερα, μέ τό τηλέφωνο». Τά ἴδια σημεῖα ἔβαλε καί πάνω ἀπό τά ἐπώνυμα τοῦ Ραμζίν καί τοῦ Τσιουρούπα. *Ἡ Σύντ.*

Σύμφωνα μέ πληροφορίες πού μόλις τώρα πήραμε άπό τή Γενική διεύθυνση χαρτοποιίας, σταμάτησε άπό τίς 26 αύτοῦ τοῦ μήνα καί ή δεύτερη φάμπρικα πού παρήγαγε χαρτί — γιά χρεώγραφα — ή φάμπρικα Κόντροβο, ή όποία σύμφωνα μέ τό παραγωγικό πρόγραμμα, πού έπικύρωσε τό ΣΕΑ, έπρεπε νά παράγει τό μήνα 9000 πούτια χαρτί γιά χρεώγραφα. Τό σταμάτημα έγινε, γιατί δέν κουβαλήθηκαν καύσιμα στή φάμπρικα άπό τό σιδηρόδρομο τοῦ Σίζραν-Βιάζεμσκ, ό όποῖος σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων έπρεπε νά μεταφέρει στή φάμπρικα κάθε μήνα 245 βαγόνια καυσόξυλα.

Προτείνω νά παρθοῦν έκτακτα μέτρα γιά τό μεθοδικό καί έγκαιρο έφοδιασμό μέ καύσιμα τῶν φάμπρικων πού άναφέραμε.

Γιά τήν έκπλήρωση νά μοῦ στείλετε γραπτή άναφορά [96].

Ό πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

2 τοῦ Δεκέμβρη 1921
Μόσχα, Κρεμλίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

94

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοῦ Έμπορίου
άντίγραφο στόν σ. *Πιατακόφ* —
γιά ένημέρωση

Προτείνω νά γραφτεῖτε συνδρομητές γιά τήν Κεντρική διεύθυνση άνθρακοβιομηχανίας τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονιέτς τῶν καταλόγων ξένων έμπορικῶν οἴκων — γερμανικῶν, άμερικανικῶν, άγγλικῶν — οί όποῖοι προμηθεύουν:

α) έξοπλισμό όρυχείων γενικά,
β) συρματόσχοινα,
γ) άντλίες,
δ) ήλεκτρονικά ύλικά,
ε) έξορυκτικές μηχανές, κονβέγερ κτλ.,

ζ) ἐργαλεῖα,

η) μεταλλικά εἴδη γενικά καί σύρμα ἰδιαίτερα.

Γιά τήν ἐκτέλεση, παρακαλῶ, νά γράψετε στόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σ. *Γκορμπουνόφ*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

95

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΞΕΝΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ [97]

Ἐπιτροπή ξένης λογοτεχνίας
Ἀντίγραφο στόν σ. *Πιατακόφ* —

γιά ἐνημέρωση καί συντονισμό τοῦ ζητήματος μέ τήν Ἐπιτροπή ξένης λογοτεχνίας σχετικά μέ τή χορήγηση ἀντίστοιχου δανείου σέ χρυσό γιά συνδρομές φιλολογίας

Προτείνω γιά τήν Κεντρική διεύθυνση ἀνθρακοβιομηχανίας τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Ντονιέτς καί γιά λογαριασμό της

1. ἐπειγόντως νά παραγγελθοῦν οἱ συλλογές ὅλων τῶν ὀρυκτολογικῶν περιοδικῶν — γερμανικῶν, ἀγγλικῶν καί τῶν Βόρειο-Ἀμερικανικῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν γιά τό 1917-1921,

2. τακτικά νά ἐγγράφεστε καί νά στέλνετε στήν Κεντρική διεύθυνση:

α) ὅλα τά ἐκδιδόμενα ὀρυκτολογικά περιοδικά στή γερμανική, γαλλική καί ἀγγλική γλώσσα,

β) τά νεοεκδιδόμενα, τά πιό σημαντικά βιβλία γιά τήν ὀρυκτολογία,

γ) τό περιοδικό «The Economist» [98].

Γιά τήν ἐκτέλεση, παρακαλῶ νά γράψετε στόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ σ. *Γκορμπουνόφ*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

96

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ *

Ἀπολύτως ἀπόρρητο

ΠΕΕ

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε ἀπόρρητα μέσω τοῦ *σ. Γκορμπουνόφ* ἔκθεση σχετικά μέ τό ζήτημα: σέ ποιά κατάσταση βρίσκεται ἡ δουλιά στό *Κρατικό θησαυροφυλάκιο.*

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

97

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Αὐτό μοῦ τό ἔδοσε χθές ὁ Χιντσούκ [99]. Δεῖτε το καί δεῖξτε το σέ ὅλα τά μέλη τῆς «Ἑνιαίας οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς» [100].

Φαίνεται, ἡ δουλιά ἀναπτύσσεται; Δέν θά ὑποδείξει ἄραγε κανείς τρόπους ἐλέγχου *αὐστηρότερους;*

2/XII. *Λένιν*

P. S. Παρακαλῶ νά τό στείλετε ἐπίσης σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

98

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Λ. ΣΕΪΝΜΑΝ

στόν σ. Σέινμαν

Σᾶς στέλνω τήν ἔκθεση αὐτή τοῦ Χιντσούκ γιά νά ἀποφανθεῖτε. Ἡ Κεντρική τράπεζα ἄραγε τόν ἐλέγχει; Πῶς ἀκριβῶς;

Θά πρέπει νά μιλήσουμε γιά τό ἐμπορικό τμῆμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας, σέ σύνδεση μ' αὐτά καί γιά τό ἐμπόριο γενικά.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό ἄγνωστον

---

* Σέ ἄλλο ἀντίτυπο τοῦ σημειώματος πρίν τό κείμενο ἦταν τυπωμένο «πρός τόν σύντρ. *Ἄλσκι.* ΠΕΕ (στάλθηκε σέ διάφορες διευθύνσεις)». *Ἡ Σύντ.*

99

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ [101]

σ. Σμολιανίνοφ! Παρακαλῶ νά τό κοιτάξετε καί νά συγκεντρώσετε *ὅλα* ὅσα ἀφοροῦν τήν ΚΕΚΣ.

Πρέπει νά καταρτιστοῦν μιά *σειρά* διαγράμματα γιά τούς μηνιαίους ἀπολογισμούς ((τό ἴδιο καί γιά τό *ΓΚΟΥΜ* = Κρατικό ἐμπορικό πολυκατάστημα)).

Περίπου: (1) κυκλοφορία	ἀγορά		κατά βασικές ὁμάδες
(2) κατά κυβερνεῖα	πώληση		προϊόντων

(3) % κυβερνείων πού δέν κάνουν τακτικά τούς ἀπολογισμούς τους.

Ὁπωσδήποτε (4) Τά κυβερνεῖα πού δέν κάνουν τακτικά τούς ἀπολογισμούς νά μποῦν στό μαῦρο πίνακα καί νά **δημοσιεύεται** ὁ κατάλογός τους

κτλ.

2/XII. *Λένιν*

P. S. Δόστε μου στό *ΣΕΑ* αὐτούς τούς πίνακες.

Σκεφτεῖτε, ἄν μπορεῖ ἀπ' αὐτούς νά βγάλουμε μερικά συμπεράσματα γιά τήν προμήθεια πρώτων ὑλῶν καί γιά τά *εἴδη*.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

100

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

3/XII.

Ἀγαπητέ Ἀλεξέι Ἰβάνοβιτς!

Λοιπόν, σχετικά μέ τό ταξίδι Σας ἡ ὑπόθεση λύθηκε. Ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο πέρασε [102]. Ἐσεῖς εἶστε ὑποχρεωμένος νά μείνετε ὥς τή δεύτερη ἐγχείρηση καί τήν πλήρη θεραπεία. Εἶδα τόν Τσιουρούπα καί ἔμαθα τή γνώμη του — ἔξοχη — σχετικά μέ τή θεραπεία πού κάνουν οἱ γερμανοί. Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι θά Σᾶς *θεραπεύσουν τελείως* (εἶδα τήν ἰατρική γνωμάτευση γιά Σᾶς), ἄν Ἐσεῖς ὁπλιστεῖτε μέ λίγη ὑπομονή. ——— Στέλνω τήν ἀπόφαση γιά τόν Τσιουρούπα καί τό *προσχέδιό* μου γιά τό σχέδιο ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς καί τῆς δικῆς Σας [103].

Ὁ πρῶτος καί δεύτερος ἀναπληρωτής, ὅπως θά δεῖτε ἀπό τό σχέδιο αὐτό, θά πρέπει νά ἀναπτύξουν *καινούργιο* τομέα δουλιᾶς. Ἀποφασίσαμε, γιά τήν ὥρα, μέχρι τήν ἐπιστροφή Σας καί ὥς τήν ἀποκόμιση *πείρας* ἀπό τή δουλιά τοῦ Τσιουρούπα, νά μή μεταβάλουμε τό σχέδιο αὐτό σέ ἀπόφαση. Πρῶτα νά δοκιμάσουμε καί νά ἐλέγξουμε στήν πράξη. Γράψτε τή γνώμη Σας.

Γιά τήν ὥρα, λοιπόν, καλή ἀντάμωση — καί θεραπευτεῖτε στά σοβαρά.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

101

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν!

Κοιτάξτε, παρακαλῶ, τό συνημμένο καί ἐπιστρέψτε το μέ δυό λόγια.

Τί μπορεῖ νά γίνει;

Ποιά τά σχέδιά Σας σχετικά μ' αὐτό; [104]

3/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

102

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΚ. ΜΠ. ΚΡΑΣΝΟΣΤΣΕΚΟΒΑ

3/XII.

σύντρ. Κρασνοστσέκοβα!

Φαίνεται ὅτι ἡ Μπίττι, πού μέ ἐπισκέφθηκε, εἶναι συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Red Heart of Russia» *;

Μπορεῖ μήπως νά τό πάρω γιά λίγες μέρες νά τό δῶ; Μήπως ἔχει ἀκόμη ἡ Μπίττι κι' ἄλλα βιβλία, μπροσοῦρες; Ἤ ἕνα-δυό ἄρθρα της σέ διάφορα θέματα;

Ἄν δέν εἶναι δύσκολο, θά Σᾶς παρακαλοῦσα θερμά [105].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στό περιοδικό «Ἰνοστράνναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* — «Ἡ κόκκινη καρδιά τῆς Ρωσίας». *Ἡ Σύντ.*

103

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΜΟΣΧΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Σᾶς ζητῶ συγνώμη πού ἡ παράκλησή μου νά κατατοπιστῶ μέ τήν ὑπόθεση τῆς διαγραφῆς ἀπό τό Κόμμα τοῦ σ. *Σαπίρο* ἀποτέλεσε ἀφορμή ἀναβολῆς τῆς ἐξέτασης τῆς ὑπόθεσής του στήν Ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Μόσχας, πού καθορίστηκε γιά σήμερα, στίς 3/XII καί ὥρα 18. Αὐτό ἦταν ἀποτέλεσμα παρανόησης καί λάθους, γιατί τό σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα εἶναι, βέβαια, ἡ γρήγορη ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης.

Στήν οὐσία, παρακαλῶ τήν Ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Μόσχας γιά τόν ἔλεγχο καί τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος νά πάρει ὑπόψη της τούς ἀκόλουθους συλλογισμούς μου.

1) Σέ διάστημα μερικῶν χρόνων ἐπανειλημμένα ἄκουσα ἀπό τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια ὅτι ο Σαπίρο εἶναι στέλεχος σπάνιας συνειδητότητας, μά ὄχι ἀγαπητός λόγω τῆς *ἀπαιτητικότητάς* του. Γι' αὐτό ἀπό τήν ἀρχή ἀκόμη τῆς ἐκκαθάρισης προειδοποίησα τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια ὅτι πρέπει νά δοθεῖ προσοχή στό γεγονός ὅτι εἶναι δυνατό καί πιθανό νά γίνουν ραδιουργίες λόγω τῶν παραπάνω.

2) Τό ἄρθρο μου στόν Τύπο γιά τήν ἀναξιοπιστία τῶν μενσεβίκων καί τῶν μπουντιστῶν, πού μπῆκαν στό ΚΚΡ, τό κατανοοῦσαν συχνά μέ τήν ἔννοια ὅτι πρέπει νά τούς διαγράψουμε ὅλους *. Γι' αὐτό θεωρῶ ὑποχρέωσή μου νά ὑποδείξω ὅτι τήν ἀτομική ἐξέταση κάθε περίπτωσης τή θεωροῦσα καί τή θεωρῶ ἀπαραίτητη καί γιά ἐπιβεβαίωση ἀναφέρομαι, λογουχάρη, στόν πρώην μενσεβίκο Τσίρκιν, ὁ ὁποῖος προσχώρησε στό ΚΚΡ πολύ ἀργότερα ἀπό τόν Σαπίρο, καί πού γιά τίς ταλαντεύσεις του ὑπῆρχαν συγκεκριμένα στοιχεῖα, καί ὄχι διαδόσεις καί οὔτε ἐπινοήσεις. Παρόλα αὐτά, ὕστερα ἀπό ὁλόπλευρη ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης τοῦ Τσίρκιν, συμφώνησα μέ τούς οὐκρανούς συντρόφους πού ὑποστήριξαν τήν ἀναγκαιότητα τῆς παραμονῆς τοῦ Τσίρκιν στό Κόμμα.

3) Στήν αἴτηση τοῦ Σαπίρο ὑπάρχει ἐπισημείωση τοῦ σύντροφου Α. Ἐνουκίτζε τῆς 3.IX.1921: «Ὅλα τά ἐκτιθέμενα ἐδῶ ἀπό τόν σύντροφο Σαπίρο γιά τήν περίοδο τοῦ 1917 τά ἐπιβεβαιώνω πλήρως».

---

* Πρόκειται γιά τό ἄρθρο «Γιά τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 122-124). *Ἡ Σύντ.*

Καί τό ἀναφερόμενο ἀπό τόν σύντροφο Σαπίρο γιά τήν περίοδο αὐτή εἶναι πάρα πολύ σπουδαῖο, γιατί αὐτό συνίσταται στό ἑξῆς, ὅτι ὁ μενσεβίκος Σαπίρο *ἀκόμη πρίν* τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση *ἄρχισε νά παλεύει ἐνάντια* στούς μενσεβίκους.

Στό ἐρώτημά μου πού ἀπηύθυνα εἰδικά στόν σύντρ. Ἐνουκίτζε γιά τόν Σαπίρο, ὁ σύντρ. Ἐνουκίτζε μοῦ ἀπάντησε σήμερα ὅτι δούλεψε μαζί μ' αὐτόν ἀπό τόν Ἀπρίλη ὥς τόν Αὔγουστο τοῦ 1917 στή μετωπική ἐπιτροπή τῆς παλιᾶς μενσεβίκικης ΠΚΕΕ. Ἀφοῦ γνωρίστηκε στήν περίοδο αὐτή ἀπό κοντά μέ τόν σύντροφο Σαπίρο, ὁ σύντρ. Ἐνουκίτζε μοῦ δήλωσε ὅτι δέν ἀμφιβάλλει καθόλου γιά τήν εἰλικρίνεια τοῦ συντρόφου Σαπίρο καί ὅτι ὁ ἴδιος, ὁ Ἐνουκίτζε, ὁπωσδήποτε θά ἀποφαινόταν ὑπέρ τῆς παραμονῆς τοῦ συντρόφου Σαπίρο στό Κόμμα.

Ὁ σύντρ. Ἐνουκίτζε μοῦ πρόσθεσε τοῦτο τό χαρακτηριστικό γεγονός, ὅτι ὕστερα ἀπό τίς μέρες τοῦ Ἰούλη 1917, ὅταν γινόταν λυσσαλέα καταδίωξη τῶν κομμουνιστῶν, ὁ Σαπίρο στίς συγκεντρώσεις ὑπεράσπιζε τούς μπολσεβίκους ἔτσι, πού τό μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν μενσεβίκων, ὁ Βαϊνστέιν, παραλίγο θά ριχνόταν μέ τίς γροθιές στόν Σαπίρο.

Πρέπει νά είπωθεῖ ὅτι ὁ σ. Ἐνουκίτζε, μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1898, ἀνήκει σέ κείνη τήν παλιά κομματική φρουρά, πού στήν οὐσία καί ὀφείλει νά ἐλέγχει καί νά ἐκκαθαρίζει τό Κόμμα μας. Κάθε μαρτυρία ἀπό τίς γραμμές αὐτῆς τῆς παλιᾶς φρουρᾶς ἀξίζει, κατά τή γνώμη μου, τριπλάσια προσοχή. Γι' αὐτό μοῦ φαίνεται ἀπόλυτα ἐσφαλμένο, ὅτι ἡ ἀχτιδική ἐπιτροπή διέγραψε τόν σύντρ. Σαπίρο, χωρίς νά καλέσει τόν σύντροφο Ἐνουκίτζε. Κι' ἐγώ ἀπευθύνομαι μέ παράκληση στήν Ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Μόσχας νά προσκαλέσει τόν σ. Ἐνουκίτζε, γραμματέα τῆς ΠΚΕΕ, γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Σαπίρο.

4) Ἀπό τήν ἀναφορά τοῦ συντρ. Σαπίρο φαίνεται ὅτι αὐτός εἶναι ὁ συγγραφέας τῆς μπροσούρας γιά τό ἀγροτικό ζήτημα, πού βγῆκε τό 1907 μέ τό ψευδώνυμο Μ. Σάνιν. Ὅπως ἀναφέρει ὁ σύντρ. Σαπίρο, τήν μπροσούρα αὐτή τήν ἀνάλυσα στό βιβλίο μου: «Τό ἀγροτικό πρόγραμμα τῆς σοσιαλδημοκρατίας στήν πρώτη ρωσική ἐπανάσταση τοῦ 1905-1907» (2η ἔκδ., Πετρούπολη 1919, σελ. 84 καί ἑπόμ.) *. Κάνοντας κριτική στόν Σάνιν γιά σειρά ἀπό μενσεβίκικα λάθη, ἐγώ ἀκόμη τότε, πάνω ἀπό δέκα χρόνια πρίν, ὑπογράμμιζα τή *διαφορά* του ἀπό τούς μενσεβίκους. Λοχουχάρη, στή σελ. 85

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 16ος, σελ. 208-435. *Ἡ Σύντ.*

τοῦ ἀναφερόμενου βιβλίου σημείωνα ὅτι ὁ Σάνιν, «ξεκινώντας, ἐννοεῖται, ἀπό πολύ καλές προθέσεις, ὑποστηρίζει ἀντί τήν ἐξαγορά τή δήμευση» *.

Αὐτό εἶναι πολύ σοβαρό σημεῖο, πού δείχνει ὅτι πάνω ἀπό δέκα χρόνια πρίν ὁ σύντρ. Σαπίρο ξεχώριζε ἀπό τούς μενσεβίκους *γιά τήν κλίση του πρός τήν ἐπαναστατική πλευρά.*

5) Οἱ φόβοι μου ὅτι ἡ ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος μπορεῖ νά δόσει ἀφορμή σέ ὁρισμένους γιά ραδιουργίες κατά τοῦ σ. Σαπίρο — φόβοι τούς ὁποίους ἔκανα γνωστούς στήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια πολύ πρίν ἀρχίσει ἡ ἐκκαθάριση στή Μόσχα — βρίσκουν τήν ἐπιβεβαίωσή τους στό ἀκόλουθο περιστατικό. Ἡ Ἀχτιδική ἐπιτροπή διαγράφει τόν Σαπίρο, χωρίς νά καλέσει τόν Ἐνουκίτζε, χωρίς νά ὀνομάσει κανέναν ἀπ' αὐτούς πού γνώριζαν ἀπό κοντά τόν Σαπίρο στή δουλιά καί πού θά μποροῦσαν νά προσκομίσουν στοιχεῖα της ἀναξιοπιστίας του. Ἡ Ἐπιτροπή ἀποκαλεῖ τόν Σαπίρο «ἀσταθή καί ταλαντευόμενο» χωρίς τίς παραμικρές ἀποδείξεις, χωρίς ἴχνος συγκεκριμένων ἀποδεικτικῶν. Ἄθελα δημιουργεῖται ἡ σκέψη ὅτι μιά κάθε ἄλλο παρά ἀμερόληπτη γνώμη κάποιου (ἀπό τούς συνεργάτες, λογουχάρη) ὅτι δῆθεν ὁ ἄνθρωπος αὐτός «δέν εἶναι δικός μας» ἤ «εἶναι ξένος», μπόρεσε νά παίξει σ' αὐτό ὁρισμένο ρόλο.

Ὁ *πυρήνας* ὅμως τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης πολιτικῆς διαφώτισης *ὁμόφωνα* ἀποφάνθηκε *ὑπέρ* τοῦ Σαπίρο (ὅπως ἔμαθα ἀπό ἀνακοίνωση μέλους τοῦ πυρήνα πού παραβρισκόταν στή συνέλευση αὐτή, τῆς συντρ. Ἄννας Ἰβάνοβνα Μεστσεριακόβα, προσωπικά γνωστῆς μου σάν παλιό μέλος τοῦ Κόμματος, ἀκόμη ἀπό τόν καιρό τῆς προσφυγιᾶς). Ὁ Σαπίρο διηύθυνε ἕνα ἀπό τά ἕξι τμήματα τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης πολιτικῆς διαφώτισης, ἐπομένως, ὑφιστάμενοί του, στή συνέλευση τοῦ πυρήνα ἦταν μιά μικρή μειοψηφία. Κανένας ἀπό τόσο κοντά δέν παρακολουθοῦσε τήν καθημερινή δουλιά τοῦ Σαπίρο, ὅπως ὁ πυρήνας τοῦ ἱδρύματός του. Ἄν ὁ πυρήνας αὐτός ἀποφάνθηκε ὁμόφωνα ὑπέρ τοῦ Σαπίρο, ἡ πειστικότητα μιᾶς τέτιας ψηφοφορίας, φαίνεται, θά πρέπει νά ἀναγνωριστεῖ σάν πολύ μεγάλη. Ἡ πιθανότητα ὅτι ὁ Σαπίρο ἔπεσε θύμα ραδιουργίας, μέ τήν κυκλοφορία τῆς φήμης ὅτι δῆθεν αὐτός «δέν εἶναι δικός μας» ἄνθρωπος, χωρίς ἴχνος ἀποδεικτικῶν, χωρίς καμιά *ἀνοιχτή* ὁμιλία ἔστω *κι' ἑνός* μέλους τοῦ Κόμματος, πού εἶχε τή δυνατότητα ἀπό κοντά νά παρακολουθήσει τόν σ. Σαπίρο στή δουλιά, ἡ πιθανότητα αὐτή μοῦ φαίνεται ἀρκετά μεγάλη.

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 16ος, σελ. 284. *Ἡ Σύντ.*

Μέ βάση τά άναφερόμενα, ζητῶ ἀπό τήν Ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Μόσχας γιά τόν ἔλεγχο καί τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος νά κληθεῖ ὁ σ. Ἐνουκίτζε, νά παρθοῦν ὑπόψη οἱ συλλογισμοί μου καί νά ἐξακριβωθεῖ, ποιός ἀκριβῶς μίλησε ἤ καταφέρθηκε ἐνάντια στόν Σαπίρο, ἄν ὑπάρχει μήπως ἐδῶ σκευωρία.

Ζητῶ ἐπίσης νά μοῦ κοινοποιήσετε ἀντίγραφο τῆς ἀπόφασης τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Μόσχας γιά τήν παραπάνω ὑπόθεση [106].

3. XII. 1921. Μέλος τοῦ ΚΚΡ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

104

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

σ. Τσιουρούπα! Κατά τή γνώμη μου, ὁ Χιντσούκ ἔχει δίκιο. Τό ἐμπορικό χρηματιστήριο πρέπει νά εἶναι *ἕνα* καί συγκεκριμένα τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν [107]. Νά διευρυνθεῖ ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τῆς διεύθυνσης (ἤ ἐπιτροπῆς) τοῦ ἐμπορικοῦ χρηματιστηρίου μέ μέλη ἀπό τό ΑΣΛΟ καί νά ἀφήσουμε ἕνα ἐμπορικό χρηματιστήριο τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν. Νά μπεῖ αὔριο στό ΣΛΕ. Τηλεφωνεῖστε μου, σέ περίπτωση πού δέν συμφωνεῖτε, γιά νά μπεῖ αὔριο, νά προτείνετε στόν Χιντσούκ καί στόν Μπογκντάνοφ νά ἑτοιμάσουν σύσκεψη σήμερα τό βράδυ ἤ αὔριο πρωί.

5/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

105

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρακαλῶ νά δόσετε προσοχή, γιατί ὁ ἐπιστολογράφος εἶναι ἄνθρωπος ἐντελῶς εὐσυνείδητος.

Παρακαλῶ νά ἐλέγξετε πάρα πολύ τήν *ἐπιτάχυνση* τῶν δοκιμῶν, τή *σοβαρότητά* τους καί τή γρήγορη *βοήθεια* στόν ἐφευρέτη.

Ἐμένα νά μοῦ τηλεφωνήσετε στό *χωριό* γιά τό ἀποτέλεσμα κατά τίς 13/XII, ὄχι ἀργότερα [108].

Λένιν

Ὁ Κρζιζανόβσκι τόν γνωρίζει (χωρίς νά ξέρει τήν ἐφεύρεσή του). Μιλεῖστε καί μέ τόν Κρζιζανόβσκι.

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

106

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

5. XII. 1921.

σ. Τσιουρούπα!

Ἀπό τά ἔγγραφα θά καταλάβετε τί συμβαίνει [109].

Ἡ Γενική διεύθυνση δασικῆς βιομηχανίας μας εἶναι *ἀδύνατη* (ἡ ἀναχώρηση τοῦ Σμίλγκα γιά θεραπεία ἀκόμη περισσότερο θά τήν ἀδυνατίσει).

Γι' αὐτό πρέπει νά σκεφτεῖτε, πῶς θά βοηθηθεῖ ἡ ὑπόθεση μέ τά καυσόξυλα, γιά νά μήν ἔχουμε πλήρη ἀποτυχία τήν ἄνοιξη ἤ πρός τήν ἄνοιξη.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

107

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

5.XII.1921.

σ. Τσιουρούπα!

Ἀπό τά συνημμένα ἔγγραφα θά δεῖτε τί συμβαίνει [110].

Ἄν χρειάζεται *προσωπική κατατόπιση*, τηλεφωνεῖστε στόν *Κολεγκάγεφ* (νά μάθετε ποῦ εἶναι αὐτός, μπορεῖτε ἀπό τόν Τρότσκι). Ὁ Κολεγκάγεφ θά Σᾶς διηγηθεῖ ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Δέν πρέπει μήπως νά γίνει *καταγραφή;*

'Ακόμη χρειάζεται, βέβαια, ολόκληρη σειρά μέτρων, γιατί οί καταγραφές είναι λίγο πράγμα.

Οί εκτελέσεις επίσης λίγες (εγώ είμαι υπέρ των εκτελέσεων γιά παρόμοιες υποθέσεις).

Λένε, κατακλέβεται μ' αυτόν τόν τρόπο τρομερά ή κρατική περιουσία.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

108

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

Στόν σ. *Λεζάβα*

'Αντίγραφο — στόν σ. *Σμίλγκα* καί στόν σ. *Σέινμαν*

Παρακαλῶ νά καλέσετε έκτακτα σύσκεψη μέ τούς σ.σ. *Λεζάβα, Σμίλγκα* καί *Σέινμαν* γιά τήν εξέταση τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τήν απαγόρευση στήν 'Επιτροπή πετρελαίου τοῦ 'Αζερμπαϊτζάν καί στίς άλλες οργανώσεις νά διεξάγουν ανεξάρτητο εμπόριο πετρελαιοειδῶν στήν Περσία καί Κωνσταντινούπολη.

'Η εισήγηση χρεώνεται στόν σ. *Λεζάβα* γιά τήν Τετάρτη 7 τοῦ Δεκέμβρη στό Συμβούλιο 'Εργασίας καί "Αμυνας.

'Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Ουλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, υπογραμμένο από τόν Β. Ι. Λένιν

109

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. *Μόλοτοφ*: προτείνω νά τό κυκλοφορήσετε μέ τή σειρά στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Κατά τή γνώμη μου, μπορεῖ

νά ἀναθέσουμε στόν *'Αβανέσοφ* *νά περιορίσει καί μέ περισσότερη ἀκρίβεια νά διατυπώσει* τά καθήκοντα [111].

5/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921 — *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

110

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΜΠΑΛΛΙΣΤΕΡ ΚΑΙ ΚΑΡΡΙ [112]

5/XII. 1921.

'Αγαπητοί σύντροφοι!

Σᾶς στέλνω τό βιβλίο μου σχετικά μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες.

Θά ἤμουν ἐξαιρετικά ὑπόχρεος, ἄν θά μποροῦσα νά ἔχω τή γνώμη τοῦ συντρόφου Κάρρι, στήν περίπτωση πού τό βιβλίο μου θά μπορεῖ νά διαβαστεῖ ἀπ' αὐτόν μέ τή βοήθεια ἄγγλου ἤ γερμανοῦ μεταφραστῆ.

Θά ἤθελα ἐπίσης νά πάρω ἀπό τόν σύντρ. Μπάλλιστερ, ἄν εἶναι δυνατό, τίς ἐπίσημες ἐκδόσεις ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ 1920 (στό βιβλίο μου ἀνάλυσα δυό ἀπογραφές: τοῦ 1900 καί 1910).

Ἄν κάποιος ἐκδότης θά ἐπιθυμοῦσε νά ἐκδόσει τό βιβλίο μου στά ἀγγλικά στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, θά ἤθελα νά γράψω ἕνα μικρό πρόλογο.

Εἰλικρινά δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV — *Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο. Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά*

111

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. Μόλοτοφ μέ τήν παράκληση νά τό στείλει σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Πρέπει (1) νά μάθουμε, ποιός εἶναι ὁ «Κουρζνίρ»;

Δέν εἶναι μήπως ὁ Κοῦσνερ, συγγραφέας τῆς μπροσούρας γιά τόν ἐξηλεκτρισμό;

(2) Πρέπει νά ἐντείνουμε τήν προσοχή στήν προπαγάνδα τοῦ Μιάσνικοφ καί *2 φορές* τό μήνα νά γίνεται ἔκθεση γι' αὐτόν καί γι' αὐτήν στό Πολιτικό Γραφεῖο.

(3) Πρέπει νά *συζητηθεῖ* εἰδικά στό *Πολιτικό Γραφεῖο* τί θέση θά πάρουμε στό γράμμα αὐτό [113].

5/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921 — *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

112

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

5. XII. 1921.

σ. Μόλοτοφ!

Ὁ Ὀρλόφ (συγγραφέας τοῦ θαυμάσιου βιβλίου γιά τήν *ἐπισιτιστική δουλιά* τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ), ἀποτείνεται στήν *Κεντρική Ἐπιτροπή* μέ μιά πρωτότυπη παράκληση.

Ἐγώ εἶμαι *ὑπέρ*.

Ὁ Τσιουρούπα (ξέρει τόν Ὀρλόφ *προσωπικά*, ἐγώ τόν ξέρω *ἀπό τό βιβλίο)* ἐπίσης εἶναι *ὑπέρ*.

Πρέπει νά ρωτηθοῦν τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Ἄν αὐτά *δέν ἔχουν ἀντίρηση*, πρέπει νά σταλεῖ στόν Κρεστίνσκι τηλεγράφημα: «Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἐνέκρινε τό σχέδιο τοῦ Ὀρλόφ ὅσοναφορᾶ τό βιβλίο του» [114].

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

113

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΣΚΛΟΒΣΚΙ

5/XII.

Σύντρ. Σκλόβσκι!

Ἔλαβα τό γράμμα Σας σχετικά μέ τό Κόβνο [115]. Θά ἐκπληρώσω τήν παράκλησή Σας, ἄν μπεῖ ζήτημα. (Μά, φαίνεται, κάποιος ἤδη διορίστηκε.)

Γιατί γράφετε γιά «σανίδα σωτηρίας»;

Προσωπικά μήπως θά θέλατε νά εἶστε στή Ρωσία καί ἐλπίζετε ἀπό τό Κόβνο νά εἶστε κοντύτερα;

Καί τήν οἰκογένεια νά τήν ἀφήσετε στή Γερμανία; Ἤ μήπως ἔχετε ἄλλα σχέδια;

Ὁ Κρεστίνσκι μοῦ ὑποσχέθηκε νά προσπαθήσει νά Σᾶς τοποθετήσει πρόξενο στή Γερμανία. Δέν ἔγινε τίποτε; Ἤ μήπως Ἐσεῖς δέν θελήσατε;

Γράψτε δυό λέξεις σχετικά μ' αὐτό.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

114

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ! Διαβάστε το *σήμερα* καί σήμερα κιόλας ἐνημερῶστε τόν **Λεζάβα** (ὑπάρχουν κάποια τηλεγραφήματα ἀπό τόν Κράσιν σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό) καί τόν **Μπογκντάνοφ**, καί τόν Ντοβγκαλιέβσκι (ὑπῆρχαν ἄλλα σχέδια; Τό Μικρό ΣΛΕ πρέπει *νά ξέρει),* καί, ἴσως, τόν *πρόεδρο* τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ὥστε *αὔριο* στό ΣΛΕ νά **ἀποφασίσουμε** [116].

5/XII. *Λένιν*

P. S. Δέν θά πρέπει μήπως νά ἐλέγξετε, ἀφοῦ ὁριστεῖ σήμερα σύσκεψη: Λεζάβα + Μπογκντάνοφ + Ντοβγκαλιέβσκι + Λεπλέβσκι *μέ δικαίωμα ἀντικατάστασης;*

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

115

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Α. ΜΠΑΚ [117]

Ἰρκούτσκ, στόν Μπάκ, μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου

Ἐξακριβῶστε ἀμέσως τίς αἰτίες τῆς φυλάκισης τοῦ ἐργάτη *Κότοφ* ἀπό τό οἰκονομικό τμῆμα τοῦ Τσερεμχόβο στίς φυλακές τοῦ Ἰρκούτσκ. Μέ γράμμα, ἀπευθυνόμενο προσωπικά πρός τόν *Λένιν* τῆς 23 τοῦ Αὐγούστου παραπονέθηκε σχετικά μέ τήν ἀντικανονικότητα τῶν ἐκλογῶν γιά τό Σοβιέτ τῆς πόλης Τσερεμχόβο μέ τόν ἀποκλεισμό τῶν ἐξωκομματικῶν. Ἡ καταγγελία ἐπιβεβαιώθηκε μέ ὑπογραφές κομματικῶν ἐργατῶν. Ἄν αὐτό εἶναι ἡ αἰτία, ἀμέσως νά ἀφεθεῖ

ἐλεύθερος, νά διωχτοῦν δικαστικά καί μέ ἐκκαθάριση οἱ αἴτιοι τῆς σύλληψης, ὁποιοιδήποτε καί ἄν εἶναι. Ταυτόχρονα νά ἐπερωτήσετε στό τμῆμα διοίκησης τοῦ Ἰρκούτσκ, γιατί ὁ Κότοφ δέν στάλθηκε στήν πατρίδα του στό Βοσκρεσένσκ, σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο τοῦ γραφείου ἀκρόασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 20 τοῦ Σεπτέμβρη. Τηλεγραφεῖστε ἐπειγόντως ἀπάντηση.

Μόσχα — Κρεμλίνο

5/12—21. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

116

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Ὁ Ρεινστέιν θά Σᾶς δόσει τηλεφωνογράφημα σχετικά μέ τή χορήγηση ἐγγράφου (γιά βοήθεια) στόν πληρεξούσιο τοῦ Χάμμερ. Πρέπει νά τόν βοηθήσουμε. Μελετεῖστε, πῶς νά τό γράψετε, καί βάλτε, ἄν χρειάζεται, τήν ὑπογραφή μου [118].

6/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

117

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Ὑπενθυμίστε μου τήν Παρασκευή νά *ἐλέγξω* τί ἔκανε τό ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων στή *Νοτια-Ανατολή* (κόσσες, ἀποθέματα τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου κτλ.).

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

118

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

σ. *Λεζάβα!*

Σέ μιά ἀπό τίς ἐφημερίδες τίς μέρες αὐτές (πολύ πιθανό στήν «Πράβντα») εἶδα ἕνα μικρό σχόλιο σχετικά μέ τίς ἐμπορικές ἀνταλλαγές τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου (στήν Κριμαία) ὕψους 20 000 000 ρουβλιῶν σέ χρυσό [119].

'Από πού αυτό;

Έχει ρυθμιστεί άπό Σας ό τοπικός ισολογισμός τών εμπορικών συναλλαγών μέ διαίρεση σέ αγορές καί πωλήσεις, καί μετά κατά βασικές ομάδες προϊόντων;

'Απαντεϊστε, παρακαλώ, στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ καί αναφέρετε μέ περισσότερη ακρίβεια πώς έχει ή υπόθεση μέ τόν απολογισμό.

'Ο πρόεδρος τοϋ ΣΛΕ *Β. Ούλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 6 τοϋ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

119

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Χ. ΠΟΛΙΑΚΟΦ

6. XII. 1921.

Συμφερούπολη,
στόν αντιπρόεδρο τοϋ ΣΛΕ Κριμαίας
Πολιακόφ

Παρακαλώ νά δοθεϊ βοήθεια στόν 'Αλεξέι 'Αντρέγεβιτς Πρεομπραζένσκι, παλιό επαναστάτη, προσωπικά γνωστό μου άπό τή δεκαετία 1890-1900, ό όποιος βρίσκεται σέ άσχημη κατάσταση. Διεύθυνση: Γιάλτα, επαρχιακή ύγειονομικο-σανατοριακή Διεύθυνση [120].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

120

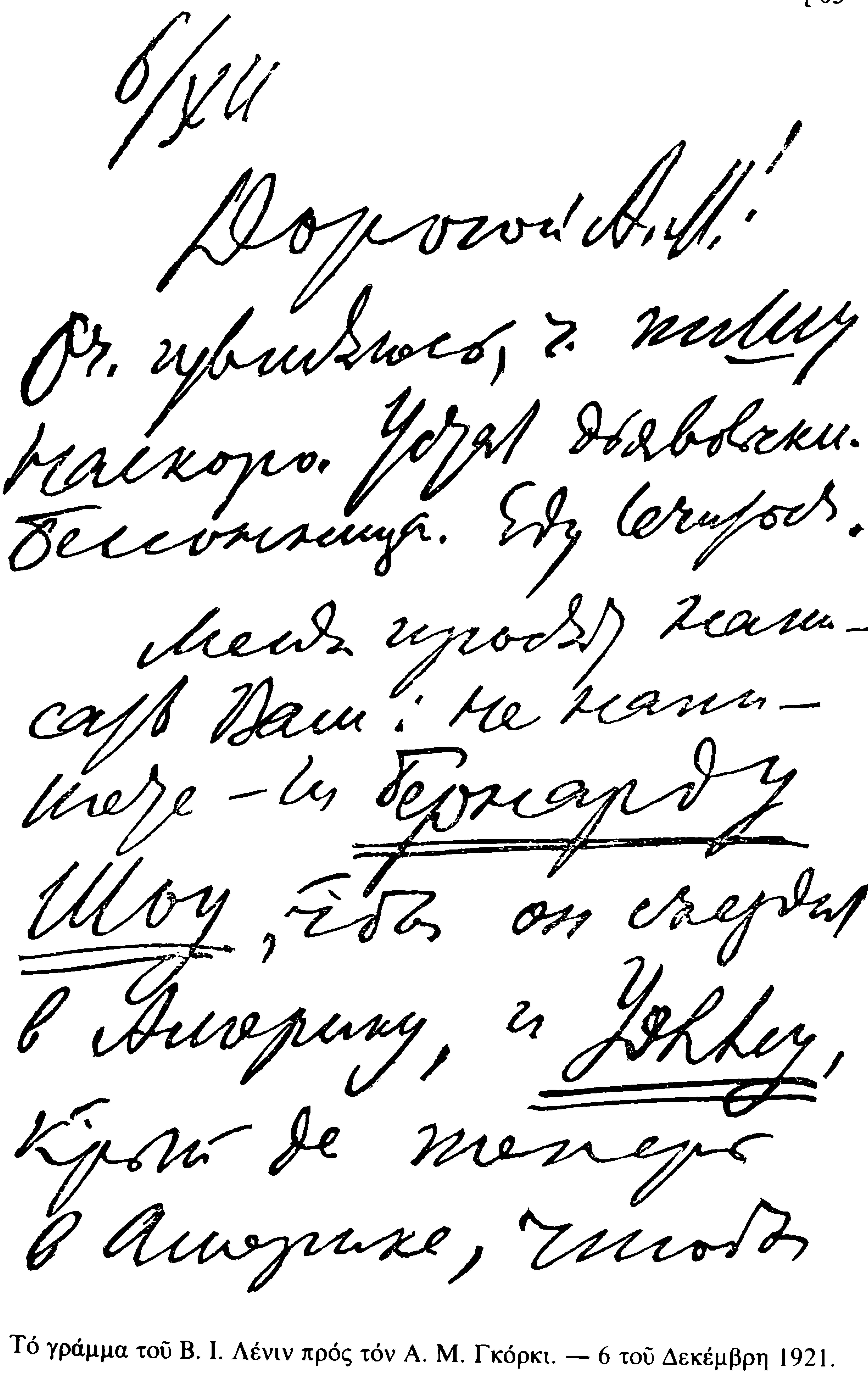
ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ

6/XII.

'Αγαπητέ Α. Μ.!

Μέ συγχωρεϊς πού γράφω βιαστικά. Κουράστηκα φοβερά. 'Αϋπνία. Πηγαίνω γιά θεραπεία.

Μου ζητούν νά Σάς γράψω: θά μπορούσατε νά γράψετε Σεϊς στόν *Μπέρναρντ Σώ* νά πήγαινε ό ίδιος στήν 'Αμερική, καί στόν

6/XII

Дорогой А. М.!

Оч. извиняюсь, ч. пишу наскоро. Устал дьявольски. Бессонница. Еду лечиться.

Меня просят написать Вам: не напишете ли Бернарду Шоу, чтобы он съездил в Америку, и Уэльсу, кот. де теперь в Америке, чтобы

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Α. Μ. Γκόρκι. — 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Они это вряд ли для нас помогать сборами в помощь голодающим?

Хорошо бы, если бы это им реализовали.

Голодающим попадет тогда побольше. А голод сильный.

Отдыхайте и лечитесь получше.

Привет! Ленин

Ουέλς, ὁ ὁποῖος, φαίνεται, βρίσκεται τώρα στήν 'Αμερική, νά ἀναλάβουν γιά μᾶς καί οἱ δυό μαζί τόν ἔρανο γιά τή βοήθεια τῶν λιμοκτονούντων;

Θά ἦταν καλά, ἄν 'Εσεῖς θά τούς γράφατε.

Οἱ λιμοκτονοῦντες θά ἔπαιρναν τότε περισσότερα.

Καί ἡ πείρα ἔχει πάρει μεγάλη ἔκταση [121].

'Αναπαυτεῖτε καί θεραπευτεῖτε ὅσο γίνεται καλύτερα *.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

121

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρακαλῶ νά τό ἐπιταχύνετε καί νά συνεννοηθεῖτε μέ τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα [122].

6/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

122

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

6/XII.

σ. Μόλοτοφ!

'Αναχωρῶ σήμερα.

Παρόλη τή μείωση τοῦ χρόνου δουλιᾶς μου καί τῆς αὔξησης τοῦ χρόνου ἀνάπαυσης τίς τελευταῖες μέρες, ἡ ἀϋπνία μεγάλωσε φοβερά. Φοβᾶμαι μήπως δέν μπορέσω νά κάνω τήν εἰσήγηση οὔτε στήν κομματική συνδιάσκεψη, οὔτε στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ [123].

* Στό φάκελλο ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Πρός τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ μέ τήν παράκληση νά σταλεῖ στό *Βερολίνο* γιά τόν *'Αλεξέι Μαξίμοβιτς Γκόρκι* (ἀπό τόν Λένιν){ νά ἐπιστραφεῖ ὁ φάκελλος μέ ἀπόδειξη παραλαβῆς τοῦ Γκόρκι} ». Στό πίσω μέρος τοῦ φακέλλου ὑπάρχει ἡ ἀπόδειξη τοῦ Α. Μ. Γκόρκι: «Τό πῆρα στίς 24/XII. *Μ. Γκόρκι*». *'Η Σύντ.*

Διαβιβάστε το στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά ἐνημέρωσή τους *γιά κάθε ἐνδεχόμενο.*

Λένιν

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

123

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

Βλαντίμιρ Ἰλίτς, πρέπει μήπως νά κάνουμε ἔκθεση γιά τή συνδιάσκεψη στά ἀνώτερα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα σέ Σᾶς προσωπικά ἤ στό Πολιτικό Γραφεῖο; Μεταξύ μας διαφωνίες δέν ὑπάρχουν, ἀλλά ὑπάρχει διαφωνία μέ τό σῶμα τῶν καθηγητῶν, πού ἐπίμονα ἐπιθυμεῖ νά διατηρήσει τήν αὐτονομία.

Μιχ. Ποκρόβσκι

Ἐγώ δέν μπορῶ. Σήμερα φεύγω μέ ἀναρωτική ἄδεια. Μιλεῖστε μέ τόν Μόλοτοφ καί, καλύτερα ἀπόλα, γράψτε (μετά ἀπό τή συζήτηση αὐτή) 10 σειρές στό ΠΓ μέ συμπέρασμα: νά ἐγκρίνετε τήν τάδε ὁδηγία.

Λένιν

(Φοβᾶμαι πολύ, πώς εἶναι *λαθεμένη* ἡ ἔλλειψη ἀναπληρωτῆ διακεκριμένου *εἰδικοῦ* στή Γενική διεύθυνση ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης! Ἡ γνώμη Σας;)

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

124

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. ΓΚ. ΤΣΧΑΚΑΓΙΑ *

Ἀγαπητέ σ. Μίχα!

Πῆρα τό γράμμα σχετικά μέ τόν Μαχαράτζε. Λυπᾶμαι πολύ πού δέν μπορῶ νά συνομιλήσω μαζί Σας. Κουράστηκα καί εἶμαι ἄρωστος. Φεύγω. Μέ συγχωρεῖτε λοιπόν καί διαβιβάστε τούς καλύτερους χαιρετισμούς μου στόν σ. Φιλίπ Μαχαράτζε.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 101. *Ἡ Σύντ.*

125

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Ὅταν θά ἔρθει ὁ ἐφευρέτης πού καλέσατε ἀπό τό Χάρκοβο (τό ἐπίθετό του, νομίζω *Τσέικο* πρέπει νά ἀπαιτήσετε ἀπ' αὐτόν ἀκριβή ἐπίσημη γραπτή γνώμη σέ ὅλα τά σημεῖα πού ἀναφέρονται στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ταυτόχρονα ἡ γνώμη αὐτή πρέπει νά εἶναι 1) ἀπό τόν Λάζαρεφ ἤ ἄλλον μεγάλο ἐπιστήμονα τῆς Μόσχας ἤ τῆς Πετρούπολης, 2) ἀπό τόν Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί ἄλλους εἰδικούς τοῦ ραδιεργαστηρίου τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ [124].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

126

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Α. ΡΟΤΣΤΕΪΝ

Στόν *Ροτστέιν* (μέσω τοῦ Π. Π. Γκορμπουνόφ)

Σᾶς παρακαλῶ νά φροντίσετε γιά τήν Βάρια Ἀρμάντ καί, ἄν χρειάζεται, νά τή στείλετε ἐδῶ ὄχι μόνη της καί νά τήν ἐφοδιάσετε μέ λεπτά ροῦχα *.

Λένιν

Μόσχα — Κρεμλίνο
7/XII. 1921.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

127

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Ἡ Γκλιάσσερ ἄς ἐλέγξει, γιατί καθυστέρησε ἡ ἐκπλήρωση τῆς προηγούμενης ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου *γιά τό μέγεθος τῶν μισθῶν* (ἐπιτροπή Ράντεκ) [125].

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53, ντοκουμέντο ἀρ. 36 καί ἀρ. 195. *Ἡ Σύντ.*

128

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΜΕΖΛΑΟΥΚ [126]

Στόν *Μεζλάουκ*

'Αντίγραφο νά σταλεῖ στόν σ. Γκορμπουνόφ

σ. Μεζλάουκ, θά ἀναθέσω στόν διευθυντή 'Εσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΕΑ νά ἐλέγξει τήν ἐκπλήρωση ἐκείνου πού Σᾶς ὑποσχέθηκαν. Τό ἀποτέλεσμα τοῦ ἐλέγχου θά Σᾶς ἀνακοινωθεῖ γραπτῶς, ἤ ὅταν θά ἔρθετε στό συνέδριο. Φοβᾶμαι μήπως 'Εσεῖς πέσατε σέ κάποια ἀκρότητα, ἰδιαίτερα σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τούς ὑπερβολικά μεγάλους μισθούς γιά ξεχωριστά πρόσωπα. Πληροφορεῖστε με, ὥς ποιό βαθμό φτάνει ὁ ζῆλος Σας σχετικά μ' αὐτό καί ἴσως καί σέ μερικά ἄλλα ζητήματα.

Λένιν

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

129

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

9/XII.

Λίντια 'Αλεξάντροβνα!

Σᾶς παρακαλῶ, ἀφοῦ διαβάσετε τό συνημμένο (γιά νά μπορεῖτε νά ἐλέγχετε τήν ἐκτέλεση) νά τό στείλετε στόν σύντρ. Σεμάσκο *.

Μετά πρέπει νά ἐλέγξετε καί νά ἐπισπεύσετε τήν ἀποστολή γιά θεραπεία:

τοῦ *Σμίλγκα* — στή Γερμανία.

τοῦ *Ρουτζουτάκ* — στό σανατόριο.

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ τηλεφωνήσετε, τί κάνατε σχετικά μέ τά σημεῖα αὐτά καί ποιά τά ἀποτελέσματα.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *'Η Σύντ.*

130

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

σ. Σεμάσκο!

Ὁ δόκτωρ Γκετιέ μέ παρακαλεῖ νά πάρουμε μέτρα γιά τή θεραπεία 1) τοῦ Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Ράντσενκο (Ἐξωτερικό Ἐμπόριο). Καλύτερα απόλα θά ἦταν σέ σανατόριο στά περίχωρα τῆς Μόσχας. Θά ἦταν καλά στό ἴδιο σανατόριο, ὅπου εἶναι ὁ *Γιάγκοντα* (τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου). 2) τοῦ *Ροζόβσκι* (καλύτερα απόλα θά ἦταν στό ἐξωτερικό, στή Γερμανία). Αὐτός ὑποφέρει ἀπό τήν καρδιά καί μέ ἐπιδείνωση κατά τό *χειμώνα*.

Δικός Σας *Λένιν*

Σχετικά μέ τόν ἴδιο τόν Γκετιέ. Χρήματα δέν παίρνει. Μά τώρα ὅλα εἶναι μέ πληρωμή. Θεραπεύει πολλούς. Δέν γίνεται νά καθοριστεῖ γι' αὐτόν ἀπό τήν ΚΕ ἤ ἀπό τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ πληρωμή καί κατά τό δυνατό μεγαλύτερη μηνιαία; Εἰσηγηθεῖτε στήν Κεντρική Ἐπιτροπή ἐξονόματός μου καί γράψτε μου *.

9/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

131

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν *Στάλιν*

σ. Στάλιν! Σᾶς παρακαλῶ νά διαθέσετε 15 λεπτά γιά τόν σ. Μερανβίλ, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται στήν Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση καί εἶναι γνωστός (ἄν καί πολύ λίγο) σάν μέλος τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου. Τόν διέγραψαν ἀπό τό Κόμμα καί κατά τά λεγόμενά του, διέπραξαν κατάφωρη ἀδικία, ἀφοῦ δέν θέλησαν νά ἐξετάσουν μιά σειρά μάρτυρες πού ὑπόδειξε. Ὁ Μερανβίλ, πολύ πρίν ἀρχίσει ἡ ἐκκαθάριση, εἶχε ἔρθει σέ μένα γιά μιά ὑπόθεση καί μοῦ διηγήθηκε ὅτι αὐτός ἦταν σέ ἕναν ὅμιλο στό ἐξωτερικό πολύ πρίν τήν ἐπανάσταση. Ἐγώ αὐτό δέν μπορῶ νά τό θυμηθῶ. Ἀναμφίβολα μπορεῖ νά βρεθοῦν ἄνθρωποι, πού εἶναι σέ θέση νά ἐλέγξουν αὐτό τό γεγονός. Τήν ἀπάντηση, παρακαλῶ, στεῖλτε μου μέσω τῆς Φότιεβα [127].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 204. *Ἡ Σύντ.*

132

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ ΤΗΝ Ν. Σ. ΛΕΠΕΣΙΝΣΚΑΓΙΑ, ΤΗΝ Μ. Ι. ΓΚΛΙΑΣΣΕΡ

Στίς σ.σ. Φότιεβα, Λεπεσίνσκαγια, Γκλιάσσερ

Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε τό γρηγορότερο γιά δακτυλογράφηση τό ἄρθρο μου γιά τίς γαλλικές ἀγροτικές θέσεις σέ 3 ἤ 4 ἀντίτυπα *, μετά συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά μέ τόν Σαφάροφ ἤ μέ τόν Ράκοσι, ἤ μέ τόν Ράντεκ νά μεταφραστεῖ χωρίς καθυστέρηση, αὔριο κιόλας, τό ἀρθράκι στή γαλλική γλώσσα, γιατί μοῦ χρειάζεται νά ἔχω τήν Τρίτη τό βράδυ ἤ, τό ἀργότερο, τήν Τετάρτη τό πρωί τή γαλλική μετάφραση. Ἐάν ὁ μεταφραστής δέν ἔχει γαλλικό πρωτότυπο τῶν θέσεων, τότε ἄς μοῦ τηλεφωνήσει κι' ἐγώ αὔριο τοῦ διαβάζω στά γαλλικά ὅλα τά ἀποσπάσματα πού ὑπάρχουν στό ἄρθρο μου. Ὕστερα, παρακαλῶ, ἕνα ἀντίτυπο νά σταλεῖ στόν σ. Μπουχάριν, γιά νά μοῦ τηλεφωνήσει γιά συνομιλία σχετικά μ' αὐτό.

Λένιν

11/XII — 21.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

133

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σύντρ. *Μόλοτοφ* γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, μέ τή σειρά

Ὁ Κρεστίνσκι μοῦ γράφει ὅτι ὁ Γκόρκι ἀναχώρησε ἀπό τή Ρίγα τελείως χωρίς χρήματα μέ τήν προοπτική νά λάβει ἀπό τόν Στομονιακόφ συγγραφική ἀμοιβή γιά τήν ἔκδοση τῶν βιβλίων του. Ὁ Κρεστίνσκι σκέπτεται ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά συμπεριληφθεῖ καί ὁ Γκόρκι στόν ἀριθμό τῶν συντρόφων πού νοσηλεύονται στό ἐξωτερικό μέ ἔξοδα τοῦ Κόμματος ἤ τοῦ Σοβιέτ. Προτείνω νά ψηφιστεῖ στό

* Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Σχετικά μέ τίς θέσεις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Γαλλίας γιά τό ἀγροτικό ζήτημα». (βλ. Ἅπαντα, 5η ἐκδ., τόμ. 44ος, σελ. 274-281). *Ἡ Σύντ.*

Πολιτικό Γραφεῖο ἡ πρόταση τοῦ Κρεστίνσκι νά συμπεριληφθεῖ ὁ Γκόρκι στόν ἀριθμό αὐτῶν τῶν συντρόφων καί νά ἐλεγχθεῖ, ὥστε νά εἶναι πέρα γιά πέρα ἐξασφαλισμένος μέ τό ἀπαραίτητο γιά τή νοσηλεία ποσό [128].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

134

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ, ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ, Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

Κατεπεῖγον

Στούς Ἀβανέσοφ, Κούρσκι, Τσιουρούπα

Ὑποψιάζομαι μιά μικρή στρατιωτική πονηριά ἀπομέρους τοῦ Ὀσίνσκι καί τοῦ Μπογκντάνοφ, πού ὑπόβαλαν σήμερα, ὅταν ἐγώ ἀπουσίαζα, τό ζήτημα γιά τήν ἀκύρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ, πού ἀφορᾶ τήν παραπομπή σέ δίκη τῶν προσώπων, τά ὁποῖα εὐθύνονται γιά κωλυσιεργία στήν κατασκευή ἀλετριῶν συστήματος Φάουλερ [129]. Παρακαλῶ, νά δόσετε προσοχή σ' αὐτή τήν ὑπόθεση καί νά ἀσκήσετε τήν ἐπιροή σας γιά νά μήν ἀκυρωθεῖ ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ. Δέν χωράει ἀμφιβολία ὅτι ἔχουμε μπροστά μας ἐνόχους γιά κωλυσιεργία καί ἀπό ἄποψη ἀρχῶν εἶναι ἀπαραίτητο νά μήν ἀφήνουμε τέτιες ὑποθέσεις στά πλαίσια τῶν γραφειοκρατικῶν ὀργάνων, ἀλλά νά τίς παραπέμπουμε σέ δημόσια δίκη ὄχι τόσο γιά μιά αὐστηρή τιμωρία (ἴσως θά ἀρκεῖ μόνο μομφή), ἀλλά γιά πλατιά δημοσιότητα καί ἀνατροπή τῆς γενικῆς πεποίθησης ὅτι γιά τούς ἐνόχους ἰσχύει τό ἀτιμώρητο *.

Λένιν

13/XII — 1921.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 155. *Ἡ Σύντ.*

135

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ

Στόν προϊστάμενο τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων σύντρ. Σμίλγκα

Ἀντίγραφο *στή Γεν. διεύθυνση κρατ. ἐπιχειρήσεων χαρτοβιομηχανίας*

Παρά τό τηλεγράφημά μου τῆς 2 τοῦ Δεκέμβρη μέ ἀρ. 1160 * καί τίς διαβεβαιώσεις τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προϊσταμένου τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων σ. Τρίφονοφ στό τηλεγράφημά του ἀρ. 15062 τῆς 3 τοῦ Δεκέμβρη ὅτι «σχετικά μέ τήν φάμπρικα τοῦ Κόντροβο πάρθηκαν ὅλα τά μέτρα καί οἱ σιδηροδρομικές ἀποστολές στή φάμπρικα θά ἐκπληρωθοῦν πλήρως» — σύμφωνα μέ ἀνακοίνωση *τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης κρατικῶν ἐπιχειρήσεων χαρτοβιομηχανίας* — ἡ φάμπρικα τοῦ Κόντροβο στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη ἀπό τό μεσημέρι σταμάτησε ἀπό ἔλλειψη καυσίμων.

Προτείνω νά παρθοῦν ἀμέσως ἔκτακτα μέτρα γιά τόν ἐφοδιασμό τῆς ἀναφερόμενης φάμπρικας μέ καύσιμα καί νά ἐξακριβωθεῖ ποιός εἶναι ὁ ὑπαίτιος τῆς μή ἐκπλήρωσης τῆς ἐντολῆς μου τῆς 2 τοῦ Δεκέμβρη καί τῆς ὑποβολῆς σέ μένα ἀνακριβῶν πληροφοριῶν.

Γιά τήν ἐκπλήρωση στεῖλτε μου γραπτή ἀναφορά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

136

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ [130]

σ. Ὀσίνσκι!

Διάβασα καί ξαναδιάβασα μέ ὅλη τήν προσοχή τό γράμμα Σας. Δέν συμφωνῶ ἀπόλυτα καί δέν μπορῶ νά τό βάλω στό Πολιτικό Γραφεῖο. Νά τό φέρετε στήν ὁλομέλεια εἶναι, ἀσφαλῶς, ἀναφαίρετο δικαίωμά Σας.

Οὔτε ἴχνος — κυριολεκτικά οὔτε ἴχνος, δηλαδή πρακτικῶν καί ὀργανωτικῶν ἐπιχειρημάτων δέν ὑπάρχουν σέ Σᾶς.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 93. *Ἡ Σύντ.*

Κάνατε λάθος πού ἐπιμένατε στήν ἀπομάκρυνση τοῦ Μουράλοφ, βλέποντας «σκευωρία» ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπῆρχε οὔτε μιά στάλα. Ἀλλά γιά νά διευθύνει κανείς ἕνα τέτιο Ἐπιτροπάτο, ὅπως τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, σέ τέτιες διαβολικά δύσκολες συνθῆκες, πρέπει νά μή βλέπει «σκευωρία» ἤ «ἀντίβαρο» σ' αὐτούς πού ἔχουν διαφορετική γνώμη, ἤ σ' αὐτούς πού μέ διαφορετικό τρόπο ἀντιμετωπίζουν τήν ὑπόθεση, ἀλλά νά ἐκτιμᾶ τούς ἀνθρώπους πού ἔχουν πρωτοβουλία. Πρέπει νά δοκιμαστεῖ στήν πράξη ἡ τριάδα: Ἐσεῖς + ὁ ἀγρότης (ἀκόμη δέν ξέρουμε ποιός καί τί θά εἶναι) + ὁ Τεοντορόβιτς. Μή βιάζεστε νά τήν τροποποιήσετε, ὅταν ἀκόμη δέν ἔχει γεννηθεῖ. Ἡ ἐπιροή Σας σάν *πρώτου προσώπου* εἶναι ἐξασφαλισμένη καί *μέ νόμο* καί μέ πολλά ἄλλα.

Τόν Μέσιατσεφ τόν εἶδα στό *ΣΕΑ* καί στό *ΣΛΕ*, ὅμως λίγο. Κανένας δέν τόν ἐμποδίζει νά παραβρίσκεται (καί νά ψηφίζει), ὅταν δέν εἶστε οὔτε Σεῖς, οὔτε ὁ Τεοντορόβιτς. Αὐτό μπορεῖ νά ρυθμιστεῖ σέ δυό λεπτά.

Ἀλλά νά ἀλλάξει ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου δέν ὑπάρχει λόγος. Πρέπει νά δοκιμαστεῖ αὐτή· *όργανωτικά* εἶναι σωστή.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 14 καί 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

137

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Σᾶς στέλνω τό γράμμα τοῦ Ὀσίνσκι καί τοῦ Τεοντορόβιτς πρός ἐμένα, γιά τό ὁποῖο μιλήσαμε σήμερα.

Οὔτε ἴχνος «πρακτικῶν» ἐπιχειρημάτων δέν ὑπάρχουν στόν Ὀσίνσκι. Μιά νευρικότητα καί ἐπανάληψη τοῦ λάθους μέ ἐκδίωξη τοῦ Μουράλοφ ἀπ' αὐτόν.

Εἶμαι ἀκόμη κατηγορηματικά ἐνάντια στό νά μπεῖ τό ζήτημα στό Πολιτικό Γραφεῖο, γιά τό ὁποῖο καί γράφω στόν Ὀσίνσκι. Ἄς τό βάλει στήν Ὁλομέλεια, ἄν θέλει. Αὐτό εἶναι δικαίωμά του [131].

Δεῖξτε αὐτά τά ὑλικά καί τό γράμμα μου, παρακαλῶ, στόν Στάλιν καί στόν Ζηνόβιεφ καί ἐπιστρέψτε τα σέ μένα.

Salut! *Λένιν*

P. S. Διάβασα στόν Τεοντορόβιτς, *όχι* όλο τό γράμμα τοῦ Ὀσίνσκι, ἀλλά μόνο τό πρακτικό μέρος, ὑπογραμμισμένο μέ κόκκινη μελάνη.

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 14 καί 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

138

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΚ. ΜΠ. ΚΡΑΣΝΟΣΤΣΕΚΟΒΑ

15/XII.

σ. Κρασνοστσέκοβα! Στέλνω τίς διορθώσεις μου.

Εἶμαι πολύ ἄρωστος καί γι' αὐτό παρακαλῶ νά μέ συγχωρήσετε: καί τό διάβασα ἐξαιρετικά πρόχειρα καί γράφω βιαστικά. Ἄς μέ συγχωρεῖ ἐπίσης ἡ Mrs Beatty * καί γιά τήν ἀναβολή τῆς συνάντησης γιά φωτογραφία [132].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Ἰνοστράναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

139

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σύντροφο *Μόλοτοφ*

Παρακαλῶ νά παρατείνετε τήν ἄδειά μου, σύμφωνα μέ τή γνωμάτευση τοῦ γιατροῦ, μέχρι 2 ἑβδομάδες (ἀνάλογα μέ τήν πορεία τῆς θεραπείας) [133].

Θά εἶμαι στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τουλάχιστο σέ μερικά ζητήματα [134].

Στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ θά κάνω σύντομη ἔκθεση, σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [135].

Λένιν

16/XII — 21.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο

* — κυρία Μπίττι. *Ἡ Σύντ.*

140

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΛΙΤΚΕΝΣ

Στόν σύντρ. *Λίτκενς*
Ἀντίγραφο στόν σ. *Μπογκντάνοφ* καί στόν σ. *Λεζάβα*

Σέ σχέση μέ τά σχέδια πού προτείνουν ὁ σ. Βοεβόντιν καί ὁ σ. Λεζάβα, Σᾶς ἀναθέτω νά σχηματίσετε ἐπιτροπή ὑπό τήν προεδρεία Σας μέ μέλη τόν σ. Μπογκντάνοφ μέ δικαίωμα ἀντικατάστασης, τόν σ. Λεζάβα μέ δικαίωμα ἀντικατάστασης καί τόν σ. Βοεβόντιν — γιά νά ἐξετάσει τό ζήτημα ὀργάνωσης τῆς κινηματογραφίας στή Ρωσία [136].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1925 στό βιβλίο: Γκ. Μπολτιάνσκι «Ὁ Λένιν καί ὁ κινηματογράφος». Μόσχα—Λένινγκραντ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

141

*ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρακαλῶ νά τό διαβάσετε, νά δόσετε *ἐξαιρετική* προσοχή καί μέ κάθε τρόπο προσπαθεῖστε νά ἐκτελεστεῖ (μέσω τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου, πιθανόν).

Ἄν συναντήσετε δυσκολίες, *εἰδοποιεῖστε* με [137].

17/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

142

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν!

Δόστε μεγάλη προσοχή σ' αὐτή τήν εἰδοποίηση τοῦ Κράσιν (ἐπισυνάπτεται), πού μοῦ φαίνεται ἀληθοφανής καί πάρα πολύ

σπουδαία [138]. Εἶναι ἀπαραίτητο ἀμέσως μόλις ἔρθει ὁ Ὀρτζονικίτζε νά ὀργανωθεῖ σύσκεψη μέ συμμετοχή τοῦ Τσιτσέριν γιά τό ζήτημα αὐτό καί νά γίνει ἐπεξεργασία σειρᾶς προτάσεων γιά νά ψηφιστοῦν στό Πολιτικό Γραφεῖο.

Λένιν

17/XII - 21.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο

143

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

σ. Οὔνσλιχτ!

Ἔλαβα τήν ἀπάντησή Σας σχετικά μέ τόν Ναζβάνοφ. Παρακαλῶ νά ἀναφέρετε γιά ποιά αἰτία καθυστέρησε τόσο ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Ἡ ἀπόφαση τῆς 10 τοῦ Ὀχτώβρη ἐκπληρώθηκε ἀπό Σᾶς μόνο στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη [139].

Λένιν

17/XII. 21.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

144

ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΚΕΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΤΟ IX ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ [140]

Τά πιό περιληπτικά στοιχεῖα (2-3 ἀριθμούς) καί τόσο ἀκριβῆ (ἤ μέ ἐπιφύλαξη γιά τό βαθμό προσέγγισης στήν ἀξιοπιστία τους) πού *νά ἀξίζει* νά τά βάλω στήν ὁμιλία μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ;

παρακαλῶ νά δόσετε ἀπαντήσεις, τίς πιό σύντομες, σέ 1, maximum 2 σελιδοῦλες

1. στόν σ. *Τσιτσέριν* (ἤ, ἄν αὐτός δέν μπορεῖ, στόν Λιτβίνοφ) καί στόν σ. *Ράντεκ*.

Θά ἦταν ἀρκετό, κατά τό χαρακτηρισμό τῆς διεθνοῦς θέσης τῆς ΣΟΣΔΡ, νά ποῦμε ὅτι ἀπό τήν πλευρά τῆς Πολωνίας καί τῆς Ρουμανίας τήν ἀπειλεῖ μόνο τό στρατιωτικό τους Κόμμα καί ὄχι ὅλες οἱ κυρίαρχες σ' αὐτές τάξεις;

— ὅτι ἡ συμμαχία τῶν τεσσάρων δυνάμεων ('Αγγλίας, ΕΠΑ, Γαλλίας καί 'Ιαπωνίας), πού κλείστηκε στή συνδιάσκεψη τῆς Οὐάσιγκτον, 1ο εἶναι τελείως ἀσταθής, ὅπως καί ὅλες οἱ ἰμπεριαλιστικές συμμαχίες, 2ο, ἐχθρική πρός ὅλους τούς ὑπόλοιπους λαούς;

Δέν πρέπει νά συμπληρωθεῖ σ' αὐτό τίποτε ἄλλο;

Μπορεῖ μήπως νά μιλήσουμε γιά σχέδιο πρόσκλησης τῆς Ρωσίας καί τῆς Γερμανίας στή 2η συνδιάσκεψη τόν 'Απρίλη τοῦ 1922 [141]; Σέ ποιά πηγή νά ἀναφερθοῦμε; Κατά πόσο αὐτό πρέπει νά θεωρηθεῖ ἀξιόπιστο ἤ πιθανό;

2. στόν σ. *Τσιτσέριν* (Λιτβίνοφ)

Μποροῦμε μήπως νά χαρακτηρίσουμε τήν πρόοδό μας γιά τό 1921 μέ τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐμπορικῶν συμφώνων μέ τά εὐρωπαϊκά κράτη; Ἄν ναί, τότε νά τά ἀπαριθμήσουμε (τό 1920 μόνο μέ τήν 'Αγγλία, γιά τό 1921 μέ τούς τάδε).

Ἄν ὄχι, τότε μπορεῖ στόν τομέα αὐτό νά χαρακτηριστεῖ ἡ πρόοδος μέ ἄλλα στοιχεῖα, ἐκτός ἀπό τό μέγεθος τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν (γιά τό ὁποῖο θά ρωτήσω τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικοῦ 'Εμπορίου);

3. στόν σ. *Λεζάβα*

Μποροῦμε μήπως νά χαρακτηρίσουμε τήν πρόοδό μας τό 1921, σχετικά μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου μέ τό ἐξωτερικό, μέ δυό τρεῖς ἀριθμούς, ἔστω καί χοντρικά καί κατά προσέγγιση; Λογουχάρη, ἀγορά καί παραγγελία τό 1920 — *γύρω* στό τάδε ποσό· τό 1921 γιά τόσους μῆνες *γύρω* στό τάδε, καί συνολικά θά εἶναι, *ἴσως, ὥς* ἐκεῖνο τό ποσό;

Μποροῦμε μήπως νά ξεχωρίσουμε ἀπό τήν ἄποψη αὐτή τή Γερμανία; Δέν κάνει μήπως νά δόσουμε 2-3 συνοπτικούς ἀριθμούς γιά τό μέγεθος τῶν ἐξαγωγῶν μας στό ἐξωτερικό τό 1921 σέ σύγκριση μέ τό 1920;

4. στόν σ. *Φομίν*

Δέν θά μπορούσατε νά μοῦ ἀναφέρετε ἀκριβεῖς ἤ κατά προσέγγιση ἀριθμούς: πόσες νέες ἀτμομηχανές (καί βαγόνια; καί δεξαμενές;) ἔχουν εἰσαχθεῖ τό 1921 ἀπό τό ἐξωτερικό: συγκριτικά μέ τό 1920; Ἄλλα προϊόντα γιά τά μεταφορικά μέσα;

Τό ἴδιο: παραγγέλθηκαν τό 1921 σέ τόσο ποσό;

Μπορῶ μήπως νά ἀναφέρω στήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ στοιχεῖα γιά τήν κατάσταση τῶν συγκοινωνιῶν τό 1921 σέ σύγκριση μέ τό 1920 σέ περιληπτική μορφή, τά πιό οὐσιαστικά (μιά σελιδούλα);

5. στόν σ. *Τρότσκι*

Μπορεῖ μήπως στίς θέσεις Σας καί στήν ὁμιλία Σας νά προστεθεῖ γιά τή δουλιά τοῦ στρατοῦ στόν οἰκονομικό τομέα; Ὅτι δέν παραβιάστηκε ἡ διαδοχική σύνδεση μέ τά συμβούλια τῶν ἐργασιακῶν στρατιῶν [142]; Καί γενικά, σύμφωνα μέ τό καθῆκον πού ἔχει διατυπωθεῖ στήν ἀπόφαση μιᾶς ἀπό τίς ὁλομέλειες τῆς ΚΕ τό 1921 ἤ μιᾶς ἀπό τίς συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τό φθινόπωρο τοῦ 1921 [143];

6. στόν σ. *Χιντσούκ*

Δέν θά μπορούσατε νά συμπληρώσετε τούς ἀριθμούς ἀνάπτυξης τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, τούς ὁποίους μοῦ δόσατε (1 ἑκατομμύριο· 3 καί 6 ἑκατομμύρια σέ χρυσό γιά τόν Αὔγουστο, Σεπτέμβρη καί Ὀχτώβρη τοῦ 1921) *, 1ο, μέ κατά προσέγγιση ἀριθμούς γιά τό Νοέμβρη; 2ο, μέ τούς ἀριθμούς ἀγορᾶς σιτηρῶν, 3ο, μέ τόν ἀριθμό: πόσες ἑνώσεις κυβερνείων ἔδοσαν ἐκθέσεις ἀπό τό συνολικό ἀριθμό τους; 4ο, ἀκόμη μέ ὁποιαδήποτε συντομότατα συνοπτικά στοιχεῖα πού θά μποροῦσα νά παραθέσω στήν ὁμιλία μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ;

7. στόν σ. *Ὀσίνσκι*

Θά μπορούσατε νά μοῦ δόσετε γιά τήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ 2-3 συνοπτικούς ἀριθμούς, 1ο, γιά τήν ἐκπλήρωση ἀπό μᾶς τοῦ καθήκοντος ἐφοδιασμοῦ τῶν ἀγροτῶν μέ σπόρο γιά τό φθινόπωρο τοῦ 1921· 2ο, ὁποιαδήποτε ἄλλα χειροπιαστά ἀποτελέσματα καί ἐπιτυχίες, πού ἤδη φάνηκαν τό 1921;

---

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 97. *Ἡ Σύντ.*

8. στόν σ. *Σμίλγκα* (ἤ στόν Τρίφονοφ)

Εἶναι δυνατό νά μοῦ δόσετε γιά συμπλήρωση τῆς ἔκθεσής μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, περιληπτικούς ἀριθμούς γιά τά καύσιμα:

γιά τό Ντονμπάς ἔχω στοιχεῖα τοῦ Πιατακόφ. Μπορῶ νά ἔχω τά ἀποτελέσματα γιά τό 1920 καί 1921;

τό ἴδιο γιά τό πετρέλαιο;

τό ἴδιο γιά τήν τύρφη;

τό ἴδιο γιά τά καυσόξυλα γιά τό 1920 καί τό 1921;

9. στόν **σ. Μπογκντάτοφ**

Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε γιά τήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τίς πιό συνοπτικές (ὄχι περισσότερο ἀπό ½—1 σελίδα γιά κάθε παράγραφο) πληροφορίες

γιά τή μεταλλουργία στό 1921 σέ σύγκριση μέ τό 1920;

γιά τό Γιουγκοστάλ *;

γιά τή σημασία καί τίς προοπτικές τῆς ἐπιχείρησης τοῦ Ρούτγκερς καί τῆς ὁμάδας του;

γιά τή βοήθεια στά Οὐράλια (ἐκχώρηση Χάμμερ)

γιά τήν ὑφαντουργική βιομηχανία;

γιά μερικά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ἀγροτικῆς οἰκονομίας [144];

(σκοπός: οἱ πιό συνοπτικοί, ἐνδεικτικοί ἀριθμοί πού θά μποροῦσαν νά ἀναφερθοῦν στήν ἔκθεση γιά νά ἀπεικονίσουν καί ὅλη τή σοβαρότητα τῆς κατάστασης καί τά μικρά σημάδια καλυτέρευσης).

10. στόν σ. *Γκορμπουνόφ*

Γιά τόν ἐξηλεκτρισμό

τό τέλος τοῦ ἄρθρου τοῦ Λεβί [145]

ἡ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ καί τῆς ἰσχύος τῶν ἠλεκτροσταθμῶν γιά τά χρόνια 1918, 1919, 1920, καί 1921.

Ἡ σημασία τῶν ἠλεκτροσταθμῶν τῆς Κασίρα καί τοῦ κολπίσκου τοῦ Οὔτκιν καί ἡ ἐπικείμενη ἔναρξη τῆς λειτουργίας τους τήν ἄνοιξη τοῦ 1922.

Τό ἴδιο γιά τόν ὑδροηλεκτρικό σταθμό τοῦ Βόλχοβ [146].

11. στούς σ. σ. *Λουνατσάρσκι, Ποκρόβσκι, Λίτκενς*

Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε γιά τήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ συνοπτικά στοιχεῖα πού θά μποροῦσαν νά χαρακτηρίσουν παραστατικά τήν αὔξηση τῆς δίψας γιά γνώσεις, τῆς ἐπιθυμίας γιά

* Βλ. σημ. 126. *Σημ. μετ.*

σπουδή, τῆς προόδου στόν τομέα αὐτό (2-3 ἀριθμούς, ὄχι περισσότερους, γιά τόν ἀριθμό τῶν φοιτητῶν, τόν ἀριθμό βιβλιοθηκῶν κτλ.· τά ἀνάγλυφα).

12. στόν *σ. Ράντσενκο: γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης:* τί παραγγέλθηκε στή Γερμανία; Προοπτικές γιά τό 1922;

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

145

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

Στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ σ. *Μπριουχάνοφ*

Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε τίς πιό σύντομες ἀπαντήσεις σέ μιά, τό πολύ σέ δυό σελίδες ὅλο ὅλο σέ μερικά ζητήματα, γιά νά μπορέσω νά τά ἐκθέσω στά ἀντίστοιχα μέρη τῆς ἔκθεσής μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί νά προσθέσω ὁρισμένους, τούς πιό ἐνδεικτικούς ἀριθμούς.

Ποιά συνοπτικά στοιχεῖα θά θεωρούσατε Σεῖς ὠφέλιμα νά παραθέσω στήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ; Γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ φόρου σέ εἶδος; Γιά τήν ἀπόκρυψη τῆς καλλιεργήσιμης γῆς; Ἤ γιά τά πιό ζωτικά, ἄμεσα καθήκοντα στόν τομέα αὐτό;

Θά ἦταν καλά, ἄν θά ἦταν δυνατό, σύντομα καί πειστικά νά δείξουμε τήν ἀνακούφιση τοῦ ἀγρότη ἀπό τή φορολογία σέ εἶδος σέ σύγκριση μέ τό παρακράτημα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

146

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. *Κάμενεφ!*

Σᾶς στέλνω τό γράμμα αὐτό σάν συμπλήρωμα στήν τελευταία μας συζήτηση. Θεωρῶ τελείως ἀπαραίτητο, ὥστε στό ἐπικείμενο συνέδριο, ὅσο μπορεῖ περισσότερα μέλη τῆς ΚΕ νά γνωριστοῦν προσωπικά μέ τόν Γιακοβένκο [147]. Στεῖλτε τό γράμμα αὐτό, παρακα-

т. Горбунову:

10. об электрификации

Конец статьи Левы

развитие числа и силы эл. станций

за 1918, 19, 20 и 21 годы.

Значение Каширки и Уткинской

станции и предп. величина 1922-го

года их открытия.

тоже — о Волховстрое.

11. т.т. Луначарскому, Покровскому, Литкенсу

прошу сообщить мне, для моего доклада на с. сов.,
краткие данные, кои могли бы охарактеризовать
наиважнейший рост работ учения, связи к учебе, прогресса в этом деле (2–3 цифры не более о числе студентов, числе библиотек и т. под.; самое краткое).

12. Радченко: о гидроторфе: что заказано в Германии? виды на 1922-ой год?

᾿Από τό γράμμα τοῦ
Β. Ι. Λένιν πρός τά Λαϊκά
᾿Επιτροπάτα σχετικά μέ τήν
προετοιμασία τῆς ἔκθεσης τῆς
ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ στό
ΙΧ Πανρωσικό συνέδριο
τῶν Σοβιέτ. —
17 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Σμίκρυνση

λῶ, πρίν ἀπόλα σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου καί μετά ἐνημερῶστε τά ἄλλα μέλη τῆς ΚΕ. Παρακαλέστε τόν Μόλοτοφ, ὅταν διαβάσει αὐτό τό γράμμα, νά μοῦ τηλεφωνήσει.

17/XII—21.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

147

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν σ. Στάλιν!

Μήπως γίνεται ἀπό Σᾶς ἔλεγχος στό τμῆμα κτηνοτροφίας καί στή Γενική διεύθυνση ἱπποφορβίας καί ἱπποτροφίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας, ἐάν ναί, τότε δέν θά μπορούσατε νά μέ πληροφορήσετε μέ δυό λέξεις γιά τά ἀποτελέσματά του τόσο γενικά, ὅσο καί είδικά γιά τήν περίοδο ὅταν τά διηύθυνε ὁ Τεοντορόβιτς; Στεῖλτε το ἀπόρρητο στήν Φότιεβα.

19/XII. 21. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

148

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΤΕΟΝΤΟΡΟΒΙΤΣ

σ. Τεοντορόβιτς!

Ἐπειδή στήν ὁλομέλεια μπῆκε τό ζήτημα γιά τίς διαφωνίες στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας καί θά ἐξεταστεῖ αὐτές τίς μέρες, Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε ἀπόρρητο, στό ὄνομα τῆς Φότιεβα, σήμερα στίς 8 τό βράδυ ὅλα τά ὑπάρχοντα ὑλικά, ἰδιαίτερα τά σχετιζόμενα μέ τίς κατηγορίες «γιά ξεχαρβάλωμα» τοῦ τμήματος

κτηνοτροφίας καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ἱπποφορβίας καί ἱπποτροφίας, καθώς καί γιά τήν ἀδύνατη διοικητική δουλιά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας γενικά. Σήμερα, στήν καθορισμένη προθεσμία, ζητῶ σύντομο σημείωμα, καί ἀναλυτικότερα — τήν Τετάρτη * ὥρα 12, ἐπίσης στό ὄνομα τῆς Φότιεβα [148].

19/XII. 21, ὥρα 4 μ.μ. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

149

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΖΑΛΟΥΤΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. Α. ΣΟΛΤΣ

Στόν σ. Ζαλούτσκι καί τόν σ. Σόλτς

Πληροφορήθηκα γιά τή διαγραφή ἀπό τό Κόμμα τῆς Ναντέζντα Σεργκέγεβνα Ἀλληλούγεβα. Προσωπικά παρακολουθοῦσα τή δουλιά της σάν γραμματέα στή Διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ, δηλαδή τή γνωρίζω ἀπό κοντά. Θεωρῶ ὡστόσο ἀναγκαῖο νά ὑποδείξω ὅτι ὅλη τήν οἰκογένεια τῶν Ἀλληλούγεφ, δηλαδή, τόν πατέρα, τήν μητέρα καί τίς κόρες τους, τούς γνωρίζω πρίν ἀπό τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Εἰδικότερα, στίς μέρες τοῦ Ἰούλη, ὅταν ἐγώ καί ὁ Ζηνόβιεφ ὑποχρεωθήκαμε νά κρυφτοῦμε καί ὁ κίνδυνος ἦταν πολύ μεγάλος, ἐμένα μέ ἔκρυβε ἀκριβῶς αὐτή ἡ οἰκογένεια, καί ὁλόκληρη ἡ τετράδα, ἔχοντας τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν τότε μπολσεβίκων-κομματικῶν, ὄχι μόνο ἔκρυβαν ἐμᾶς τούς δυό, ἀλλά καί πρόσφεραν μιά σειρά ἀπό συνωμοτικές ὑπηρεσίες, πού χωρίς αὐτές δέν θά κατορθώναμε νά ξεφύγουμε ἀπό τά λαγωνικά τοῦ Κέρενσκι. Πολύ πιθανόν, λόγω τῆς νεαρῆς ἡλικίας τῆς Ναντέζντα Σεργκέγεβνα Ἀλληλούγεβα, τό περιστατικό αὐτό νά ἔμεινε ἄγνωστο στήν ἐπιτροπή. Δέν γνωρίζω ἐπίσης ἄν, κατά τήν ἐξέταση τῆς ὑπόθεσης τῆς Ναντέζντα Σεργκέγεβνα Ἀλληλούγεβα, ἡ ἐπιτροπή εἶχε τή δυνατότητα νά διασταυρώσει τίς πληροφορίες σχετικά μέ τόν πατέρα της, ὁ ὁποῖος ἐκπλήρωνε διάφορα καθήκοντα βοήθειας στό Κόμμα πολύ πρίν τήν ἐπανάσταση, προσφέροντας, ὅπως ἄκουσα, σοβαρές ὑπηρεσίες στούς μπολσεβίκους πού δούλευαν στήν παρανομία στήν περίοδο τοῦ τσαρισμοῦ.

---

* Ἔχει ὑπόψη τήν 21 τοῦ Δεκέμβρη. *Ἡ Σύντ.*

Θεωρῶ καθῆκον μου νά καταστήσω γνωστά αὐτά τά περιστατικά στήν Κεντρική ἐπιτροπή γιά τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος [149].

20 τοῦ Δεκέμβρη 1921, ὥρα 20.00. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

150

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΖΑΛΟΥΤΣΚΙ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. Α. ΣΟΛΤΣ

Στόν σ. *Ζαλούτσκι* καί τόν σ. *Σόλτς*

Σέ μένα ἀπευθύνθηκε ἡ σ. Κασπάροβα-Ποπόβα, (διεύθυνση: 3ο οἴκημα τῶν Σοβιέτ, διαμέρισμα 63, τηλ. 58-97). Γράφει ὅτι βρίσκεται σέ πλήρη ἀπελπισία ἀπ' ἀφορμή τή διαγραφή της ἀπό τό Κόμμα καί μέ παρακαλεῖ νά μεσολαβήσω στήν Κεντρική ἐπιτροπή γιά τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος νά κάνει ἐπισταμένη ἐξέταση τῆς ὑπόθεσής της, ἀναφερόμενη στόν ἀδελφό της Σλάβα Κασπάροφ καί στόν ἄνδρα της Ποπόφ, ὁ ὁποῖος εἶχε σταλεῖ ἀπό τόν σ. Σβερντλόφ στήν Ἄπω Ἀνατολή καί κεῖ σκοτώθηκε. Γράφει ὅτι αὐτή μαζί μέ τόν ἀδελφό της ἄρχισε νά ἐνδιαφέρεται γιά τό Κόμμα καί συμμετεῖχε στούς μαθητικούς κύκλους ἀπό τά 14 της χρόνια ἤδη καί στά 17 της μπῆκε στό Κόμμα καί ἐκτελοῦσε καθαρά τεχνικές δουλιές.

Δέν γνωρίζω προσωπικά αὐτή τήν Κασπάροβα, ἤ τήν ξέχασα, ἀλλά τόν ἀδελφό της τόν ἤξερα πολύ καλά στό ἐξωτερικό, ὅπου βρισκόταν στήν προσφυγιά, ὕστερα ἀπό τήν πρώτη ἐπανάσταση τοῦ 1905, ἀνῆκε στήν μπολσεβίκικη ὀργάνωση, ἔχαιρε τῆς ἐπάξιας ἐκτίμησης ὅλων τῶν μπολσεβίκων, μέ τούς ὁποίους συνέβαινε νά συναντιέμαι, καί πού παρακολουθοῦσαν τή δουλιά τοῦ Κασπάροφ. Ὁ Κασπάροφ αὐτός πέθανε στήν Ἑλβετία πρίν τήν ἐπανάσταση τοῦ 1917 (τσακισμένος ἀπό τίς βαριές συνθῆκες ζωῆς τῆς προσφυγιᾶς).

Θά προσπαθήσω νά συγκεντρώσω στοιχεῖα σχετικά μέ τό ποιός μποροῦσε νά γνωρίζει ἀπό κοντά τήν ἀδελφή τοῦ Κασπάροφ.

Ἀπομέρους μου, παρακαλῶ τήν Κεντρική ἐπιτροπή γιά τήν ἐκκαθάριση τοῦ Κόμματος νά ἐλέγξει τήν ὑπόθεση τῆς διαγραφῆς τῆς σ. Κασπάροβα ἀπό τό Κόμμα [150].

Λένιν

20 τοῦ Δεκέμβρη 1921, ὥρα 20.00.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

151

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ «ΙΖΒΕΣΤΙΓΙΑ ΤΗΣ ΠΚΕΕ»

Στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Ἰζβέστιγια»
στόν διευθυντή σ. Στεκλόφ
καί στόν Α. Μπελιακόφ

Στήν «Ἰζβέστιγια» τῆς 20 τοῦ Δεκέμβρη δημοσιεύτηκε ἄρθρο τοῦ Α. Μπελιακόφ «Νέοι τρόποι ἀνάπτυξης τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν» [151]. Παρακαλῶ πολύ τόν ἀρθρογράφο νά μέ πληροφορήσει ὅσο τό δυνατό μέ μεγαλύτερη ἀκρίβεια, ὑποδείχνοντας τίς ἀντίστοιχες ἐκδόσεις:

1) Ἀπό ποιά πηγή εἶναι παρμένες οἱ πληροφορίες σχετικά μέ τό ὅτι στό ἐξωτερικό γενικά δοκιμάστηκε καί ἀπέδοσε θαυμάσια ἀποτελέσματα ὁ τρόπος χρησιμοποίησης συνηθισμένου, ἐλαφρά μετασχηματισμένου φορτηγοῦ στή θέση σιδηροδρομικῆς ἀτμομηχανῆς.

2) Τό ἴδιο σχετικά μέ τό ὅτι στήν Ἀμερική μέ παρόμοια φορτηγά αὐτοκίνητα ἐξυπηρετοῦνταν οἱ βοηθητικοί δρόμοι.

3) Σχετικά μέ τό ὅτι στήν περίοδο τοῦ πολέμου παρόμοια φορτηγά μέ ἐπιτυχία χρησιμοποιήθηκαν στόν ἀμερικανικό στρατό (γιά τό ζήτημα αὐτό πρέπει νά ὑπάρχουν πληροφορίες, ἄν ἡ χρησιμοποίηση ἦταν ἐπιτυχής, καί στόν ἀμερικανικό καί στό γαλλικό καί στόν ἀγγλικό Τύπο).

4) Σχετικά μέ τό ὅτι στό Λονδίνο εἶχαν γίνει δοκιμές, σύμφωνα μέ τήν ἰδέα τοῦ ρώσου μηχανικοῦ Κουζνετσόφ, πού ἀπόδειξαν ὅτι φορτηγό ἰσχύος 30 ἵππων μέ εὐκολία ἔσυρε συρμό ἀπό 9-10 βαγόνια μέ ταχύτητα ὥς 20 βέρστια τήν ὥρα [152].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

152

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

Σύντρ. *Μόλοτοφ!*

Νομίζω ὅτι πρέπει ἀμέσως νά συμφωνήσουμε καί γιά περισσότερη σιγουριά νά στείλουμε σχετικά μ' αὐτό τηλεγράφημα τόσο μέσω τοῦ Κράσιν, ὅσο καί μέσω τοῦ Βερολίνου καί μέσω τῆς Χριστιανίας καί ὄχι κρυπτογραφικά, ἀλλά μέ ταχυδρόμο.

Οἱ ὅροι ἐξόφλησης καί ἐλέγχου, ἀπό τό τηλεγράφημα πού διάβασα, δέν μοῦ εἶναι τελείως σαφεῖς. Ἄν ἡ προθεσμία εἶναι ὥς τίς 26, ἴσως νά μπορεῖ ἀκόμη νά ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐξακρίβωση καί ἡ ἀποσαφήνιση, ἀλλά νά ἀφήσουμε νά μᾶς ξεφύγει ἡ εὐκαιρία αὐτή, σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει. Ἐξαιρετική σημασία θά εἶχε νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ δυνατότητα κατανάλωσης αὐτῶν τῶν σιτηρῶν ὄχι μόνο γιά βοήθεια τῶν λιμοκτονούντων, ἀλλά καί γιά τήν ἀνοιξιάτικη ὄψιμη σπορά [153].

Παρακαλῶ πολύ τόν Μόλοτοφ καί τόν Κάμενεφ νά μοῦ τηλεφωνήσουν σήμερα τό βράδυ.

21/XII — 21. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

153

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. *Μόλοτοφ* καί σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

1. Παρακαλῶ νά ἐπιταχύνετε τήν ἐνημέρωση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου μέ τήν πληροφορία ἐκείνη τοῦ Τεοντορόβιτς σχετικά μέ τό σιβηριανό ἀγρότη Γιακοβένκο, τήν ὁποία σᾶς εἶχα στείλει *.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 146. *Ἡ Σύντ.*

2. Τό ἴδιο σχετικά μέ τό σημερινό ὑπόμνημα τοῦ Ἔιντουκ σέ σχέση μέ τήν πρόταση τῆς ἀμερικανικῆς κυβέρνησης νά μᾶς δόσει σιτηρά γιά 20 ἑκατομμύρια δολλάρια μέ τόν ὅρο τῆς δαπάνης ἀπομέρους μας ποσοῦ 10 ἑκατομμυρίων δολλαρίων [154].

Λένιν

22 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

154

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ [155]

σ. Σοκόλνικοφ!

Σᾶς στέλνω **ἐμπιστευτικά** [156].

Νομίζω ὅτι ὁ Σαφάροφ *(τουλάχιστον ἐνμέρει)* ἔχει δίκιο.

Πολύ Σᾶς παρακαλῶ νά ἐρευνήσετε *ἀντικειμενικά*, ὥστε νά μή μπορέσει ἡ φαγωμάρα, οἱ φιλονικίες καί ἡ ἐκδίκηση νά χαλάσουν τή δουλιά στό Τουρκεστάν.

Γράψτε μου δυό λόγια [157].

22. XII. Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

155

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ

23. XII. 1921.

σ. Μπογκντάνοφ!

Θεωρῶ κατηγορηματικά καί ἀπό ἄποψη ἀρχῶν λαθεμένες ὅλες τίς σκέψεις Σας σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῶν ἀλετριῶν συστήματος Φάουλερ. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τό λάθος Σας δέν εἶναι τόσο ἄπρεπο (συγχωρέστε με γιά τήν ἔντονη ἔκφραση), ὅσο τοῦ Ὀσίνσκι, πού

κυριολεκτικά μετατράπηκε σέ συνήγορο τῆς χειρότερης γραφειοκρατίας, ὡστόσο καί Σεῖς *δέν βλέπετε σωστά* τό ζήτημα.

Δέν πρέπει νά φοβόμαστε τό δικαστήριο (σέ μᾶς τό δικαστήριο εἶναι προλεταριακό) καί τή δημοσιότητα, ἀλλά πρέπει νά καταδικάζουμε δημόσια τήν κωλυσιεργία: μόνο ἔτσι θά γιατρέψουμε σοβαρά αὐτή τήν ἀρώστια.

Τό ἐπιχείρημά Σας εἶναι: ἐξαιρετικά καλά, ἀφοσιωμένα, πολύτιμα στελέχη.

Ἄς παραδεχτοῦμε πώς αὐτό εἶναι σωστό, ὅτι Ἐσεῖς δέν παραδέρνεστε ἀπό τό «πάθος στενῶν ὑπηρεσιακῶν συμφερόντων».

Τί βγαίνει ἀπ' αὐτό;

Μόνο αὐτό, ὅτι τό δικαστήριο, ἄν συμφωνήσει μέ τή γνώμη Σας *σ' αὐτό* (καί Σεῖς, πιθανόν, μιά καί πιστεύετε σ' αὐτό σταθερά θά παρουσιάσετε μιά σειρά πολύ σοβαρούς μάρτυρες γιά ἀπόδειξη), θά βγάλει τήν ἀπόφαση:

> τούς θεωρεῖ ἐνόχους γιά τή μή ἐξάλειψη τῆς κωλυσιεργίας καί τήν ἔλλειψη ὀργανωτικοῦ πνεύματος, παίρνοντας, ὅμως ὑπόψη τήν ἐξαιρετική ἀφοσίωση στή Σοβιετική ἐξουσία, πού ἀποδείχτηκε ἀπόλυτα ἀπό μιά σειρά μάρτυρες, τήν ἐξέχουσα εὐσυνειδησία καί ζῆλο, πού ἐπίσης ἀποδείχτηκαν ἀπόλυτα, παίρνοντας ὑπόψη τίς γενικές ἐλλείψεις τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ΑΣΛΟ, πού συνδέονται ἐνμέρει μέ τήν ἀλλαγή τοῦ προεδρείου κτλ.,..., νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό κάθε τιμωρία μέ τήν πεποίθηση ὅτι οἱ κατηγορούμενοι θά τό πάρουν αὐτό σοβαρά ὑπόψη τους, ὅπως καί ὅλο τό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ.

Λοιπόν, ἄν θά βγεῖ μιά τέτια *περίπου* ἀπόφαση, μπορεῖτε νά ἀρνηθεῖτε τό ὄφελός της; Τήν *κοινωνική* της σημασία, πού εἶναι 1000 φορές πιό μεγάλη, παρά ἡ ἀνόητη κάλυψη σέ στενό κομματικό κύκλο ἤ στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τῆς σιχαμερῆς ὑπόθεσης γιά τήν ἀπαίσια κωλυσιεργία χωρίς δημοσιότητα;

Δέν ἔχετε καθόλου δίκιο ἀπό ἄποψη ἀρχῶν. Δέν ξέρουμε νά δικάζουμε δημόσια γιά σιχαμερή κωλυσιεργία: γι' αὐτό θά πρέπει ὅλους μας καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά μᾶς κρεμάσουν μέ βρωμερά σχοινιά. Καί δέν ἔχασα ἀκόμη τήν ἐλπίδα ὅτι μιά μέρα θά μᾶς κρεμάσουν *δίκαια* γι' αὐτό.

Ἄν νομίζετε ὅτι στή ΣΟΣΔΡ δέν θά βρεθεῖ *ἕνας* μυαλωμένος κατήγορος καί τρεῖς μυαλωμένοι δικαστές, πραγματικά μυαλωμένοι (ὄχι βιαστικοί, ὄχι φωνακλάδες, ὄχι λογοκόποι), τότε Σᾶς κατηγορῶ καί γιά ἀπαισιοδοξία σχετικά μέ τή Σοβιετική ἐξουσία. Στέλνω τό

ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ γράμματος (μαζί μέ τό δικό Σας γράμμα) στόν σ. Κούρσκι μέ εἰδική παράκληση νά τό διαβάσει καί νά δόσει νά τό διαβάσει ἕνας πιό πλατύς κύκλος νομικῶν καί γιά νά δεῖ ὅτι εἰδικά σ' αὐτόν, στόν Κούρσκι, πέφτει ἡ εὐθύνη γιά τήν ἀνεύρεση *γι' αὐτή* τή δίκη ὁπωσδήποτε ἑνός *μυαλωμένου* κατήγορου *καί μυαλωμένων* δικαστῶν. Καί ὅτι εὐθύνεται ὁ Κούρσκι προσωπικά (1) γιά τή μέγιστη ἐπίσπευση τοῦ δικαστηρίου καί (2) γιά ὑποβολή σέ μένα τῶν *στενογραφημένων* πρακτικῶν αὐτῆς τῆς δικαστικῆς ὑπόθεσης (γιά νά βγάλω συμπέρασμα: ἄς ἀρχίσει ἐπιτέλους τό *ἀδύνατο* ΛΕ Δικαιοσύνης νά *μαθαίνει* νά ὀργανώνει καί νά διεξάγει δημόσιες δίκες γιά ὑποθέσεις κωλυσιεργίας). Εἶναι καιρός νά ἀρχίσουμε νά μαθαίνουμε.

Δέν καταλαβαίνω, γιατί νά μήν μπορεῖ ἕνας μυαλωμένος κατήγορος νά κάνει στάχτη, νά γελοιοποιήσει καί νά ἐξευτελίσει μπροστά *σέ ὅλους* τήν «μπογκντανοφική» καί τήν «ὀσινσκική» ὑπεράσπιση τῆς γραφειοκρατικῆς κωλυσιεργίας καί μαζί μ' αὐτό νά διατυπώσει τήν κατηγορία λογικά, σωστά, στό μέτρο;

Γιατί νά μήν εἶναι δυνατή μιά δικαστική ἀπόφαση *περίπου* τέτιας μορφῆς:

> Δίνοντας ἐξαιρετική σημασία στή δημόσια διαδικασία τῶν ὑποθέσεων κωλυσιεργίας, βγάζουμε αὐτή τή φορά τήν πιό εὐνοϊκή δικαστική ἀπόφαση, ἐξαιτίας τῆς ἀποκλειστικά σπάνιας εὐσυνειδησίας τῶν κατηγορουμένων, προειδοποιώντας συνάμα ὅτι στό ἑξῆς θά τιμωροῦμε γιά κωλυσιεργία ἀκόμη καί τούς *ἅγιους*, ὅμως *ἀνίκανους* βλάκες (τό δικαστήριο θά ἐκφραστεῖ ἴσως πιό εὐγενικά), γιατί ἐμεῖς, ἡ ΣΟΣΔΡ, δέν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ἁγιοσύνη, ἀλλά ἀπό *ἱκανότητα* νά κάνουμε τίς δουλιές μας.
>
> Γι' αὐτό, τούτη τή φορά ὁ Λόμοφ καί ὁ Στιοῦνκελ ἀπαλλάσσονται ἀπό τήν τιμωρία λόγω τῆς «ἁγιοσύνης» τους, ὁ Οὔνξοφ ὅμως (μοῦ φαίνεται, ἔτσι ὀνομάζεται;) πού ἦταν ὑποχρεωμένος νά ὑποβάλλει ἐκθέσεις στό *ΣΕΑ* καί δέν τό ἔκανε, καταδικάζεται σέ μιά ἑβδομάδα κράτηση·
>
> — καί τόν Ἰλίν (διευθυντή τοῦ πρώην ἐργοστασίου Ἰλίν;) καθώς καί *ὅλη τήν ἐργοστασιακή ἐπιτροπή* αὐτοῦ τοῦ ἐργοστασίου καί *ὅλα* τά μέλη τῆς διεύθυνσης (τοῦ ἀντίστοιχου) συνδικάτου καί ὅλα τά μέλη τοῦ κομματικοῦ πυρήνα τοῦ τάδε ἐργοστασίου ἤ τῶν τάδε ἐργοστασίων τούς κηρύσσουμε *ἐνόχους* γιά κωλυσιεργία, μυωπία καί ἀνοχή τῆς γραφειοκρατίας καί τούς κάνουμε *αὐστηρή παρατήρηση* καί *δημόσια* μομφή, μέ προειδοποίηση ὅτι μόνο γιά πρώτη φορά

τούς τιμωροῦμε τόσο ἐλαφρά, ὅμως στό μέλλον θά κλείσουμε γι' αὐτό ἀλύπητα τά συνδικαλιστικά καί κομμουνιστικά καθάρματα (τό δικαστήριο, ἴσως, θά ἐκφραστεῖ πιό μαλακά) στή φυλακή [158].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

156

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Λόγω τῆς ἐξαιρετικά μεγάλης σημασίας, παρακαλῶ νά ἱκανοποιηθεῖ [159].

23/XII. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

157

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ!

Ἔστειλα *τρεῖς* ἐπερωτήσεις (στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, στό Ἐπιστημονικο-τεχνικό Τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ, στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου) [160].

Σᾶς παρακαλῶ ὁπωσδήποτε νά ἀσκεῖτε ἔλεγχο, νά παρακολουθεῖτε, νά μήν ἐπιτρέψετε βραδύτητα καί νά *μέ ἐνημερώνετε* τηλεφωνικά γιά τήν πορεία αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

158

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Στόν σύντροφο Σοκόλνικοφ

Ἀντίγραφο στόν σ. Κάμενεφ

Μόλις τώρα διάβασα τήν μπροσούρα Σας «Κρατικός καπιταλισμός καί νέα οἰκονομική πολιτική». Θεωρῶ τήν ταχύτερη δημοσίευσή της ὁπωσδήποτε ὠφέλιμη. Στή σελίδα 23, στήν 5η σειρά ἀπό πάνω, συμβουλεύω νά ἀλλάξετε τή λέξη «γρονθοκόπημα» μέ τή λέξη «μακελειό». Ἄν θά γίνει πολεμική σέ τοῦτα ἤ ἐκεῖνα τά σημεῖα τῆς μπροσούρας Σας, τότε αὐτό θά εἶναι μόνο ὠφέλιμο.

Σᾶς παρακαλῶ νά ἑτοιμάσετε γιά τή Δευτέρα ἤ τήν Τρίτη * ἀπομέρους τῆς ΚΕ σχέδιο μέ τίς σύντομες ὁδηγίες σχετικά μέ τήν ἐπιτάχυνση στόν ἀνώτατο βαθμό τῆς ἐπιβολῆς φόρων. Τό σχέδιο στεῖλτε το στόν σ. Σμολιανίνοφ ἤ στήν Φότιεβα στό ΣΛΕ [161].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

159

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Θεωρῶ τήν μπροσούρα τοῦ Σοκόλνικοφ «Κρατικός καπιταλισμός καί νέα οἰκονομική πολιτική», πολύ πετυχημένη. Νομίζω ὅτι Ἐσεῖς πρέπει νά κατευθύνετε ὅλες τίς προσπάθειες στήν ταχύτατη διάλυση τῆς Ἀνώτατης οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς μας καί ὅλων τῶν ὑποεπιτροπῶν της [162]. Φοβᾶμαι πολύ ὅτι γίνεται παρατράβηγμα τῆς ὑπόθεσης μέ ἀερολογίες, τή στιγμή πού εἶναι ἀπαραίτητο ὅλη ἡ

* Πρόκειται γιά τίς 26 ἤ 27 τοῦ Δεκέμβρη. *Ἡ Σύντ.*

προσοχή νά κατευθυνθεῖ στήν ἄμεση πραγματοποίηση πρακτικῶν βημάτων καί στόν ἔλεγχο τῶν ἀποτελεσμάτων τους.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

160

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ, Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ, Μ. Ι. ΚΑΛΙΝΙΝ

Στούς Μόλοτοφ, Ἐνουκίτζε, Καλίνιν

Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς διανομῆς τοῦ ἔντυπου ὑλικοῦ (ἐκδόσεων, εἰσηγήσεων τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου κτλ.) στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ προτείνω νά ψηφιστεῖ (καί στό Πολιτικό Γραφεῖο καί στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ):

νά μοιράζονται *ὅλα ἀπό 3 ἀντίτυπα* στόν κάθε νομό μέ τήν *ὑπογραφή* ὅλων τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ δοσμένου νομοῦ, ὅτι *ὑποχρεοῦνται* (μέ *ποινική* εὐθύνη)

νά παραδόσουν *ὅλα* τά 3 ἀντίτυπα στήν τοπική βιβλιοθήκη ὕστερα ἀπό 1-1½ μήνα.

(Μπορεῖ σέ ὁρισμένες περιπτώσεις καί ἀπό 2, σέ ὁρισμένους ἀπό 4 ἀντίτυπα στόν κάθε νομό [163].)

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

161

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ι. ΣΑΦΑΡΟΦ [164]

σ. Σαφάροφ!

Μήν ἐκνευρίζεστε, αὐτό εἶναι ἀπαράδεκτο καί ἐπονείδιστο, δέν εἶστε δεσποινίδα 14 χρονῶν.

Διαβίβασα τά γράμματά Σας στόν Σοκόλνικοφ, τόν ὁποῖο θά προτείνω στήν ΚΕ νά τόν στείλει στό Τουρκεστάν γιά νά ἐξετάσει τήν ὑπόθεση.

Μίλησα μέ τόν Σοκόλνικοφ καί διαπίστωσα *(entre nous!*)* τήν ὁμοφωνία του γιά τό ἀνόητο τῆς ὑπόθεσης πού ἄρχισε ἐναντίον Σας.

---

* — *μεταξύ μας! Ἡ Σύντ.*

Μήν ἐκνευρίζεστε.

Νά συνεχίσετε τή δουλιά, μήν ἀποχωρώντας ἀπό πουθενά. Νά μπορεῖτε μέ δεξιότητα καί ἤρεμα νά περισυλλέγετε ὑλικά ἐνάντια σ' αὐτούς πού ἄρχισαν τήν ἀνόητη ὑπόθεση.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

162

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μόλοτοφ

Ἐπιμένω ἀπόλυτα στήν ἄμεση ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τηλεφωνικά γιά τήν *ἐπείγουσα* ἀποστολή τοῦ Ρουτζουτάκ στή *Γερμανία:* (ἀμέσως ὕστερα ἀπό τήν ὁλομέλεια γιά τά συνδικάτα) ἔχει πυρετό καί αἱμοπτύσεις. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ φυματίωση προχωρεῖ.

Ἐδῶ σέ μᾶς δέν θεραπεύουν καί, τό κυριότερο, δέν δημιουργοῦν αὐστηρό πρόγραμμα ζωῆς καί δουλιᾶς [165].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

163

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΓΙΑΡΟΣΛΑΒΣΚΙ

σ. Γιαροσλάβσκι!

Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε ὁ ἴδιος καί νά συγκεντρώσετε ἀπ' ὅλους τούς ἐδῶ εὑρισκόμενους ὑπεύθυνους καί μέ κύρος σιβηριανούς συντρόφους, *γνῶμες* γιά τόν ἀγρότη *Γιακοβένκο* (φαίνεται, πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Κάνσκ, τοῦ κυβερνείου Γενισέι). Οἱ γνῶμες πρέπει νά εἶναι λεπτομερέστατες. Χρειάζονται γιά τό θέμα πού θά συζητηθεῖ στήν ΚΕ σχετικά μέ τό διορισμό τοῦ Γιακοβένκο στή θέση τοῦ *Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας* *.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 146. *Ἡ Σύντ.*

Ἡλικία; — Περίπου 40 χρονῶν *.

Πείρα; — Ἄμεση γνωριμία μέ τή δουλιά τῶν Σοβιέτ.

Ἐκτίμηση τῆς ἀγροτιᾶς; — Μεγάλη.

Γνώση τῆς οἰκονομίας; — Μεσαῖος, πολύ μεγάλο νοικοκυριό δέν διαχειριζόταν.

Σταθερότητα; — Ἐπιτακτικός, σταθερός ἄνθρωπος.

Μυαλό; — Ἔξυπνος, ἐπιτήδειος.

Ἀφοσίωση στή Σοβιετική ἐξουσία; — Τήν ἀφοσίωση τήν ἀπόδειξε καί στήν περίοδο τοῦ παρτιζάνικου πολέμου καί ἀργότερα.

Παρακαλῶ πολύ νά γίνει αὐτό *γρήγορα* καί ὅπως πρέπει.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

164

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μόλοτοφ!

Παρακαλῶ νά βάλετε σέ ψηφοφορία ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τήν ἀπόφαση νά κληθεῖ ἀμέσως στή Μόσχα ὁ Γιακοβένκο, ἐπιφορτίζοντας στό ἴδιο τηλεγράφημα τόν Τσουτσκάγεφ ἤ ἄλλους σιβηριανούς ἀντιπροσώπους νά ἐκδόσουν διαταγή γιά τήν προσωρινή του ἀναπλήρωση. Ἡ πρόσκληση γίνεται μέ σκοπό νά γνωριστοῦμε μ' αὐτόν καί ἄν εἶναι δυνατό νά διοριστεῖ στό ἀξίωμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου. Βάση — ἡ γνώμη τοῦ Τεοντορόβιτς, πού ἔχει

* Μέ τά μικρά στοιχεῖα δίνονται οἱ ἀπαντήσεις τοῦ Ε. Μ. Γιαροσλάβσκι, πού γράφτηκαν ἀπ' αὐτόν στό δακτυλογραφημένο ἀντίτυπο τοῦ δημοσιευόμενου γράμματος. *Ἡ Σύντ.*

ἤδη σταλεῖ στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τρεῖς γνῶμες σιβηριανῶν, οἱ ὁποῖες ἐπισυνάπτονται [166].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

165

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

Ἐπειγόντως στόν σ. Μόλοτοφ

σ. Μόλοτοφ! Τό διάβασα, ἔκανα *μικρές* διορθώσεις (μέ κόκκινο μελάνι). Εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος. Πρέπει μόνο νά ἐρωτηθοῦν ἀκόμη ὅλες οἱ θιγόμενες ἐδῶ ὑπηρεσίες σχετικά μέ τίς λεπτομέρειες διατύπωσης [167].

25/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

166

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ(μπ)

σ. Μόλοτοφ!

Παρακαλῶ νά παρθεῖ ἀπόφαση σύμφωνα μέ τή δήλωση τοῦ σ. Λεζάβα (γιά τό ἄρθρο τοῦ Σοσνόβσκι στήν «Πράβντα») ὅτι πρέπει προσωπικά αὐτός ἤ μέσω κάποιου ἄλλου νά προβεῖ σέ δήλωση στόν Τύπο ἐνάντια στόν Σοσνόβσκι. Νά παρθεῖ ἀπόφαση στό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνάντια στόν Σοσνόβσκι τό θεωρῶ πρόωρο, ὥσπου οἱ πλευρές δέν ἀρχίσουν πολεμική μεταξύ τους, ἤ ὥσπου ὁ Λεζάβα δέν παρουσιάσει πιό ἀκριβή ἔκθεση [168]. Τό ἄρθρο τοῦ Σοσνόβσκι πάντως δέν τό διάβασα.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

167

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι!

Δέν εἶδα ἀκόμη τό γράμμα Σας μέ τήν τροποποίηση στό δικό μου σχέδιο ἀπόφασης, ἄκουσα μόνο τό περιεχόμενό του ἀπό τήν γραμματέα. Συμφωνῶ πλήρως μέ τή βασική σκέψη. Νομίζω μόνο ὅτι στήν ἔννοια εἰδικοί νά συμπεριληφθοῦν ὁπωσδήποτε ὄχι μόνο οἱ μηχανικοί καί οἱ γεωπόνοι, ἀλλά ἀκόμη καί οἱ ἔμποροι. Ἂν εἶναι δυνατό, δόστε ἐντολή νά μοῦ σταλεῖ ἀντίγραφο τοῦ πορίσματός Σας, πού ἀπευθύνεται στήν ΚΕ, γιατί σήμερα θά εἶμαι στή Μόσχα [169].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

168

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου
— στόν σ. *Λεζάβα*

Ἡ ἀνακοίνωση τοῦ σ. Ἐμελιάνοφ, στόν ὁποῖο μπορεῖ καί πρέπει νά βασιζόμαστε ἀπόλυτα, σχετικά μέ τήν κλοπή κατά τήν ἐκφόρτωση στό Ρέβελ, προκαλεῖ μεγάλο φόβο καί θέτει ζήτημα τεράστιας σπουδαιότητας *.

Ἐφιστῶ τήν προσοχή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό περιστατικό αὐτό γιά νά πάρει τά πιό δραστήρια μέτρα, νά ἐλέγξει μέ ἔμπιστους ἀνθρώπους, καί νά μοῦ ἀνακοινώσετε τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου καί γιά τά μέτρα πού πήρατε. Τήν ἀπάντηση νά ἀνακοινώσετε στόν σ. Σμολιανίνοφ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 201. *Ἡ Σύντ.*

169

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ, Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ, Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ, Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ ΚΑΙ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Στούς Μόλοτοφ, Λεζάβα, Σεμάσκο, Μπογκντάνοφ καί *Κρζιζανόβσκι*

Ο σ. Ράντσενκο ἔχει ἀνάγκη ἄδειας, γιατί ἐπανειλημμένα ἤδη παραπονέθηκε γιά ὑπερβολική κούραση. Παρακαλῶ νά τοῦ δοθεῖ ἡ ἄδεια αὐτή καί νά τοῦ ἐξασφαλιστεῖ ἤ σανατόριο, ἤ ἡ δυνατότητα παραμονῆς στό χωριό, σύμφωνα μέ τή διάγνωση τοῦ γιατροῦ. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ὁ Ράντσενκο ζητᾶ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, καί νά μείνει μόνο στήν τύρφη ἤ νά τοῦ προστεθεῖ δουλιά στή Διεύθυνση βιομηχανίας ζάχαρης, γιατί αὐτός, κατά τά λεγόμενά του, αἰσθάνεται τόν ἑαυτό του ἀκατάλληλο γιά τό ἐμπόριο, ἀλλά κατάλληλο γιά παραγωγική δουλιά. Γιά τό τελευταῖο αὐτό σημεῖο παρακαλῶ τόν σ. Λεζάβα, τόν σ. Μπογκντάνοφ καί τόν σ. Κρζιζανόβσκι, νά ποῦν τή γνώμη τους, ἐπειδή τό ζήτημα τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας ζάχαρης ἐξετάζεται στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου [170].

26/XII — 21. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

170

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

σ. Ὀρτζονικίτζε!

Ἡ ὁλομέλεια θά συνέλθει, ὅπως μοῦ ἀνακοίνωσαν, τήν Τετάρτη [171]. Στήν ὁλομέλεια θά παραβρεθῶ. Ἀλλά θεωρῶ ὁπωσδήποτε ἀπαραίτητο, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ὁλομέλεια, νά ἰδωθοῦμε ἰδιαίτερα. Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ κάνετε γνωστό, ἄν Σᾶς εἶναι βολικό αὔριο, δηλαδή πρίν τήν ὁλομέλεια, ἤ μεθαύριο καί νά εἶστε κοντά στό τηλέφωνο σήμερα στίς 6 τό βράδυ.

Λένιν

26/XII — 21.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

171

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ [172]

Ἄν αὐτό εἶναι σωστό, τότε δέν εἶναι ἄσχημο [173].

Δέν εἶναι δυνατό νά γίνουν μήπως 2 πράγματα:

1) κάθε ἑβδομάδα (κάθε μήνα στήν ἀρχή) νά ὑπολογίζονται γιά ὅλη τή ΣΟΣΔΡ

α) ἡ ποσότητα ἐμπορευμάτων στό κράτος (ἀνταλλακτικό ἀπόθεμα)

β) ἡ ποσότητα τοῦ χαρτονομίσματος

2) γιά δοκιμή σέ 1-2 νομούς νά ἐκδοθοῦν (μέσω τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων;) *ἀνταλλάξιμα μπόνι* *, ἐγγυημένα μέ πλήρη κάλυψη ἐμπορευματικῶν ἀποθεμάτων;

Ἡ ἀπογραφή τῶν ἐμπορικῶν ἀποθεμάτων δέν εἶναι στή δικαιοδοσία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν. Ἐδῶ χρειάζεται κάποιο παράρτημα ἤ ἀνασυγκρότηση γιά τόν ὑπολογισμό ὅλου τοῦ ὑλικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐμεῖς, παρόλα αὐτά, ἐξουσιοδοτήσαμε τόν Σιρομόλοτοφ γι' αὐτό.

Τά μπόνι μποροῦν νά ἐκδοθοῦν, ὅταν θά ὑπάρχουν ἐμπορεύματα, καί νομίζω θά ἔχουν ἐπιτυχία, ἀλλά ἀπ' αὐτά τό ὄφελος γιά τήν τσέπη μας θά εἶναι μικρό τόν πρῶτο καιρό.

{ Ὁ σκοπός μου δέν εἶναι «τό ὄφελος γιά τήν τσέπη» ἀλλά ἡ *δοκιμή*, τό πείραμα. }

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

172

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΓΚΟΥΣΕΦ [174]

σ. Γκοῦσεφ!

Ὁ Καλίνιν μοῦ ἔκανε γνωστό ὅτι ὁ Ὀσίνσκι ἀπάντησε σ' αὐτό: εἶναι πολύ πιό ὠφέλιμο νά μεγαλώσει ὁ ἀριθμός τῶν ἐξωκομματικῶν στήν *Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή* γιά *πρακτική* δουλιά καί ὅλοι ἐπιδοκίμασαν τή δήλωση τοῦ Ὀσίνσκι.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* —Τοπικά χρήματα πού ἐκδίδονταν ἀπό τοπικές ἀρχές ἤ ὀργανώσεις χωρίς ἀνταλλακτικό κύρος γιά τήν ὑπόλοιπη ἐπικράτεια. *Σημ. μετ.*

173

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Στόν σ. Κρζιζανόβσκι, ἀντίγραφο στόν σ. Σμολιανίνοφ

Σᾶς στέλνω γιά ἐνημέρωση τήν κρίση τοῦ Γκ. Μπ. Κράσιν. Ἡ κρίση αὐτή μοῦ ἐνισχύει αὐτό κυρίως πού Σᾶς ἔγραψα χθές [175]. Φοβᾶμαι ὅτι ἡ σύγκληση σύσκεψης ἦταν στρατηγικά ἐσφαλμένο μέτρο ἀπό τήν πλευρά Σας. Τό σωστότερο θά ἦταν νά ἀπαιτήσουμε γραπτή κρίση ἀπό 2-3 βαρύνοντες εἰδικούς, ὄχι περισσότερους, ἀπό τό καθένα ἀπό τά τρία ἱδρύματα: (Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί Ἐπιστημονικο-τεχνικό Τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ). Τό ζήτημα, κατά τή γνώμη μου, συνίσταται «νά τσακώσουμε» γιά ἀδράνεια καί σχολαστικότητα ἐκείνους τούς ἐπιστήμονες, πού παράβλεψαν τήν πείρα τοῦ ἐξωτερικοῦ. Γι' αὐτό οὔτε τήν κρίση τοῦ Κράσιν, οὔτε καί τό δικό μου αὐτό σημείωμα χρειάζεται νά δείξετε σέ κανέναν. Ἄν ἡ σύσκεψή Σας δέν καταλήξει σέ τελείως ἀρνητικό συμπέρασμα, τότε πρέπει νά σκεφθοῦμε σέ ποιόν θά ἀναθέσουμε τήν ἄμεση πρακτική ἐκτέλεση. Σχετικά μ' αὐτό, παρακαλῶ, νά μοῦ τηλεφωνήσετε [176].

Λένιν

27/XII— 21.

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

174

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Στόν Τσιτσέριν ἤ τόν Λιτβίνοφ

Παρακαλῶ γράψτε μου σχετικά μέ τό τηλεγράφημα αὐτό τοῦ Καραχάν: 1) ποιός εἶναι ὁ Μάξ καί ὁ Παναφιέ, 2) κατά πόσο σοβαρές θεωρεῖτε τίς δηλώσεις τους μέ τήν ἔννοια μετάδοσης τῶν πραγματικῶν ἀπόψεων τῆς γαλλικῆς κυβέρνησης, 3) χρειάζονται ἀκόμη συμπληρωματικές διαπραγματεύσεις τοῦ Κρεστίνσκι μέ τόν γάλλο

πρεσβευτή στό Βερολίνο, 4) τί λέει τό ἄρθρο 116 τῆς συνθήκης τῶν Βερσαλλιῶν [177].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

175

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Θυμίστε μου αὔριο: Πρέπει νά συναντηθῶ μέ τόν Στάλιν καί *πρίν ἀπ' αὐτόν* συνδέστε με τηλεφωνικά μέ τόν *Ὄμπουχ* (γιατρό) γιά τόν Στάλιν.

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

176

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Στήν γραμματέα τῆς ὑπηρεσίας

Μοῦ χρειάζονται ὅλα τά σχέδια ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Συνδιαλεχθεῖτε μέ τόν Κάμενεφ, τόν Μόλοτοφ, τόν Ζηνόβιεφ καί φέρτε *ὅλα* τά σχέδια σήμερα στίς *10 ἡ ὥρα τό βράδυ* [178].

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

177

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΕΛΑ ΚΟΥΝ

Σύντροφε Μπέλα Κούν!

Πῆρα τό γράμμα Σας, μέ τό ὁποῖο, ὅπως μοῦ μετάδοσε ἡ γραμματέας μου, ζητᾶτε τήν ἐπιτάχυνση τοῦ ἄρθρου μου σχετικά μέ τόν Σερράτι. Δυστυχῶς, λόγω τῆς ἀρώστιας ὥς τώρα δέν μπόρεσα νά

ἀρχίσω τό γράψιμο μέ βάση τό ὑλικό πού μοῦ ἔφεραν, σέ τόσο μεγάλη δυστυχῶς ἀφθονία.

Ὅπως φαίνεται, δέν θά μπορέσω νά τό γράψω στήν καθορισμένη προθεσμία [179].

Γράψτε σημείωμα στό ὄνομα τῆς Φότιεβα, πῶς πᾶνε οἱ δουλιές, τί γράφετε καί πῶς τακτοποίησαν τούς 400 οὔγγρους κομμουνιστές πού ἔφτασαν ἐδῶ.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

178

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Ε. ΡΟΥΤΖΟΥΤΑΚ, ΤΟΝ Α. Α. ΑΝΤΡΕΓΕΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στούς Ρουτζουτάκ, Ἀντρέγεφ, Μόλοτοφ
(γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου)

Ἄρχισα νά γράφω τό σχέδιο θέσεων γιά τά συνδικάτα μέ βάση τό ἀρχικό προσχέδιο τοῦ Ρουτζουτάκ καί τοῦ Ἀντρέγεφ. Κατάρτισα λεπτομερειακό σχέδιο ἀπό 12 θέσεις, ἀλλά ἀπ' αὐτές ἔγραψα τώρα μόνο τίς 4, γιατί δουλεύω πολύ ἀργά. Παρακαλῶ νά ἀναβληθεῖ ἡ συζήτηση τοῦ ζητήματος στό Πολιτικό Γραφεῖο γιά μερικές μέρες, γιατί νομίζω ὅτι δέν χρειάζεται νά βιαστοῦμε ἰδιαίτερα καί θά εἶναι καλά να συζητηθεῖ τό ζήτημα πιό συστηματικά. Μόλις μέσα σέ 3-4 μέρες, ἴσως καί νωρίτερα, τελειώσω τό πρῶτο σχέδιο, θά τό στείλω στά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καί θά συμφωνήσουμε μαζί τους, ἄν χρειαστεῖ συνάντηση [180].

Λένιν

30/XII — 21.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

179

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Γκ. Μ.! Τό διάβασα καί τό θεωρῶ *πολύ, πάρα πολύ* καλό. Νά τό ἑτοιμάσετε *ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα,* νά τό ὑπαγορεύσετε.

Κατά τή γνώμη μου, χρειάζεται μιά προσθήκη: γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική. Νομίζω ὅτι εἶναι καλύτερα νά κάνετε τήν προσθήκη αὐτή σέ ξεχωριστά κεφάλαια (*φωτίζοντας* ἀπό διάφορες πλευρές τή θέση, τή σημασία, *τ ό ρ ό λ ο* στά γενικά *π λ α ί σ ι α* τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς). Σέ κάθε κεφάλαιο σχεδόν μπορεῖ (καί πρέπει, πιστεύω) νά προσθέσετε μιά-δυό σελιδοῦλες ὅτι ἡ νέα οἰκονομική πολιτική *δέν ἀλλάζει* τό ἑνιαῖο κρατικό οἰκονομικό σχέδιο καί *δέν βγαίνει* ἔξω ἀπό τά πλαίσιά του, ἀλλά ἀλλάζει τόν *τ ρ ό π ο* τῆς πραγματοποίησής του [181].

Ἡ γνώμη Σας;

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό βιβλίο: Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι: «Ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων καί σχεδιασμένη δουλιά». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

180

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ἀξιότιμε σύντροφε!

Μιά γιά πάντα πρέπει νά μπεῖ τέρμα στό αἶσχος τῆς κωλυσιεργίας καί τῆς γραφειοκρατίας στό ἵδρυμά Σας. Σοβαρές καί ἐπείγουσες ὑποθέσεις, πού στάλθηκαν σέ Σᾶς ἀπό τό Γραφεῖο ἀκροάσεων τοῦ ΣΛΕ μέ τήν πρόταση ἐπίλυσης πολυάριθμων παραπόνων καί αἰτήσεων, ἀπευθυνόμενων στό ΣΛΕ καί στόν πρόεδρό του, πολύ συχνά μένουν χωρίς ἀπάντηση καί ἐκτέλεση.

Προτείνω ἀμέσως νά καλυτερεύσετε τή δουλιά. Ἡ μηχανή τῆς σοβιετικῆς διοίκησης πρέπει νά δουλεύει μέ ἐπιμέλεια, ἀκρίβεια, γρήγορα. Ἀπό τή χαλάρωσή της ὑποφέρουν ὄχι μόνο τά συμφέροντα ἀτόμων, ἀλλά καί ὅλη ἡ ὑπόθεση τῆς διοίκησης παίρνει ἕναν ἀνύπαρκτο, πλασματικό χαρακτήρα.

Παίρνοντας γιά πραγματικό μέτρο τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς κάθε συγκεκριμένου ἱδρύματος πρίν ἀπόλα τό βαθμό πραγ-

ματικῆς καί χωρίς ἀναβολή διεκπεραίωσης ὅλων τῶν ὑποθέσεων πού περνοῦν ἀπ' αὐτό, ἀπαιτῶ στό ἑξῆς νά δίνονται οἱ γρηγορότερες καί πλήρεις ἀπαντήσεις στίς ὑποθέσεις καί στά ἐρωτήματα πού σᾶς ἀπευθύνουν. Νά περιορίζεστε σέ κούφιες τυπικές ἀπαντήσεις καί διαβίβαση σέ ἄλλα ἱδρύματα, σημαίνει ἐπίσης πολλαπλασιασμό τῆς κωλυσιεργίας καί σπατάλη χαρτιοῦ.

Προειδοποιῶ ὅτι, σέ περίπτωση συνέχισης παρόμοιου τρόπου ἐνεργειῶν, στό Γραφεῖο ἀκροάσεων τοῦ ΣΛΕ δόθηκε τό δικαίωμα νά ἀσκεῖ ποινική δίωξη κατά τῶν ἐνόχων, μήν ὑπολογίζοντας «βαθμούς καί ἀξιώματα».

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

181

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΖΑΛΟΥΤΣΚΙ

σ. Ζαλούτσκι!

Σᾶς στέλνω ἕνα γράμμα. Στεῖλτε το ἐκεῖ πού πρέπει, ἄν αὐτό δέν ἔχει σχέση μέ Σᾶς.

Κατηγορίες ἐνάντια σέ ἕνα τέτιο παλιό κομματικό μέλος καί ἐπαναστάτη, γνωστό σέ ὅλους τούς λεττονούς καί στόν πόλεμο κατά τοῦ Τρότσκι καί πολλῶν ἄλλων — εἶναι ἔκδηλα ἀπίστευτες. Γνωρίζοντας τόν Ντανισέβσκι *ἀπό τήν ἱστορία* τοῦ Κόμματος, *χρόνια* καί *χρόνια* πρίν τήν ἐπανάσταση, παρακαλῶ πολύ νά ἐλέγξετε προσεκτικά, αὐστηρά καί ὁλόπλευρα [182].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

182

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Προσέξτε πολύ τό γεγονός ὅτι ἐπαναλαμβάνουν ὁλοκληρωτικά τά λάθη τοῦ Τρότσκι στό X συνέδριο.

Ξέχασα νά πῶ ἀκόμη: Αὐτός μέ τίς «τροποποιήσεις» του ἐνεργεῖ διοικητικά («φοβέρισμα», «θά σέ ξετινάξω» — ὅλα νά τά μετακινήσει, *«προσωπική* εὐθύνη») πρός ἐκεῖνο πού χρειάζεται νά γίνει
(α) μέ προπαγάνδα
(β) ὕστερα ἀπό μακρόχρονη *πείρα* *

Γράφτηκε τό 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

183

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΚΡΑΣΙΚΟΦ

Ξέρω. Αἶσχος.
Τί θά σκεφθοῦν ἀκόμη;
«Μανιφέστο»; Ἤ εἰ
δικό «διάταγμα»; Ἤ
στό δικαστήριο;

Βλαντίμιρ Ἰλίτς, ζητῶ συγνώμη, ὅμως δέν μπορῶ νά μή δόσω προσοχή στό ὅτι ἀπό διάφορα μέρη ἔρχονται παράπονα γιά τήν πολιτική τῶν γεωργικῶν τμημάτων καί τῶν ἄλλων οργάνων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας... Ὁ κανόνας Σας νά μή θίγεται ὁ μεσαῖος ἀγρότης δέν τηρεῖται...

Γράφτηκε τό 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τομ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος δέν ἔχει ἐξακριβωθεῖ. *Ἡ Σύντ.*

1922

184

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Στόν Κάμενεφ
Ἀντίγραφο: *στούς Μπουχάριν, Π. Π. Γκορμπουνόφ*

σ. Κάμενεφ!

Μόλις τώρα ἔμαθα γιά τό θάνατο τοῦ Γκόλντενμπεργκ. Λένε ἀπό καρδιακή παράλυση. Φοβᾶμαι, σχεδόν εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐδῶ φταίει ἡ δική μας ἀκαταστασία, γιατί ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦταν πολύ φιλάσθενος, μά δέν μπορέσαμε καθόλου νά τόν φροντίσουμε. Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά δόσετε ἐντολή: 1) ἡ κηδεία νά γίνει ὅπως πρέπει (κατάλληλο θά ἦταν μέσω τοῦ Σοβιέτ Μόσχας ἤ μέσω τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν)· 2) μετά πρέπει νά ἐνδιαφερθοῦμε γιά τή γυναίκα του, πού πιθανό, θά εἶναι ἐντελῶς χωρίς χρήματα καί ἡ ὁποία, ὅπως μοῦ εἶναι γνωστό, εἶναι τελείως ἀνίκανη νά κάνει κάτι καί δέν εἶναι προσαρμοσμένη στή σημερινή ρωσική ζωή· 3) πρέπει ἀκόμη νά φροντίσετε νά δοθεῖ στόν Τύπο νεκρολογία.

Προφανῶς ἡ προσφυγιά καί ἡ δική μας ρωσική ἀκαταστασία τόν ὁδήγησαν στόν τάφο. Χάνουμε πολύτιμα στελέχη κατά ἐντελῶς ἀσυγχώρητο τρόπο [183].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τήν 1 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1924 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 35

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

185

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ

Θά παρακαλοῦσα πολύ νά μεταφερθεῖ ἡ συντρόφισσα Κολέσνικοβα — γυναίκα ἐκτελεσμένου συντρόφου [184], ὑπεύθυνου στελέχους,

ἀπό τό δωμάτιο πού κατέχει τώρα στό 2ο οἴκημα τῶν Σοβιέτ (549), τό ὁποῖο εἶναι πολύ μικρό, καί τό βασικό *πολύ ὑγρό*, σέ ἄλλο, ξηρό δωμάτιο. (Ἡ Κολέσνικοβα ἔχει δυό παιδιά, τό ἕνα εἶναι ἄρωστο ἀπό ἑλονοσία) [185].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 20-26 τοῦ Μάρτη 1960 στήν «Νεντέλια» (Κυριακάτικο παράρτημα τῆς ἐφημερίδας «Ἰζβέστιγια»)

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια, καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

186

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στον σ. Μόλοτοφ γιά ὅλα τά μέλη τοῦ ΠΓ (ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπιστολή τοῦ Τσιτσέριν γιά τό γράμμα τοῦ Μπογκντάνοφ πρός τόν Οὔρκαρτ)

Κατά τή γνώμη μου, νά γίνει ἐξέταση εἶναι ὠφέλιμο, ὅμως νά ἀποδοκιμάζουμε τό γράμμα τοῦ Μπογκντάνοφ δέν πρέπει, θά σκεφτοῦμε· 1ο, ἄς σταλεῖ σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Μπογκντάνοφ δέν πρέπει, θά σκεφτοῦμε· 1ο, ἄς σταλεῖ σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Μπογκντάνοφ, 2ο, ἄς περιμένουμε τά ἀποτελέσματα τῆς ἐξέτασης, 3ο, ἔχουμε ἀκόμη ἀρκετό καιρό γιά νά καθορίσουμε τούς ὅρους μας ὕστερα ἀπό τήν ἐπανάληψη τῶν διαπραγματεύσεων. [Αὐτό] * δέν μᾶς δεσμεύει μέ τίποτε καί ὥς ἕνα βαθμό θά εἶναι ὠφέλιμο γιά μᾶς [186].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 3 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

187

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

Στόν σ. Μόλοτοφ (ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπιστολή τοῦ Τσιτσέριν γιά τή διακήρυξη πού προτείνει ὁ Λόυντ Τζώρτζ)

Νομίζω ὅτι ὄχι μόνο δέν πρέπει νά βιαστοῦμε, ἀλλά καί γενικά οἱ ὅροι εἶναι τελείως ἀπαράδεκτοι. Είδοποιεῖστε τόν Κράσιν σχετι-

* Προστέθηκε ἡ λέξη, ἀναγκαία ἐννοιακά, πού εἶχε παραληφθεῖ κατά τό γράψιμο. *Η Σύντ.*

κά μ' αὐτό, αὐστηρά ἀπόρρητα, ἤ μπορεῖ νά μή τόν εἰδοποιήσετε καθόλου, ἀλλά νά περιμένουμε τή συνδιάσκεψη, ὅπου θά κάνουμε συγκεκριμένες δηλώσεις [187].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 3 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

188

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σύντροφο Μόλοτοφ, γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

Ὁ σ. Πρεομπραζένσκι μοῦ εἶπε τηλεφωνικά ὅτι θά παραιτηθεῖ, ἄν ὁ Κρασνοστσέκοφ διοριστεῖ δεύτερος ἀναπληρωτής, τήν ἴδια γνώμη ἔχει ὅλο τό συμβούλιο τοῦ ἱδρύματος, ἐκτός φαίνεται ἀπό τόν Σοκόλνικοφ. Ὁ Στάλιν θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά ἐγκριθεῖ ἡ ἀπόφαση, ἀλλά νά καθυστερήσουμε τήν ἐφαρμογή της ὥς τήν ἐπιστροφή τοῦ Σοκόλνικοφ, γιατί διαφορετικά μπορεῖ νά κυνηγήσουν τόν Κρασνοστσέκοφ. Νομίζω ὅτι ὁ κίνδυνος αὐτός θά παραμείνει, ἄν τό Πολιτικό Γραφεῖο δέν πάρει ἀμέσως ἀποφασιστική θέση κατά τοῦ συμβουλίου τοῦ ἱδρύματος καί δέν ὑπερασπιστεῖ καί ὑποστηρίξει ὥς τό τέλος τόν Κρασνοστσέκοφ. Θεωρῶ τό ζήτημα ἐξαιρετικά σημαντικό, γιατί ὄχι μόνο ὅλο τό συμβούλιο τοῦ ἱδρύματος, ἀλλά καί ὁ Πρεομπραζένσκι κάνουν κατάφωρο λάθος, ἀδυνατώντας νά ἐκτιμήσουν τήν ἀναγκαιότητα τῆς ὁλόπλευρης χρησιμοποίησης ἀνθρώπου, πού, κατέχοντας σοβαρή πείρα δουλιᾶς στήν Ἀμερική καί στή Δημοκρατία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, εἶναι καλός γιά τά οἰκονομικά ζητήματα ἀπό πρακτική πλευρά. Αὐτό εἶναι τό πιό βασικό. Αὐτό ἀκριβῶς λείπει ἀπό τόν Πρεομπραζένσκι καί τά ἄλλα μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ ἱδρύματος. Ὅλη ἡ ἀρνητική στάση τους ἀπέναντι στόν Κρασνοστσέκοφ εἶναι ὁλοκληρωτικά μιά ἐπιζήμια προκατάληψη. Γι' αὐτό εἶμαι ὑπέρ τῆς ἄμεσης ἐκτέλεσης τῆς ἀπόφασης γιά τόν Κρασνοστσέκοφ μέ διοικητική ἀπόφαση [188].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε στίς 4 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

189

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

Στόν σύντρ. *Α. Ντ. Τσιουρούπα*

Μόλις τώρα μίλησα μέ τόν Κρζιζανόβσκι γιά ἐκεῖνα τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, τά ὁποῖα μοῦ ἀνακοινώσατε χθές. Θά θεωροῦσα πολύ ὠφέλιμο, ἄν ὀργανώνατε εἰδική συνάντηση, ἔστω γιά ¼ τῆς ὥρας μέ τόν Κρζιζανόβσκι καί γιά ½ της ὥρας μέ τόν Νεοπιχάνοφ (ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου) πού ὁ Κρζιζανόβσκι τόν θεωρεῖ πολύ ἔμπειρο καί πολύτιμο στά ζητήματα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 4 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

190

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ

Στόν σ. *Πρεομπραζένσκι*

Σᾶς παρακαλῶ γράψτε μου μερικές λέξεις γιά τόν Ναζάρ Οὐράλσκι. Τακτοποιήθηκε, πῶς καί ποῦ καί ποιές εἶναι τώρα οἱ πολιτικές διαθέσεις του, καί ἄν ἀλλάζουν γενικά τόν τελευταῖο καιρό ἤ μένουν οἱ προηγούμενες [189].

4—I—22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

191

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

σ. *Τσιουρούπα*

Ἀλεξάντρ Ντμίτριεβιτς, κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά καθορίσετε σύσκεψη τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων ἤ τῶν ἀναπληρωτῶν τους (τοῦ

Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου + Λιτβίνοφ) σχετικά μέ τό γράμμα τοῦ Λομονόσοφ μέ τήν πρόταση σέ σύντομο χρονικό διάστημα (π.χ. σέ δυό μέρες) νά Σᾶς δόσει σχέδιο συγκεκριμένης πρότασης καί πορίσματος [190].

9—I—22.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

192

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ

9. I. 22.

σ. *Λιτβίνοφ!*

Σᾶς στέλνω τό γράμμα τοῦ Μιχάηλοφ. Δέν βρίσκετε σκόπιμο νά ὀργανώσετε σύσκεψη μέ τόν Σέινμαν καί τόν Λεζάβα ἤ μέ ἐκεῖνον πού θά ἐξουσιοδοτήσει ὁ Λεζάβα, γιά νά προετοιμάσετε ἀμέσως σχέδιο ἀπόφασης γι' αὐτό τό ἐπεῖγον ζήτημα [191];

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1961 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

193

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ ΚΑΙ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Στόν σ. Ἐνουκίτζε καί στόν σ. Κάμενεφ

Παρακαλῶ νά συνδράμετε στήν ἀγορά καί παραλαβή σιτηρῶν γιά τό χωριό Ἀλακάγεβκα τοῦ κυβερνείου Σαμάρας τόν ἐκπρόσωπό του ἀγρότη Σεργκέι Φρολόφ *, καθώς καί γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ χωριοῦ μέ σπόρο γιά τήν ἑαρινή σπορά. Ἐπειδή ἤμουν προσωπικά γνωστός μέ τό χωριό αὐτό, θά θεωροῦσα πολιτικά ὠφέλιμο νά μή φύγουν οἱ ἀγρότες, ἄν δέν πάρουν σίγουρα κάποια βοήθεια.

* Στό κείμενο, ὅπως φαίνεται, ἔγινε λάθος· στή Μόσχα ἦρθε ὁ Κουζμά Φρολόφ, γιός τοῦ Σεργκέι. *Ἡ Σύντ.*

Παρακαλῶ νά προσπαθήσετε νά ὀργανώσετε αὐτή τήν ὑπόθεση καί νά μοῦ ἀνακοινώσετε τί μπορέσατε νά κάνετε [192].

9—I—22.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

194

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. *Μόλοτοφ*

Γιά τήν πρώτη πρόταση τοῦ Κρεστίνσκι (μέγεθος τῶν μισθῶν) δέν μπορῶ νά κρίνω καθόλου, ἀλλά νομίζω ὅτι τή γνώμη τοῦ Κρεστίνσκι πρέπει νά τήν ὑπολογίσουμε, γιατί δέν λέει ὑπερβολές. Γιά τή δεύτερη, θεωρῶ ὅτι ὁ Κρεστίνσκι δέν ἔχει δίκιο καί ὅτι νά στείλουμε τόν Ἀβανέσοφ γιά ἔλεγχο ἐπιτόπου εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο [193].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 9 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

195

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν σ. Στάλιν

Ὁ Γκοῦσεφ φεύγει σέ μιάμιση ὥρα, πρίν λίγο μίλησα τηλεφωνικά μαζί του γιά ὅλα τά ἀπαραίτητα ζητήματα, σέ μισή ὥρα θά βρίσκεται στό διαμέρισμα τοῦ Κράσικοφ καί θά περιμένει ἀπό Σᾶς τηλεφωνογράφημα. Αὐτή τή στιγμή διάβασα τό σχέδιο τῆς ἐγκυκλίου τῆς ΚΕ πρός τό Κομμουνιστικό Κόμμα τοῦ Τουρκεστάν καί συμφωνῶ ὁλοκληρωτικά μ' αὐτό. Θά ἦταν καλά νά ἐγκριθεῖ σήμερα καί νά δοθεῖ στόν Γκοῦσεφ γιά νά τήν πάρει μαζί του [194].

12/I—22.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

196

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. Μόλοτοφ

Μόλις έμαθα άπό τόν Κάμενεφ ότι τό ΣΛΕ ψήφισε ομόφωνα τήν τελείως άνάρμοστη πρόταση τοῦ Λουνατσάρσκι γιά τή διατήρηση τῆς Μεγάλης όπερας καί τοῦ μπαλέτου καί προτείνω στό Πολιτικό Γραφεῖο νά άποφασίσει:

1. Νά άναθέσει στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ.

2. Νά μείνουν ἀπό τήν ὄπερα καί τό μπαλέτο μόνο μερικές δεκάδες ἠθοποιῶν στή Μόσχα καί στήν Πετρούπολη, ἔτσι πού οἱ παραστάσεις τους (τόσο οἱ ὄπερες, ὅσο καί οἱ χοροί) νά καλύπτουν τά ἔξοδα *, δηλαδή μέ τήν ἐξάλειψη κάθε μεγάλου ἐξόδου γιά τά σκηνικά κτλ.

3. Ἀπό τά ἐξοικονομημένα μ' αὐτό τόν τρόπο δισεκατομμύρια νά δοθοῦν ὄχι λιγότερα ἀπό τά μισά γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀγραμματοσύνης καί γιά ἀναγνωστήρια.

4. Νά κληθεῖ ὁ Λουνατσάρσκι γιά 5 λεπτά μέ σκοπό νά ἀκουστεῖ ἡ τελευταία λέξη τοῦ κατηγορουμένου καί νά γίνει παρατήρηση τόσο σ' αὐτόν, ὅσο καί σέ ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους, ὅτι ἡ ὑποβολή καί ψηφοφορία ἀποφάσεων, ὅπως εἶναι αὐτή πού ἀκυρώνεται τώρα ἀπό τήν ΚΕ, θά συνεπάγεται στό ἑξῆς ἀπομέρους τῆς ΚΕ πιό αὐστηρά μέτρα [195].

12/I — 22. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

197

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σύντρ. Μόλοτοφ!

Ἀποστέλλοντας συνημμένα τό γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι, προτείνω ἀπό τήν πλευρά μου στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο, καί γιά ὁρισμένες παραγράφους στό Πολιτικό Γραφεῖο, νά ἀποφασίσει:

* Λογουχάρη, νά καλύπτονται τά ἔξοδα μέ τή συμμετοχή τῶν τραγουδιστῶν τῆς ὄπερας καί τῶν χορευτριῶν σέ κάθε εἴδους κοντσέρτα κτλ.

1. Νά όριστοῦν σέ συμφωνία μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ὑγιεινῆς, ἕνας ἤ δυό γιατροί γιά νά ἐξετάζουν περιοδικά τόν Σοκόλνικοφ, τόν Τσιουρούπα καί τούς ἄλλους συντρόφους πού γύρισαν ἀπό τή θεραπεία, ἐπιφορτίζοντάς τους νά δίνουν γραπτή γνωμάτευση γιά τό πρόγραμμα ζωῆς καί δουλιᾶς τους. Νά εἶναι ὑπεύθυνος γι' αὐτό ὁ ἴδιος ὁ γιατρός προσωπικά. Νά ὑποχρεωθεῖ νά δίνει σύντομες ἀναφορές στή Γραμματεία τῆς ΚΕ ἤ, ἄν σ' αὐτό εἶναι σύμφωνη ἡ γραμματεία τῆς ΚΕ, τότε στή Γραμματεία τοῦ ΣΛΕ.

2. Νά οριστεῖ κάποιο καθορισμένο πρόσωπο ὑπεύθυνο γιά τήν ἐπίβλεψη τῆς τήρησης τοῦ προγράμματος αὐτοῦ ἀπό τόν Σοκόλνικοφ.

3. Νά ὑποχρεώσει τόν Τσιουρούπα νά περνάει τρεῖς μέρες τήν ἑβδομάδα (Σάββατο, Κυριακή καί Δευτέρα) στόν ἀδελφό του Γκ. Ντ. Τσιουρούπα στήν Κασίρα, κάτω ἀπό τήν ἐπίβλεψή του, μέ τήν ἔννοια τῆς πλήρους ἀνάπαυσης καί τῆς καλῆς διατροφῆς.

4. Νά ὑποχρεώσει τόν Τσιουρούπα νά λιγοστέψει τόν ὄγκο δουλιᾶς του, ἰδιαίτερα, νά ἀπαλλαγεῖ σχεδόν ὁλοκληρωτικά ἀπό τή δουλιά στίς ἐπιτροπές καί νά συγκεντρώσει τή δράση του στήν ἐπίβλεψη γιά τήν πρακτική ἐκπλήρωση μερικῶν πολύ σοβαρῶν ἀποφάσεων τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ.

5. Νά ὑποχρεώσει τόν Τσιουρούπα νά καθορίσει γενικό χρονικό ὅριο γιά τίς συνεδριάσεις τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ ὄχι μεγαλύτερο ἀπό τρεῖς ὧρες [196].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 12 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

198

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Λονδίνο
Στήν ἀντιπροσωπεία τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης
στόν Κράσιν

Τό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου ἀνάφερε τό Δεκέμβρη ὅτι ἀγοράστηκαν, ὅμως δέν μεταφέρθηκαν ὀχτώ ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά. Ἀφοῦ πῆρε νέες πιστώσεις, τό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου ἀνέλαβε τήν ὑποχρέωση νά μεταφέρει ὥς τήν πρώτη τοῦ Ἀπρίλη δεκαπέντε ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά γιά ἐπισιτισμό, ἀπό

πέντε έκατομμύρια κάθε μήνα. Πρός τό παρόν, τό Γενάρη δέν παραλήφθηκε ούτε ένα πούτι καί δέν υπάρχει καμιά πληροφορία γιά αναχώρηση πλοίων καί γιά τίς υποτιθέμενες αποστολές. Λόγω τής έξαιρετικά δύσκολης έπισιτιστικής κατάστασης, προτείνω σέ διήμερη προθεσμία νά άναφέρετε: πρώτο — πόσα σιτηρά αγοράστηκαν, δεύτερο — πόσα στάλθηκαν, μέ ποιά πλοία καί σέ ποιό λιμάνι, τρίτο — πόσα καί πότε θά σταλούν στό πλησιέστερο χρονικό διάστημα, τέταρτο — σχέδιο έκπλήρωσης τής υποχρέωσης γιά τήν άγορά δεκαπέντε έκατομμυρίων πουτιών *.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

199

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

13. I. 1922.

σ. Ἐνουκίτζε!

Ὁ σ. Λαλαγιάντς μοῦ εἶπε ὅτι πρέπει ὁπωσδήποτε νά βοηθηθεῖ ἡ οἰκογένειά του, στέλνοντάς της βοήθημα γιά νά συντηρηθεῖ ὥς τό Μάρτη. Μιλεῖστε μέ τόν Στάλιν: πῶς μπορεῖ νά γίνει; Μέσω τῆς ΚΕ; Ἤ μέσω τοῦ προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ; Γράψτε, παρακαλῶ, στήν Φότιεβα γιά μένα, ἄν μπορεῖ νά τακτοποιηθεῖ αὐτό ἤ ὄχι (τό ποσό πρέπει νά τό μάθετε ἀπό τόν Λαλαγιάντς); Ἄν ὑπάρχουν δυσκολίες, ποιές εἶναι; Καί σέ τί συνίστανται;

Τότε ἐγώ θά ψάξω νά βρῶ τρόπο καί μέσα. Στόν Στάλιν, παρακαλῶ, στεῖλτε αὐτό: μέ τήν εὐκαιρία, τόν παρακαλῶ νά *συνεννοηθεῖ* μέ τόν Λαλαγιάντς σχετικά μέ τή δουλιά γιά τόν Λαλαγιάντς. Βλέπω ὅτι ὕστερα ἀπό τή συνομιλία μέ τόν Λαλαγιάντς, δέν μπορῶ νά ἐπιλύσω τήν ὑπόθεση ὁ ἴδιος. Πρέπει νά λυθεῖ ἀπό τόν Στάλιν στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο ἤ μέ τή βοήθεια τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου [197].

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 216. *Ἡ Σύντ.*

200

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Σ. ΟΣΑΝΤΣΙ

σ. Ὀσάντσι!

Κατά τήν ἐξέταση τοῦ σχεδίου ἀγορῶν ἀπό τό ἐξωτερικό μέ χρυσό πρέπει νά περιστρέφεστε στό ποσό τῶν *130* ἑκατομμυρίων σέ χρυσό *τ ό χ ρ ό ν ο.*

Τό ποσό αὐτό δέν πρέπει νά ξεπερνιέται. Μέ τόν παραμικρό κίνδυνο νά *περάσουμε τό ὅριο αὐτό,* νά μέ εἰδοποιεῖτε *ἀμέσως.*

13/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

201

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΣΟΣΔΡ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Κρυπτογραφικά

Στούς ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους τῆς ΣΟΣΔΡ
Λονδίνο, Βερολίνο, Στοκχόλμη, Πράγα,
Βαρσοβία, Ἕλσινγκφορς, Ρώμη

Τά φορτία συνεχίζουν νά καταφτάνουν στά τελωνεῖα μας χωρίς ταξινόμηση, συχνά ἀκόμη χωρίς νά ἀναφέρεται ὁ παραλήπτης—παραγγελιοδόχος. Οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά ἐφοδιάζεται τό κάθε μέρος μέ φύλλα συσκευασίας πού νά περιέχουν τήν ὀνοματολογία τῶν ἐμπορευμάτων, δέν ἐκπληρώνονται. Ἡ συσκευασία συχνά εἶναι τόσο ἄσχημη, ὥστε τά φορτία νά φτάνουν σέ καταστραμένη κατάσταση. Παρόλο πού δέν εἶναι παραβιασμένο τό σφράγισμα τῶν βαγονιῶν, ἀποκαλύπτονται κλοπές πού, ὅπως φαίνεται, γίνονται κατά τή φόρτωση. Ἀπαιτῶ νά παρθοῦν ἀποφασιστικά μέτρα γιά τό σταμάτημα αὐτῆς τῆς ἀσχήμιας καί τοῦ ἐμπαιγμοῦ. Ἐντέλλομαι νά ἐκπληρώνεται μέ ἀκρίβεια τό τηλεγράφημα τοῦ Λεζάβα τῆς 21 τοῦ Δεκέμβρη. Ἐκπλήρωση καί κατάλογο προσώπων πού προσωπικά εὐθύνονται γιά τήν ἀποστολή χωρίς ταξινόμηση καί φύλλα συσκευασίας, τήν ἄσχημη συσκευασία, τήν κλοπή κατά τή φόρτωση, τή μεταφόρτωση καί τή διαδρομή ὥς τά τελωνεῖα μας, ἀμέσως νά τηλεφωνεῖτε στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, ἀντίγραφο σέ μένα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

202

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

1

σ. Γκορμπουνόφ!

Βρίσκοντας τήν ἰδέα αὐτή ἀπόλυτα σωστή *καί πού ἀξίζει* τήν ὑποστήριξη, παρακαλῶ, νά πάρετε τή γνώμη τοῦ Λουνατσάρσκι καί μετά τό σχέδιό του (ἐπίσημο: ὅροι, προθεσμίες κτλ.) νά τό ὑποβάλετε στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί νά *ἐπισπεύσετε τήν ἔγκριση* [198].

14/Ι. 1922. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

2

σ. Γκορμπουνόφ! Πρέπει ὁ ἴδιος νά συγκεντρώσετε τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες, ἀφοῦ συνεννοηθεῖτε, ἄν χρειάζεται, μέ τόν Κάμενεφ καί τόν Τρότσκι καί νά λύσετε τό ζήτημα αὐτό χωρίς ἐμένα.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 18 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

203

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ ΚΑΙ ΤΟΝ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

16. Ι. 1922. προσωπικό

ἀπόρρητο

σ. Οὔνσλιχτ, ΠΕΕ
καί σ. Φομίν, Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν
Ἀντίγραφο στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ

Τίς μέρες αὐτές ἔτυχε νά γνωριστῶ προσωπικά μέ τήν κατάσταση τῶν *αὐτοντρεζίνων* τῆς ΠΕΕ, πού βρίσκονται, ὅπως φαίνεται, στήν κοινή διαχείριση τῆς ΠΕΕ καί τοῦ ΛΕΣ. Θεωρῶ ὅτι καί γιά τήν ΠΕΕ καί γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν οἱ αὐτοντρεζίνες εἶναι

ἀπόλυτα ἀναγκαῖες (ἄκρυσα ὅτι ἡ ΠΕΕ ἔχει δυό) στόν κόμβο τῆς Μόσχας γιά πολύ ἐπείγουσες ἐντολές, γιά ἀποστολή κατεπειγόντως καί συνωμοτικά μικρῶν (5-10 ἄτομα) τμημάτων κτλ.

Ἡ κατάσταση στήν ὁποία βρῆκα τίς αὐτοντρεζίνες εἶναι φοβερά ἄσχημη. Ἐγκατάλειψη, μισοκαταστροφή (κατακλέφτηκαν πάρα πολλά), πλήρης ἀταξία, τά καύσιμα, φαίνεται, τά ἔχουν κλέψει, τό πετρέλαιο ἀνακατωμένο μέ νερό, ἡ δουλιά τοῦ κινητήρα ἀνυπόφορα ἄσχημη, κάθε λεπτό καί στάση στό δρόμο, ἡ κίνηση τελείως ἄσχημη, στούς σταθμούς ἀπώλεια χρόνου, οἱ σταθμάρχες ἔχουν ἄγνοια (φαίνεται, δέν ἔχουν ἀντίληψη ὅτι οἱ αὐτοντρεζίνες τῆς ΠΕΕ πρέπει νά βρίσκονται σέ κατάσταση προτεραιότητας, νά κινοῦνται μέ τή μεγαλύτερη ταχύτητα, ὄχι ἀπό τήν ἄποψη τῆς ταχύτητας — οἱ μηχανές αὐτές, ὅπως φαίνεται, εἶναι «σοβιετικές», δηλ. πολύ ἄσχημες, — ἀλλά ἀπό τήν ἄποψη τοῦ περιορισμοῦ στό ἐλάχιστο τῆς ἀπώλειας χρόνου, τῶν χρονοτριβῶν, ἀπό τήν ἄποψη ὅτι πρέπει νά δουλεύουν μέ *στρατιωτική ἀκρίβεια),* χάος, τσαπατσουλιά, αἶσχος παντοῦ. Εὐτυχῶς, ἐπειδή ἤμουν στήν ντρεζίνα ἰνγκόγνιτο, μποροῦσα νά ἀκούσω καί ἄκουσα ἀνοιχτές, εἰλικρινεῖς (καί ὄχι ὑπηρεσιακά — γλυκές ἀνάλατες καί ψεύτικες) διηγήσεις τῶν ὑπαλλήλων καί ἀπό αὐτές κατάλαβα ὅτι αὐτό δέν εἶναι μιά περίπτωση, ἀλλά ὅλη ἡ ὀργάνωση εἶναι τό ἴδιο πρωτάκουστα ἐπαίσχυντη, ξεχαρβαλωμένη καί ἐντελῶς ἀνίκανη.

Πρώτη φορά ταξίδεψα μέ τό σιδηρόδρομο, ὄχι μέ τήν ἰδιότητα «ἀξιωματούχου» πού σηκώνει στό πόδι ὅλους καί ὅλα μέ δεκάδες εἰδικά τηλεγραφήματα, ἀλλά μέ τήν ἰδιότητα ἀγνώστου, πού συνταξιδεύει μέ τήν ΠΕΕ καί ἡ ἐντύπωσή μου εἶναι ἀπελπιστικά καταθλιπτική. Ἄν τέτια εἶναι ἡ τάξη πού ἐπικρατεῖ στόν ἰδιαίτερα μικρό τροχίσκο τοῦ μηχανισμοῦ μας, ὁ ὁποῖος βρίσκεται κάτω ἀπό τήν εἰδική ἐπίβλεψη τῆς *ἴδιας* τῆς ΠΕΕ, τότε μπορῶ νά φανταστῶ τί γίνεται γενικά στό ΛΕΣ! Τό ξεχαρβάλωμα ἐκεῖ θά πρέπει νά εἶναι ἀπίστευτο.

Προτείνω: ἀμέσως νά διορίσετε, μέ τή συγκατάθεση τῆς ΠΕΕ, καί τοῦ ΛΕΣ (μπορεῖ νά πάρει μέρος καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν, ἄν αὐτό ἔχει ντρεζίνες;) ὑπεύθυνο πρόσωπο, πού θά εἶναι γνώστης τῆς δουλιᾶς αὐτῆς καί ὄχι ἀξιωματοῦχο. Τό πρόσωπο αὐτό θά εὐθύνεται αὐστηρά γιά τήν ἀμέλεια.

Νά ἐκδόσετε σύντομη, στρατιωτικά συνταγμένη, ὁδηγία σχετικά μέ τίς ντρεζίνες τῆς ΠΕΕ, γιά τή συνωμοτική καί γρήγορη κίνησή τους, τήν τήρηση σέ καλή κατάσταση, τή διαφύλαξη τῶν καυσίμων, τή μετακίνηση χωρίς κωλυσιεργία στόν Περιφερειακό δρόμο, στούς

κόμβους *καί παντοῦ* κτλ., κτλ. Στήν ὁδηγία νά συμπληρώσετε, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὅτι μέ ἀπαίτηση τοῦ Ν. Π. Γκορμπουνόφ (πού θά τό κάνει αὐτό, ὄχι διαφορετικά παρά μόνο μέ τή δική μου συγκατάθεση) κανονικά νά χορηγεῖται ντρεζίνα καί νά κατευθύνεται ἐκεῖ, ὅπου αὐτός καθορίσει.

Γιά τήν ἐκπλήρωση νά ἀναφέρετε στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ.

Στόν Γκορμπουνόφ ἀναθέτω νά κάνει ἀπό καιρό σέ καιρό ἔλεγχο τῆς ἐκπλήρωσης, δηλ. ξαφνικά ταξίδια μέ αὐτοντρεζίνα, μέ καταγραφή σέ λεπτά τῆς ὥρας τοῦ χρόνου, πού θά ξοδευτεῖ στήν κάθε περίπτωση (πρόσκληση, κίνηση, στάση κτλ) καί ἔλεγχο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, ὁλόκληρο, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

204

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι!

Ἔχετε ἀπόλυτα δίκιο. Ἐγώ ἤδη ἀναμίχθηκα δυό φορές. Τή μιά ἔστειλα ἐκεῖ ἄνθρωπο τῆς ΠΕΕ νά τακτοποιήσει τό ζήτημα τῶν *καυσόξυλων*. Ὑποσχέθηκαν, *πῆγαν*. Ἄσκησαν πίεση. Ἄλλη φορά πέτυχα ἀπό τόν Σεμάσκο νά δοθεῖ στόν Γκετιέ ἐπίδομα: τόν διόρισαν *εἰδικό σύμβουλο* στό νοσοκομεῖο τοῦ Κρεμλίνου (ἕνα ἑκατομμύριο καί κάτι, τροφή κτλ.).

Κατά τή γνώμη μου, θά ἦταν ὠφέλιμο *ἀκόμη* νά βγεῖ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου:

1) μέ ἀνάθεση προσωπικῆς εὐθύνης στόν Σολοβιόφ (ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ὑγιεινῆς),

2) μέ εἰσήγησή του (γραπτή) στό Πολιτικό Γραφεῖο,

3) μεταξύ τῶν ἄλλων, θά ἦταν καλύτερα γιά τόν Γκετιέ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τό σανατόριο ἤ νά ἀλλάξει τό προσωπικό σύμφωνα μέ τήν ὑπόδειξη καί τό πνεῦμα τοῦ Γκετιέ. Ὁ Γκετιέ θά θελήσει μᾶλλον τό δεύτερο. Αὐτός ἐκεῖ ζεῖ καί ἀγαπᾶ τό σανατόριο, ὅπως φαίνεται [199].

16/I. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

205

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΜΕΛΗ ΤΟ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [200]

Ἀπόρρητο

Στό Πολιτικό Γραφεῖο σ. Μόλοτοφ:

1) Δέν θά πρέπει νά ἀπαιτήσουμε εἰδικές ἐγγυήσεις ἐνάντια στούς φασίστες (π.χ. ἤ ἰταλικό πολεμικό πλοῖο μέ ράδιο στή διάθεσή μας; Ὀνόματα ὑπευθύνων προσώπων, ἰταλῶν στρατιωτικῶν καί ἀστυνομίας κτλ);
2) Δέν θά πρέπει μήπως νά εἰδοποιήσουμε ἀμέσως, *ἀντιπρόσωποι ἀπό μᾶς θά εἶναι* ἀπό ... ὥς ... * ((+ προσωπικό)); Τή σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ πότε θά τήν καλέσουμε;
3) Γενικά (καί ὡς πρός τά ἄλλα) ὁ Τσιτσέριν ἔχει δίκιο.
4) Δέν θά πρέπει νά ὁριστεῖ ἀπό τήν ΠΚΕΕ (ἀπό λεπτότητα):

Λένιν — πρόεδρος
Τσιτσέριν — ἀναπληρωτής μέ ὅλες τίς δικαιοδοσίες τοῦ προέδρου, ἄν αὐτός δέν θά μπορέσει.

{ Ἰόφφε ;; καί ;; Κράσιν;; } *2 βοηθοί τοῦ ἀναπληρωτῆ;* ἤ 3-4 *βοηθό τοῦ ἀναπληρωτῆ;* [201]

5) Δέν θά πρέπει νά ἀνοίξουμε *ἀμέσως* μόνο προσωπικές (χωρίς κανένα ἔγγραφο) διαπραγματεύσεις στό Βερολίνο καί στή Μόσχα μέ τούς γερμανούς γιά *ἐπαφή* τῶν δικῶν μας καί τῶν δικῶν τους στή Γένουα;
6) Δέν θά πρέπει νά προτείνουμε ἀμέσως ἀπόρρητα *σέ ὅλους* τούς πρεσβευτές μας νά βολιδοσκοπήσουν τό ἔδαφος στίς ἀντίστοιχες κυβερνήσεις, ἄν συμφωνοῦν νά ἀρχίσουν μέ μᾶς *ἀνεπίσημες* μυστικές διαπραγματεύσεις γιά *προκαταρκτική* χάραξη *γραμμῆς* στή Γενεύη;

16/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Γενάρη 1922 — *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

---

* Στό χειρόγραφο ὁ Β. Ι. Λένιν ἄφησε μέρος γιά ὑπόδειξη τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντιπροσώπων. *Ἡ Σύντ.*

206

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

16/Ι. 1922.

Στόν Μ ό λ ο τ ο φ
γιά ὅλα τά **μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου**

1) Τά χαρτιά τοῦ Τσιτσέριν ἀποδείχνουν ὅτι εἶναι ἄρωστος [202]. Πρέπει ἐσπευσμένα νά ρωτηθοῦν οἱ *κ α λ ύ τ ε ρ ο ι* γιατροί τί εἶναι καλύτερο:

α) νά ἀναβάλουμε ὅλη τήν ἄδειά του (ἑξάμηνη) ὥς τήν ἐπιστροφή ἀπό τή Γένουα;
Θά ἀντέξει;

β) ἤ ἀμέσως ἀνάπαυση γιά 1 μήνα, γιά πέντε ἑβδομάδες, ἀπό τίς 18. Ι. ὥς τίς 22. ΙΙ, καί θά μείνουν δυό ἑβδομάδες ὥς τίς 8. ΙΙΙ καί ὕστερα ἀπό τή Γένουα ἰδιαίτερα; (θά ἔλεγε κανείς ὅτι τό **β** εἶναι τό μοναδικά σωστό) [203].

2) Οἱ δουλιές στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν βρίσκονται, προφανῶς, σέ ἐπικίνδυνο ξεχαρβάλωμα. Δέν εἶναι μήπως ἐπικίνδυνο νά σταλοῦν ὅλες οἱ καλύτερες δυνάμεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν στή Γένουα, καί ἐδῶ, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν, νά ἀφήσουμε κενές θέσεις;

Πρέπει νά πάρουμε τό ζήτημα αὐτό ἀπό κοντά, κάτω ἀπό τήν *ἄμεση* ἐπίβλεψη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

3) Πρέπει νά ἀναθέσουμε σέ κάποιον (μπορεῖ στόν Λιτβίνοφ + τόν Βορόβσκι + τόν Ἰόφφε + τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ;) τήν ειδική εὐθύνη γιά τό ὅτι, μέ τήν ἀναχώρηση τοῦ Τσιτσέριν καί ὅλης τῆς ἀντιπροσωπείας στή Γένουα, οἱ ὑποθέσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν θά διαβιβαστοῦν μέ *π λ ή ρ η* τάξη στά **τάδε** πρόσωπα.

Κάποιον ἀπό τούς ἔμπειρους διπλωμάτες πρέπει νά ἀφήσουμε ἐπικεφαλῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν γιά ὅλη τήν περίοδο τῆς Γένουας [204].

4) Ἀμέσως νά βροῦμε τούς καλύτερους καί ἐντελῶς ἔμπιστους κρυπτογράφους, ἀναθέτοντας σ' αὐτούς νά ἑτοιμάσουν γιά τή Γένουα τήν πιό ἐγγυημένη κρυπτογραφία (μέ κλειδιά *π ο ύ θ ά ἀ λ λ ά ζ ο υ ν κ ά θ ε μ έ ρ α)* γιά ὅλη τήν περίοδο τῆς Γένουας.

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

207

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

17. Ι. 1922.

σ. Μόλοτοφ!

Ἀποστέλλω συνημμένα ἐπερώτηση τοῦ Βορόβσκι καί παράκληση τοῦ Ἀξελρόντ. Πρέπει νά δοθεῖ λύση.

Ὁ Ἀξελρόντ δούλευε ἐδῶ στήν Κομμουνιστική Διεθνή καί στό ΛΕ Ἐξωτερικῶν. Τόν γνωρίζω σάν μπολσεβίκο ἀκόμη ἀπό τή Ζυρίχη τό 1916 καί ὑποστηρίζω τήν παράκλησή του γιά βοήθεια σ' αὐτόν καί στή γυναίκα του, μέ τή μιά ἤ τήν ἄλλη μορφή [205].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

208

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

Πρός τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Δικαιοσύνης
Στόν σύντρ. *Κούρσκι*

Πῆρα δυό ἀνακοινώσεις ἀπό τό ΛΕ τῆς Δικαιοσύνης — τῆς 14 τοῦ Νοέμβρη καί τῆς 20 τοῦ Δεκέμβρη γιά τήν «ἐκπλήρωση» τῆς ἐντολῆς μου νά ὀργανώσετε συστηματική ἐκστρατεία ἐνάντια στή γραφειοκρατία.

Στήν πρώτη ἀνακοίνωση γράφετε:

> «Εἶναι πολύ δύσκολο νά ξεχωρίσουμε ἐκεῖνες τίς ὑποθέσεις, ὅπου δέν γίνεται αἰσθητή τόσο ἔντονα ἡ ὀργανωτική αὐτή ἀδυναμία (πρόκειται γιά τόν ὄγκο καί τή γραφειοκρατική πολυμορφία τοῦ μηχανισμοῦ μας, γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις ἀνάμεσα στίς ὑπηρεσίες, προστριβές κτλ.) καί ἡ γραφειοκρατία ἀποτελεῖ ἔργο προσώπων, καί δέν εἶναι ἀντικειμενικό ἀποτέλεσμα τῆς κακῆς ὀργάνωσης τοῦ μηχανισμοῦ μας».

Φυσικά, μέ μιά τέτια ἀντιμετώπιση τῆς ὑπόθεσης δέν πρόκειται τίποτε νά βγεῖ ἀπό τήν πάλη ἐνάντια στή γραφειοκρατία. Χρειάζεται νά μάθουμε νά ζητᾶμε εὐθύνες καί νά τιμωροῦμε μέ παραδειγματική αὐστηρότητα ἀκριβῶς αὐτούς πού φταῖνε γιά τέτιες «ὀργανωτικές ἀδυναμίες», καί ὄχι κάποια ἄλλα πρόσωπα. Ἐσεῖς ποτέ δέν πρόκειται νά πιάσετε τό σαμποταριστή σέ γραφειοκρατική πράξη ἐπ' αὐτοφώρω.

Ἡ δεύτερη ἀνακοίνωση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, ὑπογραμμένη ἀπό τόν Κράσικοφ, καί οἱ συνημμένες ἐκθέσεις τῶν ἀνακριτῶν «γιά τίς ἔκτακτες σπουδαῖες ὑποθέσεις» — τοῦ Βιοῦκοφ, τοῦ Ρόιζμαν καί τοῦ συνεργάτη τῆς ΕΑΕ — τοῦ Κέντροφ — ἀποτελοῦν πραγματικά ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς. Στίς ἐκθέσεις αὐτές διατυπώνονται μέ ἕνα ἀρκετά ἀγράμματο τρόπο, στερεότυπες ἀλήθειες γιά τή γραφειοκρατία, τό πολύπλοκο τοῦ μηχανισμοῦ κτλ., κτλ.

Μέ μιά λέξη εἶναι φανερό ὅτι ἡ ὑπόθεση τῆς καταπολέμησης τῆς γραφειοκρατίας δέν προχώρησε καθόλου.

Στήν οὐσία δέν πῆρα ὁλοκληρωμένη ἀπάντηση οὔτε σέ ἕνα ἀπό τά πέντε καθήκοντα πού εἶχα βάλει *.

Προτείνω νά ἐξετάσετε τό ζήτημα ἄλλη μιά φορά καί νά οργανώσετε τήν πάλη ἐνάντια στή γραφειοκρατία μέ πρακτικό πνεῦμα, σύμφωνα μέ ὅλους τούς κανόνες τῆς πολεμικῆς τέχνης.

Σᾶς παρακαλῶ στίς 20 κάθε μήνα νά μοῦ στέλνετε χωρίς προκαταρκτική ὑπόμνηση ἀνακοίνωση γιά τήν πορεία τῆς καμπάνιας.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

209

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

17. Ι. 1922.

σ. Σμολιανίνοφ!

Σᾶς στέλνω ἀναφορά τοῦ Γκ. Ντ. Τσιουρούπα **

Ἡ γραφειοκρατία εἶναι ἐξοργιστική.

Ἡ δουλιά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν εἶναι φοβερά ἄσχημη.

Καί αὐτό γιά τήν Κασίρα, γιά ἵδρυμα ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητας! Γιά ἵδρυμα, γιά τό ὁποῖο ὑπάρχουν *ἰδιαίτερες* ὁδηγίες τοῦ Πολι-

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 1. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 218 καί 219. *Ἡ Σύντ.*

РОССИЙСКАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
Советская Республика.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
Народных Комиссаров.

Москва, Кремль.
17 1 1922 г.
№ 8050

т. Смольянинов!

Посылаю Вам сообщение Г. Д. Цюрупы.

Положение возмутительное.

Работа НКПС из рук вон плохая.

И это для Каширки, для учреждения исключительного значения! Для учреждения, о коем есть особый декрет

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Β. Α. Σμολιανίνοφ. — 17 τοῦ Γενάρη 1922.

ведческого нахальства с ускорением! И это — при десятках телеграмм и т. п. от меня насчет Каширки!

Что же делать с *обломовскими* дураками? Очевидно, нечто уголовноквалифицированное!

Предлагаю вам:

1) поставить дело на суд за волокиту и довести до строжайшего наказания;

2) нажать на НКЮ и, *кроме суда*, добиться *мер* повышения ответственности и улучшения работы.

Предс. СНК В. Ульянов (Ленин)

τικοῦ Γραφείου ὅτι εἶναι ὑποχρεωτική κάθε εἴδους πίεση καί ἐπιτάχυνση! Καί αὐτό — μέ τίς δεκάδες τηλεγραφήματά μου κτλ. σχετικά μέ τήν Κασίρα!

Τί νά γίνεται ἄραγε μέ τά συνηθισμένα φορτία; Προφανῶς, κάτι τό ἐξαιρετικά ἄσχημο!

Σᾶς προτείνω:

1) νά παραπέμψετε τήν ὑπόθεση στό δικαστήριο γιά γραφειοκρατία καί νά τήν φθάσετε ὥς τήν αὐστηρότερη τιμωρία.

2) νά ἐξασκηθεῖ πίεση στό ΛΕΣ καί, *ἐκτός τή δίκη* νά ἐφαρμόσουμε *μέτρα* πού ἀνεβάζουν τήν εὐθύνη καί καλυτερεύουν τή δουλιά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1931 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» ἀρ. φύλ. 21 καί «Γιά τήν ἐκβιομηχάνιση», ἀρ. φύλ. 21

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

210

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ

Κρατικό Ἐκδοτικό

Ἀντίγραφο στόν σ. *Ἰόνοφ*

Οἱ ἐργασίες γιά τήν ἔκδοση γεωγραφικοῦ ἄτλαντα ἀπό πληροφορίες, πού πάρθηκαν ἀπό τόν σ. Ἰόνοφ, καθυστεροῦν ἀπό ἔλλειψη χρημάτων καί σύμφωνα μέ στοιχεῖα του ἀπαιτοῦνται περίπου 300 000 000.

Πρέπει νά σταλεῖ ἀμέσως στήν Πετρούπολη *ἀποκλειστικά διατεθειμένο γιά τή δουλιά αὐτή* ποσό πού θά ἐξαλείψει τήν καθυστέρηση καί θά ἐξασφαλίσει τήν παραπέρα γρήγορη πορεία γιά τή σύνταξη καί ἔκδοση τοῦ ἄτλαντα [206].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

211

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ [207]

σ. Σμολιανίνοφ

Ἀφοῦ ἐξέτασα μέρος τῶν διαγραμμάτων, προτείνω

1) νά μπαίνουν συμπληρωματικά πάντα κάθε μήνα οἱ *ἀπόλυτοι ἀριθμοί* (σέ χιλιάδες ἤ ἑκατομμύρια) μέ πέννα, μέ ψιλά γράμματα **καθαρά** (ὅπως στόν πίνακα V, 4).

2) Τό ἴδιο *π ά ν τ α* στό πλάι τοῦ πίνακα
ἡ προπολεμική ποσότητα (1913 ἤ 1916 κτλ.)
ποιά ἦταν (ἀπόλυτος ἀριθμός).

3) Ὅλη ἡ σημασία τῶν διαγραμμάτων εἶναι — ἡ καθαρή εἰκόνα καί σύγκριση. Γι' αὐτό πρέπει *στό ἴδιο μέγεθος* νά μποῦν πίνακες γιά *3 6* μῆνες: 1920 — 1921 — 1922
(ἔτσι πού σέ *ἕ ν α ν* πίνακα νά ὑπάρχουν *3 6* μῆνες τοῦ 1920-1922).

17/I. *Λένιν*

+ 4) Ἀντί *χοντρογραμμές* (/\ ) ἀρκοῦν *γραμμές* (/\ ): θά εἶναι καί ἁπλά καί καθαρά καί εὔκολα νά σχεδιαστοῦν καί λιγότεροι ὑπάλληλοι θά χρειαστοῦν.

5) Μποροῦμε ἄραγε νά ἐπιδιώξουμε: νά ἑνωθοῦν μέ συσφικτῆρες ὅλα τά διαγράμματα σέ ἕνα (2, 3, ἄν αὐτά εἶναι πολύ χοντρά) *τετράδιο* γιά νά μπορεῖ κανείς εὔκολα νά τό ξεφυλλίζει;

17/I. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

212

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μόλοτοφ!

Ἀπευθύνομαι στή Γραμματεία τῆς ΚΕ (κι' ἄν αὐτό δέν εἶναι τῆς δικῆς της δικαιοδοσίας, ἀλλά τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου, τότε στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο) μέ παράκληση γιά δυό συντρόφους:

1) Ἡ κόρη τῆς Μαργαρίτας Βασίλιεβνα *Φοφάνοβα,* 15 χρονῶν, εἶναι ἄρωστη ἀπό βαριά μορφή φυματίωσης τῶν ὀστῶν. Παρακαλῶ

νά τή στείλετε (ἄν κριθεῖ ἀναγκαῖο μαζί μέ τή μητέρα) στή Ρίγα, στό σανατόριό μας. Χρήματα, βέβαια, δέν ἔχουν.

Τήν Μ. Β. Φοφάνοβα τή γνωρίζω σάν δραστήρια καί ἀφοσιωμένη μπολσεβίκα ἀπό τό καλοκαίρι τοῦ 1917. Τό φθινόπωρο τοῦ ἴδιου χρόνου, στίς παραμονές τοῦ Ὀχτώβρη, στούς πιό ἐπικίνδυνους καιρούς μέ ἔκρυβε στό διαμέρισμά της.

Ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη 1917 δουλεύει ὅλο τόν καιρό ἀκούραστα. Ἡ βαριά ἀρώστια τῆς κόρης της τήν ἐξαντλεῖ καί τήν κάνει ἀνίκανη γιά δουλιά [208].

(Ἡ διεύθυνση τῆς Φοφάνοβα: 4ο οἴκημα τῶν Σοβιέτ, Βοζντβίζενκα 5, διαμέρισμα 31 *.)

2) Παρακαλῶ νά τακτοποιήσετε στό ὑποδειγματικό σχολεῖο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, σάν τρόφιμο

τήν Νίνα Κοτόβιτς-Σάμμερ, 14 χρονῶν

Νά τήν τοποθετήσουν πρέπει στήν 1η τάξη τῆς 2ης βαθμίδας.

Διεύθυνση: Μαροσέικα, οἴκημα 2/15, Οἰκοτροφεῖο τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν.

Γνώριζα καλά τόν πατέρα, τόν μακαρίτη Ἰβάν Ἀντάμοβιτς *Σάμμερ*. Παλιός ἐπαναστάτης—μπολσεβίκος. Μέλος τῆς ΚΕ ἀκόμη πρίν τήν πρώτη ἐπανάσταση (1905). Πέθανε στήν Οὐκρανία τό 1920 ἀπό ὑπερκόπωση [209].

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

213

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΝΤ. ΜΠΟΝΤΣ-ΜΠΡΟΥΓΕΒΙΤΣ

18 τοῦ Γενάρη 1922.

στόν σ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς
(Ἀντίγραφο στόν σ. Κάμενεφ)

Χαίρομαι πολύ πού δέν φύγατε ἀπό τό σοβχόζ, καί ἐλπίζω πώς τήν οἰκονομική δουλιά Σας θά τήν φέρετε σέ πέρας γιά ὁλόκληρη τήν περιφέρεια. Τίς ἐκδοτικές πρωτοβουλίες Σας τίς βλέπω μέ μεγάλο σκεπτικισμό. Ἰδιαίτερα γιά τά δικά μου ζητήματα παρακαλῶ

* Ἡ διεύθυνση γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τήν γραμματέα. *Ἡ Σύντ.*

νά ἀπευθυνθεῖτε στόν σ. Κάμενεφ, γιατί δέν εἶμαι σέ θέση τώρα νά ἀσχοληθῶ μ' αὐτό τό ζήτημα [210].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

214

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ!

Σᾶς στέλνω ἀντίγραφο τοῦ γράμματός μου πρός τόν Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί συμπληρώνω ὅτι, ἄν ἐπιτρέψετε τήν ἔκδοση τῶν ἔργων μου σύμφωνα μέ τήν παράκληση τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί τήν ἀπάντησή μου σ' αὐτόν, τότε ἀναλάβετε τήν ὑπόθεση αὐτή ὁλοκληρωτικά μέ δική Σας εὐθύνη *.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 18 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

215

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

18 τοῦ Γενάρη 1922.

σ. Μπριουχάνοφ
('Αντίγραφα
στόν σ. Κάμενεφ, στόν σ. Τσιουρούπα καί στόν σ. Στάλιν)

Διαφωνῶ κατηγορηματικά μαζί Σας. Νομίζω ὅτι μέ τό φοβερό σαραβάλιασμα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ στήν Οὐκρανία ὁ Φρούμκιν εἶναι ἀπαραίτητος ἐκεῖ. Γενικά τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ πρέπει νά καλυτερέψει ἐξαιρετικά τή δουλιά του, αὐτή εἶναι ἡ βαθιά πεποίθησή μου. Ἀγορές στό ἐξωτερικό μπορεῖ νά κάνει ὁ Κλισκό ἤ κάποιος ἄλλος. Πρέπει νά στείλετε πολύ αὐστηρό τηλεγράφημα στόν Κράσιν **.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

216

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

19/I.

σ. Στάλιν!

Ἂν ἀποφασίσετε νά στείλετε τόν Φρούμκιν στήν Οὐκρανία, τότε νά δόσετε στόν Κράσιν πολύ αὐστηρό τηλεγράφημα:

> Ἂν δέν ἀγοράσετε τό Γενάρη καί Φλεβάρη 15 ἑκατομμύρια πούτια σιτηρά, θά Σᾶς ἀπολύσουμε ἀπό τή θέση Σας καί θά Σᾶς διαγράψουμε ἀπό τό Κόμμα. Τά σιτηρά χρειάζονται ἐπειγόντως. Ἡ κωλυσιεργία εἶναι ἀπαράδεκτη. Ὁ μηχανισμός τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἄσχημος. Μέ τό συνάλλαγμα, κωλυσιεργία. Πιέστε μέ ὅλες τίς δυνάμεις. Νά τηλεγραφεῖτε μέ ἀκρίβεια γιά ἐκτέλεση δυό φορές τήν ἑβδομάδα.

Ἐπικυρῶστε το αὔριο, 20/I, καί στεῖλτε το ἐξονόματος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [211], καί ἐκτός ἀπ' αὐτό, μέ ὅλες τίς δυνάμεις πιέστε τόν Λιτβίνοφ (γιά χάρη τοῦ συναλλάγματος) καί ἐλέγχετε **προσωπικά** 2-3 φορές τήν ἑβδομάδα [212].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

217

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

19. I. 1922;

σ. Κράσιν!

Σχετικά μέ τόν Λάριν στήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 17. I. [213] συμπληρώνω:

1. Κρατεῖστε τον στό Λονδίνο *ὅσο τό δυνατό περισσότερο χρόνο*.

2. Ἂν πιστέψετε ἔστω καί ἕναν ἀριθμό του, θά σᾶς ἀπολύσουμε ἀπό τήν ὑπηρεσία.

3. Προσέξτε τήν ὑγεία του, θεραπεῦστε τον πολύ καλά, καθορίστε *ὑπεύθυνο* γιατρό.

4. Ἀπασχολεῖστε τον μέ **πολύχρονη** *φιλολογική* δουλιά μέ *γερμανικό* καί **ἀγγλικό** ὑλικό (ἄν δέν γνωρίζει, νά τοῦ μάθετε τήν ἀγγλική γλώσσα).

5. Οἱ παράγραφοι 1, 3 καί 4 νά ἐφαρμοστοῦν ἰδιαίτερα αὐστηρά καί μέ *ἰδιαίτερη λεπτότητα*. Ἡ παράγραφος 2 — τριπλά αὐστηρά.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

P. S. Ὁ μηχανισμός τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου βρίσκεται σέ κακά χάλια. Ὁ Λεζάβα εἶναι **ἀδύνατος.** Χρειάζεται καλύτερος. Τά σιτηρά χρειάζονται δίχως ἄλλο καί γρήγορα. Καταπιαστεῖτε μέ **ὅλες** τίς δυνάμεις. *Ἐσεῖς εἶστε ὑπόλογος* *.

Λένιν

Στάλθηκε στό Λονδίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

218

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΦΟΜΙΝ

19. I. 1922.

σύντρ. *Φομίν!*

Ὁ ἀρχιμηχανικός *Γκ. Ντ. Τσιουρούπα* ἀναφέρει ἐξοργιστικά γεγονότα καθυστέρησης φορτωμένων βαγονιῶν γιά τά ἔργα τῆς Κασίρα κατά τήν ἀποστολή τους ἀπό τή Μόσχα στήν Κασίρα καί ὅτι αὐτό γίνεται γιά ἕνα ἔργο γιά τό ὁποῖο ὑπάρχουν μιά σειρά αὐστηρότατες ὁδηγίες μέ τήν ἔννοια παροχῆς σ' αὐτό κάθε συνδρομῆς καί ἰδιαίτερα προσεκτικῆς φροντίδας γιά τίς ἀνάγκες του καί τίς ἀπαιτήσεις του.

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐνεργήσετε πολύ προσεκτική ἔρευνα τῶν περιπτώσεων τῆς ἐξοργιστικῆς καθυστέρησης τῶν βαγονιῶν.

Νά τιμωρηθοῦν αὐστηρά οἱ ἔνοχοι. Γιά τό μέλλον νά δόσετε αὐστηρότατες ἐντολές στήν ὑπηρεσία σας γιά τήν ἐξάλειψη ὅλων τῶν ἐμποδίων στήν ἀποστολή φορτίων γιά τήν Κασίρα καί στήν παροχή κάθε βοήθειας.

Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν νά ἀναφέρετε στόν σ. *Σμολιανίνοφ* [214].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 198 καί προηγούμενο. *Ἡ Σύντ.*

219

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

σύντρ. *Ἀβανέσοφ*

Ὁ ἀρχιμηχανικός τοῦ ἔργου τῆς Κασίρα *Γκ. Ντ. Τσιουρούπα* ἀναφέρει γιά τήν ἐξοργιστική καθυστέρηση τῶν βαγονιῶν κατά τήν ἀποστολή τους ἀπό τή Μόσχα στήν Κασίρα. Κωλυσιεργία ὑπάρχει στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν.

Σχετικά μέ τό ἔργο τῆς Κασίρα, λόγω τῆς ἀποκλειστικῆς σημασίας του γιά τό κράτος, ὑπάρχουν μιά σειρά αὐστηρότατες ὁδηγίες, μέ τήν ἔννοια τῆς παροχῆς κάθε εἴδους βοήθειας καί ὅτι εἶναι ὑποχρεωτικό γιά ὅλες τίς ὑπηρεσίες νά ἐκπληρώνουν τίς παραγγελίες γιά τό ἔργο τῆς Κασίρα μέ ἰδιαίτερη ταχύτητα καί ἐξαιρετική προσοχή.

Σᾶς παρακαλῶ νά ὀργανώσετε αὐστηρότατη ἔρευνα τῆς κωλυσιεργίας, νά ἐξακριβώσετε μέ ἀκρίβεια ποιός συγκεκριμένα εὐθύνεται γιά τήν καθυστέρηση καί ὁπωσδήποτε νά ἀσκηθεῖ ποινική δίωξη κατά τῶν ἐνόχων.

Ἡ ἔρευνα νά διενεργηθεῖ *ἐπειγόντως*. Τά ἀποτελέσματα νά τά ἀνακοινώσετε στόν σύντρ. *Σμολιανίνοφ* γιά νά μοῦ ἀναφέρει [215].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

220

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

σ. Τσιουρούπα! Ἀφοῦ μελέτησα ὅλη τήν κατάσταση καί τή γραπτή δήλωση τοῦ γιατροῦ, πού μοῦ δείξατε [216] κτλ., Σᾶς παρακαλῶ μέ τόν πιό ἐπίμονο τρόπο νά πάρετε ὑπόψη Σας τά παρακάτω.

Δέν μπορῶ νά γυρίσω νωρίτερα ἀπό τρεῖς ἤ ἴσως καί τέσσερις ἑβδομάδες. Οἱ στιγμές τώρα εἶναι οἱ πιό δύσκολες καί τά μέλη τῆς ΚΕ δέν μποροῦν νά ἀποσπαστοῦν ἀπό ἄλλες δουλιές γιά προσωπική συμμετοχή στίς ἐργασίες τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ. Ὁ γιατρός Σᾶς ἐπέτρεψε νά ἐργάζεστε 8 ὧρες. Ἐπιμένω ἀπόλυτα στίς προσεχεῖς

τέσσερις ἑβδομάδες νά περιοριστεῖτε σέ τετράωρη δουλιά τήν ἡμέρα καί, ἐκτός ἀπ' αὐτό, σέ πλήρη ἀνάπαυση τό Σάββατο, Κυριακή καί Δευτέρα. Ὅλο τόν ὑπόλοιπο χρόνο νά τόν περνᾶτε μέ πρόγραμμα ζωῆς σανατορίου, ὑπολογίζω νά βρῶ δωμάτιο γιά Σᾶς καί τή γυναίκα Σας στό Σοκόλνικι, ἔτσι πού νά βρίσκεται κοντά Σας ἔμπειρη νοσοκόμα, καλό φαγητό κτλ. Εἶμαι ἀπόλυτα βέβαιος ὅτι σέ ἀντίθετη περίπτωση δέν θά ἀντέξετε τέσσερις ἑβδομάδες δουλιά, ἐνῶ αὐτό, σύμφωνα μέ τήν πολιτική κατάσταση μᾶς εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖο. Ἀπό τίς 4 ὧρες — 2 ὧρες καθημερινά θά πρέπει νά συμμετέχετε στίς συσκέψεις τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ πού ὀργανώνουμε δυό φορές τήν ἑβδομάδα, τίς ὑπόλοιπες δυό ὧρες ἀποκλειστικά γιά ὑπογραφή πρωτοκόλλων καί τό ἀπαραίτητο μίνιμουμ γιά τηλεφωνικές συνδιαλέξεις καί προσωπικά. Ἄν ὀργανώσουμε τήν ὑπόθεση μ' αὐτό τόν τρόπο, τότε ὁ μηχανισμός μας δέν θά ἀδυνατίσει καθόλου σ' αὐτές τίς τέσσερις ἑβδομάδες. Θά Σᾶς βοηθοῦν ἐντατικά στό τεχνικό μέρος ὁ Γκορμπουνόφ καί ὁ Σμολιανίνοφ καί στό πολιτικό μέρος ὁ Κάμενεφ καί ὁ Στάλιν, καί μέ τούς πρώτους καί μέ τούς δεύτερους ἔχω μιλήσει. Ἀκόμη μιά φορά Σᾶς παρακαλῶ νά δεχτεῖτε τό σχέδιο αὐτό καί νά τό ἐφαρμόσετε μέ ἀκριβή αὐστηρότητα, μιά καί νά προφυλάξουμε τό διαμέρισμά Σας ἀπό συροή φίλων ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ κτλ. εἶναι μέτρο τελείως οὐτοπιστικό.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀπαντήσετε μέσω τῆς Φότιεβα ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα [217].

21/I. 1922.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

221

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [218]

σ. Τρότσκι! Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ μενσεβίκοι τώρα δυναμώνουν καί θά δυναμώσουν τήν κακόβουλη προπαγάνδα τους. Γι' αὐτό, νομίζω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά ὀξυνθοῦν καί ἡ ἐπαγρύπνηση καί τά μέτρα καταπίεσης ἐναντίον τους. Μίλησα μέ τόν Οὔνσλιχτ γι' αὐτό

καί Σᾶς παρακαλῶ νά διαθέσετε δέκα λεπτά γιά νά μιλήσετε μαζί του, ὄχι ὅμως ἀπό τό τηλέφωνο. Ὁσοναφορᾶ τήν οὐσία τοῦ ζητήματος, νομίζω ὅτι συμφωνῶ μαζί Σας. Τώρα μοῦ γεννιέται ἡ ἐπιθυμία νά γράψω ἕνα ἀρθράκι μέ θέματα παραπλήσια μ' αὐτά πού θίξατε, ὡστόσο εἶναι ἀμφίβολο, ἄν θά μπορέσω νά τό κάνω αὐτό νωρίτερα ἀπό δυό ἑβδομάδες. Γι' αὐτό θά ἦταν ἴσως ἐξαιρετικά ὠφέλιμο, ἄν Ἐσεῖς ἀρχίζατε ἀμέσως ἀνοιχτή μάχη στόν Τύπο, χαρακτηρίζατε τό μενσεβίκο αὐτό, ἐξηγούσατε τόν κακόβουλο, λευκοφρουρίτικο χαρακτήρα τῆς ὁμιλίας του καί κάνατε ἐμπνευσμένη ἔκκληση στό Κόμμα νά δραστηριοποιηθεῖ. Ὁ ὅρος «κρατικός καπιταλισμός» (γιά τόν ὁποῖο ἐπανειλημμένα λογομαχοῦσα μέ τόν Μπουχάριν) εἶναι ὁ μοναδικά σωστός θεωρητικά καί ἀναγκαῖος γιά νά ἀναγκάσουμε τούς ρουτινιασμένους κομμουνιστές νά καταλάβουν ὅτι ἡ νέα πολιτική προχωρεῖ σοβαρά. Φυσικά, τέτιοι κακόβουλοι βοηθοί τῶν λευκοφρουρῶν, ὅπως εἶναι ὅλοι οἱ μενσεβίκοι, μπορεῖ παράπλευρα νά προσποιοῦνται πώς δέν καταλαβαίνουν ὅτι ὁ κρατικός καπιταλισμός σέ κράτος προλεταριακῆς ἐξουσίας μπορεῖ νά ὑπάρξει μόνο περιορισμένος καί ὁσοναφορᾶ τή χρονική διάρκεια καί τούς κλάδους ἐπέκτασής του, καί ὁσοναφορᾶ τούς ὅρους ἐφαρμογῆς του, τόν τρόπο ἐλέγχου κτλ. [219].

21/I — 22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

222

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Κυριακή 22/I.

σ. Σοκόλνικοφ!

Ὁσοναφορᾶ τό γράμμα Σας τῆς 18/I. [220]

Σχετικά μέ τόν Μπάσα καί τό Κρατικό θησαυροφυλάκιο. Πολύ φοβᾶμαι ὅτι ἐδῶ παρασύρεστε ἀπό μιά τυπική «ἁρμονικότητα» τῶν σχεδίων ἀναδιοργάνωσης. Ὁ Μπάσα πού μοῦ τόν σύστησαν ἀξιόπιστοι ἄνθρωποι καί πού *ἀπόδειξε* τήν ἱκανότητά του νά διαφυλάσσει, θά μποροῦσε (ὅπως μοῦ φαίνεται) μόνο καί μόνο νά διαφυλάσσει, νά διατηρεῖ. Αὐτό εἶναι ἀρκετό. Αὐτό εἶναι πολύ. Ἄς φυλάγουν, προ-

στατεύουν, κυνηγοῦν τήν κλεψιά καί ρευστοποιοῦν κάτω ἀπό τή γενική ἐπίβλεψη καί πίεση τοῦ Τρότσκι. Αὐτό εἶναι ἀρκετό, αὐτό εἶναι πάρα πολύ.

Γιά ποιό λόγο νά «γίνει ἀναδιοργάνωση τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακίου»;

Φοβᾶμαι τρομερά ὅτι θά χαθοῦμε ἀπό τίς ἀναδιοργανώσεις, μή φέροντας ὥς τό τέλος οὔτε μιά πρακτική δουλιά.

Ἄς φέρουν μέχρι τέλους ὁ Τρότσκι καί ὁ Μπάσα τήν ὑπόθεση τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακίου: νά γίνει ἡ συγκέντρωση, ἡ διαφύλαξη, ἡ ρευστοποίηση.

Ἡ Διεύθυνση συναλλάγματος ὅμως πρέπει νά εἶναι ξέχωρη. Τήν διηύθυνε ὁ Λιτβίνοφ. Κάποια ἀνακατωσούρα ἀνάμεσα σ' αὐτόν καί τόν Κράσιν εἶναι τό φλέγον ζήτημα πού προκάλεσε τίς μέρες αὐτές τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [221].

Πρέπει μέ κάθε θυσία νά ἐξαλείψουμε αὐτή τήν ἀνακατωσούρα καί νά πετύχουμε *γρήγορα, ἄμεσα* τήν ὁμόθυμη δουλιά τους (τοῦ Λιτβίνοφ καί τοῦ Κράσιν).

Ἄν ὁ Λιτβίνοφ δέν μπορεῖ νά ἀσχοληθεῖ μ' αὐτήν ὁλοκληρωτικά (λόγω τῆς διπλωματίας) καί ἄν ἔχετε τήν πρόθεση (Ἐσεῖς) νά προτείνετε τόν Κρασνοστσέκοφ γιά διευθυντή τῆς Διεύθυνσης συναλλάγματος, γιατί νά μήν εἰσηγηθεῖτε στό Πολιτικό Γραφεῖο; Τό Κρατικό θησαυροφυλάκιο — διαφυλάσσει, συγκεντρώνει, κατευθύνει γιά ρευστοποίηση· ὁ Κρασνοστσέκοφ — στή Διεύθυνση συναλλάγματος (στή θέση τοῦ Λιτβίνοφ ἤ μαζί μέ τόν Λιτβίνοφ;);

Φοβᾶμαι τρομερά τίς ἀναδιοργανώσεις. Ὅλο τόν καιρό ἀναδιοργανώνουμε, μά πρακτική δουλιά δέν κάνουμε. Νά θυμᾶστε τά λόγια μου: ἄν ὑπάρχει ἕνας κακός ἐχθρός στό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν, αὐτός εἶναι ἡ μανία γιά ἀναδιοργανώσεις καί ἡ ἀδυναμία *πρακτικῆς* δουλιᾶς.

Δέν μπορῶ νά συμφωνήσω μαζί Σας ὅτι στό κέντρο τῆς δουλιᾶς βρίσκεται ἡ ἀναδιοργάνωση τοῦ προϋπολογισμοῦ. Στό κέντρο εἶναι τό ἐμπόριο καί ἡ σταθεροποίηση τοῦ ρουβλιοῦ.

Ὅτι «πατέρας» τῆς τερατώδους μπερδεψιᾶς τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι «ἀναντίρητα» (ὅπως γράφετε) ὁ Λάριν, αὐτό εἶναι σωστό. Ὁ Πρεομπραζένσκι εἶναι δεύτερος ἔνοχος, ἐπίσης σωστό. Ἀλλά ὁ Ο. Γ. Σμίντ; Αὐτός δέν ἔτυχε τῆς συγνώμης τοῦ Πρεομπραζένσκι! Νά ἀπομακρυνθεῖ πρέπει αὐτός ὁ Ο. Γ. Σμίντ. Ὁ ἐπιβλαβέστατος μπερδεψιάρης, εἶναι πολύ περισσότερο ἐπικίνδυνος, γιατί φέρνει σύγχυση «μέ τή σπουδαιότητα», «superklug» *...

* — «πάνσοφος». *Ἡ Σύντ.*

Κατά τή γνώμη μου, στό ζήτημα τοῦ προϋπολογισμοῦ μήν ἀσχολεῖστε μέ «ἀναδιάρθρωση»: δόστε τον κατά 9/10 στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου καί νά κάνετε μόνο *πρακτικές, προσεκτικές* διορθώσεις. Διαφορετικά θά παρασυρθεῖτε μέ τήν «ἀναδιάρθρωση», ἐνῶ προϋπολογισμό ὑποφερτό τώρα ὁπωσδήποτε, αὐτή τή στιγμή **δέν μπορεῖτε** νά κάνετε, καί θά χαθοῦμε ἀπό τή χρεοκοπία τοῦ νομισματικοῦ συστήματος, γιατί στρέφουμε τήν προσοχή μας σέ ἀπραγματοποίητα γιά τήν ὥρα καθήκοντα.

Στό κέντρο τῆς προσοχῆς πρίν ἀπ' ὅλα τώρα εἶναι τό ἐμπόριο, καί στήν πρώτη σειρά τό ἐσωτερικό, μετά τό ἐξωτερικό, σέ σύνδεση μέ τό ἐμπόριο καί στή βάση τοῦ ἐμπορίου ἡ σταθεροποίηση τοῦ ρουβλιοῦ.

Σ' αὐτό πρέπει νά στραφεῖ ὅλη ἡ προσοχή. *Ἡ πρακτική* ἀντιμετώπισή του εἶναι τό βασικό, τό βασικότερο, τό θεμελιακό.

Ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου, ὀργάνωση τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς Τράπεζας ἔτσι, ὥστε αὐτό νά μήν κοιμᾶται, ἀλλά νά **θέτει σέ κίνηση** *ὅλο* τό ἐμπόριο — αὐτό εἶναι τό βασικό.

Πολύ φοβᾶμαι ὅτι Ἐσεῖς, πού οὐσιαστικά ἔχετε τώρα νά *διευθύνετε τό βασικότερο* Λαϊκό Ἐπιτροπάτο, θά παρασυρθεῖτε μέ ἀνασυγκροτήσεις, μέ ἀναδιοργανώσεις, μέ θεωρητικές ἀπόψεις, (ὑπάρχει σέ Σᾶς αὐτή ἡ ἀδυναμία) — ἀντί νά καταπιάνεστε μέ πρακτικά ζητήματα, πρακτικά ζητήματα καί πρακτικά ζητήματα: νά ἀναπτύξουμε τό ἐμπόριο, νά *αὐξήσουμε* καί νά *συγκεντρώσουμε τούς φόρους,* νά σταθεροποιήσουμε τό ρούβλι. Μά τήν ἀλήθεια, φοβᾶμαι θανάσιμα: μήν παρασυρθεῖτε ἀπ' αὐτή τήν ἀδυναμία, καί τότε χρεοκοποῦμε. Κινεῖστε τόν Κρασνοστσέκοφ: αὐτός, φαίνεται, εἶναι πρακτικός ἄνθρωπος.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

223

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. Μόλοτοφ γιά νά σταλεῖ **ἀπόρρητο** (καί χωρίς νά βγεῖ ἀντίγραφο) σέ ὅλα τά μέλη τοῦ ΠΓ διαδοχικά, *μαζί μέ τό γράμμα τοῦ Ράντεκ* [222]

Προτείνω:

1) Νά ψηφιστεῖ ἡ πρόταση τοῦ Ράντεκ καί νά τεθεῖ ἀμέσως στούς Κράσιν καί Κρασνοστσέκοφ μέ ἐγκύκλιο τηλεγράφημα νά ἐπιχειρή-

σουν νά βολιδοσκοπήσουν τό ἔδαφος σέ ὁρισμένες δυνάμεις μεμονωμένα (αὐτό τό εἶχα προτείνει κάποτε: γιά ποιό λόγο ἐξαφανίστηκε ἡ *γραπτή* μου πρόταση, δέν μπορῶ νά καταλάβω. Εἶχε σταλεῖ στόν Μόλοτοφ *).

2) Νά ἐπιταχυνθεῖ ὁ ἐρχομός τοῦ Ρακόβσκι στή Μόσχα καί ἡ ἀναχώρηση στήν Πράγα (μέ ἐπιστροφή ἐδῶ 2 ἑβδομάδες πρίν τή Γένουα).

3) Ἐπιπλέον νά κληθεῖ στή Μόσχα ὁ Κράσιν στήν ἴδια προθεσμία.

4) Νά εἴμαστε ἐξαιρετικά προσεκτικοί, ἀκόμη καί κρυπτογραφικά νά μή γράφουμε στό ἐξωτερικό γιά τά σχέδιά μας σχετικά μέ τή Γένουα καί νά ἀναβληθοῦν ὅλα ὥς τή σύσκεψη τῆς ἀντιπροσωπείας στή Μόσχα στις 23.II (2 ἑβδομάδες πρίν τή Γένουα). Στή σύσκεψη αὐτή πρέπει νά παραβρίσκονται καί ὁ Τσιτσέριν καί ὁ Κράσιν καί ὁ Ρακόβσκι (καί ὁ Λιτβίνοφ καί ὁ Βορόβσκι καί ὁ Ἰόφφε, δηλαδή *ὅλη* ἡ ἀντιπροσωπεία).

5) Σάν προκαταρκτικές ὁδηγίες ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο νά δοθοῦν:

(α) σέ καμιά περίπτωση δέν ἀναγνωρίζουμε κανένα χρέος, ἐκτός αὐτῶν πού ὑποσχέθηκε ὁ Τσιτσέριν [223].

(β) καί τά χρέη αὐτά τά ἀναγνωρίζουμε *μόνο* μέ τόν ὅρο ὅτι οἱ δικές μας ἀντιαπαιτήσεις τά *καλύπτουν*·

(γ) δίνουμε ἐγγυήσεις (ἄν θά μᾶς δόσουν δάνειο), μόνο δάση στό Βορά καί παρόμοια·

(δ) ἑρμηνεύουμε τήν § 1 τῶν ὅρων τοῦ Μπονόμι πάρα πολύ πλατιά [224].

(ε) ὑπερασπίζουμε τή Γερμανία καί Τουρκία κτλ.·

(στ) προσπαθοῦμε νά ξεχωρίσουμε τήν Ἀμερική καί γενικά νά διαιρέσουμε τίς δυνάμεις [225].

6) Ἀναθέτουμε *σέ κάθε* μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας στή *βάση* αὐτή νά ἐπεξεργαστεῖ γιά τίς 23.II λεπτομερές σχέδιο διαπραγματεύσεων.

7) Προτείνω νά *ἀκυρωθεῖ* ἡ ἀπόφαση πού ἐπιτρέπει στόν Τσιτσέριν νά χρησιμοποιήσει τούς *Σουχάνοφ* καί Ἰορντάνσκι [226].

Ὁ Ράντεκ ἔχει ἀπόλυτα ἄδικο.

Ὁ φλύαρος Σουχάνοφ δέν θά προσφέρει ἄλλο ἀπό *ζημιά*. Τό ἴδιο ὁ Ἰορντάνσκι. *Βλαβερότατο*.

8) Ἐπειδή ἐδῶ στή Μόσχα εἴμαστε κυκλωμένοι ἀπό *κατασκόπους* μενσεβίκους καί μισομενσεβίκους, ἡ πρόταση αὐτή (καί οἱ παρόμοιες) νά μήν καταχωρηθοῦν στό πρωτόκολλο τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, ἀλλά νά γραφτοῦν ξεχωριστά, ὥστε νά ὑπογράψουν στό ἴδιο ἔγγραφο ὅλα τά μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας καί νά ἐπιστρέψουν τό ἔγγραφο αὐτό στόν Μόλοτοφ, ἀναλαμβάνοντας τήν ὑποχρέωση *πουθενά*, οὔτε σέ

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 205. *Ἡ Σύντ.*

χαρτί, οὔτε κρυπτογραφικά, *νά μή* ἀναφέρονται οἱ ὁδηγίες τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

22/I. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

224

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ [227]

23 τοῦ Γενάρη 1922.

Στόν σ. Λεζάβα

Ἀπ' ἀφορμή τό σχέδιο προσχώρησης τοῦ Χάρριμαν ἀναφέρω τά ἀκόλουθα: ἄν δέν κάνω λάθος, τό σπουδαιότερο ἄρθρο στό σύμφωνο Ντερούτρα ἦταν τοῦτο: ὅτι ἐμεῖς καί οἱ γερμανοί ἔχουμε ἴσες ψήφους στή διοίκηση. Ἄν ὁ Χάρριμαν μπεῖ στούς γερμανούς, δηλ. μέ τό μισό τῶν γερμανῶν, τότε ἀσφαλῶς, αὐτό εἶναι παραδεκτό γιά μᾶς, μά ἄν οἱ γερμανοί μέ τόν Χάρριμαν θά ἔχουν τά ⅔ τῶν ψήφων καί ἐμεῖς τό ⅓, τότε, ἐννοεῖται, δέν εἶναι παραδεκτό. Τότε, δίπλα στό Ντερούτρα πρέπει νά δημιουργηθεῖ 2η ἑταιρία, στήν ὁποία ἐμεῖς καί ὁ Χάρριμαν θά εἴχαμε ἴσες ψήφους. Στίς συνθῆκες αὐτές, οἱ συνδυασμένες ἐνέργειες καί τῶν δυό αὐτῶν ἑταιριῶν θά ἐξασφαλίσουν πλήρως τά συμφέροντα καί τά δικά μας καί τοῦ Χάρριμαν.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

225

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ, Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ ΚΑΙ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

στούς σ.σ. Λεζάβα, Μπογκντάνοφ
καί Μόλοτοφ (γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου)

23 τοῦ Γενάρη 1922.

Θεωρῶ ὅτι ἡ ἀποδοχή τῆς πρότασης τοῦ Κρούπ γιά μᾶς εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαία, ἀκριβῶς τώρα, στίς παραμονές τῆς Συνδιάσκεψης

τῆς Γένουας [228]. Γιά μᾶς θά ἦταν ἐξαιρετικά σπουδαῖο νά κλείσουμε ἔστω καί μιά, καί ἀκόμη καλύτερα ἀρκετές συμφωνίες γιά ἐκχωρήσεις ἀκριβῶς μέ γερμανικές φίρμες. Γι' αὐτό πρέπει νά διεξαχθεῖ ἀμείλικτη πάλη ἐνάντια στήν προκατάληψη πού ὑπάρχει στούς ἰθύνοντες τοῦ ΑΣΛΟ γιά τίς πετρελαϊκές, γεωργικές καί ἄλλες ἐκχωρήσεις.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

226

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

1

στόν σ. Μόλοτοφ
(γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου)

Αὐτή τή στιγμή πῆρα δυό γράμματα τοῦ Τσιτσέριν (τῆς 20 καί 22). Βάζει ζήτημα ἄν θά πρέπει, σέ ἀντάλλαγμα μιᾶς μικρῆς καλῆς ἀποζημίωσης, νά συμφωνήσουμε γιά μικρές ἀλλαγές τοῦ Συντάγματός μας, συγκεκριμένα γιά ἀντιπροσώπευση τῶν παρασιτικῶν στοιχείων στά Σοβιέτ. Αὐτό νά γίνει γιά χατήρι τῶν ἀμερικανῶν.

Ἡ πρόταση αὐτή τοῦ Τσιτσέριν δείχνει, κατά τή γνώμη μου, ὅτι αὐτόν πρέπει 1) νά τόν στείλουμε ἀμέσως στό σανατόριο, κάθε ἀνεκτικότητα σχετικά μ' αὐτό, ἀποδοχή ἀναβολῆς κτλ., θά ἀποτελέσει κατά τή γνώμη μου, τή μεγαλύτερη ἀπειλή γιά ὅλες τίς διαπραγματεύσεις *. 2) Αὐτό δείχνει πόσο ἐπίκαιρη εἶναι ἡ πρότασή μου (πού ἐπισυνάπτεται) νά διατυπώσουμε ἀμέσως γιά ὅλα τά μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Γένουας προκαταρκτικούς καί κατά προσέγγιση, ὅμως ἀκριβεῖς ὅρους μας **.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 23 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύτηκε τό 1961 στό βιβλίο «Οἱ λενινιστικές ἰδέες ζοῦν καί νικοῦν». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 206. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 374-376. *Ἡ Σύντ.*

2

Στόν σ. *Μόλοτοφ* γιά *ὅλα* τά μέλη τοῦ *Πολιτικοῦ Γραφείου:*

Αὐτό καί τό ἑπόμενο γράμμα τοῦ Τσιτσέριν δείχνουν καθαρά ὅτι αὐτός εἶναι ἄρωστος καί πολύ μάλιστα [229]. Θά εἴμαστε ἀνόητοι ἄν **ἀμέσως** καί βίαια δέν τόν στείλουμε στό σανατόριο.

24/Ι. 1922. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

227

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Σ. Μ. ΜΑΝΟΥΤΣΑΡΙΑΝΤΣ [230]

σ. Μανουτσαριάντς! Ἤδη, **πρίν μιά ἑβδομάδα,** πῆρα ἀπό τόν Οὔνσλιχτ τό «Σμένα Βέχ», τεῦχ. **11.**

Προφανῶς, τό *Κρατικό ἐκδοτικό,* ἄν προέρχονταν ἀπ' αὐτό τά τεύχη 8 καί 9, εἶναι ὑπόδειγμα βλακώδους γραφειοκρατίας.

Ἐλέγξετε, πῶς τά παίρνουν αὐτοί· ποιός καθοδηγεῖ τή δουλιά αὐτή σ' αὐτούς. Πρέπει νά τόν διώξετε.

Γράψτε ἐξονόματός μου στόν Κάμενεφ, στόν Ζηνόβιεφ καί στόν Οὔνσλιχτ,

πῶς (ταχυδρομικῶς; διεύθυνση; μέσω εἰδικοῦ προσώπου; ποῦ εἶναι τό πρόσωπο αὐτό;) αὐτοί παίρνουν τό «Σμένα Βέχ» καί *παρόμοια πράγματα.*

Πρέπει νά τά παίρνω ἔγκαιρα.

24/Ι. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

228

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. σ. Κάμενεφ καί Στάλιν!

Τώρα ἔμαθα — μέ φρίκη μου — ἀπό τόν Σοκόλνικοφ ὅτι αὐτός δέν *ἀναγνωρίζει* (!) τήν ὁδηγία τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου σχετικά μέ τήν *τριάδα* (αὐτός + Πρεομπραζένσκι + Κρασνοστσέκοφ).

Αὐτό εἶναι χάος!
Αὐτό εἶναι σκάνδαλο.

Ἑπομένως, ὁ μηχανισμός τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς δέν λειτουργεῖ! Πρέπει αὔριο κιόλας νά τό ἐπικυρώσετε [231].

Καί — ξανά καί ξανά — νά μή στέλνονται ζητήματα στήν *Ἀνώτατη οἰκονομική ἐπιτροπή* χωρίς γραπτές προτάσεις καί ἀντιπροτάσεις τῶν *ἐνδιαφερομένων* Λαϊκῶν ἐπιτρόπων καί τῶν ἀναπληρωτῶν τους ἤ τῶν βοηθῶν. Ἀλλιῶς θά ἔχουμε χάος,
γραφειοκρατία,
φλυαρία,
ἀ ν ε υ θ υ ν ό τ η τ α.

25/Ι. 9½ μ.μ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

229

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Μ. ΛΕΖΑΒΑ

Στό *Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου*
σύντρ. *Λεζάβα!*

Ὁ σύντροφος Λομονόσοφ ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχουν καί πάλι καθυστερήσεις μέ τίς παραγγελίες τῶν στροβίλων γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ Βόλχοφ.

Προτείνω ἀμέσως νά ἐξακριβώσετε καί ὁριστικά νά λύσετε αὐτό τό ζήτημα μαζί μέ τόν σ. Λομονόσοφ, ὥστε στό μέλλον νά μή συμβεῖ οὔτε ἡ παραμικρή καθυστέρηση μέ αὐτή τήν ἀνυπόφορη ὑπόθεση πού τράβηξε πολύ.

Τήν ἀπόφαση νά τή στείλετε σέ μένα μέσω τοῦ σύντρ. Γκορμπουνόφ ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 26/Ι. τ.ἔ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

230

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Στόν σ. Σοκόλνικοφ. 'Αντίγραφο στόν σ. Κάμενεφ

σ. Σοκόλνικοφ!

Σχετικά μέ τή χθεσινή συζήτησή μας, Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά πάρετε τό ταχύτερο τά παρακάτω μέτρα: νά διατυπώσετε τίς προτάσεις Σας, πού ἀφοροῦν τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τοῦ χρυσοῦ (τά χθεσινά 10 σημεῖα Σας) καί νά στείλετε ἕνα ἀντίγραφο σέ μένα, ἄλλο ἀντίγραφο στόν Κρζιζανόβσκι γιά τήν Κρατική 'Επιτροπή σχεδίου. Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά ἔχετε τό γρηγορότερο σύντομη ἔκφραση τῆς γνώμης τόσο τοῦ Πρεομπραζένσκι καί τοῦ Κρασνοστσέκοφ, ὅσο καί τῶν πιό βασικῶν ὑπαλλήλων τοῦ δημοσιονομικοῦ τμήματος καί μετά μερικῶν είδικῶν γενικά [232]. Γιά τά βασικότερα προβλήματα τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς πρέπει νά ἔχετε, ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα, παρόμοιες ἀκριβεῖς διατυπώσεις (σέ τηλεγραφικό στύλ γιά νά μή δημιουργεῖται χαρτοβασίλειο), ὑπογραμμένες ἀπό κάθε ὑπεύθυνο ὑπάλληλο, ἡ γνώμη τοῦ ὁποίου πρέπει νά εἶναι γνωστή στό Πολιτικό Γραφεῖο.

Λένιν

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

231

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Τ. ΣΜΙΛΓΚΑ *

Στόν Σμίλγκα
'Αντίγραφα στούς σ. σ. Ν. Π. Γκορμπουνόφ
καί Σμολιανίνοφ

'Από λόγους ὄχι μόνο οἰκονομικούς, ἀλλά καί πολιτικούς, μᾶς εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαία ἡ συμφωνία ἐκχώρησης μέ τούς γερμανούς στό Γκρόζνι, καί ἄν εἶναι δυνατό, καί σέ ἄλλα κέντρα καυσίμων. Ἂν

* Πρίν ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος εἶναι γραμμένο: «Νά σταλεῖ κρυπτογραφικά μέσω τοῦ Κρεστίνσκι μέ τήν ἰδιαίτερη φροντίδα τοῦ Π. Π. Γκορμπουνόφ όσοναφορᾶ τήν ἀκριβή παράδοση». *Η Σύντ.*

Ἐσεῖς θά σαμποτάρετε, θά τό θεωρήσω καθαρό ἔγκλημα. Εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐνεργήσετε γρήγορα, πρίν τή Γένουα νά ἔχουμε θετικά ἀποτελέσματα. Παρακαλῶ ἀπαντεῖστε. Σύντομα μέ τηλεγράφημα, ἀναλυτικά μέ γράμμα [233].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

232

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

1

σ. Ζηνόβιεφ!

Ἄν Σᾶς κατάλαβα σωστά χθές, περιμένετε ἀπό μένα στίς 5 τοῦ Φλεβάρη νά μιλήσω στήν ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς μέ θέμα τό ἑνιαῖο μέτωπο. Πρέπει νά πῶ ὅτι δέν μπορῶ νά μιλήσω. Τό περισσότερο, πού μπορῶ νά κάνω εἶναι ἄν θά μπορέσω νά ἑτοιμάσω θέσεις γιά τό ζήτημα αὐτό ἤ συμπλήρωμα στίς βασικές θέσεις, οἱ ὁποῖες, πιστεύω, ἀπό κάποιον θά ἑτοιμαστοῦν. Στεῖλτε μου τήν τυπωμένη ἀπόφαση τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς στό ζήτημα αὐτό, καί ὄχι περισσότερο ἀπό 1-2 ἄρθρα κομμουνιστῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ γιά τό θέμα αὐτό καί τότε θά Σᾶς ἀπαντήσω τελικά, ἄν θά μπορέσω νά στείλω θέσεις καί τί εἴδους [234].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

2

στόν σ. Ζηνόβιεφ

Ἄν τηλεφωνικά ἔδοσα συγκατάθεση, προφανῶς δέν ὑπολόγισα τό χρόνο τῆς ὁμιλίας καί τήν προθεσμία τῆς θεραπείας μου [235]. Πρέπει κατηγορηματικά νά πάρω τή συγκατάθεσή μου πίσω. Ἀντι-

καταστεῖστε με μέ τόν Μπουχάριν, καί ἄν αὐτός φύγει, τότε μέ κάποιον ἄλλον. Μερικά συμπεράσματα γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική, πιθανόν, μπορεῖ νά προετοιμαστοῦν γιά Σᾶς μέ τή μορφή σύντομης ἔκθεσης, ἀναθέτοντας σέ κάποιον νά τά γράψει σέ συμφωνία τοῦ Κάμενεφ μέ μένα.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

3

στόν σ. Ζηνόβιεφ

(Ἀντίγραφο στόν σ. Κάμενεφ)

Παρακαλῶ νά συζητήσετε τό ζήτημα, ἄν μπορεῖ νά ὁριστεῖ εἰσηγητής στήν ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στό θέμα γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική ὁ σ. Πιατακόφ, ἄν δέν συμφωνήσουν οὔτε ὁ Τρότσκι, οὔτε ὁ Κάμενεφ. Ὁ Μπουχάριν μέ κανένα τρόπο δέν μπορεῖ, γιατί πρέπει ἀμέσως νά πάει στή Γερμανία νά θεραπευτεῖ.

Νομίζω ὅτι ἡ ὑποψηφιότητα τοῦ Πιατακόφ θά εἶναι κατάλληλη καί, ἄν εἶστε σύμφωνοι, τότε παρακαλῶ νά ἐγκριθεῖ τέτια ἀπόφαση μέσω τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί νά ἀπαιτηθεῖ νά γράψει ὁ Πιατακόφ τήν προσεχή κιόλας Κυριακή σχέδιο θέσεων, συμβουλευόμενος τίς θέσεις ἐκεῖνες πού εἶχαν προταθεῖ ἀπό μένα καί ἐγκρίθηκαν ἀπό τήν ΚΕ γιά εἰσήγηση στό τελευταῖο συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς [236].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

233

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

26/I. 1922.

σ. Τσιτσέριν!

Θυμᾶστε, μοῦ εἴχατε στείλει ἕνα γράμμα τοῦ Σούν Γιάτ-σέν;

Σ' αὐτό μιλοῦσε ἀκόμη κάτι γιά *φιλία* μέ μένα, καί Σεῖς μέ ρωτήσατε ἄν τόν γνωρίζω;

Σέ Σᾶς ἤ σέ μένα ἀπευθυνόταν τό γράμμα αὐτό [237];

Διαφυλάχτηκε μήπως αὐτό στό ἀρχεῖο Σας; Καί ἡ ἀπάντησή μου στό ἐρώτημά Σας;

Ἐάν ναί, θά μπορούσατε νά μοῦ τό στείλετε (στήν Φότιεβα);

Ἐάν ὄχι, τί *θυμᾶστε* σχετικά μ' αὐτό;

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα με τό χειρόγραφο

234

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΓΚΛΙΑΣΣΕΡ

26/Ι. 1922.

σ. Γκλιάσσερ!

Εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο νά παίρνω ὅλα τά πρακτικά τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου (καί τῆς «δυάδας»[238])

ἔγκαιρα

καί *σέ πλήρη τάξη*.

Τάξη, αὐτό σημαίνει *πληρότητα:*

(α) *ὅλα* τά πρακτικά

(β) στό κάθε πρακτικό *ὅ λ α* τά ἔγγραφα καί ὄχι παραπομπές γιά γράμματα **πού λείπουν**, «προτάσεις», σημειώσεις καί τά παρόμοια.

Ὁπωσδήποτε νά συνεννοηθεῖτε μέ τήν Μπουρακόβα καί μέ ὅποιον ἀκόμη πρέπει,

βάλτε σέ τάξη (καί συμπληρῶστε μέ *ὅ λ α* τά ντοκουμέντα πού δέν ἐπαρκοῦν)

ὅλα τά πρακτικά κατά τήν ἀπουσία μου (δηλ. ἀπό τίς 6. XII. 1921;[239])

καί ὅλα νά μοῦ τά στείλετε.

Ἐπισυνάπτω πρακτικά.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1944 στό περιοδικό «Παρτίϊνογε Στροΐτελστβο», τεῦχ. 1

Δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

235

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρακαλῶ Ἐσᾶς ἤ τόν Σμολιανίνοφ νά δεχτεῖτε τόν ἐπιστολογράφο καί νά μιλήσετε λεπτομερειακά, νά *γράψετε* τά ὀνόματα τῶν εἰδικῶν, ὅσους αὐτός γνωρίζει, καί ὅλες τίς προτάσεις του νά τίς προωθήσετε, ἀφοῦ μέ ἐνημερώσετε[240].

26/I. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

236

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

Νά πεῖτε στόν Σμολιανίνοφ νά γράψει τήν ἑπόμενη συμφωνία μέ τόν Κρζιζανόβσκι:

Ὁ Ναζβάνοφ θά τοποθετηθεῖ ἀπό τόν Κρζιζανόβσκι σέ οἰκονομική δουλιά, ἔτσι πού, μέσα σέ δυό μῆνες, νά δόσει πλήρη ἔκθεση γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς αὐτῆς, ἡ ὁποία θά πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἔτσι, ὥστε νά ὑπάρξει ἡ δυνατότητα νά ἐκτιμήσει τήν ἱκανότητα γιά δουλιά καί τίς ἰδιότητες τοῦ Ναζβάνοφ*. Ὁ σ. Σμολιανίνοφ ἄς μοῦ θυμίσει γι' αὐτό μέ τήν ἐπιστροφή μου στή δουλιά.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

237

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΚΑΡΠΙΝΣΚΙ [241]

26/I. 1922.

σ. Καρπίνσκι!

Δέν μοῦ γράφετε σύντομα (maximum 2-3 σελιδοῦλες),

πόσα γράμματα φτάνουν στήν «Μπεντνοτά» ἀπομέρους τῶν ἀγροτῶν;

τί τό σπουδαῖο (τό ἰδιαίτερα σπουδαῖο) καί τό καινούργιο ὑπάρχει στά γράμματα αὐτά;

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 143. *Ἡ Σύντ.*

Οἱ διαθέσεις;

Τά φλέγοντα ζητήματα;

Δέν θά μποροῦσα νά παίρνω *μιά φορά στούς δυό μῆνες* τέτια γράμματα (τό ἑπόμενο νά τό πάρω στίς 15. III. 1922); πού νά ἀναφέρουν: α) τό μέσο ἀριθμό γραμμάτων

β) τίς διαθέσεις

γ) τά σπουδαῖα φλέγοντα ζητήματα[242].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Γενάρη 1924 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 19

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

238

ΑΠΟ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

Ἡ δημοσιότητα τῶν ἐπαναστατικῶν στρατοδικείων δέν γίνεται πάντα· νά ἐνισχύσετε τή σύνθεσή τους «μέ δικούς Σας» ἀνθρώπους· νά μεγαλώσετε τή σύνθεσή τους (μέ κάθε τρόπο) μέ τήν ΠΕΕ· νά ἀναπτύξετε τήν ταχύτητα καί τή *δύναμη* τῶν κατασταλτικῶν μέτρων τους· νά ἐντείνετε τήν προσοχή τῆς ΚΕ σ' αὐτό. Τό παραμικρό δυνάμωμα τοῦ συμμοριτισμοῦ κτλ. — πρέπει νά συνεπάγεται πολεμική κατάσταση καί ἐκτέλεση ἐπιτόπου. Τό ΣΛΕ μπορεῖ νά τό ἀποφασίσει αὐτό γρήγορα καί ἀπό τηλεφώνου μπορεῖ, ἄν Ἐσεῖς δέν πιαστεῖτε στόν ὕπνο.

Μιλεῖστε καί μέ τόν Στάλιν καί, ἄν τό θεωρεῖτε ἀναγκαῖο, δεῖξτε του τό γράμμα αὐτό [243].

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 26 καί 31 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ

239

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Β. ΛΟΜΟΝΟΣΟΦ

Στόν σύντροφο Λομονόσοφ

Ἀντίγραφα: *Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, Τμῆμα συγκοινωνιῶν στόν καθηγητή Ραμζίν, ΛΕΣ, στόν σύντροφο Φομίν*

Παρακαλῶ νά συνεννοηθεῖτε μέ τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, τό ΛΕΣ καί τό Θερμοτεχνικό ἰνστιτοῦτο σχετικά μέ τούς

ὅρους τοῦ διαγωνισμοῦ γιά ἀτμομηχανές, παίρνοντας ὑπόψη τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 4/Ι—22. Θά ἦταν πολύ καλά νά μή χάσουμε τήν εὐκαιρία νά χρησιμοποιήσουμε τά ποσά πού θά μποροῦσαν νά βρεθοῦν ἐλεύθερα στήν πορεία τῆς ἐκπλήρωσης τῶν παραγγελιῶν γιά ἀτμομηχανές, ἔτσι πού νά πάρουμε πολύ πιό κατάλληλες γιά μᾶς ἀτμομηχανές. Παρακαλῶ ἐπειγόντως νά μοῦ ἀναφέρετε προσωπικά τά ἀποτελέσματα τῆς συμφωνίας πού ἐπακολούθησε ἀνάμεσά σας [244].

27/Ι—22.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 31 τοῦ Γενάρη 1925 στήν «Κράσναγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 25

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

240

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ *

28/Ι. 1922.

Γκ. Μ.!

Σᾶς ἐπιστρέφω τήν ἐργασία τοῦ Γκόριεφ [245], ἀφοῦ τή διάβασα.

Περίμενα περισσότερα. Ἕνας πρώην μπολσεβίκος πού Σᾶς γοήτευσε τόσο καί ἔγινε, κατά τή γνώμη Σας, πάλι πραγματικός μπολσεβίκος, θά ἔπρεπε νά ἔδινε ἕνα ἔργο προπαγάνδας καί ὑπεράσπισης τοῦ κομμουνισμοῦ ἐπιβλητικό, φωτεινό, δυνατό, ἐκλαϊκευτικό γιά τή Γαλλία, ξεκινώντας ἀπό τόν ἐξηλεκτρισμό της.

Ὁ Γκόριεφ ὅμως τό ἔφτιαξε κατά «καθηγητικό» τρόπο.

Σᾶς προτείνω νά μελετήσετε τό ἑξῆς σχέδιο:

1) νά τό δόσετε *ἀμέσως* γιά στοιχειοθέτηση, ὥστε νά ἐκδοθεῖ σύντομα γιά *κάθε* ἐνδεχόμενο·

2) νά προτείνετε στόν Γκόριεφ, *ἐφόσον Ἐσεῖς συμφωνεῖτε*, νά γράψει καί εἰσαγωγή ἤ ἐπίλογο, ὅπου πολύ ἐκλαϊκευμένα, παραστατικά, λίγο πιό πλατιά (γιά τό λόγο αὐτό νά τοῦ πεῖτε νά χρησιμοποιήσει 3 γραμμάρια ἀπόσταγμα ἀπό τό ἔργο τοῦ Λάριν: λένε ὅτι ἐμφανίστηκε στήν ἀγορά τῆς Μόσχας) νά ἐπιτεθεῖ ἐνάντια στό γαλλικό καπιταλισμό καί νά πεῖ στούς γάλλους ἐργάτες καί τούς ἀγρότες: θά

* Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος, δεξιά, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Σ τ ό ν σ ύ ν τ ρ ο φ ο Κ ρ ζ ι ζ α ν ό β σ κ ι μαζί μέ τούς δυό φακέλλους, τόν πράσινο καί τόν κόκκινο». *Ἡ Σύντ.*

μπορούσατε μέσα σέ 3-5 χρόνια νά γίνετε τρεῖς φορές πιό πλούσιοι καί νά δουλεύετε ὄχι περισσότερο ἀπό 6 ὧρες τό εἰκοσιτετράωρο (κατά προσέγγιση), ἄν ὑπῆρχε στή Γαλλία Σοβιετική ἐξουσία πού θά ἐφάρμοζε τόν ἐξηλεκτρισμό·

3) ἄν σύμφωνα μέ τή δική Σας γνώμη (ἤ τοῦ Γκόριεφ) αὐτό ὁ Γκόριεφ θά τό ἐκπληρώσει ἄσχημα ἤ ἀνόρεκτα, τότε σκεφτεῖτε σέ ποιόν εἰδικά θά ἀναθέσετε τή δουλιά αὐτή (ἕναν *σύντομο* «Μπάλλοντ» [246] γιά τή Γαλλία)·

4) νά μοῦ στείλετε τό συντομότερο τό στοιχειοθετημένο ἄρθρο τοῦ Γκόριεφ (ἀποφασίστε Ἐσεῖς, ἄν θά δημοσιευτεῖ σάν μπροσούρα ἤ σέ κανένα περιοδικό). *Πιθανόν* νά γράψω ἐγώ τόν πρόλογο [247].

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 35ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

241

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Πρέπει νά τόν ὑποστηρίξετε. Μιλεῖστε μέ τόν Σέινμαν. Ἄν δέν συμφωνεῖ, πέστε στόν Τσιουρούπα καί σέ μένα.

Συγκεντρῶστε γνῶμες γιά τόν Μπελόφ (τοῦ Κισελιόφ· ὁ Νέστεροφ συγκέντρωσε;) καί νά τίς φυλάξετε, ἀφοῦ τίς δείξετε στόν Τσιουρούπα.

Πρέπει Ἐσεῖς ἤ ὁ Σμολιανίνοφ *συστηματικά* νά βοηθᾶτε τόν Μπελόφ [248].

28/1. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

242

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [249]

σ. Γκορμπουνόφ! Ἐσεῖς ἤ ὁ Σμολιανίνοφ πρέπει εἰδικά νά παρακολουθεῖτε τήν ὑπόθεση αὐτή. *Ἔχει μεγάλη σημασία.* Συγκεντρῶστε ἐδῶ ὅσα ἔχουν σχέση (ἀπόφαση τοῦ *ΣΕΑ* γιά βραβεῖα κτλ.).

Μιλεῖστε μέ τόν Λομονόσοφ. Τήν Τετάρτη * θά γίνει ἡ σύσκεψη σ' αὐτόν μέ τόν Κρζιζανόβσκι καί τούς ἄλλους στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου. Τά πρακτικά πρέπει νά βρίσκονται σέ Σᾶς. Τά ἀποτελέσματα νά τά ἀναφέρετε σέ μένα. Στόν Κρζιζανόβσκι αὐτό τό διάβασα. Αὐτός λέει ὅτι ὁ διαγωνισμός καί τό σχέδιο τοῦ Λομονόσοφ *δ έ ν* ἀποκλείει τό ἕνα τό ἄλλο.

29/I. *Λένιν*

P. S. Μοῦ φαίνεται, ὁ Στιούνκελ ἔχει ὑλικά σχετικά μ' αὐτή τήν ὑπόθεση. Πρέπει κάποιος νά συγκεντρώσει ὅλη τήν ἐπιστημονική φιλολογία γιά τό ζήτημα αὐτό.

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1933 στό βιβλίο: Β. Β. Φομίν. «Ὁ Λένιν καί οἱ μεταφορές». Μόσχα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

243

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

30 τοῦ Γενάρη 1922.

στόν σ. Σοκόλνικοφ
Ἀντίγραφο: στούς σ.σ. Κάμενεφ καί Τσιουρούπα

Πῆρα τήν ἀναφορά Σας γιά τήν ὁμόφωνη ψήφιση στή σύσκεψή Σας τῶν 8 παραγράφων ἀπό τίς 10 μέ μιά ἐξαίρεση.

Θά περιμένω νά στείλετε 1) τήν ἀκριβή σύνταξη τῶν παραγράφων, 2) συντομότατο αἰτιολογικό τῆς ἀπόφασης τῆς σύσκεψης, 3) τό ἀποτέλεσμα τῆς συζήτησης στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, 4) ὁπωσδήποτε νά μοῦ στείλετε τό γραπτό πόρισμα καί τοῦ Πρεομπραζένσκι καί τοῦ Κρασνοστσέκοφ [250].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Πρόκειται γιά τήν 1 τοῦ Φλεβάρη. *Ἡ Σύντ.*

244

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

στόν σ. *Μόλοτοφ*
γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τόν Τρότσκι [251].
Προτείνω:

1) Νά ἐκφραστεῖ *μομφή* στόν Ράντεκ πού ἐνδίδει στούς μενσεβίκους.

2) Τά μέτρα δίωξης κατά τῶν μενσεβίκων νά ένταθοῦν καί νά ἐπιφορτίσουμε τά δικαστήριά μας νά τά δυναμώσουν.

3) Ἡ πρόταση πού ἔκανε ὁ Τρότσκι νά ἐγκριθεῖ.

4) Νά ἀναθέσουμε στόν Τρότσκι νά ἐπιταχύνει μέ ὅλες τίς δυνάμεις τή λυσσαλέα ἐπίθεση κατά τῶν μενσεβίκων ἀπ' ἀφορμή τή Γεωργία [252].

30/I. 1922. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

245

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ [253]

31 τοῦ Γενάρη 1922.

Ἐντελῶς ἀπόρρητο

στόν σ. Ζηνόβιεφ

Μόλις σήμερα πῆρα τό γράμμα Σας σέ ἀπάντηση τῆς δήλωσής μου, πού στάλθηκε ἀπό μένα πρίν ἀπό πολλές μέρες, ὅτι ἀποσύρω τήν εἰσήγησή μου *. Γι' αὐτή τήν ἀνυπόφορη κωλυσιεργία φταῖτε Σεῖς. Μοῦ εἶναι πολύ ἀστεῖο νά διαβάζω ὅτι δέν μπορεῖτε νά συμφωνήσετε καθόλου νά ἀποσυρθεῖ ἡ εἰσήγησή μου γιά τήν οἰκονομική κατάσταση. Δυστυχῶς, ἡ ἀρώστια μου δέν μπορεῖ νά τό πάρει αὐτό ὑπόψη. Ἄν ἔγκαιρα δέν ἑτοιμάσετε ἄλλον εἰσηγητή, τότε τό φταίξι-

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 232 (1, 2). *Ἡ Σύντ.*

μο θά εἶναι ὅλο δικό Σας. 'Απάντηση στήν πρότασή μου νά δοθεῖ ἡ εἰσήγηση αὐτή στόν Πιατακόφ δέν πῆρα, ἄν καί μετάδοσα αὐτή μου τήν πρόταση στόν Κάμενεφ καί σέ Σᾶς πολλές μέρες πρίν *. Εἶχα ἀρχίσει νά γράφω ἄρθρο γιά τό θέμα αὐτό, ἀλλά τώρα βλέπω ὅτι σέ καμιά περίπτωση δέν μπορῶ νά ἐγγυηθῶ τό ἔγκαιρο τέλειωμά του [254]. 'Οσοναφορᾶ ὅτι πρέπει νά ἀπαντήσουμε ὁπωσδήποτε ἀρνητικά στούς μενσεβίκους, ἔχετε ἀπόλυτο δίκιο. Νομίζω ὅτι γιά τήν ἀδικαιολόγητη ἐπιείκεια κι' 'Εσεῖς φταῖτε στό σημεῖο αὐτό. Παράδειγμα, εἶχε ἀποφασιστεῖ νά μήν ἀφεθεῖ ἐλεύθερος ὁ Ροζκόφ. Στό μεταξύ ἀφέθηκε χωρίς καμιά ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [255]. Νομίζω ὅτι ἄλλο ἀπό ζημιά ἡ πολιτική αὐτή δέν θά φέρει.

Λένιν

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο, πού ἔχει παραβληθεῖ μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

246

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

31/Ι.

Στόν σ. Οὔνσλιχτ

Εἶναι ἀδύνατο νά παραβρεθῶ στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [256]. 'Η κατάστασή μου χειροτερεύει.

Νομίζω ὅτι ἡ παρουσία μου δέν εἶναι ἀναγκαία.

'Η ὑπόθεση τώρα βρίσκεται μόνο στά καθαρά *τεχνικά* μέτρα, πού θά ὁδηγήσουν στό *δυνάμωμα* ἀπομέρους τῶν δικαστηρίων μας (καί νά κάνουν πιό γρήγορα) τῶν καταπιεστικῶν μέτρων κατά τῶν μενσεβίκων.

Καί τά δικαστήρια καί τό ΣΛΕ ἤ ἡ ΠΚΕΕ.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Γενάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 232 (3). *'Η Σύντ.*

247

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

Ἄν ἔχει ἀποδειχτεῖ ὅτι τά γραφεῖα ἐφοδιασμοῦ τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ *χωρίς νέες* δαπάνες τοῦ δημόσιου ταμείου εἶναι σέ θέση νά *παίρνουν καί νά πουλοῦν* πετρέλαιο, πρέπει νά δοθεῖ ἡ δουλιά αὐτή (μή προδικάζοντας τό γενικό ζήτημα) στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ μέ τόν ὅρο (1) νά ἀνεβάσει τήν τιμή· (2) νά ἐπιστραφοῦν ἀμέσως καί νά ἐπιστρέφονται τά χρήματα στό δημόσιο ταμεῖο· (3) νά δοθεῖ ἕνα ποσοστό γιά τήν ἐξυπηρέτηση στήν ΚΕΚΣ, ὅμως κύρια σκέψη νά εἶναι: ἡ γρηγορότερη ἐπιστροφή τῶν χρημάτων στό δημόσιο ταμεῖο καί σέ μεγαλύτερη ποσότητα.

Ὁ ὑπολογισμός, τί ποσό (ἑκατομ. σέ χρυσό) πρέπει νά δοθεῖ στή Γενική διεύθυνση καυσίμων καί τί ποσότητα προϊόντων πετρελαίου νά δοθεῖ στή Γενική διεύθυνση καυσίμων νά ἐλεγχθεῖ ἀκόμη μιά φορά, χρησιμοποιώντας τόν Ποπόφ καί τόν Στρουμίλιν.

Γράφτηκε το Γενάρη τοῦ 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

248

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Ἀπολύτως ἀπόρρητο

στόν σ. Σοκόλνικοφ

Ἀντίγραφο στόν σ. Τσιουρούπα καί στόν σ. Κρζιζανόβσκι

Μοῦ εἴχατε πεῖ ὅτι μερικά ἀπό τά δικά μας τράστ μποροῦν νά μείνουν στό ἄμεσο μέλλον χωρίς χρήματα καί νά μᾶς παρακαλέσουν τελεσιγραφικά νά τά ἐθνικοποιήσουμε. Νομίζω ὅτι τά τράστ καί οἱ ἐπιχειρήσεις πού δουλεύουν μέ βάση τήν οἰκονομική ἰδιοσυντήρηση ἔγιναν ἀκριβῶς γιά νά εὐθύνονται καί μάλιστα νά εὐθύνονται ὁλοκληρωτικά γιά τή λειτουργία τῶν ἐπιχειρήσεών τους χωρίς ἔλλειμμα. Ἄν στήν πράξη ἀποδειχτεῖ ὅτι αὐτό δέν τό πέτυχαν, τότε κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά παραπέμπονται σέ δίκη καί νά τιμωροῦνται ὅλα τά μέλη τῆς Διεύθυνσης μέ μακρόχρονη στέρηση τῆς ἐλευθερίας (μπορεῖ, ἀφοῦ περάσει ἕνα ὁρισμένο χρονικό διάστημα, νά χρησιμοποιηθεῖ καί ἡ ἀπελευθέρωση μέ ὅρους) μέ δήμευση ὁλόκληρης τῆς περιουσίας κτλ.

Ἂν, συγκροτώντας τά τράστ καί τίς ἐπιχειρήσεις μέ οἰκονομική ἰδιοσυντήρηση, δέν μπορέσουμε νά ἐξασφαλίσουμε πέρα γιά πέρα τά συμφέροντά μας μέ ἕναν τρόπο πρακτικό, ἐμπορικό, τότε θά φανοῦμε τελείως βλάκες.

Πρέπει νά παρακολουθεῖ τήν ὑπόθεση αὐτή τό ΑΣΛΟ καί πιό πολύ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν μέσω τῆς Κρατικῆς τράπεζας καί τῶν εἰδικῶν ἐποπτῶν, γιατί ἀκριβῶς τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν, πού δέν ἐνδιαφέρεται ἄμεσα, πρέπει νά καθιερώσει ἕναν ἀληθινό, πραγματικό ἔλεγχο καί ἐποπτεία.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Μάρτη 1931 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 79

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

249

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

Στόν *σύντροφο Τσιουρούπα*

Περιμένω σύντομο σημειωματάκι Σας σέ ἀπάντηση στό μακροσκελές γράμμα μου *. Εἶναι ἀπαραίτητο ἀπό τά πρίν καί σέ κατάσταση τέλειας ξεκούρασης νά καλοσκεφτεῖτε τό νέο σύστημα δουλιᾶς. Σχετικά μέ τόν Ρίκοφ ἔχουμε εὐχάριστες πληροφορίες, ἡ ἐγχείρηση ἦταν ἐπιτυχής, ἄν καί ἦταν πολύ σοβαρή, κίνδυνος δέν ὑπάρχει, ὅμως δέν θά γυρίσει παρά ὕστερα ἀπό μερικές ἑβδομάδες, γιατί ἔχει ἀνάγκη ἀπό μακρόχρονη ἀνάρωση. Θά θέλαμε ὥς τόν ἐρχομό του νά ρυθμίσουμε τελείως τό νέο σύστημα δουλιᾶς [257].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

250

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

στόν σ. Μόλοτοφ γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο

Μιά καί ὁ Ζηνόβιεφ ἐπιμένει νά ἐκτελέσω τήν ἐντολή τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί νά εἰ-

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 364-366. *Ἡ Σύντ.*

σηγηθῶ τό θέμα γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική στήν πλατιά σύσκεψη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στίς 12/II, καί μιά, σύμφωνα μέ τίς ἐπανειλημμένες δηλώσεις μου στόν Ζηνόβιεφ, καί δέν εἶμαι σέ θέση νά τήν ἐκπληρώσω λόγω τῆς ἀρώστιας μου *, τότε παρακαλῶ τό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἀποφασίσει:

1) Νά ληφθεῖ ὑπόψη ἡ δήλωση τοῦ Λένιν ὅτι λόγω τῆς ἀρώστιας του εἶναι ἀδύνατο νά ἐκπληρώσει τήν ἐντολή τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

2) Νά ἀνατεθεῖ στούς ρώσους μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς νά ἀκυρώσουν τήν ἀπόφαση πού καθόριζε εἰσηγητή τόν Λένιν.

3) Νά δοθεῖ ἐντολή στά ἴδια μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς νά εἰσηγηθοῦν τό διορισμό τοῦ Πιατακόφ εἰσηγητή στό θέμα αὐτό.

4) Νά ὑποχρεωθεῖ ὁ Πιατακόφ, ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν ἐρχόμενη Κυριακή, νά ἑτοιμάσει, πρῶτο, λεπτομερεῖς θέσεις τῆς εἰσήγησής του, καί δεύτερο, περίληψη τῆς εἰσήγησης μέ δελτίο ἀπό βασικά ἀριθμητικά στοιχεῖα, πού θά ἀναφερθοῦν στήν εἰσήγηση αὐτή, ταυτόχρονα ὁ Πιατακόφ νά πάρει ὑπόψη τίς θέσεις πού παρουσίασε ὁ Λένιν στό III συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί οἱ ὁποῖες τότε εἶχαν ἐγκριθεῖ ἀπό τήν ΚΕ τοῦ Κόμματος **.

5) Νά ἀνατεθεῖ στούς σ.σ. Ζηνόβιεφ, Μπουχάριν καί Λένιν νά διορθώσουν καί νά συντάξουν τελικά τίς θέσεις, καθώς καί τήν περίληψη τῆς εἰσήγησης τοῦ Πιατακόφ.

6) Νά δοθεῖ ἐντολή στόν Πιατακόφ νά ὑπολογίσει τήν εἰσήγηση γιά μιά, τό πολύ 1½ ὥρα.

7) Νά δοθεῖ ἐντολή στόν Πιατακόφ νά παραθέσει τούς πιό βασικούς ἀριθμούς, πού νά δείχνουν τήν ἐπιτυχή ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου μέ τή νέα οἰκονομική πολιτική καί τή σημασία τῆς ἀνάπτυξης αὐτῆς γιά τήν ἀνόρθωση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Δημοκρατίας.

8) Νά παρθεῖ ὑπόψη ἡ δήλωση τοῦ Λένιν ὅτι, ἐφόσον θά τοῦ τό ἐπιτρέψει ἡ ὑγεία του, θά παραβρεθεῖ κατά τήν εἰσήγηση τοῦ Πιατακόφ καί μετά ἀπ' αὐτόν θά πάρει τό λόγο γιά σύντομες συμπληρώσεις ἤ ἀνακοινώσεις, χωρίς αὐτό νά πάρει τό χαρακτήρα εἰσήγησης [258].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 232 καί 245. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 3-12. *Ἡ Σύντ.*

251

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

1

στόν σ. Μπουχάριν

1. Εἶμαι ἔκπληκτος καί ἀγανακτισμένος, γιατί ἀπό Σᾶς δέν ὑπάρχει οὔτε φωνή σέ ἀπάντηση στό τηλεφωνογράφημά μου σχετικά μέ τήν κοινή συνδιάσκεψη μέ τήν ΙΙ καί τήν ΙΙ½ Διεθνή [259]. Θά ἔπρεπε γιά τέτιες ὑποθέσεις νά ἀπαντούσατε ἔστω μέ δυό λέξεις χωρίς καθυστέρηση.

2. Δέν μπορεῖτε νά ὀργανώσετε γιά μένα, ὥστε κάποιος πού διαβάζει τακτικά τίς εὐρωπαϊκές ἐφημερίδες καί τῆς ΙΙ καί ΙΙ½ Διεθνοῦς νά κάνει γιά μένα τόν πιό σύντομο κατάλογο (ὄχι περισσότερο ἀπό δυό σελίδες γιά τίς ἐφημερίδες κάθε γλώσσας) ἐπιχειρημάτων πού αὐτές χρησιμοποιοῦν σχετικά μέ τή νέα οἰκονομική πολιτική μας; Θά μοῦ ἦταν ἀρκετός ἕνας τέτιος κατάλογος, χωριστά γιά τίς γερμανικές, γαλλικές, ἀγγλικές ἐφημερίδες, ἀλλά μόνο, ἐπαναλαμβάνω, μέ τήν πιό σύντομη τηλεγραφική μορφή, ὄχι περισσότερο ἀπό δυό σελίδες γιά κάθε μιά ἀπό τίς γλῶσσες αὐτές.

Παρακαλῶ ἀπαντεῖστε [260]. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

2

Στόν σύντροφο Μπουχάριν

Μιά καί τό γράμμα Σας τώρα περιέχει ἀπάντηση, εἶναι περιττό νά ἀποδείξω ὅτι ἡ ἀπάντηση χρειαζόταν.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 3 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

252

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΣΤΟΝ Φ. Ρ. ΜΑΚΝΤΟΝΑΛΝΤ [261]

Στόν σ. *Λιτβίνοφ* (ἤ στόν σ. *Τσιτσέριν)*

Σᾶς παρακαλῶ νά κοιτάξετε καί νά δόσετε νά μεταφραστεῖ στά ἀγγλικά, μέ λεπτές εὐγενεῖς ἐκφράσεις, τήν ἀπάντησή μου (τίς μικρές

διορθώσεις νά τίς κάνετε μόνοι· γιά τίς μεγάλες — θά συνεννοηθοῦμε τηλεφωνικά). Νά χτυπηθεῖ στή γραφομηχανή στό δικό μου ἔντυπο καί νά μοῦ τό στείλετε γιά ὑπογραφή.

Dear Mr. Macdonald! *

Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ γιά τό εὐγενικό γράμμα Σας καί γιά τήν πολύ κολακευτική γιά μένα ἐκτίμηση τῆς ὑποδοχῆς Σας. Ἄκουσα ἀπό τόν σύντρ. Κράσιν νά ἐκτιμᾶ ἐξαιρετικά ὑψηλά τό διαπρεπή ρόλο Σας καί τίς περίφημες ἱκανότητές Σας στή βιομηχανία καί στό ἐμπόριο. Μεγαλύτερη ἐκτίμηση ἔχει γιά μᾶς ἡ πρακτική Σας πρόταση στόν τομέα αὐτό. Λυπᾶμαι βαθιά, πού ἡ ἀρώστια μου δέν μοῦ ἐπιτρέπει νά Σᾶς δεχτῶ, οἱ γιατροί δέν μοῦ ἐπιτρέπουν ἀκόμη ὁποιεσδήποτε συζητήσεις. Θεωρῶ εὐχάριστη ὑποχρέωση νά γράψω γράμμα στούς σ.σ. Τσιτσέριν καί Λεζάβα γιά νά δόσουν ἰδιαίτερη προσοχή καί νά καθορίσουν τούς καλύτερους ἐμπειρογνώμονες γιά τήν πιό γρήγορη πρακτική καί ἁρμόδια ἐξέταση τῶν πρακτικῶν προτάσεών Σας, πού ἔχουν μεγάλη σημασία γιά μᾶς καί μᾶς ἐνδιαφέρουν πάρα πολύ.

Ἐλπίζω ὅτι θά ἔχετε τήν καλοσύνη νά μέ συγχωρήσετε γιά τήν καθυστέρηση τῆς ἀπάντησής μου, πού ὀφείλεται στήν ἀρώστια μου, καί Σᾶς παρακαλῶ νά δεχτεῖτε τή διαβεβαίωση τῆς βαθιᾶς ἐκτίμησής μου. Πάντοτε στή διάθεσή Σας.

2 — 2 — 22.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

253

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

σ. Σοκόλνικοφ

Ἀντίγραφο στούς Στάλιν καί Κάμενεφ

Ὅλη ἡ σημασία τῶν στοιχείων Σας βρίσκεται στήν ἀκρίβεια τῶν ἀριθμῶν **. Ἄν στόν ἀριθμό πού δείχνετε μέ τό Νο 2 (δηλ. οἱ ὑποχρεώσεις μας) κάτι δέν ἔχει συμπεριληφθεῖ, ὅπως ἤδη γράφετε,

* — Ἀγαπητέ κύριε Μακντόναλντ! *Ἡ Σύντ.*

** Πρόκειται γιά τά στοιχεῖα σχετικά μέ τό χρυσό ἀπόθεμα. *Ἡ Σύντ.*

τότε ὅλα τά στοιχεῖα δέν ἀξίζουν τίποτε. Σᾶς παρακαλῶ ἐπίμονα νά μοῦ δόσετε τέτιο συνολικό ποσό, μέ ἀριθμό 2, πού θά συμπεριλαμβάνει ὁπωσδήποτε ὅλες τίς ὑποχρεώσεις μας χωρίς τήν παραμικρή ἐξαίρεση [262].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 4 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

254

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Μόνο
στόν σ. Στάλιν καί στόν σ. Κάμενεφ

Παρακαλῶ νά ἐξετάσετε τά σύντομα αὐτά στοιχεῖα τοῦ Σοκόλνικοφ, πού μοῦ τά ἔδοσε ὕστερα ἀπό τή χθεσινή ἐπερώτησή μου. Πρῶτο, τά στοιχεῖα εἶναι ἐλλιπῆ, ἀπαίτησα συμπληρωματικά *. Δεύτερο, ἄν αὐτά εἶναι ἀληθινά, τότε ἀπ' αὐτό βγαίνει ὅτι ὁ Νοβίτσκι μᾶς ἔδοσε τελείως ἀνακριβεῖς ἀριθμούς. Εἶναι ἀνάγκη νά πετύχουμε στήν περίπτωση αὐτή πλήρη ἀλήθεια, καί, ἄν ἐπιβεβαιωθεῖ ὅτι ὁ Νοβίτσκι ἔδοσε λαθεμένους ἀριθμούς, νά μπεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο τό ζήτημα τῆς παραπομπῆς του στό δικαστήριο.

4/II. 22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

255

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Σᾶς ἀναθέτω νά ἐλέγξετε, μέ βάση ποιούς νόμους καί κανονισμούς ἔχουν ἐγκριθεῖ νομικά στή Μόσχα, ὅπως ἀνακοινώνεται στήν «Ἰζβέστιγια» τῆς 5/II, πάνω ἀπό 143 ἰδιωτικά ἐκδοτικά, ποιά ἡ σύνθεση τοῦ ὑπεύθυνου διευθυντικοῦ καί συντακτικοῦ προσωπικοῦ

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

κάθε ἐκδοτικοῦ, ποιά ἡ πολιτική εὐθύνη τους, καθώς καί ἡ νομική εὐθύνη τους γενικά, ποιός διαχειρίζεται τήν ὑπόθεση αὐτή στό Κρατικό ἐκδοτικό, ποιός εἶναι ὑπεύθυνος γι' αὐτό.

Συνδιαλεχθεῖτε ἐπίσης ἀπόρρητα, σέ τί συνίσταται καί πῶς εἶναι ὀργανωμένη ἡ ἐπίβλεψη τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ἀπό τήν πλευρά τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης καί τῆς ΠΕΕ. Ὅλα αὐτά αὐστηρῶς ἐμπιστευτικά. Ἑτοιμάστε μου ἀπάντηση, ἔστω καί προκαταρκτικά, ὥς τήν Τετάρτη [263].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

256

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

στόν σύντρ. Μόλοτοφ

Σύντρ. Μόλοτοφ, στίς ἐφημερίδες δημοσιεύτηκε ὅτι στίς 20/III καθορίστηκε ἔκτακτη συνδιάσκεψη τῶν τμηματαρχῶν τῆς λαϊκῆς παιδείας τῶν κυβερνείων καί περιοχῶν. Νομίζω ὅτι πρέπει νά σταλεῖ ἕνα τέτιου εἴδους ἐγκύκλιο τηλεγράφημα, ὑπογραμμένο ἀπό μένα καί ἀπό Σᾶς:

«Κάθε Τμῆμα λαϊκῆς παιδείας κυβερνείου καί περιοχῆς ὑποχρεώνεται νά στείλει, μέ τόν ἀντιπρόσωπο ἤ ταχυδρομικά, στή συνδιάσκεψη αὐτή ἀκριβῆ καί λεπτομερειακά στοιχεῖα γιά διακεκριμένους τοπικούς ὑπαλλήλους τῶν Τμημάτων λαϊκῆς παιδείας τῶν κυβερνείων. Στόν ἀριθμό αὐτό πρέπει νά μποῦν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς συνδιάσκεψης. Τά στοιχεῖα γιά τόν καθένα πρέπει νά συμπεριλαμβάνουν ἀναλυτικά τά χρόνια ὑπηρεσίας τόσο πρίν τήν ἐπανάσταση, ὅσο καί μετά τήν ἐπανάσταση καί τήν ἐκτίμησή του ἀπό τίς τοπικές Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων καί τίς τοπικές κομματικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων. Ὁ ἀριθμός τῶν ὑπαλλήλων, γιά τούς ὁποίους πρέπει νά δοθοῦν τέτια στοιχεῖα, θά πρέπει νά εἶναι τό λιγότερο 2 κομματικοί καί 2 ἐξωκομματικοί ἀπό κάθε κυβερνεῖο.

Ἡ μή ἐκτέλεση ἤ ἡ μή ἀκριβής ἐκτέλεση τῆς πρότασης αὐτῆς θά συνεπιφέρει καί κομματική καί διοικητική εὐθύνη» [264].

Προτείνω νά συμπληρωθεῖ τό τηλεγράφημα αὐτό, μέ τήν ἀπαίτηση νά δόσει ὁ σ. Λίτκενς ἐπίσης παρόμοια στοιχεῖα τό λιγότερο γιά 10 ὑπαλλήλους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Λαϊκῆς Παιδείας, πού διακρίθηκαν τά τελευταῖα χρόνια ἤ τούς τελευταίους μῆνες στό κέντρο.

Ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα τά θεωρῶ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, γιατί τό ΛΕ Λαϊκῆς Παιδείας δέν μπόρεσε καθόλου νά ὀργανώσει τή χρησιμοποίηση στελεχῶν ἀπό τήν περιφέρεια, γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη ἐμεῖς νά τοῦ βροῦμε ὑποψήφιους γιά τήν ἀνανέωση τοῦ συμβουλίου.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

257

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ ΚΑΙ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ(μπ)

στόν σ. Μπουχάριν
στόν Μόλοτοφ γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο

Στό «Σμένα Βέχ» (τεῦχ. 13) ὑπάρχει καλύτερη προετοιμασία γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας, παρά σέ μᾶς. Ξύλο θέλουν οἱ διευθυντές τῆς *«Πράβντα»* καί τῆς *«Ἰζβέστιγια»*. Νά τούς διατάξετε νά ἀναδημοσιεύσουν δυό ἄρθρα ἀπό τό τεῦχος τοῦ «Σμένα Βέχ» καί νά δόσουν σειρά παρόμοιων ἤ καλύτερων γιά *ὅλα* τά θέματα πού συνδέονται μέ τή συνδιάσκεψη [265].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

258

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Οἱ οὐκρανοί σύντροφοι ἀνησυχοῦν σχετικά μέ τό χωρισμό τῆς Οὐκρανίας σέ οἰκονομικές περιφέρειες. Κατά τήν ἀντίληψή τους, πρέπει νά διαφυλαχτεῖ ἡ Σοσιαλιστική Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Οὐκρανίας σάν ἑνιαῖο σύνολο [266].

Πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεση; Ποῦ καί πότε τελικά θά ἀποφασιστεῖ;

Λένιν

Νά μάθουμε *έπειγόντως*, σήμερα κιόλας, τηλεφωνικά

από τόν Κρζιζανόβσκι
τόν Ένουκίτζε
τόν Κάμενεφ;
τόν Τσιουρούπα;

Γράφτηκε άργότερα άπό τίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

259

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. ΧΙΛΜΑΝ

Rusaminco, President Hillman
New York

Heartiest greetings to all active workers on behalf economic reconstruction Soviet Russia - RAIC and amalgamated stop Every precaution taken to insure investments American workers against loss. Double your efforts, you are on the right road.

President Sovnarcom *Lenin*

Ρουσαμίνκο [267], στόν πρόεδρο Χίλμαν
Νέα Ύόρκη

Έγκάρδιους χαιρετισμούς σέ ὅλα τά δραστήρια στελέχη τῆς οἰκονομικῆς ἀναδημιουργίας τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας—ΡΑΪΚ καί τῶν ἑνώσεών της. Ὅλα τά μέτρα γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν εἰσφορῶν τήν ἀμερικανῶν ἐργατῶν ἀπό ζημιές πάρθηκαν. Διπλασιάστε τίς προσπάθειές Σας, βρίσκεστε σέ σωστό δρόμο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

260

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ! Δόστε σοβαρότατη προσοχή [268]. Κατά τή γνώμη μου, πρέπει *νά δόσουμε ὅλα*, ὅσα ζητοῦν, δηλ. 4 ἑκατομμύρια ρ.× 0,2 (;) = 800 *δισεκατομμύρια*. Αὐτό εἶναι τό πρῶτο.

Δεύτερο. Ἀπό τήν Κεντρική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης νά *μή τήν* ἀποσπάσουμε (πρέπει νά ρωτήσετε τόν Μορόζοφ καί τόν Μένσικοφ, μιά καί δέν εἶναι ὁ Ράντσενκο). Γιατί νά τήν ἀποσπάσουμε; Πρέπει νά δοθεῖ *αὐτονομία μέσα* στήν Κεντρική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης. Νά τήν καθορίσουμε μέ ἀκρίβεια, γραπτά καί νά ἐπικυρωθεῖ μέσω τοῦ *ΣΕΑ*.

Τρίτο. Ὑπάρχει *σειρά* ἀποφάσεων τοῦ *ΣΕΑ* γιά προτεραιότητα τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης κτλ., κτλ. Εἶναι φανερό, αὐτές «ξεχάστηκαν». Αὐτό εἶναι αἶσχος! Πρέπει νά *βρεθοῦν* οἱ αἴτιοι τῆς «λησμονιᾶς» καί νά παραπεμφθοῦν στό δικαστήριο. Ὁπωσδήποτε! (Νά μοῦ πεῖτε τά ἀποτελέσματα; *Τί κάνατε.)*

10/II. Λένιν

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό βιβλίο «Ὁ Λένιν στό οἰκονομικό μέτωπο. Συλλογή ἀναμνήσεων» Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

261

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

11. II. 1922.

Ἀντίγραφο στόν σ. Α. Ντ. Τσιουρούπα

σ. Σοκόλνικοφ!

1) Σχετικά μέ τόν Μπελόφ Σᾶς μίλησε ὁ Γκορμπουνόφ. Οἱ γνῶμες πού ὑπάρχουν σχετικά μέ τόν Μπελόφ εἶναι οἱ καλύτερες καί ἀπό τήν κομματική πλευρά καί ἀπό τήν *«ἐμπορική»*. Κατά τή γνώμη μου, ἄν δέν ὑποστηρίξουμε *τέτιους* «δικούς» μας ἐμπόρους, τότε ὅλα εἶναι λόγια καί μόνο λόγια. Πρέπει νά *τιμωρηθοῦν* οἱ ὑπαίτιοι (στήν Κρατική τράπεζα) γιά κωλυσιεργία καί γραφειοκρατία. Διαφορετικά δέν θά ὑπάρχει ἀποτέλεσμα. (Οἱ γνῶμες βρίσκονται στόν Γκορμπουνόφ.)

2) Οἱ θέσεις γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο καθυστεροῦν τρομερά. Προπολλοῦ εἶχα καθορίσει 2-3 μέρες.

Παρόμοιες καθυστερήσεις δέν πρέπει νά ἐπιτρέπουμε.

3) Ἔχουν μελετηθεῖ οἱ μορφές καί οἱ μέθοδοι καθορισμοῦ τῆς εὐθύνης τῶν μελῶν τῆς Διεύθυνσης τῶν τράστ γιά ὄχι σωστούς ἰσολογισμούς *καί γιά μή ἐπικερδή* διαχείριση τῆς ἐπιχείρησης *; Δέν κοιμᾶται ἄραγε τό ΛΕ Δικαιοσύνης; Ἐδῶ χρειάζεται νά γίνουν μιά σειρά ἀπό *παραδειγματικές* δίκες μέ ἐπιβολή σκληρότατων τιμωριῶν. Τό ΛΕ Δικαιοσύνης, φαίνεται, δέν καταλαβαίνει ὅτι ἡ νέα οἰκονομική πολιτική ἀπαιτεῖ *νέους* τρόπους καί *νέα σκληρά μέτρα* τιμωρίας.

4) Λένε ὅτι τό ἰδιωτικό κεφάλαιο στό κυβερνεῖο Σμολένσκ *εκτόπισε* τό συνεταιρισμό, τόν ὁδήγησε ὥς τη χρεοκοπία.

Καί τά δικαστήρια τί κάνουν γιά τό ἀθέμιτο ἐμπόριο;

Καί οἱ δασμοί γιά τό ἰδιωτικό ἐμπόριο; κτλ., κτλ.

Κοιμήθηκαν, ἐπίσης, ὅλοι οἱ σοβιετικοί γραφειοκράτες;

Ποιός ἀπό Σᾶς εὐθύνεται γι' αὐτό; Δέν θά πρέπει νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή

1) ἀπό τό ΛΕ Οἰκονομικῶν
2) » τό ΛΕ Δικαιοσύνης } γιά μέτρα ἐποπτείας
3) κάποιος ἄλλος

καί δίωξη γιά ὄχι κανονικό ἐμπόριο κτλ; [269]

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

262

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ!

Γιατί τό ζήτημα αὐτό καθυστέρησε; [270]

Ἀφοῦ ἔχει ἀποφασιστεῖ τό λιγότερο 1½ μήνα πρίν;

Στόν Λεζάβα ἔδοσα τότε 2-3 μέρες προθεσμία!

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 248. *Ἡ Σύντ.*

Μά τήν ἀλήθεια, βάλτε κάποιον στή φυλακή γιά γραφειοκρατία! Μά τήν πίστη μου, χωρίς αὐτό δέν γίνεται τίποτε.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 11 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

263

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

1

στόν σύντρ. Ἐνουκίτζε
Ἀντίγραφο στόν *Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι*

Παρακαλῶ νά θέσετε στή διάθεση τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου δυό καλά διαμερίσματα γιά τόν *Στρουμίλιν* καί τόν *Ραμζίν* καί νά παρακολουθήσετε προσωπικά τή γρήγορη ἐκτέλεση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

2

σ. Ἐνουκίτζε!

Ἀπό συζητήσεις καί ἀνακοινώσεις ἐδῶ, στή Μόσχα, συμπεραίνω ὅτι ὑπάρχει κάτι σάν ξεχαρβάλωμα στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ καί στή δουλιά του. Αὐτό δέν εἶναι ἐκπληκτικό, γιατί ὅλα τά μέλη του, ὅπως συνηθίζεται στήν «ὀμπλομοφική» μας Δημοκρατία, εἶναι φορτωμένα μέ 20 δουλιές.

Ἀπ' αὐτό δυναμώνει ἡ ἐπιροή ἀνθρώπων, ὅπως ὁ Λάριν. Καλός νέος — σάν ποιητής, σάν δημοσιογράφος, σάν ὁμιλητής. Μά ἐμεῖς, οἱ ἀνόητοι, τόν τοποθετοῦμε σέ νομοθετική δουλιά καί μ' αὐτό χαλᾶμε, *καταστρέφουμε* κι' αὐτόν καί τή δουλιά.

Παρακολουθεῖτε, γιά τό θεό, πιό αὐστηρά. Πουθενά νά μήν χρησιμοποιεῖτε τόν Λάριν. Ἄν ἤδη βρέθηκε κάπου, μήν πιστεύετε οὔτε ἕνα πλάνο, οὔτε ἕνα σχέδιό του καί χωρίς τριπλό ἔλεγχο μήν ἐπιτρέπετε νά μπεῖ σέ χρήση.

Προσέξτε, ὥστε νά μήν παρουσιάζεται τό συνηθισμένο χάος, ὅταν μέσω τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ (μέ μισοαπάτη) προσπαθοῦν νά περάσουν κάτι, παρακάμπτοντας τό ΣΛΕ καί τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου.

Τά μάτια Σας τέσσερα καί είδοποιεῖστε με (ἤ τόν Στάλιν μέ τόν Κάμενεφ) *ἔγκαιρα*.

Δυό σημεῖα ἀκόμη:

1) Σχετικά μέ τό διαμέρισμα τοῦ Στάλιν. Πότε λοιπόν; Νά γραφειοκρατία!

2) Γιά τόν Λαλαγιάντς. Ποῦ εἶναι; Ἄν πάει στή Σιβηρία, πρέπει νά τοῦ δόσω γράμμα καί νά τόν τακτοποιήσω σέ βαγόνι, μέσω τοῦ Σκλιάνσκι καί τοῦ Φομίν.

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Μόλις Σᾶς ἔστειλα σημείωμα σχετικά μέ τά διαμερίσματα γιά τόν Στρουμίλιν καί τόν Ραμζίν. Παρακαλῶ πολύ νά καταπιαστεῖτε μέ τό ζήτημα αὐτό, νά τό διευθετήσετε καί νά μοῦ γράψετε [271].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

264

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ, ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ, Ι.Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ, Α.Μ. ΛΕΖΑΒΑ

Ἀπόρρητο

Στό ΛΕ Ἐξωτερικῶν — στόν Λιτβίνοφ
στό ΛΕ Δικαιοσύνης — στόν Κούρσκι
στήν ΠΕΕ — στόν Οὔνσλιχτ
στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου — στόν Λεζάβα

Στό ἐξωτερικό ἐκδικάζονται ἤ πρέπει νά ἐκδικαστοῦν μιά σειρά ἀπό ἀστικές ὑποθέσεις: «ἐξαφάνιση χρυσοῦ στήν τράπεζα τῆς Ἐσθονίας», «ὑπόθεση Τσιμπράριο» [272], «ὑπόθεση γιά τόν Ἐθελοντικό στόλο»[273], «ἀγορά νοθευμένου σαλβαρσάν»[274] κτλ.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε, ποιός παρακολουθεῖ καί εὐθύνεται γιά τή σωστή ἐκδίκαση ὅλων τῶν ἀστικῶν ὑποθέσεων στό ἐξωτερικό.

Ποιά ὑπηρεσία;

Ποιό τμῆμα; Ποιός προσωπικά ἀπό τά μέλη τοῦ συμβουλίου; Ἄν αὐτό δέν ἔχει καθοριστεῖ, ἀναθέτω στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης, σέ μιά ἑβδομάδα, σέ συνεργασία μέ τήν ΠΕΕ, τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά ἑτοιμάσει τό ζήτημα αὐτό καί νά ὑποβάλει στό ΣΛΕ ἀνάλογο σχέδιο ἀπόφασης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό βιβλίο: Β. Ι. Λένιν «Γιά τή σοσιαλιστική νομοθεσία (1917-1922)». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραμένο ἀντίγραφο

265

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ

στόν Κράσιν γιά τόν Χιντσούκ
(ἤ μέ κάθε ἄλλο μέσο, νά μάθετε στήν ΚΕΚΣ)

Πληροφορεῖστε πότε καί πῶς θά στέλνετε λεπτομερειακές πληροφορίες σχετικά μέ τή συνδιάσκεψη τῶν Βρυξελλῶν [275], στήν ὁποία παραβρεθήκατε. Καλά θά ἦταν νά εἶχα ἀμέσως σύντομες πληροφορίες γιά τό πιό οὐσιαστικό καί ἀργότερα λεπτομερειακά.

14/II. 1922. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

266

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Δηλαδή, τίποτε τῆς προκοπῆς δέν εἶναι ἕτοιμο. Πολύ ἐπικίνδυνο — θά γράψουν παλιοπράγματα.

Καί τά δυό πού προτείνονται εἶναι πραγματικά *παλιοπράγματα*.

Θά μᾶς κοροϊδεύουν.

Προτείνω α) νά δοθεῖ ἀμέσως *μόνο τό δημοσιευμένο* σημείωμα τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου γιά τό *Νοτιοανατολικό τμῆμα τῆς χώρας.*

Μόνο.

β) τά ὑπόλοιπα νά ἀναβληθοῦν

γ) νά ὑποχρεωθοῦν νά εὐθύνονται *προσωπικά* γιά *ὅλα* πού θά στέλνονται

ὁ Κρζιζανόβσκι
ὁ Σοκόλνικοφ
+ ἀκόμη κάποιος [276].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

267

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

στόν σ. Μόλοτοφ γιά τό ΠΓ

Προτείνω νά ἀποφασιστεῖ:

1) Γιά τό μέγεθος καί τίς κατηγορίες τῶν ἀνταπαιτήσεων οὔτε λέξη. Γιά τίς ἀνταπαιτήσεις νά γράψετε γενικά·
2) γενικά νά γραφεῖ γιά τή συνδιάσκεψη, καθώς καί γιά τό πασιφιστικό πρόγραμμά μας.
(Γράφω = δημοσιεύω.) [277]

14/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

268

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ [278]

14 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Σύντρ. *Κούρσκι!*

Σᾶς παρακαλῶ, στό ἄμεσο μέλλον νά μοῦ στείλετε ἐπίσημο σημείωμα γιά τά δικαιώματα τῆς ΕΑΕ σύμφωνα μέ τούς ἰσχύοντες νόμους γιά τόν ἔλεγχο τῶν ἰδιωτικῶν (μή κρατικῶν) ἐπιχειρήσεων.

Θυμᾶμαι ὅτι ἐπανειλημμένα γινόταν λόγος ὅτι σέ καμιά περίπτωση δέν θά πρέπει νά περιοριστοῦν τά δικαιώματα τῆς ΕΑΕ σέ ὁποιεσδήποτε ἐπιχειρήσεις, πού δέν ἀνήκουν στήν κατηγορία τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων [279].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

269

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΙΩΝ ΤΗΣ ΠΚΕΕ

Θά Σᾶς παρακαλοῦσα πολύ νά χορηγήσετε συμπληρωματικά, ἔστω καί μικρό δωμάτιο, στή διευθύντρια τοῦ Τμήματος βιβλιοθηκῶν τῆς ΣΟΣΔΡ Σμουσκόβα, πού ζεῖ στή δεύτερη οἰκία τῶν Σοβιέτ. Στό δωμάτιο πού κατέχει ἡ Σμουσκόβα κατοικοῦν τώρα 7 ἄτομα. Σ' αὐτές τίς συνθῆκες, ἡ Σμουσκόβα, πού κάνει πολύ ὑπεύθυνη δουλιά, δέν μπορεῖ οὔτε νά ἐργαστεῖ, οὔτε νά κοιμηθεῖ. Τώρα αὐτή εἶναι ἄρωστη, γιατί δέν εἶχε χρόνια τή δυνατότητα νά κοιμηθεῖ καί λίγο πολύ νά ἀναπαυθεῖ [280].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια» τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ν. Κ. Κρούπσκαγια καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

270

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Κούρσκι!

Ἐπισυνάπτω ἀπάντηση σέ μένα τοῦ Κόμπλεντς *. Μετά τό διάβασμα παρακαλῶ νά ἐπιστραφεῖ στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ.

1) Πολύ ὑποπτεύομαι ὅτι ὁ Κόμπλεντς δέν εἶναι ἐντάξει καί ὅλο αὐτό τό τμῆμα πάει ἄσχημα.

Ὁ Κόμπλεντς, εἶναι φανερό, «ξέχασε» ὅτι ἡ ἐνοικιαζόμενη ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία ἐπιχείρηση εἶναι *ἐπίσης σοβιετική* ἐπιχείρηση·

2) — — μπερδεύει τό ζήτημα τοῦ ἐπακόλουθου ἤ προκαταρκτικοῦ ἐλέγχου μέ τό ζήτημα, ἄν ὑπόκειται στόν ἔλεγχο γενικά ἤ ὄχι·

3) «ξέχασε», φαίνεται, ὅτι τά δικαιώματα τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης *δέν εἶναι μικρότερα* ἀπό τά προηγούμενα δικαιώματα τοῦ Κρατικοῦ ἐλέγχου (Συλλογή νομοθετημάτων, 1920, Νο 16)· ξέχασε καί πολλά ἄλλα.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, παραρτήματα, ντοκουμέντο ἀρ. 16. *Ἡ Σύντ.*

Συμπέρασμα: πρέπει νά ἐλεγχθεῖ ἡ γνώμη τοῦ Κόμπλεντς καί, ἄν ἡ προσεκτική ἐξέταση ἀποδείξει ὅτι ὁ Κόμπλεντς εἶπε ψέματα, τότε νά ἀντικατασταθεῖ μέ σοβαρότερο νομικό.

Ἀνακοινῶστε μου, ποιόν θά καθορίσετε ὑπεύθυνο γιά τόν ἔλεγχο αὐτό.

— — — Ἄν οἱ νόμοι μας εἶναι «ἀντιφατικοί» (πράγμα πού δέν χωράει ἀμφιβολία), τότε σέ τί χρειάζεται τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης καί τό νομοπαρασκευαστικό τμῆμα;

Τί γίνεται ἐπιτέλους μέ τήν κωδικοποίηση; — γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἀντιφάσεων;

Ἰδιαίτερα, ἀκριβῶς *τώρα* πρέπει *ἐπειγόντως* νά ἐπεξεργαστεῖτε σαφή καί ἀκριβή νόμο γιά τήν ἐπέκταση σέ ὅλα καί σέ κάθε εἴδους (καί ἰδιωτικά καί συνεταιριστικά καί ἐκχωρημένα κτλ.) ἱδρύματα καί ἐπιχειρήσεις τοῦ δικαιώματος τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης νά ἐλέγχει καί νά ἐνημερώνεται.

Ἀναφέρατε σέ ποιόν θά ἀναθέσετε αὐτό τό ἔργο.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

σ. Ν. Π. Γκορμπουνόφ! Διαβάστε, παρακαλῶ, αὐτό τό γράμμα καί *κρατεῖστε σημείωση* γιά νά παρακολουθήσετε τήν ἐκτέλεση.

Δόστε το νά τό ἀντιγράψουν καί νά τό στείλετε στόν σύντρ. Κούρσκι [281].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

271

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

15. II. 1922.

Ἀντίγραφο στόν σ. Τσιουρούπα ἤ στόν σ. Κάμενεφ!

σ. Σοκόλνικοφ!

Δέν θά ἔπρεπε μήπως νά συγκεντρώσετε τήν κύρια προσοχή στήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου καί στόν ἔλεγχό του μέσω τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας;

Δέν θά πρέπει μήπως νά ὀργανωθεῖ ἡ ὑπόθεση αὐτή ἔτσι, ὥστε νά βροῦμε δυό-τρεῖς δωδεκάδες (ἤ ἔστω καί λιγότερους, ἄν ὁ κατα-

ραμένος γραφειοκρατικός μηχανισμός μας δέν ὑπερνικήσει ἕνα τόσο «δύσκολο» καθῆκον) ἀντιπροσώπους τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας καί οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοί νά παίρνουν συμπληρωματική ἀμοιβή ἀνάλογα μέ τήν αὔξηση τῆς ἐμπορικῆς κυκλοφορίας σέ ἐκεῖνες τίς ἐπιχειρήσεις ἤ στίς ἐδαφικές περιοχές πού τούς «ἐμπιστεύτηκαν»;

Μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτό εἶναι πιό ρεαλιστικό ἀπό τή δημιουργία εἰδικῶν ἐπιτροπῶν ἤ ἱδρυμάτων, πού, μέ τά δικά μας ἀπαίσια ἤθη (μέ τήν ἀξίωση γιά «ἀληθινό κομμουνισμό») θά ἐκφυλιστοῦν *ὁπωσδήποτε* σέ γραφειοκρατική κουταμάρα. Στό μεταξύ θά πρέπει νά μπεῖ στό ἐμπορικό τμῆμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας τό ξεκάθαρο *πρακτικό* καθῆκον: νά ἀναπτύξει τό ἐσωτερικό ἐμπόριο καί νά τό πάρει κάτω ἀπό τόν ἔλεγχό του. Καί γιά τίς αὐξήσεις τῶν ἐμπορικῶν πράξεων, ἄς παίρνουν συμπληρωματικές ἀμοιβές καί οἱ ἀντιπρόσωποι καί τά μέλη τῆς διεύθυνσης (ἄν ὑπάρχουν μέλη τῆς διεύθυνσης τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας) — μόνο γιά τήν αὔξηση τῶν πράξεων.

Κρίνοντας ἀπό ὅσα μοῦ εἶπε ὁ Γκορμπουνόφ γιά τά ἀποτελέσματα τῶν «φροντίδων» του σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τοῦ Μπελόφ καί τοῦ κρατικοῦ ἐμπορικοῦ πολυκαταστήματος βγαίνει ὅτι τό *φταίξιμο* τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας στήν περίπτωση αὐτή εἶναι ὁλοφάνερο: χάζευαν· παρακοιμήθηκαν· περίμεναν σάν πραγματικοί γραφειοκράτες παλιάνθρωποι, τή *διαταγή* τῆς «διεύθυνσης». Νομίζω, γι' αὐτό θά πρέπει νά τιμωρηθεῖ τό ἐμπορικό τμῆμα ἀμέσως καί πολύ τσουχτερά μέ τήν προειδοποίηση: ἄν παρουσιαστεῖ ἄλλη μιά φορά ἕνα τέτιο χάζεμα, ἄλλη μιά τέτια εκδήλωση ὑπνηλίας, θά ἔχει *φυλακή*.

Ἕνα ἄλλο πρακτικό μέτρο μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι τοῦτο: καταγραφή τῶν ἰδιωτικῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καί φορολογία τους μέ χαρτόσημο ἤ μέ κανέναν ἄλλο παρόμοιο τρόπο. Πῶς ἔχει τό ζήτημα αὐτό; Δέν *μπορεῖ μήπως* νά ὑποτάξετε *ἔ τ σ ι* τό ἰδιωτικό ἐμπόριο (ἤ νά ἀρχίσουμε νά τό ὑποτάσσουμε) στόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν καί τῆς Κρατικῆς τράπεζας;

Νομίζω ὅτι κατά 99/100 θά πρέπει νά κρίνουμε τήν ἐπιτυχία τῆς δουλιᾶς ὁλόκληρου τοῦ ΛΕ. Οἰκονομικῶν *ἀπό τήν ἀνάπτυξη τοῦ κρατικοῦ ἐμπορίου καί τοῦ ἐμπορικοῦ τμήματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας* (γιά τήν πίστωση τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου). Τό ὑπόλοιπο ἀποτελεῖ τό 1/100 *.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 280, 289, 300. *Ἡ Σύντ.*

272

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. ΓΚ. ΓΙΑΚΟΒΕΝΚΟ

Στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας
σύντρ. *Γιακοβένκο*

Στίς 26 τοῦ Γενάρη στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» δημοσιεύτηκε ἄρθρο τοῦ σύντρ. Α. Μπελιακόφ «Οἱ μαραζωμένοι κινητῆρες καί ἡ προλεταριακή γεωργία».

Σᾶς συνιστῶ νά δόσετε σοβαρή προσοχή στό ἀρθράκι αὐτό. Ἀποδείχνεται ὅτι στή στρατιωτική ὑπηρεσία ἐπί πέντε χρόνια εἶναι σκορπισμένοι 770 καινούργιοι κινητῆρες μέ ἀνταλλακτικά σέ πλήρη τάξη, σέ συσκευασία τοῦ ἐξωτερικοῦ, συνολικῆς ἰσχύος περίπου 117 000 ἵππων, ἀξίας πάνω ἀπό 14 000 000 προπολεμικά χρυσά ρούβλια. Οἱ κινητῆρες αὐτοί δέν εἶναι κατάλληλοι γιά τίς ἀνάγκες τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καί παραχωροῦνται στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, τό ὁποῖο θά μποροῦσε νά τούς χρησιμοποιήσει μέ ἐπιτυχία γιά τίς ἀνάγκες τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τέσσερις μῆνες πέρασαν ἀπό τότε πού ἔγινε αὐτό γνωστό στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, ἀλλά ὥς τώρα, ἐκτός ἀπό ἀνταλλαγή χαρτιῶν, δέν ἔγινε ἀπολύτως τίποτε.

Αὐτό εἶναι πρωτάκουστη τσαπατσουλιά καί ἀνικανότητα.

Προτείνω:

1. νά μοῦ ὑποβάλετε γραπτή ἐξήγηση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας·

2. νά βρεθοῦν οἱ ὑπαίτιοι τῆς κωλυσιεργίας καί τῆς γραφειοκρατίας, νά ὀργανώσετε γύρω ἀπό τήν ὑπόθεση αὐτή μεγάλη ἀνοιχτή δίκη·

3. ἀμέσως, πρακτικά, ἀποφασιστικά νά κινήσετε τήν ὑπόθεση αὐτή καί μετά ἕνα μήνα νά μοῦ ἀνακοινώσετε τί ἔγινε πρακτικά (πότε παραλήφθηκαν οἱ κινητῆρες, πῶς χρησιμοποιήθηκαν, σέ ποιόν μεταβιβάστηκαν, πότε καί πῶς θά ἀρχίσουν νά λειτουργοῦν κτλ.) [282].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

273

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

15 — II — 1922.

Στόν σύντροφο *Κούρσκι*
Ἀντίγραφο στόν σ. Τσιουρούπα
» » σ. Γκορμπουνόφ

Σύντροφε *Κούρσκι!*

Δέν μπορῶ νά γνωριστῶ μέ τό σχέδιο διατάγματος γιά τά γραμμάτια καί τίς ἀστικές ὑποχρεώσεις. Θεωρῶ ἀπόλυτα ἀναγκαῖο νά ὑπάρχει στό νόμο αὐτόν πλήρης ἐξασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τοῦ κράτους ὄχι μόνο γιά πλήρη ἐπιθεώρηση καί ἔλεγχο, ἀλλά καί γιά ἀκύρωση, ὅταν ὑπάρχουν σοβαρές κρατικές αἰτίες. Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό τό πόρισμά Σας (σέ μερικές σειρές, ὄχι περισσότερο ἀπό μιά σελίδα) καί νά στείλετε 2-3 ἀποσπάσματα ἄρθρων, τά ὁποῖα μᾶς δίνουν τίς ἐγγυήσεις αὐτές. Ἀπό συζήτηση μέ τόν σ. Γκορμπουνόφ συμπεραίνω ὅτι τέτια ἄρθρα πρέπει νά ὑπάρχουν στό σχέδιο [283].

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

274

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Ἐρευνεῖστε, γιατί ὁ Κράσιν τό ἔστειλε αὐτό σέ μένα; Μά αὐτό εἶναι ἀπρέπεια! Τί σχέση ἔχω ἐγώ μ' αὐτό; Τί ἔκανε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου; Ἄν δέν ἔκανε τίποτε, νά παραπεμφθοῦν στό δικαστήριο. Ἄν ἔκανε ὅ,τι ἔπρεπε, ἐλέγξτε, ἀλλά δέν χρειαζόταν νά σταλεῖ αὐτό σέ μένα [284].

15/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

275

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Στόν σύντρ. *Γκορμπουνόφ*

Σύμφωνα μέ τήν έντολή τοῦ γιατροῦ, Σᾶς δίνω έντολή:

1. Νά ένισχύσετε τήν τροφή τοῦ σύντρ. Μιρόσνικοφ.
2. Νά φροντίσετε γιά τήν άποστολή του άπό τήν 1η τοῦ 'Απρίλη στήν Κριμαία γιά τρίμηνη θεραπεία.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο άπό τόν Β. Ι. Λένιν

276

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΜΙΡΟΣΝΙΚΟΦ

Στόν σύντρ. *Μιρόσνικοφ*

Μέ βάση τίς ὑποδείξεις τοῦ έσωτερικοῦ γιατροῦ τοῦ νοσοκομείου τοῦ Κρεμλίνου δόκτορα Λέβιν, Σᾶς δίνω έντολή:

1. Νά περιορίσετε τήν έργάσιμη μέρα Σας σέ 8 ὧρες.
2. Ὥς τήν 1η τοῦ 'Απρίλη νά βρεῖτε άναπληρωτή Σας καί νά τόν κατατοπίσετε στή δουλιά, ὥστε τήν 1η τοῦ 'Απρίλη νά άναχωρήσετε γιά μακρόχρονη άνάπαυση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο άπό τόν Β. Ι. Λένιν

277

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

Παρακαλῶ νά δείξετε στόν Στάλιν καί στόν Μόλοτοφ καί νά στείλετε στόν Τσιτσέριν τήν άκόλουθη άπάντησή μου:

σ. Τσιτσέριν! Νευριάζετε ὑπερβολικά. Προφταίνουμε ὥς τίς 22 ἤ 23/ΙΙ νά συζητήσουμε τό σχέδιο τῆς στάσης μας στή Γένουα.

Τόν πασιφισμό τόν παλέψαμε καί Σεῖς καί ἐγώ σάν πρόγραμμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριακοῦ Κόμματος. Αὐτό εἶναι φανερό. Ἀλλά, ποῦ; Ποιός; Πότε ἀρνήθηκε τή χρησιμοποίηση τῶν πασιφιστῶν ἀπό τό Κόμμα αὐτό γιά τήν ἀποσύνθεση τοῦ ἐχθροῦ, τῆς ἀστικῆς τάξης [285];

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

278

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΛΙΤΚΕΝΣ

Στόν σ. *Λίτκενς*

Ἀντίγραφο στό Μικρό ΣΛΕ

Στά τέλη τοῦ Δεκέμβρη τοῦ περασμένου χρόνου ἔγραψα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας σχετικά μέ τήν παράκληση τοῦ καθηγητῆ Κρούγκ νά παραχωρηθεῖ στήν Ἀνώτατη τεχνική σχολή τῆς Μόσχας οἴκημα γιά τήν ἠλεκτροτεχνική σχολή καί τό ἠλεκτροτεχνικό ἰνστιτοῦτο καί παρακάλεσα νά δόσουν ἐξαιρετική προσοχή καί μέ κάθε τρόπο νά προσπαθήσουν νά ἐκπληρώσουν τήν παράκληση αὐτή *.

Στίς 9 τοῦ Φλεβάρη ξαναπῆρα ἀπό τόν καθηγητή Κρούγκ γράμμα, στό ὁποῖο γράφει ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας μέχρι τώρα δέν βοήθησε τή σχολή. Ὁ καθηγητής Κρούγκ τονίζει ὅτι θά μποροῦσε ἀνώδυνα μέ τή συμπύκνωση νά παραχωρηθεῖ στήν ἠλεκτροτεχνική σχολή καί στό Πειραματικό ἠλεκτροτεχνικό ἰνστιτοῦτο μέρος τοῦ οἰκήματος τοῦ πρώην ἰνστιτούτου Ἐλισάβετ, ἔτσι, ὥστε τήν ἄνοιξη, ὅταν ὁ καιρός ζεστάνει, τό σχολειό Ραντίσεφ, πού στεγάζεται στό ἰνστιτοῦτο αὐτό, νά μεταφερθεῖ σέ ἄλλο κτίριο.

Ἄν δέν συμφωνεῖτε μ' αὐτή τήν πρόταση τοῦ καθηγητῆ Κρούγκ μέσα σέ δυό ἑβδομάδες ἐντέλλομαι μέ προσωπική Σας εὐθύνη νά βρεθεῖ καί νά παραχωρηθεῖ στό ἰνστιτοῦτο κτίριο.

Γιά τήν ἐκπλήρωση νά μοῦ ἀνακοινώσετε στίς 3 τοῦ Μάρτη.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Τό γράμμα δέν βρέθηκε. *Ἡ Σύντ.*

279

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρά τό γράμμα μου *, μέχρι τώρα δέν μοῦ ἔφεραν τήν ἔκθεση σχετικά μέ τήν ἀποστολή γιά τήν ἐξακρίβωση τῆς ἐκχώρησης στήν πόλη Ρίντερ **. Πάρτε ἀπό τόν ἐκπρόσωπο τῆς ἐπιτροπῆς πού πῆγε ἐκεῖ μιά τέτια ἔκθεση γιά αὔριο, πού σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ξεπερνάει τίς δυό σελίδες.

Φοβᾶμαι ὅτι, ὅπως συνηθίζεται σέ μᾶς, ὁ ἀπολογισμός ἀποτελεῖται ἀπό ὁλόκληρο τόμο, τόν ὁποῖο κανείς δέν θά διαβάσει.

Συνδεθεῖτε ἐπίσημα μέ τόν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς καί μέ τόν Κρζιζανόβσκι, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδοσε ὑποσχέσεις πού δέν τίς ἐκπλήρωσε [286].

17. II. 1922. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

280

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

18/II.

1

σύντρ. Τσιουρούπα!

Ὅταν ἔγραφα στό βιβλίο μου γιά τόν ἰμπεριαλισμό *** διάβασα γιά δυό συστήματα Κρατικῆς τράπεζας (καί τῶν τραπεζῶν γενικά) στίς καπιταλιστικές χῶρες. Ἕνα ἀπό τά συστήματα εἶναι ἡ στενή ἐπαφή τῆς Κρατικῆς τράπεζας μέ τό *ἐμπόριο.*

Πρέπει νά στρώσουμε στή δουλιά ἕναν-δυό «δημοσιονομικούς ἐπιστήμονες» (μήπως πρέπει νά ἀκονίσουμε τούς δημοσιονομικούς ἐπιστήμονες;) γιά τό ζήτημα αὐτό.

Μᾶς χρειάζεται Κρατική τράπεζα ἑκατό φορές πιό κοντά στό ἐμπόριο ἀπ' ὅ,τι ἡ πιό ἐμπορική ἀπό τίς κρατικές τράπεζες τοῦ

---

* Τό γράμμα δέν βρέθηκε. *Ἡ Σύντ.*

** Ἔτσι ὀνομαζόταν ὥς τό 1939 ἡ πόλη Λενινογκόρσκ τοῦ Καζαχστάν. *Σημ. μετ.*

*** «Ο ἰμπεριαλισμός ἀνώτατο στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 309-433). *Ἡ Σύντ.*

καπιταλισμοῦ. Ἡ Κρατική μας τράπεζα θά πρέπει νά εἶναι ἕνα *δίκτυο* ἀπό ἐμπορικούς πράκτορες, ἀρχίζοντας ἀπό πάνω (ἕνα εἶδος περιοδεύοντα ἐπιθεωρητῆ τράπεζας σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἐμπόριο, πού διαχειρίζεται δισεκατομμύρια κυκλοφοριακό κεφάλαιο) καί καταλήγοντας σέ μικρούς καί μικρότατους ἐμπορικούς πράκτορες στή βάση. Ἄν ὅλο αὐτό το δίκτυο θά εἶναι μέ συμπληρωματική ἀμοιβή καί μάθει (καί μάθει καί μᾶς) νά ἐμπορεύεται καλά, τότε θά ἀγκαλιάσουμε τά 9/10 τοῦ συνόλου τῆς ἐμπορευματικῆς κυκλοφορίας. Αὐτός εἶναι ὁ μοναδικός δρόμος γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς κυκλοφορίας τοῦ χρυσοῦ καί *γιά τή μετατροπή* τῆς *νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς* ἀπό σύστημα κοροϊδίας τῶν κορόιδων κομμουνιστῶν πού ἔχουν τήν ἐξουσία, ἀλλά δέν ξέρουν νά τή χρησιμοποιήσουν, σέ *βάση* οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά ἀγροτική χώρα, βάση πού δέν μπορεῖ νά τήν κατανικήσει καμιά δύναμη στόν κόσμο.

Δεῖξτε το στόν Σοκόλνικοφ. Πρέπει νά *κυνηγήσουμε* τήν Κρατική τράπεζα καί τό ΛΕ Οἰκονομικῶν μέχρι νά τό πετύχουμε.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1937 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

2

σ. Τσιουρούπα!

Ἤθελα νά ἐπιστήσω ἰδιαίτερα τήν προσοχή Σας στό γράμμα μου πρός τόν Σοκόλνικοφ γιά τό ἐμπόριο, τήν Κρατική Τράπεζα καί τό ἐμπορικό τμῆμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας *.

Ὅλη ἡ οὐσία βρίσκεται σ' αὐτό — στό ἐμπόριο καί στήν κατάκτησή του ἀπό τήν Κρατική τράπεζα.

Σέ μᾶς, φαίνεται, τό ἐμπορικό τμῆμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας δέν μοιάζει καθόλου μέ *«ἐμπορικό»*, ἀλλά εἶναι τό ἴδιο σκ... γραφειοκρατικό, ὅπως εἶναι ὅλα τά ὑπόλοιπα τῆς ΣΟΣΔΡ. Νομίζω σ' αὐτό πρέπει νά ριχτοῦμε μέ *ὅλες τίς δυνάμεις*

καί νά *πετύχουμε* τήν ἐφαρμογή τῆς συμπληρωματικῆς ἀμοιβῆς, νά ἐλέγχουμε τήν ὑπόθεση καί νά *διώξουμε ἀπό τό ἐμπορικό τμῆμα* τῆς Κρατικῆς τράπεζας καθετί τό ἀδρανές, ὅλο τό μή ἐμπορικό, ὅλο αὐτό πού δέν μπορεῖ νά σημειώσει ἐπιτυχίες στό ἐμπόριο.

Δέν μᾶς χρειάζεται «ὑπηρεσία ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου» (ἔχουμε τέτια σκ..., σάν *ὑπηρεσίες*, πολλά), ἀλλά 1-2 δωδεκάδες *ἄνθρωποι*

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 271. *Ἡ Σύντ.*

στήν Κρατική τράπεζα, πού νά *ξέρουν* (καί άλλοι πού νά μαθαίνουν) νά έμπορεύονται. Σ' αύτό βρίσκεται όλη ή ουσία, χωρίς αυτό νομισματικό σύστημα δέν μπορεΐς νά ρυθμίσεις.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοϋ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

281

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Νά άποριφθεΐ έντελώς μέ βάση τή γνώμη αύτή [287].

Λένιν

'Ο δημιουργός τής σκηνοθεσίας θέλει νά άντικατοπτρίσει σχεδόν όλη τήν έπανάσταση. 'Η έκλογή τών γεγονότων συχνά είναι τυχαία. Πολλές βιογραφικές λεπτομέρειες είναι άνακριβεΐς.

'Η σκηνοθεσία είναι έξαιρετικά πολύπλοκη καί χρειάζεται πλήθος συνεργάτες, θά στοιχίσει υπέρογκα χρηματικά ποσά, ή έκτέλεση θά είναι άπαίσια καί θά θυμίζει χυδαία λογοτεχνία. 'Η κινηματογραφική μας τέχνη είναι πολύ άσχημη καί δέν μπορεΐ νά άπεικονίσει αύτό πού θέλει ό σκηνοθέτης. Τό έργο είναι άμφίβολο άν θά γίνει άποδεκτό.

Ν. Κρούπσκαγια

Γράφτηκε στίς 18 τοϋ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

282

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

20 τοϋ Φλεβάρη 1922.

Σύντρ. Μόλοτοφ!

Δέν πήρα καμιά πληροφορία άπό τήν Σμίττεν, πού διευθύνει τή Στατιστική υπηρεσία τής ΚΕ. Παρακαλώ νά μοϋ στείλετε ένα ή δυό δελτία άπό τήν άπογραφή τών υπευθύνων στελεχών καί νά υποχρεώσετε τήν Σμίττεν νά μοϋ γράψει μέ λίγα λόγια, 1) πόσα τέτια δελτία έχει.

2) Ἀπό τό συνολικό ἀριθμό, πόσα γιά τήν πόλη τῆς Μόσχας. 3) Σέ πόσον καιρό καί μέ βάση ποιό πρόγραμμα ὑπολογίζει νά ἐπεξεργαστεῖ αὐτά τά στοιχεῖα [288].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

283

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Σᾶς ἀναθέτω (ἐπειγόντως) νά πᾶτε σ' ἐκεῖνο τό γερμανικό ἰατρικό ἵδρυμα τῆς Μόσχας, πού εἶναι γνωστό στόν Λ. Μπ. Κάμενεφ (ἀφοῦ πάρετε πληροφορίες γιά πρόσωπα), καί νά προτείνετε στούς γερμανούς γιατρούς πού βρίσκονται ἐκεῖ καί μιλοῦν (ἤ ἔστω διαβάζουν) ρωσικά,

νά ἀναλάβουν ὑπηρεσία σέ μᾶς σάν ἐπιθεωρητές ἤ — (καί) καθοδηγητές, μέ τούς παρακάτω περίπου ὅρους:

μισθός — 110% ἤ 120% (τοῦ σημερινοῦ),

στήν οἰκογένεια στή Γερμανία — 110-120% (αὐτοῦ πού ἔχει τώρα),

σέ περίπτωση θανάτου — ἡ οἰκογένεια θά πάρει 150% (ἀπό ἐκεῖνο τό ποσό πού θά ἔπαιρνε σύμφωνα μέ τούς γερμανικούς νόμους).

Καί ἄν ὑπηρετήσει σέ μᾶς 5 χρόνια, τότε θά πάρει ἐπιχορήγηση ἀρκετές χιλιάδες χρυσά ρούβλια.

Ἄν συμφωνήσουμε καταρχήν, θά βάλω τό ζήτημα στό Πολιτικό Γραφεῖο [289].

20/II.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

284

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Μαζί μέ τόν Μόλοτοφ ἔστειλα ἐγκύκλιο τηλεγράφημα στούς ὑπεύθυνους τῆς Λαϊκῆς Παιδείας τῶν κυβερνείων, γιά νά φέρει κάθε ἀντιπρόσωπος ἀπό αὐτά στή σύσκεψη τῆς 25 τοῦ Φλεβάρη

στοιχεῖα τουλάχιστον γιά δυό κομματικούς καί δυό ἐξωκομματικούς ὑπαλλήλους *.

Ἀναθέτω στόν Γκορμπουνόφ νά ἐλέγξει μέ μεγάλη ἀκρίβεια ποιός ἐκπλήρωσε καί ποιός δέν ἐκπλήρωσε αὐτή τήν ἐντολή καί νά μοῦ δόσει ἀμέσως ἀκριβή ἀπάντηση [290].

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922 στίς 9 ἡ ὥρα τό βράδυ

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

285

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Χωρίς ἀντίγραφο

σ. Μόλοτοφ!

Παρακαλῶ νά δείξετε τό γράμμα αὐτό σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί μέ τίς σημειώσεις τους νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε. Νομίζω ὅτι ὁ Τσιτσέριν ἔχει πέρα γιά πέρα δίκιο, ὅτι ὁ Ράντεκ ἀπόδειξε στήν περίπτωση αὐτή ἀκόμη μιά φορά, παρόλα τά πολυάριθμα προσόντα του, πώς δέν ἀξίζει γιά διπλωμάτης [291].

20/II. 22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

286

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Ι.Β. ΣΤΑΛΙΝ

21/II.

στούς σ.σ. Κάμενεφ καί Στάλιν

Γιά τήν εὐθύνη Σας ἤ κάτι παρόμοιο, σχετικά μέ τή μακρά συνομιλία, εἶναι ἀστεῖο καί νά μιλᾶμε. Στήν ἀρώστια μου δέν ὑπάρχει *κάτι* πού ἀντικειμενικά νά τή χαρακτηρίζει (σήμερα, ὕστερα ἀπό μιά θαυμάσια νύχτα, εἶμαι τελείως ἄρωστος) καί τίς δυνάμεις μου, νομίζω, μποροῦσα νά τίς ἐκτιμήσω μόνο ἐγώ. Αἰτία ἤμουν ἐγώ ὁ ἴδιος, γιατί Ἐσεῖς ἐπανειλημμένα μέ ρωτούσατε ἄν κουράστηκα.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 256. *Ἡ Σύντ.*

Σᾶς συνιστῶ ἐπίμονα νά μήν ξεχάσετε

1) νά ἀπομακρύνετε τόν Ράντεκ ἀπό τή διπλωματία *·

2) τόν Λαπίνσκι τό ἴδιο.

3) Γία τό ἐπισυναπτόμενο γράμμα τοῦ Σμίλγκα, νά ἀνατεθεῖ πιό αὐστηρά σέ κάποιον (στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ;) νά πετύχει *στήν πράξη* τήν ἐκπλήρωση [292].

4) Γιά τόν Μιάσνικοφ πρέπει νά συμπληρωθεῖ: ἤ νά δημοσιεύσετε ὁλόκληρο τό γράμμα μου, ἤ περιεκτικά καί πλήρη ἀποσπάσματα ἀπ' αὐτό (διαφορετικά θά ἔχουμε ἀσάφεια καί κανείς τίποτε δέν θά καταλάβει: ὑπέρ τοῦ Μιάσνικοφ ἔγραψε ὁ Λένιν;) [293].

5) Στόν Α. Ντ. Τσιουρούπα ἔστειλα τή γνώμη μου γιά τό σχέδιό του σχετικά μέ τό Μικρό ΣΛΕ. Πρέπει *προσεκτικά* νά σκεφτοῦμε, νά ἐλέγξουμε καί διπλά νά ζυγίσουμε **.

6) Τήν § 8 τῆς ἀπόφασης τοῦ ΠΓ τῆς 20/ΙΙ διαμφισβητῶ. **Δέν πρέπει** νά πάρουμε τόν Σοκόλνικοφ. *Δ έ ν π ρ έ π ε ι* [294].

7) Τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ΕΑΕ πρέπει νά τροποποιηθεῖ, νά τό σκεφτοῦμε καλά, νά τό ἀκριβολογήσουμε, νά τό *διευρύνουμε,* καί νά ἀποδοθεῖ σάν *ἑρμηνεία καί συλλογή τῶν ἰ σ χ υ ό ν τ ω ν* νόμων ***.

Λένιν

P. S. Πρέπει νά δημοσιευτοῦν στήν *«Πράβντα»* καί στήν *«Ἰζβέστιγια»* μιά δωδεκάδα ἄρθρα γιά τό θέμα «Ὁ Μιλιουκόφ μόνο προϋποθέτει». *«Πράβντα»* τῆς 21/ΙΙ.

Ἄν ἐπιβεβαιωθεῖ, νά ἀπολυθοῦν ὁπωσδήποτε 20-40 καθηγητές.

Αὐτοί μᾶς κοροϊδεύουν.

Νά τό καλοσκεφτοῦμε, νά τό ἑτοιμάσουμε καί νά *δ ό σ ο υ μ ε ἰ σ χ υ ρ ό χ τ ύ π η μ α* [295].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

287

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

21/ΙΙ.

σ. Γκορμπουνόφ!

Καί τά δυό συμπεράσματα συντάχθηκαν *ἀπαίσια* [296] Δέν ξέρουν νά ξεχωρίζουν τήν τεχνική ἀπό τήν οἰκονομία, τά συμπεράσματα — ἀπό τούς ὅρους.

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 368. *Ἡ Σύντ.*

*** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 268, 305, 306. *Ἡ Σύντ.*

Σᾶς προτείνω:

1) Νά καταφέρετε, ὥστε καί τό ΑΣΛΟ καί ἡ Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου νά δόσουν χωριστά, σέ σύντομο χρονικό διάστημα, τά συμπεράσματά τους, ὑπογραμμένα ἀπό ὑπεύθυνα πρόσωπα·

2) νά πάρετε ἀμέσως μέτρα ἀνίχνευσης, γιά νά μπορέσουμε νά πάρουμε ἀπό *ὅλα* τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Μιχάηλοφ *μεμονωμένα καί μέ τή μικρότερη δυνατότητα νά συνεννοηθοῦν* (ἡ δουλιά Σας εἶναι νά τό ὀργανώσετε αὐτό ἔξυπνα: νά συνομιλήσετε τηλεφωνικά μέ ὅλους, ποιά ὥρα ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος, «νά ἁρπάξετε» ποδηλατιστές **κτλ.**) γραπτή καί ὑπογραμμένη γνώμη·

3) ἡ γνώμη πρέπει νά δοθεῖ μέ τό παρακάτω πρόγραμμα (διασαφηνίσεις καί σημειώσεις χωριστά)

1. Δυνατότητα ἐξόρυξης σέ... ἑκατομ. χρυσά ρούβλια
   α) τώρα
   β) μέ συμπληρωματικές δαπάνες... ἑκατομ. ρούβλια σέ προθεσμία ... χρόνων
   (χωριστά γιά τό Κιστίμ, Ρίντερ, Ἐκιμπαστούζ, Ταναλίκ).
2. Θά τά βγάλουμε πέρα χωρίς ἀνάδοχο (πιθανόν) ἤ ὄχι; Ἄν ὄχι, γιατί;
   α) ἀπό ἔλλειψη κεφαλαίου;
   β) ἀπό ἀδυναμία νά ἀγοράσουμε καί νά μεταφέρουμε ἐξοπλισμό πρώτης τάξης;
   γ) ἀπό ἀδυναμία νά μισθώσουμε μηχανικούς πρώτης τάξης;
   δ) ἀπό ἀδυναμία νά ἀγοράσουμε καί νά μεταφέρουμε τρόφιμα; ἐνδυμασία; ἐργάτες;
   ἤ ἀπό ἄλλες (καί ποιές;) αἰτίες;
3. Συμπέρασμα: α) νά συμφωνήσουμε μέ τούς ὅρους τοῦ Οὔρκαρτ;
   β) νά τούς ἀλλάξουμε; μέ ποιό τρόπο;
   γ) νά τούς ἀπορίψουμε ὁλότελα;

Στήν ἀρχή μηχανευτεῖτε (γρήγορα) νά *πιάσετε* ὅλα τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς *χωριστά* καί νά τούς πάρετε γραπτή ἀπάντηση στά ἐρωτήματα αὐτά.

Μετά νά μοῦ πεῖτε τά ἀποτελέσματα καί *ὕστερα* νά σφίξουμε τό ΑΣΛΟ καί τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου [297].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

288

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

22/II.

'Απόρρητο

σ. Κρζιζανόβσκι!

Ὁ σ. Τρότσκι σέ ἕνα ἀπό τά γράμματα στήν ΚΕ γράφει γιά χρεοκοπία τῶν ὀργάνων μας σχεδιασμοῦ.

Αὐτό εἶναι ἀλήθεια, ἐφόσον, λογουχάρη, στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου ἡ *διοικητική* πλευρά τῆς δουλιᾶς, ἀναμφίβολα, *δέν ὀργανώθηκε.*

Δέν καθορίστηκε ἡ προσωπική εὐθύνη κάθε μέλους τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου γιά τίς *τάδε* (βασικότατες) ἁρμοδιότητες. Δέν καταμερίστηκε μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου ἐκείνη ἡ δουλιά «τῆς γενικῆς ἐπίβλεψης» γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου, χωρίς τήν ὁποία ὅλα = 0.

Κτλ.

Συμπέρασμα: πρέπει νά βιαστεῖτε μέ τά σχέδια ἀποφάσεων (δόστε τα τό γρηγορότερο) καί γιά τό προσωπικό τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου καί γιά τό προεδρεῖο (σέ 15 ἄτομα;; τό θεωρῶ αὐτό χειροτέρευση τῆς ὑπόθεσης, γιατί τότε θά ὑπάρχει *ἀκόμη λιγότερη* προσωπική εὐθύνη), καί γιά τό *γραφεῖο τοῦ προεδρείου* σέ 3 ἄτομα (θά δοῦμε τά ἐπιχειρήματά Σας: νομίζω, αὐτό τό γραφεῖο καί πρέπει νά εἶναι τό προεδρεῖο). Μέ ποιόν προσωρινά (ὥς τίς 15. V) θά ἀντικαταστήσετε τόν Πιατακόφ;

Τά τρία μέλη τοῦ γραφείου (ἄν ἡ ΚΕ ἐγκρίνει τρεῖς: Ἐσᾶς + τόν Πιατακόφ + τόν Ὀσάντσι) πρέπει πάνω σέ νέα βάση νά ὀργανώσουν τό διοικητικό μέρος. Ἄν στό διοικητικό τομέα θά εἶναι ὁ Πιατακόφ + ὁ Ὀσάντσι, *αὐτοί θά εὐθύνονται* προσωπικά γιά κάθε «ἀδιαφορία» (δέν ὁρίστηκε τό τάδε μέλος τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου γιά τούτη τή δουλιά, δέν ἐλέγχθηκε ἡ δουλιά του, δέν ὑποδείχτηκε ἔγκαιρα ἡ ἀνεπάρκεια ἐκεῖ κάπου κ.ο.κ.) *.

Ἑτοιμάστε γρηγορότερα τά τεχνικά σχέδια τῶν σχέσεων πρός τά ὄργανα σχεδιασμοῦ τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων, τῆς σύνθεσης τοῦ γραφείου κτλ.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 333. *Ἡ Σύντ.*

289
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

22/ΙΙ.

σ. Σοκόλνικοφ! Δέν πρόκειται καθόλου μόνο γιά τό Κρατικό ἐμπορικό πολυκατάστημα. Ὅλη ἡ δουλιά ὅλων τῶν οἰκονομικῶν ὀργάνων μας ὑποφέρει πιό πολύ ἀπό τή γραφειοκρατία. Οἱ κομμουνιστές ἔγιναν γραφειοκράτες. Ἄν ὑπάρχει κάτι πού θά μᾶς καταστρέψει, εἶναι αὐτό. Καί γιά τήν Κρατική τράπεζα τό πιό ἐπικίνδυνο εἶναι ἡ γραφειοκρατία. Ἐμεῖς σκεπτόμαστε ἀκόμη γιά διατάγματα, γιά θεσμούς. Ἐδῶ βρίσκεται τό λάθος. Ὅλη ἡ οὐσία τώρα βρίσκεται στούς πρακτικούς καί στήν πρακτική. Νά βροῦμε ἀνθρώπους — *πρακτικούς* (1 στούς 100· 1 στούς 1000 κομμουνιστές, κι' αὐτό μακάρι νά τό ἔχουμε)· νά μετατρέψουμε τά διατάγματά μας ἀπό βρώμικο χαρτί (τό ἴδιο εἶναι καί τά ἄσχημα καί τά καλά διατάγματα) σέ ζωντανή πρακτική, σ' αὐτό βρίσκεται ἡ *οὐσία*.

Ἄν ἡ ἴδια Κρατική τράπεζα πρέπει νά ἐμπορεύεται, ἤ νά τό κάνει μέσω τῶν ἐξαρτημένων ἀπ' αὐτήν ἑταιριῶν, μέσω ὑπαλλήλων ἤ μέσω ὀφειλετῶν - πελατῶν της κτλ., αὐτό δέν τό ξέρω. Δέν θά ἐκφράσω γνώμη, γιατί δέν εἶμαι ἀρκετά ἐνήμερος γιά τήν τεχνική τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καί τῶν τραπεζικῶν ὑποθέσεων. Ὅμως ἐκεῖνο πού στά σίγουρα ξέρω εἶναι ὅτι ἡ οὐσία βρίσκεται τώρα στή γρήγορη ἀνάπτυξη τοῦ κρατικοῦ ἐμπορίου (σέ ὅλες τίς μορφές του: συνεταιρισμός, πελάτες τῆς Κρατικῆς τράπεζας, μικτές ἑταιρίες, μεσίτες, πράκτορες etc., etc.) *.

28/ΙΙ. Ἐπειδή ἀρώστησα, τό γράμμα δέν τό τέλειωσα καί δέν τό ἔστειλα νωρίτερα. Ἐσεῖς λέτε (στή συνέντευξη) γιά ἀντικατάσταση τῶν κρατικῶν τράστ ἀπό μικτές ἑταιρίες [298]. Δέν θά ἔχουμε βελτίωση. Στίς μικτές ἑταιρίες οἱ ἔξυπνοι καπιταλιστές θά ξεγελοῦν τούς κουτούς (τούς πιό τίμιους καί πιό ἀγαθούς) κομμουνιστές καί θά μᾶς ἐξαπατοῦν, ὅπως μᾶς ἐξαπατοῦν καί τώρα. Τό ζήτημα σήμερα δέν βρίσκεται στά ἱδρύματα, μά στούς ἀνθρώπους καί στόν ἔλεγχο τῆς πρακτικῆς πείρας. *Ἕναν-ἕναν* νά βροῦμε τούς ἱκανούς νά ἐμπορεύονται, καί βῆμα πρός βῆμα μέ τήν πείρα τους, μέ τή δουλιά τους νά *ξεκαθαρίζουμε* τό κομσ.., διώχνοντας τούς ἀγαθούς κομμουνιστές ἀπό τίς διευθύνσεις, κλείνοντας τίς ἀποκοιμισμένες (καί αὐστηρά κομμουνιστικές) ἐπιχειρήσεις, κλείνοντάς τις, ξεχωρίζοντας 1 ἀπό τίς 100 κατάλληλες. Ἤ τό ΛΕ Οἰκονομικῶν *θά μπορέσει* νά περάσει σέ μιά *τέτια* δουλιά, ἤ ὁλόκληρο τό ΛΕ Οἰκονομικῶν = 0.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 καί στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 271. *Ἡ Σύντ.*

290

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Παρακαλῶ νά μιλήσετε μέ τόν Κράσιν γιά τόν *Γκόρκι* καί μέ κάθε τρόπο νά βοηθήσετε νά πάρει τό γρηγορότερο ὁ Γκόρκι τά χρήματα.

Ἄν ὑπάρχει τό παραμικρότερο ἐμπόδιο, πέστε μου [299].

23/II. *Λένιν*

P. S. Γιατί δέν μοῦ στείλατε (ὅπως ὑποσχεθήκατε) τίς γνῶμες γιά τήν Κρατική τράπεζα; Νά καθυστεροῦμε *δέν εἶναι καλό*.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

291

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ [300]

23/II. 1922.

Ἀγαπητοί σύντροφοι!

Λυπᾶμαι πολύ και ζητῶ συγνώμη πού λόγω τῆς ἀρώστιας δέν μπορῶ νά σᾶς δόσω ἕνα ἀρθράκι ἤ γράμμα γιά τή συλλογή σας, ὅπως ὁπωσδήποτε θά ἔπρεπε νά κάνω. Καθετί τό δυνατό καί ἀδύνατο ἡ Σοβιετική ἐξουσία ἔκανε, κάνει καί θά κάνει γιά βοήθεια τῶν πεινασμένων. Σφίγγω τό χέρι καί εὔχομαι πλήρη ἐπιτυχία στήν ἔκδοσή σας.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

292

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Μόλοτοφ! Θεωρῶ ὅτι ὁ Τσιτσέριν ἔχει *ἀπόλυτα* δίκιο καί προτείνω στό *Πολιτικό Γραφεῖο* νά ἀποφασίσει: ἐγκρίνεται ἡ

ἄποψη τοῦ Τσιτσέριν. Νά πληρωθεῖ ὁπωσδήποτε μέσα στήν προθεσμία ὅ,τι ἔχει ὑποσχεθεῖ [301].

24/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

293

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Σχετικά μέ τήν ἐντολή γράψτε μου [302]. Δέν πρέπει νά καθυστερεῖτε. Θά μποροῦσε νά λυθεῖ ἔτσι: νά μείνει τό παλιό κείμενο. Νά συμπληρώσετε 5 σειρές: ἐμπόριο ἀντί γιά ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων. Οἱ προθεσμίες (δυό φορές τό χρόνο ἤ *ἀκόμη ἀραιότερα)* νά γίνουν δεκτές, ὅπως ἀποφάσισαν οἱ ντόπιοι ἄνθρωποι.

Λένιν

P. S. Ἀπαντεῖστε σχετικά μέ τό γερμανό γιατρό.

Γιά τόν Πεσεχόνοφ προτείνω στό Πολιτικό Γραφεῖο νά πάρει τήν παρακάτω ἀπόφαση: 1) Νά ὑποχρεώσει τόν Ποπόφ νά τοῦ δόσει ἄλλη· 2) νά καταστήσει τόν Ποπόφ προσωπικά ὑπεύθυνο γιά τή μή ἀνάμιξη τοῦ Πεσεχόνοφ στήν πολιτική· 3) νά ἀνακοινωθοῦν στόν Ποπόφ οἱ §§ 1 καί 2 προφορικά, μέ ὑπογραφή χωρίς νά τοῦ δοθεῖ κανένα ἔγγραφο καί μέ αὐστηρή προειδοποίηση ὅτι γιά τυχόν δημοσιότητα θά τόν διώξουμε ἀπό τήν ὑπηρεσία καί θά τόν δικάσουμε· 4) νά δοθεῖ ἐντολή στόν Οὔνσλιχτ νά παρακολουθεῖ σοβαρά τόν Πεσεχόνοφ· 5) νά τιμωρηθεῖ μέ μομφή (γιά τή δημοσιότητα) μέ ἐγγραφή στό κομματικό βιβλιάριο ἤ κομματική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Χαρκόβου καί ἡ ΚΕ τῆς Οὐκρανίας [303].

Λένιν

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

294

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΜΙΡΟΣΝΙΚΟΦ

Νά ἐλέγξετε ποιός κάνει τό ἐμπόριο κρασιοῦ, ἄν τό ὑπολογίζουν σέ χρυσό, ἄν ἀνεβάζουν τίς τιμές ἔναντι τῶν προπολεμικῶν, ποῦ

πηγαίνουν τά ἔσοδα, ποιός γενικά παρακολουθεῖ καί εὐθύνεται γι' αὐτή τήν ὑπόθεση [304].

Ὑπαγορεύτηκε στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1961 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

295

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [305]

Στούς συντρ. Τσιτσέριν ἤ Λιτβίνοφ
Ἀντίγραφο στόν σύντρ. *Μόλοτοφ*
(γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου)

25 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Ἀφοῦ διάβασα, ἐκτός ἀπό τά τηλεγραφήματα, τά κύρια ἄρθρα τῶν σημερινῶν ἐφημερίδων, καταλήγω στό συμπέρασμα ὅτι ἡ διακοίνωση ἀπ' ἀφορμή τήν ἀναβολή τῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας χωρίς ὑπόδειξη προθεσμίας σύγκλησής της πρέπει νά συνταχθεῖ μέ τόν πιό αὐθάδη καί ἐμπαικτικό τόνο, ἔτσι, ὥστε νά αἰσθανθοῦν στή Γένουα τό χαστούκι. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι πραγματική ἐντύπωση μπορεῖ νά προκληθεῖ μόνο μέ τήν ὑπεραυθάδεια. Συγκεκριμένα, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι στόν ἀριθμό τῶν ἀνταπαιτήσεών μας συμπεριλαμβάνουμε τίς δαπάνες πού προκλήθηκαν ἀπό τό ὅτι οἱ Δυνάμεις αὐτές δέν ἐκπλήρωσαν τήν ἀρχική τους ὑπόσχεση — νά συγκαλέσουν τή συνδιάσκεψη στήν καθορισμένη προθεσμία. Δέν πρέπει νά ἀφήσουμε τήν εὐκαιρία, ὅταν μποροῦμε μέ τήν αὐθάδικη καί ἐμπαικτική διακοίνωση νά βοηθήσουμε νά γίνει αὐτό πού θά δυναμώσει ὅλα τά πασιφιστικά στοιχεῖα τῆς ἀστικῆς τάξης σέ ὅλο τόν κόσμο [306].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

296

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ [307]

Σέ ἀπάντηση στό ὑπ' ἀριθ. [577] τῆς [23 τοῦ Φλεβάρη 1922] *.

Εὐχαριστῶ πολύ. Λυπᾶμαι πού, λόγω τῆς ἀρώστιας μου, δέν μπορῶ νά ἐκπληρώσω ἀκόμη καί στόν ἐλάχιστο βαθμό τήν ὑποχρέωση τοῦ μέλους τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἀκαδημίας. Νά εἶμαι εἰκονικά δέν θέλω. Γι' αὐτό παρακαλῶ νά μέ διαγράψετε ἀπό τόν κατάλογο ἤ νά μή μέ συμπεριλάβετε στόν κατάλογο τῶν μελῶν.

27/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

297

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [308]

σ. Μπριουχάνοφ!

Τώρα ἀπομένει νά ἐπεξεργαστεῖτε *π ρ α κ τ ι κ έ ς* προτάσεις:

Νά πουληθοῦν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ τόσα;

Γιά ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων μέ σιτηρά νά δοθοῦν (μέ πίστωση;) τόσα μέ τέτιους ὅρους;

Οἱ ἀποθῆκες νά χρησιμοποιηθοῦν ἔτσι;

Νά κλειστεῖ συμφωνία τέτια;

27/II. *Λένιν*

σ. Γκορμπουνόφ! στεῖλτε το καί παρακολουθεῖστε.

27/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922

Τό σημείωμα στόν Ν. Π. Μπριουχάνοφ πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο. Ἡ ἐντολή στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά

---

* Στό χειρόγραφο ὁ Β. Ι. Λένιν ἄφησε μέρος γιά τόν ἀριθμό καί τήν ἡμερομηνία. *Η Σύντ.*

298

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

1

27/ΙΙ. 1922.

Στόν ἀντιπρόεδρο τοῦ ΣΕΑ Α. Ντ. Τσιουρούπα
Ἀντίγραφα: στόν Πιατακόφ (Γκούτ *)
στόν Μορόζοφ (Γκλαβτόρφ **)
στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν
στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῆς ΕΑΕ

Γιά μή ἐκπλήρωση τοῦ ὑπηρεσιακοῦ καθήκοντος καί γιά γραφειοκρατισμό στήν ὑπόθεση τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης τιμωρῶ μέ *μομφή* τούς.
σ. Πιατακόφ
σ. Μορόζοφ
σ.σ. Ζάξ καί Γκορμπουνόφ.

Ὁ σ. Πιατακόφ, προσωρινός διευθυντής τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων, ἔπρεπε ὄχι «νά μέ παρακαλέσει νά πιστέψω» (ἔγγραφό του τῆς 22/ΙΙ) καί ὄχι νά «ζητᾶ ἀπό μένα ἤ νά ἱκανοποιήσω τίς ἀνάγκες τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης πάνω ἀπό τόν προϋπολογισμό, ἤ νά ἐπιτρέψω νά περιοριστεῖ ἡ δράση της» — τέτια «παράκληση» σέ μένα, σημαίνει ἄγνοια τῶν στοιχειωδῶν κρατικῶν σχέσεων — ἀλλά θά ἔπρεπε *νά σκεφτεῖ* πῶς νά *ἐκπληρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων* (καί ὄχι δική μου) σχετικά μέ τή Διεύθυνση τῆς ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης τῆς 30. Χ. 1920 [309].

Ἄν ὁ Πιατακόφ δέν τήν ἤξερε, πρέπει νά συλληφθοῦν οἱ πολυάριθμοι εἰδικοί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων καί οἱ ζεστοθεσούληδες, πού ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ξέρουν, νά ρωτήσουν καί νά θυμίσουν στόν Πιατακόφ. Νά μή συλλαμβάνουμε τέτιους παλιανθρώπους, σημαίνει ὅτι ἐνθαρρύνουμε τή γραφειοκρατία πού μᾶς πνίγει.

Ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 30. Χ. 1920 εἶναι ξεκάθαρο ὅτι, ἀφοῦ ὁ Πιατακόφ βρισκόταν σέ δύσκολη θέση, ἔπρεπε νά μή γράψει τό τυπικό ἔγγραφο ὑπ' ἀριθ. 00770 (τῆς 22. ΙΙ), μά ἀμέσως νά καλέσει (ἤ νά ζητήσει ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΑΣΛΟ ἤ ἀπό τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα νά καλέσει) σύσκεψη τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων τοῦ ΑΣΛΟ + τοῦ ΛΕ Οἰκονομικῶν + τῆς ΕΑΕ μέ θέμα τήν ἐπεξεργασία ἀμέσως σχεδίου ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ καί τοῦ ΣΛΕ (νά παρθοῦν τόσα ἀπό τήν Κεν-

* Γενική διεύθυνση καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ*
** Γενική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης τοῦ ΑΣΛΟ. *Ἡ Σύντ*

τρική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ ἤ ἀπό τή Γενική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης τοῦ ΑΣΛΟ, τόσα ἀπό τή Γενική διεύθυνση καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ γιά τίς ἀνάγκες τῆς διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης, νά χορηγηθοῦν πάνω ἀπό τόν προϋπολογισμό, κατά τόσα νά περιοριστεῖ τό πρόγραμμα τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης).

Αὐτό ἔπρεπε νά κάνει ὁ Πιατακόφ γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ τῆς 30. Χ. 1920, ἡ ὁποία *ὑποχρεώνει* ὅλα τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα στήν πράξη νά ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης *«ἔχει ἐξαιρετικά σοβαρή κρατική σημασία* καί νά ἰσχύσουν γι' αὐτή *ὅλα τά προνόμια»*...

Ὁ σ. Μορόζοφ ἦταν ὑποχρεωμένος νά ζητήσει ἐπειγόντως τή σύγκληση μιᾶς τέτιας σύσκεψης (καί νά διαμαρτυρηθεῖ γιά τήν παραμικρότερη ἀναβολή της) καί ὄχι νά γράφει τό ὅλο ζιζάνια ἐγγραφάκι τῆς 22. II (τό ὑπ'. ἀριθ. 184/λ, βιβλ. είσ.: 22/ΙΙ. 1922), στό ὁποῖο ὁ συγγραφέας κλαυθμηρίζει ἄπρεπα, ἀντί νά κάνει πρακτικές προτάσεις.

Οἱ σ.σ. Ζάξ καί Γκορμπουνόφ, ἄν καταλάβαιναν τό καθῆκον τους σάν μέλη τῆς *Διεύθυνσης Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων* καί δέν κυριαρχοῦνταν ἀπό ἕνα πνεῦμα ἀνταλλαγῆς κούφιων ἐγγράφων, ἦταν ὑποχρεωμένοι νά βροῦν τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 30. Χ. 1920 καί μόνοι τους νά βγάλουν ἀπ' αὐτή τή μοναδικά σωστή, τήν *μοναδικά νόμιμη λύση:* τήν ἐπείγουσα σύγκληση σύσκεψης τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων. Τά ἔγγραφα τοῦ Ζάξ καί τοῦ Γκορμπουνόφ καί στήν ἐμφάνισή τους εἶναι τσαπατσούλικα γιατί οὔτε περικοπή ἀπό τό νόμο ὑπάρχει, οὔτε περίληψη σέ δυό σειρές τῆς αἴτησης τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης, οὔτε ἡμερομηνία αὐτῆς τῆς περίληψης καί τῆς δικῆς μου σημείωσης. Ἄν θά ἐπαναληφθεῖ ξανά παρόμοια ἀκαταστασία, θά ἀπομακρύνω καί τόν Ζάξ καί τόν Γκορμπουνόφ ἀπό τήν ὑπηρεσία.

Σᾶς παρακαλῶ, σ. Τσιουρούπα, νά πάρετε ἀμέσως τήν ὑπογραφή τῶν συντρόφων πού ἀναφέρθηκαν πιό πάνω ὅτι τούς ἀνακοινώθηκε ἡ μομφή,

καί νά δοθεῖ ἐντολή στούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους τοῦ ΑΣΛΟ, τοῦ ΛΕ Οἰκονομικῶν καί τῆς ΕΑΕ ἀμέσως, τήν Τρίτη 28/II, ἄν εἶναι δυνατό καί σέ καμιά περίπτωση ἀργότερα ἀπό τήν Τετάρτη 1/III, πολύ πρωί, νά συγκληθεῖ σύσκεψη μέ προσωπική συμμετοχή τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων (μέ ἀντικατάστασή τους ἀπό συντρόφους καθόλα ἁρμόδιους καί ἱκανούς νά ἀποφασίσουν γιά λογαριασμό τῶν ἐπιτρόπων, σέ περίπτωση πού αὐτοί λόγω σοβαρῆς αἰτίας θά εἶναι ἐντελῶς ἀδύνα-

το νά ἔρθουν) μέ τή συμμετοχή ἐκπροσώπου τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης, καθώς, φυσικά, καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης.

Καθῆκον τῆς σύσκεψης: νά ἐκπληρώσει ὄχι μόνο τό γράμμα, μά τήν οὐσία τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ τῆς 30. Χ. 1920 καί νά προσπαθήσει νά ἱκανοποιήσει στό μέγιστο βαθμό τίς ἀνάγκες τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης (ἄν εἶναι ἀδύνατο 100%, τότε ὁπωσδήποτε ἔτσι, ὥστε τό βασικό μέρος τῶν ἐργασιῶν της γιά τό 1922 νά ἐκπληρωθεῖ ὥς τό τέλος). Οἱ ἀνάγκες τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης νά ἱκανοποιηθοῦν ἐνμέρει σέ βάρος τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης, τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων, καί ἐνμέρει μέ χρηματοδότηση πάνω ἀπό τόν προϋπολογισμό. Ὁπωσδήποτε νά τελειώσει ἡ δουλιά τό βράδυ τῆς 1. III καί νά ὑποβληθεῖ στή συνεδρίαση γιά τρέχοντα ζητήματα τοῦ ΣΕΑ τό βράδυ τῆς 1. III γιά νά ἐπικυρωθεῖ σέ συνέχεια ἀπό τό ΣΕΑ καί τό ΣΛΕ [310].

Σᾶς παρακαλῶ νά ἀναθέσετε στή γραμματεία νά ἐλέγξει μέ ἰδιαίτερη αὐστηρότητα καί προσωπικά τή γρήγορη καί ἀκριβή ἐκπλήρωση αὐτῆς τῆς ἐντολῆς.

Οἱ συνειδητοί ἐπαναστάτες θά πρέπει, ἐκτός ἀπό τήν ἐκπλήρωση τοῦ ὑπηρεσιακοῦ καθήκοντός τους, νά σκεφθοῦν γιά τίς οἰκονομικές αἰτίες, πού ἐπέβαλαν στό ΣΛΕ νά κρίνει ὅτι ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης «ἔχει ἐξαιρετικά σοβαρή κρατική σημασία».

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

2

σ. Τσιουρούπα!

Σᾶς στέλνω ὑπόδειγμα τῆς σιχαμερῆς γραφειοκρατίας καί χοντροκεφαλιᾶς μας.

Καί αὐτό — *οἱ καλύτεροί μας* ἄνθρωποι, ὁ Πιατακόφ, ὁ Μορόζοφ καί ἄλλοι!

Θά στραγγάλιζαν τήν ὑπόθεση, ἄν δέν ἦταν τό μαστίγιο.

Παρακαλῶ *πολύ* ἐπειγόντως νά ριχτεῖτε μέ ὅλες τίς δυνάμεις, νά χτυπήσετε τούς ὑπαίτιους ἀκόμη μιά φορά πιό ὀδυνηρά καί νά *πετύχετε* (μέσω τοῦ Γκορμπουνόφ καί τῆς Λεπεσίνσκαγια, στήν ὁποία ἔδοσα ἐντολή νά ἑτοιμάσει τό διάταγμα τῆς 30. Χ. 1920 καί ἄλλα γιά Σᾶς), νά πετύχετε *ἀμέσως* τήν ἐκπλήρωση. Νά δοθοῦν στή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης ἄν ὄχι τά 100%, τουλάχιστο τά 90%.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

3

27 — II — 22.

Σύντρ. Τσιουρούπα!

Σᾶς στέλνω σήμερα τό φάκελλο μέ ἔγγραφα γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης. Συνήθως τό ταχυδρομεῖο στή Μόσχα φτάνει γύρω στίς 7 καί 30 ἤ λίγο ἀργότερα.

Παρακαλῶ πολύ νά κατανέμετε τό χρόνο ἔτσι, ὥστε νά ἔχετε τή δυνατότητα, σήμερα κιόλας τό βράδυ, νά διαβάσετε τό ἔγγραφο καί νά τό δόσετε γιά ἀντιγραφή καί νά στείλετε ἐπίσης τά ἀπαραίτητα τηλεφωνογράμματα.

Τήν Τετάρτη * θά εἶμαι στή Μόσχα. Θά πρέπει νά συναντηθοῦμε καί τό πρωί καί τό βράδυ, γιά νά μπορέσουμε νά συνομιλήσουμε ἀπό μισή ὥρα.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

299

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [311]

σ τ ό ν Γ κ ο ρ μ π ο υ ν ό φ

Θά μπορούσατε νά προσθέσετε τό *σ ύ ν ο λ ο* τῶν συμφωνιῶν (σέ σύνολο ἑκατομμυρίων χρυσῶν ρουβλιῶν): καί τῶν παραγγελιῶν;

27/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

300

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Λ. ΣΕΪΝΜΑΝ [312]

28/II.

σ. Σέινμαν!

Τά λόγια Σας ὅτι ἡ Κρατική τράπεζα εἶναι τώρα ἕνας «ἰσχυρός μηχανισμός» (22. II), μοῦ προκάλεσαν γέλια. Θά Σᾶς τό πῶ στ' αὐτί: αὐτό εἶναι ἀποκορύφωμα παιδιαρίσματος, ἀποκορύφωμα παιδιαρίσματος κομμουνιστῆ - ἀξιωματούχου.

«Ἰσχυρός μηχανισμός»! «Ἰσχυρός μηχανισμός» = νά βγάλεις ἀπό τή μιά κρατική τσέπη καί νά βάλεις στήν ἄλλη τέτιες

* Πρόκειται γιά τήν 1 τοῦ Μάρτη. *Ἡ Σύντ.*

ἐξαιρετικά «ἀντικειμενικές ἀξίες», ὅπως τά σοβιετικά ρούβλια... Οἱ τρέχοντες λογαριασμοί (γιά τίς 16. XII, 16, I, καί I. II) σέ χρυσά ρούβλια (κι' αὐτά μάλιστα ψεύτικα καί ὄχι μέ βάση τήν *πραγματική* τιμή) εἶναι 2,8—7,9—10,3 ἑκατομ. ρούβλια. Χά! Χά! Καί πόσα ἀπ' αὐτά: τό 90-98% ἀπό τά *κρατικά* μας *τράστ!* δηλ. τά ἴδια ἐπίσημα χαρτονομίσματα τῶν ἴδιων αὐτῶν γραφειοκρατῶν.

Τώρα ἡ Κρατική τράπεζα = παιχνίδι γραφειοκρατικῆς μεταγραφῆς τῶν χαρτονομισμάτων. Αὐτή εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἄν θέλετε νά ξέρετε ὄχι τίς γλυκόλογες γραφειοκρατικο-κομμουνιστικές ψευτιές (μέ τίς ὁποῖες ὅλοι Σᾶς ταΐζουν σάν ἀξιωματοῦχο), μά τήν *ἀλήθεια*.

Καί ἄν δέν θέλετε νά κοιτάζετε μέ ἀνοιχτά μάτια αὐτή τήν ἀλήθεια μέσα ἀπ' ὅλη τήν κομμουνιστική ψευτιά, τότε Σεῖς εἶστε ἄνθρωπος πού χάθηκε στό ἄνθος τῆς ἡλικίας μέσα στό βοῦρκο τῆς κρατικῆς ψευτιᾶς. Αὐτή εἶναι ἡ δυσάρεστη ἀλήθεια, ὅμως ἀλήθεια.

Ἤ νά ψάχνετε καί νά βρίσκετε *ἀργά* (δοκιμάζοντας καί ἐλέγχοντας ἑκατό φορές) **ἀνθρώπους**, ἱκανούς νά ὀργανώνουν ἐξονόματος τῆς Κρατικῆς τράπεζας τό ἐμπόριο, νά ἐλέγχουν τό ἐμπόριο, νά ἀναθαρύνουν τούς δραστήριους ἐμπόρους, νά *κλείνουν* τίς δῆθεν ἐμπορικές, στήν πραγματικότητα ὅμως γραφειοκρατικές-κομμουνιστικές ἐμπορικές καί ἐργοστασιακές ἐπιχειρήσεις, πού μοιάζουν μέ τά «χωριά τοῦ Ποτιόμκιν» — ἤ ὅλη ἡ Κρατική τράπεζα καί ὅλη ἡ δουλιά της = μηδενικό, χειρότερο ἀπό μηδενικό, αὐτοσαγήνευση ἀπό ἕνα νέο γραφειοκρατικό θορυβοποιό παιγνιδάκι.

Κι' ὥσπου δέν μοῦ ἀποδείξετε μέ ἔργα, πού ἐλέγχθηκαν ἀπό τήν πείρα, ὅτι ἡ Κρατική τράπεζα *ἄρχισε νά βρίσκει* τέτιους ἀνθρώπους, ἐπιθεωρητές, πράκτορες κτλ., ὥς τότε εἶναι περιττό νά μιλᾶμε: δέν θά πιστέψω οὔτε μιά λέξη.

Παρακαλῶ νά μή θυμώσετε γιά τήν είλικρίνεια.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στό περιοδικό «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

301

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Νά τό δείξετε στό Σοκόλνικοφ καί στόν Σέινμαν καί νά τό δόσετε στό ἀρχεῖο (Ρουτίνα, ψευτοεπιστημονισμός. Πτωμαΐλα) [313].

28/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

302

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Σοκόλνικοφ!

Ἐδῶ εἶναι ἡ οὐσία 1) σ' αὐτές τίς «ἐγγυήσεις». Πρέπει στήν *ἀρχή* νά τίς ἐπεξεργαστεῖτε καί νά τίς *ἐλέγξετε* δυό καί τρεῖς φορές·

2) στό «μηχανισμό» μας. Θά ἐπιβλέπουμε; Θά παρακολουθοῦμε; Ὄχι. Ὅλα γενικά *θά τά βγάλουν ἔξω* [314].

28/II. *Λένιν*

Στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ:

Στεῖλτε ἀντίγραφο τοῦ σημειώματός μου στόν Κάμενεφ
+ Μόλοτοφ,
στόν Στάλιν,
στόν *Τσιουρούπα*.

Καί μένα ὑπενθυμίστε μου ἀκόμη μιά φορά.

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

303

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [315]

σ. Γκορμπουνόφ!

Αὐτό εἶναι **πολύ σπουδαῖο!!**

Νά τό δείξετε στόν Α. Ντ. Τσιουρούπα καί (ἔστω σέ περίληψη) στόν Λ. Μπ. Κάμενεφ καί στόν Στάλιν.

Δέν μπορεῖ νά γενικεύσετε τά ἀποτελέσματα σέ 2-3 σελίδες;

28/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

304

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ! Δέν μπορῶ νά καταλάβω λεπτομερειακά [316]. Νά τό ἐπεξεργαστεῖτε (μόνοι σας ἤ μέ τή βοήθεια τοῦ Ζάξ, Σμολιανίνοφ ἤ τοῦ Νέστεροφ) ἀκόμη καί δεῖξτε το στόν Α. Ντ. Τσιουρούπα, καί μέ τή γνωμάτευσή του νά τό στείλετε ξανά σέ μένα.

1) Ἔκταση τοῦ χώρου; ντεσιατίνες;
2) Ἡ ἀξία τοῦ προϊόντος τό χρόνο; Κατά προσέγγιση.
3) Ἡ δική μας ὑπεροχή; (§ XIII τοῦ Κράσιν) Νά ἐλέγξετε!
4) Τό μερίδιο τῶν ξένων; (§ XIV τοῦ Κράσιν) Νά ἐλέγξετε!
5) § XV τοῦ Κράσιν *σπουδαία* [317].

NB: *Νά, κατά τή γνώμη μου* τά σπουδαιότερα **σημεῖα** πού πρέπει νά ἐλέγξετε, νά τά ἀντιγράψετε καί νά παρακολουθεῖτε.

Τά ὑπόλοιπα, **νομίζω,** εἶναι παιχνίδια.

28/II. *Λένιν*

P. S. Νά μάθετε καί νά μοῦ πεῖτε, οἱ συμφωνίες αὐτές εἶναι *ὁριστικές;* Ἄρχισαν νά ἰσχύουν;

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

305

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Κούρσκι!

Νά ἑτοιμάσετε τό σχέδιό της μαζί μέ τήν Κρατική πολιτική διεύθυνση [318].

28/II. *Λένιν*

Καί πρέπει νά νομοθετεῖτε μέ τριπλή προσοχή. *Ἑφτά φορές*

νά μετρᾶς! Σχετικά μέ τόν Γιάχοντοφ ἀμφιβάλλω **πολύ**. Νά ἐλέγξετε προσωπικά δυό, τρεῖς καί πολλές φορές.

Λένιν

σ. Γκορμπουνόφ! Δόστε νά ἀντιγράψουν τήν ἐντολή μου καί στεῖλτε την στόν Κούρσκι.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

306

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ, ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ Β. Ι. ΓΙΑΧΟΝΤΟΦ

σ. Στάλιν! Διαβάστε το καί δόστε αὐστηρή ἐντολή: νά ἑτοιμάσουν σχέδιο στήν Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση [319].

28/II. *Λένιν*

σ. Γκορμπουνόφ!

Στεῖλτε το στόν Στάλιν καί μετά, ὅταν τό ἐπιστρέψει, παρακολουθεῖστε τήν ἐκτέλεση.

Πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Στό ζήτημα, ἄν οἱ ἰδιωτικές ἑνώσεις καί ἐπιχειρήσεις ὑπόκεινται στόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης, θεωρῶ ἀναγκαῖο νά Σᾶς πληροφορήσω τά παρακάτω:

1. *Σχετικά μέ τίς συνεταιριστικές ἑνώσεις:*

Σύμφωνα μέ τίς Διατάξεις γιά τήν ΕΑΕ καί τούς κανόνες γιά τόν προκαταρκτικό καί πραγματικό ἔλεγχο, πού τώρα ἔχουν ἀκυρωθεῖ, τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ εἶχε τό δικαίωμα ἐλέγχου τόσο τῶν κρατικῶν, ὅσο καί τῶν κοινωνικῶν ὀργανώσεων, καί μάλιστα, μέ τόν ὅρο κοινωνικές ὀργανώσεις πρέπει νά ἐννοοῦμε τίς συνεταιριστικές ὀργανώσεις... Τό διάταγμα τῆς 10 τοῦ Ἰούνη 1921 γιά τήν ἀκύρωση τοῦ προκαταρκτικοῦ ἐλέγχου σχετικά μέ τό συνεταιρισμό ἀκύρωσε τόν προκαταρκτικό ἔλεγχο τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, ὡστόσο ἡ «πραγματοποίηση τοῦ ἐλέγχου τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων ἀνατέθηκε στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ, μέ τή μορφή οὐσιαστικοῦ καί διαδοχικοῦ ἐλέγχου μέσα στά πλαίσια τῶν δικαιωμάτων καί τῶν καθιερωμένων κανόνων ἐλέγχου πού παραχωρήθηκαν στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ».

...Ἀφοῦ ὅμως τό διάταγμα τῆς 10 τοῦ Ἰούνη, ἀπόσπασμα τοῦ ὁποίου ἀναφέραμε πιό πάνω, δέν ἀκυρώθηκε, τό εἰδικό διάταγμα γιά τούς βιοτεχνικούς συνεταιρισμούς εἶναι ἀνάγκη, ὅπως φαίνεται, νά τό ἐννοοῦμε μέ τήν ἔννοια κατάργησης τοῦ προκαταρκτικοῦ ἐλέγχου. Ἀναγνωρίζοντας στήν ΕΑΕ τό δικαίωμα τοῦ διαδοχικοῦ ἐλέγχου τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, εἶναι ἀπαραίτητο ὅμως νά διατυπώσουμε τήν ἐπιφύλαξη ὅτι αὐτό τό δικαίωμα στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς πρέπει νά ἀναγνωριστεῖ μέ ὁρισμένους περιορισμούς. Στόν ἔλεγχο τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ δέν ὑπόκειται ἡ ἰδιωτική δραστηριότητα τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, δηλαδή, ἡ δουλιά γιά τήν ἐλεύθερη ἀγορά καί γιά τούς ἰδιῶτες. Στόν ἔλεγχο ὑπόκειται μόνο ἡ δουλιά τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν κρατικῶν παραγγελιῶν στόν τομέα τῆς σωστῆς δαπάνης τῶν χρηματικῶν ποσῶν καί τῶν ὑλικῶν πόρων πού χορηγεῖ τό κράτος...

νά αὐτό εἶναι σωστό!

Δέν εἶναι σωστό!! ἀπό ποῦ αὐτό;

„

2. *Σχετικά μέ τίς ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις:*

Γιά τή δραστηριότητα τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ὁ νόμος γιά τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ δέν καθορίζει κανένα δικαίωμα ὁσοναφορᾶ τήν ἐπιθεώρηση καί τόν ἔλεγχο... Ὅμως θά ἦταν λαθεμένο νά βγάλουμε τό συμπέρασμα ὅτι τά ὄργανα τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ δέν ἔχουν κανένα δικαίωμα ἐλέγχου σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἰδιωτική βιομηχανία. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐφόσον στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ ἀνατέθηκε ἡ παρακολούθηση τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διαταγμάτων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἄλλο τόσο εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἡ παραβίαση ἀπό τίς ἰδιωτικές βιομηχανίες τῶν διαταγμάτων αὐτῶν δίνει στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ τό δικαίωμα τῆς ἄσκησης ποινικῆς δίωξης τῶν παραβατῶν. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἐπειδή τώρα ἡ ἰδιωτική βιομηχανία σ' ἐμᾶς ἐπεκτείνεται μέ τήν ἐνοικίαση κρατικῶν ἐπιχειρήσεων, εἶναι ἐντελῶς ὁλοφάνερο ὅτι καί στήν περίπτωση αὐτή τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ πρέπει νά ἔχει καί ἔχει τό ἀντίστοιχο δικαίωμα ἐλέγχου. Τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ δέν μπορεῖ νά ἐλέγχει τόν κύκλο ἐργασιῶν καί τήν ἐμπορική δραστηριότητα τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐφόσον οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές δουλεύουν γιά τήν ἐλεύθερη ἀγορά, ὅμως ἐφόσον οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές καί γενικά κάθε ἰδιωτική ἐπιχείρηση δουλεύει μέ βάση τίς κρατικές παραγγελίες, ἄλλο τόσο τά δικαιώματα τοῦ ἐλέγχου τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ πρέπει νά εἶναι ὄχι μικρότερα ἀπό τά δικαιώματά του ὁσοναφορᾶ τίς συνεταιριστικές όρ-

ἀκριβῶς!

Λαθεμένο. Καί ἐδῶ μπορεῖ, ἀλλά μόνο *διαδοχικό* ἔλεγχο.

γανώσεις. Παράλληλα, ἀφοῦ οἱ ἐπιχειρήσεις πού ἔχουν δοθεῖ μέ ἐνοίκιο εἶναι περιουσία τοῦ κράτους καί δόθηκαν μόνο γιά προσωρινή ἐκμετάλλευση στούς ἐνοικιαστές, γι' αὐτό τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ ἔχει τό δικαίωμα ἐλέγχου, ὄχι μόνο σάν ὄργανο τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, τό ὁποῖο εἶναι ὑποχρεωμένο νά ἐπιβλέπει γιά τήν κανονική ἐκπλήρωση ἀπό τούς ἐνοικιαστές τῶν συμφωνιῶν, ἀλλά ἔχει ἐπίσης τό δικαίωμα νά ἐλέγχει τήν κανονική διαφύλαξη τῆς κρατικῆς περιουσίας καί τῆς χρησιμοποίησής της χωρίς νά ζημιώνεται τό κράτος...

σωστά! σωστά!

Κλείνοντας, θεωρῶ ἀναγκαῖο νά ὑποδείξω ὅτι, λόγω τῆς ἀντιφατικότητας καί τῆς ἀσυμφωνίας τῆς νομοθεσίας σχετικά μέ τά δικαιώματα τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ, εἶναι ἀναγκαῖο νά συμπληρωθεῖ ὁ νέος Νόμος σχετικά μέ τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ μέ τά ἀντίστοιχα ἄρθρα, τά ὁποῖα μέ ἀρκετή σαφήνεια θά καθορίζουν τά δικαιώματα τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τόσο τίς συνεταιριστικές ἐπιχειρήσεις, ὅσο καί τίς ἐπιχειρήσεις τῆς ἰδιωτικῆς βιομηχανίας.

Νά μή συμπληρωθεῖ, ἀλλά *νά ἐπεξηγηθεῖ* καί νά κωδικοποιηθεῖ.

Τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ Δικαιοσύνης
Β. Γιάχοντοφ

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

307

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

28 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Στόν σύντρ. Μόλοτοφ
(γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου)

Παρακαλῶ νά ρωτήσετε τηλεφωνικά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου σχετικά μέ τό ἀκόλουθο ζήτημα: γιά τήν ἐπιτάχυνση τοῦ ζητήματος σχετικά μέ τήν ὁδηγία τῆς ΚΕ [στήν ἀντιπροσωπεία] * στή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας προτείνω τό ἀρχικό σχέδιο τῆς ὁδηγίας αὐτῆς, πού δέν συναντᾶ, κατά τή γνώμη μου, μεγάλες ἀντιρή-

* Προστέθηκε διάλεξη πού χρειαζόταν έννοιακά καί πού παραλήφθηκε κατά τή γραφή. *Ἡ Σύντ.*

σεις ἀπό τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, νά τό στείλουμε ἀμέσως σήμερα στόν Τσιτσέριν, ὁ ὁποῖος νά διατηρήσει τό ἔγγραφο σέ πλήρη μυστικότητα, χωρίς νά βγάλει ἀντίγραφα καί ταυτόχρονα νά πάρει μέτρα, ὅπως ὅλα τά μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας, σέ γενική συνέλευση ἤ μέ κάποιον ἄλλον τρόπο γνωριστοῦν σήμερα κιόλας μέ τό σχέδιο αὐτό. Τότε ἡ ἐξέταση τοῦ ζητήματος μπορεῖ νά κερδίσει πολλά καί σέ ταχύτητα καί σέ σαφήνεια. Ἄς ὑποβληθοῦν γραπτές διορθώσεις στό σχέδιο αὐτό [320].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

308

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Θυμίστε μου ἀκόμη μιά φορά.

Στήν ἀρχή μάθετε ἀπό τόν Μόλοτοφ, τί εἴδους εἶναι τό ὑλικό αὐτό (1)·

(2) ποιός τό ἐπεξεργάστηκε·

(3) ποιά τά συμπεράσματα; [321]

28/II. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

309

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΤΙΧΟΜΙΡΟΦ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [322]

σ. Τιχομίροφ! Κατά τή γνώμη μου, δέν χρειάζεται καμιά ἀλλαγή.

Δέν πρέπει νά προσαρμόζουμε τό συνεταιρισμό πρός τή *ΝΕΠ*, ἀλλά τή *ΝΕΠ* πρός τό συνεταιρισμό.

Ὁ παραλληλισμός μέ τά συνδικάτα δέν εἶναι σωστός, θά ἦταν πιό κοντά στήν ἀλήθεια ὁ παραλληλισμός μέ τά Σοβιέτ.

Ἀφῆστε τήν παλιά διάρθρωση. Στρέψτε ὅλη τήν προσοχή καί ὅλες τίς δυνάμεις στήν ἐπιλογή τῶν *ἀνθρώπων* (αὐτή ἡ δουλιά δέν εἶναι σέ μᾶς καλά ὀργανωμένη) καί στή *νίκη πάνω στό ἰδιωτικό ἐμπόριο.*

Ὅλα γι' αὐτό τό σκοπό.

Καμιά ἀναδιοργάνωση.

Ὑπάρχουν πρακτικές ἐπιτυχίες; Φοβᾶμαι πώς δέν ὑπάρχουν.

Ὁ κύκλος ἐργασιῶν τό IX — 1
X — 3
XI — 6
XII — 10 ἑκατομ.προπολεμικά ρούβλια;
καί τό I τοῦ 1922; [323]

Τό % τῶν ἐξόδων; Ἀδυνατίζει ἤ δυναμώνει ὁ τοπικός συνεταιρισμός;

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Νά ἀντιγραφεῖ καί νά μοῦ δοθεῖ γιά ὑπογραφή. (Ἀντίγραφο στόν Τσιουρούπα καί στόν Μόλοτοφ.)

Γράφτηκε τήν 1η τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 6-7 τοῦ Νοέμβρη 1927 στήν ἐφημερίδα «Κοοπερατίβναγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 255

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

310

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Χ. ΠΕΤΕΡΣ [324]

Σύντρ. Πέτερς!

Τή συνάντηση εἶμαι ὑποχρεωμένος, δυστυχῶς, λόγω τῆς ἀρώστιας, νά τήν ἀρνηθῶ.

Ἐνάντια στή δωροδοκία κτλ., κτλ. ἡ Κρατική πολιτική διεύθυνση μπορεῖ καί πρέπει νά παλέψει καί νά τιμωρεῖ δικαστικά μέ ἐκτέλεση. Ἡ Κρατική πολιτική διεύθυνση ὀφείλει νά συμφωνήσει μέ τό ΛΕ Δικαιοσύνης καί μέσω τοῦ ΠΓ νά ἐκδόσει τήν ἀντίστοιχη ὁδηγία καί πρός τό ΛΕ Δικαιοσύνης καί πρός ὅλες τίς ὀργανώσεις.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε τήν 1η τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

311

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΠΟΥ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗΣ ΕΞΟΡΥΞΗΣ ΤΥΡΦΗΣ

Χάρη στή βοήθειά μου πήρατε τώρα ὅ,τι εἶναι ἀπαραίτητο γιά τίς δουλιές σας *. Παρόλη τή φτώχια μας καί τή μιζέρια, ἐκτός ἀπό τά χρηματικά ποσά πού δόθηκαν παλιότερα, σᾶς χορηγήθηκαν πάλι μεγάλα ποσά.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 260. *Ἡ Σύντ.*

Νά φροντίζετε αὐστηρά:

1. Νά μήν κάνετε τίποτε ἄσκοπα,

2. νά μήν ἐπεκταθεῖτε περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἐπιτρέπουν τά χρηματικά ποσά πού σᾶς χορηγήθηκαν,

3. τά πειράματα πού κάνετε νά πάρουν στόν ἀνώτατο βαθμό τεκμηρίωση καί νά δόσουν τελική ἀπάντηση γιά τήν πρακτική καί οἰκονομική χρησιμότητα τοῦ νέου τρόπου ἐξόρυξης τύρφης,

4. νά δόσετε ἐξαιρετική προσοχή στό νά κρατοῦνται λογαριασμοί μέ ἐκθέσεις γιά τή δαπάνη τῶν ποσῶν πού σᾶς χορηγήθηκαν.

Οἱ ἀπολογισμοί πρέπει νά γίνονται ἔτσι, ὥστε νά μπορεῖ νά κρίνουμε γιά τήν ἀξία τῆς ἐξορυσσόμενης τύρφης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στό βιβλίο: «Ὁ Λένιν στό οἰκονομικό μέτωπο. Συλλογή ἀναμνήσεων». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

312

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [325]

στόν Κράσιν ἤ στόν Λεζάβα

Παρακαλῶ ἐξηγεῖστε μου κατανοητά (εἶμαι ἄρωστος καί χοντροκέφαλος) τό πολύ σέ δέκα σειρές τή διαφορά μεταξύ:

1) τῆς κατάργησης τοῦ ἀπόλυτου μονοπωλίου στό ἐξωτερικό ἐμπόριο μέ τήν ἀντικατάστασή του μέ τό καθεστώς τῶν ἐμπορικῶν ἐκχωρήσεων

καί 2) τή διατήρηση τοῦ (ὄχι ἀπόλυτου) μονοπωλίου στό ἐξωτερικό ἐμπόριο μέ τό διάταγμα: οἱ ἰδιωτικές ἐμπορικές φίρμες κλείνουν συμφωνίες μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά τόν ἐφοδιασμό τους μέ ἐμπορεύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ;

Συγκεκριμένα; Προσιτά; Ποῦ βρίσκεται ἡ διαφορά;

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

313

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

3 τοῦ Μάρτη 1922.

Σύντρ. Μόλοτοφ!

Σᾶς στέλνω τήν ἀλληλογραφία μου μέ τόν σύντρ. Κράσιν (§ 12 τῶν θέσεων τοῦ Σοκόλνικοφ), γιά τίς ὁποῖες σᾶς ἔκανα λόγο σέ ἄλλο γράμμα *.

Κατά τή γνώμη μου, ἀπό τήν ἀσάφεια τῆς ἀπάντησης φαίνεται ὅτι ὁ Κράσιν δέν μπορεῖ νά ἀποδείξει τή διαφορά ἀνάμεσα στίς δυό διατυπώσεις.

Τό συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπό δῶ εἶναι τοῦτο: ὅτι ὁ Σοκόλνικοφ ἐπινοεῖ διαφωνίες καί ὅτι πρέπει νά γίνουν δεκτές οἱ θέσεις τοῦ Λεζάβα χωρίς ἀλλαγές [326].

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

314

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

5. III. 1922.

Ἀπόρρητο

σ. Γκορμπουνόφ!

Σχετικά μέ τό ἐπισυναπτόμενο βιβλίο θά ἤθελα νά μιλήσω μέ τόν Οὔνσλιχτ [327].

Κατά τή γνώμη μου, αὐτό μοιάζει μέ «λογοτεχνική κάλυψη λευκοφρουρίτικης ὀργάνωσης».

Μιλεῖστε μέ τόν Οὔνσλιχτ, ὄχι ἀπό τηλεφώνου, καί ἄς μοῦ γράψει ἀπόρρητα, καί νά ἐπιστρέψει τό βιβλίο.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 425-426. *Ἡ Σύντ.*

315

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ

Στόν διευθυντή τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων σύντρ. *Πιατακόφ*

'Αντίγραφο — *στό προεδρεῖο τῆς Κρατικῆς 'Επιτροπῆς σχεδίου*

Σέ σχέση μέ τήν ἐπιχορήγηση μεγάλων χρηματικῶν ποσῶν γιά τή *Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης*, σ' 'Εσᾶς, σύμφωνα μέ τόν προϋπολογισμό τῆς *Γενικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης*, πρέπει νά ἔχουν μείνει ἐλεύθερες μερικές πιστώσεις, τίς ὁποῖες ὑπολογίζατε πρίν τήν ἐπιχορήγηση αὐτή νά διαθέσετε γιά τίς ἀνάγκες τῆς *Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης*.

Σᾶς παρακαλῶ, ἕνα μέρος τῶν πιστώσεων πού ἔχουν ἀποδεσμευτεῖ νά τό χρησιμοποιήσετε γιά νά δόσετε ἰδιαίτερη προσοχή στήν ἐνίσχυση τῆς ἐξόρυξης τύρφης στήν περιφέρεια ὅπου σχεδιάζεται νά γίνει ἡ οἰκοδόμηση τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τοῦ 'Ιβάνοβο-Βοζνεσένσκ, γιά τόν ὁποῖο ὑπάρχουν ἀντίστοιχες ἀποφάσεις τοῦ προεδρείου τῆς Κρατικῆς 'Επιτροπῆς σχεδίου τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1921 καί τοῦ Φλεβάρη 1922 *.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

316

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. Μόλοτοφ!

Προτείνω νά συγκεντρώσετε τίς ψήφους τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, ὥστε χωρίς καθυστέρηση νά ψηφιστεῖ ἡ ἀκόλουθη πρόταση (γιά τήν ὁποία προκαταρκτικά κουβέντιασα μέ τόν Στάλιν, τόν Κάμενεφ καί τόν Ζηνόβιεφ):

1) Νά ὑποχρεωθεῖ ὁ σύντροφος Ρουτζουτάκ νά ἀναχωρήσει στό σανατόριο καί ὥς τό συνέδριο ** νά μή φύγει ἀπό ἐκεῖ, τηρώντας αὐστηρά τόν κανονισμό του.

2) Νά ὑποχρεωθεῖ ὁ γιατρός... (πῶς ὀνομάζεται ἐκεῖνος, τῆς ΚΕ; Καί ἄν αὐτός δέν θά ὑπάρχει, τότε ὁ Σεμάσκο) νά ὀργανώσει ἀμέσως γιά τόν Ρουτζουτάκ ἐνισχυμένη τροφή καί

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 69. *Ἡ Σύντ.*

** Πρόκειται γιά τό ΧΙ συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (μπ). *Ἡ Σύντ.*

θεραπεία, σάν φυματικό, σέ ἕνα ἀπό τά καλύτερα σανατόρια, ἔτσι πού ὥς τό συνέδριο τοῦ Κόμματος καί ὥς τήν ὁλομέλεια (24/III) νά προλάβει νά θεραπευτεῖ καλύτερα καί νά ξεκουραστεῖ [328].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

317

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. Ε. ΤΣΟΥΤΣΚΑΓΕΦ

Στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας στόν σ. Τσουτσκάγεφ

Σᾶς στέλνω γράμμα τοῦ *Μ. Μπαγκάγεφ.* Σᾶς ἀναθέτω νά ἐλέγξετε τά γεγονότα πού ἐκτίθενται στό γράμμα του, νά ἐξετάσετε τήν αἰτία καθορισμοῦ δυσανάλογης ὡς πρός τή σοδιά φορολογικῆς κλίμακας καί νά τιμωρήσετε τούς αἴτιους γιά ὑπέρβαση ἐξουσίας κατά τή συγκέντρωση τοῦ φόρου σέ εἶδος καί γιά τό βασάνισμα τῶν ἀγροτῶν, καί ἐπίσης νά ἐξακριβώσετε τί γίνεται μέ τή συγκέντρωση σέ ἄλλες ἐπαρχίες τοῦ κυβερνείου Νοβονικολάγεβσκ.

Εἶναι ἀνάγκη νά πάρετε ἐξαιρετικά δραστήρια μέτρα γιά νά ἐξασφαλίσετε πλήρως μέ σπόρο τά μέρη πού ὑπόφεραν ἀπό τήν ἀντικανονική συγκέντρωση τοῦ φόρου σέ εἶδος.

Γιά τήν ἐκτέλεση νά μοῦ γράψετε [329].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1949 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

318

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

σ. Τσιτσέριν!

Τό στέλνω σέ Σᾶς καί στόν Λιτβίνοφ [330]. Ἄν δέν τό ἔχετε δεῖ, κοιτάξτε το ἤ ἀναθέστε σέ κάποιον νά τό διαβάσει καί νά Σᾶς πεῖ.

Ὁ συγγραφέας, ὅπως φαίνεται, εἶναι ἐπικίνδυνος παλιάνθρωπος, γνησιότατος labour lieutenant of the capitalist class *.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

319

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

σ. Μόλοτοφ!

Ἄν μέ χρειαστεῖτε, παρακαλῶ πολύ, νά μή διστάσετε νά μέ καλέσετε. Ὑπάρχει τηλέφωνο (τό ξέρουν καί οἱ τηλεφωνήτριες τοῦ ρυθμιστικοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου τοῦ III ὀρόφου καί ἡ Φότιεβα). Μπορεῖτε νά στείλετε ἔγγραφα μέσω τῆς Φότιεβα. *Μπορῶ πέρα γιά πέρα καί νά ἔρθω:* ἔρχομαι εὐχαρίστως, αὐτό χρειάζεται λιγότερο ἀπό μιά ὥρα.

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 6 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

320

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΓΚΛΙΑΣΣΕΡ

σ. Γκλιάσσερ! Ἡ δουλιά μέ τή σύνταξη τῆς ὁμιλίας αὐτή τή φορά εἶναι κατά πολύ καλύτερη ἀπό τήν προηγούμενη, ὅμως παρ' ὅλα αὐτά ἀκόμη εἶναι ἄσχημη. Παραβάλλετε προσεκτικά τό πρῶτο κείμενο καί τό διορθωμένο ἀπό μένα [331].

Ὁ συντάκτης τῆς ὁμιλίας δέν πρέπει νά ἀφήνει ἀνοησίες καί κενά πού δημιουργοῦν ἔκδηλα παρανοήσεις. Ὁ συντάκτης τῆς ὁμιλίας πρέπει νά μπορεῖ μέ 2-3 λέξεις νά *συμπληρώνει* τά κενά, ὥστε νά ὑπάρχει πάντα *ἀλληλουχία*. Νά μή διστάζει νά περνᾶ, κάποτε, ἀπό τό πρῶτο στό τρίτο πρόσωπο ((«ὁ ὁμιλητής, ἀφοῦ ἔθιξε τοῦτο ἤ ἐπανέλαβε αὐτό, εἶπε στή συνέχεια»: (ξανά πρῶτο πρόσωπο))).

* — ἐργάτης ἐντολοδόχος τῆς τάξης τῶν καπιταλιστῶν. *Ἡ Σύντ.*

Οἱ ἔμπειροι καί ἐπιδέξιοι συντάκτες ὁμιλιῶν πάντα χρησιμοποιοῦν στενογραφημένες σημειώσεις σάν ὑλικό, ὥστε *χωρίς νά διστάζουν* νά βάζουν τό ἕνα στό πρῶτο πρόσωπο, τό ἄλλο στό τρίτο πρόσωπο, χωρίς νά ἐπιδιώκουν τή γελοία ἀξίωση (ὅλα στό πρῶτο πρόσωπο, τελείως ὅλα), πού καί γελοία εἶναι καί ἐπιζήμια.

7/ΙΙΙ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

321

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ [332]

Ἀντίγραφα στόν Γκορμπουνόφ καί στόν Σμολιανίνοφ

Σύντροφε Χιντσούκ!

Δέν μπορῶ νά δεχτῶ τούς συνεταιριστές λόγω τίς ἀρώστιας. Αὔριο θά δημοσιευτεῖ ὁ λόγος μου, ὅπου μιλῶ γι' αὐτή τήν ἀρώστια *. Σχετικά μέ τούς συνεταιριστές φοβᾶμαι μήπως φούσκωσαν εἰκονικά τό παθητικό τους, μεταβιβάζοντάς το σέ Σᾶς. Διαβιβάζω τό σημείωμά Σας στούς Γκορμπουνόφ καί Σμολιανίνοφ καί Σᾶς παρακαλῶ τόν τελικό ἀκριβή ὑπολογισμό τοῦ ἐνεργητικοῦ καί παθητικοῦ νά τόν στείλετε σ' αὐτούς γιά νά μοῦ ἀνακοινώσουν τό ἀποτέλεσμα.

Πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεση μέ τό δάνειο ἐκεῖνο πού, φεύγοντας, περιμένατε ἀπό συνεταιρισμό τοῦ ἐξωτερικοῦ;

Θά περιμένω δελτία Σας μέ σύντομο περιεχόμενο σχετικά μέ τό πῶς ἀναπτύσσεται ὁ συνεταιριστικός μηχανισμός στή Ρωσία (ἔχω μόνο παλιούς ἀριθμούς: Σεπτέμβρης — 1 ἑκατομμύριο, Ὀχτώβρης — 3, Νοέμβρης — 6 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια). Μήπως ἔχετε τώρα στοιχεῖα κατά δεκαήμερο; Ἔχετε μήπως ἀκριβῆ στοιχεῖα γιά τό πόσες ἑνώσεις κυβερνείων Σᾶς στέλνουν σωστούς ἀπολογισμούς καί πόσες δέν στέλνουν; Ἐφαρμόζετε τήν πληρωμή τῶν στελεχῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ σέ ἐξάρτηση ἀπό τό μέγεθος τοῦ κύκλου ἐργασιῶν

* Πρόκειται γιά τήν ὁμιλία «Γιά τή διεθνή θέση καί τήν ἐσωτερική κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 1-16). *Ἡ Σύντ.*

τους καί τήν ἐπίτευξη ἐπιτυχίας πού ἐκφράζεται μέ τήν πτώση τοῦ ποσοστοῦ ἐξόδων γιά τό μηχανισμό μας;

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀπαντήσετε λακωνικά στά ζητήματα αὐτά καί νά μοῦ ἀνακοινώσετε συμπληρωματικά τί σοβαρά μέτρα ἐλέγχου χρησιμοποιεῖ ἡ διοίκηση τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν γιά νά γίνει ὁ συνεταιρισμός μας πραγματικό ἐμπορικό ὄργανο καί ὄχι γραφειοκρατικό. Τό γράμμα τοῦ Τιχομίροφ, πού τό πῆρα πρίν λίγο καί στό ὁποῖο ἀπάντησα *, μοῦ προκάλεσε ὄχι λίγες ἀμφιβολίες σχετικά μ' αὐτό, ὅπως καί ἡ ἀπόπειρα νά ἐκδόσετε τήν ἑβομαδιαία ἐφημερίδα «Κοοπερατίβνογε Ντιέλο **. Πιθανόν σέ Σᾶς κάθονται σέ ὑψηλές θέσεις, πού δέν τούς ἀνήκουν, γραφειοκράτες καί διανοούμενοι, πού εἶναι ἱκανοί νά παίζουν μέ τά χαρτιά, νά παίζουν μέ τίς ἐφημερίδες, ἀλλά νά ἐμπορεύονται δέν εἶναι ἱκανοί.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 7 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

322

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Σ. ΒΑΡΓΚΑ [333]

8/ΙΙΙ.

Ἀγαπητέ σύντροφε Βάργκα!

Εἶμαι ἄρωστος. *Δέν εἶμαι* καθόλου *σέ θέση* νά ἀναλάβω κάποια δουλιά.

Ἄν θέλετε νά συντάξετε τή συλλογή (μέ περικοπές ἀπό τά ἔργα μου ἤ ἀπό μέρη τους) δέν θά ἔχω, βέβαια, καμιά ἀντίρηση, ὅμως θά πρέπει νά ἀνακοινώσετε ὅτι τήν εὐθύνη γιά τήν ἐπιλογή τῶν περικοπῶν τήν ἔχετε ὁ ἴδιος.

Ἡ δική μου παράκληση εἶναι:

1) πιό πληρέστερες περικοπές νά παραθέσετε ἀπό τά ἔργα μου τῆς ἄνοιξης τοῦ 1918 ἐνάντια στούς «ἀριστερούς», γιά τόν «κρατικό καπιταλισμό» καί γιά τίς δυσκολίες *Διεύθυνσης*, σάν *ἰδιόμορφο* καθῆκον·

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 309. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 387, 390-391. *Ἡ Σύντ.*

2) ἀπό τήν μπροσούρα ἐνάντια στήν «Παιδική ἀρώστια» (τούς γενικούς κανόνες τακτικῆς καί στρατηγικῆς) (νά παραθέσετε περικοπές πιό πλήρεις) *·

NB 3) ***ποτέ*** δέν πρέπει νά παραθέσετε περικοπές ἀπό λόγους μου (τό κείμενό τους πάντα εἶναι ἄσχημο καί ἀποδόθηκε πάντα μέ ἀνακρίβεια)· νά παραθέσετε περικοπές μόνο ἀπό τά **ἔργα** μου.

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Ἐπίλογο ἐπίσης *δέν* μπορῶ νά ὑποσχεθῶ. Νά ἀνακοινώσετε ὅτι τήν εὐθύνη γιά τήν ἐπιλογή τῶν περικοπῶν τήν φέρετε *ὁ ἴδιος*[334].

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στά γερμανικά τό 1923 στήν «Jahrbuch fur Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23». Hamburg

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

323

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

(Ἀντίγραφο στόν σύντρ. Κάμενεφ)

Σύντρ. Τσιτσέριν!

Ἄρθρο δέν μπορῶ νά Σᾶς δόσω. Παρακαλῶ νά μήν ὑπολογίζετε καθόλου σέ μένα. Ἔπρεπε νωρίτερα νά ἐνδιαφερθεῖτε νά βρεθεῖ πολύ ὑπεύθυνος καί πολύ ἔξυπνος συντάκτης γιά ὅλα, ὅσα θά δημοσιεύσουμε στίς ἀγγλικές ἐφημερίδες. Χωρίς τό διορισμό τέτιου συντάκτη, πολύ φοβᾶμαι πώς στή «Μάντσεστερ Γκάρντιαν» θά δημοσιευτοῦν παλιοάρθρα, πού μόνο ζημιά θά μᾶς κάνουν. Ἀκριβῶς τώρα πού ὑπάρχει κίνδυνος νά μεγαλώσει πολύ ἡ πιθανότητα ματαίωσης τῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας ἀπό τούς γάλλους, πρέπει νά μετατραποῦν τά ἄρθρα μας σέ μαχητική ἐξόρμηση, δηλαδή νά δόσουμε καί ἕνα ἐντελῶς σαφές σχέδιο ἀνόρθωσης τῆς Ρωσίας σέ

* Πρόκειται γιά τό βιβλίο «Ὁ «ἀριστερισμός» παιδική ἀρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 41ος, σελ. 1-104). *Ἡ Σύντ.*

μή καπιταλιστική βάση καί μιά καυστική καταγγελία τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν γιά πλήρη ἀνικανότητα, σύγχυση καί μωρία [335].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 8 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

324

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

Ἐντελῶς ἀπόρρητο

Στόν σ. Κράσιν

σ. Κράσιν!

Σέ μιά ἀπό τίς τελευταῖες συναντήσεις μας μοῦ εἴπατε ὅτι εἴχατε διαπραγματεύσεις μέ ἕναν ἄγγλο ἔμπορο γιά τή δημιουργία κοινῆς ἑταιρίας ἐκποίησης πολύτιμων λίθων κτλ.

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε λίγες σειρές: βγῆκε μήπως τίποτε ἀπ' αὐτό τό σχέδιο; Τό ἴδιο καί γιά τή Γερμανία.

Μετά, παρακαλῶ, νά μοῦ ἀπαντήσετε: μπορεῖτε μήπως νά πεῖτε σέ κάποιον νά κάνει ἕνα σύντομο (σέ 2-3 σελίδες) δελτίο μέ συγκεκριμένα στοιχεῖα πού νά χαρακτηρίζουν τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐξωτερικοῦ μας ἐμπορίου στούς τελευταίους μῆνες, λογουχάρη, γιά τούς τελευταίους 6 μῆνες; Εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νά τά ἔχω τά στοιχεῖα αὐτά γιά τήν εἰσήγηση στό συνέδριο τοῦ Κόμματος *. Ἀπαρίθμηση ζητημάτων κατά προσέγγιση:

Ἀριθμός ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μέ τά ἄλλα κράτη μέ ὑπόδειξη τοῦ χρόνου καί μήνα σύναψής τους.

Ἀριθμός μικτῶν ἐμπορικῶν ἑταιριῶν πού δημιουργήθηκαν μέ καπιταλιστές διαφόρων ἐθνῶν.

Ἰσοζύγιο εἰσαγωγῶν καί ἐξαγωγῶν κατά μήνα σέ προπολεμικά ρούβλια, γιά τούς τελευταίους μῆνες.

Παραγγελίες καί εἰσαγωγή μέ ὑποδιαίρεση σέ εἴδη ἐπισιτισμοῦ καί ἀντικείμενα βιομηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

---

* Πρόκειται γιά τό ἐπικείμενο XI συνέδριο τοῦ ΚΚΡ (μπ). *Ἡ Σύντ.*

Ἀριθμός ἐμπόρων, χωριστά ρώσων καί ξένων, πού χρησιμοποιεῖ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, πού παίρνουν μεσιτικά κτλ. [336].

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 10 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια

325

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

Ἐπεῖγον

στόν σύντρ. Μόλοτοφ

Νά στείλετε ἀμέσως κρυπτογραφικό τηλεγράφημα ἀπομέρους τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς πρός ὅλες τίς Ἐπιτροπές κυβερνείων, οἱ ἀντιπρόσωποι γιά τό συνέδριο τοῦ Κόμματος νά ἔχουν μαζί τους ὅσο τό δυνατό λεπτομερέστερα στοιχεῖα καί ὑλικά σχετικά μέ τά πολύτιμα ἀντικείμενα πού ὑπάρχουν στίς ἐκκλησίες καί στά μοναστήρια καί γιά τήν πορεία τῆς δουλιᾶς σχετικά μέ τήν κατάσχεσή τους [337].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 12 τοῦ Μάρτη 1922 ὥρα 13 καί 35΄ λεπτά

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ν. Σ. Ἀλληλούγεβα

326

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

σύντρ. *Ἐνουκίτζε!*

Παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε σέ τηλεφωνογράφημα στό ὄνομα τοῦ σ. *Γκορμπουνόφ,* ἄν κατορθώσατε τελικά νά ἐξασφαλίσετε τά δυό διαμερίσματα γιά τά μέλη τῆς *Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου,* γιά τά ὁποῖα Σᾶς ἔγραψα, κι' Ἐσεῖς ἀπαντήσατε πώς ὅλα τά μέτρα ἔχουν παρθεῖ.

Ἡ παραχώρηση τῶν δυό διαμερισμάτων στήν *Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου* εἶναι ἐντελῶς ἀναγκαία [338].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

327

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [339]

Ἐπεῖγον!!

σύντρ. Γκορμπουνόφ!

Ἀνακοινῶστε, παρακαλῶ, στόν σύντρ. Ράντσενκο ὅτι ἐγώ προσωπικά θά εἶμαι ὑπέρ. Ὅμως νά παραχωρήσει χρυσό μπορεῖ *μόνο τό Πολιτικό Γραφεῖο*, ὅπου καί πρέπει νά ὑποβληθεῖ τό γρηγορότερο (νομίζω, μέσω τῆς ἐπιτροπῆς χρυσοῦ;) καί πιό ἐμπεριστατωμένα νά τεκμηριωθεῖ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

328

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

15 τοῦ Μάρτη 1922.

στούς σ.σ. *Κάμενεφ καί Στάλιν*

Τό ζήτημα σχετικά μέ τό κυκλοφοριακό ἀπόθεμα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μοῦ φαίνεται ὅτι τό λύνουν σωστά ὁ Κράσιν καί ὁ Τσιουρούπα. Ὁ Σοκόλνικοφ κάνει αὐτό τό λάθος, ὅτι θεωρεῖ τά κρατικά τράστ αὐτοτελῆ καί σταθερά, ἄν καί δέν ἔκανε στήν πράξη τίποτε γιά τήν πραγματική ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ.

Τά κρατικά τράστ εἶναι ἀπ' αὐτόν ἀνεξέλεγκτα καί ἀναπόφευκτα θά ὁδηγηθοῦν σέ κρίση.

Τό ζήτημα πρέπει νά λυθεῖ σέ ἐξάρτηση ἀπό τοῦτο καί μόνο ἀπό τοῦτο: ποῦ εἶναι καλύτερα ἐξασφαλισμένα ἡ σωστή κυκλοφορία

καί τό μεγαλύτερο κέρδος. Γι' αὐτό καί μοῦ φαίνεται σωστή ἡ λύση τοῦ Κράσιν καί τοῦ Τσιουρούπα [340].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

329

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

Πρός τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν
Στόν σύντρ. *Σοκόλνικοφ*

Ἐπειδή στόν Τύπο καί τῶν Σοβιέτ καί στόν κομματικό, ἀπ' ἀφορμή τήν ἔκθεση τῆς Γκλαβζεμχόζ * στίς 18—25/IX—21, ἡ δουλιά τοῦ σ. *Ρουνόφ* ὁμόφωνα εἶχε τότε ἐκτιμηθεῖ σάν ἐξαιρετικά ἐπιτυχής στόν τομέα τῆς δημιουργίας προλεταριακῆς γεωργίας, ἔχοντας ὑπόψη ὅτι ἡ ἐκτίμηση αὐτή ἐπικυρώθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 30/IX — 21, νομίζω ὅτι πρέπει, ὁπωσδήποτε, νά ἱκανοποιηθεῖ πλήρως ἡ συνημμένη παράκληση τοῦ Ρουνόφ [341].

Παρακαλῶ τόν σ. Σοκόλνικοφ χωρίς καθυστέρηση νά μοῦ ἀπαντήσει στό θέμα αὐτό συγκεκριμένα, μέσω τοῦ συντρόφου Γκορμπουνόφ [342].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 15 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 14 τοῦ Φλεβάρη 1924 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ 36

Δημοσιεύται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

330

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

σ. Κούρσκι!

Ὁ σ. Τσιουρούπα Σᾶς ἔστειλε γράμμα σχετικά μέ τό τράστ ζάχαρης [343].

Παρακαλῶ νά δόσετε ἐξαιρετική προσοχή στήν ὑπόθεση αὐτή.

Νά καθορίσετε τόν *καλύτερο* ὑπάλληλο.

Νά ἐλέγχετε *π ρ ο σ ω π ι κ ά*.

Νά δείξετε τήν πιό μεγάλη δραστηριότητα καί αὐστηρότητα.

Στά κρατικά μας τράστ ὑπάρχουν πλῆθος ἀσχημίες. Καί οἱ χειρότεροι ἀσχημονοῦντες, ἀργόσχολοι, τεμπέληδες, εἶναι οἱ «εὐσυνείδητοι» κομμουνιστές, πού ἀφήνουν νά τούς σέρνουν εὐσυνείδητα ἀπό τή μύτη.

Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης καί τό Ἐπαναστατικό Δικαστήριο, πρίν ἀπ' ὅλα, εἶναι ὑπεύθυνοι γιά τή σκληρή δίωξη τῶν τεμπελχανάδων καί τῶν λευκοφρουριτῶν, οἱ ὁποῖοι παίζουν μαζί τους.

18/III. 1922. Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1937 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» ἀρ. φύλ. 21 καί «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 19

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

331

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ [344]

18/III — 1922. *Ἀπόρρητο*

Σύντρ. Οὔνσλιχτ!

Θυμᾶστε, κάποτε Σᾶς ἔγραψα νά μήν ἐπιτραπεῖ στό γιό τοῦ Ρόμπερτ Ἐντουάρντοβιτς Κλασσόν νά φύγει στό ἐξωτερικό; Σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔχω τώρα, τά αἴτια *ἐκλείπουν*. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἀπό τήν πλευρά μου ἐμπόδια γιά τήν ἀναχώρησή του δέν ὑπάρχουν.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ

332

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΣΚΒΟΡΤΣΟΦ-ΣΤΕΠΑΝΟΦ

19/III.

σύντρ. Στεπάνοφ!

Μόλις τέλειωσα τό διάβασμα 160 σελίδων τοῦ βιβλίου Σας [345].

Ὅσο λυσσαλέα (μέχρι τό ἀνεπίτρεπτο) Σᾶς ἔβριζα, γιατί καταφέρατε τώρα νά κάθεστε μῆνες ὁλόκληρους γιά νά ἀνασκευάσετε

τόν Κοῦνοφ, ἄλλο τόσο εἶμαι ἐνθουσιασμένος ἀπ' αὐτό τό βιβλίο. Αὐτό θά πεῖ καλή δουλιά! Αὐτό θά πεῖ ὑπόδειγμα γιά τό πῶς πρέπει νά μαθαίνει κανείς ἕναν πρωτόγονο ρῶσο *ἀπό τό ἄλφα*, ὅμως νά μή τοῦ μαθαίνει τή «μισή ἐπιστήμη», ἀλλά *ὅλη τήν ἐπιστήμη*.

Γράψτε ἀκόμη (ἀφοῦ πρῶτα ἀναπαυτεῖτε, *ὅπως πρέπει)* ἕνα τέτιο τόμο γιά τήν ἱστορία τῆς θρησκείας καί *ἐνάντια σέ κάθε* θρησκεία (μαζί καί τήν καντιανή καί ἄλλη ραφιναρισμένη-ἰδεαλιστική, ἤ ραφιναρισμένη-ἀγνωστικιστική), μέ ἀνασκόπηση τῶν ὑλικῶν σχετικά μέ τήν ἱστορία τοῦ ἀθεϊσμοῦ καί *τή σύνδεση* τῆς ἐκκλησίας μέ τήν ἀστική τάξη.

Ἀκόμη μιά φορά: χαιρετισμούς καί συγχαρητήρια γιά τήν ὑπέροχη ἐπιτυχία.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Στή σελίδα 97 θά εἶναι λάθος. Ὁ Ρεσπόντεκ τά μπέρδεψε [346]. Συμβουλεύω νά πάρετε τήν πρώτη πηγή καί νά παραγγείλετε νά γίνει ἔλεγχος. Ἐπισυνάπτω ἕνα γράμμα γιά τόν Ποπόφ (μπορεῖτε νά τό στείλετε μέσω τῆς γραμματέα μου).

P. P. S. Τόν πρόλογο τόν στέλνω στήν γραμματέα.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

333

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

στούς *σ. Ρίκοφ καί Τσιουρούπα*

Πολύ σπουδαῖο. Εἶμαι ὁλοκληρωτικά ὑπέρ. Τόν Πιατακόφ, γιά τήν ὥρα (ὥς τόν ἐρχομό τοῦ Σμίλγκα) θά τόν **στείλουμε** στή *Γενική διεύθυνση καυσίμων* καί *στό ΑΣΛΟ*.

Μετά τό διάβασμα, παρακαλῶ, ἀμέσως νά τό στείλετε στόν **Μόλοτοφ** γιά νά τό ὑποβάλει γιά ἐπικύρωση στό *Πολιτικό Γραφεῖο* [347].

Γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν — νά λάβει γνώση [348].

19/ΙΙΙ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

334

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΚΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Στό Οίκον. συμβ. τῆς Νοτιοανατολικῆς ἀκρινῆς περιοχῆς
'Αντίγραφο *στήν περιοχή τοῦ Ντόν*
Στήν 'Εκτελεστική ἐπιτροπή τῆς περιφέρειας Σάλσκ

'Η ἐκχώρηση στόν Κρούπ 50 χιλιάδων ντεσιατίνων, πού γιά τήν ὑπόθεση αὐτή ἦρθαν σέ *Σᾶς* οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Γεωργίας 'Ανταμόβιτς καί ἕνας ἀκόμη σύντροφος καί οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Κρούπ Κλέττε, Φοῦλτε, καί Τσεγκχάου, ἔχει τεράστια σημασία, ὄχι μόνο οἰκονομική, ἀλλά καί πολιτική. Πρέπει νά ἐντείνετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά συμβάλετε στήν ὑπογραφή τῆς συμφωνίας ἐκχώρησης, κάθε ἀδιαφορία γιά τήν ὑπόθεση αὐτή θά τή θεωρήσω ἔγκλημα. Τηλεγραφεῖστε σύντομα ἐκτέλεση. Ταχυδρομικά νά στείλετε ὅλες τίς λεπτομέρειες [349]

19/III — 1922. 'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

335

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

20. III. 1922.

σ. Σοκόλνικοφ!

Γράψτε μου, παρακαλῶ,

1) ἄν πήρατε καί διαβάσατε τό σημείωμα τοῦ σ. Μπελόφ: «Τό σχέδιο τῆς οἰκονομικῆς ἐξόρμησης μέχρι τή νέα σοδιά τοῦ 1922» καί τή γνώμη Σας.

2) Πῶς ὀργανώθηκε ὁ ἔλεγχος τῆς συγκέντρωσης τῶν φόρων σέ χρῆμα;

Στήν πρώτη σελίδα νά μποῦν τά στοιχεῖα. Κάθε δέκα μέρες ἐκθέσεις; Τηλεγραφικά ἤ ταχυδρομικά;

Πόσα κυβερνεῖα στέλνουν ἐκθέσεις κανονικά;

% % καθυστερημένων πληρωμῶν φόρων κατά μέσο ὅρο καί *ἀπό πότε — μέχρι πότε;*

3) Πῶς γίνεται ὁ ἔλεγχος τῆς Κρατικῆς τράπεζας στά ψωριάρικά μας κρατικά τράστ, στά ὁποῖα οἱ ἐπιτήδειοι ἀπατεῶνες σέρνουν

ἀπό τή μύτη τούς εὐσυνείδητους καί τελείως ἀγιούτσικους κομμουνιστές, προέδρους τῶν διοικήσεων κτλ.; [350]

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

336

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [351]

20/III.

σ. Κράσιν!

Δέν συμφωνῶ μαζί Σας. Ὁ Λεζάβα εἶναι πολύ ἀγαπητός σύντροφος, ὅμως τήν ἀδυναμία του τήν ἀπόδειξε πέρα γιά πέρα.

Χρειάζεται διαφορετικό συμβούλιο (ΠΓ) καί σ' αὐτό μιά τριάδα πού νά τήν ἀποτελοῦν: Ἐσεῖς + Φρούμκιν + Ράντσενκο, γιατί Ἐσεῖς συχνά ταξιδεύετε, ἐνῶ ἡ *ἐξουσία* πρέπει νά βρίσκεται στή Ρωσία. Καί ἐπιπλέον, Ἐσεῖς εἶστε ἀκόμη καί διπλωμάτης. Ὅμως χοντροδουλιά, ξεκαθάρισμα τῶν ἀπατεώνων, ἐπίβλεψη τῆς τάξης, χτύπημα καί ξήλωμα γιά μή ἐκπλήρωση καθήκοντος, Ἐσεῖς δέν κάνετε. Ἐσεῖς πρέπει νά καθοδηγεῖτε, καί γιά τή χοντροδουλιά χρειάζονται ἄνθρωποι **δυνατοί,** καί ὄχι ὁ Λεζάβα. Θά μάθουν.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

337

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

στόν *σύντρ. Γκορμπουνόφ*

Κάντε ἔλεγχο, ἄν ἔχουν σταλεῖ οἱ βίζες πού ἐπιτρέπουν τόν ἐρχομό στή Ρωσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀμερικανῶν καπιταλιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἄρχισαν μέ τόν Ρίκοφ διαπραγματεύσεις γιά τήν πώληση στή Ρωσία ἀγροτικῶν μηχανῶν ἀξίας 40 ἑκατομ. δολλαρίων. Ἄν ἡ ἄδεια γιά τόν ἐρχομό δέν στάλθηκε ἀκόμη, ἐξακριβῶστε τούς ὑπαίτιους γιά τή χρονοτριβή γιά νά μπορέσω νά τούς τιμωρήσω αὐστηρά.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

338

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ ΚΑΙ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ [352]

21/III. 1922.

σ.σ. Φρούμκιν καί Ράντσενκο!

Σέ συζήτηση μαζί μου, χθές, ὁ Κράσιν ἔκφρασε τό φόβο του ὅτι καί οἱ δυό εἶστε ὀπαδοί τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου, καί γι' αὐτό τό λόγο ἡ τύχη τοῦ μονοπωλίου στό ἐξωτερικό ἐμπόριο προκαθορίζεται ἀρνητικά. Διαμαρτυρήθηκα μέ τόν πιό ἀποφασιστικό τρόπο· ἀναφέρθηκα στό γεγονός ὅτι καί οἱ δυό εἶστε παλιά κομματικά στελέχη, δοκιμασμένοι ποικιλότροπα καί δέν ὑπάρχει οὔτε ἴχνος ἀφορμῆς νά ὑποτεθεῖ ὅτι ἡ ἀπόλυτα σαφής ὁδηγία τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ (πού ἐνέκρινε τίς θέσεις, οἱ ὁποῖες ἀναγνωρίζουν τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου) θά μποροῦσε νά μήν ἐκτελεστεῖ ἀπό σᾶς. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἔκφρασα τήν πλήρη ἀμφιβολία μου, ἄν ὁ Φρούμκιν μποροῦσε νά εἶναι «ὀπαδός τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου». Ἄν παλιότερα ὁ Ράντσενκο ἐκφράστηκε (πράγμα πού τό ἄκουσα ἀπό τόν ἴδιο) μέ τήν ἔννοια ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου *«δέν θά τά πάει καλά»* μέ τό μονοπώλιο, τότε, 1ο, εἶχε ὑπόψη τόν ἀνεπαρκή μηχανισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τό ὁποῖο τώρα καί θά τό καλυτερεύουμε, καί 2ο, εἶχε ὑπόψη, φαίνεται, «τό ἀπόλυτο» μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, πού τώρα ἀντικαταστάθηκε μέ τό *φιλελεύθερο* μονοπώλιο, τό ὁποῖο ὅμως χωρίς ἀμφιβολία καί ὁπωσδήποτε εἶναι μονοπώλιο.

Θεωρῶ ὑποχρέωσή μου νά σᾶς ἐνημερώσω γιά τή συζήτηση αὐτή μέ τόν Κράσιν. Γράψτε δυό λέξεις. Ἐλπίζω ὅτι μέ βάση τίς «μικτές ἑταιρίες», ἄν ὅλοι ἐμεῖς καί σεῖς ἰδιαίτερα δέν ἐπιτρέψετε νά καθήσουν σ' αὐτές, στήν καθοδήγηση μόνο γιά τόν τύπο «κομκοῦκλες», κομμουνιστικές κοῦκλες, καί ἄν ἀφήσουμε σέ ὅλα νά κάνουν κουμάντο οἱ ἀετονύχηδες, οἱ ἀπατεῶνες κτλ. — τότε, στή βάση αὐτή, θά ἀλλάξουμε ὅλη τήν οἰκονομία τοῦ ἐμπορίου καί θά τήν ἀλλάξουμε ἔτσι ἀκριβῶς, ὅπως χρειάζεται γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ σοσιαλιστική οἰκοδόμηση.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

339

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ

σ. Φρούμκιν!

Ὅταν πῆρα τό γράμμα Σας [353], μόλις εἶχε τελειώσει τό γράμμα μου γιά Σᾶς καί τόν Ράντσενκο *. Δέν μπορῶ νά συμφωνήσω μαζί Σας. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου εἶναι ἀκριβής, σαφής, καί, κατά τή γνώμη μου, σωστή.

Ποῦ βρίσκονται οἱ δικές Σας «διαφορές ἀρχῶν» μέ τόν Κράσιν»; Ἐπιτρέψτε νά μάθω. Ὑπάρχουν ἄραγε αὐτές; Σέ τί πράγμα; Ποιές εἶναι;

Ἀκόμη, ἄν στήν πραγματικότητα ὑπάρχουν, αὐτό δέν ἀποτελεῖ ἐμπόδιο.

Μέ τόν Στομονιακόφ καί τόν Ράντσενκο νά συνεννοηθεῖτε ἐδῶ, τώρα. Στό ἐξωτερικό Ἐσεῖς καί ὁ Ράντσενκο θά *πηγαίνετε*, ὁ καθένας τό λιγότερο μιά φορά τό χρόνο. Ὥς τό Βερολίνο δέν εἶναι μακριά, καί τό Βερολίνο εἶναι κέντρο.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

340

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

στόν σ. Κάμενεφ

Σήμερα ἔνιωσα τόν ἑαυτό μου πολύ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι συνήθως, καί γι' αὐτό ἀκριβῶς μπόρεσα συστηματικά νά διαλέξω καί νά ἐξετάσω ὅλο τό ὑλικό γιά τήν ἔκθεσή μου [354]. Τό συμπέρασμα πού βγαίνει εἶναι ὅτι τό ὑλικό αὐτό εἶναι ὑπερβολικά φτωχό. Γι' αὐτό Σᾶς παρακαλῶ νά ἀφήσετε αὔριο ἐλεύθερο ὁλόκληρο τό βράδυ, γιά νά ἔχετε τουλάχιστο μιά ὥρα ἐλεύθερη γιά τήν προετοιμασία τῆς συμπληρωματικῆς εἰσήγησής Σας, στό θέμα ἐκεῖνο γιά τό ὁποῖο μιλήσαμε. Θά γράψω στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ ὅτι παρακαλῶ νά καθορίσει συμπληρωματικά εἰσηγητή **. Ἡ ΚΕ μπορεῖ νά ἀποφασίσει, ἄν θέλει, ὅτι τό ζήτημα ἄν θά χρειαστεῖ συμπληρωματικός εἰσηγητής,

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 62. *Ἡ Σύντ.*

θά λυθεῖ ἀπό τά μέλη ἐκεῖνα τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, τά ὁποῖα στή δοσμένη στιγμή θά βρίσκονται στό συνέδριο [355].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922 στίς 22 καί 35'

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό τήν Μ. Ι. Γκλιάσσερ

341

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Ἀπό τά πρακτικά τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου φαίνεται ὅτι θέσατε τό γενικό ζήτημα στίς **11. II. 1922** (σχετικά μέ τίς προτάσεις τοῦ Βεγέρ· ἐπιθυμία εἰσαγωγῆς ἀπό τό ἐξωτερικό τροφίμων).

Γράψτε, παρακαλῶ, πότε ἄρχισε ὅλη αὐτή ἡ ὑπόθεση; Ἦταν μήπως σέ Σᾶς ὁ Βεγέρ; Πότε; Ἤ κάποιος ἄλλος (ποιός; πότε;) Σᾶς διηγήθηκε γιά τόν Βεγέρ; * (ποιός; πότε;).

22/III. Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Πότε συμφωνήσατε μέ τόν Κράσιν; Στίς 28. II; ἤ τήν 1. III;

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

342

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ [356]

σ. Γκορμπουνόφ!

Σχετικά μέ τήν ὑπόθεση Βεγέρ, ἄς μοῦ ἐξηγήσει ὁ Μιρόσνικοφ σήμερα ἤ αὔριο,

1) ἄν εἶναι κομμουνιστές
ὁ Βοῦλφσον
καί
ὁ Πλαβνίκ; παλιοί;

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

2) ἄν ἔχει ὁ Σορόκιν πληροφορίες σχετικά μέ τά ἀποτελέσματα τῆς συναλλαγῆς; Παραλήφθηκε τό ἐμπόρευμα; Εἶναι καλῆς ποιότητας;
3) ἄν μπορεῖ νά παραβάλει ὁ Μιρόσνικοφ τήν τιμή τοῦ Βεγέρ μέ τήν ἐλεύθερη τιμή πού ὑπάρχει στή Μόσχα (γιά μένα); [357]

22/ΙΙΙ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

343

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ

Στόν *Χιντσούκ*
Ἀντίγραφο στούς Μόλοτοφ καί Τσιουρούπα

Μίλησα ἤδη μέ τόν σ. Τσιουρούπα σέ γενικές γραμμές γιά τό ζήτημα πού βάζετε καί παρακάλεσα τόν σ. Τσιουρούπα μαζί μέ τόν Ρίκοφ νά ἐξετάσουν τήν ὑπόθεση καί νά ἐκθέσουν τήν ἄποψή τους στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. Ἐγώ δέν ἔχω τή δυνατότητα νά ἐμβαθύνω κάπως ἐμπεριστατωμένα στήν ὑπόθεση αὐτή [358].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

344

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν *σύντροφο Μόλοτοφ γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου*

Ἔχω γράμμα ἀπό τόν Σόλτς, ὁ ὁποῖος, μέ βάση τήν πεῖρα πού ὑπάρχει ἐκφράζεται κατά τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσι». Αὐτή, λέει, χρησιμεύει μόνο γιά συντήρηση ὑπεράριθμων λογοτεχνῶν, χωρίς καθόλου νά δημιουργεῖ οὔτε ἐφημερίδα νέου τύπου, οὔτε νέο κύκλο

ἀναγνωστῶν. Νομίζω ὅτι τό σωστότερο θά ἦταν νά κλείσει ἡ ἐφημερίδα αὐτή, δίνοντάς της μικρή προθεσμία γιά τή διάλυσή της καί οἱ δυνάμεις καί τά μέσα πού θά ἐλευθερωθοῦν νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν καλυτέρευση τῶν ἐφημερίδων πού ὑπάρχουν [359].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

345

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Β. ΛΟΜΟΝΟΣΟΦ

Κρυπτογραφικά

Βερολίνο

Στήν πληρεξούσια ἀντιπροσωπεία, στόν *Λομονόσοφ*

Προτείνω τήν ἀπαρέγκλιτη ἐκτέλεση: νά μήν κάνετε καμιά διαπραγμάτευση γιά δάνεια, οὔτε νά συνάψετε δάνεια ἤ ἄλλες πιστωτικές συναλλαγές, χωρίς εἰδική κάθε φορά γι' αὐτό ἄδεια τοῦ ΣΛΕ.

Μόσχα, Κρεμλίνο,
27/III — 22.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

346

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

Νά καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις γιά νά πάρετε ἀμέσως βίζα γιά τόν Ἀβανέσοφ, ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. Οἱ γερμανοί γιατροί πού ἦρθαν διαπίστωσαν ὅτι εἶναι ἐπικίνδυνα ἄρωστος. Ἡ ἄνοιξη γι' αὐτόν εἶναι ἐπικίνδυνη.

Πρέπει νά άναχωρήσει άμέσως. Καταβάλετε ὅλες τίς δυνάμεις Σας. Δίνουμε κάθε ἐγγύηση. Ἀπαντεῖστε ἀμέσως [360].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Μάρτη 1922
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

347

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ

29. III. 1922.

Παρακαλῶ πολύ νά σταλεῖ γιά ἀνάπαυση ὁ Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ καί νά δόσετε ἐντολή στήν Ἐπιτροπή Μόσχας νά μή τοῦ ἀναθέσει καμιά δουλιά (σημείωμα ἐπισυνάπτω), γιατί ἔχει *ἀπόλυτη* ἀνάγκη ἀνάπαυσης [361].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

348

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ

20. III. 1922. **Ἐπεῖγον**

στόν Γκανέτσκι
γιά ἀποστολή τηλεγραφικά μέ κρυπτογράφημα στό Βερολίνο
στόν ἀναπληρωτή τοῦ Κρεστίνσκι
γιά τόν Τσιτσέριν καί τόν Λιτβίνοφ

Ἡ γαλλική ἔκθεση τοῦ Ἰπάτιεφ, μέλους τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ, εἶναι πολύ σοβαρή. Ὁ Τσιτσέριν, ὁ Λιτβίνοφ καί οἱ ἄλλοι ὁπωσδήποτε πρέπει νά μιλήσουν προσωπικά μέ τόν Ἰπάτιεφ, καί ἄν χρειαστεῖ, νά τόν τραβήξουν στή δουλιά τῆς Γενεύης. Τηλεγραφεῖστε ἐκτέλεση [362].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1928, στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 18

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

349

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

30. III. 1922.

στόν σ. Μόλοτοφ γιά τά μέλη τοῦ *Πολιτικοῦ Γραφείου*

Συζήτησα μέ τόν Κρασνοστσέκοφ. Βλέπω ὅτι ἐμεῖς, τό ΠΓ, κάναμε μεγάλο λάθος.

Ἄνθρωπο χωρίς ἀμφιβολία ἔξυπνο, δραστήριο, γνώστη, ἔμπειρο ἐμεῖς τόν καταπονήσαμε καί τόν φέραμε ὥς τήν κατάσταση πού οἱ ἄνθρωποι φτάνουν στό σημεῖο νά τά παρατήσουν ὅλα, νά πάρουν τά μάτια τους καί νά φύγουν.

Ξέρει ὅλες τίς γλῶσσες, τήν ἀγγλική ὑπέροχα. Στό κίνημα ἀπό τό 1896. 15 χρόνια στήν Ἀμερική. Ἄρχισε ἀπό ἐλαιοχρωματιστής. Ἦταν διευθυντής σχολείου. Ξέρει τό ἐμπόριο. Ἀπόδειξε ὅτι ἦταν ἔξυπνος πρόεδρος τῆς κυβέρνησης τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, ὅπου σχεδόν ὅλα αὐτός τά ὀργάνωνε [363].

Ἐμεῖς τόν πήραμε ἀπό ἐκεῖ. Ἐδῶ, μέ τήν πλήρη ἀναρχία πού ἐπικρατοῦσε στό ΛΕ Οἰκονομικῶν, τόν τοποθετήσαμε στό ΛΕ Οἰκονομικῶν. Τώρα ἀκριβῶς πού βρισκόταν ἄρωστος ἀπό τύφο, τόν ἀπόλυσαν!!!

Ἔγιναν ὅλα τά δυνατά καί ἀδύνατα γιά νά ἀπωθήσουμε ἕνα πολύ δραστήριο, ἔξυπνο καί πολύτιμο στέλεχος.

Εἶχε διαφωνίες μέ τό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί μέ τό ΛΕ Οἰκονομικῶν, γιατί ὑποστήριζε *μεγάλη* «ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου».

Λέει: «Ἀφῆστε νά ἀποδείξω τήν ἀξία μου στή δουλιά, γιά νά τή φέρω ὥς τό τέλος, μή μέ ἐνοχλεῖτε». Καί, φυσικά, ἡ ἐπιθυμία αὐτή εἶναι δίκαιη.

Πρέπει νά προσπαθήσουμε νά τόν τοποθετήσουμε στό ΑΣΛΟ. Πάντως πρέπει νά *π ε τ ύ χ ο υ μ ε*, μέ κάθε τρόπο, νά *μή χάσουμε* ἕνα στέλεχος καί νά ἐκπληρώσουμε τή *δικαιότατη* ἐπιθυμία του: νά τόν τοποθετήσουμε σέ *καθορισμένη* δουλιά καί νά τοῦ δοθεῖ *ἔστω ἑνός χρόνου* δοκιμή, νά τόν δοκιμάσουμε, νά μή τόν ἐνοχλοῦμε, (θά δουλέψω, λέει, παντοῦ, μόνο μή μέ ἐνοχλεῖτε).

(Στό ΛΕ Ἐξωτερικῶν θά ἤθελε νά δουλέψει. Μέ τόν Τσιτσέριν εἶχε διαφωνίες γιά τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς).

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

350

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

31 τοῦ Μάρτη 1922.

στόν *σύντροφο Γκορμπουνόφ*

Οἱ γερμανοί γιατροί πού Σᾶς ἐξέτασαν, ὑποδείχνουν τήν ἀνάγκη ἄμεσης ἀπομάκρυνσης ἀπό τή δουλιά, γι' αὐτό καί Σᾶς προτείνω ἀμέσως κιόλας νά παραδόσετε τά καθήκοντα γιά τήν περίοδο τῆς ἄδειας καί νά ἐκπληρώσετε τίς ἐντολές τῶν γιατρῶν.

Ἐπιφορτίζεται ὁ σ. Τσιουρούπα νά ἐπιβλέψει τήν ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β Ι Λένιν

351

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

Αὐστηρά ἀπόρρητο

Πρός τό *Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης*, στόν *Κούρσκι*

Ἀντίγραφο στόν σύντρ. *Κριλένκο*

Μέ ἐντολή μου πρός τήν πρώην Ἔκτακτη ἐπιτροπή Μόσχας εἶχε ἀρχίσει ἀνάκριση γιά τήν ὑπόθεση τῆς ἐγκληματικῆς ἀμέλειας, κωλυσιεργίας καί ἀδράνειας στό Ἐπιστημονικο-τεχνικό τμῆμα καί στήν Ἐπιτροπή γιά τίς ὑποθέσεις τῶν ἐφευρέσεων.

Τά ἀποτελέσματα τῆς ἀνάκρισης ὑποβλήθηκαν στό ἐπαναστατικό δικαστήριο τῆς Μόσχας πού, ἀντί νά ἐξετάσει τήν ὑπόθεση αὐτή ἀπό ἄποψη οὐσίας, νά ἀνακαλύψει καί νά τιμωρήσει τούς ἐνόχους (καί ὅτι στά ἱδρύματα αὐτά ὑπάρχει ἀρκετά μεγάλος ἀριθμός ἐπιστημόνων τεμπελχανάδων, ἀργόσχολων καί ἄλλων παλιανθρώπων — εἶχε σημειωθεῖ πολλές φορές στόν Τύπο, στά ἄρθρα τοῦ σ. Σοσνόβσκι καί ἄλλων) — κράτησε μιά ἐξαιρετικά εὐνοϊκή στάση ἀπέναντι στούς κατηγορούμενους, τούς δίκασε χωρίς κατήγορο καί τελικά ἔκρινε τήν κατηγορία μή ἀποδειγμένη καί ἀθώωσε ὅλους τούς ἐνόχους.

Τώρα μέ πληροφόρησαν ὅτι τό τμῆμα τοῦ κυβερνείου Μόσχας τῆς Κρατικῆς πολιτικῆς διεύθυνσης ἔκανε στό τμῆμα τοῦ δικαστικοῦ ἐλέγχου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης ἔνσταση κατά τῆς ἀπόφασης τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου τῆς Μόσχας. Σᾶς παρακαλῶ νά γνωριστεῖτε προσωπικά μ' αὐτή τήν ὑπόθεση, νά τήν ἐξετάσετε μέ μεγάλη προσοχή, νά προσπαθήσετε ἀπό κοινοῦ μέ τήν ΕΑΕ νά συγκεντρώσετε πρόσθετα ὑλικά γιά τήν δράση αὐτῶν τῶν ἱδρυμάτων, ἄν χρειαστεῖ νά ὁρίσετε σέ συμφωνία μέ τόν σ. Ἀβανέσοφ ἔλεγχο — ὄχι ἀπό γραφειοκράτες καί ἀναποφάσιστους ἀλλά ἀπό ἀνθρώπους πού θά μπορέσουν πραγματικά καί ὅπως πρέπει νά κάνουν τόν ἔλεγχο, νά βροῦν τά ἀπαραίτητα ὑλικά καί νά ἀνακαλύψουν τούς ἐνόχους. Πρέπει νά ὀργανωθεῖ στό ἐπαναστατικό δικαστήριο πολιτική δίκη (μέ πρόσκληση τοῦ σ. Σοσνόβσκι γιά τήν ἐνημέρωση τοῦ Τύπου), πού θά συντάραζε ὅπως πρέπει τόν «ἐπιστημονικό» αὐτό βοῦρκο.

Προτείνω νά τιμωρηθεῖ μέ αὐστηρή μομφή τό ἐπαναστατικό δικαστήριο τῆς Μόσχας γιά τήν ἐπιείκεια καί τό φορμαλιστικο-γραφειοκρατικό χειρισμό τῆς ὑπόθεσης.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάρτη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1931 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 21

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

352

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

31. III. 1922.

σ. Τσιουρούπα!

Πρέπει νά συναντηθοῦμε. Γράψτε, πότε Σᾶς δίνεται εὐκαιρία. Ἐπισυνάπτω τά σχετικά μέ τόν Κούρσκι. Αὐτό εἶναι ἀποκορύφωμα ἀσχημίας! Αὐτό εἶναι σαμποτάζ! Νά τοῦ γράψω ἐγώ σέ πολύ ὀξύ τόνο ἤ θά τόν τιμωρήσετε Ἐσεῖς ἀπ' εὐθείας μέ μομφή; *

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

353

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

σ. Κούρσκι!

Ὁ Ν. Π. Γκορμπουνόφ μέ πληροφορεῖ ὅτι τηλεφωνικά ἀρνηθήκατε νά ἐπεξεργαστεῖτε τή διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτη («διακήρυξη τῶν βασικῶν περιουσιακῶν δικαιωμάτων», σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 22/ΙΙΙ [364]) καί ὅτι προβάλατε σάν ἐπιχείρημα τό «σταμάτημα τῆς ὑποχώρησης».

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά Σᾶς κάνω παρατήρηση, γιατί ἡ δικαιολογία αὐτή εἶναι ἐμπαιγμός καί ἡ κωλυσιεργία πού ἐκδηλώσατε καί ἐκδηλώνετε εἶναι ἀπαράδεκτη.

Σᾶς προτείνω, τό πολύ πολύ μέσα σέ δυό μέρες, δηλαδή ὄχι ἀργότερα ἀπό τή Δευτέρα τό πρωί *, νά ὑποβάλετε τό σχέδιο τῆς διακήρυξης τῶν δικαιωμάτων τοῦ πολίτη στόν σ. Τσιουρούπα [365].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

31/ΙΙΙ. 1922.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

354

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

1

31. ΙΙΙ. 1922.

Γκ. Μ.!

Ἐπισυνάπτω τό γράμμα πού πῆρα σήμερα [366]. Σχετικά μέ τόν Στέινμετς, θυμᾶμαι, μοῦ μιλήσατε ὅτι εἶναι προσωπικότητα παγκοσμίου φήμης. Πρίν ἀπό τήν ἀνακοίνωσή Σας δέν εἶχα ἀκούσει οὔτε τό ὄνομά του.

Νά τοῦ ἀπαντήσω μέ εὐγένεια; Δέν θά πρέπει μήπως στήν ἀπάντηση νά τοῦ ὑποδείξω κάτι τό πρακτικό; Γιατί αὐτός προτείνει νά βοηθήσει. Δέν χρειάζεται ἐπομένως νά τοῦ ὑποδείξουμε *συγκεκριμένες* μορφές βοήθειας;

* Πρόκειται γιά τίς 3 τοῦ Ἀπρίλη. *Ἡ Σύντ.*

Στάλθηκαν σ' αὐτόν ὅλα τά ἔργα γιά τόν ἐξηλεκτρισμό;

Πρέπει νά δημοσιευτεῖ τό γράμμα του καί ἡ ἀπάντησή μου;

Ἐπιστρέψτε μου, παρακαλῶ, τό συνημμένο καί τό γράμμα μου αὐτό μαζί μέ τή δική Σας συμβουλή. Σκέπτομαι ἀκόμη νά συμβουλευτῶ τόν Μάρτενς. Πρέπει νά τό καλοσκεφτῶ, πῶς πρέπει νά ἀπαντήσω [367].

Δικός Σας *Λένιν*

2

2/IV. 1922.

σ. Κρζιζανόβσκι!

Σᾶς στέλνω σχέδιο ἀπάντησης στόν Στέινμετς. Παρακαλῶ νά ἐπιστραφεῖ μέ τίς παρατηρήσεις ἤ τίς συμπληρώσεις Σας [368].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

355

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

4/IV. 1922.

Στόν σύντροφο Ρίκοφ

Σᾶς παρακαλῶ νά ἀσχοληθεῖτε μέ τήν ὑπόθεση πού ὑποδείχνει ὁ Μάρτενς [369]. Ἄν ἐπιβεβαιωθεῖ ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν τά φρέναρε, πρέπει γι' αὐτό νά τούς τιμωρήσουμε παραδειγματικά. Ἐννοεῖται, μέ τήν ὑπόθεση τῆς μετανάστευσης ἐργατῶν στή Ρωσία πρέπει νά εἴμαστε πολύ προσεκτικοί, γιατί, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἡ πείρα μας εἶναι ἐξαιρετικά ἀνεπαρκής. Ἄν ὅλες οἱ διατυπώσεις ἀπό τήν ἄποψη περιορισμοῦ ἔχουν τηρηθεῖ, τότε εἶναι καθαρά ἐγκληματικό νά ἐπιτρέπεται ὁποιαδήποτε κωλυσιεργία, καί γιά τήν ἔναρξη τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν πρέπει οἱ μετανάστες νά ἔρθουν ἀκριβῶς τώρα, πρίν ἀρχίσουν οἱ ἀνοιξιάτικες δουλιές.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

356

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

4/IV. 1922.

Σύντροφε Ρίκοφ!

Σᾶς στέλνω γράμμα τοῦ Γιεζόφ [370], πού μοῦ τόν σύστησαν σάν ἐξαιρετικά σίγουρο καί πρακτικό στέλεχος. Δυστυχῶς, δέν μπόρεσα νά πραγματοποιήσω τήν πρόθεσή μου νά γνωριστῶ μαζί του καλύτερα. Ἡ ὑπόθεση τῶν ἀποθηκῶν βρίσκεται σέ ἀπαίσια κατάσταση, ἐπικεφαλῆς τῆς ὅλης δουλιᾶς ἔχει τοποθετηθεῖ, νομίζω, ὁ Τρογιανόβσκι, πού τόν θυμᾶμαι ἀπό τό ἐξωτερικό σάν μπολσεβίκο. Ἀργότερα πῆγε μέ τούς μενσεβίκους. Ὑποπτεύομαι πολύ ὅτι δέν ἀσχολεῖται μέ τίς ἀποθῆκες, ἀλλά ἀσχολεῖται μέ τήν πολιτική, καί ὅτι καμιά προκοπή ἀπό τή δουλιά του μέ τίς ἀποθῆκες δέν πρόκειται νά δοῦμε. Νομίζω ὅτι πρέπει νά ἐλέγξετε πιό σοβαρά τίς πρακτικές ἱκανότητες τοῦ Τρογιανόβσκι.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

357

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ [371]

4/IV.

σ. Σοκόλνικοφ! Σᾶς τό στέλνω ὑπό *ἐχεμύθεια*· παρακαλῶ νά τό ἐπιστρέψετε μέ τήν ἀπάντησή Σας.

Κατά τή γνώμη μου, τόν Ἄλσκι πρέπει νά τόν διώξουμε (δέν εἶναι ἱκανός γιά τίποτε)· τόν Κρασνοστσέκοφ νά τόν ἐπαναφέρουμε. Αὐτός ἔχει δίκιο. Τώρα ἡ πολιτική εἶναι ξεκαθαρισμένη. Ἐναντίον Σας αὐτός τίποτε δέν μπορεῖ νά κάνει.

Τό *μηχανισμό* αὐτός θά τόν ὀργανώσει. Μηχανισμός δέν ὑπάρχει. Ὁ Ἄλσκι ποτέ δέν θά τόν ὀργανώσει. Ἔχω τήν ἴδια γνώμη τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα γι' αὐτόν. Ἐσεῖς θά καθοδηγεῖτε· μέ τό μηχανισμό δέν μπορεῖτε νά ἀσχοληθεῖτε. Στό μικρό ΣΛΕ μπορεῖτε νά *μή* διορίσετε τόν Κρασνοστσέκοφ.

Ἀπαντεῖστε, παρακαλῶ, σήμερα, γιατί κατά τό βράδυ θέλω νά φύγω [372].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

358

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

Στόν σύντρ. *Ρίκοφ*

Ἀντίγραφο στόν σύντρ. *Τσιουρούπα*

Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ

Γιά τήν ὑπόθεση ἐκχώρησης στόν *Ροῦτγκερς* καί στήν ὁμάδα ἀμερικανῶν ἐργατῶν οἱ δουλιές προχωροῦν, ὅπως μέ πληροφόρησε ὁ *Μάρτενς*, πολύ ἄσχημα. Πρέπει νά ἐλέγξετε καί νά δόσετε σοβαρή προσοχή. Αὐτή εἶναι ἐξαιρετική ἐκχώρηση, πού παραχωροῦμε στούς ἀμερικανούς ἐργάτες μέ ειδική ἄδεια τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [373].

Χωρίς ειδική βοήθεια καί ἔλεγχο ἡ ὑπόθεση μπορεῖ ὁριστικά νά χαντακωθεῖ.

Παρακαλῶ νά ζητήσετε πληροφορίες ἀπό τόν *Μάρτενς* καί νά ἐλέγξετε τήν πορεία τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς πιό αὐστηρά.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

359

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

στόν σύντρ. *Ρίκοφ*

Ἀντίγραφο στόν σύντρ. *Τσιουρούπα*

Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ

Παρακαλῶ νά στρέψετε τήν προσοχή στήν ἐκχώρηση στόν ἀμερικανό *Χάμμερ* πού, ὅπως μέ πληροφορεῖ ὁ *Ρεϊνστέιν*, πού τόν γνωρίζει προσωπικά, βρίσκεται τώρα στή Ρωσία.

Σύμφωνα μέ τά λεγόμενα τοῦ *Μάρτενς*, κάναμε ἤδη μιά μικρή γκάφα, ἄν ὄχι κάτι χειρότερο, καί συγκεκριμένα: Τό *ἐμπόρευμα*, πού στάλθηκε στήν Ἀμερική ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, μέ βάση τή σύμβαση μέ τόν *Χάμμερ*, ἦταν κακῆς ποιότητας. Πρέπει νά ζητήσετε πληροφορίες σχετικά μ' αὐτή τήν ὑπόθεση καί ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί ἀπό τό ΑΣΛΟ, ὅπως καί ἀπό τόν σύντρ. *Ρεϊνστέιν* πού γνωρίζει τόν *Χάμμερ*

προσωπικά. Εἶναι ἀνάγκη νά παρακολουθεῖτε, ὥστε οἱ ὑποχρεώσεις μας σχετικά μ' αὐτή τήν ἐκχώρηση νά ἐκπληρώνονται μέ ἀπαρέγκλιτη ἀκρίβεια καί ἐπιμέλεια, καί γενικά νά παρακολουθεῖτε τήν ὑπόθεση πιό προσεκτικά *.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

360

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ [374]

Στόν σύντρ. *Ρίκοφ*
Ἀντίγραφο στόν σύντρ. *Τσιουρούπα*
Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ

Ἐφιστῶ τήν προσοχή στήν ἐξαιρετική σημασία πού ἔχουν οἱ ἐργασίες γιά τήν ἐξερεύνηση τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ. Ὁ σύντρ. *Κρζιζανόβσκι* μοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι, σύμφωνα μέ πληροφορίες τῶν μηχανικῶν μέ τούς ὁποίους μίλησε, σχεδόν ἔχει ἀποδειχτεῖ ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει πρωτοφανές πλούσιο ἀπόθεμα καθαροῦ σιδήρου. Ὁ σύντρ. *Μάρτενς* τό θεωρεῖ αὐτό ἤδη ἀποδειγμένο. Σέ τρεῖς ἑβδομάδες ἑτοιμάζεται νά πάει ἐπιτόπου. Πρέπει νά συζητήσουμε, ἄν πρέπει νά στείλουμε ἀκόμη μαζί του κάποιον μηχανικό ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, πού γνωρίζει πιό πολύ τίς ρωσικές συνθῆκες καί εἶναι ἱκανός νά ἐλέγξει μήπως ὑπάρχει ἐδῶ κάποια ὑπερβολή ἀπό ἐνθουσιασμό [375].

Κατά τή γνώμη μου, θά πρέπει νά μή δοθεῖ στόν Τύπο καμιά πληροφορία γι' αὐτό καί νά πάρετε ὅλα τά μέτρα, ὥστε νά μή μιλᾶμε στόν Τύπο γι' αὐτό, γιατί, σέ ἀντίθετη περίπτωση, μπορεῖ νά ὑπάρξει κίνδυνος νά ἐνισχυθοῦν τά ἐπεμβατικά σχέδια. Γιά τήν ἴδια ἀκόμη αἰτία θά ἦταν μάλλον καλύτερα ἡ ἔκθεση τοῦ *Μάρτενς* νά μή γίνει οὔτε στό ΣΛΕ, οὔτε στό ΣΕΑ, ἀλλά νά ἀκούσουν τήν ἔκθεση αὐτή μόνο οἱ δυό ἀναπληρωτές, ὁ Μπογκντάνοφ καί μερικά μέλη τῆς ΚΕ.

Ἄν ἡ ἔκθεση τοῦ *Μάρτενς* καί ἐκείνη τοῦ μηχανικοῦ, πού θά πάει μαζί του ἀπομέρους τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου, ἐπιβε-

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 44. *Ἡ Σύντ.*

βαιώσουν τή σοβαρότητα αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης, τότε εἶναι ἀπαραίτητο νά πετύχετε τήν πιό γρήγορη διεξαγωγή τῶν ἐργασιῶν, χωρίς νά τσιγκουνευτεῖτε γιά τά ἀναγκαῖα κονδύλια χρυσοῦ καί νά ἐπιβάλλετε εἰδικό ἔλεγχο, ὥστε ἡ παραλαβή τοῦ ἀπαραίτητου ἐξοπλισμοῦ ἀπό τό ἐξωτερικό (κοπτικοῦ, διατρητικοῦ κτλ.) νά γίνει μέ τή μεγαλύτερη ταχύτητα. Φοβᾶμαι πολύ ὅτι αὐτή ἡ ὑπόθεση θά διεξαχθεῖ χωρίς τήν πρέπουσα δραστηριότητα. Στό μεταξύ, σύμφωνα μέ τά λεγόμενα καί τοῦ *Κρζιζανόβσκι* καί τοῦ *Μάρτενς*, ἔχουμε ἐδῶ σχεδόν σίγουρα πρωτοφανή στόν κόσμο πλοῦτο, πού εἶναι ἱκανός νά ἀναποδογυρίσει ὅλη τήν ὑπόθεση τῆς μεταλλουργίας *.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

361

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

6. IV. 1922.

Γκ. Μ.!

Ὁ Μάρτενς μοῦ εἶπε χθές ὅτι «ἀποδείχτηκε» (Ἐσεῖς λέγατε «σχεδόν») πώς ὑπάρχουν ἀνυπολόγιστα ἀποθέματα σιδήρου στό κυβερνεῖο τοῦ Κούρσκ.

Ἄν εἶναι ἔτσι, δέν χρειάζεται μήπως *τήν ἄνοιξη κιόλας*

1) νά κατασκευάσουμε ἐκεῖ τίς ἀπαραίτητες στενές σιδηροδρομικές γραμμές;

2) νά ἑτοιμάσουμε τόν πλησιέστερο βάλτο μέ τύρφη (ἤ βάλτο;) γιά ἐκμετάλλευση, μέ σκοπό νά ἐγκαταστήσουμε ἐκεῖ ἠλεκτρικό σταθμό;

Ἄν ἡ γνώμη αὐτή δέν Σᾶς φαίνεται περιττή, γράψτε στόν Μάρτενς γι' αὐτή (καί σέ μένα δυό λόγια).

Ὁ Μάρτενς θέλει νά πάει ἐκεῖ ὕστερα ἀπό 3 ἑβδομάδες. Ἔγραψα στόν Ρίκοφ καί στόν Τσιουρούπα ὅτι πρέπει νά τοῦ δόσουν καί ἕναν μηχανικό ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου **.

Πρέπει νά κινήσουμε τήν ὑπόθεση αὐτή πάρα *π ο λ ύ* δραστήρια. Πολύ φοβᾶμαι ὅτι χωρίς τριπλό ἔλεγχο ἡ ὑπόθεση θά βαλτώσει.

---

* Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο καί τά ντοκουμέντα ἀρ. 365 καί 408. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

"Οταν θά φύγω, μήν ξεχάσετε ὅτι στόν Ρίκοφ καί στόν Τσιουρούπα ὑπάρχει δικό μου γράμμα σχετικά μέ αὐτό.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

362

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ

6. IV. 1922.

σ. Γκανέτσκι!

Μερικούς μῆνες πρίν ὁ Λιτβίνοφ πῆρε ἀπό μένα ἕνα ἀγγλικό χειρόγραφο γιά νά τό δεῖ (στή γραφομηχανή· μιά δεκάδα τετράδια, φτιαγμένα σέ μπροσούρα) μέ τόν τίτλο «Great american hypocrisy» («Ἡ μεγάλη ἀμερικανική ὑποκρισία») [376].

Τώρα τό χειρόγραφο αὐτό μοῦ τό ζητᾶ ὁ Μάρτενς πού μοῦ τό ἔδοσε.

Ἄν ὁ Λιτβίνοφ δέν ἄφησε ἐδῶ τόν γραμματέα του ἤ κάποιον ἀπό τόν ὁποῖο μπορεῖτε νά μάθετε, τότε θά Σᾶς παρακαλοῦσα νά στείλετε τηλεγράφημα στόν Λιτβίνοφ (ἤ γράμμα μέ σύνδεσμο, ἄν δέν ἀργήσει πολύ):

> Ὁ Λένιν παρακαλεῖ νά τοῦ ἐπιστρέψετε τό ἀγγλικό χειρόγραφο μέ τόν τίτλο: «Ἡ μεγάλη ἀμερικανική ὑποκρισία», πού Σᾶς ἔδοσε.

Δικός Σας *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

363

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΑΝΤΟΡΑΤΣΚΙ

6. IV. 1922.

σ. Ἀντοράτσκι!

Ἐπειδή εἶμαι ἄρωστος δέν δουλεύω καί γιά πολύ ἀκόμη καιρό δέν θά δουλέψω.

Γράψτε, πῶς πᾶνε οἱ δουλιές Σας.

Ἰδιαίτερα, γράψτε σχετικά μέ τά γράμματα τοῦ Μάρξ. (Θά φύγω γιά πολλές ἑβδομάδες· ἴσως τή «φροντίδα» σχετικά μ' αὐτό νά

τήν αναθέσω στόν σ. Κάμενεφ, ἄν αὐτός συμφωνήσει;) Πρέπει αὐτή τή δουλιά νά τήν κινήσετε *καί νά τήν τελειώσετε* [377].

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

364

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ [378]

7/IV.

Σύντρ. Σεργκό! Ἀφοῦ μιλήσετε μέ τόν Μπελένκι γιά τό θέμα τῆς χθεσινῆς συζήτησής μας, γράψτε μου, παρακαλῶ, δυό λόγια γιά νά ξέρω ὅτι συμφωνήσαμε πλήρως καί ὅτι «παρανοήσεις» δέν θά ὑπάρξουν.

Τά νεῦρα μου ἀκόμη πονοῦν καί οἱ πονοκέφαλοι δέν περνοῦν. Γιά νά δοκιμάσω τή θεραπεία στά σοβαρά, πρέπει νά κάνω τήν ἀνάπαυση ἀνάπαυση.

Ἐσεῖς πού τόσο εἶστε ἀπασχολημένος, ἴσως νά μήν μπορεῖτε καθόλου νά ἐκπληρώσετε ὁ ἴδιος ἐκεῖνο γιά τό ὁποῖο χθές μιλήσαμε, καί δέν εἶναι ὀρθολογιστικό, φυσικά, νά καταπιαστεῖτε Σεῖς μ' αὐτό. Νά βρεῖτε ἄνθρωπο εὐσυνείδητο καί προσεκτικό στίς λεπτομέρειες καί νά τοῦ ἀναθέσετε· τότε, (ἐδῶ πού τά λέμε, θά νιώθω μεγαλύτερη εὐχαρίστηση νά μαλώνω *ὄχι Ἐσᾶς).*

Κατά τίς 7. V. θά περιμένω νά μοῦ στείλετε καί λεπτομερειακό χάρτη καί πληροφορίες γιά τό κατάλληλο μέρος (ἤ τά κατάλληλα μέρη) — ὕψος ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, *απομόνωση* κτλ., κτλ.· ἐπίσης περιγραφή αὐτῶν τῶν τοποθεσιῶν καί ἐκείνων τῶν νομῶν ἤ τῶν κυβερνείων ὅπου βρίσκονται αὐτές.

Πρέπει νά ὁμολογήσω ὅτι ἔχω ἐξαιρετικά μεγάλη δυσπιστία στίς «ἀκρινές περιοχές»· ἀπ' αὐτή τή δυσπιστία (καί ἀπό τά ἄρωστα νεῦρα) πραγματικά περιμένω μήπως ἀντί γιά ὁλοκληρωμένη θεραπεία, ἔχουμε κάποιο «ἀνέκδοτο». Μάλιστα ἐδῶ, στά περίχωρα τῆς Μόσχας μοῦ ἔτυχε νά δῶ πῶς ὕστερα ἀπό ἕνα σωρό ὑποσχέσεις προέκυψαν «ἀνέκδοτα», πού γιά τή διόρθωσή τους ἔμενε ἕνα: νά φύγω ἀπό τό καθορισμένο μέρος πίσω στή Μόσχα καί νά περιμένω ἐκεῖ «τήν ἐξάλειψη τῶν ἀνεκδότων». Ὅμως ἀπό τά περίχωρα τῆς Τιφλίδας ἤ ἀπό τά περίχωρα τοῦ Νοβοροσίσκ «στή Μόσχα πίσω» δέν πηγαίνεις. Ὁμο-

λογῶ, φοβᾶμαι τά μακρινά ταξίδια: ἀντί γιά θεραπεία νεύρων νά μήν ἔχουμε κούραση, ἀνοησίες καί ἀνακατοσοῦρες καί γκρίνιες.

Βρεῖτε ἄνθρωπο προσεκτικό στά μικροπράγματα, καί αὐτός ἄς τό ἑτοιμάσει μέ κάθε ἐπιμέλεια *.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Νά μήν ξεχάσετε νά ἐλέγχετε πιό προσεκτικά τήν κρυπτογραφία μέ τήν ΚΕ καί μέ τόν Στάλιν. Ἐπίσης τό ζήτημα τοῦ γραμματέα γιά ἀποκρυπτογραφήσεις καί μικρές «γραπτές» ἐντολές.

Γράφτηκε στίς 7 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

365

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

8 τοῦ Ἀπρίλη 1922.

στόν σύντρ. Ρίκοφ

Ἀντίγραφο στούς σ.σ. Τσιουρούπα καί Σμολιανίνοφ

Σύντρ. Ρίκοφ!

Ἀφοῦ διάβασα τό τηλεφωνογράφημά Σας, συνεχίζω νά ἐπιμένω στή διατήρηση τῶν συνωμοτικῶν μέτρων καί τή μή πρόσκληση ξένων [379]. Προτείνω νά ἀπαιτήσετε ἐπίσημη γνώμη τοῦ Κρζιζανόβσκι καί τοῦ Μάρτενς ἤ ἀμέσως τώρα, ἤ μετά τή μετάβαση τοῦ Μάρτενς, πού πρέπει νά γίνει ὕστερα ἀπό τρεῖς ἑβδομάδες. Θά συζητήσουμε τό ζήτημα τελικά σέ εἰδική σύσκεψη τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΑ καί τῶν δυό ἀναπληρωτῶν.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

366

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

σ. Σεργκό!

Εὐχαριστῶ γιά τό γράμμα.

Ὁ Καμό ζητάει νά τόν πάρω μαζί μου [380]. Δέν θά ἔφερνα ἀντίρηση. Ὅμως θέλω νά ξέρω τή γνώμη Σας. Ἄν δέν ἔχετε ἀντίρηση,

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα ἀρ. 366, 383. *Ἡ Σύντ.*

πέστε του ἀπομέρους μου ὅτι ἐγώ συμφωνῶ (καί ὅλα αὐτά ὑπό ἐχεμύθεια). Ἄν δέν συμφωνεῖτε, τηλεφωνεῖστε μου αὔριο τό μεσημέρι (στίς 12 ἤ στή 1· καθορίστε τό χρόνο μέ τήν γραμματέα) ἀπό τό γραφεῖο μου.

Πρέπει νά ξέρω τό ὕψος (ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας) τοῦ σπιτιοῦ πού καθορίστηκε, γιατί ἡ καρδιά τῆς Ν. Κ. * εἶναι ἄσχημα καί σέ μεγάλο ὕψος δέν ἀντέχει.

Πολλούς χαιρετισμούς σέ Σᾶς καί στόν Κύροφ.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 8 ἤ 9 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

367

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Ι. ΚΡΟΥΜΙΝ, ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ, Π. Ι. ΠΟΠΟΦ, Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

«Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», στόν σύντρ. *Κρούμιν*
Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, στόν σύντρ. *Κρζιζανόβσκι*
ΚΔΣ, στόν σύντρ. *Ποπόφ*
στόν σύντρ. *Σμολιανίνοφ*

Τό πρόβλημα τῆς μελέτης τῆς τοπικῆς πείρας μέ βάση τίς ἐκθέσεις τῶν Οἰκονομικῶν συμβουλίων δέν βρῆκε πρακτική λύση. Οἱ ἐκθέσεις πού πάρθηκαν ὥς τήν 1η τοῦ Ὀχτώβρη δέν χρησιμοποιήθηκαν ἐπαρκῶς στήν πρακτική δουλιά καί γιά τόν Τύπο καί δέν ἐπεξεργάστηκαν ἀπό τήν ΚΔΣ. Ἐνῶ μόνο μέ τή σωστή καί συστηματική μελέτη τῶν ἐκθέσεων (ἀπό τήν ΚΔΣ, τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, τήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν») καί τό σχολιασμό τῶν συμπερασμάτων τῆς μελέτης στόν Τύπο μποροῦμε νά πετύχουμε, ὥστε οἱ ἐκθέσεις νά ἀποτελέσουν πραγματικά πολυτιμότατο ὑλικό, κατάλληλο γιά πολιτικά καί οἰκονομικά συμπεράσματα. Τό καθῆκον αὐτό πρέπει νά μπεῖ στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, στήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», στήν ΚΔΣ καί στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΕΑ καί νά πετύχουμε τήν πραγματοποίησή του.

* Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα Κρούπσκαγια. *Ἡ Σύντ.*

Σᾶς ἀναθέτω νά συγκαλέσετε εἰδική σύσκεψη καί νά καθορίσετε πρόγραμμα δουλιᾶς γιά τή μελέτη τῶν ἐκθέσεων [381].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

368

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Σ. ΒΑΡΓΚΑ

10/IV. 1922.

Ἀγαπητέ σύντροφε Βάργκα!

Δυστυχῶς, εἶμαι ἀκόμη ἄρωστος καί ἀνίκανος γιά δουλιά. Παρακαλῶ νά ἀνατυπώσετε μόνο ἄρθρα μου (παλιά). Σημασία θά εἶχαν ἀποσπάσματα ἀπό τό ἄρθρο μου τῆς ἄνοιξης τοῦ 1918 * (πού ἔχουν ἤδη δημοσιευτεῖ στήν μπροσούρα γιά τό φόρο σέ εἶδος **). Μπορεῖ ἐπίσης (κατ' ἐξαίρεση) μερικά μέρη ἀπό τό λόγο μου στό συνέδριο τοῦ Κόμματος τό 1922: ἀλλά *ἐγώ προσωπικά δέν εἶχα τή δυνατότητα νά διαβάσω* τό λόγο *αὐτό* στόν Τύπο: εἶναι πολύ πιθανό ὅτι στόν Τύπο ὅλα ἔχουν τρομερά διαστρεβλωθεῖ. Μόνο παρακαλῶ νά μοῦ δείξετε νωρίτερα, ποιά μέρη (πού θά ἔχουν θεωρηθεῖ καλά ἀπό κάποιον ἁρμόδιο σύντροφο) θέλετε νά ἀνατυπώσετε ***.

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς Δικός Σας

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

---

* Πρόκειται γιά τό ἄρθρο «Γιά τά «ἀριστερά» παιδιαρίσματα καί τό μικροαστισμό» (Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 36ος, σελ. 283-314). *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 43ος, σελ. 206-217. *Ἡ Σύντ.*

*** Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 322. *Ἡ Σύντ.*

369

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΚΟΥΪΜΠΙΣΕΦ

στόν γραμματέα τῆς ΚΕ
(γιά τό Τμῆμα προπαγάνδας καί ζύμωσης)

Συνιστῶ τόν σ. 'Αντοράτσκι — εἶναι φιλόλογος· *καταρτισμένος μαρξιστής*. Πρέπει νά τόν βοηθήσετε ποικιλόμορφα.

Παρουσίασε τό χειρόγραφο «Πρόγραμμα γιά τόν κύκλο: τά βασικά ζητήματα τοῦ μαρξισμοῦ».

Παρακαλῶ νά ἐκδοθεῖ γρήγορα· μέ τό ὄνομα τοῦ συγγραφέα· νά *μή χρονίσει* [382].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ 'Απρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

370

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ [383]

'Επιβεβαιώνω τά ἐκτιθέμενα. Γνώρισα τόν σ. 'Αντοράτσκι (καί τόν γνωρίζω καλά) ἀπό τήν περίοδο τῆς ἀντίδρασης ὕστερα ἀπό τό 1905. Παρά τό ρεῦμα πρός τά δεξιά, αὐτός τότε ἀκόμη ἦταν μπολσεβίκος καί ἔμεινε τέτιος. Ἦρθε ἀπό τή Γερμανία τό 1919 ἐντελῶς ἄρωστος. Εἶναι θεωρητικός καί προπαγανδιστής. Θά θεωροῦσα, ἀσφαλῶς, δίκαιο νά μεγαλώσει ἡ κομματική του ἡλικία καί νά τόν ἀναγνωρίσετε μέλος τοῦ ΚΚΡ ἀπό τό 1904.

10. IV. 1922. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

371

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ [384]

Βεβαιώνω ὅτι ὁ κομιστής σύντροφος Βλαντίμιρ Βίκτοροβιτς 'Αντοράτσκι εἶναι μπολσεβίκος, προσωπικά γνωστός μου ἀπό

τό 1911. Εἶναι ἄξιος πλήρους ἐμπιστοσύνης· μέλος τοῦ ΚΚΡ· φιλόλογος.

Ἑτοιμάζει τή συλλογή διαλεχτῶν γραμμάτων τοῦ Μάρξ, δουλιά πού ἔχουμε συζητήσει μαζί.

Παρακαλῶ πολύ νά τόν βοηθήσετε ποικιλόμορφα, νά ἐξασφαλίσετε τά ἀπαραίτητα σ' αὐτόν βιβλία καί, ἰδιαίτερα, νά τοῦ δόσετε τή δυνατότητα νά δουλεύει καθημερινά τό πρωί 4 ὧρες στή Σοσιαλιστική Ἀκαδημία καί νά χρησιμοποιεῖ τή βιβλιοθήκη της.

10. IV. 1922. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

372

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Β. ΑΝΤΟΡΑΤΣΚΙ

10/IV. 1922.

σ. Ἀντοράτσκι! Ἐπισυνάπτω αὐτό πού ζητήσατε *. Στόν Κάμενεφ γράφω **. Εἶμαι ἄρωστος καί ἴσως δέν θά μπορέσω οὔτε νά συναντηθοῦμε, οὔτε νά βοηθήσω σχετικά μέ τά γράμματα τοῦ Μάρξ. Ὁ Κάμενεφ θά Σᾶς βοηθήσει· καί νά συμβουλευτεῖτε θά ἔχετε μέ ποιόν. Ἀσχοληθεῖτε περισσότερο μέ τά γράμματα: εἶναι σοβαρή *διεθνής* ὑπόθεση. Διαλέξτε τά *σπουδαιότερα*. Οἱ σημειώσεις πρέπει νά εἶναι σύντομες, σαφεῖς, ἀκριβεῖς (+ νά συγκρίνετε τίς γνῶμες τοῦ Μάρξ μέ *τούς τάδε* μέ κύρος «ἀστούς ἐπιστήμονες - *ἀντιδραστικούς»).*

Χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1924 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ 3

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε τό 1933 στό βιβλίο Β Β Ἀντοράτσκι. «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἐπιστημονικῆς βιογραφίας τοῦ Λένιν». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

373

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Β. Β. ΑΝΤΟΡΑΤΣΚΙ

σ. Κάμενεφ! Αὐτό εἶναι ἀπό τόν σ. *Ἀντοράτσκι.* Νά τόν δεῖτε καί νά τόν βοηθήσετε.

Δικός Σας *Λένιν*

Ἀγαπητέ Βλαντίμιρ Ἰλίτς,

... Πολύ θά ἤθελα νά συνεχίσω καί νά φέρω σέ πέρας τό ἀρχικό σχέδιο — δηλαδή νά συντάξω τή συλλογή «Διαλεχτά γράμματα τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔνγκελς στά ζητήματα τῆς θεωρίας καί τῆς πολιτικῆς». Τώρα ἔχω μεγαλύτερη πεποίθηση, γιατί ἔχω ×

αφομοιώσει περισσότερο τό θέμα...

Θά ἤθελα νά συναντηθοῦμε καί νά μιλήσουμε σχετικά μέ μερικές ἀμφιβολίες. Ἄν αὐτό εἶναι δυνατό, καλέστε με. Εἶμαι πάντα στό Κεντρικό ἀρχεῖο, Βαγκανκόβσκι 8, τηλέφωνο ἤ 1-78-38 ἤ 1-75-86.

Βλαντίμιρ Βίκτοροβιτς Ἀντοράτσκι

Θά ἦταν καλό, ἄν μοῦ γράφατε ἕνα σημείωμα ὅτι μοῦ ἀνατίθεται νά κάνω τή δουλιά αὐτή, καί ὅτι ἡ Σοσιαλιστική Ἀκαδημία πρέπει νά μοῦ παρέχει βοήθεια στό ἔργο μου ἐκεῖ. Ἄν θά μπορῶ καθημερινά τό πρωί νά δουλεύω στή Σοσιαλιστική Ἀκαδημία 4 ὧρες, τότε θά τά ἑτοίμαζα ὅλα γιά ἐκτύπωση σέ δυό μῆνες. Δέν μπορῶ νά καταλάβω τί σημαίνει νά ἀναθέσω τή «φροντίδα» γιά τά γράμματα στόν σ. Κάμενεφ. Ἄν αὐτό ἔχει τήν ἔννοια νά μέ σκουντάει, # γιά νά μήν ξεχνῶ, τότε, κάτι τέτιο δέν χρειάζεται — θυμᾶμαι πολύ καλά. Μά ἄν ἔχει τήν ἔννοια τῆς συνδρομῆς, τῆς συμβουλῆς, τῆς βοήθειας — τότε αὐτό θά ἦταν πολύ καλό. Θά χαιρόμουν πολύ νά ἔχω τή δυνατότητα νά συμβουλευτῶ κάποιον. Ὅμως τό τελικό κοίταγμα × καί ἡ ἔγκριση θά ἤθελα νά ἦταν δικά Σας...

ἔγραψα *

κάποτε εἶναι ἐπίσης ὠφέλιμο!

× φοβᾶμαι ὅτι δέν θά μπορέσω.

Σέ γενικές γραμμές τό σχέδιο τοῦ μικροῦ βιβλίου τό ἔχω χαράξει, θά ἤθελα νά συμφωνήσουμε ὁριστικά. Ἡ ἐκτύπωση θά ἔχει χρονολογική σειρά.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 371. *Ἡ Σύντ.*

Μερικά γράμματα, όπως λογουχάρη τό γράμμα πρός τόν Άννενκοφ, — θά μπεῖ ὁλόκληρο, μερικά μόνο × × σέ ἀποσπάσματα.

× × Σωστά!

Νά διαλεχτεῖ ὑλικό πού σχετίζεται μέ τή θεωρία: φιλοσοφία, οἰκονομική θεωρία, ἱστορική θεωρία, γιά τήν ἐπανάσταση, γιά τήν ταξική πάλη, σημειώσεις ἱστορικοῦ χαρακτήρα· γιά τήν πολιτική: τό προλεταριάτο καί οἱ ἄλλες τάξεις, τό ἐργατικό κίνημα στίς διάφορες χῶρες, ἐκτίμηση πολιτικῶν παραγόντων, μικροαστική δημοκρατία.

Νά περιοριστῶ μόνο στή θεωρία καί στήν πολιτική ἤ νά παραχωρήσω λίγο χῶρο στά γράμματα πού φωτίζουν τή ζωή τοῦ Μάρξ, πού παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον γιά τή βιογραφία. Ἐγώ νομίζω ὅτι αὐτό δέν χρειάζεται.

(Κι' ἐγώ τό ἴδιο *Λένιν)*

Στό εἰσαγωγικό ἄρθρο σύντομα νά φωτίσω ὅλα τά ζητήματα καί νά δείξω τά βασικότερα σημεῖα τῶν γραμμάτων πού ἔχουν σχέση μ' αὐτά.

Στά γράμματα νά ὑπάρχουν *σημειώσεις* γιά νά γίνουν *κατανοητά*.

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Οἱ σημειώσεις στό γράμμα τοῦ Β. Β. Ἀντοράτσκι πρωτοδημοσιεύτηκαν τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Τό σημείωμα στόν Λ. Μπ. Κάμενεφ δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά

374

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ

12/IV. 1922.

1) στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα»
Ἀντίγραφα 2) στόν σ. Στεκλόφ
3) στούς Ρίκοφ καί Τσιουρούπα

σ. Ὀσίνσκι!

Χαιρετίζω θερμά τό ἄρθρο Σας στή σημερινή «Πράβντα» «Νέα στοιχεῖα ἀπό τήν τοπική πείρα». Ἀκριβῶς τέτια ἄρθρα μᾶς

λείπουν περισσότερο ἀπ' ὅλα, καί νομίζω ὅτι τό κάθε Λαϊκό Ἐπιτροπάτο θά ἔπρεπε νά «ἀποκτήσει» ἕναν δημοσιολόγο (πού νά συνδέεται πολύ στενά μέ τή δουλιά τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου καί τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου) γιά νά κάνει τέτιες ἀνασκοπήσεις.

Τό χειρότερο πού ἔχουμε εἶναι ἡ ὑπέρμετρη ἀφθονία γενικῶν κρίσεων στόν Τύπο καί πολιτικῆς φλυαρίας, ἐνῶ εἶναι ἐξαιρετικά ἀνεπαρκής ἡ *μελέτη* τῆς τοπικῆς πείρας. Καί στίς ἐπαρχίες καί στό κέντρο ἰσχυρές τάσεις ἀγωνίζονται ἐνάντια στήν εἰλικρινή δημοσίευση καί ἐκτίμηση αὐτῆς τῆς πείρας. Φοβοῦνται μήπως βγοῦν τά ἄπλυτα στή φόρα, φοβοῦνται τή γυμνή ἀλήθεια, τήν ἀποφεύγουν «ὅπως ὁ διάβολος τό λιβάνι», ἁπλούστατα, δείχνουν ἐπιπολαιότητα, ὅπως σωστά ἐκφράστηκε ὁ σ. Τρότσκι.

Πάρα πολύ πιό συγκεκριμένη νά εἶναι ἡ μελέτη τῆς τοπικῆς πείρας, τῶν λεπτομερειῶν, τῶν μικροζητημάτων, τῆς πρακτικῆς, τῆς συγκεκριμένης πείρας, πιό μεγάλη ἡ ἐμβάθυνση στήν πραγματική ζωή, στή ζωή καί τοῦ νομοῦ καί τῆς ἐπαρχίας καί τοῦ χωριοῦ, ἀνάλυση τῶν λόγων γιά τό ποῦ, ποιός καί πῶς (μέ τί μεθόδους) κατορθώνει, παρά τήν ἀπέραντη ἀθλιότητα καί καταστροφή, νά πετυχαίνει μιά πραγματική, ἔστω καί μικρή καλυτέρευση· νά μή φοβόμαστε νά ξεσκεπάζουμε τά λάθη καί τήν ἀνικανότητα· νά ἐκλαϊκεύουμε καί νά *διαφημίζουμε* μέ ὅλα τά μέσα τό κάθε λίγο-πολύ διακεκριμένο τοπικό στέλεχος, νά τό προβάλλουμε σάν ὑπόδειγμα. Ὅσο περισσότερη θά εἶναι μιά τέτια δουλιά, ὅσο περισσότερο θά ἐμβαθύνουμε στή ζωντανή πρακτική, ἀποσπώντας καί τή δική μας προσοχή καί τήν προσοχή τῶν ἀναγνωστῶν ἀπό τό βρώμικο διανοουμενίστικο μοσχοβίτικο (καί σοβιετικό-γραφειοκρατικό γενικά) ἀέρα, τόσο πιό πετυχημένα θά προχωρήσει ἡ καλυτέρευση καί τοῦ Τύπου μας καί ὅλης τῆς οἰκοδόμησής μας.

Χαιρετίζω ἀκόμη μιά φορά τήν πρωτοβουλία Σας καί ἐπιθυμῶ πολύ νά τή συνεχίσετε παραπέρα, πιό πλατιά καί *πιό βαθιά* στήν ἴδια κατεύθυνση.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 17 τοῦ Φλεβάρη 1956 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 48

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὁλόκληρο στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1956 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 113

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

375

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

12 τοῦ 'Απρίλη 1922.

στούς σ.σ. Ρίκοφ καί Τσιουρούπα

Παρακαλῶ, σήμερα κιόλας νά καλέσετε σύσκεψη τῶν ἀναπληρωτῶν γιά τήν ἐπεξεργασία πρακτικῶν καί πιό δραστικῶν μέτρων γιά νά πετύχουμε ὥστε ὁ ἠλεκτροσταθμός τῆς Κασίρα νά ἀρχίσει νά δίνει ρεῦμα στή Μόσχα. Εἶναι ἐντελῶς ἀνυπόφορη ἀσχημία, ὅταν ἕτοιμος σταθμός, μέ ἕτοιμους ἀγωγούς νά μήν μπορεῖ νά δόσει ρεῦμα ἐξαιτίας τῆς ἀκαταστασίας τῆς οἰκονομίας μας [385].

Λένιν

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

376

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Σ. ΓΚΑΝΕΤΣΚΙ

13/IV.

σ. Γκανέτσκι!

'Ο σ. Βαλέτσκι μοῦ εἶπε σήμερα ὅτι τά χαρτιά καί τά βιβλία μου πού βρίσκονταν στό Πορόνιν ἔπεσαν (ὅπως καί αὐτά πού βρίσκονταν στήν Κρακοβία, Uliça Lubomirskiego *) στά χέρια τῆς πολωνικῆς κυβέρνησης. Εἶναι δυνατό νά ἐλεγχθεῖ αὐτό; Μποροῦμε μήπως νά μιλήσουμε καί μέ τόν Καραχάν καί νά τά ζητήσουμε *ἐπίσημα;* 'Εκεῖ ὑπάρχει ἕνα χειρόγραφο πού δέν ἔχει δημοσιευτεῖ (γιά τή γερμανική ἀγροτική στατιστική τοῦ 1907) [386].

Σᾶς σφίγγω τό χέρι. Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ 'Απρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. II

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* — ὁδός Λιουμπομίρσκι. *'Η Σύντ.*

377

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΚΑΡΑΧΑΝ

σ. Καραχάν!

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά βοηθήσετε ποικιλότροπα τόν Μπέλα Κούν (μέ τήν οἰκογένειά του) νά πάει στή Στοκχόλμη. Θά μέ ὑποχρεώσετε πολύ, ἄν γράψετε δυό λόγια, εἶναι μήπως κατορθωτό αὐτό ἤ ὑπάρχουν τίποτε ἰδιαίτερα ἐμπόδια [387];

Σᾶς σφίγγω τό χέρι. Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

378

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Μ. ΚΕΡΖΕΝΤΣΕΦ

13. IV. 1922.

σ. Κέρζεντσεφ!

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά δείξετε πλήρη ἐμπιστοσύνη καί νά δόσετε ποικιλόμορφη βοήθεια στόν σύντρ. Μπέλα Κούν καί στήν οἰκογένειά του σχετικά μέ τήν ἐγκατάστασή του στή Στοκχόλμη, τήν ἀνάπαυση καί θεραπεία (πού ἔχει *μεγάλη* ἀνάγκη) καί ὅ,τι ἄλλο χρειαστεῖ.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

379

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ν. ΣΜΙΡΝΟΦ

13. IV. 1922.

σ. Σμιρνόφ!

Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά προσφέρετε *ποικιλόμορφη* βοήθεια στόν σύντρ. Μπέλα Κούν καί στήν οἰκογένειά του σχετικά μέ τήν ἐγκατάστασή του στή Στοκχόλμη καί στή Σουηδία. Ὁ Μπέλα Κούν ἔχει μεγάλη ἀνάγκη ἀπό ἀνάπαυση καί θεραπεία.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

380

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΕΛΑ ΚΟΥΝ

Ἀγαπητέ σύντροφε Μπέλα Κούν!

Σ' αὐτό ἐπισυνάπτω γράμματα στούς Κέρζεντσεφ καί Σμιρνόφ. Στόν Καραχάν ἔγραψα. Ἂν χρειαστεῖ ἀκόμη κάτι, παρακαλῶ, ἀμέσως νά μοῦ γράψετε (στή διεύθυνση τῆς *Φότιεβα).*

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

381

ΠΡΟΣ ΑΓΝΩΣΤΟ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ

Σχετικά μέ τόν *Κισελιόφ,* πρόεδρο τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ, παρακαλῶ νά συνεννοηθεῖτε μέ τόν σ. Σεμάσκο γιά νά σταλεῖ *μακριά ἀπό τή Μόσχα* γιά θεραπεία (ὁλοκληρωτική θεραπεία) καί νά μέ *εἰδοποιήσετε* [388].

13/IV. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

382

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

15/IV.

Στόν *σ. Στάλιν* (γιά τό ΠΓ)

Ἀντίγραφο στόν σ. Τρότσκι
» στόν σ. Κάμενεφ
» στόν Μ. Ν. Ποκρόβσκι

Μόλις πῆρα τό βιβλίο «Ὑλικά γιά τήν ἱστορία τῶν γαλλορωσικῶν σχέσεων γιά τό 1910-1914».

Πολύ μεγάλος τόμος σέ 733 σελίδες ἐκδόθηκε μ' ἐκείνη τήν ἀδιάντροπη πραγματικά σοβιετική τσαπατσουλιά, γιά τήν ὁποία πρέπει νά φυλακίζουν. Δέν ὑπάρχει τιμή. Δέν ὑπάρχει ὑπογραφή τοῦ ὑπευθύνου ἤ τῶν ὑπευθύνων. Δέν ὑπάρχει πίνακας!! Ἁπλή *ἀπαρίθμηση* **ὀνομάτων**, συντάχθηκε *ἀτημέλητα*. Κτλ.

Προτείνω:

1) νά ὑποχρεώσετε τούς Γκανέτσκι καί Καραχάν μέσα σέ δυό ἡμέρες νά βροῦν ὅλα τά ὑπεύθυνα πρόσωπα γιά τήν ἔκδοση·

2) οἱ ἴδιοι — νά ἀπαγορεύσουν τήν πώληση τοῦ βιβλίου·

3) — νά ἑτοιμάσουν ἕνα φύλλο παρεμβολῆς, ὅπου νά ἀναφέρονται οἱ παραλείψεις·

4) — νά ἑτοιμάσουν ὁδηγό ἑρμηνευτικό· μέ δυό λόγια, τήν Πέμπτη * νά παρουσιάσουν στήν ΚΕ *σύντομη* ἔκθεση γιά ὅλες τίς ἀσχημίες — ἀτέλειες τῆς ἔκδοσης καί γιά τούς τρόπους διόρθωσης.

Λένιν

P. S. Στόν «Πρόλογο» — *ἀνυπόγραφο!!* — ἀναφέρεται ὁ Μ. Ν. Ποκρόβσκι, ὅμως εἶναι φανερό ὅτι γιά τήν *ἔκδοση*, γιά τήν *τεχνική* του πλευρά δέν φέρνει εὐθύνη ὁ ἴδιος, πού δούλεψε γιά τή *συγκέντρωση* τῶν ὑλικῶν [389].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 33ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

383

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ **

17/IV.

σ. Σεργκό! Σᾶς στέλνω ἀκόμη μερικές μικρές πληροφορίες. Αὐτές μοῦ ἀνακοινώθηκαν ἀπό γιατρό, πού προσωπικά πῆγε ἐπιτόπου καί εἶναι ἄξιος πλήρους ἐμπιστοσύνης: Τό Ἀμπαστουμάν εἶναι

* Πρόκειται γιά τίς 20 τοῦ Ἀπρίλη 1922. *Ἡ Σύντ.*

** Στό φάκελλο τοῦ γράμματος ὁ Β. Ι. Λένιν, ἐκτός ἀπό τή διεύθυνση «Πρός τό μέλος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σύντρ. *Ὀρτζονικίτζε* (ἀπό τόν Λένιν)» ἔγραψε: «*Παρακαλῶ νά κλειστεῖ καί νά σφραγιστεῖ καί ἀπό τόν Ὀρτζονικίτζε νά παρθεῖ ὑπογραφή. 17/IV. Λένιν*». *Ἡ Σύντ.*

τελείως ἀκατάλληλο, γιατί μοιάζει μέ «φέρετρο», στενό κοίλωμα· ἀκατάλληλο γιά νευρικούς· περιπάτους δέν ἔχει, ἐκτός ἀπό τό νά σκαρφαλώνεις, μά νά σκαρφαλώνει ἡ Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα δέν ἐπιτρέπεται καθόλου. Τό Μπορζόμ εἶναι πολύ κατάλληλο, γιατί μπορεῖ νά κάνει κανείς περιπάτους σέ ὁμαλό μέρος καί αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά τήν Ναντέζντα Κονσταντίνοβνα. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, στό Μπορζόμ τό ὑψόμετρο εἶναι κατάλληλο, ἐνῶ στό Ἀμπαστουμάν τό ὑψόμετρο εἶναι ὑπερβολικό, πάνω ἀπό 1000 μέτρα *δέν ἐπιτρέπεται*. Ἰδιαίτερα ὁ γιατρός μᾶς προειδοποιεῖ νά μή πᾶμε νωρίς, θά εἶναι, λέει, κρύο καί βροχές ὁπωσδήποτε ὥς τά μέσα τοῦ Ἰούνη. Σχετικά μέ τό τελευταῖο δέν φοβᾶμαι καί τόσο, ἄν τό σπίτι δέν τρέχει καί θερμαίνεται, γιατί σ' αὐτές τίς συνθῆκες τό κρύο καί οἱ βροχές δέν εἶναι τρομερά.

Σᾶς σφίγγω τό χέρι. Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Ἐννοεῖται, στό κατάλληλο ὑψόμετρο ὁρισμένα σπίτια στίς πιό διαφορετικές καί σέ πολλές τοποθεσίες μποροῦν νά εἶναι ἀπόλυτα κατάλληλα.

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

384

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

Στόν σύντρ. Ζηνόβιεφ

Ἐντελῶς ἀπόρρητο
Ἡ ἀνατύπωση ἀπαγορεύεται

Σύντρ. Ζηνόβιεφ!

Σᾶς παρακαλῶ νά θέσετε στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (δέν ξέρω ἄν θά πρέπει στήν πλατιά συνεδρίαση ἤ στή συνεδρίαση τοῦ στενοῦ γραφείου) τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς εἰδικοῦ ἀνταποκριτῆ ἤ ἀρκετῶν ἀνταποκριτῶν ἀπό τήν Κομμουνιστική Διεθνή στή Νότια Ἀφρική γιά νά συγκεντρώσουν τίς πιό λεπτομερεῖς πληροφορίες καί τήν πιό πλήρη συλλογή τοπικῆς φιλολογίας τόσο νόμιμης, ὅσο καί παράνομης, πού νά ἔχει σχέση μέ

τήν ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν πού καταπνίγηκε πρόσφατα. Αὐτό πρέπει νά γίνει ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα, καί μέ τήν τήρηση τῶν μεγαλύτερων προφυλακτικῶν μέτρων, γιατί, ὁπωσδήποτε, οἱ ἄγγλοι [θά κάνουν τό πᾶν] * γιά νά ἐμποδίσουν τήν παραμικρή δυνατότητα ἐπικοινωνίας μας μέ τούς ἐξεγερμένους, πού ἀκόμη δέν ἔχουν ἐκτελεστεῖ καί δέν ἔχουν φυλακιστεῖ [390].

Καί θά πρέπει μέ κάθε τρόπο νά γίνει σέ μᾶς συνήθεια, ὥστε οἱ πληρεξούσιοι τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς νά μποροῦν νά ἐμφανίζονται παράνομα σέ κάθε μέρος, ὅπου γίνονται παρόμοιες ἐξεγέρσεις καί νά συγκεντρώνουν ἔγκαιρα τά πιό ὁλοκληρωμένα ὑλικά γιά τήν ἱστορία τῆς ἐξέγερσης.

Παρακαλῶ νά γράψετε δυό λόγια σέ ἀπάντηση.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 18 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Ν Σ Λεπεσίνσκαγια

385

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

25. IV. 1922.

στόν σ. Στάλιν

Παρακαλῶ τή Γραμματεία τῆς ΚΕ (καί ἄν αὐτό δέν εἶναι τῆς ἁρμοδιότητάς της, ἀλλά τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου, τότε τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο)

νά ἀποφασίσει:

1) νά ἀναθέσει ἀμέσως στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν νά ζητήσει *βίζα* γιά μετάβαση στή *Γερμανία* τοῦ Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς *Κρζιζανόβσκι*, προέδρου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου, καί τῆς γυναίκας του, Ζιναΐντα Πάβλοβνα *Κρζιζανόβσκι*·

2) νά χορηγηθεῖ καί στούς δυό αὐτούς συντρόφους ἄδεια γιά τό χρονικό διάστημα πού εἶναι ἀπαραίτητο γιά τή θεραπεία τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι στή Γερμανία·

3) νά δοθεῖ ἐντολή στόν σ. Κρεστίνσκι νά πληρώσει τά ἀπαραίτητα γι' αὐτό ἔξοδα πού θά γίνουν στή Γερμανία, μέ ἔλεγχο (μέσω τοῦ ρώσου γιατροῦ τῆς πρεσβείας), ὥστε ἡ θεραπεία νά εἶναι πλήρης.

Γίνεται λόγος γιά θεραπεία κήλης.

* Προστέθηκαν οἱ ἀπαραίτητες έννοιακά λέξεις, πού εἶχαν παραληφθεῖ κατά τή γραφή. *Ἡ Σύντ.*

Ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι πρέπει νά φύγει γρήγορα, ἀκριβῶς ἀμέσως μόλις ἐπιστρέψει ὁ Πιατακόφ, ὁ ὁποῖος στίς 26. IV φεύγει γιά δυό ἑβδομάδες.

Ἄν γιά τήν ἱκανοποίηση τῆς παράκλησής μου αὐτῆς προβληθοῦν ἐμπόδια, παρακαλῶ νά μέ εἰδοποιήσετε σέ τί συνίστανται αὐτά [391].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

386

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

25. IV. 1922.

σ. Σεμάσκο!

Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε ἐντολή γιά νά πάει στήν *Κριμαία,* σέ ἕνα ἀπό τά τοπικά σανατόρια γιά θεραπεία καί ἀνάπαυση

ἡ Ἐκατερίνα Ἀλεξέγεβνα
Νέτσκινα

νοσοκόμα τοῦ νοσοκομείου Σολντάτενκοφ.

Δέν θά ἀρνηθεῖτε νά μοῦ στείλετε ἀντίγραφο τῆς ἐντολῆς Σας γιά τήν ὑπόθεση αὐτή, καί ἄν συναντήσετε κάποια ἐμπόδια κατά τήν ἐκπλήρωση τῆς παράκλησής μου, τότε παρακαλῶ νά μοῦ γράψετε σέ τί συνίστανται τά ἐμπόδια αὐτά [392].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

387

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Σ. ΒΑΡΓΚΑ [393]

26. IV. 1922.

Ἀγαπητέ σύντροφε Βάργκα!

Εὐχαριστῶ πολύ γιά τήν εἴδησή Σας σχετικά μέ τό «Μπίντ» *. Μόνο παρακαλῶ ἄλλη φορά νά μοῦ ἀναφέρετε τά ὀνόματα τῶν προσώπων, ἀπό τά ὁποῖα προέρχεται ἡ πληροφορία.

* Βλ. σημ. 393. *Σημ. μετ.*

Τώρα δέν δουλεύω μέ τήν ἰδιότητα τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τήν ἀνακοίνωσή Σας θά τή στείλω ἀμέσως στούς συντρόφους πού μέ ἀναπληρώνουν καί θά ἀπαιτήσω αὐστηρότατη ἔρευνα *.

Συνάμα Σᾶς στέλνω τό κείμενο τοῦ *τελικοῦ* μου λόγου στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματός μας (ἀρχές Ἀπρίλη τοῦ 1922) **.

Μή ξεχάσετε τή διόρθωση πού ἐπισυνάπτεται.

Αὐτή εἶναι ἡ **μοναδική** ὁμιλία, πού προκαταρκτικά *ἔγραψα* (καί, παρόλα αὐτά, οἱ γάιδαροί μας δέν μπόρεσαν νά τήν τυπώσουν χωρίς λάθη!!). Ἔτσι τώρα αὐτή εἶναι ἡ **μοναδική** ὁμιλία πού μεταδόθηκε σωστά ὕστερα ἀπό τή διόρθωση). Σᾶς παρακαλῶ πολύ νά δόσετε ἐντολή νά μεταφράσουν καλά στά γερμανικά τήν ὁμιλία αὐτή καί νά τή δημοσιεύσετε [394].

Εἶναι ἀμφίβολο, ἄν θά μπορέσω νά Σᾶς στείλω τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπ' αὐτό.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

388

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

26. IV. 1922. *Αὐστηρά ἀπόρρητο*

στούς σ.σ. Ρίκοφ καί Τσιουρούπα

Σᾶς στέλνω τό γράμμα τοῦ Βάργκα στά γερμανικά.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι παρόμοιες ἀσχημίες ὑπάρχουν σέ μᾶς *ἄφθονες*.

Ὁ Βάργκα, ἀσφαλῶς, ἔχει δίκιο (τοῦ ἔγραψα ὅτι στό ἑξῆς πρέπει νά μοῦ ἀναφέρει τό ὄνομα τοῦ πληροφοριοδότη). Σᾶς παρακαλῶ νά καθορίσετε (μέσω τοῦ Κρεστίνσκι, ἤ μέ ἄλλο μέσο) *αὐστηρότατη* ἔρευνα στό Βερολίνο, γιά νά *π ι α σ τ ο ῦ ν* οἱ ἔνοχοι σ' αὐτό τό «Μπίντ» καί μετά νά ἀναδιοργανωθεῖ *ρ ι ζ ι κ ά*.

---

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 136-138. *Ἡ Σύντ.*

Νά διορίσετε στήν 'Επιτροπή γιά τήν ἔρευνα καί ἀναδιοργάνωση ὁπωσδήποτε τόν Εὐγκένι *Βάργκα* [395].

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

389

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΣΚΛΟΒΣΚΙ *

27/IV.

σύντρ. Σκλόβσκι!

Πῆρα τό γράμμα Σας τῆς 15. III. Πολύ, πάρα πολύ λυπηρό, πού αἰσθάνεστε τόσο ἄσχημα. Πολύ σκέφτηκα πῶς νά Σᾶς βοηθήσω. 'Επειδή εἶμαι ἄρωστος, δέν ἀσχολοῦμαι μέ ὑποθέσεις, δέν ζῶ στή Μόσχα, γι' αὐτό τό μόνο πού μπόρεσα νά σκεφτῶ εἶναι: νά στείλω τό γράμμα Σας στόν γραμματέα τῆς ΚΕ (σ. Στάλιν) καί *ἐκμέρους μου τοῦ γράφω* γιά Σᾶς **. Σᾶς συνιστῶ: νά τοῦ γράψετε καί Σεῖς (στή Γραμματεία τῆς ΚΕ) ἀπομέρους Σας καί *ἀναλυτικότατα, ἀναλυτικότατα,* μέ μιά σειρά ἀπό πρακτικές προτάσεις. Μπορεῖ ἀκόμη νά γράψετε καί στόν Ζηνόβιεφ, γιατί αὐτός εἶναι στήν Πετρούπολη, καί εἶναι πιθανό, μέ τή συνηθισμένη «ἀνεξαρτησία» πού ἀπολαμβάνει ἡ Πετρούπολη, ὁ Ζηνόβιεφ κάτι θά σκεφτεῖ ἤ θά πραγματοποιήσει κάποιο πρακτικό συνδυασμό.

Κάποιος μοῦ εἶπε ὅτι ἤ συμφωνήσατε, ἤ μιλήσατε μέ τόν Καραχάν γιά μετακίνηση πιό κοντά στή Ρωσία; Πρέπει νά φροντίσετε νά κινηθεῖτε πρός 'Ανατολάς ἔστω σιγά-σιγά, ἄν δέν κατορθώσετε ἀκριβῶς. ("Εχετε ὑπόψη: μπορεῖ νά φύγω· γράψτε ἐπειγόντως στή Γραμματεία τῆς ΚΕ, καί ὄχι σέ μένα καί *ὄχι μόνο* σέ μένα.)

Σᾶς σφίγγω τό χέρι θερμά καί στέλνω χαιρετισμούς σέ ὅλη τήν οἰκογένεια.

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ 'Απρίλη 1922
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 113. *'Η Σύντ.*

** Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *'Η Σύντ.*

390

* ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ

σ. Στάλιν, στέλνω τό γράμμα τοῦ σύντρ. Σκλόβσκι (Γκ. Λ. Σκλόβσκι). Τόν γνωρίζω καλά άπό τό ἐξωτερικό (1908-1914), ὅπου κατέφυγε, ὄντας ἤδη μπολσεβίκος καί μέλος τοῦ Κόμματος. Θέλει νά δουλέψει στή Ρωσία καί στό Κόμμα. Δούλεψε στή Μόσχα — καί στό δημοτικό συμβούλιο (ὁ Βλαντίμιρσκι τόν εἶδε σ' αὐτή τή δουλιά), καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας· φαίνεται «ἐναρμονίστηκε» καλά μόνο μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν, ὅπου τόν ἐκτιμοῦσαν. Στίς ὑπόλοιπες θέσεις ὑπῆρχαν ἤ διαφωνίες, ἤ μισοδιαφωνίες, ἤ κάτι παρόμοιο, μέ ἀποτέλεσμα τελικά νά τοῦ εἶναι ἀδύνατο νά συμφωνήσει γιά δουλιά στή Ρωσία. Ὁ Σκλόβσκι εἶναι παλιό στέλεχος τοῦ Κόμματος, καί (ὅπως φαίνεται ἀπό τό γράμμα του) τόν στενοχωρεῖ πολύ πού δέν τοῦ «δίνουν» τή δυνατότητα νά δουλέψει στή Ρωσία. Νευριάζει· φοβᾶται ὅτι τόν «ἀπομακρύνουν» κτλ. (Ἔχει οἰκογένεια, παιδιά· εἶναι δύσκολο νά προσαρμοστεῖ στίς συνθῆκες τῆς πεινασμένης καί κρύας Ρωσίας. Τόν Σκλόβσκι τόν γνωρίζουν ἀπό τό ἐξωτερικό καί ὁ Ζηνόβιεφ καί ὁ Σαφάροφ καί ὅλοι ὅσοι ἦταν στήν Ἐλβετία στά 1908-1917).

Γράψτε, ἤ ἀναθέστε στόν γραμματέα Σας νά γράψει γράμμα στόν Σκλόβσκι (στό Βερολίνο μέσω τοῦ Κρεστίνσκι) μέ τό ἐρώτημα τί θά ἤθελε αὐτός, καί μετά βάλτε τό ζήτημα στή γραμματεία. Δέν κάνει νά «πετᾶμε» τούς ἀνθρώπους, πρέπει νά συμπεριφερόμαστε προσεκτικότερα [396].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

391

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

σ. Τσιουρούπα!

Θά εἶναι μήπως ἀρκετό, ἄν θά γράψω ἔτσι:

(σέ ποιόν; στούς ἀναπληρωτές;)

Ἀναγνωρίζοντας ὅτι ἡ παράκληση τοῦ συντρόφου Γιακοβένκο ἀπό *πολιτική* πλευρά εἶναι σοβαρή καί, θεωρώντας ἀπαραίτητο νά

ὑπογραμμίσω ὅτι τοῦ ὑποσχέθηκα νά ὑποστηρίξω θετικά αὐτή τήν ὑπόθεση, ὅταν τόν διορίσαμε Λαϊκό ἐπίτροπο, παρακαλῶ πολύ νά *ἱκανοποιήσετε* τήν παράκληση τοῦ συντρόφου Γιακοβένκο (ἄν δέν εἶναι δυνατό κατά 100%, τουλάχιστον κατά 50%) [397].

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ 'Απρίλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

392

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥΣ ΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΠΗΓΩΝ ΤΟΥ ΣΟΥΡΑΧΑΝΣΚ [398]

Μπακού, στήν Κρατική ἕνωση βιομηχανίας πετρελαίου τοῦ 'Αζερμπαϊτζάν

Τή νύχτα τῆς 9 πρός τίς 10 τοῦ 'Απρίλη οἱ ἐχθροί τῆς ἐργατικῆς τάξης προσπάθησαν, μέ σειρά ἀπό ἐμπρησμούς, νά καταστρέψουν τίς πετρελαιοπηγές τοῦ Σουραχάνσκ στό Μπακού. 'Αφοῦ γνωρίστηκα μέ τά γεγονότα ἐξαιρετικοῦ ἡρωισμοῦ καί αὐτοθυσίας, πού ἔδειξαν οἱ ἐργάτες καί μηχανικοί τῶν πετρελαιοπηγῶν, οἱ ὁποῖοι ἐντόπισαν τήν πυρκαγιά μέ μεγάλο κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, θεωρῶ καθῆκον μου ἀπομέρους τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας νά ἀπονείμω ἔπαινο στούς ἐργάτες καί μηχανικούς τῶν πετρελαιοπηγῶν τοῦ Σουραχάνσκ. Τέτια παραδείγματα ἡρωισμοῦ καλύτερα ἀπ' ὅλα δείχνουν ὅτι παρά τίς δυσκολίες, παρά τίς συνεχεῖς συνωμοσίες τῶν ἐσερο-λευκοφρουρίτικων ἐχθρῶν τῆς ἐργατικῆς Δημοκρατίας, ἡ Σοβιετική Δημοκρατία θά νικήσει ὅλες τίς δυσκολίες.

'Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ 'Απρίλη 1922

Δημοσιεύτηκε στίς 3 τοῦ Μάη στήν ἐφημερίδα «Μπακίνσκι Ραμπότσι», ἀρ. φύλ. 96

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

393

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) *

Προτείνω νά σταλεῖ τό τηλεγράφημα:

στόν Στομονιακόφ

«Συζητεῖστε μαζί μέ τόν Κρεστίνσκι καί τόν Λομονόσοφ μέτρα ἐπίδρασης στόν Κρούπ. Γνωστοποιεῖστε τήν ἀπόφασή Σας. Νά ἐνεργεῖτε μόνο μέ ὁμόφωνη ἀπόφαση τῶν τριῶν» [399].

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ 'Απρίλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

394

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ **

Μά 'Εσεῖς στ' ἀλήθεια ἀναχωρεῖτε; Πότε;
Ἤ *ξανά* θά κάνετε σαμποτάζ; Δέν θέλετε νά θεραπευτεῖτε;

Γράφτηκε τόν 'Απρίλη τοῦ 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

395

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

2. V. 1922.

'Αντίγραφα στόν σ. Ρίκοφ καί στόν σ. Τσιουρούπα
στόν σ. Τζερζίνσκι

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε — *πολύ* σύντομα — ἄν γίνεται τίποτε καί πόσο γρήγορα γιά τήν ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ σχετικά μέ τή διαίρεση τῶν σιδηροδρόμων σέ 3 κατηγορίες καί τό κλείσιμο τῶν σιδηροδρόμων τῆς 3ης κατηγορίας.

Θά ἔπρεπε νά ἐπιταχύνετε στόν ἀνώτατο βαθμό τό κλείσιμο καί νά πετύχετε αὐτό μέ κάθε τρόπο καί γρήγορο. Πῶς ἀλλιῶς θά παλέψουμε ἐνάντια στήν κρίση [400];

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Βέστνικ Πουτέι Σοοπσένιγια», τεῦχ. 6

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό πανομοιότυπο

---

* Ὑπάρχει τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ ντοκουμέντου, στό ὁποῖο εἶναι τυπωμένη ἡ ὑπογραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 346. *Ἡ Σύντ.*

396

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

Στούς σ.σ. Τσιουρούπα καί Ρίκοφ μέ τήν παράκληση νά τό ὑποστηρίξετε στό ΣΛΕ τήν Πέμπτη * καί, ἄν χρειαστεῖ, νά παραπεμφθεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο [401].

2/V. 1922. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

397

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ

Αὐτό *τώρα* θά εἶναι καθαρά γραφειοκρατικό, καί ἐπιζήμια γραφειοκρατικό, *ἕως ὅτου δέν προετοιμαστεῖ* τό ζήτημα.

Πρέπει νά ἀρχίσετε νά τό ἑτοιμάζετε ἀμέσως μέ κάθε τρόπο, σέ *μιά σειρά* ἀπό ἐπιτροπές [402].

Γράφτηκε πρίν τίς 3 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

398

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Τό τηλεγράφημα αὐτό στάλθηκε ἐντελῶς λαθεμένα στό Πολιτικό Γραφεῖο. Παρόμοιο ζήτημα πρέπει νά λύνεται μέ διοικητική διαδικασία. Τέτιο τηλεγράφημα θά ἔπρεπε νά σταλεῖ μέ τήν ὑπογραφή καί τῶν δυό ἀναπληρωτῶν τοῦ προέδρου, ἤ τοῦ ἀναπληρωτῆ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκχωρήσεων, ἤ τέλος, τοῦ διευθυντῆ τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων. Μόνο αὐτά τά πρόσωπα εὐθύνονται καί πρέπει κανονικά νά εὐθύνονται γιά τήν ἀκρίβεια τῶν ἀριθμῶν πού ἀναφέρονται ἐδῶ καί γιά τό ἄν ἀντιστοιχοῦν οἱ ἐντολές πού δίνονται ἐδῶ

* Πρόκειται γιά τίς 4 τοῦ Μάη. *Ἡ Σύντ.*

μέ τούς κρατικούς νόμους καί τίς ἀποφάσεις τῶν ἀντίστοιχων κρατικῶν ἱδρυμάτων. Γι' αὐτό, πάνω στήν οὐσία τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀρνοῦμαι νά ψηφίσω [403].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 6 τοῦ Μάη 1922, ὥρα 9

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

399

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ

στόν Β. Μ. Σμιρνόφ

Διάβασα, ἐπιτέλους, τό σημείωμά Σας τῆς 13. IV.

Εἶμαι πολύ ἱκανοποιημένος ἀπό τή σαφήνεια, ἰδιαίτερα ἀπό τό διάγραμμα.

Σᾶς παρακαλῶ: 1) τέτια διαγράμματα νά τά καθιερώσετε καί νά τά ὑποβάλλετε (μέσω τοῦ γραμματέα ἤ τοῦ βοηθοῦ) *τακτικά* καί νά ὑπογράφετε: «μέλος τοῦ Προεδρείου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου».

Εἶναι καθῆκον τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου νά διεξάγει «γενική ἐπίβλεψη» γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ σχεδίου κρατικῆς οἰκονομίας.

2) Σχετικά μέ τόν προϋπολογισμό νά μοῦ δόσετε δεύτερο σημειωματάκι, *σύντομο:* τί λοιπόν Ἐσεῖς προτείνετε [404];

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

400

ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΣΛΕ [405]

Σχετικά μέ τόν Γκόιχμπαργκ εἶχα μιά σειρά παράπονα ὅτι, σάν πρόεδρος, βρίζει καί φοβερίζει ὑπερβολικά τό κοινό. Προσωπικά ἐγώ κατά τά *ἄλλα* ἐκτιμῶ πολύ τόν Γκόιχμπαργκ. Δέν κάνει μήπως νά ἐλέγξετε ἤ νά τοῦ γίνει *ειδική προειδοποίηση;*

10/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

401

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΜΑΝΤ ΧΑΜΜΕΡ

11. V. 1922.

Ἀγαπητέ σ. Χάμμερ!

Μέ συγχωρεῖτε, παρακαλῶ, ἤμουν πολύ ἄρωστος, τώρα αἰσθάνομαι πολύ καλύτερα.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ γιά τό δῶρο Σας: ἕνα τόσο ἀγαπητό γράμμα ἀπό τούς ἀμερικανούς συντρόφους καί φίλους πού βρίσκονται στίς φυλακές. Ἐπισύναψα στό γράμμα αὐτό γιά Σᾶς γράμμα πρός τό σ. Ζηνόβιεφ ἤ τούς ἄλλους συντρόφους τῆς Πετρούπολης, ἄν ὁ Ζηνόβιεφ ἔχει φύγει ἀπό τήν Πετρούπολη.

Τίς πιό καλές εὐχές μου γιά πλήρη ἐπιτυχία τῆς πρώτης Σας ἐκχώρησης. Αὐτή ἡ ἐπιτυχία θά ἔχει ἐπίσης μεγάλη σημασία καί γιά τίς ἐμπορικές σχέσεις ἀνάμεσα στή Δημοκρατία μας καί στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς.

Σᾶς εὐχαριστῶ ἀκόμη μιά φορά καί παρακαλῶ νά μέ συγχωρήσετε γιά τά ἄσχημα ἀγγλικά μου. Παρακαλῶ,ὅλα τά γράμματα καί τά τηλεγραφήματα νά τά ἀπευθύνετε στήν γραμματέα μου (στήν *Φότιεβα* ἤ στόν *Σμολιανίνοφ)*. Θά τούς ἐνημερώσω *.

Εἰλικρινά δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Γενάρη 1926 στήν ἐφημερίδα «Κράσναγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τή φωτοτυπία τοῦ ἀντιγράφου
Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά

402

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ ΚΑΙ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ [406]

στήν *Φότιεβα* καί στόν *Σμολιανίνοφ*

Δόστε το νά μεταφραστεῖ, διαβάστε το· σημειῶστε τό ὄνομα τοῦ *Ἄρμαντ* **Χάμμερ** καί, ἄν ἀπευθυνθεῖ σέ μένα, νά τόν *βοηθᾶτε μέ κάθε τρόπο* ἀπομέρους μου.

11/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. τά ἑπόμενα δυό ντοκουμέντα. *Ἡ Σύντ.*

403

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

1

11. V. 1922.

Στόν σύντρ. Ζηνόβιεφ ἤ στόν ἀναπληρωτή του

Petrograd
To Comrade Zinoviev
(στόν σύντροφο Ζηνόβιεφ ἤ στόν ἀναπληρωτή του)

I beg You to help the comrade Armand Hammer; it is extremely important for us that his first concession would be a full success.

Yours *Lenin*

Παρακαλῶ πολύ νά βοηθήσετε μέ κάθε τρόπο τόν κομιστή, σύντροφο *Ἄρμαντ Χάμμερ*, ἀμερικανό σύντροφο, πού πῆρε τήν *πρώτη ἐκχώρηση*. Εἶναι πολύ, πάρα πολύ σοβαρό νά ἔχει πλήρη *ἐπιτυχία* ὅλη ἡ ὑπόθεσή του.

Με κομμουν. χαιρετισμούς *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τή φωτοτυπία τοῦ χειρογράφου

2

11. V. 1922.

Τηλεφωνογράφημα στήν *Πετρούπολη* στόν *Ζηνόβιεφ καί στόν ἀναπληρωτή του* ὥστε μέ κανένα τρόπο νά μή χαθεῖ σέ περίπτωση ἀναχώρησης ἤ ἀπουσίας τοῦ Ζηνόβιεφ) [407]

Σήμερα ἔγραψα συστατικό γράμμα σέ Σᾶς καί στόν ἀναπληρωτή Σας γιά τόν σύντροφο ἀμερικανό *Ἄρμαντ Χάμμερ*. Ὁ πατέρας του εἶναι ἑκατομμυριοῦχος, κομμουνιστής, (εἶναι κλεισμένος στίς *φυλακές* τῆς Ἀμερικῆς). Ἀνέλαβε ἀπό μᾶς τήν πρώτη *ἐκχώρηση*, πού εἶναι πολύ συμφέρουσα γιά μᾶς. Πηγαίνει στήν Πετρούπολη γιά νά παραβρεθεῖ στήν ἐκφόρτωση τοῦ πρώτου πλοίου μέ σιτάρι * καί νά τακτοποιήσει τήν παραλαβή μηχανῶν γιά τήν ἐκχώρησή του, ((ὀρυχεῖα ἀσβεστίου)).

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 44. *Ἡ Σύντ.*

Παρακαλῶ πολύ νά δόσετε ἀμέσως ἐντολή, ὥστε νά μήν ἐπιτραπεῖ καμιά κωλυσιεργία καί νά ἐπιβλέπουν προσωπικά σίγουροι σύντροφοι γιά τήν ἐπιτυχία καί τήν ταχύτητα ὅλων τῶν ἐργασιῶν γι' αὐτή τήν ἐκχώρηση. Αὐτό εἶναι πολύ, πάρα πολύ σοβαρό. Ὁ Ἄρμαντ *Χάμμερ* ἔρχεται μέ τόν διευθυντή τῆς ἑταιρίας του *Μίσελλ* (Mr. Mishell).

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

404

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. Σ. ΣΤΟΜΟΝΙΑΚΟΦ

στόν σύντρ. *Στομονιακόφ*
Ἀντίγραφο *στόν σύντρ. Λαπίροφ-Σκόμπλο* — Βερολίνο

Πάρτε ὅλα τά μέτρα γιά τήν ταχύτερη παράδοση στή Μόσχα, στή Γενική διεύθυνση ἀγροτικῆς οἰκονομίας, δυό γεωργικῶν καλλιεργητικῶν μηχανῶν μέ κινητῆρες τύπου Χένριχ Λάντς. Ἡ καθυστέρηση μιᾶς μέρας θά φέρει ἀνεπανόρθωτη ζημιά. Τή λήψη τοῦ τηλεγραφήματος καί τήν ἐκτέλεση νά τηλεγραφήσετε ἀμέσως σέ μένα καί στή Γενική διεύθυνση ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν[408].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

405

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Εἶμαι σύμφωνος, *ἄν* ὁ Τζερζίνσκι δόσει ἐπίσημη ἀπάντηση ὅτι δέν ἔχει ἀντίρηση καί δέν ἀπαιτεῖ τήν ἀναθεώρηση τοῦ συμφώνου[409].

11/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

406

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Σ. ΝΤΟΒΓΚΑΛΙΕΒΣΚΙ

1

Στόν σύντρ. *Ντοβγκαλιέβσκι*

Ἀντίγραφο στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων
τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Σύντροφε Ντοβγκαλιέβσκι!

Διάβασα σήμερα στήν «Ἰζβέστιγια» τήν πληροφορία ὅτι τό Σοβιέτ τῆς πόλης Νίζνι Νόβγκοροντ ὑπόβαλε αἴτηση στήν ΠΚΕΕ γιά τήν ἀπονομή στό ραδιοεργαστήριο τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ τοῦ παράσημου τῆς Κόκκινης Ἐργατικῆς Σημαίας καί τήν κατοχύρωση στόν κόκκινο πίνακα τῶν ὀνομάτων τῶν καθηγητῶν Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί Βολογκντίν.

Ζητῶ τή γνώμη Σας. Ἐγώ ἐκμέρους μου θά θεωροῦσα ἀπαραίτητη τήν ὑποστήριξη αὐτῆς τῆς αἴτησης.

Ταυτόχρονα, ἀπ' ἀφορμή τό γράμμα Σας σ' ἐμένα, παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε, ἄν εἶστε τελείως εὐχαριστημένοι ἀπό τή δουλιά τοῦ ραδιοεργαστηρίου τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ· καί ἐπίσης νά μοῦ στείλετε, ὅσο τό δυνατό πιό σύντομη γνώμη τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς γιά τό πῶς πάει ἡ δουλιά του γιά τήν κατασκευή μεγαφώνων, ἱκανῶν νά μεταδόσουν στίς πλατιές μάζες ὅ,τι ἀνακοινώνεται μέ τό ἀσύρματο τηλέφωνο. Οἱ ἐργασίες αὐτές ἔχουν γιά μᾶς ἐξαιρετικά σοβαρή σημασία γιά τό λόγο ὅτι οἱ ἐπιτυχίες τους, πού ἀπό καιρό ὑποσχέθηκε ὁ Μπόντς-Μπρουγέβιτς, θά ἔφερναν τεράστιο ὄφελος στή ζύμωση καί στήν προπαγάνδα.

Γι' αὐτό θά πρέπει νά κάνουμε ὁρισμένες θυσίες, γιά νά ἐνθαρύνουμε τίς ἐργασίες αὐτές. Εἰδικότερα, ἄκουσα ὅτι παρόμοιες ἐργασίες στήν Ἀμερική ἔφεραν ἤδη πρακτικά ἀποτελέσματα.

Θά ἔπρεπε νά κάνετε ἔλεγχο, ἄν ὑπάρχει στή διάθεση τοῦ ραδιοεργαστηρίου τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ ὅλη ἡ νεότερη ἀμερικανική φιλολογία γιά τό ζήτημα αὐτό.

Ζητῶ τή γνώμη Σας, ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα, γιά νά προλάβω, σέ περίπτωση ἀνάγκης, νά ὑπογράψω αὐτή ἤ τήν ἄλλη ἀνακοίνωση ἤ αἴτηση ἀκόμη στή σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ πού ἀνοίγει αὔριο [410].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Παρακαλῶ ἐπίσης σέ είδικό ἐμπιστευτικό γράμμα νά μοῦ ἀνακοινώσετε μερικές λεπτομέρειες σχετικά μέ τή μετάθεση τοῦ Νικολάγεφ ἀπό τή θέση τοῦ διευθυντῆ τοῦ τμήματος ραδίου σέ ἄλλη θέση· καθώς καί ποιά εἶναι ἡ κατάρτιση τοῦ σύντρ. Τροφίμοφ γιά τή διεύθυνση τοῦ τμήματος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, νομίζω, τό διευθύνει τώρα· ἐπίσης γιά ἐκεῖνον τόν είδικό, πού ἄμεσα κάνει τή δουλιά αὐτή στήν κεντρική ὑπηρεσία [411].

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1934 στό βιβλίο Α. Μ. Νικολάγεφ «Ὁ Λένιν καί τό ράδιο» Μόσχα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

2

12 τοῦ Μάη 1922.

Στόν σύντρ. Ντοβγκαλιέβσκι

Πῆρα τήν ἀπάντησή Σας σχετικά μέ τόν Νικολάγεφ, ἐπίσης σχετικά μέ τήν ἀξία τοῦ σταθμοῦ τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς. Σχετικά μέ τό τελευταῖο σημεῖο θά μοῦ χρειαζόταν ἀκόμη μιά σειρά ἀπό συμπληρωματικές ἐπεξηγήσεις, ἀλλά δέν θά ἤθελα νά Σᾶς ἀπασχολήσω ἀπό τή δουλιά καί παρακαλῶ ἀνακοινῶστε μου, ἄν μπορεῖ νά στείλετε γιά νά μιλήσει μαζί μου, μέσω τοῦ αὐτόματου τηλεφώνου (πάνω στό θέμα σχετικά μέ τήν ἐφεύρεση τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί Οὐγκλόφ) ἤ τόν σ. Πάβλοφ, ἄν εἶναι ἐντελῶς πληροφορημένος σχετικά μ' αὐτή τήν ἐφεύρεση, ἤ τόν σ. Ὀστριακόφ (νομίζω αὐτό εἶναι τό ἐπίθετο τοῦ μηχανικοῦ, πού ἐργαζόταν στό ραδιοεργαστήριο τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί τοῦ Βολογκτίν καί ὁ ὁποῖος μέ ἐπισκέφθηκε στή Μόσχα, ὅπου, φαίνεται βρίσκεται συχνά).

Παρακαλῶ νά ἀνακοινώσετε τήν ἀπάντηση μέσω τῆς σ. Λεπεσίνσκαγια ἤ νά συνδέσετε αὐτή τηλεφωνικά μέ τούς σ. σ. Πάβλοφ ἤ Ὀστριακόφ [412].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

407

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Το ζήτημα πού έβαλε ό Κριλένκο είναι *σπουδαίο* ζήτημα *νομοθεσίας*. Δέν θά μπορούσατε μήπως νά πάρετε μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ καί νά ἐξετάσετε τό ζήτημα *πολύ ἐπισταμένα;* [413]

Γράφτηκε όχι άργότερα άπό τίς 13 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

408

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

13 τοῦ Μάη 1922.

Σύντρ. *Σμολιανίνοφ!*

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐξακριβώσετε, ἄν σωστά μοῦ μεταδίνουν ἀνεπίσημα ὅτι ὁ ἀκαδημαϊκός Λάζαρεφ, πού ἀπό καιρό δουλεύει στή μαγνητική ἀνωμαλία τοῦ Κούρσκ, ἔχει ἀπογοητευθεῖ, γιατί τοῦ ἀρνήθηκαν, λέει, κάθε χρηματική ὑποστήριξη.

Νά μάθετε πόσα αὐτός ὑπολόγιζε νά πάρει καί πόσα τοῦ δόθηκαν [414].

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

409

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Φ. ΡΟΖΜΙΡΟΒΙΤΣ [415]

13 τοῦ Μάη 1922.

Σύντρ. *Ροζμιρόβιτς!*

Σέ ἀπάντηση τοῦ ὑπομνήματός Σας μέ ἀρ. 96/ ἀπόρ. τῆς 8/V Σᾶς κάνω γνωστό:

Δέν θυμᾶμαι. Πιθανόν ἡ ἐξακρίβωση νά εἶναι δυνατή 1) μέσω τοῦ Τύπου τοῦ καιροῦ ἐκείνου, 2) μέσω τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀχτίδας ἐκείνης ἤ ἐκείνου τοῦ ἐργοστασίου, γιά τό ὁποῖο ρωτᾶτε, 3) μέσω

τῶν διαφωτιστῶν καί προπαγανδιστῶν, πού μίλησαν τότε στή Μόσχα, γιατί μέ κάποιον ἀπ' αὐτούς σχεδόν πάντα συναντιόμασταν ἀναπάντεχα [416].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

410

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ, ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ, ΤΟΝ Β. Β. ΒΟΡΟΒΣΚΙ [417]

Γένουα
στούς *Κράσιν, Τσιτσέριν, Βορόβσκι*

Δίνω τεράστια σημασία σέ μιά τέτιου εἴδους συμφωνία. Νομίζω ὅτι πρέπει νά προτείνουμε στούς ἰταλούς χαμηλότερη τιμή στό κάρβουνο ἀπό ἐκείνη πού πληρώνουν στούς συνηθισμένους προμηθευτές. Παρακαλῶ νά ἐπιταχύνετε τήν ἀπάντηση *.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

411

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ **

15/V.

σ. Σμολιανίνοφ!

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά κάνω παρατήρηση σέ Σᾶς καί στόν σύντρ. Ζάξ — μέ τήν προειδοποίηση ὅτι τήν ἑπόμενη φορά θά ἐφαρμοστοῦν αὐστηρότερα μέτρα τιμωρίας — γιατί, ὕστερα ἀπό ἔλεγχο τῆς δουλιᾶς τῆς σ. Οὔλριχ, πού ἀρκετούς τώρα μῆνες παρακολουθοῦσε τήν ἐκπλήρωση τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ, βρῆκα φοβερή ἀκαταστασία.

Το ἐπισυναπτόμενο καθορίζει τή μορφή καί τήν τάξη τῆς δουλιᾶς τῆς σ. Οὔλριχ. Στό μεταξύ τό δελτίο δέν πραγματοποιεῖται·

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 415. *Ἡ Σύντ.*

** Στό ἐπάνω μέρος τοῦ κειμένου τοῦ ντοκουμέντου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά γραφεῖ σέ ἔντυπο σέ 4 ἀντίγραφα καί νά μοῦ τά δόσετε γιά ὑπογραφή. 15/V. *Λένιν*». *Ἡ Σύντ.*

οὔτε Σεῖς, οὔτε ὁ Ζάξ δέν ἐπιβλέψατε γι' αὐτό, ἄν καί εἶναι πρωταρχικό καθῆκον σας. Ἔδοσα ἐντολή στή σ. Οὔλριχ νά συμπληρώσει τό δελτίο μέ αὐστηρότατη ἀκρίβεια, μέ μεγάλη σχολαστικότητα.

Ἀναθέτω σέ Σᾶς καί στόν σ. Ζάξ νά ἐπιδιώξετε τήν ἀκριβέστερη ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ. Ἄν ἡ σ. Οὔλριχ δέν διδαχτεῖ, νά τήν ἀντικαταστήσετε καί νά βρεῖτε ὁπωσδήποτε ἐκτελεστή μέ νοικοκυροσύνη.

Ἀπό τά ἐπισυναπτόμενα δελτία φαίνεται ὅτι ἡ σ. Φότιεβα ἄρχισε ἐπίσης, παρόμοια μέ τήν Οὔλριχ, «ἀπό κεφαλιοῦ της» νά τροποποιεῖ τό δελτίο. Αὐτό καθόλου δέν τό ἐπιτρέπω. Ἀλλαγές τοῦ δελτίου ἔχουν δικαίωμα νά διατάξουν ἤ νά ἐπιτρέψουν *μόνο οἱ ἀναπληρωτές* μέ τήν ἀπό κοινοῦ ὑπογραφή τους. Γιά κάθε ἄλλη ἀλλαγή — νά ἀπολύεται ἀπό τή θέση.

Καλύτερα νά ἐλέγχουν μόνο ἕνα *μέρος* τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ (μέ σημείωση τῶν ἀναπληρωτῶν ἤ τῶν διευθυντῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων), ἀλλά νά ἐλέγχουν μέ τήν πιό σχολαστική ἀκρίβεια.

Κάθε Λαϊκός ἐπίτροπος εἶναι ὑποχρεωμένος ἀμέσως νά καθορίσει ἀρκετούς συντρόφους, στούς ὁποίους νά ἀνατεθεῖ ἡ εὐθύνη γιά τόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης (ὁ διευθυντής Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων, ὁ βοηθός του· ὁ γραμματέας, ὁ βοηθός του κτλ) καί νά ἀνακοινωθοῦν τά ὀνόματά τους στόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ *ΣΛΕ* καί τοῦ *ΣΕΑ*. Αὐτά τά πρόσωπα σέ περίπτωση τσαπατσουλιᾶς πρέπει νά τιμωροῦνται ἀμείλικτα μέ κράτηση ἤ μέ ἀπόλυση ὕστερα ἀπό ἐντολή τῶν ἀναπληρωτῶν. Ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος γιά τσαπατσουλιά θά πρέπει νά τιμωρεῖται μέ μομφή, μέ ἀπλή καί μέ ἐγγραφή στό κομματικό βιβλιάριο. Νά παρακολουθεῖ τήν ἐκτέλεση — πολύ αὐστηρά — εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ διευθυντής Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ καί ἐγώ θά τόν καθαιρέσω ὁπωσδήποτε, ἄν αὐτό δέν ἐκτελεστεῖ μέ σχολαστική ἀκρίβεια.

Καθῆκον εἶναι νά μάθουμε τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα νά δουλεύουν μέ ἀκρίβεια, φυλακίζοντας καί διώχνοντας τούς ἀμελεῖς ἐκτελεστές.

Αὐτά πού εἰπώθηκαν γιά τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα ἀφοροῦν καί ὅλες τίς ξεχωριστές ὑπηρεσίες (Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς, Ἐπιτροπή ἐκχωρήσεων, Ἐπιτροπή ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου κτλ.) καί τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων, τά περιφερειακά οἰκονομικά συμβούλια κτλ.

Δυό φορές τό μήνα καί Σεῖς καί ὁ Ζάξ ὑποχρεώνεστε νά μοῦ γράφετε (σύντομα, μέ μορφή τηλεγραφήματος) πῶς πάει ἡ ὑπόθεση τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐπιμελημένου ἐλέγχου τῆς ἐκτέλεσης. Γιά ἀποτυχία — ἀπόλυση.

Ἐπισυνάπτω δελτία, συπληρωμένα ἀπό τήν σ. Φότιεβα (τσαπατσούλικα καί ἀπαράδεκτα), καί καθαρά δελτία, διορθωμένα ἀπό μένα: μή τολμήσετε νά τά λερώσετε, μή τολμήσετε νά γράψετε τίποτε τό περιττό, μή τολμήσετε νά παρεκκλίνετε οὔτε κατά τόσο δά. Διαφορετικά, θά διώξω καί τούς γραμματεῖς καί ὅλους τούς διευθυντές Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων.

Νά δείξετε αὐτό τό ἔγγραφο ἀμέσως καί στούς δυό ἀναπληρωτές. Νά τούς δόσετε γιά ὑπογραφή (πρίν τήν ἀναχώρησή μου, δηλ. ὄχι περισσότερο ἀπό 3-4 μέρες) ἀκριβέστατη ἀπόφαση πῶς πρέπει, σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις μου, νά ἐλέγχουν τήν ἐκτέλεση, νά συμπληρώνουν τα δελτία καί νά τιμωροῦν γιά τσαπατσουλιά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

412

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Στούς σ.σ. Στάλιν καί Φρούμκιν! Θεωρῶ ὅτι πρέπει *ἐπίσημα* νά *ἀπαγορεύσετε* ὅλες τίς συνομιλίες καί διαπραγματεύσεις καί ἐπιτροπές κτλ. γιά τή χαλάρωση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Δέν συμφωνῶ μέ τόν Φρούμκιν ὅτι τό κρατικό ἐμπόριο θά ἔχει πάντα ζημιά. Σέ ὅλο τόν κόσμο τά μεγάλα ἐμπορικά καταστήματα ὅλους τούς κατανικοῦν. Σέ τί ὅμως εἶναι αὐτά καλύτερα ἀπό τό κρατικό ἐμπόριο;

Πρέπει συστηματικά νά περάσουμε *σ τ ή β ρ ά β ε υ σ η* τῶν ὑπαλλήλων γιά τήν πώληση ἐμπορευμάτων καί γιά τό κέρδος. Χωρίς αὐτό, τό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου (καί ὅλοι μας) θά ἀποτύχει. Γι' αὐτό τό ζήτημα δέν σκέπτεται ὁ Φρούμκιν. Και ἐδῶ βρίσκεται τό λάθος του.

15/V. *Λένιν*

Νά σταλεῖ ἀπόρητα στόν Στάλιν καί στόν Φρούμκιν, μέ τήν παράκληση νά μοῦ τό ἐπιστρέψουν μέ τή γνώμη τους μέ δυό λόγια. Ἐπιβλέψτε γιά τή γρηγορότερη ἐπιστροφή (2-3 μέρες) [418].

15/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

413

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ [419]

Στόν Ρίκοφ καί στόν Τσιουρούπα γιά νά ἐκφέρουν γνώμη.

Εἶμαι ἐνάντια στή συγχώνευση τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων. Νά περιοριστοῦμε στήν ἕνωση καί στήν ἁπλοποίηση τῶν μηχανισμῶν καί τῶν τμημάτων. Νά καθορίσουμε *βραβεῖα* γιά τήν ἁπλοποίηση τῶν μηχανισμῶν καί γιά τήν ταχύτητα τῆς διεύρυνσης τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων.

15/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

414

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ [420]

σ. Σμολιανίνοφ! Ὁ Β. Μ. Σμιρνόφ ἔχει ἐντελῶς διαφορετικούς ἀριθμούς. Προτείνω νά μπεῖ γιά συζήτηση στό ΣΕΑ:

1) τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν,
2) ἡ Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς
3) ἡ Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου,
4) ἡ «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν»

εἶναι ὑποχρεωμένοι νά δίνουν στό *ΣΕΑ ἀπόρρητα* μηνιαῖα στοιχεῖα γιά τά ἔσοδα πού φέρνει ἡ ἔκδοση χαρτονομίσματος (ὑπερσύντομα).

Νά τό δείξετε στόν Ρίκοφ καί στόν Τσιουρούπα.

15/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

415

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ [421]

σ. Ρίκοφ! Πρέπει τηλεφωνικά νά ἐκτελεστεῖ ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ γιά νά σταλοῦν δυό ἀτμόπλοια μέ τό *καλύτερο* κάρβουνο τοῦ Ντονιέτς καί νά *ἀσκήσετε πίεση* γιά τήν ἐκπλήρωση (*προσωπικά* εὐθύνεται ὁ Φρούμκιν). Νά καθορίσετε *ὀνομαστικά* ὑπεύθυνους στό Μπάχμουτ καί στό Ταγκανρόγκ.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

416

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ [422]

16 — V — 1922. *Ἀπόρρητο*

σ. Ὀσίνσκι!

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει νά καθαιρέσετε τόν διευθυντή τῆς ἐφημερίδας «Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν», ἐνῶ τόν Βαϊνστέιν καί Ὀγκανόβσκι νά τούς παρακολουθεῖτε ἰδιαίτερα. Αὐτό εἶναι τό συμπέρασμά μου ὕστερα ἀπό τό διάβασμα τῆς «Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 34 (75). Δεῖξτε τό γράμμα αὐτό μέ αὐστηρή ἐχεμύθεια στούς σ. σ. Γιακοβένκο καί Τεοντορόβιτς (ὁ τελευταῖος εἶναι πολύ φταίχτης) καί νά μοῦ τό ἐπιστρέψετε μέ τήν προσθήκη λεπτομερειακῶν πληροφοριῶν γιά τόν διευθυντή Α. Ν. Μοροσάνοφ (;) καί γιά τούς δυό ἄλλους. Τά χρόνια ὑπηρεσίας κτλ. πιό λεπτομερειακά. Πιθανόν αὐτοί νά εἶναι δεξιοί ἐσέροι, πού θύμα τους «πέσατε» σεῖς καί οἱ τρεῖς.

Ποιά μέτρα παίρνετε οἱ τρεῖς σας γιά νά μήν ἐπαναληφθεῖ αὐτό;

Λένιν

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

417

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ *

17. V. 1922.

Στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Παιδείας

Παίρνω μιά σειρά εἰδήσεις ὅτι ἡ ἀκρίβεια τῶν βιβλίων μέ τούς «ἐνθουσιασμούς» καί τίς ὑπερβολές τῆς *ΝΕΠ* στερεῖ τό λαό ἀπό ὠφέλιμα βιβλία.

Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά καθορίσετε κάποιο κανόνα ἤ νά ψηφιστεῖ νόμος μέ τό ἑξῆς περίπου περιεχόμενο: ἀπό τούς τοπικούς φόρους νά καθοριστοῦν ὁρισμένα ποσά, πού πρέπει νά καταθέτονται στό κέντρο γιά τή δημιουργία ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, γιά λογαριασμό τοῦ ὁποίου θά ἀγοράζονται μερικές χιλιάδες

* Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «*Νά παρακολουθήσετε γιά τήν ἀπάντηση*». *Ἡ Σύντ.*

(ἄς ποῦμε: Σκβορτσόφ: «Ὁ ἐξηλεκτρισμός» κτλ.) γιά νά στέλνονται *σέ ὅλες τίς νομαρχιακές βιβλιοθῆκες*.

Παρακαλῶ νά τό συζητήσετε καί νά μοῦ ἀνακοινώσετε τό πόρισμά σας [423].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Στόν σ. Σμολιανίνοφ γιά τούς σ. σ. Λουνατσάρσκι, Ποκρόβσκι, Ρίκοφ, Τσιουρούπα *.

Τό γράμμα πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Ἡ ἐντολή στόν Β. Α. Σμολιανίνοφ δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά

418

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ

σ. Ρίκοφ! Ἄν τό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί οἱ ἄνθρωποί του τά «μπερδεύουν» (ΧΧΧ) ὅλα, δέν θά πρέπει ὅμως ἐμεῖς νά τά μπερδεύουμε. Μά ἄν γράφουμε «σάν νά φαίνεται» (Χ) καί νά τό αναβάλουμε «ὥς τήν ἐξακρίβωση τῆς ὑπόθεσης»(ΧΧ), τότε, μά τότε αὐτό ἀποτελεῖ στήν πραγματικότητα *ἐνθάρρυνση τῆς σύγχυσης*. Δέν πρέπει μήπως νά μπεῖ τέρμα στή σύγχυση, τοποθετώντας τόν Σμολιανίνοφ (ἤ ἄλλο πρόσωπο, ἀφοῦ ὅμως καθοριστεῖ τό πρόσωπο, ὥστε νά μπορούσατε καί νά ἐλέγξετε *ἀμέσως* καί Σεῖς ὁ ἴδιος) στό τηλέφωνο μέ ἀπευθείας σύνδεση γιά νά γίνει διευκρίνιση ἀμέσως καί χωρίς τό «σάν νά φαίνεται»; Ποιός εἶναι ὑπεύθυνος στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου τῆς Οὐκρανίας; Τί κάνει καί τί ἔκανε; Ἔστειλε, στέλνει, θά στείλει 1-2 ἀτμόπλοια; Πότε; Σέ ποιόν; Πόσα;

Ἔχουμε, ὅπως φαίνεται, τρομερό χάος στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου κι' *ἐμεῖς ἀνεχόμαστε τό χάος* ἀντί νά κάνουμε *πραγματική* πάλη ἐναντίον του. Ἄραγε, ἔτσι Ἐσεῖς δουλεύατε, ὅταν ἤσασταν «ἔκτακτος πληρεξούσιος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ Κόκκινου Στόλου; Καί μήπως μπορεῖ νά νικηθεῖ τό χάος, μή δουλεύοντας μέ τίς ἴδιες ἀκριβῶς μεθόδους τοῦ τοτινοῦ «ἔκτακτου πληρεξούσιου τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ Κόκκινου Στόλου» [424];

18/V. *Λένιν*

Τηλεφωνογράφημα πρός τόν Β. Ι. Λένιν

Βλαντίμιρ Ἰλίτς,

Συζητήσαμε στό ΣΕΑ τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς δυό ἀτμοπλοίων στήν Ἰταλία. Ἐξακριβώσαμε ὅτι στό Ἐξωτερικό ἐμπόριο τῆς Οὐκρανίας ὑπάρχει

---

* Ἀντίγραφο τοῦ γράμματος στάλθηκε ἐπίσης στόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ. *Ἡ Σύντ.*

ειδική οργάνωση γιά τήν έξαγωγή καί τήν πώληση τοῦ κάρβουνου στήν Ἰταλία, ή όποία, σάν νά φαίνεται (×) ἔστειλε ἤδη ἕνα ἀτμόπλοιο. Γι' αὐτό περιοριστήκαμε στήν ἀπόφαση σχετικά μέ τή διαλογή καλύτερων ποιοτήτων κάρβουνου γιά τίς ἀνάγκες ἐξαγωγῆς στήν Ἰταλία — γιά τό συμφέρον τῆς κατάκτησης τῆς ἰταλικῆς ἀγορᾶς. Τό ζήτημα γιά τά δυό ἀτμόπλοια τό ἀναβάλαμε ὥς τήν ἐξακρίβωση (× ×) τοῦ ζητήματος, πόσο κάρβουνο ἔχει ἤδη σταλεῖ στήν Ἰταλία.

Προσέξτε ὅτι πάντα μᾶς μπερδεύουν (× × ×) οἱ ἐκπρόσωποί μας στή Γένουα καί ἀπαιτοῦν αὐτό πού ὕστερα ἀπό μερικές μέρες τό ἀπορίπτουν. Αὔριο στέλνω τηλεγράφημα μέ τήν πρόταση νά προβάλουν στή Μόσχα μόνο αἰτιολογημένα καί καλομελετημένα ζητήματα καί προτάσεις, γιατί εἶναι τελείως ἀδύνατο νά κάνεις μιά δουλιά μέ αἴτηση τοῦ Λιτβίνοφ καί τοῦ Τσιτσέριν καί νά παραιτεῖσαι ἀπό αὐτήν μέ πρόταση τοῦ Κράσιν. Ὅπως φαίνεται ἀπό τό τηλεγράφημα τοῦ Κράσιν, ὁ ἴδιος δέν εἶναι γνώστης τῶν πραγμάτων καί δέν ξέρει ὅτι τό κάρβουνο ἤδη ἐξορύσσεται ἐκεῖ καί ἐνμέρει ἔχει πουληθεῖ. Στό τηλεγράφημα στό ὁποῖο κάνατε ἐπισημείωση δέν ὑπάρχουν ἀκόμη οὔτε ὑποδείξεις, σέ ποιό ἀπό τά λιμάνια τῆς Ἰταλίας νά στείλουμε τό κάρβουνο, ποῦ νά ψάξουμε νά βροῦμε τόν ἀγοραστή καί ποιός εὐθύνεται γιά τό πούλημα τοῦ κάρβουνου στήν Ἰταλία.

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΑ *Α. Ι. Ρίκοφ*

17 τοῦ Μάη 1922, ὥρα 19 καί 25'.

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

419

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΠΑΒΛΟΦ

18. V. 1922.

σ. Πάβλοφ!

Πῆρα ἀπό τόν Μ. Α. Μπόντς-Μπρουγέβιτς τήν εἴδηση. Μάθετε, παρακαλῶ ἀπ' αὐτόν, τηλεφωνικά, τί ποσό (σέ προπολεμικά ρούβλια) θά χρειαστεῖ *τελικά* γιά τήν καλή ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς. Ἄν δέν εἶναι δυνατό μέ ἕνα ἀριθμό, καλό εἶναι ὄχι περισσότερο ἀπό δυό (τόσο — ὥς τόσο· ἤ minimum καί maximum). Τήν ἀπάντηση, παρακαλῶ, νά τή μεταδόσετε μέ τηλεφωνογράφημα ἤ μέ ἐπεῖγον σημείωμα στήν γραμματέα, στήν σ. Λεπεσίνσκαγια [425].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

420

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ [426]

σ. Στάλιν! Στέλνοντας αὐτό τό γράμμα τοῦ σ. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ, ὑποστηρίζω πολύ τήν παράκλησή του. Εἶναι ἄνθρωπος φιλάσθενος. Ἀλλά στέλεχος ἐξαιρετικά πολύτιμο. Πρέπει, σύμφωνα μέ τήν παράκλησή του, νά τοῦ δοθεῖ ἄδεια ἀνάπαυσης. Αὐτό τό ὑποστηρίζω πολύ. Ἀφοῦ νοσηλευτεῖ καί ἀναπαυτεῖ, θά εἶναι ὑπερωφέλιμος καί σάν *καθηγητής*, nota bene, καί σάν φιλόλογος.

18/V. 1922. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

421

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ [427]

σ. Τζερζίνσκι! Γιά τό ζήτημα τῆς ἀπέλασης στό ἐξωτερικό τῶν συγγραφέων καί καθηγητῶν πού βοηθοῦν τήν ἀντεπανάσταση.

Αὐτό πρέπει νά ἑτοιμαστεῖ ἐπιμελημένα. Χωρίς προετοιμασία θά κάνουμε ἀνοησίες. Παρακαλῶ νά συζητήσετε τέτια μέτρα προετοιμασίας.

Νά συγκαλέσετε στή Μόσχα σύσκεψη μέ συμμετοχή τοῦ Μέσινγκ, τοῦ Μάντσεφ καί κάποιου ἀκόμη.

Νά ὑποχρεωθοῦν τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου νά ἀφιερώνουν 2-3 ὧρες τήν ἑβδομάδα γιά τήν ἐξέταση σειρᾶς ἐκδόσεων καί βιβλίων, *ἐλέγχοντας* τήν ἐκτέλεση, *ἀπαιτώντας γραπτές γνῶμες* καί ἐπιδιώκοντας τήν ἀποστολή στή Μόσχα, χωρίς χρονοτριβή, ὅλων τῶν μή κομμουνιστικῶν ἐκδόσεων.

Νά προσθέσετε τίς γνῶμες σειρᾶς φιλόλογων-κομμουνιστῶν (τοῦ Στεκλόφ, τοῦ Ὀλμίνσκι, τοῦ Σκβορτσόφ, τοῦ Μπουχάριν κ.ἄ.).

Νά συγκεντρωθοῦν *συστηματικά* πληροφορίες γιά τήν πολιτική ἡλικία, γιά τή δουλιά καί τή φιλολογική δράση τῶν καθηγητῶν καί συγγραφέων.

Νά ἀναθέσετε ὅλα αὐτά σέ ἔξυπνο, μορφωμένο καί ἐπιμελή ἄνθρωπο τῆς *Κρατικῆς Πολιτικῆς Διεύθυνσης*.

Ἡ γνώμη μου γιά τίς δυό ἐκδόσεις τῆς Πετρούπολης:

«Νόβαγια Ροσσίγια», τεῦχ. 2 [428]. Κλείστηκε ἀπό τούς συντρόφους τῆς Πετρούπολης.

Δέν κλειστήκατε μήπως πρόωρα; Πρέπει νά τή στείλετε στά μέλη τοῦ *ΠΓ* καί νά τήν ἐξετάσουν *προσεκτικότερα*. Ποιός εἶναι ὁ *Λέζνεφ*, ὁ διευθυντής της; Ἀπό τήν ἐφημερίδα «Ντιέν»; Δέν μπορεῖτε μήπως νά συγκεντρώσετε πληροφορίες γι' αὐτόν; Βέβαια, *ὄχι ὅλοι* οἱ συνεργάτες αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὑποψήφιοι γιά ἀπέλαση στό ἐξωτερικό [429].

Ἀλλιῶς ἔχει τό ζήτημα μέ τό περιοδικό «Ἐκονομίστ» τῆς Πετρούπολης, ἔκδ. τοῦ XI τμήματος τοῦ Ρωσικοῦ τεχνικοῦ συνδέσμου [430]. Αὐτό, κατά τή γνώμη μου, εἶναι φανερό κέντρο τῶν λευκοφρουριτῶν. Στό τεῦχ. 3 (*μ ό ν ο* στό τρίτο!!! αὐτό εἶναι *nota bene!*), στό ἐξώφυλλο εἶναι τυπωμένος κατάλογος ὀνομάτων τῶν συνεργατῶν. Αὐτοί, νομίζω, πολύ δικαιολογημένα εἶναι *σ χ ε δ ό ν ὅ λ ο ι* ὑποψήφιοι γιά ἀπέλαση στό ἐξωτερικό.

Ὅλοι αὐτοί εἶναι ἔκδηλοι ἀντεπαναστάτες, συνεργάτες τῆς Ἀντάντ, εἶναι ὀργάνωση τῶν ὑπηρεσιῶν καί τῶν κατασκόπων της καί τῶν διαφθορέων τῆς μαθητικῆς νεολαίας. Πρέπει νά ὀργανωθεῖ ἡ ὑπόθεση ἔτσι, ὥστε αὐτοί οἱ «στρατιωτικοί κατάσκοποι» νά πιαστοῦν καί νά πιάνονται μόνιμα καί συστηματικά καί νά ἀπελαύνονται στό ἐξωτερικό.

Παρακαλῶ νά τό κυκλοφορήσετε αὐτό ἀπόρρητα, χωρίς ἀνατύπωση, στά μέλη τοῦ *Πολιτικοῦ Γραφείου μέ ἐ π ι σ τ ρ ο φ ή σ έ Σ ᾶ ς κ α ί σ έ μ έ ν α*, καί νά μοῦ ἀνακοινώσετε τίς γνῶμες τους καί τό δικό Σας συμπέρασμα.

19. V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάη 1922 *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

422

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

σ. Τζερζίνσκι! Μοῦ γεννιοῦνται σοβαροί φόβοι: μήπως γίνονται «ὑπερβολές» στά ἔξοδα τοῦ γκαράζ μου, πού βρίσκεται, ὅπως φαίνεται, κάτω ἀπό τήν ἀπόλυτη ἐπίβλεψη τῆς *ΚΠΔ;* Δέν εἶναι πιά καιρός «νά συμμαζέψουμε» αὐτό τό ἵδρυμα καί νά περιορίσουμε τά ἔξοδα γι' αὐτό; Ὅλοι περικόπτουν ὅλα τά ἔξοδα.

Σᾶς παρακαλῶ νά τό δείξετε αὐτό στούς «ἀναπληρωτές», στόν Ρίκοφ καί στόν Τσιουρούπα, καί νά ἀναθέσετε σ' ἕναν σίγουρο, ἔξυπνο ἄνθρωπο πού ξέρει νά ἐλέγχει, ἄν μπορεῖ νά περιοριστοῦν καί νά περικοποῦν τά ἔξοδα στό ζήτημα αὐτό καί νά ἐλαττωθοῦν πιό πολύ [431].

19/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI *Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

423

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν! Σᾶς στέλνω τό γράμμα τοῦ σ. Ἄνιξτ, ὁ ὁποῖος χθές (18/V) μοῦ ἔκανε ἐπίθεση. Εἶναι θιγμένος, πικραμένος, ἀνήσυχος. Ἔγινε νευρικός. Εἶναι ἄρωστος. Τόν συμβούλευσα νά κάνει θεραπεία καί νά μήν ἐκνευρίζεται. Ὅπως φαίνεται, εἶναι στέλεχος καλό. Πρέπει νά σταλεῖ γιά θεραπεία στή Γερμανία ἤ στή Ρίγα. (Στή Ρωσία δέν θά γίνει τίποτε.) [432]

19/V *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

424

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

σ. Στάλιν!

Σᾶς παρακαλῶ νά διαβιβάσετε τήν παρακάτω παράκλησή μου στή Γραμματεία τῆς ΚΕ (ἤ τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου· δέν γνωρίζω τίνος ἁρμοδιότητα εἶναι αὐτό) γιά νά ἀποφασίσει:

νά σταλεῖ ὁ χειροῦργος Β. Ν. Ροζάνοφ, γιατρός τοῦ νοσοκομείου Σολντάτενκοφ, τόν *Ἰούλη* γιά ἀνάπαυση στή Ρίγα μαζί *μέ τό γιό του.*

Γι' αὐτό μέ παρακάλεσε ὁ Β. Ν. Ροζάνοφ πού, ἄν καί μέ ἐπισκέφθηκε πολλές φορές, δέν παίρνει ἀμοιβή ἀπό μένα, ὅπως δέν ἔπαιρνε καί τό 1918. Σύμφωνα μέ τά λεγόμενα τοῦ Σεμάσκο, εἶναι ὁ καλύτερος χειροῦργος, ἀλλά ἀναπαύεται λίγο.

Γι' αὐτό ζητῶ νά τοῦ χορηγηθεῖ ἄδεια ἀνάπαυσης καί παρακαλῶ νά δόσετε ἐντολή στή γραμματέα νά μοῦ ἀνακοινώσει τήν ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου ἤ τῆς Γραμματείας τῆς *ΚΕ* [433].

21/V. 1922. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

425

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

Σύντρ. Σεμάσκο!

Ἀκόμη μιά παράκληση. Ὑποσχέθηκα στόν Β. Ν. Ροζάνοφ νά βοηθήσω τήν ἀρχινοσοκόμα *Γκρεσνόβα*, πού μέ περιποιοῦνταν γιά πολλές μέρες μετά τήν ἐγχείριση γιά τήν ἐξαγωγή τῆς σφαίρας.

Ὁ Ροζάνοφ παρακαλεῖ νά τῆς δοθεῖ *κανονική* ἄδεια ἀνάπαυσης τώρα τό καλοκαίρι, μαζί μέ τό ὀρφανό κοριτσάκι πού ἔχει μαζί της.

Πιθανόν αὐτό τό «μαζί» νά ἀποτελεῖ ἐξαίρεση ἀπό τούς κανόνες, πού δέν λύνεται χωρίς τή δική Σας ἐντολή.

Ἔχετε τήν καλοσύνη νά παραγγείλετε στήν γραμματέα Σας νά ἑτοιμάσει βεβαίωση σχετικά μ' αὐτό καί γράψτε μου, ἤ ἀναθέστε νά γράψει μερικές λέξεις, ἄν μπορεῖτε νά δόσετε ἐντολή σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό ἤ ὄχι [434].

21/V. 1922. Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

426

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Ἀπόρρητο. Προσωπικό

Πρός ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους
(γιά ὅποιον ἀπουσιάζει, στόν ἀναπληρωτή)

Ἐπίσης σέ *ὅλα* τά ξεχωριστά ἱδρύματα: Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς, Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, Ἐπιτροπή ἐκχωρήσεων, Ἐπιτροπή ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τοῦ ΣΕΑ, Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν κτλ., ΠΚΣΣ, Κομμουνιστική Διεθνή, Συνδικαλιστική Διεθνή κτλ.

Φεύγοντας μέ ἄδεια γιά μερικούς μῆνες, θά Σᾶς παρακαλοῦσα πολύ νά μέ ἐνημερώνετε γιά τά πιό σοβαρά ζητήματα καί γιά τήν

πορεία τῆς ἐκπλήρωσης τῶν πιό σπουδαίων ἀποφάσεων, σχεδίων, ἐξορμήσεων κτλ. ὡς ἑξῆς:

— νά μοῦ στέλνετε 1-2 φορές τό μήνα συντομότατες (ὄχι περισσότερο ἀπό 2-3 σελίδες) ἀνακοινώσεις γιά τό θέμα αὐτό καί νά δόσετε ἐντολή νά μοῦ στέλνονται οἱ σπουδαιότερες ἀπό τίς τρέχουσες ἔντυπες ἐκδόσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου, καθώς καί τά κείμενα τῶν σπουδαιότερων ἀποφάσεων, τό ἴδιο καί τῶν σχεδίων. Ἄν δέν εἶναι βολικό νά κάνει ὁ ἴδιος ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος αὐτή τή δουλιά, παρακαλῶ νά κάνετε γνωστό σέ ποιόν ἀκριβῶς (ἀναπληρωτή, μέλος τοῦ συμβουλίου, διευθυντή ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων ἤ γραμματέα κτλ.) τήν ἀναθέτει, δίνοντας ἐντολή στό πρόσωπο αὐτό νά κρατᾶ τακτική σύνδεση μέ τήν γραμματέα μου (Φότιεβα, Λεπεσίνσκαγια). Μέσω αὐτῶν τῶν γραμματέων μποροῦν νά σταλοῦν πάντοτε ἐρωτήματα τηλεφωνικά ἤ μέ τό ταχυδρομεῖο, συνάμα τά τρέχοντα καί ἐπείγοντα ἐρωτήματα νά ἀπευθύνονται ὁπωσδήποτε στόν ἀναπληρωτή (στόν Ρίκοφ ἤ στόν Τσιουρούπα), καί σέ μένα μόνο ἀντίγραφο.

21/V. *Λένιν*

Οἱ γραμματεῖς ἐπιφορτίζονται νά παρακολουθοῦν τακτικά τήν ἐκπλήρωση τῶν παραπάνω, νά μοῦ ἀνακοινώνουν γιά τίς ἐκδόσεις πού φτάνουν, νά μοῦ τίς στέλνουν ὄχι ὅλες, ἀλλά μόνο τίς σπουδαιότερες (τίς ὑπόλοιπες — μόνο ἀπαρίθμησή τους).

Ἀπό τίς ρωσικές ἐφημερίδες νά στέλνουν κανονικά τήν *«Πράβντα»*, τήν *«Ἰζβέστιγια»* καί τήν *«Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν»*.

Νά ἔχουν κανονική ἐπαφή μέ τήν *Κομμουνιστική Διεθνή* καί μέ τό *Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν*, μέ παράκληση νά στέλνουν τίς *σοβαρότερες* ἐκδόσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἰδιαίτερα μπροσοῦρες μέ τρέχοντα ζητήματα.

Ἀπό τίς ρωσικές ἐκδόσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ νά μοῦ στέλνονται ἡ ἐφημερίδα «Νακανούνε» [435], ἡ «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» (τῶν μενσεβίκων), ἡ «Ζαριά» (τῶν μενσεβίκων), ἡ «Σοβρεμένιγε Ζαπίσκι» (τῶν ἐσέρων), τό «Ρούσκαγια Μίσλ» [436] καί *ἀπαρίθμηση* τῶν ὑπόλοιπων ἐκδόσεων, μπροσούρων καί βιβλίων.

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

427

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν

Νομίζω, πρέπει *αὐστηρά ἀπόρρητα* (χωρίς νά ἀνατυπωθεῖ) νά τό δείξετε αὐτό στόν Τζερζίνσκι καί *σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου*, καί νά ψηφιστεῖ ὁδηγία: «δίνεται ἐντολή στόν Τζερζίνσκι *(ΚΠΔ)* μέ τή βοήθεια τοῦ Σεμάσκο νά ἐπεξεργαστεῖ σχέδιο *μέτρων* καί νά ἀναφέρει στό Πολιτικό Γραφεῖο σέ ——— *(2 ἑβδομάδες;)* προθεσμία» [437].

22/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Μάη 1922 — *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

428

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

22. V. 1922.

σ. Ζηνόβιεφ!

Σήμερα ὁ Ρεϊνστέιν μοῦ ἔδειξε γράμμα τοῦ *Ἄρμαντ Χάμμερ*, γιά τόν ὁποῖο Σᾶς ἔγραψα (ἀμερικανός, γιός ἑκατομμυριούχου, εἶναι ἀπό τούς πρώτους πού πῆρε ἀπό μᾶς ἐκχώρηση — *ὑπερσυμφέρουσα* γιά μᾶς *). Γράφει ὅτι παρά τό γράμμα μου ** ὁ συνάδελφός του *Μίσελ* (συνάδελφος τοῦ Χάμμερ) παραπονιέται πικρά γιά *«ἀγένεια* καί *γραφειοκρατία* τοῦ *Μπέγκε*, ὁ ὁποῖος τόν ὑποδέχτηκε στήν Πετρούπολη».

Θά βάλω ζήτημα γιά τή διαγωγή τοῦ Μπέγκε στήν ΚΕ. Αὐτό ὁ διάβολος ξέρει τί εἶναι! Παρά τό εἰδικό γράμμα μου σέ *Σᾶς* καί στόν *ἀναπληρωτή Σας*, κάνατε *τό ἀντίθετο!!*

Καί μένα δέν μέ ἐνημερώσατε καθόλου, οὔτε γιά τό ὅτι δέν συμφωνοῦν μέ μένα, *οὔτε γιά τίποτε.*

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐλέγξετε καί νά ἐρευνήσετε εἰδικά τήν περίπτωση αὐτή.

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 44. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 403. *Ἡ Σύντ.*

Κάνατε γνωστό στόν Μπέγκε τό γράμμα μου (τό τηλεγράφημά μου) σέ Σᾶς ἤ στόν ἀναπληρωτή Σας;

Ἄν ναί, φταίει ὁ Μπέγκε.

Ἄν ὄχι, φταίει κάποιος γραμματέας Σας;

Ποιός φταίει: Πρέπει νά ἐρευνήσετε. Μπορεῖτε νά *ἐπιδράσετε* στόν Μπέγκε καί νά *ξεκαθαρίσετε τήν ὑπόθεση;* [438]

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

429

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ

σ. Χιντσούκ!

Τό ἄρθρο Σας στήν «Πράβντα» (προχθές, νομίζω) σχετικά μέ τό διεθνή συνεταιρισμό εἶναι πολύ σπουδαῖο (ἡ μετάφραση εἶναι ἄσχημη) [439]. Παρακαλῶ νά μοῦ στείλετε 1) τό πρωτότυπο τῆς ἀπόφασης (στά γερμανικά ἤ στά γαλλικά, ἤ στά ἀγγλικά) καί 2) **σύντομη** συμπλήρωση ἤ πληροφορία: τί γίνεται *μέ τό δάνειο;* Θά γίνει τίποτε ἤ ὄχι; [440]

23/V. 1922. Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

430

* ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΤΑΤΑΡΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ

23. V. 1922.

Μέ παράκληση τοῦ σ. Σαΐντ-Γκαλίεφ πού σήμερα ἦταν σέ μένα, βεβαιώνω ὅτι μοῦ διηγήθηκε γενικά γιά τήν Κριμαία καί λίγο γιά τίς δυό ἀποχρώσεις μεταξύ τῶν τατάρων κομμουνιστῶν [441]. Θά προσπαθήσω νά μιλήσω γι' αὐτό τό ζήτημα μέ τόν Στάλιν.

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

431

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

Νά σταλεῖ στόν ἀναπληρωτή πού διευθύνει τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, καί *νά μοῦ ἀνακοινώσετε τήν ἀπόφασή του* [442].

23/V. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Μάη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

432

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Ἐπεῖγον
Ἀπόρρητο

Στόν σ. Στάλιν μέ τήν παράκληση νά σταλεῖ διαδοχικά στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, (καί μεταξύ τῶν ἄλλων, ὁπωσδήποτε στόν σ. Ζηνόβιεφ).

Μέ βάση τίς πληροφορίες αὐτές ἀπό τόν σύντρ. Ρεϊνστέιν δίνω ἐκμέρους μου ειδική σύσταση καί στόν Ἄρμαντ *Χάμμερ* καί στόν Μπ. *Μίσσελ* καί παρακαλῶ ὅλα τά μέλη τῆς ΚΕ νά παράσχουν *ἐξαιρετική* ὑποστήριξη στά πρόσωπα αὐτά καί στίς ἐπιχειρήσεις τους [443]. Ἐδῶ ἀνοίγεται μικρός δρομάκος πρός τόν ἀμερικανικό «ἐπιχειρηματικό» κόσμο καί πρέπει μέ *ὅλα τά δυνατά μέσα* νά χρησιμοποιήσουμε αὐτό τό δρομάκο. Ἄν ὑπάρχουν ἀντιρήσεις, παρακαλῶ νά τίς κάνετε γνωστές **τηλεφωνικά** γιά νά προλάβω νά διασαφηνίσω τήν ὑπόθεση (καί νά δοθεῖ λύση ὁριστικά μέσω τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου) μέχρι τήν ἀναχώρησή μου, δηλαδή αὐτές τίς μέρες [444].

24/V. *Λένιν*

P. S. 27/V. Τό κράτησα ὥς τή λήψη τῆς ἀπάντησης ἀπό τόν σ. Ζηνόβιεφ. Ἡ ἀπάντηση ἦρθε στίς 26/V.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

433

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Λίντια Ἀλεξάντροβνα! Μπορεῖτε νά μέ συγχαρεῖτε γιά τήν ἀνάρωση. Ἀπόδειξη: ὁ γραφικός χαρακτήρας, πού *ἀρχίζει* νά γίνεται ἀνθρώπινος. Ἀρχίστε νά μοῦ ἑτοιμάζετε βιβλία (καί νά μοῦ στέλνετε καταλόγους) 1) ἐπιστημονικά, 2) λογοτεχνία, 3) πολιτικά (τά τελευταῖα ἀργότερα ἀπ' ὅλα, γιατί ἀκόμη δέν ἐπιτρέπονται).

Νά παραπονεθεῖτε στόν Ρίκοφ (ὁ Τσιουρούπα ἀναχώρησε;) γιά ὅλες τίς γραμματεῖς: φέρονται ἄσχημα, ὑποφέρουν ἀπό ἑλονοσία κτλ. Ἄς τίς χορηγήσει ἄδεια ἀνάπαυσης στή Ρίγα, στή Φιλλανδία, στά περίχωρα τῆς Μόσχας κτλ. Νομίζω ὅτι ὁ Ρίκοφ πρέπει νά τιμωρήσει μέ μομφή τόν Σμολιανίνοφ καί Σᾶς γιά ἔλλειψη φροντίδας γιά τίς γραμματεῖς.

Χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Ἰούλη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1942 στό βιβλίο «Λένιν Βλαντίμιρ Ἰλίτς Σύντομη βιογραφία» Μόσχα

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

434

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν! Σκέφτηκα πολύ προσεκτικά τήν ἀπάντησή Σας καί *δέν* συμφώνησα μαζί Σας [445].

Μπορεῖτε νά μέ συγχαρεῖτε: πῆρα ἄδεια *γιά ἐφημερίδες!* Ἀπό σήμερα γιά τίς παλιές, ἀπό τήν Κυριακή * *γιά τίς νέες!*

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ἰούλη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

435

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Κ. ΒΛΑΝΤΙΜΙΡΟΦ

21/VIII.

σ. Βλαντίμιροφ! Σχετικά μέ τό μηχανισμό Σᾶς θίγουν ἄδικα. Εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος μαζί Σας καί τό κάνω αὐτό γνωστό στόν

* Πρόκειται γιά τίς 23 τοῦ Ἰούνη. *Ἡ Σύντ.*

Στάλιν καί στόν Ρίκοφ. — Ὅσοναφορᾶ τή σύλληψη τῶν «νέπμαν» σᾶς συμβουλεύω νά σκεφτεῖτε πολύ (ἴσως τοποθετώντας σ' αὐτή τή δουλιά ὑπερσυνωμοτικά τόν Ρόζενγκολτς καί ἀκόμη 1-2 συντρόφους), τί θά πρέπει νά κάνουμε ἄμεσα: νά βάλουμε φόρο ἐπί τοῦ εἰσοδήματος ἤ ἀναγκαστικά δάνειο; ἤ: πιό πρῶτο;

Τά τοπικά οἰκονομικά ἔδοσαν ἤδη ὄχι λίγες πληροφορίες. Πρέπει νά τίς συγκεντρώσετε *συστηματικά*, νά τίς ἐπεξεργαστεῖτε, νά *ἐκμαιεύσουμε τά ὀνόματα* καί τότε νά λύσετε τό ζήτημα πού μπῆκε.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

436

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

21/VIII.

Στούς σ.σ. Σβιντέρσκι, Ρέσκε, Ροζμιρόβιτς, Ροῦζερ
καί ἄλλα μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς *ΕΑΕ*

Λυπᾶμαι πολύ πού ὁ Τσιουρούπα δέν κατόρθωσε νά δουλέψει στήν *ΕΑΕ*[446]. Φοβᾶμαι ὅτι ἡ δουλιά δέν εἶναι ὀργανωμένη ὅσο πρέπει σωστά. *Χαρακτηριστικό* τῆς δουλιᾶς εἶναι οἱ *χωριστές ἔρευνες* καί οἱ ἐκθέσεις. Ξεπερασμένα πράγματα. Δέν ἔχουμε *μετάπλαση* καί καλυτέρευση τοῦ μηχανισμοῦ.

Δέν ἔχουμε ὑποδειγματικούς μηχανισμούς πού νά ἀποτελοῦνται ἀποκλειστικά ἀπό κομμουνιστές ἤ ἀποκλειστικά ἀπό μαθητές τῶν σοβιετικῶν κομματικῶν σχολῶν. Δέν ἔχουμε συστηματικά ἐπεξεργασμένους *κανονισμούς* δουλιᾶς, πού θά μπορούσαμε νά τούς ἐφαρμόζουμε σέ ἄλλες ὑπηρεσίες. Δέν ἔχουμε συστηματικούς ὑπολογισμούς γιά τό τί μποροῦν νά κάνουν τά *σοβιετικά στελέχη* σ' αὐτούς ἤ ἐκείνους τούς κλάδους μέσα σέ μιά ἑβδομάδα κτλ.

Εἶχα συνεχῶς τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ εἰσροή νέων στελεχῶν στό συμβούλιο τῆς ΕΑΕ θά ζωντανέψει τή δουλιά, ὅμως ἀπό τίς πληροφορίες πού μοῦ ἔδοσε ὁ Στάλιν δέν μπόρεσα νά τό δῶ αὐτό. Παρακαλῶ, γράψτε μου σχετικά καί ἔπειτα, ἄν χρειαστεῖ, ὀργανώνουμε συνάντηση. Ἔχετε προσωπικό ἀπό 8000 ἄτομα, ἀντί 9000. Δέν θά

μποροῦσε μήπως νά περιοριστεῖ στίς *2000* μέ μισθό 6000 ρούβλια (δηλαδή αὔξηση τρεῖς φορές) καί νά ἀνεβάσετε τήν εἰδίκευση;

Ἄν ὁ Ἀβανέσοφ ἔρθει γρήγορα, δεῖξτε το καί σ' αὐτόν [447].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

437

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ

σ. Σβιντέρσκι!

Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τά ὑλικά πού στείλατε [448].

Μόλις προφταίνω νά τά διαβάσω.

Ἄν Σᾶς χρειάζονται, γράψτε.

Ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀρώστησε ἀπό νευρασθένεια (αὐτοί οἱ διάσημοι γερμανοί τοῦ θεράπευσαν *μόνο* τήν καρδιά) καί θά μείνει *γιά πολύ καιρό* στή Γερμανία.

Πρέπει νά καταπιαστεῖτε *χωρίς αὐτόν*· νά σκεφτεῖτε σοβαρά *ποιός* καί *πῶς*; Νά συνεννοηθεῖτε μέ τόν Στάλιν.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Νομίζω ὅτι στήν ἀρχή πρέπει νά θεραπευτεῖτε τελείως, νά *βάλετε* ὅλα τά δόντια καί νά συνηθίσετε νά τρῶτε μ' αὐτά, καί μετά μέ ὅλες τίς δυνάμεις νά καταπιαστεῖτε μέ τήν Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση. Τοποθετεῖστε 2-3 *σίγουρους* ἀνθρώπους ἀπό τό συμβούλιο, ἀναθέστε τους νά *ἀρχίσουν* ἀμέσως *ρ ι ζ ι κ ή* ἀνασυγκρότηση (ἀντί γιά 8000-2000, ἀνέβασμα τῆς ποιότητας· σοβαρά νά μελετήσετε τόν κανονισμό τῆς δουλιᾶς κτλ).

P. S. Τόν Φός, παρακαλῶ, νά τόν χαιρετίσετε μέ πολύ λεπτότητα. Δέν μπορῶ νά ὑποσχεθῶ συνάντηση [449].

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 21 τοῦ Αὐγούστου 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

438

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

σ. Ρίκοφ!

Σᾶς στέλνω ἀπόκομμα ἀπό τήν «Ἰζβέστιγια» (νομίζω τῆς 25.VIII) [450]. Συνιστῶ νά στείλετε ἐντολή γιά νά δόσουν ἐξαιρετική προσοχή. Νά ἐλέγξετε (μέσω τοῦ διευθυντῆ ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων ἤ τοῦ γραμματέα).

Ἄν εἶναι ἀλήθεια, νά *ἐνθαρύνετε μέ κάθε τρόπο.*

Ἔγινε τίποτε μέ τόν Ροῦτγκερς; Μάλλον ἀπίθανο.

Κι' ἐδῶ, ἄν πέτυχε, πρέπει νά δοθεῖ καί παράσημο τῆς Ἐργασιακῆς Σημαίας· — καί γράμμα νά στείλετε στήν Ἀμερική (ἀπομέρους Σας ἤ ἀπό μένα) καί νά ἐπιβάλετε στήν *Κρατική Τράπεζα* νά ἐπεξεργαστεῖ διευκολυντικά *δάνεια* γιά τέτιες ἐπιχειρήσεις· — καί νά ἀναγκάσετε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν ἤ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας νά ἐπεξεργαστεῖ **ἐπειγόντως** πιό ἐλαφρυντικούς ὅρους προσέλκυσης καί ἄλλων τρακτέρ (τό φθινόπωρο· τώρα, γιά νά προλάβουμε).

Αὐτό εἶναι, φαίνεται, θετικό παράδειγμα· πρακτική βοήθεια· ἐνῶ ἐμεῖς ἔχουμε γραφειοκρατία — *ἀνυπολόγιστη!*

Δόστε ἐντολή στόν γραμματέα ἤ στόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων νά μοῦ ἀπαντήσει [451].

Δικός Σας *Λένιν*

NB *Νά ὑπακούσετε αὐστηρά στόν Γκετιέ!*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 25 τοῦ Αὐγούστου καί 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

439

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

Λίντια Ἀλεξάντροβνα!

Εὐχαριστῶ πολύ γιά τά βιβλία. Τώρα ἔχω ἕνα σωρό ἀπ' αὐτά καί θά ἀρχίσω νά τά ἐπιστρέφω κατά δέματα.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης γιά τό «Ἄουφμπάου» [452]. Ἡ εὐθύνη γιά τή βραδύτητα βαρύνει ὄχι Ἐσᾶς, πρέπει νά βαρύνει τό Βερολίνο.

Πότε θά πᾶτε, λοιπόν, γιά ἀνάπαυση; Σᾶς συμβουλεύω ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα καί νά παραμείνετε γιά πολύ.

Ἐπισυνάπτω σημείωμα γιά τόν Ρίκοφ: διαβάστε το, δόστε νά τό διαβάσει ὁ Σμολιανίνοφ (ἤ ἄλλος διευθυντής ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων) καί νά τό στείλετε στόν Ρίκοφ χωρίς *καθυστέρηση*. Πρέπει νά τό διαβάσετε Σεῖς καί ὁ διευθυντής ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων γιά νά μήν ξεχάσει ὁ Ρίκοφ.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Αὐγούστου 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

440

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

31 τοῦ Αὐγούστου 1922.

Σύντρ. Ρίκοφ! Σᾶς παρακαλῶ νά γράψετε, σέ ὅποιον πρέπει, *στήν Κριμαία* (ἄν δέν ξέρετε σέ ποιόν, τότε μέσω τοῦ Σεμάσκο), ὅτι παρακαλῶ νά καθορίσουν ἐκεῖ γιά τήν Λ. Α. Φότιεβα *ἰδιαίτερη διατροφή*, ὥστε νά μοῦ τήν ἐπιστρέψουν τελείως ἱκανή γιά δουλιά.

Ἄν θέλετε, μπορεῖτε νά στείλετε κατευθείαν τό γράμμα μου αὐτό.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Στέλνω τίς ἐργασίες τῆς μοναρχικῆς συνδιάσκεψης [453].

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

441

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

1/IX. 1922.

σύντρ. Ἀβανέσοφ! Χθές συζήτησα μέ τόν σ. Σβιντέρσκι καί βεβαιώθηκα ὅτι κι' αὐτός δίνει μεγάλη σημασία στό «κεφάλαιο γιά τίς νόρμες». Τή συγκέντρωση τῆς φιλολογίας τήν ἀνέθεσε

στόν Ἐρμάνσκι. Ἀμφιβάλλω λιγάκι ἄν ὁ Ἐρμάνσκι θά ἐκπληρώσει μ' ἐπιτυχία τή δουλιά. Εἶναι μενσεβίκος καί στό βιβλίο του διαφαίνεται κάποια κακοβουλία (ἄν καί τό βιβλίο εἶναι ὡστόσο καλό)[454]. Σᾶς παρακαλῶ, ἤ νά ἐλέγξετε πῶς ἐκπληρώνει τήν παραγγελία, ἤ νά πάρετε καί *Σεῖς ὁ ἴδιος* μέτρα γιά τήν ἐκπλήρωσή της.

Πρέπει νά προμηθευτοῦμε καί ἀμερικανική καί γερμανική φιλολογία. Πρέπει νά συγκεντρώσουμε *καθετί* πού εἶναι λίγο-πολύ πολύτιμο, ἰδιαίτερα ὁσοναφορᾶ τό διακανονισμό τῆς *γραφειοκρατικῆς* δουλιᾶς (διαδικασία ἀνταλλαγῆς ἐγγράφων· μορφές· ἔλεγχος· ἀντιγραφή στή γραφομηχανή· ἐπερωτήσεις καί ἀπαντήσεις κτλ., κτλ.).

Κατά τή γνώμη μου, *τό πιό ἀπαραίτητο* γιά μᾶς εἶναι νά διδαχτοῦμε ἀπό τήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική. Ἄν δέν κάνω λάθος, ἄκουσα ὅτι κατέχετε θαυμάσια τή γερμανική γλῶσσα. Ἄν ὄχι, νά βρεῖτε μεταφραστή. Ἴσως καί στίς Σκανδιναβικές χῶρες νά βρεθεῖ κάτι τό ὠφέλιμο.

Πρέπει νά συγκεντρώσετε τό πᾶν καί νά μή *βασίζεστε* στόν Ἐρμάνσκι *χωρίς ἰδιαίτερο ἔλεγχο.*

Ἴσως θά μπορέσετε νά βρεῖτε μέσω τοῦ Κρεστίνσκι ἤ μέσω τοῦ πρεσβευτῆ στή Νορβηγία, ὁρισμένα *μή δημοσιευμένα* ὑλικά.

Νομίζω ὅτι πρέπει νά ἐπεξεργαστοῦμε ἕναν κανονισμό γιά τίς νόρμες *μέ ἔγγραφα* κι' ἔπειτα νά τόν ἐφαρμόζουμε παντοῦ. Αὐτό εἶναι τό κυριότερο. Ἄν Σᾶς ἐπιτρέψουν νά δεῖτε ἕνα ἀπό τά καλύτερα ἱδρύματα τῆς Γερμανίας ἤ τῆς Νορβηγίας, ἀξίζει νά μείνετε ἐκεῖ μιά ἑβδομάδα.

Τό κυριότερο: οἱ νόρμες (δηλ. πόσα ἄτομα μποροῦν νά κάνουν τόν τάδε ὄγκο δουλιᾶς). Κατόπιν θά ὑποχρεώσουμε νά δουλεύει ἔτσι καί ἡ Κεντρική μας Διεύθυνση στατιστικῆς.

Σᾶς παρακαλῶ, *μετά τήν ἀξιοποίηση αὐτοῦ τοῦ γράμματος,* νά τό στείλετε καί στόν Α. Ντ. Τσιουρούπα. Ὥσπου εἶναι ἄρωστος, δέν θέλω νά τόν ἀνησυχῶ.

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς. Δικός Σας *Λένιν*

Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 21 τοῦ Γενάρη 1925 στήν ἐφημερίδα «Κομσομόλσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 17

Δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο τό 1928 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

442

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ!

Εὐχαριστῶ γιά τίς εἰδήσεις πού στείλατε [455]. Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μάθετε τήν ἀκριβή διεύθυνση τοῦ σ. Ζιντελιόφ στήν Κριμαία, θέλω νά τοῦ στείλω γράμμα (καλύτερα μέ τήν πρώτη εὐκαιρία, πιό σίγουρα· μάθετε, παρακαλῶ, πότε φεύγει ἡ ταχεία γιά τήν Κριμαία).

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Ξέχασα ἀκόμη μιά παραγγελία (1) νά μοῦ στείλετε τήν μπροσούρα τοῦ Ι. Μπεσπρόσβαννι: (α) «Γραφεῖο σχεδιοποίησης σέ μικρή ἐργοστασιακή ἐπιχείρηση, ὀργανωμένη σύμφωνα μέ τό σύστημα Ταίηλορ». Ν. — Ν. 1915

καί (β) *Τοῦ ἴδιου;* «Ἡ σύγχρονη ὀργάνωση τῶν ἀμερικανικῶν ἐργοστασίων» Μ. 1919.

Καί νά *μάθετε* ἀκόμη ἀπό τό ἀρχεῖο τοῦ ΑΣΛΟ ἀπό *ποιόν* εἶχε ἐπιτραπεῖ ἤ σταλεῖ γιά ἔκδοση αὐτή ἡ *δεύτερη* μπροσούρα, τό 1919. Αὐτή ἐκδόθηκε συγκεκριμένα ἀπό τό ΑΣΛΟ [456].

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

443

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

7. IX. 1922.

σ. Μπουχάριν!

Διάβασα (στό «Σοτσιαλιστίτσεσκι Βέστνικ») τό ἀπαίσιο γράμμα τοῦ Γκόρκι [457]. Σκέφτηκα νά τόν κατσαδιάσω μέσω τοῦ Τύπου (γιά τούς ἐσέρους), ἀλλά ἀποφάσισα ὅτι αὐτό μάλλον ξεπερνάει τά ὅρια. Πρέπει νά συνεννοηθοῦμε. Ἴσως νά τόν δεῖτε καί νά μιλήσετε μαζί του; Γράψτε, παρακαλῶ, τή γνώμη Σας. Πολύ λίγο εἶδα τίς ἐφημερίδες (τοῦ ἐξωτερικοῦ σχεδόν καθόλου). Ἐπομένως καί τήν «κατάσταση» λίγο τή γνωρίζω. Γράψτε λεπτομερειακά τή γνώμη Σας.

Ἀπό ὅλους μας τούς καλύτερους χαιρετισμούς στή γυναίκα Σας καί σέ Σᾶς.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Εἶμαι σχεδόν ὑγιής.

P. S. Γράφω στόν *Κρεστίνσκι* νά μοῦ βρεῖ τό *πρωτότυπο* τοῦ γράμματος τοῦ Γκόρκι, πού δημοσιεύτηκε στό τεῦχος τῆς 20/VII. 1922 τοῦ «Σοτσιαλιστίτσεσκι Βέστνικ» *.

Ἄν αὐτός ξεχάσει, στεῖλτε το Σεῖς.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

444

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ

7/IX. 1922.

σ. Κρεστίνσκι!

Ἔχετε τήν καλοσύνη νά στείλετε παρακαλῶ τό συνημμένο γράμμα στόν σύντρ. Μπουχάριν **· μέ τόν πιό σίγουρο τρόπο· ὑποθέτω ὅτι Ἐσεῖς ὁ ἴδιος θά ἐλέγξετε τόν κατάλληλο τρόπο.

Σᾶς εὐχαριστῶ προκαταβολικά, χαιρετῶ τή γυναίκα Σας καί Σᾶς σφίγγω τό χέρι.

Λένιν

P. S. Εἶμαι σχεδόν ὑγιής.

P. S. Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μοῦ στείλετε τό *πρωτότυπο* τοῦ γράμματος τοῦ Γκόρκι, πού δημοσιεύτηκε στό φύλλο τῆς 20. VII. 1922 τοῦ «Σοτσιαλιστίτσεσκι Βέστνικ».

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

445

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Π. ΤΟΜΣΚΙ

9/IX.

Ἀγαπητέ σ. Τόμσκι! Μέ μεγάλη εὐχαρίστηση ἐκπληρώνω τήν παράκλησή Σας [458]. Γράψτε, παρακαλῶ, ἄν ἔχετε ἰδιαίτερα θέματα πού πρέπει νά θίξω στό γράμμα μου ἤ ὄχι. Ἔχω μείνει πάρα πολύ

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. τό προηγούμενο ντοκουμέντο. *Ἡ Σύντ.*

πίσω καί δέν ξέρω ἄν θά εἶναι σωστό νά περιοριστῶ σέ ἕνα γενικό καί ἁπλό χαιρετισμό, ἤ πρέπει νά σταθῶ περισσότερο ἤ λιγότερο λεπτομερειακά σέ κάποιο ειδικό θέμα *.

Μέ θερμό κομμουνιστικό χαιρετισμό
σέ ὅλο τό Προεδρεῖο
Λένιν

Γράφτηκε στίς 9 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

446

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ

σ. Χιντσούκ!

Στεῖλτε μου, παρακαλῶ, τό δοκίμιο (τό πρῶτο, κι' ἄς μήν εἶναι διορθωμένο) τοῦ νέου βιβλίου Σας.

Μήπως θά μπορούσατε (μόνο ἄν αὐτό δέν θά καθυστερήσει τήν ἔκδοση: *σέ καμιά* περίπτωση δέν πρέπει νά τήν καθυστεροῦμε) — μήπως θά μπορούσατε νά προσθέσετε τούς πίνακες

γιά τήν αὔξηση τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων κατά τριμηνίες,
γιά τόν ἀριθμό τῶν σημείων πώλησης στά χωριά
(καί κατά περιφέρειες)
γιά τήν ἔκταση τῆς πώλησης στά χωριά
γιά τό % τῶν ἐξόδων (ἔναντι τζίρου)
γιά τόν ἀριθμό τῶν ὑπαλλήλων
κτλ.

Γενικά νομίζω πώς εἶναι ἀπαραίτητο νά ἔχουμε ἀκριβῆ στοιχεῖα πού νά χαρακτηρίζουν τό *πόσο βαθιά* διεισδύει ἡ κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων στό χωριό, καί *πόσο πλατιά* καί *μέ τί ἀκριβῶς τρόπο*. Ἄν τά στοιχεῖα αὐτά δέν μποροῦν νά δημοσιευτοῦν γιά ὁποιονδήποτε λόγο, στεῖλτε τα, παρακαλῶ σέ μένα [459].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στό περιοδικό «Σογιούζ Ποτρεμπίτελεϊ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 447. *Ἡ Σύντ.*

447

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

σ. Στάλιν! Δεῖξτε, παρακαλῶ, αὐτό τό σχέδιο γράμματος στόν Τόμσκι (καί ἄν χρειάζεται ἐπίσης στούς Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, Ρίκοφ κ.ἄ.) καί νά μοῦ τό *ἐπιστρέψετε*, παρακαλῶ, *δακτυλογραφημένο αὔριο κιόλας*.

Θά τό στείλω στό συνέδριο στίς 16 ἤ ὅταν θά πρέπει [460].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

448

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ *

σ. Χιντσούκ! Γράψτε, παρακαλῶ, *πόσο γρήγορα*. Σᾶς χρειάζεται τό δοκίμιο. Τό πῆρα. Ἄρχισα νά διαβάζω, ὅμως ὑπολόγιζα νά μήν τό ἐπιστρέψω. Γράψτε (τηλεφωνεῖστε, ἄν εἶναι πολύ ἐπεῖγον), πότε *ὑποχρεοῦμαι* νά τό ἐπιστρέψω.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Σογιούζ Ποτρεμπίτελεϊ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

449

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

17/IX.

σ. Ρίκοφ!

σ. Ρίκοφ! Ἀπό τίς ἐφημερίδες βλέπω ὅτι ἡ κατάσταση στό Ντονμπάς καί στό Μπακού εἶναι ἀπελπιστική. Πῶς σκέπτεστε; Νά ριψοκινδυνεύσουμε καί νά πάρουμε *μερικά ἑκατομμύρια* ἀπό τό χρυσό ἀπόθεμα; Δέν εἶναι μήπως χειρότερα νά ἐγκαταλείψουμε τήν ὑπόθεση, νά τήν ἀφήσουμε χωρίς βοήθεια; Ἴσως νά παραγγέλλατε στόν Σμίλγκα ἤ στόν ἀναπληρωτή του *σύντομη* (ὄχι περισσότερο

* Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 446. *Ἡ Σύντ.*

από 5-10 σειρές) γραπτή ενημέρωση γιά νά καταλάβω *καθαρά* τήν κατάσταση; [461]

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

450

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Κ. ΒΛΑΝΤΙΜΙΡΟΦ

17/IX.

στόν σ. Βλαντίμιροφ

'Αγαπητέ σύντροφε! Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μοῦ κάνετε γνωστό

1) τί ποσό χρυσοῦ μᾶς ἔμεινε; (α) συνολικά, (β) ἀπό τό ποσό αὐτό πόσο εἶναι ἐλεύθερο ἀπό ὁποιεσδήποτε ὑποχρεώσεις;

2) τί ἄλλες ἀξίες *(πολύ σύντομα,* στούς πιό γενικούς χαρακτηρισμούς).

3) τό μέγεθος τοῦ ἐλλείμματος τώρα (τό τελευταῖο τρίμηνο ἤ μήνα).

4) σκεφτήκατε μήπως γιά τό φόρο εἰσοδήματος καί γιά τό ἀναγκαστικό δάνειο; **Σύντομα:** ποιά εἶναι τά συμπεράσματα (μόνο τά συνολικά) [462].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

451

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Χ. ΠΟΛΙΑΚΟΦ

17/IX.

στόν σ. Πολιακόφ

'Αγαπητέ σύντροφε! Ἔχετε τήν καλοσύνη νά μοῦ γράψετε *πολύ σύντομα,* πῶς πάει ἡ ὑπόθεση σχετικά μέ τήν *ὑποχρεωτική ἐργασία μεταφορῶν μέ κάρα.* Συνολικά (κυβικά *καί πόσες τραβέρσες;)* σέ % ἐκπλήρωσης; κτλ.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

452

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Β. ΛΟΜΟΝΟΣΟΦ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

18/IX.

στόν σ. Λομονόσοφ

σ. Λομονόσοφ! Ἀκόμη δέν ἐπέστρεψα στή δουλιά, ὅμως γρήγορα (τήν 1/X) ἐπιστρέφω [463].

Θεωρῶ τελείως ἀπαραίτητο νά ἐπιστρέψετε στή Ρωσία *ὅσο τό δυνατό ταχύτερα* γιά νά δουλεύετε ἐδῶ, ὅμως ὄχι στή θέση τοῦ καθηγητῆ στό Κίεβο (ὅπως γράφετε στόν Κάμενεφ καί στόν Τζερζίνσκι), ἀλλά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν ἤ σέ τοπική δουλιά (νά ἀρχίσετε ὄχι ἀπό σταθμάρχης, ὅπως μοῦ προτείνατε, θυμᾶστε; μά ἀπό διευθυντής σιδηροδρόμων περιφέρειας), ἤ σέ κεντρική, σύμφωνα μέ τήν ὑπόδειξη τοῦ Τζερζίνσκι [464].

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

σ. Σμολιανίνοφ!

Δεῖξτε τό συνημμένο γράμμα καί στόν Τζερζίνσκι καί στόν Ρίκοφ καί *ἀμέσως* νά τό ἐπιστρέψετε γιά νά σταλεῖ στόν παραλήπτη. Νά μέ πληροφορεῖτε μέ περισσότερη ἀκρίβεια. Κάντε νά βιαστοῦν ὅλοι οἱ ἄλλοι παραλῆπτες τῶν σημειωμάτων μου [465].

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 — *Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο*

453

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

σ. Ζηνόβιεφ!

Σχετικά μέ τόν εἰσηγητή συμφωνῶ *μέ ὅρους*: 1) Πρέπει νά εἶναι ἐπίσης ὁ Τρότσκι γιά ἀντικατάσταση *(καί γιά ξεχωριστή* εἰσήγηση)· 2) ἔχω τό δικαίωμα νά *ξεγελάσω*, ἀλλά μόνο ἄν ἡ ὑγεία ἤ οἱ ὑποθέσεις *δέν τό ἐπιτρέψουν* [466].

Σχετικά μέ τόν Οὔρκαρτ ἀπορίπτω τούς δισταγμούς μου. Ἤδη ὑπάρχουν ἀμερικανικές προτάσεις. Τό Μπακού εἶναι πολύ σημαντικότερο καί καλύτερο. Ὑπάρχει *ἀπόφαση* τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ (Σμίλγκα + Ἀντρέγεφ + Κράσιν), ἡ ὁποία *ἄμεσα* παραβιάστηκε

ἀπό τόν Κράσιν. Ὑπάρχουν ὅλα τά ὑπόλοιπα μειονεκτήματα (99 χρόνια· τό ἀχανές τῶν ἐκτάσεων κτλ.) [467].

P. S. Δόστε το νά διαβαστεῖ στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

18/IX. Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

454

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Μ. ΧΙΝΤΣΟΥΚ

σ. Χιντσούκ!

Ἀποφάσισα νά Σᾶς στείλω τήν μπροσούρα, γιά νά μήν ὑπάρξει καθυστέρηση *. Ὅταν γίνει ἡ σελιδοποίηση, παρακαλῶ, νά τή στείλετε ἀκόμη μιά φορά.

Μήπως μποροῦν νά προστεθοῦν:

1) λεπτομέρειες σχετικά μέ τήν ἐλάττωση τοῦ μηχανισμοῦ; Κατά *εἶδος ὑπηρεσίας;*

2) Τό ἴδιο σχετικά μέ τόν κανονισμό σχετικά μέ τίς νόρμες (λένε πώς ἔχετε τμῆμα);

3) Τό ἴδιο σχετικά μέ τή σύγκριση τῶν στοιχείων (ὅλων γενικά) κατά τριμηνίες;

4) Τό ἴδιο γιά τό σέ *πόσες* ἐπαρχίες (καί τό %) καί σέ πόσα χωριά (καί τό % σέ σύγκριση μέ τό συνολικό ἀριθμό τῶν χωριῶν) ὑπάρχουν σημεῖα πώλησης;

5) Ἡ τιμή τοῦ τσαγιοῦ: Δέν εἶναι μήπως χαμηλή; Καταλαβαίνετε μήπως πώς αὐτό εἶναι *ἀντικείμενο πολυτέλειας;* Πῶς καθορίζετε παραδεκτό maximum τῆς τιμῆς τοῦ τσαγιοῦ;

6) Χωρισμός τῶν προϊόντων σέ ἀπαραίτητα καί σέ πολυτελῆ;

7) Πώληση γεωργικῶν *ἐργαλείων* μαζί καί τῶν τελειοποιημένων; Τά μέτρα γιά τήν προπαγάνδισή τους; [468]

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

P. S. Ἡ μπροσούρα εἶναι πολύ καλή.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 18 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Σογιούζ Ποτρεμπίτελεϊ», τεῦχ. 5

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 446. *Ἡ Σύντ.*

455

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ! Παρακαλῶ νά περισυλλέξετε 1) *τίς ἀποφάσεις,* ὅπως αὐτές δημοσιεύτηκαν στίς ἐφημερίδες (τοῦ *ΣΛΕ* καί τοῦ *ΣΕΑ),* τά ἀποκόμματα ἀπό τίς ἐφημερίδες

2) μέρος τῶν *πρακτικῶν,* τά πιό σπουδαῖα

3) παλιά πρακτικά τῆς ΚΕ (τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τῶν ὁλομελειῶν) *ὅ λ α.*

Μετά νά **παρακολουθεῖτε** ἐντατικά τήν ὑπόθεση τῆς ἐκχώρησης πετρελαίου στούς ἀμερικανούς [469] καί νά μέ εἰδοποιεῖτε καί μέ σημειώματα καί μέ τό τηλέφωνο μέσω τῆς ἀδελφῆς *.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

456

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

στόν *Σ μ ο λ ι α ν ί ν ο φ*

Ρωτεῖστε τόν Σέινμαν: ἄς δόσει **σύντομα** συμπεράσματα σέ *ἀ ρ ι θ μ ο ύ ς* σέ ποιά κατάσταση βρίσκεται τώρα ἡ ὑπόθεση [470].

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη καί 5 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

457

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

σ. Σμολιανίνοφ!

Ἔρχομαι τήν 1 ἤ 2. Χ. Τήν Τρίτη, 3.Χ., θά προεδρεύσω [471]. Ἡ συνεδρίαση θά γίνει στίς 5-9, μέ διάλειμμα 1/4 τῆς ὥρας.

Προειδοποιεῖστε τούς καπνιστές: *Νά μήν καπνίζουν. Αὐστηρά.* Στό διάλειμμα (στό διπλανό δωμάτιο) τσάι καί κάπνισμα.

---

* Πρόκειται γιά τήν Μ. Ι. Οὐλιάνοβα. *Ἡ Σύντ.*

Ὁ Τσιουρούπα δέν ἦρθε; Ὅταν θά ἔρθει, ἡ *συνεδρίαση* καί τῶν τριῶν ἀναπληρωτῶν θά γίνει *ἐδῶ*.

Ἄν δέν ἔρθει, ἡ συνεδρίαση γιά 2-3 ὧρες τή *Δευτέρα:* ἤ στίς 11-2 ἤ στίς 5-7.

Ὅλη αὐτή τή δουλιά θά πρέπει νά τήν ὀργανώσετε *καλά*.

Τήν Τρίτη τό *πρωί* νά έτοιμαστοῦν γιά μένα ὑλικά γιά *ὅλη* τήν ἡμερήσια διάταξη.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Ζητεῖστε πληροφορίες σχετικά μέ τό συνέδριο γιά τά ζητήματα *τοῦ κανονισμοῦ γιά τίς νόρμες*. Πότε θά γίνει; Προσπαθεῖστε νά πάρετε μέρος. Ἐνδιαφέρομαι *ὑπερβολικά*. Ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου πρέπει νά πάρετε ἄνθρωπο πού νά ἐνδιαφέρεται *πολύ* [472].

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

458

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΓΚΛΙΑΣΣΕΡ

1

συντρόφισσα Γκλιάσσερ!

Γράφω στόν Σμολιανίνοφ.

Ἄς τό δείξει καί σέ Σᾶς καί σέ *ὅλες* τίς γραμματεῖς. Θά ἔρθω στίς 2/X (ἤ τήν 1.X). Τήν Τρίτη *, παρακαλῶ ὅλα νά εἶναι ἕτοιμα.

Τά πρακτικά τῆς ΚΕ τά πῆρα. Εἶναι σχεδόν σέ καλή κατάσταση, (λείπουν μιά σειρά παραρτήματα). Γιά τήν ὥρα φτάνουν κι' αὐτά. Θά εἶναι καλά νά ἔπαιρνα τά πρακτικά τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ μέ ἐπιλογή *(ἀποκόμματα ἀπό ἐφημερίδες)* καί κατά τέτιο τρόπο, ὥστε νά τά διαβάζει κανείς *ἄνετα*.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό περιοδικό «Ἰστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Πρόκειται γιά τίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη. *Ἡ Σύντ.*

2

σ. Γκλιάσσερ!

Μέχρι τώρα δέν πῆρα τά πρακτικά τοῦ *ΣΕΑ* καί τοῦ *ΣΛΕ* σέ *ἀποσπάσματα*. Ἔγραψα στόν Σμολιανίνοφ *. Παρακαλῶ, νά συνεννοηθεῖτε μαζί του. Καί στεῖλτε τα ἀμέσως.

Δεύτερο: Μάθετε ἀπό τόν Σβιντέρσκι τί ἔγραφε ὁ Τσιουρούπα; Ἄν αὐτός δέν ξέρει, τότε νά μάθετε ἀπό τόν *Στάλιν*. Μοῦ εἶναι ἀπαραίτητο νά μάθω μέ *ἀκρίβεια*· ἄς μοῦ δόσουν περικοπή ἀπό τό *γράμμα* τοῦ Τσιουρούπα, γιατί δέν ἔρχεται; *Γιά πόσο* ἀνέβαλε; [473]

Χαιρετισμούς! *Λένιν*

Γράφτηκε άργότερα άπό τίς 23 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

459

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ

25/IX.

Σύντρ. Πιατακόφ! Νά ἡ κατά προσέγγιση ἐγγραφή τῆς χθεσινῆς μας συζήτησης.

1) Στόν σ. Πιατακόφ ἀνατίθεται ἡ ὀργάνωση (καί ἡ δραστηριοποίηση κατά στρατιωτικό τρόπο) τοῦ ἴδιου τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου (ἤ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἴδιας τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου)· κυρίως μέσω εὐσυνείδητου διευθυντῆ ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων. Ὁ ἴδιος νά ἀσχολεῖται μ' αὐτό τό πολύ μισή ὥρα τήν ἡμέρα.

2) Τό βασικό καθῆκον τοῦ σ. Πιατακόφ: α) ὁ ἔλεγχος τοῦ γενικοῦ κρατικοῦ σχεδίου πρίν ἀπ' ὅλα τοῦ οἰκονομικοῦ, κυρίως ἀπό τήν ἄποψη τοῦ μηχανισμοῦ γενικά, β) ἡ ἐλάττωση τοῦ μηχανισμοῦ, συμπεριλαμβάνοντας καί τά τράστ μας, γ) ὁ ἔλεγχος συμμετρικότητας τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, δ) ἡ δουλιά γιά τήν ἐλάττωση τοῦ κόστους τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, κατά τόν τύπο τῶν ἀμερικανικῶν τράστ: τά μή παραγωγικά ἔξοδα — νά περικοποῦν.

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 455. *Ἡ Σύντ.*

3) Νά ἀπαλλαγεῖ ὁ σ. Πιατακόφ ἀπό τήν τρέχουσα δουλιά τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου στόν ἀνώτατο βαθμό (μιά ὥρα περίπου τήν ἡμέρα).

Σκεφτεῖτε το καλά, δεῖξτε το στόν Κρζιζανόβσκι καί νά μοῦ ἀπαντήσετε [474].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

460

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Β. ΚΡΙΛΕΝΚΟ

25/IX.

Στόν ἀναπληρωτή τοῦ Κούρσκι (ἄν δέν εἶναι ὁ Κούρσκι)

σ. Κριλένκο! Τί κάνατε γιά τήν ἔκδοση κώδικα νόμων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας; Κοιμᾶται τό τμῆμα κωδικοποίησης ἤ ἑτοιμάζει κάτι γιά τό πεντάχρονο ἰωβηλαῖο;

Πρέπει νά τό ξυπνήσετε καί νά μοῦ γράψετε δυό λέξεις [475].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

461

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ

25/IX.

σ. Σμολιανίνοφ! Μέσω Ἐσᾶς ἔστειλα σημείωμα στόν Ρίκοφ *. Ἀπάντηση δέν πῆρα. Ἀποδίδω τήν εὐθύνη γι' αὐτό σέ Σᾶς, γιατί ὁ Ρίκοφ, φυσικά, εἶναι ὑπερβολικά ἀπασχολημένος. Ἐσεῖς θά πρέπει νά παρακολουθεῖτε καί, ἄν χρειαστεῖ, νά ἀνακοινώνετε προφορικά τή γνώμη τοῦ Ρίκοφ. Δέν ἐπιτρέπεται ἔτσι.

Τό ἑπόμενο σημείωμα νά τό διαβιβάσετε στόν Ρίκοφ καί νά ἐπιδιώξετε νά πάρετε ἀπάντηση **.

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

462

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΡΙΚΟΦ

25/IX.

σ. Ρίκοφ! Κατά τή γνώμη μου, εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νά γίνει ἀπογραφή, διαρκείας μιᾶς ἡμέρας, ὅλων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων και ὑπαλλήλων τῆς Μόσχας. Εἴχαμε κάνει μιά, ἀλλά πρίν ἀπό πολύ καιρό.

Γιά νά γίνει αὐτό μέ τό μίνιμουμ ἐξόδων (μόνο γιά τό χαρτί, μάλιστα καί ἕνα μέρος του νά παρθεῖ ἀπό τό γενικό ἀπόθεμα τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στατιστικῆς), νά ὑποχρεωθοῦν ὅλοι ὅσοι παίρνουν μισθό ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία καί ἀπό τά *τράστ*, νά δόσουν οἱ *ἴδιοι* στοιχεῖα (σύμφωνα μέ *σύντομο* ὑπόδειγμα, πού πρέπει νά ἐπεξεργαστεῖ ἡ Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς *σέ μιά ἑβδομάδα μαζί μέ τήν Ἐργατοαγροτική Ἐπιθεώρηση, τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου* κτλ.) σέ ἀτομικά δελτία. Ὥσπου δέν δόσουν στοιχεῖα, νά *μήν* πληρωθεῖ σέ κανέναν μισθός.

Τότε θά τά πάρουμε γρήγορα (πρόστιμο γιά καθυστέρηση καί γιά ἐλιπή ἐκπλήρωση).

Ὁ μηχανισμός μας εἶναι τόσο ἀπαίσιος, πού πρέπει νά τόν ἐπιδιορθώσουμε ριζικά. Χωρίς ἀπογραφή εἶναι ἀδύνατο νά γίνει αὐτό. Καί ἡ Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς εἶναι ἄξια κατσαδιάσματος γιά ἀκαδημαϊσμό: Κάθονται καί γράφουν «τόμους», μά γιά τά φλέγοντα ζητήματα δέν σκέφτονται.

Ἀπαντεῖστε ἤ μεταδόστε τήν ἀπάντηση στόν σ. Σμολιανίνοφ.

Δικός Σας *Λένιν*

Νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ ἐπιστράτευση, ἄν χρειαστεῖ, ὅμως μέ εἰδικό νόμο. Νά ἐπιστρατεύσετε ὅλους τούς ὑπαλλήλους τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στατιστικῆς καί ἕνα ὁρισμένο ποσοστό ἀπό ἄλλα ἱδρύματα [476].

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

463

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ

σύντρ. Μπουχάριν! Σᾶς στέλνω τή σημερινή «Πράβντα». Μά γιατί νά δημοσιεύονται βλακεῖες, ὅπως ἡ ἐπιφυλλίδα τοῦ Πλετνιόφ, πού προβάλλεται σάν σπουδαία μέ ὅλες τίς ἐπιστημονικές καί μοντέρνες λέξεις; Σημείωσα δυό βλακεῖες καί ἔβαλα μιά σειρά ἐρωτηματικά. Ὁ ἀρθρογράφος δέν χρειάζεται νά σπουδάσει τήν «προλεταριακή ἐπιστήμη», ἀλλά ἁπλῶς νά μαθαίνει. Εἶναι δυνατό ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς «Πράβντα» νά μήν ἐξηγήσει στόν ἀρθρογράφο τά λάθη του; Μά αὐτό ἀποτελεῖ πιά *πλαστογραφία* τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ! Παιχνίδι μέ τόν ἱστορικό ὑλισμό! [477].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1950 στήν 4η ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 35ος

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

464

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Γ. ΤΣΙΟΥΜΠΑΡ

Μπαχμούτ, στόν *Τσουμπάρ*

Παρακαλῶ νά κάνετε ἀμέσως γνωστό ποιές εἶναι οἱ χρηματικές ἀνάγκες τοῦ Ντονμπάς. Πόσα σᾶς ὑποσχέθηκαν καί τί ποσό στήν πραγματικότητα πήρατε. Στοιχεῖα τῆς τελευταίας περιόδου [478].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Μόσχα - Κρεμλίνο,
28/ΙΧ - 22.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

465

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ

σ. Κράσιν! Σέ Σᾶς δουλεύει ὁ *Ἐρμακόφ* (διευθυντής τοῦ Τμήματος μεταφορῶν καί ὑλικῶν) μέ τήν ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ

συμβουλίου. Τόν εἶδα 2-3 φορές στά χρόνια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐκτελεστή τῶν πιό δύσκολων, ὑπεύθυνων καί ἐπικίνδυνων ἀποστολῶν. Εἶναι σπάνιος ἄνθρωπος. Φαίνεται ὅτι εἶναι *πολύ σοβαρά* ἄρωστος (κάνει αἱμοπτύσεις). Προσπάθησε νά θεραπευτεῖ, ὅμως *ποτέ* δέν μπόρεσε νά τηρήσει τή θεραπεία, γιατί τά «παιδιά» τοῦ τόπου τόν ἀπασχολοῦσαν πάντα μέ τά τοπικά ζητήματα. Ἔχει μεγάλη οἰκογένεια· μισθός 200 ἑκατομμύρια — πενταροδεκάρες.

Ἔτσι δέν κάνει. Τέτιους ἀνθρώπους εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά τούς θεραπεύουμε κάι νά τούς θεραπεύουμε τελείως. Πρέπει νά τόν στείλετε γιά μερικούς μῆνες στή Γερμανία καί νά βοηθήσετε τήν οἰκογένειά του. (Γράψτε μου δυό λέξεις ἀπόρρητα) [479].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

466

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

1

Στόν Κάμενεφ

σ. Κάμενεφ! Πρίν ἀπό λίγο εἶδα τόν Μιχάηλοφ. Σκέφτηκα καλά *ἀκόμη μιά φορά*. Εἶμαι ἐνάντια στήν ἐκχώρηση στόν Οὔρκαρτ. Ἐλᾶτε νά συναντηθοῦμε στίς 9½ σήμερα σέ μένα (στίς 8½ εἶμαι στόν πρακτικό ὀδοντογιατρό) [480].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

2

σ. Κάμενεφ! Σήμερα εἶμαι μέ πρησμένα τά οὖλα καί μέ πυρετό. Σκέπτομαι νά μήν πάω οὔτε τό πρωί στήν ΚΕ, οὔτε στό *ΣΕΑ* τό βράδυ.

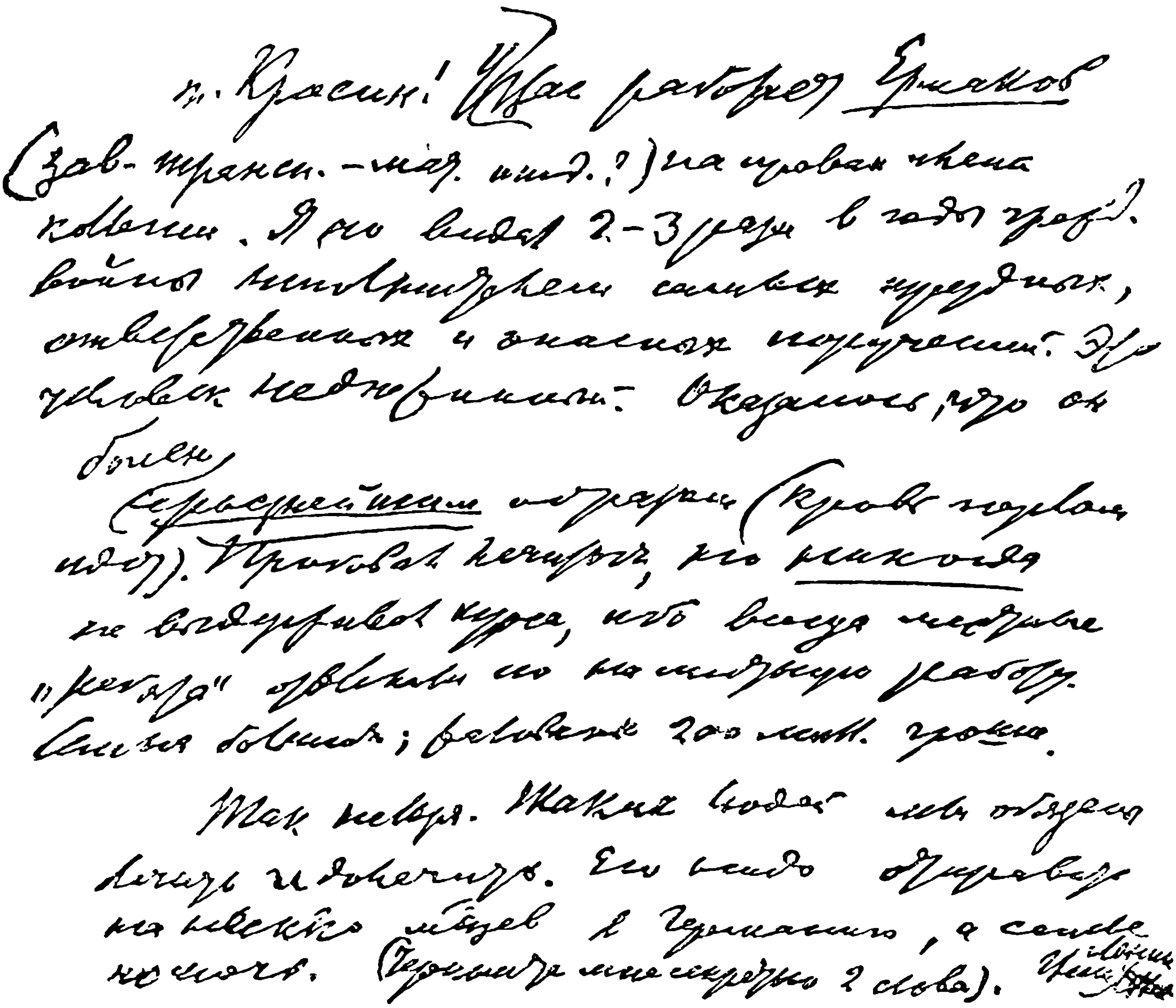
Νά ἐπικοινωνοῦμε μέ ἀλληλογραφία.

Μετά θά μποροῦσα μήπως νά δῶ τόν σ. *Τσουμπάρ;*

Ρωτεῖστε τον, ἴσως νά μπορεῖ νά ἔρθει σέ μένα τό πρωί τώρα, ὥς τίς 2 [481];

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

т. Красин! Этот работник Ермаков (зав. трансп.-мат. отд.?) на уровне члена коллегии. Я его видел 2-3 раза в годы гражд. войны выполнявшим самые трудные, ответственные и опасные поручения. Это человек недюжинный. Оказалось, что он болен (серьезнейшим отравлением (кровь испорчена и т.п.)). Пробовал лечиться, но никогда не выдерживал курса, ибо всегда «срочно» бросали его на спешную работу. Сейчас больной; весит 200 милл. грамм.

Так нельзя. Таких людей мы обязаны лечить и долечить. Его надо отправить на несколько месяцев в Германию, а сейчас помочь. (Черкните мне секретно 2 слова). Ваш Ленин

Γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Λ. Μπ. Κράσιν. — 4 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.

3

σ. Κάμενεφ! Μήπως ξεχάσατε νά πάρετε άπό τόν Κράσιν τίς διατυπώσεις τοῦ *2ου* ἐπιχειρήματος κατά τῆς ἐκχώρησης στόν Οὔρκαρτ (τή δυσαρέσκειά μας άπό τήν ἐμπορική συμφωνία, τίς ἐλλείψεις του); Πρέπει νά τίς πάρετε.

Λένιν

P. S. Τί νέα ἔχουμε στήν ὁλομέλεια [482];

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ 'Οχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

467

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΠΟΥΤ ΜΟΛΟΝΤΙΟΖΙ» [483]

6/X. 1922.

'Αγαπητοί φίλοι! Σᾶς εὐχαριστῶ θερμά γιά τό χαιρετισμό Σας. 'Απομέρους μου Σᾶς στέλνω τούς καλύτερους χαιρετισμούς καί τίς καλύτερες εὐχές.

Δικός Σας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Σμένα», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

468

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. ΓΚ. ΖΑΞ

Στόν σύντρ. Ζάξ

Σᾶς ἀναθέτω νά ἐλέγξετε μέ ἀπόλυτη ἀκρίβεια καί νά μοῦ παρουσιάσετε στίς 10/X δελτίο τοῦ χρυσοῦ ἀποθέματός μας, ὑπογραμμένο ἀπό Σᾶς καί ἀπό τόν ὑπεύθυνο ὑπάλληλο τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Οἰκονομικῶν, πού εὐθύνεται, σύμφωνα μέ τήν ὑπηρεσιακή του θέση, γιά τά στοιχεῖα σχετικά μέ τό χρυσό ἀπόθεμα.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Τό απόθεμα όλων τών μορφών καί όλων τών προελεύσεων από τό Λαϊκό Επιτροπάτο Οικονομικών καί από τό Λαϊκό Επιτροπάτο Εξωτερικού Εμπορίου κτλ. *.

Λένιν

Γράφτηκε νωρίτερα από τίς 10 τού 'Οχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο καί υπογραμμένο από τόν Β. Ι. Λένιν

469

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ

Επείγον

Κρυπτογραφικό

Πληρεξούσια αντιπροσωπεία, στόν Λιτβίνοφ

Ό Κράσιν καί ό Τσιτσέριν μάς εκφοβίζουν μέ τήν απώλεια όλων τών κεφαλαίων μας στήν Αγγλία (ώς πενήντα εκατομμύρια χρυσά ρούβλια), λόγω τής δυσαρέσκειας τού Ούρκαρτ καί τής πιθανότητας απόφασης τής Βουλής τών Λόρδων εναντίον μας. Ανακοινώστε τή γνώμη Σας καί πάρτε όλα τά δυνατά μέτρα. Περιμένω απάντηση [484].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 10 τού 'Οχτώβρη 1922
Στάλθηκε στό Βερολίνο

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, υπογραμμένο ιδιόχειρα από τόν Λ. Μ. Καραχάν

470

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΤΡΙΦΟΝΟΦ

στόν *αναπληρωτή τού διευθυντή τής Γενικής Διεύθυνσης καυσίμων σύντρ. Τρίφονοφ*

Έχω πληροφορίες σχετικά μέ τίς σημαντικές επιτυχίες πού σημείωσε ή αμερικανική αποστολή τρακτεριστών στή μηχανική καλλιέργεια τής γής στό σοβχόζ «Τόικινο», τού κυβερνείου Πέρμ, τού νομού Όχανσκ **.

Όπως ανακοινώνει ή Εκτελεστική επιτροπή τού κυβερνείου Πέρμ, οί επιτυχίες θά ήταν ακόμη μεγαλύτερες, άν δέν υπήρχε έλλειψη τής απαιτούμενης ποσότητας βενζίνης καί γράσσου (αναφέρουν ότι αντί βενζίνης δίνουν πετρέλαιο).

---

* Ή φράση αυτή γράφτηκε ιδιόχειρα από τόν Β. Ι. Λένιν. *Ή Σύντ.*

** Βλ. σέ τούτο τόν τόμο, ντοκουμέντο άρ. 438. *Ή Σύντ.*

Σᾶς παρακαλῶ νά δόσετε ἀμέσως ἐντολή στό ὑφιστάμενό Σας ὄργανο τοῦ Πέρμ ('Επιτροπή πετρελαίου περιφέρειας Πέρμ), πού διευθύνει τή διανομή καί πώληση τῶν προϊόντων πετρελαίου τῆς περιφέρειας, νά θέσει στή διάθεση τῆς ἀμερικανικῆς ἀποστολῆς πού δουλεύει στό σοβχόζ «Τόικινο» τήν ἀπαραίτητη ποσότητα βενζίνης καί γράσσου μέ τούς πιό εὐνοϊκούς ὅρους.

'Αντίγραφο τῆς ἐντολῆς νά στείλετε στόν σ. Σμολιανίνοφ.

'Ο πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ 'Οχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

471

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ

Θά γράψετε βιβλίο — *Οἰκον. γεωγραφία; γιά τόν ἰμπεριαλισμό;* Σέ 20 τυπ. φύλλα;

'Η πρότασή μου: Συλλογή γιά τίς βασικές θέσεις (Λαπίνσκι, Ράντεκ, Varga, Newbold, Rotstein) 20-30 τυπ. φύλλα.

Πρέπει νά μιλήσουμε; Σύμφωνοι;
Αὐτές τίς μέρες.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 13 τοῦ 'Οχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

472

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. ΓΚ. ΖΑΞ

στόν σύντρ. *Ζάξ*

Σᾶς ἀναθέτω, σέ συνεργασία μέ τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Οἰκονομικῶν, νά ἐπεξεργαστεῖτε ἐπειγόντως σχέδιο ἀπόρρητης ἀπόφασης γιά τήν καταγραφή *τοῦ γενικοῦ* ἀποθέματός μας σέ συνάλλαγμα τήν πρώτη κάθε μήνα.

Τό σχέδιο αὐτό ἤ νά τό ὑποβάλλετε στό ΣΕΑ, ἤ νά τό δόσετε γιά ὑπογραφή στόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΑ σύντρ. *Κάμενεφ*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

473

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Προτείνω νά μοῦ στέλνετε κάθε μήνα μέσω τοῦ διευθυντῆ ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ σύντρ. Γκορμπουνόφ μικρό πίνακα τοῦ κύκλου ἐργασιῶν καί τῶν ἐσόδων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Αὐτό τό κονδύλιο ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ μας εἶναι τό σπουδαιότερο.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

474

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Κ. ΟΡΤΖΟΝΙΚΙΤΖΕ

16/Χ. 1922.

σ. Σεργκό!

Ὁ Στάλιν καί ὁ Σοκόλνικοφ ἐκφράστηκαν ἐνάντια στή χρηματοδότηση τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ κοντά στήν Τιφλίδα.

Συμβιβασμός: τό ταξίδι τοῦ Τουμάνοφ.

Συμπεριφερθεῖτε μέ *ἐξαιρετική* προσοχή (ἐδῶ ὑπάρχει καί ἡ ὑπόθεση γιά τό *τσάι* καί ἄλλα).

Συγκεντρῶστε ὅλο τό ὑλικό (γιά τόν διευθυντή ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων).

Στεῖλτε μου καί ὅλο τό ὑλικό καί **σύντομο** δελτίο (γιά μένα προσωπικά). Ἡ πάλη θά εἶναι δύσκολη [485].

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε όχι ολόκληρο τό 1925 στό βιβλίο Μ. Ντ. 'Οραχελασβίλι «Ὁ Λένιν καί ἡ ΣΟΣΔΥ». Τιφλίδα

Δημοσιεύεται ολόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

475

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

17. X. 1922.

στούς σ. σ. Κάμενεφ καί Γκορμπουνόφ

Ὑποστηρίζω τήν παράκληση τοῦ σ. Σότμαν γιά τήν κατασκευή φάμπρικας χαρτιοῦ γραφῆς καί τήν ἐπεξεργασία μαρμαρυγίας στήν Καρελία. Ἄν δέν ὑπάρχουν ἐμπόδια εἰδικῆς μορφῆς, παρακαλῶ νά ἐπισπεύσετε τήν ὑπόθεση [486].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

476

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Μ. ΤΣΙΝΤΣΑΤΖΕ ΚΑΙ Σ. Ι. ΚΑΦΤΑΡΑΤΖΕ [487]

21/X. 1922.

Τιφλίδα, ΚΕ τοῦ ΚΚΓ, στούς Τσιντσάτζε καί Καφταράτζε

Ἀντίγραφο στό μέλος τῆς ΚΕ 'Ορτζονικίτζε καί στόν γραμματέα τῆς Κομματικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τῆς Ὑπερκαυκασίας 'Οραχελασβίλι

Εἶμαι κατάπληκτος ἀπό τό ἀνάρμοστο ὕφος τοῦ σημειώματος πού στάλθηκε ἀπευθείας μέ τό τηλέφωνο, μέ ὑπογραφή τοῦ *Τσιντσάτζε* καί ἄλλων καί πού μοῦ διαβιβάστηκε, δέν ξέρω γιατί, ἀπό τόν

Μπουχάριν καί ὄχι ἀπό κάποιον ἀπό τούς γραμματεῖς τῆς *Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς*. Ἦμουν βέβαιος ὅτι ὅλες οἱ διαφωνίες εἶχαν ἐκλείψει μέ τίς ἀποφάσεις τῆς ὁλομέλειας τῆς *Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς* μέ τήν ἔμμεση συμμετοχή μου καί τήν ἄμεση συμμετοχή τοῦ *Μντιβάνι* [488]. Γι' αὐτό καταδικάζω κατηγορηματικά τό ὑβρεολόγιο κατά τοῦ *Ὀρτζονικίτζε* καί ἐπιμένω νά παραπεμφθεῖ ἡ διένεξή σας μέ εὐγενές καί νομιμόφρονο ὕφος γιά λύση στή Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ, στήν ὁποία καί διαβιβάστηκε ἡ ἀπευθείας τηλεφωνική ἀνακοίνωσή σας.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στό βιβλίο: Μ. Καχιάνι. «Τό Κόμμα καί ἡ ἀντιπολίτευση τροτσκιστικῆς παρέκκλισης στή Γεωργία». Τιφλίδα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

477

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

24/X. 1922.

Στίς γραμματεῖς πού εἶναι τῆς ὑπηρεσίας
στίς συνεδριάσεις τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ

Ἐπιφορτίζεστε νά παρακολουθεῖτε αὐστηρά, ὥστε στίς συνεδριάσεις νά μή γίνονται ἰδιωτικές συζητήσεις καί νά διακόπτετε αὐτούς πού κουβεντιάζουν [489].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)* *

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

478

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. Σ. ΣΟΣΝΟΒΣΚΙ

Στόν σύντρ. *Σοσνόβσκι*

Σᾶς στέλνω ἀντίγραφο τοῦ γράμματος τοῦ σύντρ. Ὀσίνσκι ἀπό τό Βερολίνο τῆς 14/X, στό ὁποῖο γράφει σχετικά μέ τό τράστ Σατίλοφ [490]. Σᾶς παρακαλῶ νά γνωριστεῖτε μέ τίς ἐργασίες γιά τή δη-

* Τό ντοκουμέντο ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΑ Λ. Μπ. Κάμενεφ. *Ἡ Σύντ.*

μιουργία τελειοποιημένων ποικιλιῶν βρώμης καί νά δόσετε ἐπιφυλλίδα στήν «Πράβντα» γιά τή σημασία αὐτῶν τῶν ἐργασιῶν γενικά καί γιά τίς ἐργασίες τοῦ τράστ Σατίλοφ καί τοῦ ρώσου ἐπιστήμονα Λισίτσιν πού ἀσχολεῖται μέ τήν ἐπιλογή. Ὅλες τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες μπορεῖτε νά τίς πάρετε, πιθανό, ἀπό τόν σύντρ. Τεοντορόβιτς. Μέσω αὐτοῦ μπορεῖτε ἐπίσης καί νά συνδεθεῖτε ἄμεσα μέ τούς ἀνθρώπους τοῦ τράστ Σατίλοφ καί τόν Λισίτσιν. Σᾶς συνιστῶ προκαταρκτικά νά γνωριστεῖτε μέ τό βιβλίο, πού ἐκδόθηκε σέ μᾶς σέ μετάφραση τοῦ Τιμιριάζεφ, «Ἡ ἀνανεωμένη γῆ».

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

P. S. Παλιότερα ἄκουσα προσωπικά ἀπό τόν Ὀσίνσκι *πολύ* καλή γνώμη γιά τό νέο (ἤ παλιό;) ἐπιστήμονα πού ἀρχολεῖται μέ τήν ἐπιλογή Σατίλοφ. Ἄν εἶναι εὔκολο *ἐλέγξετε!* [491]

Δικός Σας *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924 στό περιοδικό «Χοτσιού Βσιό Ζνάτ», τεῦχ. 8

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο καί συμπληρωμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

479

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ ΚΑΙ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ

26. X. 1922.

στόν σ. Κρζιζανόβσκι
καί στόν σ. Πιατακόφ

Σᾶς τό στέλνω συνημμένο [492]. Ἀντίγραφο δέν ἔχω.
Πρέπει *ἀρκετά γρήγορα* (νομίζω 2-3 μέρες) νά δοθεῖ γνώμη.
Αὐτό ἕνα.
Νά λύσετε ὅλο τό ζήτημα ἐπίσημα.
Αὐτό δύο.
Παρακαλῶ πολύ νά ἐπισπεύσετε.
Ὁ Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Ράντσενκο εἶναι παλιός μπολσεβίκος: πρέπει νά τόν *βοηθήσετε* [493].

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

480

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Ν. ΜΑΞΙΜΟΒΣΚΙ

29.X.1922.

σ. Μαξίμοβσκι!

Ἴσως Σᾶς εἶναι γνωστή ἡ χθεσινή ἀπόφαση τῆς ΚΕ [494]. Σέ σχέση μ' αὐτό ἴσως, εἶναι ἀνάγκη νά ἐπανεξετάσετε καί τά ἄλλα τμήματα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας γιά νά συμφωνήσετε γιά ὅλα γενικά, νά συμπληρώσετε ὅ,τι ἔχει ξεφύγει, κτλ.

Μιά πού Ἐσεῖς βρίσκεστε ἐπικεφαλῆς τῆς διοικητικῆς καί οἰκονομικῆς δουλιᾶς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου, γι' αὐτό Σᾶς παρακαλῶ νά καταπιαστεῖτε ἀμέσως τώρα μέ τήν ἐπανεξέταση τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, καί νά προσπαθήσετε νά περικόψετε γενικά ὅ,τι δέν χρειάζεται (μέρος ἀπό τήν Κεντρική ἐπιτροπή τοῦ Συμβουλίου των Λαϊκῶν Ἐπιτροπῶν γιά τήν καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἐπιστημόνων, μέρος ἀπό τά ἀνωτέρω ἐκπαιδευτιά ἱδρύματα, ἀπό πολλά ἀνώτερα ὄργανα κτλ.), γιά τήν αὔξηση τῆς χρηματοδότησης τῶν σχολείων καί γιά τήν ἐξάλειψη τῆς ἀγραμματοσύνης. Τηλεφωνεῖστε μου σχετικά μ' αὐτό ἤ γράψτε δυό λόγια.

Δικός Σας *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

481

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

σ. Κάμενεφ! Ὁ Κρζιζανόβσκι μοῦ διηγήθηκε ὅτι ὁ Πιατακόφ *παράβλεψε* καί ἐπέτρεψε τήν *αὔξηση* τοῦ προϋπολογισμοῦ (τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου *Στρατιωτικῶν* ἀντί ἐλάττωση. Πρέπει μάλλον *νά ἀναβάλετε* γιά μιά δυό μέρες, ὥστε νά προσπαθήσετε νά *διορθώσετε* τόν Πιατακόφ [495];

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 27 καί 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

482

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

σ. Μόλοτοφ!

Παρακαλῶ νά τό διαβάσετε, νά δόσετε *προσοχή* καί νά τό ἐπιστρέψετε. Γράψτε, ἄν στάλθηκε στήν Ἀρμενία χρυσός (νομίζω, ἀποφασίστηκε 1 ½ ἑκ. ρούβλια);

Καί τί ἄλλα μέτρα βοήθειας δόθηκαν στούς ἀρμένιους;

Πρέπει νά *ἐπιταχύνετε καί νά ἐλέγξετε*[496].

Περιμένω ἀπάντηση.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

483

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Στούς σ.σ. *Στάλιν καί Κάμενεφ*

Νομίζω ὅτι τό περιεχόμενο τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ σ. Κράσιν γιά συνάντηση μέ τόν πληρεξούσιο τοῦ Οὔρκαρτ ἀπαιτεῖ ἀπό μᾶς προκαταρκτική συνάντηση, ὄχι ἀργότερα ἀπό σήμερα, καί προκαταβολική ἐξέταση τοῦ ζητήματος[497].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

484

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ ΚΑΙ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ

στούς σ.σ. *Πιατακόφ καί Φρούμκιν*
Ἀντίγραφα στούς σ.σ. Στάλιν καί Κάμενεφ

Τό τηλεγράφημα πού πήραμε γιά τή συνάντηση τοῦ σ. Κράσιν μέ τόν πληρεξούσιο τοῦ Οὔρκαρτ μᾶς ἀναγκάζει νά ἐπιταχύνουμε τή

δημοσίευση ἄρθρων γιά νά ἀνοιχτεῖ συζήτηση σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό. Γι' αὐτό παρακαλῶ ἀμέσως αὔριο νά δημοσιευτεῖ στήν «Πράβντα» ἄρθρο τοῦ Πιατακόφ, προσδίδοντάς του συζητήσιμο χαρακτήρα. Μεθαύριο νά δημοσιευτεῖ ἄρθρο τοῦ Φρούμκιν ἤ κάποιου ἄλλου μέ δική του ἐπιλογή.

Νομίζω ὅτι εἶναι συμφερότερο γιά μᾶς νά ὑπογραφοῦν καί τά δυό ἄρθρα, ἀλλά αὐτό ἀπαιτεῖ νά ἐπαναποφασιστεῖ ὅ,τι ἀποφάσισε τό Πολιτικό Γραφεῖο, γι' αὐτό ὥς τό βράδυ τό ζήτημα τῆς ὑπογραφῆς τῶν ἄρθρων πρέπει νά τό ἀφήσουμε ἀνοιχτό [498].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

485

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΡΑΣΙΝ [499]

στόν Κρεστίνσκι γιά τόν Κράσιν

Ἀρχίστε τή χορήγηση, γιατί αὔριο ἀνοίγουμε συζήτηση στόν Τύπο, πού ἔχει ὑποσχεθεῖ ἤδη ὁ Λένιν στόν Φάρμπμαν σέ συνέντευξη [500], ἐνῶ ἡ συνδιάσκεψη τῆς Λωζάνης εἶναι ἀκόμη ἕνα πολύ μεγάλο ἐρωτηματικό [501].

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

486

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

30. X. 1922.

σ. Κάμενεφ!

Τήν Παρασκευή * τό βράδυ ὁ σ. Κρζιζανόβσκι μοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι ὁ σ. Πιατακόφ κατά λάθος ἐνέκρινε τό στρατιωτικό προϋπολογισμό κατά ἀρκετές δεκάδες τρισεκατομμύρια ρούβλια περισσότερο ἀπό τό καθορισμένο.

---

* Πρόκειται γιά τίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη. *Ἡ Σύντ.*

Ἔμαθα χθές ὅτι δέν κατορθώσατε νά διορθώσετε αὐτό τό λάθος στό ΣΛΕ. Κατά τά λεγόμενά Σας, σκοπεύετε, γιά τήν ὥρα, νά τόν ἀφήσετε ὅπως εἶναι. Ἀφοῦ σκέφτηκα καλά τήν ὑπόθεση, βρίσκω αὐτό τό δρόμο πάρα πολύ ἐπικίνδυνο καί ἐπισφαλή καί ριζικά λαθεμένο καί ἀπ' ὅλες τίς ἀπόψεις ἀκατάλληλο.

Προτείνω νά μαζευτοῦμε σήμερα κιόλας σέ μένα, τή Δευτέρα, ἤ ἀπό τή 1 μέχρι τίς 2, ἤ ἀπό τίς 6 μέχρι τίς 7, μαζί μέ τόν Στάλιν (τόν Ζηνόβιεφ καί τόν Μόλοτοφ) καί νά συμφωνήσουμε γιά τή σύγκληση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, νομίζω, σήμερα κιόλας.

Πρέπει ἀμέσως νά ἀκυρωθεῖ ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, νά ἐκφράσουμε μομφή στόν Πιατακόφ. Διαφορετικά θά μπλεχτοῦμε γιά πολύν καιρό. Νά μέ συγχωρεῖτε πολύ γιά τήν πρότασή μου (ἀργοπορημένη), νά ἐνεργήσω ὅμως διαφορετικά δέν μπορῶ.

Ἀντίγραφο στέλνω στόν σ. Στάλιν *.

Με κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

487

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ.) [502]

Ὁ Κρζιζανόβσκι μοῦ εἶπε ὅτι αὐτό ἦταν λάθος τοῦ Πιατακόφ (ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου). Δέν πρέπει νά ἐπιτρέπονται τέτια λάθη. Πρέπει, κατά τή γνώμη μου, μέ λεπτότητα νά ζητήσουμε ἀπό τόν Πιατακόφ στό ἑξῆς νά μή κάνει παρόμοια λάθη.

30. X. 1922. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

488

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ

Θά θέλαμε τό βιβλιαράκι σάν ἐγχειρίδιο: ἀνασκόπηση *ὅλων* τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου. Ποιός σέ ποιόν πόσα χρωστάει· οἱ προσοδοφόρες καί σπουδαιότερες πηγές *ἐσόδων* σέ κάθε χώρα.

Στό σύνολο μιά χτυπητή καί σύντομη εἰκόνα τῆς αἰσχρῆς κυριαρχίας τῶν *τεσσάρων* ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων (θά τό μεταφράσουμε

* Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. Ἡ *Σύντ.*

σέ ὅλες τίς γλῶσσες· θά τό κάνουμε ἐγχειρίδιο· κάθε 2 χρόνια θά τό συμπληρώνουμε).

Χάρτης ὁλοκάθαρος.

Στό χάρτη οἱ σπουδαιότερες ἀξίες·

— τά κυριότερα *χρέη*·

ὅλα αὐτά παραστατικά, σέ διαγράμματα κτλ.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

489

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ *

στόν Ὀρτζονικίτζε γιά τόν Τζερζίνσκι

Ὁ Λομονόσοφ τώρα εἶναι ἐδῶ, μοῦ προτείνει νά τόν διορίσουμε νά ἐκτελεῖ προσωρινά χρέη ἀναπληρωτῆ τοῦ ἐπιτρόπου. Βεβαιώνει ὅτι ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα, μέ τήν ἄφιξή Σας, θά μποροῦμε νά κρίνουμε τελείως ἐλεύθερα, ἄν θά τά πάει καλά μέ τούς εἰδικούς καί μέ τά συνδικάτα, πού τόν ἐχθρεύονται· βεβαιώνει ὅτι δέν εἶναι κατάλληλος γιά σύμβουλος, ἤ γιά μέλος τοῦ συμβουλίου, πού ἰσοδυναμεῖ μέ σύμβουλο. Νομίζω ὅτι θέλει νά διευθύνει πραγματικά τούς σιδηροδρομους, ἔχοντας Ἐσᾶς σάν πολιτικό καθοδηγητή. Εἶμαι βέβαιος ὅτι κανενός ἄλλου εἴδους ἐπιδίωξη δέν ἔχει. Παρακαλῶ πολύ νά συμφωνήσετε καί νά μή βλέπετε σ' αὐτό ὑστεροβουλίες, πού γιά μένα οὔτε λόγος μπορεῖ νά γίνει. Εἶμαι βέβαιος ὅτι δέν θά ἔχουμε ποτέ τή δυνατότητα νά δοκιμάσουμε σοβαρά ἕναν ἀπό τούς καλύτερους εἰδικούς, γιατί αὐτός θά φύγει καί θά πάει καθηγητής. Θεωρῶ ὅτι γιά τό ρόλο τοῦ κομματικοῦ καί πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν σιδηροδρόμων εἶστε ἀπαραίτητος. Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ ἀπαντήσετε ἀμέσως, ὅμως ἐντελῶς εἰλικρινά [503].

Λένιν

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ ἐγγράφου εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν: «*Κρυπτογραφικά. Αὐστηρά ἀπόρρητο*». *Ἡ Σύντ.*

490

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ἀντίγραφο στόν σ. Τεοντορόβιτς

Κατά τήν ἐξέταση τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας ἡ διυπηρεσιακή σύσκεψη ἀρνήθηκε νά συμπεριλάβει τόν προϋπολογισμό τῆς Κρατικῆς ἐπιτροπῆς ἐπιλογῆς ποικιλιῶν σπόρων στόν προϋπολογισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας, καί πρότεινε νά ζητήσει δάνειο ἀπό τήν Κρατική τράπεζα, ἡ ὁποία ἀντί γιά 3,5 τρισεκατομμύρια ρούβλια πού ἀπαιτοῦνται στό πρῶτο τρίμηνο, χορηγεῖ μόνο ἕνα τρισεκατομμύριο.

Ἀποδίδοντας μεγάλη κρατική σημασία στίς ἐργασίες τοῦ τράστ Σατίλοφ καί ὄντας βέβαιος ὅτι βελτίωση τῆς καλλιέργειας τῶν φυτῶν κατά τόν ἀμερικανικό τύπο ἀποτελεῖ ἕναν ἀπό τούς σπουδαιότερους ὅρους αὔξησης τῆς παραγωγικότητας τῆς ἀγροτικῆς μας οἰκονομίας, παρακαλῶ νά ἐπανεξετάσετε τήν ἀπόφαση τῆς διϋπηρεσιακῆς σύσκεψης, ἔτσι πού νά ἱκανοποιήσετε κατά τό δυνατό τίς ἀνάγκες τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐπιλογῆς ποικιλιῶν σπόρων.

Σάν ὑλικό ἐπισυνάπτω ἀντίγραφο τῆς αἴτησης τοῦ σ. Τεοντορόβιτς καί ἀντίγραφο τοῦ γράμματος τοῦ σ. Ὀσίνσκι, μέ τά ὁποῖα εἶμαι ἀπόλυτα σύμφωνος [504].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

491

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

Στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ
στόν σ. *Μπριουχάνοφ*

Μέ πληροφοροῦν ὅτι λόγω τοῦ βροχεροῦ καλοκαιριοῦ, τά σιτηρά φτάνουν στά σημεῖα συγκέντρωσης σέ μεγάλες ποσότητες σέ ὑγρή κατάσταση. Δημιουργοῦνται κίνδυνοι ὅτι αὐτά μποροῦν εὔκολα νά ἀνάψουν καί νά ἀχρηστευτοῦν.

Παρακαλῶ νά μέ πληροφορήσετε, ἄν αὐτό ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα καί ἄν πάρθηκαν τά κατάλληλα μέτρα γιά τή διαφύλαξη τῶν συγκεντρωμένων σιτηρῶν, καί συνάμα — ποιός παρακολουθεῖ προσωπικά τό ζήτημα αὐτό σέ πανρωσική κλίμακα.

Ὁ Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς μοῦ ἀνακοινώνει ὅτι ὁ πιό μεγάλος κίνδυνος γιά τό φόρο σέ εἶδος βρίσκεται στίς καθυστερήσεις παράδοσης στούς τόπους ἄφιξης — Μόσχα, Πετρούπολη, Σαμάρα, Ρίμπινσκ, Γιαροσλάβλ, Κοστρομά καί ἄλλα σημεῖα, σημαντικῶν ποσοτήτων τροφίμων πού φτάνουν τά 10000 βαγόνια, πράγμα πού ἐξηγεῖται μέ τήν ἀνεπάρκεια ἀποθηκῶν στά σημεῖα προορισμοῦ καί μέ τή γενική καθυστέρηση τῆς ἐκφόρτωσης.

Ἡ μετακίνηση τῶν φορτίων ἀπό ἕνα σημεῖο σέ ἄλλο γιά τήν ὥρα σάν νά μήν ἔχει δόσει ἀκόμη εὐνοϊκά ἀποτελέσματα, γιατί τά βαγόνια ὕστερα ἀπό τή μετακίνηση συνεχίζουν καί στά ἄλλα σημεῖα νά βρίσκονται ὁλόκληρες ἑβδομάδες φορτωμένα, περιμένοντας τσουβάλια καί ἀποθήκευση.

Λόγω τοῦ ὅτι παραγέμισαν οἱ ἀποθῆκες, προφανῶς, ἀρχίζει τώρα μιά ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνη στιγμή.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀναφέρετε, σέ ποιά κατάσταση βρίσκεται τώρα ἡ ὑπόθεση τῆς ἐκφόρτωσης τῶν σιτηρῶν καί ποιά μέτρα παίρνονται ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἐπιτάχυνσή της.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

492

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου
στόν σύντρ. *Κρζιζανόβσκι*
Ἀντίγραφο στό *ΛΕ Οἰκονομικῶν*, σύντρ. *Σοκόλνικοφ*

Σᾶς στέλνω ἀντίγραφα ἀπό δυό γράμματα τοῦ Τσουμπάρ, στά ὁποῖα ἀποδείχνει ὅτι ἡ ζωή ἀνάτρεψε τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 13 τοῦ Ὀχτώβρη σχετικά μέ τό Ντονμπάς [505].

Εἶναι ἀνάγκη νά ἐπανεξεταστεῖ ἐπειγόντως τό ζήτημα σέ ὅλη τήν ἔκταση, μέ τή συμμετοχή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν καί τοῦ ΠΚΣΣ στή συζήτηση. Εἶναι ἀπαραίτητο, μέ κάθε τρόπο, νά βρεθεῖ τέτια λύση ὅλων τῶν ζητημάτων, πού θά ἐξασφάλιζε κανονική δουλιά στό Ντονμπάς καί θά ἔπαυε νά ἐξαρτᾶται ἀπό τή συνεχιζόμενη πτώση τῆς ἀξίας τοῦ ρουβλιοῦ.

Θεωρῶ τήν ὑπόθεση αὐτή ἐξαιρετικά ἐπείγουσα καί παρακαλῶ τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου νά προσηλωθεῖ είδικά στή δουλιά αὐτή [506].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

493

* ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΠΔ

Ἀντίγραφο στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο των Ἐξωτερικῶν
» στόν σ. Ἔιντουκ

Ἔχω πληροφορίες σχετικά μέ τήν ἔντονη παράνομη μετανάστευση (ρώσων καί ἀμερικανῶν) πού γίνεται μέσω διαφόρων συνοριακῶν σημείων, ἰδιαίτερα μέσω τῶν λιμανιῶν τῆς Μαύρης θάλασσας.

Σύμφωνα μέ ἀνακοίνωση τοῦ τμήματος βιομηχανικῆς μετανάστευσης τοῦ ΑΣΛΟ σέ μᾶς εἰσέρχονται ὥς 200-300 ἄνθρωποι τό μήνα. (Συνάμα εἰσέρχονται κερδοσκόποι, ἀντεπαναστάτες καί παρόμοιος κόσμος.)

Σᾶς παρακαλῶ νά πάρετε τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα γιά τό σταμάτημα αὐτοῦ τοῦ εἴδους μετανάστευσης.

Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν νά ἀνακοινώσετε στόν σ. Γκορμπουνόφ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1958 στό βιβλίο: «Β. Ι. Λένιν. Γιά τή σοσιαλιστική νομοθεσία (1917-1922)». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

494

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ [507]

σ. Τσιτσέριν! Δέν νομίζετε ὅτι μέ τήν εὐκαιρία αὐτή θά πρέπει νά καταγγείλουμε τόν Μουσολίνι καί *ὅλοι* (ὁ Βορόβσκι καί ὅλα τά μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας) *νά φύγουν ἀπό τήν Ἰταλία*, ἀρχίζοντας *ἐκστρατεία* ἐνάντια στούς φασίστες;

Νά κάνουμε διεθνή διαμαρτυρία.

Ἡ εὐκαιρία γιά τήν καταγγελία εἶναι εὐνοϊκή: ἐσεῖς σκοτώσατε ἀνθρώπους μας, εἶστε ἀγριάνθρωποι, μαυροεκατονταρχίτες *χειρότεροι ἀπό τή Ρωσία τοῦ 1905* κτλ., κτλ.

Κατά τή γνώμη μου, πρέπει.

Θά βοηθήσουμε σοβαρά τόν ἰταλικό *λαό* [508].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

495

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΣΚΒΟΡΤΣΟΦ - ΣΤΕΠΑΝΟΦ

Ἀγαπητέ Ἰβάν Ἰβάνοβιτς!

Διάβασα τό ἄρθρο Σας γιά τούς εἰδικούς [509].

Δέν εἶμαι σύμφωνος. Σέ 2 σημεῖα.

Τό πρῶτο στήν ἀρχή (τρίτη στήλη ἀπό τήν ἀρχή): «Ἡ προλεταριακή δικτατορία θά ἀποτύχει ἄν, πρῶτο... *» (αὐτό εἶναι σωστό)... καί δεύτερο, ἄν οἱ εἰδικοί αὐτοί δέν εἶναι δικοί μας εἰδικοί, *τέτιοι πού νά βλέπουν σάν καθῆκον τους τό δυνάμωμα καί τήν ἀνάπτυξη τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου»*.

Τό ὑπογραμμισμένο δέν εἶναι σωστό. Γιά πολύ καιρό δέν θά ἔχουμε τέτιους εἰδικούς, ὡσότου δέν ἐξαφανιστοῦν οἱ *ἀστοί* εἰδικοί, οἱ *μικροαστοί* εἰδικοί, ὡσότου *ὅλοι* οἱ εἰδικοί δέν γίνουν *κομμουνιστές*. Στό μεταξύ ἡ προλεταριακή δικτατορία δέν πρέπει καθόλου *«νά χρεοκοπήσει»*. Φτάνει ὁ *ἐλάχιστος* ὅρος: συγκεκριμένα ὁ *πρῶτος*. Ὁ δεύτερος δέν μᾶς καταστρέφει. Φτάνει «νά ἔχουμε στή διάθεσή μας».

---

* Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό ἑξῆς κείμενο: «πρῶτο, στή διάθεσή της δέν θά εἶναι καλοί εἰδικοί τῶν πιό διαφορετικῶν κατηγοριῶν». *Ἡ Σύντ.*

Γιά πολύ καιρό άκόμη θά ύπάρχουν οί άμφιβολίες, ή άβεβαιότητα, οί ύπονομεύσεις, οί προδοσίες καί άλλα. Ό δεύτερος όρος θά τραβήξει ώς *τό τέλος* τῆς δικτατορίας, καί γι' αύτό *δέν άποτελεῖ ὅρο τῆς δικτατορίας.*

Τώρα τό δεύτερο, στό τέλος τοῦ ἄρθρου, παράγραφος 3η καί 2η *ἀπό τό τέλος.*

«Ἡ ταξική πάλη... δέν εἶναι κάτι τό πιό τερατῶδες ἀπ' ὅ,τι οἱ σχέσεις πού ἐκφράζονται ἀπ' αυτό» [510].

Δέν εἶναι σωστό. Αὐτό *δέν εἶναι σωστό,* καί ὄχι μόνο τερατῶδες. Αὐτό εἶναι χειρότερο ἀπό τερατῶδες: αὐτό *ἐπιστημονικά δέν εἶναι σωστό.* Αὐτό *δέν* εἶναι ταξική πάλη.

Παραπέρα. «Τό ἐπιστημονικό ἐργαστήριο εἶναι συσπειρωμένη κολλεκτίβα πού ἐνεργεῖ ἀπό κοινοῦ, ἀλληλέγγυα καί **συνειδητά σέ ὅλα** τά στοιχεῖα της».

Δέν εἶναι σωστό. Αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνει πρίν *ἐξαλειφθοῦν οἱ τάξεις.*

Δέν εἶναι ἐπιστημονική, ἀλλά συναισθηματική ἡ θέση: *ὥς* τήν ἐξάλειψη τῶν τάξεων *«μοίραζε»* μαζί μας ὅλα. Δέν εἶναι σωστό. Θά μετατραπεῖ σέ ὑποδείγματα τοῦ 1918: οἱ ἀρχινοσοκόμες ἀπαιτοῦν ἀπό τούς γιατρούς: «μοίραζε» μαζί μας ὅλες τίς *(ἐπιστημονικές γνώσεις).*

Αὐτό εἶναι λάθος καί πρακτικά βλαβερό.

Παράδειγμα: Τό Πολιτικό Γραφεῖο καί οἱ γραμματεῖς του. Νά «μοιράσει» μαζί τους ὅλες τίς *(ἐπιστημονικές γνώσεις);* Ἐσεῖς ὁ ἴδιος δέν θά ἐπιμένετε. Παρασυρθήκατε.

Τούς καλύτερους χαιρετισμούς! Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

496

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΧΕΡΜΠΕΡΤ Κ. ΧΟΥΒΕΡ

Αὐστηρά ἀπόρρητο

Ὁ Χάσκελλ μοῦ ἐπανέλαβε τήν πρόταση πού εἶχε κάνει συμβατικά στόν σ. Κάμενεφ. Ἔκφρασα ἀπόλυτη συμφωνία καί ἄρχισα τίς

φιλοφρονήσεις. Ἐκπληρώνοντας παράκληση τοῦ Χάσκελλ, θέλω νά τοῦ δόσω τό παρακάτω γράμμα καί παρακαλῶ τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τόν σ. Τσιτσέριν νά ἐκφράσουν τή γνώμη τους στό ζήτημα: ἄν θά θεωρούσατε σκόπιμο νά δόσω στόν Χάσκελλ ἕνα τέτιο γράμμα ἤ θεωρεῖτε προνοητικότερο (ἐπειδή δέν μᾶς εἶναι ξεκάθαρη ἡ πολιτική κατάσταση στήν Ἀμερική), προσποιούμενος τόν ἄρωστο, νά ἀποφύγω νά δόσω γενικά ὁποιοδήποτε γράμμα στόν Χάσκελλ.

Ἡ ἀπόφαση πρέπει νά παρθεῖ ὄχι ἀργότερα ἀπό αὔριο τό πρωί.

Πρός τόν κύριο *Χοῦβερ*

Ἀγαπητέ κύριε Χοῦβερ!

Ὁ κύριος συνταγματάρχης Χάσκελλ εἶπε στόν σύντροφο Κάμενεφ, μέ τόν ὁποῖο ἐπικοινωνοῦσε τακτικά γιά τήν ὑπόθεση τῆς ΑΡΑ, καί μετά σέ εἰδική συνάντηση μαζί μου μοῦ μετάδοσε ὅτι Ἐσεῖς * κάτω ἀπό ὁρισμένους ὅρους θά συμφωνούσατε νά ἔρθετε στή Ρωσία, ἀφιερώνοντας τόν ἑαυτό Σας στήν οἰκονομική της ἀνόρθωση· μέ ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον χαιρετίζω τήν πρόταση αὐτή καί προκαταβολικά. Σᾶς εὐχαριστῶ γι' αὐτή. Ἐπαναλαμβάνω αὐτό πού εἶπα στόν κύριο Χάσκελλ, ὅτι δηλαδή ἡ βοήθεια σέ μᾶς ἀπό τόν ἐπιφανή ὀργανωτή καί «ἀρχηγό τῆς βιομηχανίας» σέ χώρα μέ ἀντίθετες, σέ σχέση μέ τίς δικές μας, ἀρχές τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος θά εἶχε ἐξαιρετικά σοβαρή σημασία καί θά μᾶς ἦταν ἰδιαίτερα ἐπιθυμητή καί εὐχάριστη **.

Συμφωνῶ μέ τήν ἐπιθυμία τοῦ κυρίου Χάσκελλ, ὅλη αὐτή ἡ ὑπόθεση θά μείνει ὥς τήν ἀπόφασή Σας αὐστηρά μυστική [511].

Μέ ἐκτίμηση Λένιν

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, διορθωμένο καί συμπληρωμένο ἀπό τόν Β Ι Λένιν

---

* Τό κείμενο: «εἶπε... ὅτι Ἐσεῖς» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Τό κείμενο: «ἐπιφανής... εὐχαρίστηση» γράφτηκε ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν· *Ἡ Σύντ.*

497

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ, ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ, Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ ΚΑΙ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ [512]

Στούς συντρόφους *Τρότσκι, Ζηνόβιεφ,*
Μπουχάριν καί *Ράντεκ*

Τό ντοκουμέντο, πού μοῦ στείλατε καί πού εἶναι ἀκριβῶς τό σχέδιο πού συντάχθηκε στά γερμανικά κυρίως ἀπό τόν Βάργκα καί ἐγκρίθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή μέ τόν τίτλο «Σχέδιο ἀγροτικοῦ προγράμματος δράσης», τό διάβασα καί διστάζω πολύ νά ἐκφραστῶ ὑπέρ. Νομίζω ὅτι τό σχέδιο δέν δίνει τίποτε τό νέο σέ σύγκριση μέ τήν ἀπόφαση τοῦ II συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς σχετικά μέ τό ἀγροτικό ζήτημα. Πολύ φοβᾶμαι ὅτι μερικές διατυπώσεις πού ἔρχονται σέ διάσταση, ἴσως μάλιστα καί τυχαῖα, μέ τήν ἀπόφαση τοῦ II συνεδρίου, θά προκαλέσουν παρανοήσεις καί θά γεννήσουν ἐπίπλαστες ἑρμηνεῖες γιά διάσταση τοῦ σχεδίου αὐτοῦ μέ τήν ἀπόφαση τοῦ II συνεδρίου. Καί ὅτι τάχα ὑπάρχουν καί διαφορές πού ἀδυνατίζουν ὅ,τι εἰπώθηκε ἐκεῖ σχετικά μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος, καί πού εἶναι ἱκανές νά προκαλέσουν ὁρισμένες διχόνοιες ἀνάμεσα στή φτωχή ἀγροτιά καί στό ἀγροτικό προλεταριάτο.

Δέν μπορῶ νά ἐμβαθύνω στό ζήτημα αὐτό σέ λεπτομέρειες καί νά παραβάλω φράση μέ φράση τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Βάργκα, πού μοῦ στείλατε, μέ τήν ἀπόφαση τοῦ II συνεδρίου. Θεωρῶ ἀπαραίτητο νά ἐφιστήσω πολύ τήν προσοχή, ὥστε νά μήν ἔχουμε συσσώρευση πολυάριθμων ἀποφάσεων γιά ἕνα καί τό αὐτό ζήτημα, πού μποροῦν νά προκαλέσουν παρανόηση καί σύγχυση.

Σάν ἐλάχιστο θά πρότεινα:

1) Νά παραβάλετε τή νέα αὐτή ἀπόφαση φράση μέ φράση μέ τήν ἀπόφαση τοῦ II συνεδρίου.

2) Νά δόσετε στή νέα αὐτή ἀπόφαση χαρακτήρα ἑνός κάπως ἐπιμέρους σχολίου.

Ἀτομικά νομίζω ὅτι τό ὄφελος ἀπό τή νέα αὐτή ἀπόφαση εἶναι πολύ ἀμφίβολο [513].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1922, ὥρα 12

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

498

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

στόν σ. *Τρότσκι*, ἀντίγραφα στούς *Ζηνόβιεφ, Μπουχάριν, Ράντεκ, Στάλιν καί Κάμενεφ*

1. Σχετικά μέ τόν Μπορντίγκα παρακαλῶ πολύ νά ψηφιστεῖ ἡ πρότασή Σας νά ἀπευθυνθοῦμε στούς ἰταλούς ἀντιπροσώπους μέ γράμμα ἀπό τήν ΚΕ μας καί πολύ ἐπίμονα νά τούς συστήσουμε τήν τακτική πού ὑποδείχνετε, διαφορετικά οἱ ἐνέργειες τῶν τελευταίων θά εἶναι ἐξαιρετικά βλαβερές γιά τούς ἰταλούς κομμουνιστές στό μέλλον [514].

2. Διάβασα τίς θέσεις σας σχετικά μέ τή νέα οἰκονομική πολιτική καί τίς βρίσκω γενικά πολύ καλές, καί ὁρισμένες διατυπώσεις ἐξαιρετικά πετυχημένες, ὅμως ἕνα μικρό μέρος τῶν σημείων, μοῦ φαίνεται εἶναι συζητήσιμο. Θά σᾶς συμβούλευα νά τίς δημοσιεύετε γιά τήν ὥρα στίς ἐφημερίδες καί μετά ὁπωσδήποτε νά ἐπανεκδοθοῦν σέ μπροσούρα. Μέ μερικά σχόλια θά εἶναι ἰδιαίτερα ἐπιτυχεῖς γιά τή γνωριμία τοῦ κοινοῦ στό ἐξωτερικό μέ τή νέα οἰκονομική μας πολιτική.

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1922 ὥρα 11 τό πρωί

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

499

* ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΚΕΕ

Ἀντίγραφο — στόν σύντρ. *Μπογκντάνοφ*
» — στόν σύντρ. *Φομίν*

Στίς 14 τοῦ Νοέμβρη στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐξετάστηκε τό ζήτημα σχετικά μέ τή μεταβίβαση τῶν ἐργοστασίων πού κατασκευάζουν τραβέρσες ἀπό τό Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί ἀποφασίστηκε νά μεταβιβαστοῦν τά ἐργοστάσια στό ΛΕ Συγκοινωνιῶν.

Ἐπειδή μοῦ γεννήθηκαν μερικές ἀμφιβολίες γιά τήν ὀρθότητα τῆς ἀπόφασης αὐτῆς, ἀποτείνομαι στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ μέ τήν παράκληση νά ἐπανεξετάσει λεπτομερειακά τό ζήτημα αὐτό στήν οὐσία, ἀφοῦ δόσει καί στίς δυό πλευρές νά μιλήσουν ὄχι λιγότερο ἀπό 20 λεπτά ἡ καθεμιά.

Εἰσηγητής τῆς μιᾶς πλευρᾶς θά εἶναι ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ΑΣΛΟ, καί τῆς ἄλλης πλευρᾶς ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν.

Ὅλα τά ὑλικά σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό θά σᾶς ὑποβληθοῦν ἀπό τόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ σύντρ. *Γκορμπουνόφ*, στόν ὁποῖο ἔδοσα τήν ἀνάλογη ἐντολή [515].

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στό βιβλίο: Β. Β. Φομίν «Ὁ Λένιν καί οἱ συγκοινωνίες». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

500

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ Ν. Μ. ΚΝΙΠΟΒΙΤΣ [516]

Πρέπει νά ὑποστηρίξουμε τήν αἴτησή του σχετικά μέ τό πλοῖο γιά τήν Ἀζοφική θάλασσα (ἐπισυνάπτω τό σημείωμα).

Λένιν

3/XII—22.

Ὁ *Ν. Μ. Κνιπόβιτς* μοῦ εἶναι προσωπικά γνωστός σάν ἀπόλυτα τίμιος ἄνθρωπος. Πολιτικά ἕνα διάστημα ἦταν πλεχανοφικός, νωρίτερα καί μετά σοσιαλδημοκράτης, ὄχι φραξιονιστής. Μπορεῖ καί *πρέπει* νά βασιστεῖτε πλήρως στή γνώμη του. Ὁ *Κνιπόβιτς* γνωρίζει βαθιά καί ἐπιστημονικά τήν ἁλιευτική: τή μελετοῦσε 37 χρόνια.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

501

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΧΟΝΤΟΡΟΒΣΚΙ

Σύντροφε Χοντορόβσκι!

Ὅπως μοῦ ἔκανε γνωστό ὁ σ. Μόλοτοφ στό Νοβονικολάγεβσκ εἴχατε πείρα ἀπό τή συστηματική βοήθεια τῶν πυρήνων τῶν πόλεων στούς ἀγροτικούς πυρῆνες καί τό ἀντίθετο. Θά μπορούσατε

νά συγκεντρώσετε ύλικά σχετικά μ' αύτό — γραπτά ή τυπωμένα — ή, άν ώς τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ δέν προλαβαίνετε, νά γράφατε μερικά λόγια, καί, ἴσως, θά βροῦμε χρόνο γιά συζήτηση [517].

4/XII — 22.

Λένιν

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ 'Απρίλη 1930, στήν έφημερίδα «'Ιζβέστιγια», άρ φύλ 111

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

502

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ

'Απόρρητο

Στόν σύντροφο *Λιτβίνοφ*

Σύντροφε Λιτβίνοφ!

Στεῖλτε, παρακαλῶ, πληροφορίες, ἄν πρόλαβε ὁ Χάσκελλ νά πάρει τό τηλεγράφημα πού στείλατε στό Λονδίνο [518]. Ἄν δέν ὑπάρχουν τέτιες πληροφορίες, τότε γνωστοποιεῖστε ποιά μέτρα θεωρεῖτε δυνατό νά παρθοῦν, ὥστε τό τηλεγράφημα νά τόν προλάβει μόλις φτάσει στήν 'Αμερική πρίν τή συνάντησή του μέ τόν Χοῦβερ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

'Υπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1922, ὥρα 18

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο άντίγραφο

503

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ

Στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εργατοαγροτικῆς 'Επιθεώρησης, στόν σύντρ. Σβιντέρσκι

1. Ἔχω πληροφορίες ὅτι ἡ Διεύθυνση οἰκονομίας τῶν νησιῶν τοῦ Βόρειου Παγωμένου 'Ωκεανοῦ ἐμπορεύεται μέ τούς ἄποικους τῆς Νέας Γῆς οἰνόπνευμα καί μεθάει τούς ξένους.

Κρίνοντας ἀπό ὅσα λέγονται, ἡ Διεύθυνση δῆθεν καθορίζει τέτιες ληστρικές τιμές, ὥστε οἱ ἄποικοι προσπαθοῦν νά πουλοῦν τά προϊόντα τῆς ἁλιείας στούς νορβηγούς βιοτέχνες, οἱ ὁποῖοι τούς προσφέρουν ἐμπορεύματα μέ λιγότερο ληστρικές τιμές.

2. Μοῦ ἔκαναν γνωστό ὅτι, σάν ἀποτέλεσμα τῆς μεγάλης πτώσης τῆς ἁλιείας στόν καιρό τοῦ πολέμου στήν Ἀζοφική θάλασσα ἐμφανίστηκε ξανά σέ ποσότητα βιοτεχνικῆς ἐκμετάλλευσης ὁ κυπρίνος πού, λόγω τῆς ληστρικῆς ἁλιείας, εἶχε χάσει τή σημασία τοῦ βιοτεχνικοῦ ψαριοῦ. Ἐπίσης ἐμφανίστηκαν πολλά νεαρά εἴδη μερσίνας καί ἀνάμεσά τους ὁ μεγάλος ὀξύρυγχος πού εἶχε σχεδόν ἐξαφανιστεῖ. Ὅμως, ἀπό τή μιά μεριά ἄρχισε ἀμέσως μιά ἀσυγκράτητη, χωρίς κανένα περιορισμό, ληστρική ἁλίευση τῶν νεαρῶν μερσίνων, πού μπορεῖ γρήγορα νά ἀνατρέψει τήν εὐνοϊκή ἐπίδραση τοῦ πολέμου. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, στήν περιοχή τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ντόν, ἔγινε δῆθεν, μά ἴσως καί νά γίνεται κάτι τό ἀδιανόητο. Σάν παράδειγμα μοῦ ἀνάφεραν ὅτι ἀκόμη καί ἡ φρουρά τῶν ὑδάτων τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ Ντόν ἔκανε ληστρική ἁλιεία σέ ἀπαγορευμένη ζώνη, καί μάλιστα γιά ἄδεια ἁλιείας σέ ἀπαγορευμένα νερά ὑπῆρχε εἰδικό εἶδος τιμολογίου — ἀπό 400-500 ἑκατομμύρια ρούβλια γιά ἕνα τράβηγμα τράτας.

Ὁ διοικητής τῆς φρουρᾶς ὑδάτων τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπισιτισμοῦ τοῦ Ντόν ἀπαλλάχτηκε ἀπό τά καθήκοντά του γιά ληστρική ἁλιεία στήν περιοχή τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ντόν. Αὐτόν τόν κύριο *μόνο* τόν ἀπάλλαξαν ἀπό τά καθήκοντα. Πρέπει νά μάθετε ποῦ βρίσκεται αὐτός, καί νά ἐλέγξετε *σοβαρότερα*, ἄν τιμωρήθηκε ἐπαρκῶς.

Σᾶς παρακαλῶ νά ὁρίσετε ἔρευνα καί τῶν δυό ὑποθέσεων καί μέσω τοῦ σύντρ. *Γκορμπουνόφ*, μέ σύντομο σημείωμα, νά μοῦ κάνετε γνωστά τά ἀποτελέσματα τῆς ἔρευνας.

Πρέπει ὄχι μόνο νά τούς φοβερίσετε, ἀλλά καί νά λογοδοτήσουν καί νά τιμωρηθοῦν ὅπως πρέπει γι' αὐτές τίς ἀσχημίες.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1934 στό περιοδικό «Ἡ Ἁλιευτική Οἰκονομία τῆς ΕΣΣΔ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

504

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

σ. Γκορμπουνόφ!

Τήν ὑπόθεση αὐτή πρέπει νά τήν ξεκαθαρίσετε τελείως *σέ σύνδεση μέ τό ζήτημα τῆς ἐπικείμενης διάλυσης (τήν ἄνοιξη;) τῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς.*

Τό ζήτημα αὐτό εἶχε ἑτοιμαστεῖ, νομίζω, ἀπό τόν *'Αβανέσοφ.*

Τό ξέρει ἄραγε ὁ *Βετόσκιν;* Νά τοῦ ἔδοσε ἄραγε ὁ 'Αβανέσοφ *ὅ λ α* τά ὑλικά σχετικά μ' αὐτό;

Σᾶς παρακαλῶ νά ἐλέγξετε *π ρ ο σ ω π ι κ ά* [519].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

505

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ ΚΑΙ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

στήν σ. Φότιεβα καί στόν σ. Γκορμπουνόφ

Ὅλα τά ἔγγραφα πού μοῦ στέλνει ἡ Κεντρική 'Επιτροπή νά καταχωροῦνται σέ είδικό βιβλίο πολύ περιληπτικά, ἔτσι πού ἡ ἐγγραφή νά εἶναι σέ στύλ τηλεγραφήματος, ὄχι περισσότερο ἀπό τρεῖς σειρές. Ἄν θά ὑπάρχει καμιά ἀσάφεια ἤ ἀνακρίβεια στό ἔγγραφο (στόν τύπο τῶν ἐρωτήσεων: τί θέλουν, πόσα θέλουν, γιά τί παραπονοῦνται, τί ἐπιδιώκουν), τότε γιά τήν τέτια ἀνακρίβεια θά εὐθύνεστε 'Εσεῖς.

7/XII — 22. *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

506

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΣΑΡΛΣ Π. ΣΤΕΪΝΜΕΤΣ

Στόν πολυσέβαστο Τσάρλς Προτέους Στέινμετς, πού ἀποτελεῖ μιά ἀπό τίς λίγες ἐξαιρέσεις στό ἑνωμένο μέτωπο τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐπιστήμης καί τοῦ πολιτισμοῦ, πού ἀντιπαρατάσσονται στό προλεταριάτο.

Ἐλπίζω ὅτι τό παραπέρα βάθαιμα καί πλάταιμα τοῦ ρήγματος πού ἀνοίχτηκε στό μέτωπο αὐτό, δέν θά τό περιμένουμε γιά πολύ. Τό παράδειγμα τῶν ρώσων ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, πού κρατοῦν στά χέρια τους τήν τύχη τους, ἄς αποτελέσει ὑποστήριξη τοῦ ἀμερικανικοῦ προλεταριάτου καί φάρμερ. Παρά τίς φρικτές συνέπειες τῆς καταστροφῆς πού προξένησε ὁ πόλεμος, συνεχίζουμε νά τραβᾶμε μπρός, ἄν καί γιά τό χτίσιμο τῆς νέας ζωῆς δέν κατέχουμε οὔτε τό ἕνα δέκατο τῶν τεράστιων ἐκείνων πόρων πού βρίσκονται ἤδη στή διάθεση τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ ἐδῶ καί πολλά τώρα χρόνια [520].

Βλαντίμιρ Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Μόσχα, 7. XII. 1922.

Πρωτοδημοσιεύτηκε στήν ἀγγλική γλώσσα τόν Ἰούλη τοῦ 1923 στό περιοδικό «Soviet Russia Pictorial»

Στά ρωσικά πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1961 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 96

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ φωτοτυπία τοῦ κειμένου, γραμμένου ἀπό ἄγνωστο, καί ὑπογραμμένου ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν
Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά

507

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

σ. Ζηνόβιεφ!

Καθόλου δέν Σᾶς ὑποψιάζομαι γιά μεροληψία πρός τόν Ροζκόφ. *Καθόλου!*

Ὅμως στήν οὐσία φοβᾶμαι πολύ: θά πεῖ ὅσα θέλεις ψέματα, *ἔστω καί στόν Τύπο*. Θά πεῖ ψέματα καί θά ἐξαπατηθοῦμε.

Νά τί φοβᾶμαι.

Ἔχουν σύνθημα: λέγε ψέματα, φύγε ἀπό τό Κόμμα, μεῖνε στή Ρωσία.

Νά γιά ποιό πρέπει νά σκεφτοῦμε καί νά *ξαναμιλήσουμε* [521].

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 7 ἤ 8 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο τό 1957 στό περιοδικό «Βοπρόσι Ἱστόρι τοῦ ΚΠΣΣ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται ὁλόκληρο γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

508

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

Στόν σύντροφο *Στάλιν*

Σύντροφε *Στάλιν!*

Διαμφισβητῶ τή νομιμότητα τῆς ἀπόφασης πού πάρθηκε χθές σχετικά μέ τόν Ροζκόφ, γιατί:

πρῶτο, ἡ ἀπόφαση αὐτή, κατά παράβαση τῶν ἐθίμων καί τοῦ καταστατικοῦ, δέν εἶχε μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη ὥς τίς 12 τό μεσημέρι·

δεύτερο, τά ντοκουμέντα δέν εἶχαν ἀνακοινωθεῖ προκαταρκτικά στά μέλη τῆς ΚΕ·

τρίτο, δέν ὑπῆρχε κανένας λόγος νά βιαστοῦμε ὕστερα ἀπό τή συζήτηση αὐτοῦ τοῦ ζητήματος δυό φορές, πολύ περισσότερο πού ἐγώ παραβρέθηκα στό πρῶτο μέρος τῆς συνεδρίασης καί τό ζήτημα μπῆκε ἀκριβῶς τότε πού χρειάστηκε νά φύγω. Γι' αὐτό ἐπιμένω νά παραπεμφθεῖ τό ζήτημα στήν ὁλομέλεια, πολύ περισσότερο πού ὥς τή σύγκληση τῆς ὁλομέλειας ἔμεινε μόνο μιά ἑβδομάδα [522].

Στό ζήτημα σχετικά μέ τόν Λοζόβσκι προτείνω νά χρησιμοποιηθεῖ ὁ χρόνος πού ἔμεινε ἐλεύθερος, ὥστε μέ μεγαλύτερη ἐπιμέλεια νά βρεθοῦν οἱ ἀπαραίτητοι ὑποψήφιοι [523].

Ἐμεῖς, σάν Κόμμα, δόσαμε ἤδη ὑπέρμετρες δυνάμεις γιά τήν Κομμουνιστική Διεθνή καί συνεπῶς γιά τή Συνδικαλιστική Διεθνή. Ἄν ὁ Λοζόβσκι ἀπό ἄποψη αὐτοτέλειας δέν μᾶς ἱκανοποίησε ἐντελῶς, τότε πρέπει νά προσελκύσουμε νέες δυνάμεις ἤ ἀπό ξένους,

ἤ ἀπό στελέχη πού σέ καμιά περίπτωση δέν θά πρέπει νά χρησιμοποιηθοῦν σέ μᾶς ἀλλοῦ, δηλαδή οὔτε γιά ὀργανωτική, οὔτε γιά πρακτική ἤ διοικητική δουλιά. Γι' αὐτό σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά πάρουμε τόν Καλίνιν πού, ὅπως ἄκουσα, ἄρχισε ἀρκετά σοβαρή, καί ἄν δέν κάνω λάθος, μέ ἀρκετή ἐπιτυχία δουλιά στό Ντονμπάς. Σέ καμιά περίπτωση ἐπίσης δέν πρέπει ἁπλῶς νά ὁρίσουμε τόν Τόμσκι, γιατί εἶναι παραφορτωμένος μέ δουλιά στό ΠΚΣΣ, πού ἔγινε ὑπερβολικά δύσκολη ἀπό τήν ἀνεπάρκεια ἀνθρώπων. Ἄν εἶναι ἀναγκαῖο, τότε προτείνω νά ὁρίσουμε τόν Τόμσκι καί τόν Ρουτζουτάκ, μέ τόν ὅρο νά εἶναι ἀπασχολημένοι στή νέα αὐτή ὑπηρεσία ὄχι περισσότερο ἀπό μισή ὥρα τήν ἡμέρα, καί μέ ὑποχρεωτική χρησιμοποίηση δυό καί περισσότερων γραμματέων, πού νά κατέχουν ξένες γλῶσσες καί πού νά εἶναι ἱκανοί νά κατατοπίζουν τόν Τόμσκι καί τόν Ρουτζουτάκ μέ ὅλες τίς λεπτομέρειες. Κάνω πρόταση νά ἀναθέσουμε τήν ἐξεύρεση τέτιων γραμματέων στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο ἤ στή Γραμματεία, ἔτσι πού νά μήν ἀπαλλαγοῦν αὐτοί σέ καμιά περίπτωση ἀπό ὁποιοδήποτε λειτούργημα, πού εἶναι ἀπαραίτητο γιά τό Κόμμα μας.

Ἐφιστῶ τήν προσοχή στό γεγονός ὅτι, ἄν δέν χρησιμοποιοῦνται τέτιοι ἄνθρωποι, ὅπως ὁ Ροτστέιν, αὐτό δείχνει ξεκάθαρα τήν κατάφωρη ἀναρχία στήν ὀργάνωση τοῦ ἔργου τῆς Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς καί τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, γιατί, ὅπως καί νά ἔχει τό ζήτημα, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἔδειξαν μέ τή μακρόχρονη δουλιά τήν πλήρη καταλληλότητά τους γιά φιλολογική δράση, λογουχάρη, στό παλιό «Νόιε Τσάιτ» [524]. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μέ κατάλληλη βοήθεια ἀπομέρους τῶν γραμματέων οἱ ἄνθρωποι αὐτοί θά προσφέρουν ἐξαιρετικά μεγάλο ὄφελος, καί τούς κατάλληλους γραμματεῖς μπορεῖ καί πρέπει νά τούς πάρουμε ὄχι ἀπό τούς ρώσους, ἀλλά ἀπό ἄλλες χῶρες. Στήν προσέλκυση δυνάμεων ἀπό τό Κόμμα μας πρός ὄφελος τῆς Κομμουνιστικῆς καί Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς πρέπει ὁπωσδήποτε νά μπεῖ ἕνα ὅριο.

Προτείνω τίς ἀντίστοιχες προτάσεις νά τίς στείλετε στή Γραμματεία τῆς ΚΕ ἤ στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο [525].

Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

509

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ [526]

Στόν **Φρούμκιν**

Μήπως διαβάσατε τήν τελευταία διατύπωση τῶν θέσεων τοῦ Ἀβανέσοφ (π. XI, σημεῖο 15); (τῆς 5.XII μέ ἀρ. 012461/ ἀπόρ.) [527].

Κάνετε γνωστή μέ τρεῖς σειρές τή γνώμη Σας καί, ἄν δέν προλάβετε τή Δευτέρα, τότε νά μοῦ τήν ἑτοιμάσετε γιά τήν Τρίτη * ὁπότε ὑπολογίζω νά εἶμαι στή Μόσχα [528].

10/XII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο πού παραβλήθηκε μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

510

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΛΑΤΖΑΡΙ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

Μόσχα, Κρεμλίνο, 11 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Ἀγαπητέ σύντροφε Λάτζαρι!

Σέ εὐχαριστῶ γιά τούς χαιρετισμούς πού μοῦ μετάδοσε ἀπομέρους σου ὁ σ. Μάφφι καί μέ ὅλη μου τήν καρδιά σοῦ στέλνω καί τούς δικούς μου.

Δυστυχῶς, λόγω τῆς ἀρώστιας, δέν μπόρεσα * νά παρακολουθήσω τή δουλιά σας μετά τό III συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Τώρα προβάλλει ἕνα πιό λεπτό πρόβλημα. Τό ζήτημα τῆς συνένωσης ἔχει λυθεῖ ἀπό τό συνέδριο· πρέπει νά συμβάλουμε στή συνένωση αὐτή μέ τό μεγαλύτερο ζῆλο [529]. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλο τό κύρος σου καί ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ παλιοῦ καί ἀφοσιωμένου ἐπαναστάτη θά δοθοῦν στήν ὑπηρεσία τοῦ μεγάλου σκοποῦ, στόν ὁποῖο ἀφιερώσαμε τόν ἑαυτό μας — στή σταθερή καί εἰλικρινή συνένωση ὅλων τῶν πραγματικῶν ἐπαναστατῶν.

---

* Πρόκειται γιά τίς 11 ἤ 12 τοῦ Δεκέμβρη 1922. *Ἡ Σύντ.*

** Οἱ λέξεις: «Δυστυχῶς, λόγω τῆς ἀρώστιας, δέν μπόρεσα», εἶναι γραμμένες ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

Фотиевой или дежурному секретарю

Перепишите на машинке, исправив мой французский, и верните мне. Ленин

Moscou, Kremlin, le 5 décembre 1922

Cher camarade Lazzari,

Je te rends de tout mon coeur les salutations très agréées dont tu as chargé le camarade Maffi.

~~J'ai~~ Je n'ai pas, malheureusement à cause de ma maladie, suivi ~~ton oeuvre depuis~~ depuis le III-ème Congrès de l'Internationale Communiste ~~et je connais même les propositions personnelles du Congrès de Rome~~. Il y a maintenant la tâche la plus délicate à poursuivre. La fusion a été décidée par le Congrès; il faut y contribuer de toute bonne volonté. Je suis sûr que tout l'appui de ton autorité et de ton enthousiasme de vieux révolutionnaire fidèle sera mis au service du grand but que nous nous proposons: l'union solide et sincère de tous les vrais révolutionnaires.✓*

Beaucoup de souhaits pour ta santé, et mes salutations les plus cordiales.

Lénine

✓** spécialement (il est assez adroit et flexible pour ça)

✓* Je compte surtout sur toi en cas si Serrati créé quelques difficultés même involontairement: la méfiance résultant du passé est tellement grande qu'il doit non seulement être (ça va sans dire) (mais aussi) paraître le plus loyal possible ~~succès~~ et encore il faut inventer toutes méthodes possibles pour ~~aplan~~ éviter toute possibilité de méfiance de la part des communistes. Malheureusement ma maladie m'a empêché de dire cela à Serrati personnellement.

Γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Λάτζαρι
καί ἐντολή στήν γραμματέα.
11 τοῦ Δεκέμβρη 1922.

Σμίκρυνση

Ἰδιαίτερα ὑπολογίζω σέ σένα στήν περίπτωση πού ὁ Σερράτι θά ἀρχίσει, μπορεῖ ἀκόμη καί ἄθελα, νά δημιουργεῖ ἐμπόδια: ἡ δημιουργημένη στό παρελθόν δυσπιστία εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε αὐτός θά πρέπει νά εἶναι ὄχι μόνο (αὐτό ἐννοεῖται) ὅσο τό δυνατό πιό νομιμόφρονας, ἀλλά καί μέ κάθε τρόπο νά τό δείχνει αὐτό καί ἐπιπλέον νά βρίσκει κάθε δυνατό τρόπο (γι' αὐτό εἶναι ἀρκετά ἐπιδέξιος καί ἀρκετά εὐλύγιστος) γιά νά ἀποφεύγεται κάθε ἀφορμή γιά δυσπιστία ἀπό τήν πλευρά τῶν κομμουνιστῶν. Δυστυχῶς ἡ ἀρώστια μέ ἐμπόδισε νά μιλήσω γι' αὐτό μέ τόν Σερράτι προσωπικά *.

Σοῦ εὔχομαι καλή ὑγεία καί σοῦ στέλνω τούς πιό ἐγκάρδιους χαιρετισμούς [530].

Λένιν

Στήν **Φότιεβα** ἤ στήν γραμματέα τῆς ὑπηρεσίας

Νά δακτυλογραφηθεῖ, ἀφοῦ *διορθωθοῦν* τά γαλλικά *μου*, καί νά μοῦ ἐπιστραφεῖ.

Λένιν

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VVXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, διορθωμένο καί συμπληρωμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν
Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά

511

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι! Σᾶς στέλνω γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι. Γράψτε τό γρηγορότερο, ἄν συμφωνεῖτε· θά παλέψω στήν ὁλομέλεια ὑπέρ τοῦ μονοπωλίου.

Καί Σεῖς;

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Καλύτερα θά ἦταν νά τό ἐπιστρέψετε *γρήγορα* [531].

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Αὐτή ἡ παράγραφος εἶναι γραμμένη ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

512

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Στόν σύντρ. Τρότσκι,
ἀντίγραφο στούς Φρούμκιν καί Στομονιακόφ

Σύντρ. Τρότσκι!

Πῆρα τή γνώμη Σας γιά τό γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι καί τά σχέδια τοῦ Ἀβανέσοφ [532]. Μοῦ φαίνεται πώς μεταξύ μας ὑπάρχει ὁμοφωνία στόν ἀνώτατο βαθμό, καί νομίζω ὅτι τό ζήτημα γιά τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, ὅπως παρουσιάζεται στήν περίπτωση αὐτή ἀποκλείει (ἤ ἀναβάλλει) τή συζήτηση σχετικά μέ τό ἄν χρειάζονται ἐντολοδοτικά δικαιώματα στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου [533].

Πάντως, θά Σᾶς παρακαλοῦσα πολύ στήν ἐπικείμενη ὁλομέλεια νά ἀναλάβετε τήν ὑπεράσπιση τῆς κοινῆς ἄποψής μας γιά τήν ἀναμφισβήτητη ἀναγκαιότητα τῆς διατήρησης καί στερέωσης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Ἐπειδή ἡ προηγούμενη ὁλομέλεια σχετικά μ' αὐτό ψήφισε ἀπόφαση πού εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη μέ τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί ἐπειδή στό ζήτημα αὐτό δέν πρέπει νά ὑποχωρήσουμε, γι' αὐτό θεωρῶ, ὅπως γράφω καί στό γράμμα μου πρός τόν Φρούμκιν καί τόν Στομονιακόφ *, ὅτι, σέ περίπτωση ἧττας μας στό θέμα αὐτό, ἐμεῖς θά πρέπει νά μεταφέρουμε τό ζήτημα στό συνέδριο τοῦ Κόμματος. Γι' αὐτό θά χρειαστεῖ νά γίνει σύντομη ἔκθεση τῶν διαφωνιῶν μας στήν κομματική ὁμάδα τοῦ ἐπικείμενου συνέδριου τῶν Σοβιέτ [534]. Ἄν προλάβω θά γράψω μιά ἔκθεση καί θά χαιρόμουν πολύ, ἄν καί Σεῖς κάνατε ἐπίσης τό ἴδιο. Ἡ ταλάντευση στό ζήτημα αὐτό μᾶς προξενεῖ ἀφάνταση ζημιά καί τά ἐπιχειρήματα αὐτῶν πού εἶναι κατά συνίστανται ὁλοκληρωτικά στίς κατηγορίες γιά τήν ἀτέλεια τοῦ μηχανισμοῦ. Μά ὁ μηχανισμός μας διακρίνεται παντοῦ καί σέ ὅλα γιά τήν ἀτέλειά του, καί νά παραιτηθοῦμε ἀπό τό μονοπώλιο, ἐπειδή ὁ μηχανισμός εἶναι ἀτελής, θά σήμαινε νά πετάξεις μαζί μέ τό νερό καί τό μωρό ἀπό τήν μπανιέρα.

13/XII — 22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Τό γράμμα δέν βρέθηκε. *Ἡ Σύντ.*

513

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΒΑΝΕΣΟΦ

σ. Ἀβανέσοφ! Σᾶς στέλνω τό γράμμα μου *. Ἐπιστρέψτε το ὥρα 7.

Σκεφτεῖτε πιό καλά, τί νά συμπληρώσετε, τί νά ἀφαιρέσετε. *Πῶς νά ὀργανωθεῖ ἡ πάλη* [535];

Δικός Σας *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1957 στό περιοδικό «Βοπρόσι Ἱστόριι ΚΠΣΣ», τεῦχ. 4

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

514

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

σ. Τρότσκι! Θεωρῶ ὅτι συμφωνήσαμε πλήρως. Σᾶς παρακαλῶ νά δηλώσετε στήν ὁλομέλεια γιά τήν ἀλληλεγγύη μας. Ἐλπίζω ὅτι θά ψηφιστεῖ ἡ ἀπόφασή μας, γιατί ἕνα μέρος ἀπ' αὐτούς πού τόν Ὀχτώβρη ψήφισαν κατά, τώρα περνᾶ ἐνμέρει ἤ ὁλοκληρωτικά μέ τό μέρος μας **.

Ἂν ἀπροσδόκητα δέν ψηφιστεῖ ἡ ἀπόφασή μας, θά ἀπευθυνθοῦμε στήν κομματική ὁμάδα τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί θά δηλώσουμε γιά τήν παραπομπή τοῦ ζητήματος στό συνέδριο τοῦ Κόμματος.

Εἰδοποιεῖστε με τότε, καί θά στείλω τή δήλωσή μου.

Δικός Σας *Λένιν*

P. S. Στήν περίπτωση πού τό ζήτημα αὐτό θά ἀποσυρθεῖ ἀπό τούτη τήν ὁλομέλεια (πράγμα πού δέν περιμένω καί ἐνάντια σ' αὐτό, βέβαια, θά πρέπει Ἐσεῖς ἀπομέρους μας νά διαμαρτυρηθεῖτε μέ ὅλες τίς δυνάμεις). Τότε νομίζω πώς πρέπει ὁπωσδήποτε νά ἀπευθυνθοῦμε στήν κομματική ὁμάδα τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί νά ἀπαιτήσουμε τήν παραπομπή τοῦ ζητήματος στό συνέδριο τοῦ Κόμματος, γιατί οἱ παραπέρα ταλαντεύσεις εἶναι τελείως ἀπαράδεκτες.

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 333-337. *Ἡ Σύντ.*

** Οἱ λέξεις: «μέ τό μέρος μας» εἶναι γραμμένες ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα. *Ἡ Σύντ.*

Ὅλα τά ὑλικά πού Σᾶς ἔστειλα μπορεῖτε νά τά κρατήσετε ὥσπου νά τελειώσει ἡ ὁλομέλεια *.

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο καί μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

515

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Στόν σύντρ. *Τρότσκι*

Σύντρ. *Τρότσκι!*

Σᾶς στέλνω τό γράμμα τοῦ Φρούμκιν πού πῆρα σήμερα [536]. Κι' ἐγώ νομίζω ὅτι εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νά τελειώσουμε μ' αὐτή τήν ὑπόθεση μιά γιά πάντα. Ἄν ὑπάρχει φόβος ὅτι τό ζήτημα μέ ἀνησυχεῖ καί μπορεῖ ἀκόμη νά ἐπιδράσει στήν κατάσταση τῆς ὑγείας μου, τότε νομίζω ὅτι αὐτό εἶναι τελείως λαθεμένο, γιατί ἐμένα μέ ἀνησυχοῦν δέκα χιλιάδες φορές περισσότερο οἱ παρελκύσεις πού κάνουν τελείως ἀσταθή τήν πολιτική μας σέ ἕνα ἀπό τά θεμελιώδη ζητήματα. Γι' αὐτό ἐφιστῶ τήν προσοχή Σας στό ἐπισυναπτόμενο γράμμα καί παρακαλῶ πολύ νά ὑποστηρίξετε τήν ἄμεση ἐξέταση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἄν μᾶς ἀπειλεῖ ὁ κίνδυνος τῆς ἀποτυχίας, τότε πολύ συμφερότερο εἶναι νά ἀποτύχουμε πρίν τό συνέδριο τοῦ Κόμματος καί ἀμέσως νά ἀπευθυνθοῦμε στήν κομματική ὁμάδα τοῦ συνεδρίου, παρά νά ἀποτύχουμε ὕστερα ἀπό τό συνέδριο. Ἴσως μπορεῖ νά γίνει ὁ ἑξῆς συμβιβασμός: ὅτι θά πάρουμε τώρα τήν ἀπόφαση γιά ἐπικύρωση τοῦ μονοπωλίου, ὅμως στό κομματικό συνέδριο ὡστόσο θά τό βάλουμε καί νά συμφωνήσουμε σ' αὐτό ἀμέσως τώρα. Κατά τή γνώμη μου, κανέναν ἄλλο συμβιβασμό πρός τό συμφέρον μας καί τό συμφέρον τῆς ὑπόθεσης σέ καμιά περίπτωση δέν μποροῦμε νά δεχτοῦμε.

15. XII. 22. *Λένιν*

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Τό κείμενο τοῦ ὑστερόγραφου εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα *Ἡ Σύντ.*

516

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΛΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΑ [537]

Γράμμα πρός τούς ἀναπληρωτές *

1. Τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου πρέπει νά τή δόσετε στόν Ρίκοφ **.

2. Κατά τή γνώμη μου, εἶναι ἀπαραίτητο νά μισθώσουμε 6 στενογράφους καί νά καταγράφουμε σύντομα σέ 3-4 σειρές κάθε ἀκρόαση, φυσικά, περιοριζόμενοι ταυτόχρονα μόνο στήν οὐσία ὅσων συμφωνήθηκαν καί στά κυριότερα μέ δυό-τρεῖς ἀριθμούς.

Αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο, νομίζω, γιά νά γίνεται συντονισμένα ἡ δουλιά τῶν τριῶν ἀναπληρωτῶν, καί δεύτερο, γιά νά εἶναι δυνατό νά μελετοῦνται ξανά οἱ ἀποφάσεις πού πάρθηκαν βιαστικά καί νά προβάλλονται ὕστερα ἀπό μερικές ἑβδομάδες τά ἀποτελέσματα τῶν μέτρων πού πάρθηκαν.

Στόν Γκορμπουνόφ πρέπει νά ἀνατεθεῖ ἡ ὀργάνωση τοῦ μηχανισμοῦ τῶν στενογραφημένων ἐγγράφων καί ἡ αὐστηρή ἐπίβλεψη ὥστε ὁ μηχανισμός αὐτός νά δουλεύει μέ πλήρη τάξη.

3. Σᾶς παρακαλῶ νά γράψετε σύντομα, σέ μιά σελιδούλα περίπου, τήν ἀπόφαση ἐκείνη πού πήρατε σχετικά μέ τό στατιστικολόγο Ποπόφ. Δέν σκέπτομαι αὐτή τή στιγμή νά διαμφισβητήσω τήν ἀπόφαση αὐτή, ὅμως θεωρῶ ὅτι ἡ ἀκριβής ἐγγραφή καί τῶν κατηγοριῶν καί τῆς ὑπεράσπισης θά μᾶς εἶναι ἀναγκαία μετά ἀπό μερικές ἑβδομάδες ***.

Ν. Λένιν

Ὑπαγορεύτηκε στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἀπό τήν Ν. Κ Κρούπσκαγια

517

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [538]

Φαίνεται κατορθώσαμε νά κυριεύσουμε τή θέση μέ ἁπλό ἑλιγμό χωρίς κανέναν πυροβολισμό. Προτείνω νά μή σταματήσουμε καί νά

* Στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο εἶναι γραμμένο: «στούς σ.σ. Κάμενεφ, Ρίκοφ, Τσιουρούπα». *Ἡ Σύντ.*

** Στή συνέχεια ἀκολουθεῖ σβησμένο κείμενο, πού λείπει στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο: «2. Σχετικά μέ τά ὑπόλοιπα σημεῖα καταμερισμοῦ δέν πρόλαβα ἀκόμη ἀρκετά νά σκεφτῶ καλά, θά ἀπαντήσω ἀμέσως σήμερα, ἄν προλάβω νά τά ξαναδιαβάσω ἀκόμη μιά φορά καί νά τό σκεφτῶ καλά». *Ἡ Σύντ.*

*** Δέν ἔχει καθοριστεῖ γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος. *Ἡ Σύντ.*

συνεχίσουμε τήν ἐπίθεση καί γι' αὐτό νά γίνει πρόταση νά μπεῖ στό συνέδριο τοῦ Κόμματος τό ζήτημα τῆς ἑδραίωσης τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί τῶν μέτρων γιά τήν καλυτέρευση τῆς διεξαγωγῆς του. Νά ἀνακοινωθεῖ αὐτό στήν κομματική ὁμάδα τοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. Ἐλπίζω, δέν θά φέρετε ἀντίρηση καί δέν θά ἀρνηθεῖτε νά κάνετε εἰσήγηση στήν ὁμάδα.

21 τοῦ Δεκέμβρη 1922. *Ν. Λένιν*

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

1923

518

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ [539]

Αὐστηρά ἀπόρρητο
Προσωπικό

Ἀγαπητέ σύντρ. Τρότσκι!

Θά Σᾶς παρακαλοῦσα πολύ νά ἀναλάβετε τήν ὑπεράσπιση στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος τῆς ὑπόθεσης τῆς Γεωργίας. Ἡ ὑπόθεση αὐτή βρίσκεται τώρα κάτω ἀπό «δίωξη» ἀπό τόν Στάλιν καί τόν Τζερζίνσκι, γι' αὐτό δέν μπορῶ νά βασιστῶ στήν ἀμεροληψία τους. Μάλιστα ἐντελῶς τό ἀντίθετο. Ἄν θά συμφωνούσατε νά ἀναλάβετε τήν ὑπεράσπισή της, τότε θά μποροῦσα νά ἤμουν ἥσυχος. Ἄν γιά κάποια αἰτία δέν συμφωνεῖτε, τότε ἐπιστρέψτε μου ὅλο τό φάκελλο τῆς ὑπόθεσης. Αὐτό θά τό θεωρήσω ἔνδειξη τῆς ἀσυμφωνίας Σας [540].

Μέ τόν καλύτερο συντροφικό χαιρετισμό *Λένιν* *

Ὑπαγορεύτηκε τηλεφωνικά στίς 5 τοῦ Μάρτη 1923

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

519

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΣΤΑΛΙΝ

Αὐστηρά ἀπόρρητο
Προσωπικό

Ἀντίγραφο στούς σ. σ. Κάμενεφ καί Ζηνόβιεφ

Ἀξιότιμε σύντροφε Στάλιν!

Εἴχατε τήν ἀγένεια νά καλέσετε τήν σύζυγό μου στό τηλέφωνο καί νά τή βρίσετε. Ἄν καί Σᾶς ἔκφρασε τή συγκατάθεσή της νά

---

* Σέ ξεχωριστό φύλλο, συνημμένο σέ τοῦτο τό γράμμα, ὑπάρχει ὑποσημείωση τῆς γραμματέα: «Σύντροφε Τρότσκι! Στό γράμμα πού Σᾶς μεταδόθηκε τηλεφωνικά ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς παρακάλεσε νά προστεθεῖ γιά ἐνημέρωσή Σας ὅτι ὁ σ. Κάμενεφ πηγαίνει στή Γεωργία τήν Τετάρτη, καί ζητᾶ νά μάθει, ἄν ἐπιθυμεῖτε νά στείλετε ἐκεῖ κάτι ἀπομέρους Σας. 5 τοῦ Μάρτη 1923». *Ἡ Σύντ.*

ξεχάσει ὅ,τι εἰπώθηκε, ὅμως παρόλα αὐτά τό γεγονός αὐτό ἔγινε γνωστό ἀπό τήν ἴδια στόν Ζηνόβιεφ καί στόν Κάμενεφ. Δέν σκοπεύω νά ξεχάσω ἔτσι εὔκολα αὐτό πού ἔγινε ἐναντίον μου, καί εἶναι περιττό νά πῶ ὅτι αὐτό πού ἔχει γίνει κατά τῆς συζύγου μου τό θεωρῶ ὅτι ἔγινε καί ἐναντίον μου. Γι' αὐτό Σᾶς παρακαλῶ νά σταθμίσετε, ἄν συμφωνεῖτε νά πάρετε τό λόγο Σας πίσω καί νά ζητήσετε συγνώμη, ἤ προτιμᾶτε νά διακοποῦν οἱ σχέσεις μεταξύ μας [541].

Μέ ἐκτίμηση *Λένιν*

5 τοῦ Μάρτη 1923.

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τήν ἐγγραφή τῆς γραμματέα (δακτυλογραφημένο κείμενο)

520

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Π. ΓΚ. ΜΝΤΙΒΑΝΙ, Φ. Ε. ΜΑΧΑΡΑΤΖΕ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ

Αὐστηρά ἀπόρρητο

στούς *σ. σ. Μντιβάνι, Μαχαράτζε καί ἄλλους*

Ἀντίγραφο — στούς σ. σ. *Τρότσκι καί Κάμενεφ*

Ἀξιότιμοι σύντροφοι!

Ὁλόψυχα παρακολουθῶ τήν ὑπόθεσή Σας. Εἶμαι ἀγανακτισμένος ἀπό τήν ἀγένεια τοῦ Ὀρτζονικίτζε καί τίς ἀνεκτικότητες τοῦ Στάλιν καί τοῦ Τζερζίνσκι. Ἑτοιμάζω γιά σᾶς σημειώσεις καί ὁμιλία [542].

Μέ ἐκτίμηση *Λένιν*

6 τοῦ Μάρτη 1923.

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ [543]

Ἀντίγραφο στά Τμήματα γεωργίας τῶν κυβερνείων

Ἄμεσο καθῆκον τῶν γεωργικῶν ὀργάνων στή χειμερινή περίοδο ἀποτελεῖ ἡ προετοιμασία πολιτικά μορφωμένων ἐπαρχιακῶν ἀγροτικῶν στελεχῶν. Ἡ τωρινή καμπάνια διεξάγεται σάν πρωταρχικό καθῆκον μέ βάση τό σχέδιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί μέ τήν πρακτική συμμετοχή τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κυβερνείων στό σύνολό τους. Στίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων ἀνατίθεται: 1) ἡ ἐξέταση καί ἡ ἔγκριση τοῦ σχεδίου καμπάνιας ὄχι ἀργότερα ἀπό τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη· 2) ἡ χρησιμοποίηση στή δουλιά αὐτή ὅλων τῶν τοπικῶν ὀργάνων ἐξουσίας καί ἡ πρακτική βοήθεια στά γεωργικά ὄργανα· 3) ἡ γενική ἐπίβλεψη καί ὁ ἔλεγχος τῆς διεξαγωγῆς τῆς καμπάνιας.

Ἰδιαίτερη προσοχή πρέπει νά δοθεῖ στήν ἐνημέρωση τῆς ἀγροτιᾶς σχετικά μέ τά μέτρα πού παίρνονται, ὥστε νά μπορέσει νά στείλει στά μαθήματα τούς καλύτερους ἐκπροσώπους της. Στό ἑξῆς νά γίνονται περιοδικά ἐκθέσεις τῶν Τμημάτων γεωργίας τῶν κυβερνείων γιά τήν πορεία τῆς ἐξόρμησης στά Οἰκονομικά συμβούλια καί στίς ὁλομέλειες τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κυβερνείων, ἐλέγχοντας τά ἀποτελέσματα μέσω τῶν νομαρχιακῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν. Γιά τήν ἐπιτυχία τῆς καμπάνιας γενικά εὐθύνεται τό προεδρεῖο τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κυβερνείων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας

Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1961 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

* Τό τηλεγράφημα εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας Ν. Ὀσίνσκι καί τόν πρόεδρο τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσης Ε.Α. Πρεομπραζένσκι. *Ἡ Σύντ.*

2

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ [544]

Ὑπερεπεῖγον

στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν, σύντρ. *Τζερζίνσκι*

Λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητας τῆς ἀδιάκοπης ἐπικοινωνίας τῆς Διεύθυνσης κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα στή Μόσχα μέ τόν τόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ σταθμοῦ στήν Κασίρα τόσο γιά τήν κίνηση φορτίων, ὅσο καί γιά τήν κίνηση ἐπιβατῶν, εἶναι ἀναγκαῖο νά παραταθεῖ ἡ ἄδεια δικαιώματος προσκόλλησης στίς τοπικές (τῶν προαστίων) ἐπιβατικές ἁμαξοστοιχίες 2 φορτηγῶν βαγονιῶν μέ θέρμανση, τήν ὑπ' ἀρ. 980848 καί 603984, πού ὑπάρχουν στή διάθεση τῆς Διεύθυνσης κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύτηκε σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

3

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΣΟΤΜΑΝ

Ροστόβ τοῦ Ντόν, *στόν πρόεδρο τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς, Σότμαν*

Στή Μόσχα ἄνοιξε κεντρική συνεταιριστική ἀγορά τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μέ συμμετοχή συνεταιρισμῶν ἄλλων μορφῶν, καί ἀκόμη τῶν οἰκονομικῶν κρατικῶν ὀργάνων. Στήν ΚΕΚΣ ἀνατέθηκε ἡ ὀργάνωση γενικῆς ἀγορᾶς τῆς Κρατικῆς τράπεζας. Τέτιο ἐπίσης σύστημα εἶναι ἀποδεκτό ἀπό Σᾶς, γιατί αὐτό συμβάλλει στήν ταχύτερη δημιουργία ἀγορᾶς τόσο συνεταιριστικῆς, ὅσο καί γενικῆς. Ἡ ΚΕΚΣ τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς ὀργανώνει συνεταιριστική ἀγορά περιοχῆς καί παίρνει ἐπίσης μέτρα γιά τήν ὀργάνωση στό Ροστόβ γενικῆς ἀγορᾶς τοῦ Οἰκονομικοῦ συμβουλίου [545].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Μόσχα, Κρεμλίνο,
29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

4

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥΣ ΤΟΥ ΛΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ [546]

Στόν πληρεξούσιο τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου:

στή Σιβηρία — Νοβονικολάγεβσκ
στή Νοτιο-Ἀνατολή — Ροστόβ τοῦ Ντόν,
στό Βορά — Ἀρχάνγκελσκ,
» Πετροζαβόντσκ,
» Νοβοροσίσκ,
στήν Κριμαία — Σεβαστούπολη,
στή Λευκορωσία — Μίνσκ,
στό Βίτεμπσκ,
» Μπακού,
» Μούρμανσκ,
στήν Τασκέντη

Ἀντίγραφο στά Οἰκονομικά συμβούλια

Σύμφωνα μέ τήν ἀνακοίνωση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου οἱ πληρεξούσιοι τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέ τήν πίεση τοῦ *Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου* ξεπουλοῦν ἐμπορεύματα ἐξαγωγῆς, πού ἀποτελοῦν κρατικό ἀντισυναλλαγματικό ἀπόθεμα. Τό Ἀρχάνγκελσκ, τό Ροστόβ τοῦ Ντόν, τό Νοβοροσίσκ, τό Νοβονικολάγεβσκ, ἡ Σεβαστούπολη, τό Μίνσκ, τό Μπακού πούλησαν ἕνα μέρος τοῦ κρατικοῦ ἀποθέματος καί μάλιστα ἡ πώληση πραγματοποιεῖται ἀσύμφορα καί μέ τό εἰσπραττόμενο συνάλλαγμα δέν ἀγοράζεται βιομηχανικός ἐξοπλισμός, ἀλλά ἐμπορεύματα ἀτομικῆς κατανάλωσης. Τέτιες ἐνέργειες σπατάλης τοῦ κρατικοῦ ἐξαγωγικοῦ ἀποθέματος, μέ τά δικά μας πενιχρά ὑλικά μέσα, ἀποτελοῦν ἔγκλημα ἀπέναντι στό κράτος. Προτείνω νά σταματήσει αὐτό τό εἶδος ἐμπορίου καί νά γίνονται ἐμπορικές πράξεις πώλησης ἐξαγωγικῶν ἐμπορευμάτων μόνο μέ εἰδικές γι' αὐτό ἄδειες καί σύμφωνα μέ ὁδηγίες τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, ὑπογραμμένες ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου ἤ τόν σ. *Ρικουνόφ* πού διευθύνει τίς ἐξαγωγές. Στά Οἰκονομικά συμβούλια καί τούς πληρεξουσίους τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου προτείνω νά κάνουν ἀκριβή καταγραφή τῶν ὑπαρχόντων ἐμπορευμάτων πού εἶναι κατάλληλα γιά ἐξαγωγή, ἀλλά πού δέν μεταβιβάστηκαν ἀκόμη στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, νά διατεθοῦν γιά τό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου

καί μετά τή δέσμευσή τους γιά ἐξαγωγή ἀπό τήν Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης τοῦ ΣΕΑ, νά παραδοθοῦν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

5

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ

Στόν *Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, Ι. Ι. Ράντσενκο*

Σᾶς εἰδοποίησαν ἀπό τήν Διεύθυνση κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα ὅτι στό ἀτμόπλοιο «Φρίντα Γκόρν», πού κλείστηκε στούς πάγους κοντά στήν Πετρούπολη, βρίσκονται 110 κιβώτια μέ μονωτῆρες γιά τή γραμμή μετάδοσης ἠλεκτρικοῦ ρεύματος Κασίρα — Μόσχα. Ἀνακοινῶστε ἐπειγόντως τί μέτρα πήρατε γιά νά βγοῦν τά κιβώτια αὐτά ἀπό τό πλοῖο καί γιά νά σταλοῦν μετά στήν Κασίρα. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, σύμφωνα μέ πληροφορία τῆς Διεύθυνσης κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα, ἔξω ἀπό τά σύνορα τῆς Ρωσίας βρίσκονται 11 900 μονωτῆρες, πού στάλθηκαν στίς 7/XI ἀπό τό ἐργοστάσιο Ρόζενταλ. Παίρνοντας ὑπόψη τήν περίπτωση μέ τό ἀτμόπλοιο «Φρίντα Γκόρν», εἶναι ἀνάγκη ἀπό τώρα ἀκόμη νά φροντίσετε γιά νέο δρομολόγιο ἀποστολῆς αὐτῶν τῶν μονωτήρων καί μάλιστα, σάν τόν πιό σίγουρο τρόπο, νά τούς στείλετε μέ συνοδό σιδηροδρομικῶς ὥς τή Μόσχα καί νά δοθοῦν οἱ μονωτῆρες μέ ἀπόδειξη παραλαβῆς στό γραφεῖο τῆς Διεύθυνσης κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα: Μάλιι Τσερκάσκι, ἀγρόκτημα Καλιαζίν, Διεύθυνση κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα. Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν καί τά ἀποτελέσματα νά ἐνημερώσετε ἀμέσως τόν σύντρ. *Σμολιανίνοφ*[547].

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Μόσχα — Κρεμλίνο,
2/12 — 21.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

6

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. ΟΣΙΝΣΚΙ *

Στόν *Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας*, σύντρ. *'Οσίνσκι*

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε τίς πιό σύντομες ἀπαντήσεις σέ μιά τό πολύ - πολύ δυό σελίδες ὅλο - ὅλο, σέ μερικά ζητήματα γιά νά μπορέσω ἀκριβέστερα νά παρουσιάσω τά ἀντίστοιχα μέρη τῆς ἔκθεσής μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί νά προσθέσω μερικούς, τούς πιό χαρακτηριστικούς ἀριθμούς.

Δέν θά μπορούσατε νά μοῦ δόσετε γιά τήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ δυό-τρεῖς συνοπτικούς ἀριθμούς: 1) τήν ἐκπλήρωση ἀπό μᾶς τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἀγροτῶν μέ ὑλικά σπορᾶς γιά τό φθινόπωρο τοῦ 1921. 2) Σχετικά μέ ὁποιαδήποτε ἄλλα ἀπό τά ἀποτελέσματα καί ἐπιτυχίες πού εἴχαμε ἤδη τό 1921. Δέν θά πρέπει νά ἀναφερθοῦμε γιά τίς ἐπιχειρήσεις ἐπιλογῆς σπόρων (τοῦ Σατίλοφ κ. ἄ. κτλ.) ἤ γιά τά νοικοκυριά ἐπιλογῆς ζώων ράτσας καί κάτι τό παρόμοιο;

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

7

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ, Β. Α. ΣΜΟΛΙΑΝΙΝΟΦ *

στούς σ.σ. *Γκορμπουνόφ, Σμολιανίνοφ*

Παρακαλῶ ἀνακοινῶστε, ἄν θά ὑπάρχει τέλος στό ἄρθρο τοῦ Λεβί σχετικά μέ τόν ἠλεκτρικό ἐφοδιασμό τῆς Ρωσίας στήν «'Εκονομίτσεσκαγια Ζίζν»; Πότε θά δημοσιευτεῖ; Θά ὑπάρχουν μήπως ἐκεῖ συνοπτικά στοιχεῖα γιά τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ καί τῆς ἰσχῆς τῶν ἠλεκτροσταθμῶν κατά χρόνο γιά τό 1918, 1919, 1920 καί 1921, ἔστω καί γιά ὄχι ὁλόκληρο τό χρόνο; Μοῦ εἶναι ἀπαραίτητα τά στοιχεῖα αὐτά νά δημοσιευτοῦν ὥς τήν Τρίτη **. Νά μοῦ τηλεφωνήσετε τή Δευτέρα [548].

17 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

'Ο πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

---

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 144. *'Η Σύντ.*

** Πρόκειται γιά τίς 19 τοῦ Δεκέμβρη. *'Η Σύντ.*

8

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ, Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ, Ε. Α. ΛΙΤΚΕΝΣ *

Στό ΛΕ Παιδείας, στούς σ.σ. Λουνατσάρσκι,
Ποκρόβσκι, Λίτκενς

Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε τίς πιό σύντομες ἀπαντήσεις σέ μιά ἤ τό πολύ-πολύ σέ δυό σελίδες ὅλο-ὅλο, σέ μερικά ζητήματα γιά νά μπορέσω ἀκριβέστερα νά παρουσιάσω τά ἀντίστοιχα μέρη τῆς ἔκθεσής μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ, καί νά προσθέσω μερικούς, τούς πιό χαρακτηριστικούς ἀριθμούς.

Παρακαλῶ νά μοῦ ἀνακοινώσετε γιά τήν ἔκθεσή μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ σύντομα στοιχεῖα, πού θά μποροῦσαν νά χαρακτηρίσουν παραστατικά τήν ἀνάπτυξη τῆς δίψας γιά μόρφωση καί μερικές ἐπιτυχίες στόν τομέα αὐτό γιά τό 1921 (λ.χ ἀριθμός σπουδαστῶν, σπιτιῶν-ἀναγνωστηρίων, βιβλιοθηκῶν, φοιτητῶν, τεχνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων κτλ.).

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

9

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΡΑΝΤΣΕΝΚΟ *

Στόν *Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου σ. Ράντσενκο*
Ἀντίγραφο *στή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης*
στόν σ. Κιρπίτσνικοφ

Σᾶς παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε τίς πιό σύντομες ἀπαντήσεις, σέ μιά ἤ τό πολύ-πολύ σέ δυό σελίδες ὅλο-ὅλο, σέ μερικά ζητήματα γιά νά μπορέσω ἀκριβέστερα νά παρουσιάσω τά ἀντίστοιχα μέρη τῆς ἔκθεσής μου στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ καί νά προσθέσω μερικούς, τούς πιό χαρακτηριστικούς ἀριθμούς.

Παρακαλῶ νά μοῦ δόσετε ἀκριβή διατύπωση, ὄχι περισσότερο ἀπό μιά σελίδα, τί συγκεκριμένα, ἔχει παραγγελθεῖ στή Γερμανία γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης. Ἄν θά εἶναι

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 144. *Ἡ Σύντ.*

αὐτό ἕτοιμο τήν ἄνοιξη τοῦ 1922 καί ποιές προοπτικές αὐτό ξανοίγει γιά ὁλόκληρη τήν ἐξόρμηση γιά τήν ἐξόρυξη τύρφης τό 1922.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

10

* ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΕ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ, ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΚΥΒΕΡΝΕΙΩΝ [549]

Προτείνω νά ἀναπτύξετε ἀμέσως ἐξαιρετική δραστηριότητα γιά τή βοήθεια ὅλων τῶν δασικῶν ὀργάνων σχετικά μέ τήν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος ἐντατικῆς μεταφορᾶς καί συγκέντρωσης καυσόξυλων καί δασικῶν ὑλικῶν κατά τούς βασικούς χειμωνιάτικους μῆνες, ἀφοῦ ἐνισχύσετε τά ἐπαρχιακά τμήματα ἐργασίας, πού εἶναι ὑπεύθυνα γιά τή συγκέντρωση ἀπό τόν πληθυσμό τῶν καθορισμένων ποσοτήτων ξυλείας καί τῆς μεταφορᾶς της μέ κάρα, πού θά γίνει μέ τή μορφή ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας. Νά κάνετε ἐντατική προπαγανδιστική καμπάνια στό χωριό γιά τήν ἐκπλήρωση ἀπό τόν πληθυσμό τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, παίρνοντας σέ περιπτώσεις ἀνάγκης μέτρα ἐπίδρασης. Νά ὀργανώσετε καί νά μεταφέρετε ἀμέσως μέρος τῆς συγκέντρωσης μέ μέσα τοῦ ἴδιου τοῦ καταναλωτῆ, πληρώνοντας μέ πόρους τοῦ κράτους τή συγκέντρωση καί μεταφορά καυσόξυλων καί δασικῶν ὑλικῶν μόνο γιά τίς πιό ἐπείγουσες ἀνάγκες τοῦ κράτους, καί συγκεκριμένα: τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν, τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν, τῆς μεγάλης κρατικῆς βιομηχανίας, καθοδηγούμενοι ἀπό τίς ὁδηγίες τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης δασῶν ἀρ. 811, 812. Τονίζω τήν ἐξαιρετική δυσκολία τοῦ πλήρους ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργασιῶν ἀπό τό κέντρο. Λόγω τῆς ἐξάντλησης τῶν ἀποθεμάτων, προτείνω νά ψάξετε στόν ἀνώτατο βαθμό καί νά βρεῖτε τοπικά μέσα γιά τήν πληρωμή τῶν ἐργασιῶν. Δέν πρέπει νά ἐπιτρέψετε σέ καμιά περίπτωση τή χρησιμοποίηση γιά ἄλλες ἀνάγκες τῶν χρηματικῶν, ὑλικῶν μέσων, πού ἔχουν καθοριστεῖ ἀπό τό κέντρο γιά τή συγκέντρωση τῆς ξυλείας. Γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν νά ἀναφέρετε στή Γενική διεύθυνση δασικῆς βιομηχανίας *.

Μόσχα, Κρεμλίνο,
19/XII — 21.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΕΑ *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

* Μεταδόθηκε μέ τόν ἀσύρματο. *Ἡ Σύντ.*

11

ΤΗΛΕΦΩΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Α. ΑΝΤΟΝΟΦ - ΟΒΣΕΓΕΝΚΟ

Δίνουμε ἐξαιρετική σημασία στήν ἀποτροπή ὁποιασδήποτε ἀναταραχῆς στήν Κρονστάνδη. Ἀπαιτοῦμε τήν πιό προσεκτική μελέτη τῆς κατάστασης καί ἔνταση τῆς μόνιμης ἐπαγρύπνησης. Καθιστοῦμε ὑπεύθυνη τήν ἐπιτροπή γιά τή λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων μέτρων [550].

Λένιν *

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

12

ΕΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Ι. ΣΚΒΟΡΤΣΟΦ - ΣΤΕΠΑΝΟΦ **

20/1.1922.

Ἀγαπητέ Βλαντίμιρ Ἰλίτς, ἐξακολουθῶ νά ἀσχολοῦμαι ἐντατικά μέ τόν ἐξηλεκτρισμό. Ἔχει καθοριστεῖ ἐντελῶς ἡ κατεύθυνση ἀπό Σᾶς πρός τόν Κρζιζανόβσκι: δέν χρειάζεται μπροσούρα ἀπό τήν κατηγορία τῆς περιβόητης «παραγωγικῆς προπαγάνδας», ἀλλά μιά πιό διεξοδική ἐργασία πού νά ἀγκαλιάζει καί τά ζητήματα «τῆς οἰκονομίας τῆς μεταβατικῆς περιόδου» καί τή «νέα κατεύθυνση τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς» κτλ. Καί γι' αὐτό θά λάβετε ἕνα ἀποτελεσματικό ἐγχειρίδιο γιά τίς διοικητικές-κομματικές σχολές καί γι' αὐτούς πού κάνουν διαλέξεις... Πρέπει νά Σᾶς δῶ, ὅταν θά εἶστε στή Μόσχα, ὅπως συνήθως γιά πέντε λεπτά, γιά νά τονωθῶ. Ἐσεῖς, σάν ἔξυπνος ἐκμεταλλευτής, ἀνεβάζετε ὑπέροχα τήν ἱκανότητα γιά δουλιά.

Σφίγγω γερά τό χέρι Σας. Σᾶς εὐχαριστῶ πού μέ βάλατε νά ἀσχοληθῶ μέ τέτια δουλιά.

Ι. Σκβορτσόφ

Νά ἀπαντήσετε:

1) Πρῶτα συμβουλεύει νά μή γράψετε γιά τόν Κοῦνοφ καί νά ρωτᾶτε τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς γιά τή δουλιά πού σχετίζεται μέ τή ζωή.

2) Πρίν τελειώσει τό βιβλίο δέν μπορεῖ νά γίνει κανένας λόγος γιά ἄδεια.

Γράφτηκε όχι νωρίτερα ἀπό τίς 20 τοῦ Γενάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στό περιοδικό «Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσιγια», τεῦχ. 10

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα

---

* Τό τηλεφωνογράφημα ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τούς Λ. Μπ. Κάμενεφ, Φ. Ε. Τζερζίνσκι, Λ. Ντ. Τρότσκι, Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, Ι. Β. Στάλιν καί Β. Μ. Μόλοτοφ. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 332. *Ἡ Σύντ.*

13

ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ Μ. Ι. ΟΥΛΙΑΝΟΒΑ ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΥΖΙΜΠΑΪ ΓΙΟΥΝΟΥΣΟΦ ΚΑΙ ΚΑΝΤΙΡΖΑΝ ΧΑΪΝΤΑΡΟΦ

Στούς συντρόφους Κουζιμπάι Γιουνοῦσοφ καί Καντιρζάν Χαϊντάροφ

Ἀγαπητοί σύντροφοι!

Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς μοῦ ἀνάθεσε νά Σᾶς μεταδόσω τήν εἰλικρινή εὐγνωμοσύνη του γιά τό χαιρετισμό καί τό δῶρο καί τίς εὐχές νά ἔχετε ἐπιτυχία στή δουλιά.

Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι, ἄν ὁ Ἰλίτς ἦταν ὑγιής, μέ εὐχαρίστηση θά μιλοῦσε μαζί σας γιά τίς συνθῆκες ζωῆς καί δουλιᾶς τῶν χειροτεχνῶν τοῦ Τουρκεστάν. Δυστυχῶς, ἡ συνομιλία αὐτή εἶναι ἀνάγκη νά ἀναβληθεῖ ὥς τήν ἀνάρωσή του πού ἐλπίζω δέν θά ἀργήσει.

Σᾶς χαιρετῶ ἐγκάρδια, ἀγαπητοί σύντροφοι.

23/10 — 1923.

Μαρία Οὐλιάνοβα

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά οὐζμπέκικα στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1923 στήν ἐφημερίδα «Τουρκεστάν»

Στά ρωσικά πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 11 τοῦ Ἀπρίλη 1956 στήν ἐφημερίδα «Τασκέντσκαγια Πράβντα», ἀρ. φύλ. 73

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Τασκέντσκαγια Πράβντα»

14

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Α. Λ. ΣΕΪΝΜΑΝ

Πρός τόν σύντρ. Λένιν

Συνημμένα ὑποβάλλω κατάσταση προσώπων, πού σχεδιάζω νά καλέσω γιά νά πάρουν μέρος στή συγκαλούμενη ἀπό μένα σύσκεψη σχετικά μέ τά ζητήματα τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας.

Θεωρῶ ἐπίσης ἀναγκαῖο νά ἐκφράσω καί τίς σκέψεις μου ὁσοναφορᾶ τά ἀναγκαῖα καί δυνατά κυβερνητικά μέτρα στόν τομέα αὐτό.

1) Ὁ καθορισμός σωστῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, χωρίς τήν ὁποία δέν εἶναι δυνατή οὔτε ἡ ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας, οὔτε τοῦ ἐμπορίου, οὔτε, ἰδιαίτερα, τῆς τραπε-

;; γενικά είναι άδύνατο νά λυθεῖ **μ' αὐτά** τά μέτρα

ζικῆς δραστηριότητας, δέν ἐπιτρέπει παραπέρα καμιά ἀναβολή καί τό ζήτημα αὐτό πρέπει νά λυθεῖ μέ ἐπαναστατικά μέτρα. Εἶναι ἀνάγκη νά ἀποφασίσουμε νά κάνουμε ὑποτίμηση. Μόνο ὕστερα ἀπό τήν ἐφαρμογή αὐτοῦ τοῦ μέτρου θά μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά προϋπολογισμό χωρίς παθητικό, γιά οἰκονομία χωρίς ἐλλείμματα κτλ. Στίς τωρινές συνθῆκες παρόμοιες ἐκφράσεις ἀποτελοῦν συλλογή λέξεων χωρίς ἐσωτερικό περιεχόμενο.

Τό τεχνικό σχέδιο τῆς ὑποτίμησης, πού ἡ ἐπεξεργασία του ἔγινε μέ δικές μου ὑποδείξεις, ἐπισυνάπτεται.

2) Τό σχέδιο προβλέπει τή χορήγηση (ἤ σωστότερα νά ποῦμε τή δέσμευση) στήν Κρατική τράπεζα γιά τήν ἐπικείμενη νομισματική μεταρρύθμιση 150 ἑκατομμυρίων μεταλλικῶν ρουβλιῶν. Ἐκτός ἀπό τό ὅτι αὐτή ἡ χορήγηση ἀποτελεῖ μόνο λογιστικό ἔμβασμα, θέλω μόνο νά τονίσω ὅτι στή διάθεση τοῦ κράτους ἀκόμη καί μέ τήν ἀφαίρεση αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ μένουν τεράστια μέσα μέ τή μορφή περιουσίας τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακίου, ἀκινήτων, ἀποθηκῶν καί ἀποθεμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου κτλ. Μέ μιά ὀρθολογιστική ἐμπορική ἀξιοποίηση τοῦ πλούτου αὐτοῦ, χρησιμοποίηση πού ἐπίσης συνδέεται μέ τόν καθορισμό σταθερῆς νομισματικῆς μονάδας, ὁ πλοῦτος αὐτός μπορεῖ σέ σημαντικό βαθμό νά ἐξυπηρετήσει τήν ἱκανοποίηση τῶν ζωτικῶν κρατικῶν ἀναγκῶν, τά ἔξοδα τῶν ὁποίων δέν μποροῦν τά πρῶτα χρόνια νά καλυφθοῦν ἀπό τίς εἰσπράξεις τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακίου.

δέν «μένουν», τά κατακλέβουν Καί μεῖς δέν μποροῦμε νά τά ὑπολογίζουμε καί νά τά ἐξοικονομοῦμε.

3) Ἡ νέα νομισματική κυκλοφορία θά πρέπει νά στηρίζεται ὄχι τόσο στό χρυσό ἀπόθεμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας, ὅσο στή δραστήρια πολιτική τῆς Κρατικῆς τράπεζας, βασισμένη, μέ τή σειρά της, στή συσσώρευση στή χώρα μιᾶς σημαντικῆς ποσότητας ὑλικῶν ἀγαθῶν. Γιά τήν ἐπιτάχυνση αὐτοῦ τοῦ προτσές, ἀπαραίτητη εἶναι ἡ ἐπείγουσα πραγματοποίηση τῶν κρατικῶν μονοπωλίων πού προβλέπεται νά γίνουν καί ἡ ἀνάπτυξη στή χώρα σωστῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐμπορίου τόσο μέ τά ἐμπορεύματα τῆς κρατικῆς παραγωγῆς, ὅσο καί τῆς ἰδιωτικῆς, τοῦ ἐμπορίου εἴτε κρατικοῦ, εἴτε συνεταιριστικοῦ, εἴτε ἀκόμη ἰδιωτικοῦ, πού σέ μερικές περιπτώσεις εἶναι παραγγελιοδόχος τοῦ κράτους. Τό τελευταῖο θά μποροῦσε νά πραγματοποιηθεῖ, λογουχάρη, μέ τή δημιουργία στά μεγάλα ἀστικά κέντρα εἰδικῆς μορφῆς μετοχικῶν συνεταιρισμῶν, πού νά ἐκπληρώνουν ὁρισμένα παραγωγικά καί ἐμπορικά καθήκοντα μέ τόν ὅρο τῆς δια-

Ἐδῶ εἶναι ἡ οὐσία. Ὑπόθεση μακρόχρονη.

τήρησης τῶν τιμῶν ὄχι πάνω ἀπό ἕνα ὁρισμένο ἐπίπεδο καί τῆς ρύθμισής τους ἀπό τό κράτος.

4) Μέ τήν πρόβλεψη τῆς προετοιμασίας γιά τή νομισματική μεταρύθμιση τῆς ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων, εἶναι ἀνάγκη τώρα νά σταματήσει ὁποιαδήποτε χορήγηση σέ εἶδος, ἐκτός ἀπό αὐτά πού δίνονται μέ τή μορφή τοῦ ὑλλογικοῦ ἐφοδιασμοῦ γιά λογαρισμό τοῦ μισθοῦ ἐργασίας καί ἀκόμη νά καθιερωθεῖ μέ πληρωμή ἤ ἐξασφάλιση τοῦ πληθυσμοῦ μέ διαμερίσματα.

5) Ἡ κατηγορηματική δήλωση τῆς κυβέρνησης γιά νομισματική μεταρύθμιση στό ἄμεσο μέλλον, ἐνισχυμένη καί μέ τή διάθεση τοῦ μεταλλικοῦ ἀποθέματος στήν Κρατική τράπεζα, ἑδραιώνει τή θέση τῆς τελευταίας καί εἶναι ἱκανή νά ἐπιδρᾶ εὐνοϊκά στήν τιμή τοῦ χαρτονομίσματος, συγκρατώντας τό ρυθμό τῆς ἀδιάκοπης πτώσης του.

εἶναι νωρίς

6) Ἡ Κρατική τράπεζα εἶναι προορισμένη νά χορηγεῖ βραχυπρόθεσμες πιστώσεις. Ἡ ἀνάγκη γιά μακροπρόθεσμες πιστώσεις θά πρέπει νά ἱκανοποιεῖται ἔστω καί ἀπό τήν Κρατική τράπεζα, ὅμως ἀπό ἰδιαίτερο ἀπόθεμα καί σέ ἰδιαίτερες βάσεις.

7) Εἶναι ἀνάγκη νά μπεῖ τέρμα στή σημερινή μανία γιά τράστ καί νά ὀργανωθοῦν διευθύνσεις βιομηχανίας κοντά στά ξεχωριστά βιομηχανικά ἱδρύματα, συνάμα ἡ ἐλευθερία διάθεσης τῶν μέσων πού χορηγήθηκαν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις, πρέπει νά εἶναι ὥς ἕνα βαθμό περιορισμένη, γιά νά μή μεταβληθεῖ αὐτή σέ διαρπαγή τῆς κρατικῆς περιουσίας.

νά τό καλοσκεφτοῦμε ἀκόμη, καί νά τό διασαφηνίσουμε.

8) Ἡ ἀνόρθωση τῆς βαριᾶς βιομηχανίας, ἐκτός ἀπό μερικές ἐξαιρέσεις, χρειάζεται εἰσροή # ξένου κεφαλαίου.

μέ ποιά μορφή;

Ἡ ἀνόρθωση τῆς μεγάλης βιομηχανίας εἶναι δύσκολη καί ἀπό ὀργανωτική ἄποψη. Ἡ εἰσροή ξένου κεφαλαίου στή ρωσική βιομηχανία συγκρατεῖται, γιατί οἱ ξένοι καπιταλιστές ἐλπίζουν ὅτι ἡ Σοβιετική ἐξουσία θά χρεοκοπήσει καί γιατί δυσπιστοῦν γιά τό ἄν ἡ ἐξουσία ἀντιμετωπίζει μέ σοβαρότητα τή νέα πολιτική, μά ἐπίσης καί ἀπό τήν ἔλλειψη ἑνός σωστοῦ νομισματικοῦ συστήματος. Τά δυό πρῶτα ἐμπόδια θά ἐξαλειφθοῦν, ἄν ὑπάρξει ἀπό τήν πλευρά μας προσεκτική ἀντιμετώπιση τῆς ἀνόρθωσης τῆς βιομηχανίας, πού ἐκφράζεται στήν αὐστηρή ἐπιλογή τῶν βιώσιμων ἐπιχειρήσεων, στόν καθορισμό τῶν ἐπιχειρήσεων, ἔστω ζημιογόνων, πού ὅμως χρειάζονται γιά τίς κρατικές ἀνάγκες, καί μέ τήν κατάταξη στήν τρίτη σειρά τῶν ἐπιχειρή-

σεων ἐκείνων πού ὑπόκεινται σέ προσωρινό κλείσιμο καί στή διαφύλαξή τους μόνο. Ὅσοναφορᾶ τόν τελευταῖο φόβο, αὐτό μπορεῖ νά ἐξαλειφθεῖ μέ τήν πραγματοποίηση τῆς νομισματικῆς μεταρύθμισης.

Πρέπει 100 φορές νά σκεφτοῦμε καλά τούς ὅρους. Πολύ ἐπικίνδυνο. Ὅλα θά τά ἀγοράσουν καί θά τά κατακλέψουν.

9) Στήν εἰσροή ξένου κεφαλαίου θά συμβάλει πολύ ἡ κατάργηση τοῦ μονοπωλίου τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά τίς ἀνταλλαγές τῆς Ρωσίας μέ τό ἐξωτερικό. Οἱ ἐξαγωγικές καί εἰσαγωγικές ἑνώσεις ἤ οἱ ἐμπορικές ἑταιρίες ἀποτελοῦν ἰσχυρό μέσο γιά τήν προσέλκυση ξένου κεφαλαίου στίς ἐμπορικές σχέσεις μέ τή Ρωσία. Σέ περίπτωση χορήγησης ἄδειας ἐξαγωγῆς καί εἰσαγωγῆς ξένων ἐμπορευμάτων ἀπό ἰδιωτικά ἱδρύματα καί πρόσωπα ἀπαιτεῖται ὁ καθορισμός τελωνιακῶν δασμῶν τῶν εἰσαγόμενων καί ἐξαγόμενων, καί ταυτόχρονα ὑπόκειται σέ συζήτηση τό ζήτημα γιά τήν καθιέρωση ἐξαγωγικῶν δασμῶν σέ συνάλλαγμα.

10) Τά ἐμπορεύματα πού ἀγοράστηκαν στό ἐξωτερικό μέσω δανειακῶν πράξεων, κατανέμονται σέ τρεῖς κατηγορίες: 1) αὐτά πού προορίζονται γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν γενικῶν ἀναγκῶν τοῦ κράτους, 2) αὐτά πού προορίζονται γιά τήν ἀνόρθωση τῆς μεγάλης βιομηχανίας καί πού στό κοντινό μέλλον θά καλυφθοῦν, 3) αὐτά πού προορίζονται γιά ἄμεση πώληση στά ὅρια τῆς χώρας μέ γρήγορη συγκέντρωση τοῦ συναλλάγματος πού δαπανήθηκε.

11) Ἡ ἀνόρθωση τῆς μικρῆς βιομηχανίας παρουσιάζει λιγότερες ὀργανωτικές καί τεχνικές δυσκολίες ἀπ' ὅ,τι ἡ ἀνόρθωση τῆς μεγάλης βιομηχανίας καί παράλληλα δημιουργεῖ σταθερή βάση γιά τήν ἀνόρθωση τῆς τελευταίας. Γι' αὐτό θά πρέπει νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τούς φόβους τῆς συμβολῆς στήν ἀνάπτυξη τῆς μικρῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου καί νά ἀρχίσουμε νά βοηθᾶμε δραστήρια στήν ἀνάπτυξη καί τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου.

Ποιός ἀκόμη φοβᾶται; Ποῦ φαίνεται αὐτό;

12) Πρέπει νά συμβάλουμε στή σωστή ὀργάνωση τῆς ἰδιωτικῆς βιομηχανίας καί ἐμπορίου, πού μπορεῖ νά τό πετύχουμε μέ τήν ὀργάνωση ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καί ἐμπορικῶν ἀγορῶν. Ἡ πλατιά ἀνάπτυξη τῶν πιστώσεων τῆς Ρωσικῆς Δημοκρατίας εἶναι δυνατή μόνο στήν περίπτωση κατάργησης τοῦ πιστωτικοῦ μονοπώλιου τῆς Κρατικῆς τράπεζας καί τῆς παραδοχῆς τῶν ἰδιωτικῶν καί συνεταιριστικῶν Τραπεζῶν μέ τίς διάφορες μορφές τους, ὅμως μποροῦμε νά τό κάνουμε αὐτό μόνο μετά τήν πραγματοποίηση τῆς νομισματικῆς μεταρύθμισης, ἤ πάντως ὅταν θά ἔχει σίγουρα προαποφασιστεῖ αὐτή ἡ μεταρύθμιση.

Ἐπιτροπή Κάμενεφ [551].

13) Ἡ Κρατική τράπεζα πρέπει νά ἔχει τό δικαίωμα νά ἀγοράζει χρυσό καί ξένο συνάλλαγμα μέ τιμές καί μέ ὅρους πού αὐτή θεωρεῖ κατάλληλους, χωρίς τυπικούς περιορισμούς.

Ἀνάπτυξα τίς σπουδαιότερες θέσεις. Ἄν αὐτές ἐπισύρουν τήν προσοχή Σας, τότε παρακαλῶ νά μοῦ καθορίσετε ἀκρόαση γιά νά Σᾶς κάνω προσωπικά πιό διεξοδική ἔκθεση.

11.XI.1921.

Σέινμαν

Γράφτηκε στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

15

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Ι. Α. ΠΕΤΡΟΥΣΚΙΝ

Πρός τόν πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
στόν σύντρ. *Λένιν*
ἀπό τό μέλος τῆς ΠΚΕΕ ἐκμέρους τῶν ἐξωκομματικῶν ἀγροτῶν Πετρούσκιν
Παράκληση

Γιά νά Σᾶς πῶ τίς ἐντυπώσεις πού ἀποκόμισα τόν καιρό τῶν ἀποστολῶν στά κυβερνεῖα Βλαντίμιρ, Τσερεποβέτσκ, Ρίμπινσκ κ.ἀ. καί γιά νά Σᾶς μεταβιβάσω ἐπίσης τίς παρακλήσεις πού μοῦ διαβίβασαν γιά Σᾶς οἱ ἀγρότες-σιτοπαραγωγοί — παρακαλῶ νά θυσιάσετε μερικά λεπτά, γιά νά Σᾶς παρουσιάσω σύντομη ἔκθεση, γιατί, σάν ἀγρότης καί ἐκπρόσωπος τῶν ἀγροτῶν, ἐπιθυμῶ πολύ νά Σᾶς δῶ.

Ξέρω πολύ καλά ὅτι εἶστε τρομερά ἀπασχολημένος, ὅμως παρόλα αὐτά τολμῶ νά Σᾶς παρακαλέσω νά θυσιάσετε μερικά λεπτά καί νά καθορίσετε ὥρα γιά ἐπίσκεψη.

Ἡ διεύθυνσή μου: 1 Οἴκημα τῶν Σοβιέτ, δωμάτιο 312. Τηλέφωνο 2-06-82, συμπληρωματικό 312.

Μέ συντροφικό χαιρετισμό
Τό μέλος τῆς ΠΚΕΕ *Ἰβ. Πετρούσκιν*

22/XI — 21.

Νά καθορίσετε τήν *Παρασκευή* ὥρα 12 περίπου:
νά ἐλέγξετε στίς 11½. [552]
23/XI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

16

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ ΤΟΥ Ι. ΓΚ. ΚΟΜΠΛΕΝΤΣ *

Πρός τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων

Σχετικά μέ τό ζήτημα ἄν ὑπόκεινται στόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης οἱ ἰδιωτικές ἑνώσεις, πρέπει νά δοθεῖ ἀρνητική ἀπάντηση μέ βάση τούς παρακάτω συλλογισμούς:

1) Ἡ νέα διάταξη γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῆς ΕΑΕ στό ἄρθρο 3ο, π. «α» ἀναφέρει: «Νά καθιερώνεται σέ ὅλα χωρίς ἐξαίρεση τά κεντρικά καί τοπικά *σοβιετικά* ὄργανα, καθώς ἐπίσης καί στίς *κοινωνικές* ὀργανώσεις, μέ ἐξαίρεση τίς περιπτώσεις που ἀναφέρονται στό νόμο, μόνιμος καί οὐσιαστικός ἔλεγχος τῶν ὑλικῶν καί χρηματικῶν συναλλαγῶν.

Ἑπομένως οἱ ὑλικές καί χρηματικές συναλλαγές τῶν *ἰδιωτικῶν* ἐπιχειρήσεων καί προσώπων σέ τέτιο ἔλεγχο δέν ὑπόκεινται...

[Στό περιθώριο: εἶναι σωστό;; Δέν εἶναι σωστό! οἱ ἰδιωτικές = σοβιετικές, πού *δόθηκαν σέ μίσθωση*.]

4. Ἐξετάζοντας ὅλο τό νομοθετικό ὑλικό, πρέπει νά καταλήξουμε στά ἑξῆς συμπεράσματα: τά σοβιετικά ἱδρύματα καί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ὑπόκεινται στόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς ΕΑΕ· τά κοινωνικά (συνεταιριστικά) ρυθμίζονται μέ τόν τρόπο αὐτό τελείως ἀντιφατικά: ἀπό τήν ἁπλή ἀποσιώπηση (καταναλωτικός συνεταιρισμός), ἀπό τόν ἔλεγχο σύμφωνα μέ τούς κανόνες εἰδικοῦ καταστατικοῦ, πού ἰσοδυναμεῖ μέ τήν ἔλλειψη γενικοῦ κανόνα (πιστωτικός συνεταιρισμός), ἀπό τήν παραδοχή μόνο τοῦ *ἐπακόλουθου* ἐλέγχου καί τῆς ἀπαγόρευσης τοῦ *προκαταρκτικοῦ* (γεωργικός συνεταιρισμός), τέλος, ὥς τήν πλήρη ἀπαγόρευση ὁποιουδήποτε ἐλέγχου (βιοτεχνικός συνεταιρισμός).

[Στό περιθώριο: νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία!]

5. Γιά τούς ἰδιῶτες καί τίς ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις δέν ὑπάρχουν *ἄμεσες* ὑποδείξεις, ὅμως ἀπ' ὅλο τό νομοθετικό ὑλικό πού ἀναφέρθηκε πρέπει νά συμπεράνουμε ὅτι αὐτοί δέν ὑπόκεινται σέ κανέναν ἔλεγχο (προκαταρκτικό καί ἐπακόλουθο) ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῆς ΕΑΕ, ὅπως ἐπίσης καί ὁ βιοτεχνικός συνεταιρισμός.

[Στό περιθώριο: ;;; Μά *ὁ βασικός* νόμος γιά τήν ΕΑΕ; Δέν ψεύδεται ἄραγε αὐτός ὁ Κόμπλεντς; Εἶμαι βέβαιος ὅτι *ψεύδεται!*]

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο ἀρ. 270. *Ἡ Σύντ.*

17

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ «ΝΤΙΝΑΜΟ»

Ἀγαπητέ Βλαντίμιρ Ἰλίτς!

Ἡ Ἐργοστασιακή ἐπιτροπή τοῦ ἐργοστασίου «Ντινάμο», ἑτοιμάζοντας γιά τή γιορτή τοῦ Ὀχτώβρη τήν Κόκκινη βίβλο τῶν ἐργατῶν τοῦ «Ντινάμο», σέ ἀνάμνηση τῆς ἐπίσκεψης στό ἐργοστάσιο τῶν ἀρχηγῶν καί καθοδηγητῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης, Σᾶς παρακαλεῖ, Βλαντίμιρ Ἰλίτς, νά γράψετε τό πρῶτο αὐτόγραφο στή βίβλο μας, σάν ἐπισκέπτης μας στή γιορτή τοῦ Ὀχτώβρη 1921, πού ἔδοσε καινούργιο δυναμισμό στή δουλιά μας στό ἐργοστάσιο.

Νά μοῦ θυμίσετε τό *Νοέμβρη* [553].

Λένιν

21/X.1922.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

18

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ IV ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ [554]

Προτάσεις πού ψηφίστηκαν στή σύσκεψη τῶν πέντε τῆς ΚΕ
(Λένιν, Τρότσκι, Ζηνόβιεφ, Ράντεκ, Μπουχάριν)
20 τοῦ Νοέμβρη 1922

1. Ὅλα τά προγράμματα δίνονται στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἤ στήν ἐπιτροπή πού ὁρίστηκε ἀπ' αὐτή, γιά λεπτομερειακή ἐπεξεργασία καί μελέτη.

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς εἶναι ὑποχρεωμένη σέ πολύ σύντομο διάστημα νά δημοσιεύσει ὅλα τά σχέδια προγραμμάτων πού φτάνουν σ' αὐτή.

2. Τό συνέδριο ἐπιβεβαιώνει ὅτι τά ἐθνικά κόμματα, πού δέν ἔχουν ἀκόμη δικά τους ἐθνικά προγράμματα, πρέπει ἀμέσως νά καταπιαστοῦν μέ τήν ἐπεξεργασία τους, ἔτσι πού, ὄχι ἀργότερα ἀπό τρεῖς μῆνες πρίν τό ἑπόμενο συνέδριο, νά τά ὑποβάλουν στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή γιά τελική ἐπικύρωση στό μελλοντικό συνέδριο.

3. Στά ἐθνικά προγράμματα μέ ὅλη τήν ἀκρίβεια καί κατηγορηματικά θά πρέπει νά ἐπισημαίνεται ἡ ἀνάγκη τῆς πάλης γιά τίς

μεταβατικές διεκδικήσεις μέ τίς κατάλληλες ἐπιφυλάξεις ὁσοναφορᾶ τήν ἐξάρτηση αὐτῶν τῶν διεκδικήσεων ἀπό τίς συγκεκριμένες συνθῆκες τόπου καί χρόνου.

4. Ἡ θεωρητική βάση ὅλων τῶν παρόμοιων μεταβατικῶν ἤ μερικῶν διεκδικήσεων πρέπει νά ἀναφέρεται ξεκάθαρα στό γενικό πρόγραμμα, παράλληλα τό IV συνέδριο δηλώνει ὅτι ἡ Κομμουνιστική Διεθνής καταδικάζει τό ἴδιο ἀποφασιστικά τόσο τίς ἀπόπειρες νά παρουσιαστεῖ σάν ὀπορτουνισμός ἡ προσθήκη τῶν μερικῶν διεκδικήσεων στό πρόγραμμα, ὅσο καί ὁποιεσδήποτε ἀπόπειρες νά συγκαλυφθεῖ καί νά ὑποκατασταθεῖ τό βασικό ἐπαναστατικό καθῆκον μέ τίς μερικές διεκδικήσεις.

5. Στό γενικό πρόγραμμα πρέπει σαφῶς νά ἀναφέρονται οἱ βασικοί ἱστορικοί τύποι τῶν μεταβατικῶν διεκδικήσεων τῶν ἐθνικῶν κομμάτων, ἀνάλογα μέ τή ριζική διαφορά τῶν οἰκονομικῶν δομῶν, ὅπως, λογουχάρη, ἡ Ἀγγλία καί ἡ Ἰνδία, κτλ. [555].

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΕΡΓΑ
ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ
ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ
ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

(1903-1922)

1903 — 'Οχτώβρης 1917

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΚΑΟΥΤΣΚΙ

29/VI. 03.

'Αξιότιμε σύντροφε!

'Επισυνάπτω άντίτυπο τῆς ρωσικῆς μετάφρασης τῆς μπροσούρας Σας («Ή κοινωνική έπανάσταση»). Έκανα *μόνο μιά* παρατήρηση στίς σελίδες 129-130, ὅπου μέ βάση τά στοιχεῖα τῆς ρωσικῆς στατιστικῆς τῆς βιομηχανίας άπόδειξα πόσα θά μποροῦσε νά έξοικονομήσει έπίσης ή Ρωσία, όργανώνοντας μεγαλύτερες έπιχειρήσεις (μέ 100 καί πάνω έργάτες), πού νά δουλεύουν σέ 2 ἤ σέ 3 βάρδιες καί κλείνοντας τίς μικρές.

Ή μπροσούρα στή ρωσική μετάφραση τυπώθηκε σέ 5000 άντίτυπα [556].

Μέ τίς καλύτερες εὐχές *Λένιν*

Wl. Ulianoff
Chemin du Foyer. 10.
Sécheron - Genève

Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1964 στό περιοδικό «International Review of Social History». Volume IX. Part 2

Στά ρωσικά δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση άπό τά γερμανικά

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΚΑΟΥΤΣΚΙ

Γενεύη, 10 τοῦ 'Οχτώβρη 1904.

'Αξιότιμε σύντροφε!

Σᾶς στέλνω μέ δεματάκι τό ἄρθρο μου, τό όποῖο πρέπει νά άποτελέσει άπάντηση στίς κατηγορίες τῆς συντρόφισσας Ρόζας

Λούξεμπουργκ [557]. Ξέρω γιά τίς συμπάθειες τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ «Neue Zeit» πρός τούς ἀντιπάλους μου, ἀλλά νομίζω ὅτι θά ἦταν δίκαιο νά μοῦ παραχωρηθεῖ τό δικαίωμα νά διορθώσω τίς ἀνακρίβειες πού ὑπάρχουν στά ἄρθρα τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ. Τό ἄρθρο μου τό μετάφρασε ὁ σ. Λίντιν. Ἔχετε ἤδη δημοσιεύσει ἕνα ἀπό τά ἄρθρα του, ἑπομένως, μπορεῖτε νά κρίνετε γιά τή γνώση του τῆς γερμανικῆς γλώσσας. Ὁ ἴδιος δέν μπορῶ νά γράψω στά γερμανικά. Στό ἄρθρο μου ἤμουν πολύ σύντομος: ἤθελα νά πιάσει λιγότερο μέρος ἀπ' ὅ,τι τό ἄρθρο τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ καί νά μήν εἶναι πολύ μεγάλο σέ μέγεθος γιά τό «Neue Zeit». Ἄν ὅμως κρίνετε ὅτι τό ἄρθρο εἶναι πολύ μεγάλο, τότε εἶμαι ἕτοιμος νά τό συντομεύσω ἀκόμη μιά φορά, μέχρι τό μέγεθος πού θά ὑποδείξει ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή. Ταυτόχρονα ὅμως, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ἐπιμείνω ἡ συντόμευση νά μή γίνει χωρίς τή συγκατάθεσή μου.

Παρακαλῶ πολύ νά μοῦ κάνετε γνωστό, ἄν ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή δέχεται τό ἄρθρο μου ἤ ὄχι [558].

Μέ σοσιαλδημοκρατικούς χαιρετισμούς *Ν. Λένιν*

Ἡ διεύθυνσή μου:
Vl. Oulianoff
3. Rue David Dufour. 3.
Genf. Genève. Suisse.

Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1964 στό περιοδικό «International Review of Social History». Volume IX. Part. 2

Στά ρωσικά δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΚΑΟΥΤΣΚΙ

26/Χ. 04.

Ἀξιότιμε σύντροφε!

Πρίν δυό ἑβδομάδες Σᾶς ἔστειλα στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ «Neue Zeit» τό ἄρθρο μου (ἀπάντηση στήν Ρόζα Λούξεμπουργκ) μαζί μέ τό γράμμα *. Παρακαλῶ, κάνετέ μου γνωστό, ἄν ἔγινε δεκτό αὐτό τό ἄρθρο ἤ ὄχι. Στήν πρώτη περίπτωση πρέπει νά κάνω μερικές μικρές προσθῆκες (γιά τίς νέες ρωσικές ἀποφάσεις) καί διορθώσεις.

* Βλ. τό προηγούμενο γράμμα. *Ἡ Σύντ.*

Ἡ δεύτερη περίπτωση θά μέ ἀναγκάσει νά ἀναζητήσω ἄλλους τρόπους, γιά νά γνωρίσω τούς γερμανούς σοσιαλδημοκράτες μέ τίς ἀνακρίβειες πού ὑπάρχουν στό ἄρθρο τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ.

Μέ σοσιαλδημοκρατικούς χαιρετισμούς *Ν. Λένιν*

Στάλθηκε ἀπό τή Γενεύη στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1964 στό περιοδικό «International Review of Social History». Volume IX. Part 2

Στά ρωσικά δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΒΠΕΡΙΟΝΤ» ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [559]

*Γράμμα ἀπό τήν Πετρούπολη (σ. 1-6 *)*

Ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή. Τό συμπέρασμα πού κατέληξε ὁ σύντροφος ἀπό τήν Πετρούπολη βρίσκεται σέ πλήρη συμφωνία μέ τό συμπέρασμά μας στό ἄρθρο: «Καιρός νά τελειώνουμε» («Βπεριόντ», ἀρ. φύλ. 1) **. Οἱ μενσεβίκοι ἀπόδειξαν ἐντελῶς τήν πλήρη ἀπροθυμία τους νά συνεργαστοῦν, πειθαρχώντας στήν πλειοψηφία καί τώρα, ὅταν μετά τήν ἀναδιοργάνωση τῶν ὀργάνων πού δημιούργησε τό δεύτερο συνέδριο, ματαίωσαν τό τρίτο συνέδριο, στό Κόμμα δέν ἀπομένουν ἄλλα μέσα πάλης, ἐκτός ἀπό τή διάσπαση. Καί ὅσο πιό γρηγορότερα καί ὁλοκληρωμένα θά γίνει αὐτή ἡ διασπαση μέ τούς ἀποδιοργανωτές, τόσο *.

Ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή. Τά συμπεράσματα τοῦ συντρόφου ἀπό τήν Πετρούπολη ἐπιβεβαιώνουν ὁλοκληρωτικά τήν ὀρθότητα τοῦ δικοῦ μας συμπεράσματος («Βπεριόντ», ἀρ. φύλ. 1, «Καιρός νά τελειώνουμε») **. Συνιστοῦμε σέ ὅλες τίς ἐπιτροπές καί τίς ὀργανώσεις τῆς πλειοψηφίας νά ἀπομακρύνουν πιό γρήγορα καί πιό ἀποφασιστικά τούς ἀποδιοργανωτές, γιά νά μπορέσουν νά ἀσχοληθοῦν μέ δουλιά καί ὄχι μέ κουτσομπολιά.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1904 (4 τοῦ Γενάρη 1905)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στό σημεῖο αὐτό τό χειρόγραφο διακόπτεται. Τό κείμενο εἶναι σβησμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Ἅπαντα, τόμ. 9ος, σελ. 143-147. *Ἡ Σύντ.*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Φ. ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ

Σύντρ. Ντίρξ! Παρακαλῶ νά πεῖτε στόν Βλ. Ντμ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἐκδόσει *ἀμέσως* τό πρόγραμμα τοῦ Κόμματος σέ *ξεχωριστή* μπροσούρα μέ ἐξώφυλλο, κατάλογο ἐκδόσεων, διεύθυνση διεκπεραίωσης καί λοιπά καί νά *κατασκευάσετε ἔκτυπα*.

Πρίν ἀπ' αὐτά, πολύ Σᾶς παρακαλῶ, *οἱ δυό σας προσεκτικά* νά δεῖτε ἄν ὑπάρχουν καί τά παραμικρά παροράματα. Νά τό παραβάλλετε μέ τά πρακτικά τοῦ ΙΙ συνεδρίου.

Τήν τιμή τῆς μπροσούρας αὐτῆς νά τήν καθορίσετε καί λιανικά καί *χονδρικά* (100 ἀντίτ., 1000 ἀντίτ.) [560].

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη 1905

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΚΑΟΥΤΣΚΙ

31. Ι. 11.

Ἀξιότιμε σύντροφε!

Ἀσφαλῶς δέν ξεχάσατε τό ἄρθρο πού ὑποσχεθήκατε γιά τό περιοδικό μας «Μίσλ» [561]. Τό πρῶτο τεῦχος τοῦ «Μίσλ» ἤδη ἐκδόθηκε (στή Μόσχα) καί δέν τό κατάσχεσαν. Περιέχει, λογουχάρη, ἄρθρα τοῦ Πλεχάνοφ γιά τόν Τολστόι καί γιά τόν ἰταλικό ὀπορτουνισμό (σέ σύγκριση μέ τούς δικούς μας λικβινταριστές), τό ἄρθρο μου γιά τή στατιστική τῶν ἀπεργιῶν στήν περίοδο τῆς Ρωσικῆς ἐπανάστασης *, τό ἄρθρο τοῦ Ροζκόφ γιά τή νέα ἀγροτική πολιτική τῆς ρωσικῆς ἀντεπανάστασης κτλ. Αὐτές τίς μέρες θά βγεῖ τό τεῦχ. 2. Θά Σᾶς εἴμασταν πολύ εὐγνώμονες, ἄν γράφατε κάτι γιά μᾶς — ἔστω, λογουχάρη, γιά τήν οὐδετερότητα καί ἐνάντια στήν οὐδετερότητα τῶν συνδικάτων. Τώρα τό ζήτημα αὐτό σέ μᾶς συζητεῖται καί πάλι, ἤ θίγεται καί ἴσως Σᾶς βολεύει νά ἀναπτύσσατε κάπως ἀναλυτικότερα ὅ,τι γράψατε στή «Neue Zeit» γιά τόν Λεγκίν. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι θά χαιρόμαστε γιά κάθε δικό Σας ἄρθρο πάνω σέ ὁποιοδήποτε θέμα [562].

Ταυτόχρονα Σᾶς στέλνω μέ δεματάκι τό ἄρθρο μου κατά τοῦ Μάρτοφ καί τοῦ Τρότσκι — ὄχι γιά δημοσίευση, ἀλλά γιά νά ζητή-

* Βλ. «Γιά τή στατιστική τῶν ἀπεργιῶν στή Ρωσία» (Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 19ος, σελ. 385-414). *Ἡ Σύντ.*

σω τή συμβουλή Σας. Ὁ Κάρσκι ἀπάντησε ἤδη στόν Μάρτοφ. Ἐσεῖς θέλατε νά ἀναλάβω ἐγώ τό ἄρθρο κατά τοῦ Τρότσκι, θά δεῖτε ὅμως ἀπό τό ἄρθρο μου ὅτι μοῦ εἶναι δύσκολο νά γράψω κατά τοῦ Τρότσκι χωρίς νά θίξω τόν Μάρτοφ. Ἴσως να μέ συμβουλεύατε πῶς νά κάνω ἀπό αὐτό ἕνα ἄρθρο γιά τό «Neue Zeit» *.

Θά ἤθελα νά προτείνω στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ «Neue Zeit» ἀκόμη δυό ἄρθρα: 1) Γιά τή στατιστική τῶν ἀπεργιῶν στή Ρωσία στά 1905-1907. Ὅπως φαίνεται, ἐμεῖς γιά πρώτη φορά ἔχουμε στατιστική τῶν μαζικῶν ἀπεργιῶν (καί μάλιστα χωριστά οἰκονομικές καί πολιτικές) γιά ὅλη τήν περίοδο τῆς ἐπανάστασης. Ἐμᾶς, τούς ρώσους μπολσεβίκους, οἱ ὀπορτουνιστές (= λικβινταριστές-μενσεβίκοι) μᾶς κατηγοροῦν διαρκῶς γιά «ρωμαντισμό» καί «μπλανκισμό». Σ' αὐτό, τήν καλύτερη ἀπάντηση, μάλλον, ἀποτελεῖ ἡ ξερή στατιστική, πού ἴσως νά μήν εἶναι χωρίς ἐνδιαφέρον καί γιά τούς γερμανούς συντρόφους. Ἄν καταρχήν συμφωνεῖτε, τότε θά Σᾶς στείλω ἤ λεπτομερές ἀπόσπασμα ἀπό τό ἄρθρο μου, ἤ ἀμέσως μετάφραση. Φοβᾶμαι μόνο ὅτι τό ἄρθρο μου θά εἶναι πολύ μεγάλο γιά τό «Neue Zeit».

2) Ἐπεξεργάστηκα γιά ἕνα ρωσικό περιοδικό τά ἀποτελέσματα τῆς στατιστικῆς τῆς γερμανικῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς γιά τό 1907 (τῶν τριῶν νομῶν πού ἔχουν ἤδη βγεῖ) *. Ἀκόμη δέν ξέρω ἄν θά τό δημοσιεύσουν στή Ρωσία ἤ ὄχι. Αὐτό τό θέμα, ὅπως φαίνεται ἀπό τό σοσιαλδημοκρατικό Τύπο, ἔχει συζητηθεῖ, ἀλλά δυστυχῶς (λογουχάρη στή «Vorwärts» [563]), ἀποκλειστικά στή βάση τῆς ἀστικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ὑλικοῦ. Κατάληξα στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀπογραφή τοῦ 1907 ἐπιβεβαιώνει τή μαρξιστική θεωρία καί ἀναιρεῖ τήν ἀστική (συμπεριλαμβάνοντας καί τή θεωρία τοῦ Ντάβιντ). Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέροντα μοῦ φαίνονται, λ.χ. τά στοιχεῖα γιά τή γυναικεία καί παιδική ἐργασία (ἡ ἐργασία αὐτή χρησιμοποιεῖται περισσότερο ἀπό *τούς ἀγρότες* πού κατέχουν 5-10 ἐκτάρια, παρά ἀπό τούς καπιταλιστές καί στά προλεταριακά νοικοκυριά). Γιά πρώτη φορά τίθεται ἐδῶ ὁ ἀριθμός τῶν ἐργαζομένων - μελῶν τῆς οἰκογένειας καί τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν. Ἀποδείχνεται ὅτι ἤδη στήν ὁμάδα κατόχων 10-20 ἐκταρίων ὁ

---

* Βλ. «Τό ἱστορικό νόημα τῆς ἐσωκομματικῆς πάλης στή Ρωσία» (Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 19, σελ. 366-384). *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. Τό ἄρθρο «Το καπιταλιστικό σύστημα στή σύγχρονη γεωργία» καί τά προπαρασκευαστικά ὑλικά γι' αὐτό «Ἡ γερμανική ἀγροτική στατιστική (1907)» καί τό «Σχέδιο ἐπεξεργασίας τῶν στοιχείων τῆς γερμανικῆς ἀγροτικῆς ἀπογραφῆς τῆς 12 τοῦ Ἰούνη 1907» (Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 19ος, σελ. 327-352, καί τόμ. 40ός, σελ. 297-371). *Ἡ Σύντ.*

ἀριθμός τῶν μισθωτῶν ἐργατῶν ἀποτελεῖ κατά μέσο ὅρο σέ ἕνα νοικοκυριό 1,7, καί οἱ ἐργαζόμενοι — μέλη τῆς οἰκογένειας 3,4. Δηλαδή, αὐτοί εἶναι ἤδη μεγάλοι ἀγρότες, πού δέν μποροῦν νά κάνουν χωρίς μισθωτή ἐργασία.

Μετά, ἐξαιρετικά διδακτική εἶναι ἡ κατάταξη κατά ὁμάδες τῶν νοικοκυριῶν σύμφωνα μέ τό συνολικό ἀριθμό τῶν ἐργατῶν (τούς κατανέμω σέ τρεῖς βασικές ὁμάδες: 1 - 3,4 - 5,6 καί πάνω - ὅλων τῶν ἐργατῶν γενικά, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν μισθωτῶν).

Νομίζετε μήπως Ἐσεῖς ὅτι παρόμοια ἐπεξεργασία μπορεῖ νά παρουσιάσει ἐνδιαφέρον γιά τούς γερμανούς ἀναγνῶστες; Ἄν ναί, τότε εὐχαρίστως θά ἔγραφα σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό γιά τό «Neue Zeit», — μόνο πού ὁ ὄγκος τῆς ἐργασίας μου εἶναι *ὑπερβολικά* μεγάλος!

Ἄν τά «ἀγροτικά νοικοκυριά» (5-10, 10-20 ἐκτ.) εὐημέρησαν ἰδιαίτερα στήν περίοδο 1895-1907, τότε, κατά τή γνώμη μου, αὐτό καθόλου δέν ἀποδείχνει τήν ἐπιτυχία τῆς «μικρῆς παραγωγῆς». Αὐτό ἐπιβεβαιώνει μόνο τήν ἐπιτυχία τῆς ἐντατικῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας καί τῆς *κτηνοτροφίας* ἰδιαίτερα. Ἡ ἐλάττωση τῆς ἔκτασης τῶν νοικοκυριῶν σημαίνει μεγάλωμα τῆς καπιταλιστικῆς καί τῆς μεγαλοαγροτικῆς κτηνοτροφίας.

Ἐλπίζω ὅτι εἶστε τώρα τελείως ὑγιής καί ὁ ἴδιος θά ἀπαντήσετε στόν Κβέσσελ καί στόν Μάσλοφ.

Μέ τούς καλύτερους χαιρετισμούς Δικός Σας *Ν. Λένιν*

P. S. Εὐχαριστῶ πολύ τήν ἀξιότιμη σύζυγό Σας γιά τό γράμμα της τόν καιρό τῆς ἀρώστιας Σας. Ἤθελα νά τῆς γράψω, μά σκέφτηκα ὅτι θά ἦταν καλύτερα ἄν, ἀντί νά ἐκθέσω στό γράμμα τή γνώμη μου γιά τό ἄρθρο τοῦ Τρότσκι, νά ἔστελνα δικό μου ἄρθρο. Τό ἄρθρο αὐτό τό στέλνω ὄχι μόνο γιά Σᾶς, ἀλλά καί γιά τή σύζυγό Σας, σάν ἀπάντηση στό γράμμα της.

Ἡ διεύθυνσή μου: Mr Vl. Oulianoff
4 Rue Marie Rose. 4.
Paris. XIV.

Στάλθηκε στό Βερολίνο

Πρωτοδημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1928 στήν ἐφημερίδα «Der Abend»

Ὁλόκληρο δημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1964 στό περιοδικό «International Review of Social History». Volume IX. Part 2.

Στά ρωσικά δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

Η VI ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ (ΤΗΣ ΠΡΑΓΑΣ) ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ[564]

1

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ 20 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1912

Ἡ δουλιά στό ΔΣΓ χωρίζεται, σέ δυό μέρη, ἕνα μέρος εἶναι ἡ συνηθισμένη δουλιά: ἀλληλογραφία, καταμερισμός τῶν μελῶν... κτλ. καί τό ἄλλο εἶναι τά συνέδρια τῆς Κοπεγχάγης[565] καί τῆς Ζυρίχης[566]. Ἀπό τό συνέδριο τοῦ Λονδίνου[567] [στό ΔΣΓ] ἀπό τή Ρωσική σοσιαλδημοκρατία ἔπαιρνε μέρος ἕνας [ἀντιπρόσωπος]. Ἡ ὁλομέλεια ἐξέλεξε καί τόν Πλεχάνοφ, αὐτός ἀρνήθηκε, λέγοντας ὅτι γιά τή δουλιά αὐτή ἀρκεῖ ἕνας. Στό συνέδριο τῆς Κοπεγχάγης ἀνάμεσα σέ μᾶς καί σ' αὐτόν ἐπῆλθε προσέγγιση, συζητοῦμε φιλικά, ἐγώ δέν μποροῦσα πιά νά μιλῶ μέ τούς γκολοσοφικούς καί πρός τόν Τρότσκι συμπεριφερόμουν ἀποδοκιμαστικά, ἰδιαίτερα ἀπ' ἀφορμή τό γράμμα[568]. Στό τέλος τῆς συνεδρίασης ὁ Πλεχάνοφ ψήφισε τήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας. Μ' αὐτόν δικαιούμαστε μιά ψῆφο. Ὥς τήν τελευταία στιγμή μαζί του δέν εἴχαμε καμιά διένεξη. Στήν Κοπεγχάγη ἐργαζόμουν στήν ἐπιτροπή γιά τούς συνεταιρισμούς. Τό πιό ἐνδιαφέρον εἶναι ἡ ὑπερβολική ὄξυνση τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στούς γερμανούς σ.—δ. Ἐξωτερικά ὑπάρχει ἑνότητα, ἐσωτερικά ὅμως ὑπάρχουν δυό διαφορετικά ρεύματα. Ἀπό τή σ.—δ τῆς Γερμανίας παίρνουν μέρος — μισοί ἀπό τό Κόμμα, μισοί ἀπό τά συνδικάτα. Ἐδῶ διαπιστώνεται ὅτι ὅσο μεγαλύτερη ἀριθμητικά γίνεται ἡ γερμανική ἀντιπροσωπεία, τόσο περισσότερο πέφτει ἡ ἡγεμονία τῆς γερμανικῆς σ.—δ. Στό συνέδριο τῆς Στουτγάρδης ντροπιάστηκαν, ψηφίζοντας τήν ἀποικιοκρατική ἀπόφαση[569]... Ἕνας ἀπό τούς ἐκπροσώπους, λογουχάρη, λέει ὅτι ἀπαλλοτρίωση τῶν καπιταλιστῶν εἶναι ἀδύνατο νά γίνει. Ἀποδείχτηκε ὅτι στό πρόγραμμά τους, σχετικά μ' αὐτό, δέν ὑπάρχει ἡ λέξη ἀπαλλοτρίωση. Αὐτοί στήν πραγματικότητα δέν ἀκολουθοῦν τή σοσιαλδημοκρατική γραμμή. Δέν πρέπει νά δημιουργοῦνται ἐδῶ αὐταπάτες, καί ὅσο περνάει ὁ καιρός, τόσο πιό μεγάλη καί πιό ὀξεία θά εἶναι ἡ πάλη· φυσικά, ἡ προλεταριακή μάζα δέν θά ταλαντευτεῖ. Στό συνέδριο τοῦ Μαγδεμβούργου αὐτοί ἔφυγαν, ὅμως κανέναν σ.—δ. δέν τόν τρομάζεις μ' αὐτό[570].

Στούς τσέχους ύπάρχει διάσπαση [571]. Εἴμασταν κατά τῆς διάσπασης αὐτῆς, θεωρώντας ὅτι ἡ σ.—δ. δέν πρέπει νά ὑποκύψει σέ καμιά σωβινιστική καί ἐθνικιστική προπαγάνδα. Στήν Αὐστρία ἔχουμε σωρό ἀπό σκάνδαλα γιά τό σέ ποιά γλώσσα νά γράφονται τά ἔγγραφα κτλ. Ὁ Πλεχάνοφ ἦταν εἰσηγητής σχετικά μ' αὐτή τή διάσπαση καί ἡ ἀπόφασή του ψηφίστηκε ἀπό τήν τεράστια πλειοψηφία. Ὁ Τρότσκι ἄρχισε κι' ἐδῶ νά συμφιλιώνει, λέγοντας ὅτι φταίει ὁ Ἄντλερ, ὁ πιό «εἰρηνικός» καί ὁ πιό ὀπορτουνιστικός σ.—δ.

Ἀναμφισβήτητα, ἡ γερμανική σ.- δημοκρατία πλησιάζει σέ νέα ἐποχή, τήν ἐποχή τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Κρίση οἰκονομική, στρατιωτική, παγκόσμιες περιπλοκές — ὅλα αὐτά φέρνουν πιό κοντά καί τά γνωρίσματα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Ὥς τώρα γινόταν προπαρασκευαστική ἐργασία. Τώρα εἶναι ἡ ἐποχή τῶν μαχῶν ἐνάντια στήν ἀστική τάξη. Κι' ἐδῶ γίνεται πραγματική ἡ διαφορά ἀνάμεσα στούς ρεφορμιστές καί στούς ἐπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες. Στή Ζυρίχη εἶχε συγκληθεῖ ἡ συνεδρίαση τοῦ ΔΣΓ σχετικά μέ τό Μαρόκο. Ἐδῶ προκλήθηκε ἀκόμη καί ἐπεισόδιο. Ὁ Μόλκενμπουργκ ἔγραψε γράμμα ἀπομέρους του, γιά νά μή συγκεντρωθοῦν. Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ δημοσίευσε τό γράμμα αὐτό καί ἐξαιτίας αὐτοῦ ἔγινε φασαρία [572]. Στό τελευταῖο συνέδριο νίκησαν οἱ ἐπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες. Ὁ Μπέμπελ εἶπε ὅτι θά ζητήσει εὐθύνες ἀπό τήν Ρ. Λούξεμπουργκ. Ἔγινε ἀπόπειρα ἀπό τήν πλευρά τῶν γάλλων νά μπεῖ στήν ἀπόφαση ἡ ἀπεργία, σάν ὅπλο πάλης κατά τοῦ πολέμου. Ἐνάντια μίλησαν ὅλοι οἱ ἐπαναστάτες σ.—δ., τονίζοντας ὅτι δέν πρέπει νά ἀποκαλύπτουμε στήν κυβέρνηση ποιό ὅπλο θά χρησιμοποιήσουμε, ποιό καί ποῦ θά εἶναι πιό κατάλληλο. Ἡ πρόταση ἀπορίφθηκε. Ὁ Μπέμπελ ἔβαλε τό ζήτημα τῆς μή δημοσίευσης τῶν ντοκουμέντων, ὑπαινισσόμενος τήν Λούξεμπουργκ καί ἀπαιτώντας γι' αὐτό ἀπόφαση. Ἐγώ ἀνάλαβα τήν ὑπεράσπιση τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ. Ἀνάφερα ἀποσπάσματα, πρός μεγάλη ἀγανάκτηση τοῦ Μπέμπελ καί τοῦ Κβέλτς. Ὁ Μπέμπελ ἐμφανίστηκε ἐδῶ σάν εἰρηνοποιός. Τό γράμμα πού εἶχε δημοσιεύσει ἡ Λούξεμπουργκ δέν εἶχε τίποτε τό κοινό μέ τά [ἄλλα] ντοκουμέντα. Τό περισσότερο πού ἔπρεπε νά γίνει ἦταν νά τήν κρίνουν ἐσωκομματικά καί τήν ἔκριναν, ὅμως νά τήν παραπέμψουν στό ΔΣΓ ἦταν ἄδικο...

Στούς κόλπους τῆς γερμανικῆς σ.—δ. ἀναπτύχθηκαν διάφορα ρεύματα πού πᾶνε νά βγοῦν στήν ἐπιφάνεια, μέσα στό Κόμμα γίνεται ἀναβρασμός. Ἐκεῖ ἀναμένονται ἀποφασιστικές ἐκδηλώσεις. Ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα στούς ρεφορμιστές καί στούς ἐπαναστάτες σοσιαλδημοκράτες εἶναι ἀναπόφευκτη.

2

ΟΜΙΛΙΑ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΨΗΦΙΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΙΝΑ 21 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1912

Τό Κόμμα πρέπει ἐνεργά νά ἀναμιχθεῖ, ἀπόφαση πρέπει νά ψηφιστεῖ. Οἱ ἐργάτες, σ' αὐτό ἔχουμε πεισθεῖ ἀπό τήν ἀνταλλαγή γνωμῶν, παρακολουθοῦν τήν πείνα μέ μεγάλη προσοχή, ἐνεργά ἐπεμβαίνουν καί βοηθοῦν τούς πεινασμένους. Ἡ βοήθεια στούς πεινασμένους δέν εἶναι φιλανθρωπία. Ἡ βοήθεια ἀποτελεῖ φιλανθρωπία μόνο μέ τήν ἀστική τοποθέτηση τοῦ ζητήματος. Ἐκτός ἀπ' αὐτό. Οἱ καντέτοι ἀκολούθησαν πραγματικά τήν ἄποψη τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου. Στίς δημιουργούμενες ἐπιτροπές γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν πείνα, πρέπει νά μπαίνουμε. Μιλῶ γιά τίς ἐξωκομματικές ἐργατικές ἐπιτροπές. Δέν πρέπει νά δόσουμε ἐντολή νά τίς δημιουργοῦν, ὅμως νά πάρουμε μέρος σ' αὐτές πρέπει. Τά χρήματα εἶναι καλύτερα νά στέλνονται στή σ.—δ. κοινοβουλευτική ὁμάδα, στίς ἐργατικές ἑνώσεις, στίς λέσχες καί στίς ἄλλες κοινωνικές ὀργανώσεις. Φυλλάδιο ἐπίσης πρέπει νά βγεῖ, καλύτερα ὅμως νά ἀποτείνεται στούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες. Πρέπει νά ἀσχοληθοῦμε μέ τή διάδοση τῆς ὁμιλίας τοῦ Μάρκοφ τοῦ 2ου, στήν ὁποία ὀνόμασε τούς πεινασμένους ἀγρότες τεμπέληδες. Αὐτή εἶναι θαυμάσια ὁμιλία, ἄς τή διαβάσουν.

3

ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 24 ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ 1912

Θά ἤθελα νά σταθῶ σέ μιά ἄλλη πλευρά τοῦ ζητήματος. Τό ζήτημα γιά τήν εὐλυγισία... Ἡ ἀπόφαση ἦταν σωστή [573]. Θά ἤθελα νά στρέψω τήν προσοχή σέ τοῦτο, ποιά πλευρά εἶναι σημαντική. Γιά παράδειγμα ἄς πάρουμε τό νόμιμο σύλλογο. Δέν μπορῶ νά μιλήσω γιά ὅλη τή Ρωσία, μά γιά 5 πόλεις μπορῶ νά πῶ ὅτι... εἶναι δυνατό. Λοιπόν, τί δίνει πρίν ἀπόλα ὁ νόμιμος σύλλογος; Διαλέξεις μαρξιστικοῦ χαρακτήρα· φαίνεται, τίς ἐπιτρέπουν. Βλέπω στόν Τύπο ὅτι στίς μεγάλες πόλεις τίς ἐπιτρέπουν. Λένε, εἶναι δύσκολο νά βρεθοῦν ἄνθρωποι νά κάνουν διαλέξεις... Οἱ ἐργάτες πρέπει νά ἀναδείξουν μόνοι τους τέτιους ἀνθρώπους καί οἱ ἴδιοι νά τούς πληρώνουν. Ὕστερα ὑπάρχει βιβλιοθήκη καί ἀναγνωστήριο. Δέν ξέρω, ἄν ἐπι-

τρέπουν νά ἔχουν τή «Ζβεζντά» [574]. Μετά οἱ νόμιμοι σύλλογοι όργανώνουν διάφορες ψυχαγωγικές ἐκδηλώσεις. Αὐτό εἶναι σπουδαῖο ἀπό οἰκονομική πλευρά καί ἀπό τήν ἄλλη, χάρη σ' αὐτές τίς ψυχαγωγικές ἐκδηλώσεις, ἔχουμε κάτι παρόμοιο μέ λέσχη. Λοιπόν, ἄν ἕνας τέτιος τύπος συλλόγου δέν εἶναι ἐπινόημα, ἀλλά πραγματικότητα, καί αὐτό εἶναι ἀναμφισβήτητο, τότε πρέπει νά βάλουμε τό ἐρώτημα, ἐργαστήκαμε [ἄραγε] γιά τήν ἐξάπλωση τέτιων συλλόγων; Κάναμε [μήπως] ὁμιλίες γι' αὐτούς τούς συλλόγους στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια; Προσπαθήσαμε μήπως νά ὀργανώσουμε τέτιους συλλόγους; Ἔπειτα, πῶς πρέπει νά χρησιμοποιήσουμε παρόμοιους συλλόγους; Τώρα πλησιάζουμε στόν τύπο τῆς γερμανικῆς ὀργάνωσης τῆς ἐποχῆς τῶν ἐκτάκτων νόμων. Ὅμως, γιά μᾶς εἶναι καί δυσκολότερα καί εὐκολότερα. Δυσκολότερα, γιατί οἱ νόμιμες δυνατότητες σ' αὐτούς ἦταν ἀπροκάλυπτες. Ἡ ΚΕ ἀποτελοῦνταν ἀπό μέλη τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας, συνερχόταν νόμιμα, καλοῦσε παράνομους. Ἐμεῖς ἔχουμε πολλές συμπάθειες στίς μάζες, ὑποστήριξη τῶν σ.—δ. Σέ κάθε σύλλογο πρέπει νά ἔχουμε μικρούς σ.—δ. πυρῆνες, πού νά συνδέονται στενά μέ τό Κόμμα καί νά λύνεται κάθε ζήτημα στό πνεῦμα τῶν ἀποφάσεων τοῦ Κόμματος... Αὐτοί οἱ πυρῆνες δέν θά πρέπει νά εἶναι τόσο μεγάλοι, ὅπως οἱ ἀχτίδες καί οἱ ὑπαχτίδες. Γιά τόν τύπο [τῶν νόμιμων] συλλόγων προσφέρονται ἡ Πετρούπολη, ἡ Ρίγα. Στή Μόσχα σχετικά μ' αὐτό ἔγιναν πολύ λίγα. Αὐτοί λοιπόν οἱ πυρῆνες ἐπιτρέπουν ἄλλο τύπο οἰκοδόμησης τοῦ Κόμματος. Νωρίτερα, στόν καιρό μου, ἀναγκαζόμασταν νά τά κάνουμε ὅλα μόνοι μας. Τώρα, ὅμως, ἕνα μέρος τῆς δουλιᾶς τήν ἀνέλαβαν τά συνδικάτα καί οἱ ὀργανώσεις. Στό βαθμό πού εἶναι δυνατό, συχνά πολιτική πάλη κάνει ἐπίσης ἡ νόμιμη κοινοβουλευτική ὁμάδα τῆς Δούμας, κι' ἄν οἱ νόμιμοι σύλλογοι μέ τέτια μορφή ὀργάνωσης ἦταν περισσότεροι, τότε ἡ ἐπανάσταση θά ἦταν ἀκατανίκητη. Αὐτό καί ἀποτελεῖ τό ζήτημα τῆς εὐλυγισίας τῶν ὀργανώσεων. Αὐτό θά εἶναι ἰδανικό γιά τήν ἀνασύσταση τῶν ὀργανώσεών μας. Αὐτοί οἱ παράνομοι πυρῆνες, περιστοιχισμένοι ἀπό ἕνα δίκτυο νόμιμων πυρήνων, θά μᾶς δόσουν μιά νέα βάση. Ὅλες οἱ ἐπαφές περιορίζονται στό ἐλάχιστο, σάν νά ὑπάρχει καί νά μήν ὑπάρχει ὀργάνωση. Ἄς μή γίνονται συνελεύσεις. Ἡ κομματική δουλιά πῆρε ἄλλη μορφή. Ἡ νέα μορφή σφηνώθηκε πιά στήν παλιά. Ἄς εἶναι λιγότερο διαμορφωμένη, ὅμως εἶναι μορφή πού ἁπλώνεται μέ τή δουλιά στούς νόμιμους συλλόγους. Πρέπει κάθε βῆμα στήν κουλτούρα νά εἶναι διαποτισμένο μέ τό σ.—δ. πνεῦμα, μέ τή σ.—δ. κουλτούρα. Αὐτό θά ἀπο-

τελέσει ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στό λικβινταρισμό... Ἔχουν πυρήνα, εἶναι συνδεμένοι μέ τήν ΚΟ [575], μιά φορά τό χρόνο συνδέονται, ἐνῶ κάνουν ἑκατό φορές περισσότερο ἀπ' ὅ,τι πρίν. Κάναμε λίγα στούς νόμιμους συλλόγους. Πρέπει νά τούς ἀποσπάσουμε ἀπό τά χέρια τῶν φιλελευθέρων, [νά ἀποσπάσουμε] ὅλο τό νόμιμο κίνημα. Πρέπει νά διαδόσουμε καί νά ἐπεκτείνουμε τούς νόμιμους συλλόγους. Νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή συγκεκριμένα στό πῶς εἶναι ὀργανωμένη ἡ δουλιά στούς νόμιμους συλλόγους. Παντοῦ οἱ παράνομοι πυρῆνες νά περιβάλλονται μέ νόμιμους πυρῆνες.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τά χειρόγραφα πρωτόκολλα

* Η ΡΟΖΑ ΛΟΥΞΕΜΠΟΥΡΓΚ ΚΑΙ Η ΠΟΛΩΝΙΚΗ «PARTEI» VORSTAND ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΟΦ [576]

Τό δημοσίευμα τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ στή «Vorwärts» (τῆς 14 Σεπτέμβρη) πού ὑπερασπίζεται τή λεγόμενη πολωνική «Vorstand» καί πού περιέχει κατηγορίες κατά τοῦ συντρ. Ράντεκ μέ ἀναγκάζουν νά γράψω, παρόλο πού καθόλου δέν ἐπιθυμῶ νά ἀναμιχθῶ στήν ὑπόθεση αὐτή. Δέν ἐπιτρέπεται νά σιωπήσω, ὅταν ἡ πάλη κατά τῶν λικβινταριστῶν τοῦ ρωσικοῦ κόμματος χρησιμοποιεῖται γιά νά δικαιωθοῦν οἱ χειρότερες μέθοδοι τῶν λικβινταριστῶν.

Προσωπικά παρακολουθοῦσα τίς ταλαντεύσεις τοῦ σύντρ. Ράντεκ: ἀπό τήν ὑπεράσπιση τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς μέχρι τήν ὑπεράσπιση τῶν ρώσων λικβινταριστῶν. Πάντα πάλευα καί θά παλεύω πολιτικά ἐνάντια σέ κάθε ὑπερασπιστή τοῦ λικβινταρισμοῦ, καί *γι' αὐτό ἀκριβῶς* ὀφείλω νά ἐξεγερθῶ ἐνάντια στίς σιχαμερές μεθόδους τῆς λεγόμενης πολωνικῆς Vorstand στήν «ὑπόθεση» Ράντεκ [577].

Σέ τί συνίσταται ἡ βασική ἰδιομορφία τῆς «γνωστῆς» (bekannt) μπροσούρας τοῦ Μάρτοφ, τήν ὁποία στήν κατάλληλη στιγμή θυμήθηκε ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ; [578]

Στό γεγονός ὅτι ὁ ἀρχηγός τῶν λικβινταριστῶν Μάρτοφ *μετά* ἀπ' τό ὅτι στίς 10 τοῦ Γενάρη 1910, πού ἐπίσημα καί ὁμόφωνα ἀπό ὅλους τούς σ.—δ. τῆς Ρωσίας καταδικάστηκε ὁ λικβινταρισμός καί μέ βάση τήν καταδίκη αὐτή κηρύχθηκε *εἰρήνη* στό Κόμμα [579] — ἕνα χρόνο μετά, ὅταν οἱ λικβινταριστές κατάλυσαν τήν ΚΕ τοῦ Κόμματος καί ἀποσπάστηκαν ἀπ' αὐτή, ἔβγαλε μπρο-

σούρα μέ κατηγορίες κατά τῶν ἀντιπάλων του γιά 1001 αἰσχρά καί ἐγκληματικά παραπτώματα. Τότε οἱ πολωνοί ὀνόμασαν αὐτή τήν μπροσούρα «Stinkbombe» *, καί *μάλιστα* (sogar, καί ὄχι selbst) ὁ Κάουτσκι τήν ἀποκάλεσε «abscheulich» **.

Τό ἴδιο κυριολεκτικά ἔκανε τώρα καί ἡ λεγόμενη πολωνική Vorstand μέ ἐπικεφαλῆς τήν Ρόζα Λούξεμπουργκ.

Σέ μένα προσωπικά ὄχι ἄλλοι ἀπό τά μέλη τῆς ἴδιας τῆς Vorstand στά 1909 καί 1910 *σύστησαν* τόν σύντρ. Ράντεκ *γιά συνεργάτη τοῦ δικοῦ μας ΚΟ* τοῦ Κόμματος καί προσωπικά μέ γνώρισαν μ' αὐτόν στό διεθνές συνέδριο τῆς Κοπεγχάγης, δίνοντας τίς *καλύτερες συστάσεις*.

Ὅμως μετά, τό 1911, ὁ σύντρ. Ράντεκ πολιτικά ἐκδηλώνεται ἐνάντια σ' αὐτή τή Vorstand, ὑπερασπίζοντας τήν Κομματική ἐπιτροπή τῆς Βαρσοβίας, καί μιά σειρά μέλη τοῦ Κόμματος καί 2 ἐπιφανεῖς ἠγέτες του (Μαλέτσκι καί Γκανέτσκι) καταγγέλλουν τή Vorstand αὐτή γιά ἀποδιοργανωτικές ἐνέργειες. Ὁ σύντρ. Ράντεκ βοηθάει στήν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας, συγκεκριμένα ὅτι ἡ πολωνική *Partei*vorstand εἶναι Vorstand *χωρίς* Κόμμα. Στή Βαρσοβία, τήν πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας, αὐτή ἡ Vorstand ἀντιπροσωπεύει *πιά ὄχι* τήν ἐπιτροπή τῆς Βαρσοβίας, ἀλλά μιά εἰκονική ὁμαδούλα της. Οἱ γερμανοί σύντροφοι σύντομα θά πληροφορηθοῦν λεπτομερειακά γιά ὅλο τό ζήτημα. Τά μέλη τοῦ ρωσικοῦ σ.—δ. Κόμματος ξέρουν γι' αὐτό τό ζήτημα, ὑπάρχει ἤδη μιά *ὁλόκληρη φιλολογία* καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ μάταια προσπαθεῖ νά τήν ἀποσιωπήσει (totzuschweigen) στή Διεθνή!

Καί νά, ὅταν ὁ Ράντεκ ἐκδηλώθηκε πολιτικά ἐνάντια στή λεγόμενη Parteivorstand *(χωρίς* Κόμμα), ἡ ἴδια ἡ «Parteivorstand *ἐπινοεῖ* «δίκη» κατά τοῦ Ράντεκ γιά μιά «ὑπόθεση» —ἀκοῦστε!— τοῦ *1906!*

Νά ποῦ βρίσκεται ἡ οὐσία ὅλης τῆς ὑπόθεσης, νά τί προσπαθεῖ wegzuschwatzen *** ἡ illustre **** Ρόζα μας!

Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ καί ἡ «Partei»vorstand της κάνουν τώρα πρωτοφανή λυσσαλέο πόλεμο κατά τῶν καλύτερων στελεχῶν τοῦ ἴδιου τοῦ Κόμματός τους, φτάνοντας σέ τέτια προστυχιά, πού νά τούς ὑποπτεύεται γιά σύνδεση μέ τήν ἀσφάλεια. Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ

* — βόμβα πού βρωμᾶ. *Ἡ Σύντ.*

** — σιχαμερή, αἰσχρή. *Ἡ Σύντ.*

*** — φλυαρῶ, γλωσσοκοπανῶ. *Ἡ Σύντ.*

**** — διάσημη. *Ἡ Σύντ.*

καί ἡ «Partei»vorstand χάσανε τά λογικά τους, διεξάγοντας ἕναν *τέτιο* πόλεμο ἐνάντια στούς πολιτικούς ἀντιπάλους τους.

Στ' ἀλήθεια, δέν εἶναι φανερό τώρα, γιατί ἐγώ, χωρίς νά ἐμβαθύνω στήν *οὐσία* τῆς «ὑπόθεσης Ράντεκ», θεωρῶ καθῆκον μου νά δηλώσω: ἡ *οὐσία* τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς εἶναι ἡ πολιτική ἐκδίκηση τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ καί τῆς «Partei»vorstand της.

Ὁ Τουργκένιεφ στή ρωσική φιλολογία ἀπό καιρό χαρακτήρισε αὐτές τίς μεθόδους. Ἕνας παλιός ἀπατεώνας, ἔγραφε ὁ Τουργκένιεφ, ἔδινε κάποτε σοφές συμβουλές: ὅταν κάνεις προστυχιά, φώναζε περισσότερο ἀπ' ὅλους γιά τήν ποταπότητα αὐτῶν συγκεκριμένα τῶν πράξεων πού ἐσύ κάνεις. Ὅταν ληστεύεις τό δημόσιο ταμεῖο, φώναζε περισσότερο ἀπ' ὅλους γιά τήν αἰσχρότητα τῆς ληστείας τοῦ δημόσιου ταμείου...

Ὅταν ἡ πολωνική «Partei»vorstand ξέπεσε ὥς τήν ἐπανάληψη τῶν μεθόδων τοῦ Μάρτοφ κατά τοῦ συντρ. Ράντεκ, — αὐτή ἡ «Partei»vorstand ἔστειλε τήν Ρόζα Λούξεμπουργκ στήν «Vorwärts» γιά νά φωνάζει πιό δυνατά γιά τήν ποταπότητα τοῦ Μάρτοφ!... Es ist eine alte Geschichte *, ἀλλά γιά μᾶς, τούς ρώσους ἐμιγκρέδες, ist sie leider gar nicht «neu» **...

Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ προσπαθεῖ νά πείσει τούς γερμανούς ἀναγνῶστες ὅτι ὁ σύντρ. Ράντεκ «nie die geringste Rolle gespielt hat» *** κτλ., κτλ. Εἶμαι ὑποχρεωμένος σέ ἀπάντηση σ' αὐτά τά elenden Altweiberklatsch **** νά ἐπιβεβαιώσω τό *ἐξακριβωμένο γεγονός:* ὁ σ. Ράντεκ καί τό 1909 καί τό 1910 ἐργάστηκε πολύ καί μέ ἐπιτυχία σάν συνεργάτης τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου τοῦ σ.—δ. Κόμματος τῆς Ρωσίας. Ἤμουν ἕνας ἀπό τούς διευθυντές τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου καί δέν μπορῶ νά ἀφήσω χωρίς ἀπάντηση τό μοχθηρό κουτσομπολιό τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ.

Γιά νά ἀμαυρώσει τόν σ. Ράντεκ, ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ αὐτοεπαινεῖται κάτω ἀπό τό ὄνομα τῶν «polnische Wortführer» *****. Ὑπαινίσσεται γιά ἀστάθεια der «taktischen» Ideen ****** τοῦ σύντρ. Ράντεκ.

Θά τό πῶ ἀνοιχτά ὅτι θεωρῶ αὐτή τήν ἀστάθεια, αὐτή τήν ἑτοιμότητα γιά «εἰρήνη» μέ τούς ρώσους λικβινταριστές — μεγάλο

* — Αὐτό εἶναι παλιά ἱστορία. *Ἡ Σύντ.*

** — αὐτή, δυστυχῶς, δέν εἶναι καθόλου «νέα». *Ἡ Σύντ.*

*** — «δέν ἔπαιξε ποτέ οὔτε καί τόν παραμικρό ρόλο». *Ἡ Σύντ.*

**** — ἐλεεινά γυναικεῖα κουτσομπολιά. *Ἡ Σύντ.*

***** — «πολωνοί ἐκπρόσωποι». *Ἡ Σύντ.*

****** — τῶν ἰδεῶν «τακτικῆς». *Ἡ Σύντ.*

σφάλμα τοῦ σύντρ. Ράντεκ. Ὅμως νομίζω ὅτι πιό συγχωρητέο εἶναι ἕνα τέτιο σφάλμα γιά ἕναν συνεργάτη πού δέν εὐθύνεται γιά τήν πολιτική τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ, παρά γιά *μέλη* τῆς ΚΕ καί τοῦ ΚΟ. Καί ἀνάμεσα στούς περιβόητους «πολωνούς Wortführern» τόν ἐπικρατέστερο ρόλο παίζουν πάντα τέτιοι πασίγνωστοι «Intrigenführer» *, ὅπως ὁ Τίσκα, καί ἡ *ἀστάθειά* τους προξενοῦσε τεράστια ζημιά σέ ὅλο τό Κόμμα.

Γιά νά μή θεωρηθεῖ ὅτι δέν ἔχουν βάση αὐτά πού λέω, θά ἀναφέρω δυό παραδείγματα. Τό Γενάρη τοῦ 1910 ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας *ὁμόφωνα* καταδίκασε τό λικβινταρισμό. Τό μοναδικό μέρος τῆς ἀπόφασης πού ἄνοιγε Tür und Thor ** στόν ὀπορτουνισμό (ἡ λεγόμενη § 1), εἶχε ψηφιστεῖ μέ πρωτοβουλία τοῦ Τίσκα. Τί θά πεῖ γι' αὐτό ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ; Δέν βάζει ἄραγε στό νοῦ της νά ὑποστηρίξει αὐτή τήν § 1 ἀπό τή σκοπιά τῆς «radikale Richtung»; ***

Ὅταν τήν ἄνοιξη τοῦ 1911 οἱ μπολσεβίκοι βγῆκαν ἀπό τό λεγόμενο Γραφεῖο Ἐξωτερικοῦ τῆς ΚΕ λόγω τῆς διάλυσης τῆς ΚΕ ἀπό τούς λικβινταριστές, οἱ πολωνοί γιά *μῆνες ἀκόμη* ἔμειναν στό ὄργανο αὐτό *μαζί* μέ τούς μπουντιστές καί τούς λεττονούς [580], γιά τούς ὁποίους τότε *ἀκόμη* (sogar) καί ὁ Πλεχάνοφ ἔγραφε: «Diese Parteiinstitution, die zum Werkzeug in den Händen einer Gruppe von Leuten geworden war, die die Partei liquidieren wollten und die daher der Sache des russischen Proletariats großen Schaden zuzufügen drohte, konnte diesem nur einen Gefallen erweisen: nämlich das Zeitliche segnen» (Σημείωση.: «Tagebuch eines S. D.» 2 Beilage zu N 15, S, 1, zitiert in der Schrift: «Der Anonymus aus dem *«Vorwärts»* und die Sachlage in der Soz. Dem. Arb. P. Rußlands»; diese Schrift wurde in die Redaktionen aller s. d. Blätter in Deutschland gesandt) ****.

Ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ νά κρίνει ἀπό τά στοιχεῖα αὐτά, ἄν ὑπάρχει πολύ ἀλήθεια στά καυχησιάρικα λόγια τῆς Ρόζας Λούξεμ-

---

*— «μηχανοράφοι». *Ἡ Σύντ.*

**— πόρτες καί παράθυρα. *Ἡ Σύντ.*

***— τῆς «ριζοσπαστικῆς κατεύθυνσης». *Ἡ Σύντ.*

****— «Αὐτό τό κομματικό ὄργανο, πού ἔγινε ὅπλο στά χέρια τῶν κυρίων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδίωκαν νά διαλύσουν τό Κόμμα, πράγμα πού ἀπειλοῦσε νά προξενήσει μεγάλη ζημιά στήν ὑπόθεση τῆς Ρωσικῆς σοσιαλδημοκρατίας, μποροῦσε νά προσφέρει στό ἐπαναστατικό προλεταριάτο μιά μόνο ὑπηρεσία: νά πεθάνει ἔγκαιρα» (Σημείωση: «Ντιεβνίκ Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα», 2ο παράρτημα στό τεῦχ. 15, σελ. 1, παρατίθεται στό ἄρθρο «Ὁ ἀνώνυμος ἀπό τή «Vorwarts» καί ἡ κατάσταση στό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας», αὐτό τό ἄρθρο στάλθηκε σέ ὅλες τίς Συντακτικές ἐπιτροπές τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν ἐφημερίδων τῆς Γερμανίας). *Ἡ Σύντ.*

πουργκ, ὅτι τάχα οἱ πολωνοί «mit starker Faust die liquidatorische Richtung in Rußland niederzuhalten geholfen haben» *.

Στήν πραγματικότητα οἱ πολωνοί περισσότερο *ἐμπόδιζαν* μέ τίς μηχανοραφίες τους τήν πάλη ἐνάντια σ' αὐτή τήν «Richtung» **. Μέχρι τώρα, 8 μῆνες μετά ἀπό τήν *ἐπίσημη* διαγραφή ἀπό τό Κόμμα μιᾶς *ὁρισμένης* ὁμάδας λικβινταριστῶν (περιοδικό *«Νάσα Ζαριά»)* [581], οἱ περιβόητοι «polnische Wortführer» δέν μπόρεσαν νά δόσουν *καθαρή* ἀπάντηση, ἄν ἐπιθυμοῦν «εἰρήνη» μέ *αὐτή* τήν ὁμάδα ἤ ὄχι. Βέβαια, νά δόσουν καθαρή ἀπάντηση, δέν εἶναι τόσο εὔκολο, ὅπως τό νά κάνεις λογοκλοπή σήμερα ἀπό τούς ἀντιλικβινταριστές, αὔριο ἀπό τούς λικβινταριστές καί στή βάση αὐτή νά κηρύσσεις τόν ἑαυτό σου *«πάνω»* ἀπό τίς δυό «φράξιες»!

Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ ἐπωφελεῖται τῆς «εὐκαιρίας Ράντεκ» γιά νά πείσει τούς γερμανούς ἀναγνῶστες ὅτι τάχα, ἀπό τό «russische Partei» *** δέν ἔμεινε τίποτε, «außer Trümmern» ****.

Ἀπαντώντας σ' αὐτό, εἶμαι ἀναγκασμένος νά διαπιστώσω ἀκριβῆ στοιχεῖα. Τό «Trümmer» εἶναι ἡ πολωνική «Partei»vorstand, ἀφοῦ αὐτή *δέν ἀνήκει* πιά ὁλόκληρο χρόνο στό Κόμμα. Ἤδη ἕνα χρόνο *δέν βρίσκεται* σέ ὀργανωτική σύνδεση οὔτε μέ τήν ΚΕ τοῦ Κόμματος, ἡ ὁποία ἐκλέχτηκε στή συνδιάσκεψη τοῦ Γενάρη 1912 [582], οὔτε καί μέ τή λεγόμενη «Ὀργανωτική ἐπιτροπή» τῶν λικβινταριστῶν.

Ἀφοῦ ἀπελευθερώθηκε ἀπό τούς λικβινταριστές καί τούς μηχανοράφους τῆς πολωνικῆς «Partei»vorstand, τό Κόμμα τοῦ ρωσικοῦ σ.—δ. προλεταριάτου τόσο λίγο μοιάζει μέ Trümmer, γιατί ἀκριβῶς ἀπό τό Γενάρη τοῦ 1912 αὐτό ἀναπτύσσεται μέ ἐξαιρετική ἐπιτυχία. Ἐπειδή μερικοί — καί κάποτε, δυστυχῶς, μέ ἐπιρροή σύντροφοι ἀπό τό γερμανικό Κόμμα ἀκοῦνε συχνά προκατειλημμένες ἀφηγήσεις καί Klatsch ***** τῶν Wortführer des polnischen «Partei»vorstandes****** πού βρίσκονται ἔξω ἀπό τό Κόμμα, γι' αὐτό θά περιοριστῶ σέ σύντομη ἀναφορά τῶν γεγονότων.

Μοναδικό ἔκδηλο *κριτήριο* (Maßstab) τῆς ἐπιροῆς τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Ρωσίας καί τῶν δεσμῶν τους μέ τίς ἐργατικές μάζες

* — «μέ γερή γροθιά βοήθησαν νά συντριβεῖ ἡ λικβινταριστική κατεύθυνση στή Ρωσία». *Ἡ Σύντ.*

** — κατεύθυνση. *Ἡ Σύντ.*

*** — ρωσικό κόμμα. *Ἡ Σύντ.*

**** — ἐκτός ἀπό συντρίμια. *Ἡ Σύντ.*

***** — κουτσομπολιά. *Ἡ Σύντ.*

****** — ἐκπρόσωποι τῆς «Γενικῆς» Διοίκησης τῆς Πολωνίας. *Ἡ Σύντ.*

εἶναι οἱ νόμιμες μαρξιστικές ἐφημερίδες. Στή Ρωσία ἐκπροσωποῦνται *μόνο* 2 «ρεύματα»: τό Κόμμα καί οἱ λικβινταριστές. Οἱ ὑπόλοιποι ὅλοι εἶναι Schwindel *.

Οἱ λικβινταριστές ἔκδοσαν στό πρῶτο μισό τοῦ 1912 21 φύλλα ἐφημερίδας, οἱ ἀντιλικβινταριστές — 100. Γιά 2 μῆνες τοῦ δεύτερου μισοῦ (Ἰούλη καί Αὐγούστου): οἱ πρῶτοι — 4, οἱ δεύτεροι — 60. Οἱ πρῶτοι σέ 8 μῆνες (I — VIII (1912) μπόρεσαν νά δημοσιεύσουν στοιχεῖα γιά ἄμεση βοήθεια ἀπό *16* ἐργατικές ὁμάδες, οἱ δεύτεροι — ἀπό *551* **.

Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ μέ τίς ἀφηγήσεις της γιά «Trümmer» ἄς δοκιμάσει νά διαψεύσει αὐτά τά στοιχεῖα.

Οἱ ἀφηγήσεις τῶν des polnischen «Partei»vorstands γιά τό ρωσικό Κόμμα εἶναι ἀκόμη λιγότερο ἄξιες ἐμπιστοσύνης ἀπ' ὅ,τι οἱ ἀφηγήσεις τους γιά τόν Ράντεκ.

Ν. Λένιν

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 4 (17) τοῦ Σεπτέμβρη 1912

Πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1964 στό περιοδικό «International Review of Social History». Volume IX. Part 3

Στή ρωσική γλώσσα δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΛΙΚΒΙΝΤΑΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗ «LEIPZIGER VOLKSZEITUNG» [583]

Στήν «Volkszeitung» ***, ἀρ. φύλ. 226 τῆς 28 τοῦ Σεπτέμβρη ἐ.ἔ., δημοσιεύτηκε σημείωμα γιά τή «συνδιάσκεψη τῶν ὀργανώσεων τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας», στηριγμένο, δυστυχῶς, σέ μονόπλευρα καί ἀνεξέλεγκτα στοιχεῖα.

Θεωροῦμε ἀναγκαῖο νά τονίσουμε ὅτι ἡ ἀναφερόμενη συνδιάσκεψη στήν πραγματικότητα σέ καμιά περίπτωση δέν ἦταν συνδιά-

*— κατεργαριά, ἀπάτη. *Ἡ Σύντ.*

**— Vgl. die Schrift «Zur gegenwartigen Sachlage in der Soz. Dem. A. P. Rußlands». Leipzig 1912. Diese Schrift gelangt jetzt in Chemnitz zur Verteilung an die Delegierte der Partei. (παράβαλε μέ τό ἄρθρο «Σχετικά μέ τή σημερινή κατάσταση στό Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας». Λειψία 1912. Τό ἄρθρο αὐτό ὑπάρχει αὐτή τή στιγμή στό Χέμνιτς γιά νά διανεμηθεῖ στούς ἀντιπροσώπους τοῦ Κόμματος. *Ἡ Σύντ.*

*** — Πρόκειται γιά τήν «Leipziger Volkszeitung». *Ἡ Σύντ.*

σκεψη τῶν ρωσικῶν κομματικῶν ὀργανώσεων. Τά ἐργατικά κέντρα τῆς Ρωσίας γενικά δέν ἀντιπροσωπεύτηκαν στή συνδιάσκεψη αὐτή. Ἡ Πετρούπολη ἀντιπροσωπεύτηκε ἀπό λικβινταριστές τῆς λεγόμενης ὁμάδας πρωτοβουλίας [584], οἱ ὁποῖοι δέν ἀνήκουν στό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα καί διεξάγουν ἐνάντια σ' αὐτό λυσσαλέα πάλη στό περιοδικό καί τήν ἐφημερίδα τους [585]. Ἡ Μόσχα ἀντιπροσωπεύτηκε μόνο μέ ἕναν ἀντιπρόσωπο ἀπό ἀσήμαντο μέρος τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης, καί μάλιστα αὐτός πῆρε προστακτική ἐντολή νά ὑποστηρίζει τήν κομματική γραμμή τῆς συνδιάσκεψης, πού συνῆλθε τό Γενάρη τοῦ 1912[586]. Ὅλη ἡ ὑπόλοιπη Ρωσία (τό Κίεβο, τό Αἰκατερινοσλάβ, τό Χάρκοβο, οἱ περιοχές τοῦ Βόλγα καί τῶν Οὐραλίων, ἡ Κεντρική βιομηχανική περιοχή, ἡ περιοχή τοῦ Ντόν καί πολλές ἀκόμη γενικά δέν ἀντιπροσωπεύτηκαν, ἄν ἐξαιρέσουμε τό Κρασνογιάρσκ καί τή Σεβαστούπολη, ὅμως γιά τό ὅτι σ' αὐτές τίς πόλεις ὑπάρχουν κάποιες ὀργανώσεις στό Κόμμα ἔγινε γνωστό μόνο ἀπό τά περιοδικά τῶν λικβινταριστῶν καί ἀπό τήν ἔκθεση γιά τή «συνδιάσκεψη».

Βέβαια, ἀπό καιρό δέν ἦταν μυστικό γιά τό Κόμμα ὅτι ἀπό μιά ὁμάδα τῶν λικβινταριστῶν γίνεται ἀπόπειρα νά συγκαλέσει συνδιάσκεψη, συγκεκριμένα μέ τή βοήθεια τῆς Μπούντ [587] πού στήν οὐσία δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τήν πραγματική *ρωσική* σοσιαλδημοκρατική δουλιά στή Ρωσία. (Γιά κατατόπιση τῶν γερμανῶν ἀναγνωστῶν πρέπει νά ὑπενθυμίσω ὅτι, ὅταν μιλοῦν γιά κομματική δουλιά στή *Ρωσία*, ἡ «Μπούντ», ἡ σφαίρα δράσης τῆς ὁποίας περιορίζεται ἀποκλειστικά στό ἑβραϊκό προλεταριάτο, δέν συμπεριλαμβάνεται σ' αὐτή.) Ὁ πραγματικός χαρακτήρας αὐτῆς τῆς ἀπόπειρας ὡστόσο ἦταν τόσο σαφής, πού ὁ σύντροφος Πλεχάνοφ στήν πρόταση νά πάει στή συνδιάσκεψη ἀπάντησε ὅτι δέν τό κάνει αὐτό ὄχι μόνο γιατί θεωρεῖ τή «συνδιάσκεψη» αὐτή μονόπλευρη, ἀλλά καί γιατί σ' αὐτή δεν συμμετέχουν οὔτε «κομματικά στοιχεῖα», οὔτε «ἀντικομματικά στοιχεῖα». Ἔτσι, κυριολεκτικά, εἶχε ἀναφερθεῖ στήν ἔκθεση ἐκείνη, πού εἶχε δημοσιευτεῖ ἀπό τήν ὀργανωτική ἐπιτροπή τῆς συνδιάσκεψης τῶν λικβινταριστῶν τό Σεπτέμβρη τοῦ 1912. Ὅμως αὐτά τά λόγια τοῦ *οὐδέτερου* συντρόφου Πλεχάνοφ *λείπουν* στή γερμανική ἔκθεση πού ἔκανε τήν ἐμφάνισή της στήν «Volkszeitung», ἀρ. φύλ. 226 τῆς 28 τοῦ Σεπτέμβρη ἐ.ἔ. Ρωτᾶμε τώρα κάθε γερμανό σύντροφο, θά μπορεῖ μήπως νά θεωρηθεῖ

εὐσυνείδητη αὐτή ἡ ἔκθεση; Ἀκόμη ἀπό τό περιβάλλον τῶν ὁμάδων ἐκείνων τοῦ ἐξωτερικοῦ πού ἔδοσαν ἐπίσημη συγκατάθεση γιά τή σύγκληση τῆς συνδιάσκεψης *ἀπό κοινοῦ* μέ τούς λικβινταριστές, ὁ πρώην βουλευτής τῆς ΙΙ Δούμας Ἀλέξινσκι, ἐκπρόσωπος τῆς ὁμάδας «Βπεριόντ» [588], *ἀποχώρησε ἀπ' αὐτή* σέ ἔνδειξη ἀνοιχτῆς ἀντιπολίτευσης πρός τήν κομματική συνδιάσκεψη τῶν λικβινταριστῶν, γιατί δέν τή θεωροῦσε ἁρμόδια κομματική συνδιάσκεψη.

Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι, ἔστω καί μέ δυό μόνο λόγια, νά αναφέρουμε ἀκόμη τό ἀκόλουθο. Σέ διάστημα μισοῦ χρόνου (ἀπό τήν 1η τοῦ Γενάρη ὥς τίς 30 τοῦ Ἰούνη 1912) οἱ ἀντιλικβινταριστικές ἐφημερίδες τῆς Πετρούπολης «Ζβεζντά» καί «Πράβντα» συνένωσαν 550 ἐργατικές ὁμάδες, ἐνῶ οἱ λικβινταριστές μόνο 16. Ἡ νέα ἐφημερίδα τῶν τελευταίων, ἡ «Λούτς» [589], ἀκόμη ἀπό τήν ἐμφάνισή της ἔγινε δεκτή ἀπό τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης ἐχθρικά, σάν ἀπόπειρα νά φέρει διάσπαση στό Κόμμα. Κατά τίς ἐκλογές τῶν ἐργατῶν πληρεξουσίων (ἐκλογές στήν ἐργατική κουρία τῆς Δούμας) γιά τή Δούμα στίς 16 (29) τοῦ Σεπτέμβρη ἐ.ἔ. οἱ λικβινταριστές ἔπαθαν πλήρη ἥττα. Ἡ ὁμάδα πού συγκάλεσε αὐτή τήν ἰδιωτική συνδιάσκεψη τῶν λικβινταριστῶν, πού παλεύουν κατά τοῦ Κόμματος, δέν μπόρεσε ὡστόσο παρόλα τά διαφημιστικά μέσα νά σπείρει τή σύγχυση στίς ὀργανώσεις τῆς Ρωσίας. Τώρα αὐτή κάνει σπασμωδικές ἀπόπειρες, μέ τή βοήθεια τῶν ἴδιων διαφημιστικῶν μέσων, νά πληροφορήσει ἐσφαλμένα, τουλάχιστον, τούς γερμανούς συντρόφους.

Διαμαρτυρόμαστε μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο ἐνάντια σ' αὐτό, ταυτόχρονα τονίζουμε ὅτι ἡ ἀνώνυμη ἐνημέρωση ἀπό τούς λικβινταριστές θά φέρει σύγχυση στούς γερμανούς συντρόφους, ὥσπου οἱ σύντροφοι αὐτοί δέν ἀπαιτήσουν ἀπό τούς «ἐνημερωτές» νά μιλήσουν δημόσια μέ τά δικά τους ὀνόματα καί μέ ἀποδείξεις στά χέρια.

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος τῆς Ρωσίας

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 16 (29) τοῦ Σεπτέμβρη 1912

Δημοσιεύτηκε στίς 1 τοῦ Ὀχτώβρη στήν ἐφημερίδα «Leipziger Volkszeitung», ἀρ. φύλ. 235

Στή ρωσική γλώσσα δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1963 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 111

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Leipziger Volkszeitung» Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ «ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ IV ΔΟΥΜΑ» [590]

Τό κρατικό πραξικόπημα τῆς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1907 ἐγκαινίασε τήν ἐποχή τῆς ἀντεπανάστασης στή Ρωσία [591]. Εἶναι γνωστό ποιές δικαστικές καί διοικητικές αὐθαιρεσίες, ποιές διώξεις καί βασανιστήρια τῶν καταδικασμένων σέ κάτεργα ὁλοκλήρωσε αὐτός ὁ θρίαμβος τοῦ τσαρισμοῦ.

Τά ἀνώτατα στρώματα τῆς ἀστικῆς τάξης, τρομαγμένα ἀπό τήν ἐπανάσταση, ὑποστήριξαν τούς ἀντεπαναστάτες εὐγενεῖς. Ὁ τσαρισμός πίστευε ὅτι θά βρεῖ τή βοήθεια καί τήν ὑποστήριξη τῶν ἀντεπαναστατικῶν στοιχείων τῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν τσιφλικάδων.

Ὁ ἐκλογικός νόμος τῆς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1907 ἀποτελεῖ παράδειγμα αἰσχρῆς πλαστογράφησης. Νά μερικά στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν αὐτόν τό νόμο:

Ὁ πληθυσμός διαιρέθηκε σέ «κουρίες»: τσιφλικάδες, κάτοικοι τῆς πόλης πρώτης καί δεύτερης κατηγορίας, ἀγρότες, κοζάκοι, ἐργάτες. Οἱ ἐκλέκτορες πού ἐκλέχτηκαν χωριστά κατά κουρίες (κάποτε ὄχι ἄμεσα, ἀλλά μέσω πληρεξουσίων) ταξινομοῦνται ἀπό τήν κυβέρνηση κατά ἐκλογικές συνελεύσεις τῶν κυβερνείων καί οἱ τελευταῖες αὐτές ἐκλέγουν τούς βουλευτές στή Δούμα.

Ὁ νόμος κατανέμει τόν ἀριθμό τῶν ἐκλεκτόρων μέ τέτιο τρόπο, ὥστε προκαταβολικά τήν πλειοψηφία στίς ἐκλογικές συνελεύσεις σέ 28 κυβερνεῖα (ἀπό τά 50) παίρνουν μόνο τσιφλικάδες, καί στίς ἄλλες οἱ ἐκλέκτορες τῆς πρώτης κουρίας τῆς πόλης (οἱ μεγάλοι καπιταλιστές).

Ἡ γενική εἰκόνα εἶναι ἡ ἀκόλουθη: 200.000 εὐγενεῖς στέλνουν στίς ἐκλογικές συνελεύσεις τῶν 53 κυβερνείων 2594 ἐκλέκτορες, δηλαδή τό 49,4% τοῦ συνόλου τῶν ἐκλεκτόρων· ½ ἑκατομμύριο ἤ γύρω σ' αὐτό καπιταλιστές τῆς πρώτης κουρίας τῆς πόλης διαθέτουν 788 ἐκλέκτορες (15%)· γύρω στά 8 ἑκατομμύρια πολίτες τῆς δεύτερης κουρίας τῆς πόλης στέλνουν 590 ἐκλέκτορες (11,2%)· περίπου 70 ἑκατομμύρια ἀγρότες καί κοζάκοι διαθέτουν 1168 ἐκλέκτορες (22,2%) καί γύρω στά 12 ἑκατομμύρια ἐργάτες — 112 ἐκλέκτορες (2,1%).

Δέν εἶναι περίεργο πού ἕνας παρόμοιος ἐκλογικός νόμος δίνει «μαύρη», ἀντεπαναστατική Δούμα — μιά πραγματική «Cham-

bre introuvable»[592]. Ὅμως τό περίεργο εἶναι ὅτι ὄχι μόνο οἱ ἀστοί φιλελεύθεροι, ἀλλά ἀκόμη καί οἱ σοσιαλδημοκράτες, παρ' ὅλα αὐτά, μπόρεσαν νά στείλουν τούς ἐκπροσώπους τους στή Δούμα αὐτή.

Στήν ἐργατική κουρία ὅλοι οἱ ἐκλέκτορες εἶναι σοσιαλδημοκράτες. Οἱ ἀκραῖοι ἀντιδραστικοί εὐγενεῖς, πού διαθέτουν τήν πλειοψηφία στίς ἐκλογικές συνελεύσεις τῶν κυβερνείων, ὑποχρεώθηκαν νά ἀνεχθοῦν τούς σοσιαλδημοκράτες (σέ ἕξι κυβερνεῖα ὁ νόμος ὑποχρεώνει νά ἐκλεγεῖ ἕνας βουλευτής ἀπό τούς ἐργάτες· στά ἄλλα κυβερνεῖα οἱ σοσιαλδημοκράτες παίρνουν πληρεξούσια σέ συμφωνία μέ τούς φιλελεύθερους).

Στήν τρίτη Δούμα κυριαρχοῦσε τό Κόμμα τῶν ὀχτωβριστῶν — τό Κόμμα τῶν ἀντιδραστικῶν εὐγενῶν καί τῶν μεγάλων καπιταλιστῶν, πειθήνιων στόν τσαρισμό. Ἀλλά ἀκόμη καί αὐτοί οἱ «δοῦλοι» δέν μπόρεσαν νά ἱκανοποιήσουν τήν αὐλική κλίκα τοῦ Νικολάου Β΄, αὐτή τή μαύρη συμμορία πού ὀργανώνει τά πογκρόμ καί τίς ἀπόπειρες δολοφονίας κατά τῶν βουλευτῶν τῆς ἀντιπολίτευσης.

Ἡ κυβέρνηση πού νόθευε τίς ἐκλογές γιά νά φέρει στήν τρίτη Δούμα τούς ὀχτωβριστές, νοθεύει τώρα τίς ἐκλογές γιά νά στείλει στήν τέταρτη Δούμα πιό «νομιμόφρονα» κόμματα: τῶν «ἐθνικιστῶν» καί τῶν «ἀκροδεξιῶν».

Ἡ πίεση ξεπέρασε ὅλα τά ὅρια. Οἱ παπάδες πῆραν ἐντολή νά πάρουν μαζικά μέρος στίς ἐκλογές καί νά ἐκλέξουν δεξιούς· συλλήψεις ὑποψηφίων τῆς ἀντιπολίτευσης, πρόστιμα στόν Τύπο, κλείσιμο ἐφημερίδων, διαγραφή τῶν ὕποπτων ἀπό τούς ἐκλογικούς καταλόγους — ὅλα αὐτά ἐφαρμόστηκαν μέ τέτιο κυνισμό, πού ἀκόμη δεξιοί καί εὐγενεῖς διαμαρτυρήθηκαν.

Σάν ἀποτέλεσμα ἔχουμε ἀκόμη πιό «μαύρη», ἀκόμη πιό δεξιά Δούμα, ὅμως νικημένοι σήμερα εἶναι οἱ ὀχτωβριστές. Ἡ φιλελεύθερη ἀντιπολίτευση καί ἡ ἐπαναστατική δημοκρατία (οἱ σοσιαλδημοκράτες ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ἀστοί δημοκράτες) σχεδόν διατήρησαν τό status quo.

Τά τελευταῖα στοιχεῖα γιά τούς 438 (ἀπό τούς 442 ἐκλεγμένους) βουλευτές τῆς τέταρτης Δούμας μᾶς ἐπιτρέπουν νά κάνουμε τίς παρακάτω συγκρίσεις:

Δημοκρατία:	III Δούμα	IV Δούμα	
σοσιαλδημοκράτες..................	13	14	
τρουντοβίκοι..........................	14	11	25
Φιλελεύθεροι:			
καντέτοι..................................	52	61	
προοδευτικοί..........................	36	33	
πολωνοί..................................	18	14	
μουσουλμάνοι.........................	9	5	113
Δεξιοί:			
όχτωβριστές...........................	131	79	
έθνικιστές...............................	91	74	
ἄκρως δεξιοί..........................	46	140	293
'Ακομμάτιστοι........................	27	7	
Σύνολο..................	437	438	

"Ας συμπληρώσουμε ἀκόμη μερικά λόγια, γιά νά ἐξηγήσουμε καλύτερα τήν ὀνομασία καί τήν ταξινόμηση τῶν κομμάτων:

Σοσιαλδημοκράτες: Σοσιαλδημοκρατικό ἐργατικό κόμμα τῆς Ρωσίας. Τρουντοβίκοι: ἀγροτική δημοκρατία, δηλαδή ἐπαναστατική ἀστική δημοκρατία, τό πρόγραμμα τῆς ὁποίας συμπεριλαμβάνει καί τήν ἀπαλλοτρίωση τῶν εὐγενῶν. Καντέτοι: Συνταγματικό δημοκρατικό κόμμα, στήν πραγματικότητα ἀντεπαναστατικό φιλελεύθερο ἀστικό κόμμα. Προοδευτικοί: οἱ ἴδιοι οἱ φιλελεύθεροι, μόνο λίγο πιό μετριοπαθεῖς. Πολωνοί και μουσουλμάνοι — τό ἴδιο, ὅμως ἐθνικές ὁμάδες. Γενικά ἡ ἀντιπολίτευση ἀποτελεῖται ἀπό 25 δημοκράτες καί 113 φιλελεύθερους εἴτε 138 βουλευτές (142 στήν τρίτη Δούμα).

Τά κυβερνητικά κόμματα: οἱ ὀχτωβριστές, σπάνια καί στά κρυφά μιλοῦν γιά Σύνταγμα. Οἱ ἐθνικιστές ποτέ δέν μιλοῦν γιά Σύνταγμα. Οἱ δεξιοί εἶναι ἀνοιχτά ὑπέρ τῆς ἐπιστροφῆς στήν ἀπολυταρχία καί ἐνάντια στό Σύνταγμα. Ἡ νοθεία σπρώχνει στήν ἀντιπολίτευση ὄχι μόνο τούς ὀχτωβριστές, ἀλλά ἀκόμη καί μέρος τῶν ἐθνικιστῶν.

Ὁσοναφορᾶ τούς σοσιαλδημοκράτες, ἔχουν μέχρι τώρα ἐκλεγεῖ:

"Εξι βουλευτές τῆς ἐργατικῆς κουρίας εἶναι σοσιαλδημοκράτες: ὁ Μπαντάγεφ ἀπό τήν Πετρούπολη, ὁ Μαλινόβσκι ἀπό τή Μόσχα, ὁ Σαμόιλοφ ἀπό τό Βλαντίμιρ, ὁ Σάγκοφ ἀπό τήν Κοστρομά, ὁ Μουράνοφ ἀπό τό Χάρκοβο, ὁ Πετρόβσκι ἀπό τό

Αἰκατερινοσλάβ. Καί οἱ ἕξι εἶναι ἐργάτες. Μετά, σοσιαλδημοκράτες βγῆκαν σέ τρία κυβερνεῖα χάρη στή συμφωνία τῶν δημοκρατῶν, (σοσιαλιστῶν καί τρουντοβίκων) μέ τούς φιλελεύθερους ἐνάντια στούς δεξιούς. Ἔτσι βγῆκαν: ὁ Χάουστοφ ἀπό τήν Οὐφά, ὁ Μπουριάνοφ ἀπό τό κυβερνεῖο τῆς Ταυρίδας, ὁ Τουλιακόφ ἀπό τήν περιοχή τοῦ Ντόν. Μετά ἀκόμη τρεῖς σοσιαλδημοκράτες βγῆκαν στόν Καύκασο: ὁ Τσχεΐζε, ὁ Τσχενκέλι καί ὁ Σκόμπελιεφ, ὁ τελευταῖος ἐκλέχθηκε ἀπό τό ρωσικό πληθυσμό τοῦ Καυκάσου.

Δυό σοσιαλδημοκράτες βγῆκαν στή Σιβηρία: ὁ Ρουσάνοφ καί ἀπό τήν περιοχή τοῦ Ἀμούρ ὁ Ρίσλεφ.

Συμπληρώνουμε ἀκόμη ὅτι ἡ ἐκλογή ἑνός ἀκόμη σοσιαλδημοκράτη στό κυβερνεῖο τοῦ Ἰρκούτσκ (Σιβηρία) εἶχε σχεδόν ἐξασφαλιστεῖ (ἀπό τούς 20 ἐκλέκτορες οἱ 11 ἦταν σοσιαλδημοκράτες). Ὅμως ὁ κυβερνήτης θεώρησε ἄκυρη τήν ἐκλογή ἕξι σοσιαλδημοκρατῶν στήν πόλη Ἰρκούτσκ. Οἱ ἐκλογές ἀκόμη δέν ἔγιναν.

Εἶναι ἀναγκαῖο νά συμπληρωθεῖ ἀκόμη ὅτι στή Βαρσοβία σάν ἀποτέλεσμα τοῦ μπλόκ τῆς Μπούντ καί τοῦ ΠΠΣ ἐκλέχτηκε ὁ βουλευτής Γιαγκέλλο, μέλος τοῦ Πολωνικοῦ σοσιαλιστικοῦ Κόμματος.

Ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα εἶναι προκαταρκτικά. Ἡ πλήρης σύνθεση ὅλων τῶν ὁμάδων τῆς τέταρτης Δούμας, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς ὁμάδας, θά καθοριστεῖ μετά τήν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Δούμας, πού θά γίνει στίς 15 (28) τοῦ Νοέμβρη.

Κρακοβία, 11 τοῦ Νοέμβρη 1912.

Ἐφημερίδα «Le Peuple», ἀρ. φύλ. 325,
20 τοῦ Νοέμβρη 1912
Ὑπογραφή: Ν. Λένιν

Στή ρωσική γλώσσα δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ βιβλίου: «Correspondance entre Lenine et Camille Huysmans. 1905 - 1914», Paris
Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ «ΠΡΙΜΠΟΪ» ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΑΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ [593]

Εἰσαγωγή Χ)) ὑπηρεσίες καί σπουδαῖος ρόλος

Ι Λόγω τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἔργου καί τῆς ἀναγκαιότητας ἐπί-

σημης ἀναγνώρισης, σωστό εἶναι νά συγκροτηθεῖ *σάν ἐκδοτικό τῆς ΚΕ* πάνω στίς ἀκόλουθες ἀρχές:

α) ἡ ὁμάδα διευθύνει τό διοικητικό-ὀργανωτικό μέρος αὐτόνομα·

β) ὅλα τά βιβλία καί ὑλικά πού δέν εἶναι ἐπείγοντα στέλνονται προκαταρκτικά στήν ΚΕ γιά νά τά βλέπει, ὅταν ὅμως εἶναι ἐπείγοντα ἐκδίδονται χωρίς νά σταλοῦν στήν ΚΕ, ἀλλά μέ δικαίωμα Veto τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ΚΕ.

Σέ περίπτωση διαφωνίας καί ὅταν εἶναι ἀδύνατη ἡ ἐπίτευξη συμφωνίας, νά παραπέμπεται τό ζήτημα γιά ὁριστική λύση σέ ὁλόκληρο τό συμβούλιο τῆς ΚΕ.

Τό ἴδιο πλῆρες συμβούλιο λύνει τό ζήτημα τῆς ἔκδοσης τῶν μπροσούρων σέ περίπτωση διαφωνίας τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ΚΕ μέ τό συμβούλιο τοῦ «Πριμπόι» στά ζητήματα πού ἔχουν σχέση μέ τίς μπροσοῦρες πού ἔρχονται μέσω τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ΚΕ.

γ) Γιά τή διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν τοῦ ἐκδοτικοῦ τῆς ΚΕ διορίζει τόν σύντροφο Χ.

7 τοῦ Αὐγούστου 1913.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1962 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΛΙΚΒΙΝΤΑΡΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ Χ [594]

Ἀφοῦ ἐξετάσαμε τήν ὑπόθεση σχετικά μέ τήν κατηγορία τοῦ ἀσφαλιστικοῦ παράγοντα Χ ἀπό τούς λικβινταριστές στήν ἐφημερίδα τους «Νόβαγια Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἀφοῦ πήραμε ὅλα τά ἔγγραφα στοιχεῖα ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας τῶν λικβινταριστῶν καί ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς «Ζά Πράβντου», πού δημοσίευσε στίς 17 τοῦ Ὀχτώβρη ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς ἀπό *πέντε* μαρξιστικά ἱδρύματα, ἐμεῖς, ἡ Διεύθυνση τῆς τάδε ἕνωσης ἤ συλλόγου, βρίσκουμε τήν ἀπόφαση αὐτή σωστή καί τήν ἐκστρατεία τῶν λικβινταριστῶν συκοφαντική.

Καλοῦμε τούς ἐργάτες νά περιφρουρήσουν τήν ὀργάνωσή τους ἀπό τήν καταστροφή, νά μποϋκοτάρουν τούς συκοφάντες, ἄν αὐτοί δημόσια καί ἀποφασιστικά δέν ἀνακαλέσουν τίς συκοφαντίες τους.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 19 τοῦ Ὀχτώβρη (1 τοῦ Νοέμβρη) 1913

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΖΑ ΠΡΑΒΝΤΟΥ»

Ἔπρεπε νά γράψετε: κ. Κολτσόφ, Ἐσεῖς εἶστε ἐκβιαστής, ὅπως καί ὁ Γκάμμα. Δέν σᾶς ἀπαντῶ. Εἶμαι ἀγανακτισμένος καί σχεδόν ἔξω φρενῶν «γιά τή συζήτηση» μέ τόν Κολτσόφ!! Καί ἕναν τέτιο παλιάνθρωπο νά τόν ἀποκαλέσετε «ἀξιότιμο σύντροφο». Τί εἶναι αὐτό; Πῶς γίνεται αὐτό;; [595]

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Νοέμβρη (8 ἤ 9 τοῦ Δεκέμβρη) 1913
Στάλθηκε ἀπό τήν Κρακοβία στήν Πετρούπολη

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1962 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ» τεῦχ. 1

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΤΣΙΜΜΕΡΒΑΛΝΤ [596]

ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 7 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1915

1

Ὅτι ἡ ὑπόθεση ἐδῶ ἔπρεπε νά φτάσει ὥς τήν πάλη γνωμῶν ἀνάμεσα σέ μᾶς καί στόν Λέντεμπουρ ἦταν πράγμα ἀναπόφευκτο [597]. Εἶμαι ὅμως ὑποχρεωμένος νά διαμαρτυρηθῶ ἐνάντια στίς μεθόδους μέ τίς ὁποῖες ὁ Λέντεμπουρ ἐπιτέθηκε ἐδῶ στόν Ράντεκ. Εἶναι ἀπαράδεκτο νά ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ διακήρυξή μας ὑπογράφηκε μόνο ἀπό ἀνθρώπους πού βρίσκονται σέ ἀσφάλεια. Αὐτή τήν ὑπέγραψαν ἐπίσης οἱ λεττονοί ἀντιπρόσωποι καί ὁ Μπόρχαντ. Παλιό καί τριμμένο εἶναι ἀκόμη τό ἐπιχείρημα μέ τό ὁποῖο ὑποστηρίζουν ὅτι δέν χρειάζεται νά καλοῦνται οἱ μάζες σέ ἐπαναστατικές ἐνέργειες, ἄν ὁ ἴδιος δέν μπορεῖς ἄμεσα νά πάρεις μέρος σ' αὐτές. Ἔπειτα, δέν συμφωνῶ ὅτι δέν πρέπει νά ἀναφέρουμε τά μέσα πάλης. Αὐτό συνέβη σέ ὅλες τίς ἐπαναστατικές περιόδους. Εἶναι ἀπαραίτητο νά καταστήσουμε γνωστά στίς μάζες τά μέσα, γιά νά μπορέσουν νά τά μελετήσουν καί νά τά συζητήσουν. Στή Ρωσία

δρούσαμε πάντα μ' αὐτό τόν τρόπο. Ἀκριβῶς ἡ μελέτη τῶν μέσων πάλης, ἀκόμη στά ἐπαναστατικά χρόνια ἀποτέλεσε τό ἀντικείμενο τῶν συζητήσεων ἀνάμεσα στόν Πλεχάνοφ καί σέ μένα. Ὅταν τό 1847 ἡ ἀντικειμενική ἱστορική κατάσταση ἔβαλε τή Γερμανία μπροστά στήν ἐπανάσταση, ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς ἀπό τό Λονδίνο ἔκαναν ἔκκληση, μέ τήν ὁποία καλοῦσαν νά χρησιμοποιηθεῖ βία [598]. Τό γερμανικό κίνημα βρίσκεται μπροστά στήν ἀπόφαση. Ἄν πραγματικά βρισκόμαστε σήμερα στίς παραμονές τῆς ἐπαναστατικῆς ἐποχῆς, στήν ὁποία οἱ μάζες θά περάσουν στήν ἐπαναστατική πάλη, τότε πρέπει ἐπίσης νά ἀναφέρουμε τά ἀναγκαῖα γιά τήν πάλη αὐτή μέσα. Σύμφωνα μέ τή ρεβιζιονιστική ἀντίληψη τοῦ Ντάβιντ καί ἄλλων, αὐτό εἶναι αὐτονόητο, εἶναι ἀνώφελο: μά αὐτοί δέν πιστεύουν καθόλου ὅτι βρισκόμαστε στίς παραμονές τῆς ἐπαναστατικῆς ἐποχῆς. Ἐμεῖς, ἐκεῖνοι, ὅποιος πιστεύει σ' αὐτό, πρέπει νά ἐνεργήσουμε διαφορετικά. Εἶναι ἀδύνατο νά κάνεις ἐπανάσταση, ἄν δέν ἐξηγεῖς τήν ἐπαναστατική τακτική. Ἀκριβῶς αὐτό ἦταν τό πιό χειρότερο γνώρισμα τῆς Δεύτερης Διεθνοῦς, ὅτι αὐτή ἀπόφευγε πάντα τίς ἐξηγήσεις, αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο πού οἱ ὀλλανδοί τριμπουνιστές-μαρξιστές [599] πολύ σωστά ὀνόμαζαν «παθητική ἐπαναστατικότητα» τοῦ γερμανικοῦ κέντρου.

Τώρα σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν διώξεων. Ἐσεῖς στή Γερμανία γενικά πρέπει νά δρᾶτε ὄχι μόνο νόμιμα, ἄν θέλετε πραγματική δράση. Πρέπει νά συνδυάζετε τή νόμιμη δράση μέ τήν παράνομη. Οἱ παλιές μέθοδοι στή νέα κατάσταση δέν ἱκανοποιοῦν πιά. Μόνοι σας λέτε: βαδίζουμε πρός τήν ἐποχή τῶν μεγάλων ταξικῶν μαχῶν. Τότε πρέπει ἐπίσης νά ἔχετε καί τά μέσα γι' αὐτό. Καί δέν εἶναι καθόλου ὑποχρεωτικό νά κυκλοφορήσεις διακήρυξη μέ ὑπογραφές, αὐτή μπορεῖ νά βγεῖ καί χωρίς ὑπογραφές. Πάντως δέν πρέπει νά δρᾶτε μισονόμιμα, ὅπως, γιά παράδειγμα, ἡ Κλάρα Τσέτκιν. Αὐτό ἀπαιτεῖ πάρα πολλές θυσίες.

Ἡ ὑπόθεση ἔχει ἔτσι: εἴτε πραγματική ἐπαναστατική πάλη, εἴτε μόνο λόγια τοῦ ἀέρα πού θά βοηθοῦν μόνο τούς λιποτάκτες, ἐνάντια στούς ὁποίους ἐκφράζεται μέ τόση δριμύτητα ὁ Λῆμπκνεχτ στό γράμμα αὐτό [600]. Νά τάσσεσαι ὑπέρ τῆς εἰρήνης, αὐτό δέν θά πεῖ τίποτε ἀκόμη. Ὁ Ντάβιντ ἐπίσης γράφει: δέν εἴμαστε ὑπέρ τοῦ πολέμου, ἀλλά μόνο ἐνάντια στήν ἧττα. Ὁ καθένας θέλει εἰρήνη. Πρέπει, ὑπολογίζοντας τή νέα κατάσταση,

νά χρησιμοποιοῦμε νέα, ἰδιόμορφα μέσα πάλης πού δέν πρέπει καθόλου νά μοιάζουν οὔτε μέ τά παλιά γερμανικά, οὔτε μέ τά ρωσικά.

2

Δέν συμφωνῶ μέ τόν Σερράτι ὅτι ἡ ἀπόφαση θά ἐμφανιστεῖ ἤ πολύ νωρίς ἤ πολύ ἀργά [601]. Ὕστερα ἀπό τόν πόλεμο αὐτό θά διεξαχθοῦν ἀκόμη ἄλλοι, κυρίως ἀποικιακοί πόλεμοι. Ἄν τό προλεταριάτο δέν ξεφύγει ἀπό τό δρόμο τοῦ σοσιαλιμπεριαλισμοῦ, ἡ προλεταριακή ἀλληλεγγύη θά ἀφανιστεῖ τελείως, γι' αὐτό πρέπει νά καθορίσουμε ἑνιαία τακτική. Ἄν θά ψηφίσουμε μόνο τή διακήρυξη, τότε ὁ Βαντερβέλντε, ἡ «L' Humanité» [602] καί οἱ λοιποί θά ἐξαπατήσουν ξανά τίς μάζες· θά λένε ὅτι εἶναι καί αὐτοί κατά τοῦ πολέμου καί ὑπέρ τῆς εἰρήνης. Θά μείνει ἡ ἴδια ἀσάφεια, ὅπως καί μέχρι τώρα.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα
μέ τά πρακτικά τῆς συνδιάσκεψης
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΙΝΤΑΛ [603]

ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ 28 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 1916 [604]

1

Ἡ συνδιάσκεψη τοῦ Λουγκάνο συνῆλθε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1914 [605]. Ἄν οἱ κύριοι Χούισμανς καί Σία ἤθελαν νά καλέσουν τό Γραφεῖο, θά μποροῦσαν νά τό ἔκαναν αὐτό ἀπό καιρό. Ὅμως δέν τό ἔκαναν. Ἐσεῖς δέν παραδέχεστε τή διάσπαση τῶν τμημάτων τῆς παλιᾶς Διεθνοῦς, ὅμως ἡ διάσπαση αὐτή ἀποτελεῖ γεγονός. Στήν πραγματικότητα σήμερα ἔχουμε κρίση τῶν σοσιαλιστικῶν κομμάτων ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀπό τή μεριά Σας, Ἐσεῖς συμπεριφέρεστε στόν Τομά καί Σία σάν νά εἶναι ἐλεεινά ὑποκείμενα καί προδότες,

ἀπό τήν ἄλλη, λέτε σήμερα: ἅ, ἐμεῖς θέλουμε νά συναντηθοῦμε μαζί τους, νά συζητήσουμε καί νά ξαναδημιουργήσουμε τή Διεθνή! Αὐτό πού Ἐσεῖς λέτε, εἶναι ὅλο λόγια: λόγια, γιατί αὐτά λέχθηκαν σήμερα, ὕστερα ἀπό 16 μῆνες μετά τό Λουγκάνο. Οἱ ἄνθρωποι μέ τούς ὁποίους θέλετε νά ξαναδημιουργήσετε τή Διεθνή εἶναι νεκροί, αὐτοί δέν ὑπάρχουν πιά ὄχι στήν κυριολεξία, ἀλλά πολιτικά.

2

Ἄν ὁ Γκρίμμ νομίζει ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά ψηφίσει ὁ καθένας χωριστά, τότε ἐμεῖς συμφωνοῦμε ἀπόλυτα νά γίνει ἡ ψηφοφορία κατά ὁμάδες. Εἴμαστε μακριά ἐντελῶς ἀπό κάθε σκέψη νά ἐπιβάλουμε τή θέλησή μας, θέλουμε ὅμως ἡ ψηφοφορία νά γίνει· ὕστερα ἀπό αὐτό θά παίρνουμε πρόθυμα μέρος στίς ἐργασίες τῶν ἐπιτροπῶν.

3

Τό ζήτημα ἀπό καιρό θά εἶχε λυθεῖ, ἄν θά γινόταν ψηφοφορία. Εἶναι ἀδικία στόν ἀνώτατο βαθμό, ἄν ὕστερα ἀπό κοινή δουλιά πολλῶν ἡμερῶν, θέλουν νά παραιτηθοῦμε ἀπό τήν ψηφοφορία. Μά σέ πέντε λεπτά μποροῦμε νά τελειώσουμε τήν ψηφοφορία! Ἡ πρόταση τοῦ Μάρτοφ εἶναι ἀποδεκτή χωρίς ἀντίρηση [606].

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα
μέ τά πρακτικά τῆς συνδιάσκεψης
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

* «ΟΙ ΤΣΙΦΛΙΚΑΔΕΣ ΤΑ ΤΑΙΡΙΑΞΑΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΝΤΕΤΟΥΣ»

Αὐτή ἡ ἔκφραση δέν ἀνήκει σέ μᾶς. Τή χρησιμοποίησε ἡ ἐφημερίδα «Ντιέλο Ναρόντα» στό φύλ. ἀρ. 170 τῆς 3 τοῦ Ὀχτώβρη, περιγράφοντας μέ τά λόγια «ἑνός ἀπό τούς ἐπαρχιακούς ὑπαλλήλους», αὐτό πού ἔγινε στή Ρωσία τό καλοκαίρι καί τό φθινόπωρο τοῦ 1917. Ἡ «Ντιέλο Ναρόντα», ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι τό κύριο, τό ἐπίσημο ὄργανο τοῦ Κόμματος τῶν «σοσιαλιστῶν - ἐπαναστατῶν». Στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ὀργάνου ἀνήκει ὁ πρώην ὑπουργός Τσερνόφ.

Ἡ ὁμολογία μιᾶς τέτιας ἐφημερίδας εἶναι ἰδιαίτερα πολύτιμη. Νά ἡ ὁμολογία της:

«Κατά τήν ἔκφραση ἑνός ἀπό τούς ἐπαρχιακούς ὑπαλλήλους, οἱ τσιφλικάδες βρῆκαν κοινή γλώσσα μέ τούς καντέτους. Μεταφραζόμενο σέ πιό ἀκριβολογημένη γλώσσα, αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ γαιοκτήμονες βρῆκαν συμπάθεια καί ὑποστήριξη στό περιβάλλον μερικῶν στοιχείων τῆς κυβέρνησης στό κέντρο καί στίς ἐπαρχίες, συνῆλθαν ἀπό τήν πρώτη λαχτάρα καί ἄρχισαν νά ὀργανώνονται... Ἄρχισαν καί κάθε μέρα γίνονται ὅλο καί πιό πολλές ἐπιθέσεις κατά τῶν ἐπιτροπῶν γῆς, στήν ἀρχή μέ τή μορφή παραπόνων καί κραυγῶν γιά «ληστεῖες», «παρανομίες», «πογκρόμ», πού ἔπεφταν σάν ἀπό τό κέρας τῆς Ἀμαλθείας. Τά παράπονα ἀκολούθησαν περιοριστικές ἐγκύκλιοι ἀπό τά πάνω καί δικαστικές διώξεις τῶν ἐπιτροπῶν γῆς, καί ἡ ἀνάμιξη τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν μέ τή μορφή διαταγῶν τοῦ στρατηγοῦ Κορνίλοφ στά μέρη πού εἶναι κοντά στό μέτωπο. Καί ἐδῶ ἀκόμη, ἐδῶ, στήν Πετρούπολη, ἔγιναν ἐπίσης ἀπειλές ἀπομέρους τοῦ ὑπουργείου Δικαιοσύνης γιά ἄσκηση ποινικῆς δίωξης τῆς Γενικῆς ἐπιτροπῆς γῆς.

Γιά τήν παραπομπή στό δικαστήριο καί γιά πολιτικές ἀγωγές τήν πιό συχνή ἀφορμή ἀποτελεῖ ἡ κατάργηση τῶν προεπαναστατικῶν ἐνοικιαστηρίων. Οἱ τσιφλικάδες καί ὅλοι, ὅσοι εἶναι μ' αὐτούς, ἐπαναλαμβάνουν μέ μιά φωνή: ὁ νόμος σχετικά μέ τά συμφωνητικά γιά τά ἐνοικιαστήρια δέν καταργήθηκε, ἑπομένως, ὅλα τά συμφωνητικά παραμένουν σέ ἰσχύ καί «οὔτε ἐπιτροπές, οὔτε ἰδιωτικά πρόσωπα» δέν ἔχουν δικαίωμα νά τά καταργήσουν... Καί οἱ «ἀπερίσκεπτες» ἐπιτροπές κατά μάζες πέφτουν κάτω ἀπό τά χτυπήματα τῆς παλιᾶς δικαιοσύνης γιά κατάργηση τῶν συμφωνητικῶν καί ἐλάττωση τῶν ἐνοικίων. Ἀλλά, στό μεταξύ, αὐτή ἡ ἐλάττωση εἶναι πράγμα ἐντελῶς ἀναπόφευκτο, καί εἶναι ζήτημα ἄν διασώθηκε κάπου ἔστω καί ἕνα σύμφωνο».

(Παρατίθεται ἡ μαρτυρία τοῦ «μετριοπαθέστατου καθηγητῆ Καμπλουκόφ» ὅτι ἡ κατάσταση τοῦ βραχυπρόθεσμου ἐνοικιαστῆ-ἀγρότη τυχαίνει νά εἶναι *«χειρότερη ἀπό τή δουλοπαροικία»)...*

«Μέ τέτιες συνθῆκες ὄχι μόνο δέν ἦταν ἔγκλημα νά καταργηθοῦν τά ὑποδουλωτικά ἐνοικιαστήρια, πού εἶχαν συναφθεῖ πρίν τήν ἐπανάσταση, ἀλλά εἶναι ἄμεση ὑποχρέωση τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας... Ἀνοιχτή προβοκάτσια γιά τήν ἐξέγερση ἦταν ἡ ἀπόπειρα νά κρατηθεῖ μέ κάθε θυσία ἕνα μέρος τῶν ἀγροτῶν-ἐνοικιαστῶν σέ κατάσταση «χειρότερη ἀπό τή δουλοπάροικη», — προβοκάτσια πολύ περισσότερο ἐγκληματική, γιατί αὐτή διαπράχτηκε ἀποκλειστικά πρός τό συμφέρον τῆς τάξης τῶν τσιφλικάδων καί σέ στιγμή πού ἡ δημοκρατία καί ὅλος ὁ λαός δοκιμάζει τίς πιό μεγάλες συμφορές... Μά πραγματικά δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι ἀκριβῶς στό κυβερνεῖο τοῦ Ταμπόφ, στό ὁποῖο ὁ ἀριθμός τῶν ἐπιτροπῶν πού παραπέμφθηκαν στό δικαστήριο, ἦταν τεράστιος, ξέσπασαν πογκρόμ καί καίγονται οἱ «φωλιές» τῶν τσιφλικάδων...

Αὐτά λέγονται στήν ἐφημερίδα «Ντιέλο Ναρόντα», στό ἐπίσημο ὄργανο τοῦ κυβερνητικοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων!

Αὐτές οἱ σειρές θά ἔπρεπε νά ἀναδημοσιευτοῦν παντοῦ, νά ξαναεκδοθοῦν σέ προκηρύξεις καί οἱ προκηρύξεις νά διαδοθοῦν σέ ἑκατομμύρια ἀντίτυπα στους ἀγρότες, γιατί σ' αὐτές περιέχεται ἡ

ἀπόδειξη, πού τή δίνουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐσέροι (σοσιαλιστές-ἐπαναστάτες) στήν ἐφημερίδα τοῦ ἴδιου τοῦ Β. Τσερνόφ, ὅτι οἱ ἐσέροι *πρόδοσαν* τούς ἀγρότες στούς τσιφλικάδες, ὅτι τό Κόμμα τῶν ἐσέρων *πρόδοσε* τήν ἀγροτιά, ὅτι αὐτό *ἐπίσης*, ἄν δέν βρῆκε «κοινή γλώσσα» μέ τούς τσιφλικάδες, τότε *παραδόθηκε* στούς τσιφλικάδες.

Πρέπει ὁ λαός νά διαβάσει καί νά ξαναδιαβάσει αὐτές τίς σειρές. Πρέπει κάθε συνειδητός ἀγρότης, στρατιώτης καί ἐργάτης νά σκεφτεῖ βαθιά τή σημασία αὐτῶν τῶν ὁμολογιῶν.

Πέρασαν ἑφτά μῆνες ἐπανάστασης. Ὁ λαός ἀναρίθμητες φορές ἔκφρασε τήν ἐμπιστοσύνη του στούς ἐσέρους, τούς ἔδινε τήν πλειοψηφία στίς ἐκλογές, ἔλεγε στό Κόμμα τῶν ἐσέρων: ὁδήγησέ μας, σοῦ δίνουμε τήν ἡγεσία! Στά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν τό Κόμμα τῶν ἐσέρων, ἀπό τό Μάρτη τοῦ 1917, δρώντας σέ συνασπισμό (σέ συμμαχία) μέ τούς *μενσεβίκους*, εἶχε τήν *πλειοψηφία* γιά μῆνες καί μῆνες! Μέλη τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη ἦταν *καί εἶναι* ὑπουργοί καί ὑφυπουργοί *μαζί* μέ τούς «καντετινούς», *δίπλα* στούς «καντετινούς», *σέ συμμαχία* μέ τούς «καντετινούς»!!

Τά ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ συνασπισμοῦ (συμμαχίας, συμφωνίας) μέ τούς καντετινούς *καί μέ τούς τσιφλικάδες* τά ἀναγνώρισε καί ἡ ἴδια ἡ «Ντιέλο Ναρόντα».

Ἑφτά μῆνες ἐπανάστασης, ἑφτά μῆνες δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ἑφτά μῆνες κυριαρχίας τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων στά Σοβιέτ ὁδήγησαν *στήν παραπομπή στό δικαστήριο* — δικαστήριο *τῆς παλιᾶς δικαιοσύνης*, στό παλιό δικαστήριο, στό δικαστήριο τοῦ τσάρου καί τῶν τσιφλικάδων — ἑνός «τεράστιου» ἀριθμοῦ μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν γῆς, ὁδήγησαν στήν *ἐξέγερση* τῶν ἀγροτῶν τοῦ κυβερνείου Ταμπόφ καί ἄλλων κυβερνείων!

Νά τά ἀποτελέσματα τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἀγροτῶν στό Κόμμα τῶν ἐσέρων. Καί τό νέο σχέδιο γῆς τοῦ ἐσέρου ὑπουργοῦ Σ. Λ. Μάσλοφ ξανά καί ξανά δείχνει (βλ. τό ἄρθρο τοῦ ἴδιου συγγραφέα: «Καινούργια ἐξαπάτηση τῶν ἀγροτῶν ἀπό τό Κόμμα τῶν ἐσέρων» *), πῶς οἱ ἐσέροι πρόδοσαν τούς ἀγρότες.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη (2 τοῦ Νοέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε στίς 24 τοῦ Ὀχτώβρη (6 τοῦ Νοέμβρη) 1917, στήν ἐφημερίδα «Ντερεβένσκαγια Μπεντνοτά», ἀρ. φύλ. 11

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Ντερεβένσκαγια Μπεντνοτά»

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 428-433. *Ἡ Σύντ.*

Ὀχτώβρης 1917 - Ἰούλης 1918

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΞΗ ΖΕΣΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Νά συμπληρωθεῖ:

Ἐπικεφαλίδα: + ... καί γιά τήν ἐπίταξη διαμερισμάτων τῶν πλουσίων γιά διευκόλυνση τῶν ἀναγκῶν τῶν φτωχῶν...

1. ...σύν ἕνα ἀπό τά ζεστά ἀντικείμενα ἐκτός τῆς κουβέρτας (παλτό, γούνα, ζακέτα, τσόχινες μπότες κτλ.).

2. ...Διαμέρισμα τῶν πλουσίων θεωρεῖται ἐπίσης κάθε διαμέρισμα, στό ὁποῖο ὁ ἀριθμός τῶν δωματίων ἰσοδυναμεῖ ἤ ξεπερνᾶ τόν ἀριθμό τῶν κατοίκων, πού ζοῦν μόνιμα στό διαμέρισμα αὐτό.

Οἱ κάτοχοι μεγάλων διαμερισμάτων εἶναι ὑποχρεωμένοι ἀμέσως, μέ τήν ἀπειλή δήμευσης ὅλης τῆς περιουσίας, νά παρουσιάσουν δήλωση σέ δυό ἀντίτυπα γιά τά ζεστά εἴδη πού ἔχουν καί πού δίνουν γιά τίς ἀνάγκες τοῦ μετώπου, ἕνα ἀντίτυπο στήν ἐπιτροπή κτιρίου καί ἕνα ἀντίτυπο στό Σοβιέτ ἀχτίδας τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν.

Οἱ κάτοχοι μεγάλων διαμερισμάτων, μέ τήν ἴδια ἀπειλή, εἶναι ὑποχρεωμένοι νά παρουσιάσουν στά ἴδια ἱδρύματα καί ἐπίσης σέ δυό ἀντίτυπα δήλωση γιά τήν ἀπελευθέρωση ἑνός ἀπό τά δυό μεγάλα διαμερίσματα γιά τίς ἀνάγκες τοῦ φτωχοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας (δηλαδή, δυό πλούσιες οἰκογένειες πού ἔχουν δυό μεγάλα διαμερίσματα ὑποχρεοῦνται νά ἐγκατασταθοῦν στό διάστημα αὐτοῦ τοῦ χειμώνα, σέ ἕνα ἀπό τά διαμερίσματά τους, παραχωρώντας τό ἄλλο γιά χρήση τοῦ φτωχοῦ πληθυσμοῦ, λόγω τῆς πολύ μεγάλης ἀνάγκης πού δημιούργησε ὁ πόλεμος).

Οἱ ἐπιτροπές κτιρίων συντάσσουν ἀμέσως καταστάσεις τῶν μεγάλων διαμερισμάτων πού ὑπόκεινται σέ ἐπίταξη, καί τά Σοβιέτ ἀχτίδων τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν ἐπικυρώνουν τίς καταστάσεις αὐτές, καί καθορίζουν ἐπίσης τούς ὅρους καί τή σειρά κατάληψης τῶν διαμερισμάτων αὐτῶν ἀπό οἰκογένειες τοῦ φτωχοῦ πληθυσμοῦ [607].

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 8 (21) τοῦ Νοέμβρη 1917
Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΤΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ «ASSOCIATED PRESS» ΓΚ. ΓΙΑΡΡΟΣ

15 (28) ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1917

Σέ σχέση μέ τά ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν στήν Πετρούπολη, στίς ὁποῖες οἱ μπολσεβίκοι πῆραν 6 ἕδρες [608], ὁ ἀνταποκριτής τοῦ «Associated Press» πῆρε συνέντευξη ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐνθουσιασμένος ἀπό τή μεγάλη νίκη τοῦ Κόμματός του.

— Τί σκέπτεστε γιά τά ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης; — ρώτησε ὁ ἀνταποκριτής.

— Νομίζω ὅτι οἱ ἐκλογές αὐτές ἀποτελοῦν ἀπόδειξη τῆς μεγάλης νίκης τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος. Ὁ ἀριθμός τῶν ψήφων πού δόθηκαν σ' αὐτό στίς ἐκλογές τοῦ Μάη, τοῦ Αὐγούστου καί τοῦ Σεπτέμβρη, συνεχῶς μεγάλωνε [609]. Νά πάρεις 6 θέσεις ἀπό τίς 12 στήν πόλη, ὅπου ἡ ἀστική τάξη (καντέτοι) εἶναι πολύ δυνατή, σημαίνει νά νικήσεις στή Ρωσία.

— Νομίζετε μήπως ὅτι ἡ Συντακτική Συνέλευση μέ τέτια σύνθεση, πού προλέγουν τά ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν στήν Πετρούπολη, θά ἐγκρίνει ὅλα τά μέτρα τῆς κυβέρνησης τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων;

— Μάλιστα, θά τά ἐγκρίνει, γιατί τότε, σύμφωνα μέ τήν ὑπόθεσή σας, δέν θά ὑπάρχει ἐναντίον μας καμιά πλειοψηφία, ἀφοῦ μαζί μέ τούς ἀριστερούς ἐσέρους θά ἀποτελέσουμε πλειοψηφία στήν Πετρούπολη (ἑφτά ἀπό τούς 12).

— Ποιά κόμματα θά μποῦν στή σύνθεση τοῦ νέου Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων;

— Σίγουρα δέν ξέρω, μά ὑποθέτω ὅτι ἐκτός ἀπό τούς μπολσεβίκους μόνο οἱ ἀριστεροί ἐσέροι.

Πρωτοδημοσιεύτηκε ἐνμέρει τό 1962 στό περιοδικό «Ἱστορία τῆς ΕΣΣΔ», τεῦχ. 2

Δημοσιεύτηκε ὄχι ὁλόκληρο στίς 20 τοῦ Ἀπρίλη 1923 στό περιοδικό «Ζά Ρουμπεζόμ», τεῦχ. 16

Ὁλόκληρο δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο. Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ [610]

Ἐπειδή ὁ στρατηγός Μανικόβσκι ἔδοσε ἀντεπαναστατική διαταγή γιά τή στρατιωτική περιφέρεια τῆς Μόσχας νά μήν ἀντικαθίστανται οἱ διορισμένοι διοικητές μέ ἐκλεγμένους, —

ἐπειδή ὁ στρατηγός Μαρουσέβσκι διεξήγαγε διαπραγματεύσεις μέ τόν Ντουχόνιν, πού κατευθυνόταν κατά τοῦ Σοβιέτ καί ἔκανε ἐγκληματική ἀπόπειρα σαμποτάζ κατά τή συγκρότηση τῆς ἀντιπροσωπείας πού ἐπρόκειτο νά διεξάγει διαπραγματεύσεις γιά ἀνακωχή *, —

1) νά συλληφθοῦν ἀμέσως οἱ Μανικόβσκι καί Μαρουσέβσκι καί νά μήν ἀπολυθοῦν χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων [611]·

2) νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ πιό δραστήρια ἐκκαθάριση τοῦ ὑπουργείου Στρατιωτικῶν καί νά ἀπομακρυνθοῦν τά μή σίγουρα στοιχεῖα τῆς ἀνώτατης διοίκησης·

3) νά σταλοῦν ἀμέσως τά σίγουρα στοιχεῖα ἀπό τή διοίκηση τῶν συνταγμάτων πεζικοῦ τῶν λεττονῶν στήν Πετρούπολη·

4) νά σταλεῖ ἀμέσως στήν Πετρούπολη ἕνα σύνταγμα πεζικοῦ λεττονῶν [612]·

5) καθημερινά νά δίνεται ἀναφορά στό ΣΛΕ γιά τήν ἔμπρακτη ἐκπλήρωση τῶν μέτρων πού ὑποδείχτηκαν.

Ἡ ἀπόφαση αὐτή νά μή δημοσιευτεῖ.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη (2 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Οἱ δυό πρῶτες παράγραφοι γράφτηκαν ἰδιόχειρα ἀπό τόν Λ. Ντ. Τρότσκι. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ [613]

1) Νά σταλοῦν 2-3 μηχανικοί στό Εἰδικό συμβούλιο ἄμυνας γιά τόν ἔλεγχο καί τήν κατάρτιση γενικοῦ σχεδίου ἀποστράτευσης τῆς βιομηχανίας (νά ἀνατεθεῖ στόν Κουζμίν νά συγκροτήσει αὐτή τήν ὁμάδα) [614]·

2) νά συγκροτηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό 3-5 μέλη τοῦ ΣΛΕ (καί μή μέλη) γιά τή μελέτη τῶν βασικῶν ζητημάτων οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης (νά ἀνατεθεῖ στόν Πιατακόφ καί στόν Μπουχάριν νά συγκροτήσουν τήν ἐπιτροπή αὐτή)·

3) νά ὀργανωθεῖ σύσκεψη ἐπισιτιστῶν γιά τή μελέτη πρακτικῶν μέτρων πάλης ἐνάντια στή λαφυραγωγία καί τήν καλυτέρευση τῆς κατάστασης τῶν στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ πού ἔχουν ἰδιαίτερη ἀνάγκη βοήθειας (νά ἀνατεθεῖ στόν Σλιάπνικοφ + Μανουήλσκι νά ὀργανώσουν αὐτή τή σύσκεψη).

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ [615]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀναγνωρίζει τά μισθολόγια πού ἔκρινε ἡ ἐπιτροπή γιά τό ὑπαλληλικό προσωπικό τῶν κρατικῶν ἱδρυμάτων καί πού εἶχαν ψηφιστεῖ ἀπό τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τῶν κρατικῶν ἱδρυμάτων, σάν νόρμα, τήν ὁποία πρέπει νά πάρουμε σάν βάση.

Γράφτηκε στίς 13 (26) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ἀπό τόν κάθε ἐπίτροπο πού ὑποβάλλει ὁποιοδήποτε θέμα στήν ἡμερησία διάταξη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, νά ἀπαιτεῖται προκαταρκτικά *γραπτή* αἴτηση ὅπου νά ἀναφέρονται:

α) ποιό εἶναι τό θέμα (σύντομα) [αὐτή ἡ ὑπόδειξη δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ σέ μιά παραπομπή («γι' αὐτό»), ἀλλά πρέπει νά γίνεται ἔκθεση τοῦ *περιεχομένου* τοῦ θέματος]

β) τί συγκεκριμένα προτείνεται στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων; (νά δόσει χρήματα, νά πάρει *κάποια* ἀπόφαση κτλ. ἀκριβεῖς ὑποδείξεις, *τί* θέλει αὐτός πού ὑποβάλλει τό θέμα)

γ) ἄν ἀφορᾶ τό συγκεκριμένο θέμα ὑπηρεσίας ἄλλων ἐπιτρόπων; ποιῶν ἀκριβῶς; ὑπάρχουν ἀπό αὐτούς γραπτά πορίσματα; [616]

Λένιν

Γράφτηκε στίς 16 (29) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΣΦΑΛΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Ι. Ζ. ΣΤΕΪΝΜΠΕΡΓΚ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Β. Α. ΚΑΡΕΛΙΝ [617]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων κρίνει ὅτι ὅποιες κι' ἄν εἶναι οἱ ἀλλαγές στίς ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς Τζερζίνσκι, καθώς καί τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν, πού διορίστηκαν ἀπό τά Σοβιέτ [618], γίνονται παραδεκτές μόνο μέ ἔνσταση κατά τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, καί σέ καμιά περίπτωση μέ προσωπική ἐντολή τοῦ ἐπιτρόπου Δικαιοσύνης.

Στή συνέχεια τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων κρίνει ὅτι ἡ ἐνέργεια τῶν συντρόφων Στέινμπεργκ καί Καρέλιν πού ἀπελευθέρωσαν τούς κρατούμενους τή νύχτα τῆς 18-19. XII, ἦταν καί τυπικά καί οὐσιαστικά παράνομη, γιατί ἔρχεται σέ ἀντίθεση ὄχι μόνο μέ τά δικαιώματα τῆς ἐπιτροπῆς Τζερζίνσκι, ἀλλά μ' αὐτή καθ' αὐτή τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού ψηφίστηκε τό βράδυ τῆς 18.XII, σχετικά μέ τήν κράτηση τῶν συλληφθέντων γιά τήν ἐξακρίβωση τῆς ταυτότητάς τους.

Λένιν *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΚΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ [619]

Κατανοώντας τήν ἀνάγκη τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξόδων τῆς ΚΕΕ ἀπό τά γενικά κρατικά μέσα, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων προτείνει στόν πρόεδρο τῆς ΚΕΕ νά ὑποβάλει πολύ σύντομα ἕναν κατά προσέγγιση λογαριασμό τῶν ἐξόδων αὐτῶν, ὑπογραμμένο ἀπό τούς διευθυντές τῶν ἀντίστοιχων τμημάτων καί καθορίζοντας κατά τό δυνατό τό μέγεθος τοῦ ποσοῦ γιά τή δωρεάν διάδοση βιβλίων.

Λένιν

P. S. Ἡ χορήγηση τοῦ αἰτούμενου ποσοῦ νά ἀναβληθεῖ ὥς τήν ὑποβολή τοῦ ἀναφερόμενου κατά προσέγγιση λογαριασμοῦ.

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (11 τοῦ Γενάρη 1918)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό ντοκουμέντο εἶναι ὑπογραμμένο ἐπίσης ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν. *Ἡ Σύντ.*

ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΛΕ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΕΣΕΡΩΝ [620]

Μέ βάση τήν απόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 14/Ι τή νύχτα — ἀντίγραφο ἀπό τά πρακτικά ἐπισυνάπτεται — παρακαλοῦμε τήν ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἐσέρων νά γνωρίσει:

1) πότε πῆρε ἀπόφαση ἡ ἐπιτροπή Πετρούπολης τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων, πού ἐκφράζει τήν ἐπιθυμία νά μή δόσει στελέχη στήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή, ὅσο σ' αὐτή βρίσκεται ὁ Κοζλόβσκι;

2) Ποιό εἶναι τό κείμενο αὐτῆς τῆς ἀπόφασης;

3) Θά ἦταν γνωστή ἡ ἀπόφαση στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων καί ἄν ὑπῆρχε γι' αὐτή γνώμη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων;

4) Πότε καί ποιός ἀνακοίνωσε (ἀπό τούς ἀριστερούς ἐσέρους) στό Σοβιέτ Πετρούπολης ἤ στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ὅτι, ὅσο ὁ Κοζλόβσκι θά βρίσκεται στήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή, οἱ ἀριστεροί ἐσέροι δέν θά μποῦν σ' αὐτή;

5) Ἄν ἔχει ἐκπληρωθεῖ ἀπό τούς ἀριστερούς ἐσέρους ἡ ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης, τό ὁποῖο πρότεινε στούς ἀριστερούς ἐσέρους νά ὑποβάλουν σέ καθορισμένη προθεσμία στοιχεῖα ἐναντίον τοῦ Κοζλόβσκι;

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ [621]

Θεωρώντας τή διατύπωση τῆς σημείωσης στήν § 51 ἀνακριβή, ἤ τέτια πού νά δημιουργεῖ παρανοήσεις, γιατί σύμφωνα μέ τήν κυριολεκτική ἔννοια τοῦ κειμένου ἀγνοεῖται ἡ ἀνώτατη καθοδήγηση τῆς παγκρατικῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας [622], τό ΣΛΕ παρακαλεῖ τό νομοθετικό ὄργανο τοῦ στόλου νά ἀναθεωρήσει τή σύνταξη αὐτῆς τῆς σημείωσης.

Τό ΣΛΕ παίρνει ὑπόψη τή δήλωση τῶν ἐκπροσώπων τοῦ στόλου, ὅτι στή συγκεκριμένη σημείωση δέν περιέχεται μέ κανένα τρόπο ἄρνηση τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης καί ἀναθέτει στούς σ.σ. Προσιάν καί Λουνατσάρσκι νά συντάξουν αἰτιολογημένη ἔκκληση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρός τό νομοθετικό ὄργανο τοῦ στόλου, στήν ὁποία νά ἐξηγεῖται ἡ ἄποψη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Γράφτηκε στίς 15 (28) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ [623]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων παρακαλεῖ τό Ἐπισιτιστικό συνέδριο ἀμέσως, αὔριο κιόλας τό πρωί, νά ἐπιλέξει, ἔστω καί τρία, τά πιό ἔμπειρα ἐπισιτιστικά στελέχη γιά νά μπορέσουν νά πάρουν ἀμέσως μέρος στίς ἐργασίες τῶν λειτουργούντων ἀνώτατων ἐπισιτιστικῶν ἱδρυμάτων καί στή συζήτηση τῶν πιό ἀποφασιστικῶν καί ἐπαναστατικῶν μέτρων γιά τήν καταπολέμηση τῆς πείνας.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων παρακαλεῖ τό Ἐπισιτιστικό συνέδριο νά ἐκλέξει ἐπιτροπή, γιά νά ἀκούσει τίς γνῶμες, ὅλων τῶν ὁμάδων, τῶν ἱδρυμάτων καί τῶν στελεχῶν ἐπισιτισμοῦ, πού ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν σήμερα διαφωνίες καί νά μεταβιβάσει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τό πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

Γράφτηκε στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Στή συνεδρίαση τῆς 21. 1. 1918

Ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή, τό ΣΛΕ ψηφίζει:

Νά συμπληρωθεῖ ἡ ἐπιτροπή μέ δυό μέλη, συγκεκριμένα μέ τόν σ. Ἀλγκάσοφ καί ἕναν μπολσεβίκο μέ ὑπόδειξη τοῦ Σβερντλόφ.

Νά παραχωρηθεῖ στήν ἐπιτροπή τό δικαίωμα ἐρευνῶν, κατασχέσεων καί συλλήψεων, χωρίς προκαταρκτική συνεννόηση, μέ ὁποιοδήποτε ἵδρυμα γιά τό ζήτημα αὐτό.

Νά χορηγηθοῦν στήν ἐπιτροπή τεχνικά μέσα καί νά παραχωρηθεῖ δάνειο ἀπό τά κονδύλια τοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης.

Νά ζητηθεῖ ἀπό τήν ἐπιτροπή νά ἐργάζεται πιό γρήγορα καί πιό δραστήρια, γιά νά ἔχει τή δυνατότητα γρηγορότερα νά ξεχωρίσει ἐκείνους, πού ἡ ἀθωότητά τους εἶναι πιά ὁλοφάνερη, γιατί εἶναι ἔκδηλη ἡ ἀσυνειδησία τῶν συκοφαντῶν [624].

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [625]

Τό ΣΛΕ ἀποφασίζει:

1) Νά παρθοῦν ἔκτακτα μέτρα γιά τήν ταχύτερη καλυτέρευση τοῦ ἐπισιτισμοῦ στίς φυλακές τῆς Πετρούπολης.

Νά ἀνατεθεῖ στούς ἐπιτρόπους Δικαιοσύνης καί Ἐπισιτισμοῦ.

Νά δοθοῦν ἀναντίρρητα, σύμφωνα μέ τό δελτίο τῶν φυλακῶν.

2) Νά μεταφερθοῦν ἐσπευσμένα σέ ἐπαρχιακές φυλακές σέ μέρη πού εὐημεροῦν πλήρως ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἐπισιτισμοῦ τό ⅓ ὥς τό ½ τῶν φυλακισμένων.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη (5 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΨΗΦΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ [626]

Στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μποροῦν νά πάρουν μέρος μέ θετική ψῆφο οἱ ἀναπληρωτές τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων πού ἀπουσιάζουν, μόνο μέ τόν ὅρο ὅτι οἱ ἀναπληρωτές αὐτοί διορίστηκαν μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀπό τό σῶμα τῶν συμβουλίων τῶν ἀντίστοιχων Ἐπιτροπάτων.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Γενάρη
(5 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945
στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ «ΒΑΣΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ» [627]

Ὅταν ἡ γῆ δέν προορίζεται γιά καλλιέργεια (οἰκοδομή, ἐκπολιτιστικο-μορφωτικές, εἰδικές βιοτεχνίες κτλ.), τότε τό μέγεθος τοῦ οἰκοπέδου πού παραχωρεῖται καθορίζεται ἀπό τά τοπικά Σοβιέτ, σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τοῦ ἀτόμου ἤ τοῦ ἱδρύματος πού ζητᾶ ἄδεια, ἀνάλογα μέ τήν κοινωνική ἀναγκαιότητα τοῦ σκοποῦ γιά τόν ὁποῖο ζητεῖται ἡ γῆ.

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 27 τοῦ Γενάρη
(9 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή
Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΔΙΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ [628]

Στήν περιφρούρηση ἀνατίθεται ἰδιαίτερα ἡ ἀμείλικτη πάλη ἐνάντια στήν αἰσχροκέρδεια καί ἐνάντια στή μεταφορά ἐπισιτιστικῶν φορτίων χωρίς ἄδεια.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημόσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΛΥΤΕΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀναθέτει στό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν νά ἐπεξεργαστεῖ καί νά ὑποβάλει ἀμέσως στό ΣΛΕ σχέδιο διατάγματος, πού νά ἀπαγορεύει ὅλα τά δωρεάν ταξίδια μέ τό σιδηρόδρομο, ἐκτός ἀπό ἕνα ταξίδι γιά κάθε στρατιώτη πού ἐπιστρέφει ἀπό τόν τόπο ὑπηρεσίας στόν τόπο του μετά τήν ἀποστράτευση.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)

Τό ΣΛΕ ἀναθέτει στόν διοικητή τῆς Κρατικῆς τράπεζας νά στείλει, πρῶτα ἀπ' ὅλα καί μέ κάθε τρόπο, 200 ἑκατομμύρια ρούβλια στό Νότο στή διάθεση τῆς ἀποστολῆς Γιακούμποφ, γιά τόν ἐφοδιασμό μέ σιτηρά τῶν ἐπαρχιῶν πού ὑποφέρουν, σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ.

Τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ χωρίς καθυστέρηση νά συμφωνήσει μέ τό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν γιά νά χρησιμοποιήσει στήν ἐπισιτιστική δουλιά τά τμήματα σιδηροδρομικῶν πού ὑπάρχουν στό μέτωπο. Τά τμήματα αὐτά σέ ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερο ἀριθμό

πρέπει νά σταλοῦν στίς σιτοπαραγωγικές ἐπαρχίες γιά τή λήψη ἔκτακτων μέτρων σχετικά μέ τήν τοποθέτηση σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καί χρησιμοποίηση ἄλλων τρόπων καλυτέρευσης καί ἐπιτάχυνσης τῆς φόρτωσης, μεταφορᾶς καί ἀποθήκευσης τῶν σιτηρῶν.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ΄ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [629]

Συνιστᾶται στίς 'Επιτροπές ὁ διαχωρισμός τῆς δράσης τους σέ ὑποτμήματα προβοκάτσιας [630], ποινικό, αἰσχροκέρδειας καί ἀντεπανάστασης.

Νά ἀνατεθεῖ στό 'Επιτροπάτο Δικαιοσύνης νά ὑποβάλει στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καταστάσεις τῶν ὑποψηφίων γιά μέλη τῆς 'Ανακριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Στό ἴδιο 'Επιτροπάτο δίνεται ἐντολή νά πάρει μέτρα γιά τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ χώρων φυλάκισης, τήν καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν διαβίωσης καί γιά τήν ἐνίσχυση τῆς ποινικῆς δίωξης.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Γενάρη (13 τοῦ Φλεβάρη) 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΕΝΤΟΛΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΣΥΡΜΑΤΟΥ ΤΟΥ ΤΣΑΡΣΚΟΓΕ ΣΕΛΟ [631]

23/10.II.1918.

Δίνεται ἐντολή νά μεταδόσετε ἐπίσημα στό σταθμό ἀσυρμάτου τοῦ Τσάρσκογε Σελό νά βρίσκεται ὑποχρεωτικά ἐφημερεύων σήμερα τή νύχτα (ἀπό 23 πρός τίς 24) ὥς τίς 7 τό πρωί γιά νά στείλει ραδιοτηλεγράφημα.

Τή νύχτα (καί άπό έκείνη τή στιγμή), ή λήψη πρέπει νά διακοπεῖ, *γιά νά γίνει δυνατό νά σταλεῖ* τό ραδιοτηλεγράφημά μας έπειγόντως καί μέ πλήρη έγγύηση.

Νά άπαντήσετε έπίσημα καί μέ σαφήνεια γιά τή λήψη τῆς έντολῆς αύτῆς καί γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν έκπλήρωσή της.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων *Λένιν*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΜΕ ΤΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΛΑΝΔΙΑΣ [632]

1

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφασίζει:

Νά ἀναγνωριστεῖ καταρχήν δίκαιη ἡ ἐπιθυμία τῶν φιλλανδῶν συντρόφων γιά τή μεταβίβαση στή Σοσιαλιστική Ἐργατική Δημοκρατία τῆς Φιλλανδίας μέρους τῆς περιοχῆς πού ὑποδείχνεται στή φιλλανδική προσθήκη στήν § 6 τοῦ σχεδίου συνθήκης.

Δίνεται ἐντολή στήν Ἐπιτροπή γιά τή σύναψη συνθήκης νά ἐπεξεργαστεῖ τρόπους πρακτικῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς τῆς μεταβίβασης [633].

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1918

2

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΤΗ ΡΩΣΟ-ΦΙΛΛΑΝΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων δίνει τήν ἀκόλουθη ὁδηγία στήν Ἐπιτροπή:

Εἶναι δίκαιο καί ἀπαραίτητο νά ἐξασφαλίζονται πλήρη πολιτικά δικαιώματα γιά τούς πολίτες καί τῶν δυό Δημοκρατιῶν πού ζοῦνε στήν ἄλλη Δημοκρατία.

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1918

3

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ

Παίρνοντας ὑπόψη, 1ο, ὅτι δίπλα μέ τή Φιλλανδία ὑπάρχει πολύ μεγάλη πόλη μέ ἀσυνήθιστα μεγάλο ἀριθμό ἀστικοῦ πληθυσμοῦ·

2ο, ὅτι ἡ Φιλλανδία συνήθως στέλνει στήν Πετρούπολη γύρω στίς 30 χιλιάδες φιλλανδούς ἐργάτες·

3ο, ὅτι ἡ ἀστική τάξη τῆς Πετρούπολης στέλνει συνήθως στή Φιλλανδία γύρω στίς 200 χιλιάδες ἀστούς·

4ο, ὅτι γι' αὐτό ἡ τυπική ἰσοτιμία τῶν φιλλανδῶν καί ρώσων πολιτῶν (στό ζήτημα τῆς χρήσης τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων στό ἐξωτερικό) θά ἦταν στήν οὐσία ὁλοφάνερο προνόμιο γιά τή ρωσική ἀστική τάξη.

Τό ΣΛΕ συνιστᾶ στή ρωσο-φιλλανδική ἐπιτροπή γιά τή σύναψη συνθήκης νά διορθώσει τήν § 13 τοῦ σχεδίου ὡς ἑξῆς:

εἴτε νά γίνεται λόγος στήν § 13 ὄχι γιά πολίτες, ἀλλά μόνο γιά ἐργάτες καί ἀγρότες πού δέν ἐκμεταλλεύονται ξένη ἐργασία·

εἴτε νά προστεθεῖ στήν προηγούμενη σύνταξη τῆς § 13 ὁ ὅρος ὅτι οἱ ρῶσοι πολίτες πού ἔρχονται στή Φιλανδία καί δέν μποροῦν νά ἀποδείξουν ὅτι ἀνήκουν στίς δυό παραπάνω κατηγορίες τῶν ἐργαζομένων, δέν ἔχουν στή Φιλλανδία πολιτικά δικαιώματα [634].

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Ἀπ' ἀφορμή τή δήλωση τοῦ σύντρ. Σρέιντερ ὅτι αὐτός πιστεύει ἀκλόνητα, παρά τή γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς, ὅτι εἶναι ἔνοχος ὁ σ. Μίτσγκεντλερ γιά δωροληψία, τό ΣΛΕ θεωρεῖ ὅτι ὑποχρέωση τοῦ σ. Σρεϊντερ εἶναι, 1ο, νά ἐπαναλάβει τή δήλωση αὐτή γραπτά, 2ο,

χωρίς καθυστέρηση νά καταγγείλει αὐτοπροσώπως στό δικαστήριο τόν Μίτσγκεντλερ [635].

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ [636]

Νά ἀνατεθεῖ στούς συντρόφους Μιλιούτιν, Σλιάπνικοφ καί Ἀπρέλιεφ αὔριο κιόλας νά ὀργανώσουν τό συμβούλιο μέ βάση τήν § 3 [637], ἔτσι πού νά ὁριστεῖ γιά κάθε εἰδική ἁρμοδιότητα εἰδικός πληρεξούσιος, ὑπόλογος ἀπέναντι στό συμβούλιο γενικά καί στό ΣΛΕ.

Σύμφωνα μέ τήν § 3, προσωρινά 6 μέλη ἀπό τό ΑΣΛΟ καί τά περιφερειακά συμβούλια νά ἀντικατασταθοῦν μέ ἀντιπροσώπους τῶν πανρωσικῶν συνδικαλιστικῶν ἑνώσεων.

Πρέπει νά διοριστοῦν ἀμέσως δυό σύντροφοι, ἕνας ἀπό τήν ἕνωση ὑδάτινων συγκοινωνιῶν, ἕνας ἀπό τό ΑΣΛΟ, καί ἀμέσως αὔριο νά παρουσιαστοῦν στόν Σποῦντε γιά νά πετύχουν χωρίς καθυστέρηση τήν ἀποστολή χαρτονομίσματος [638].

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Μάρτη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ [639]

Νά ἀλλάξει ἡ σύνθεση τοῦ Ἀσφαλιστικοῦ συμβουλίου μέ κατεύθυνση τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐργαζόμενων τάξεων ὥς τά ⅔ περίπου τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου.

Νά καθιερωθεῖ ἡ σύνδεση τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτροπάτου Ἀσφαλίσεων μέ τό ΣΛΕ ἔτσι, ὥστε ὁ Γενικός ἐπίτροπος νά συμμετέχει μέ συμβουλευτική ψῆφο στό ΣΛΕ.

Νά προστεθεῖ *

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Μάρτη 1933

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΑΣΛΟ [640]

Τό ΣΛΕ ἀναθέτει στούς ἐκπροσώπους 1 — ἀπό τόν Ἔλεγχο, 1 — ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν νά συγκροτήσουν ἐπιτροπή, μέ σκοπό νά ἐλέγξει, αὔριο κιόλας, τό λογιστικο-ελεγκτικό τμῆμα τοῦ Τμήματος καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ, καθώς καί τά ἄλλα λογιστικο-ελεγκτικά τμήματα τοῦ ΑΣΛΟ.

Ἡ σύγκληση τῆς ἐπιτροπῆς ἀνατίθεται στόν σ. Μπογκολέποφ.

Στήν ἴδια ἐπιτροπή ἀνατίθεται, 1ο, νά ἐξετάσει εἰδικά τό ζήτημα τῶν μορφῶν ἀπολογισμοῦ 2ο, νά ἀπαιτήσει ἀκριβῆ γραπτά πρωτόκολλα ὑπογραμμένα ἀπ' ὅλα τά ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα, πού νά ἐπιβεβαιώνουν τή συμμετοχή τῶν προσώπων αὐτῶν στή χρηματοδότηση καί στή διεξαγωγή οἰκονομικῶν πράξεων διαφόρων τμημάτων τοῦ ΑΣΛΟ.

Ἐπιπλέον νά ἀπαιτήσει ἀπό τά καθοδηγητικά αὐτά πρόσωπα νά παρουσιάσουν στό συντομότερο χρονικό διάστημα τά ἀντίστοιχα ντοκουμέντα ἀπ' ὅλα τά καθοδηγούμενα ἀπ' αὐτούς ἱδρύματα καί πρόσωπα, μέσω τῶν ὁποίων διενεργεῖται ἡ δαπάνη τῶν ποσῶν τοῦ ΑΣΛΟ.

Τό ΣΛΕ κάνει παρατήρηση στό ΑΣΛΟ καί ἰδιαίτερα στό Τμῆμα καυσίμων γιά τήν πολύ ἀνώμαλη διαχείριση τῶν ὑποθέσεών του.

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Μάρτη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ἐδῶ τό χειρόγραφο διακόπτεται. *Ἡ Σύντ.*

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ [641]

3) Τά Σοβιέτ δίνουν κάθε ὑποστήριξη στούς ἐπιτρόπους πού εἶναι ἐφοδιασμένοι μέ κανονικά πληρεξούσια, στά πλαίσια τῆς ἰσχύος αὐτῶν τῶν πληρεξουσίων.

4) Τά Σοβιέτ δίνουν ἀνεπιφύλακτη ὑποστήριξη σέ ὅλους τούς ἔκτακτους καί τούς ἄλλους ἐπιτρόπους, ἐφόσον αὐτοί διορίστηκαν ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Ἡ ἐκτέλεση τῶν ἐντολῶν τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν εἶναι ὑποχρεωτική γιά ὅλα τά τοπικά καί περιφερειακά Σοβιέτ.

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΚΕΝΩΣΗΣ [642]

Ἱδρύεται Πανρωσική ἐπιτροπή ἐκκένωσης γιά τήν πιό γρήγορη καί σχεδιασμένη μεταφορά τῶν στρατιωτικῶν καί ἄλλων φορτίων σέ νέα μέρη προορισμοῦ (συνάμα γενικός σκοπός τῆς μετακίνησης εἶναι ἡ ἀποστρατικοποίηση τῆς βιομηχανίας καί ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνασυγκροτούμενης λαϊκῆς οἰκονομίας καί ὄχι μόνο οἱ στρατιωτικές ἀνάγκες).

Ἡ ἐπιτροπή ἐνεργεῖ σύμφωνα μέ σχέδιο πού ἐγκρίνεται, τροποποιεῖται καί συμπληρώνεται ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στό σχέδιο αὐτό καθορίζεται ὁ προορισμός τῶν βασικῶν ὁμάδων φορτίων, καί συγκριτικά τό ἐπεῖγον τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν ἤ τῶν ἄλλων ὁμάδων φορτίων.

Ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς διορίζεται ἔκτακτος πληρεξούσιος, ἐφοδιασμένος μέ δικτατορικές ἐξουσιοδοτήσεις. Τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουν συμβουλευτική ψῆφο καί ἔχουν τό δικαίωμα νά ὑποβάλλουν ζητήματα στό ΣΛΕ (ὅταν τό ἀπαιτήσουν ὄχι λιγότερο ἀπό τό ⅓ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν).

Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ ἀναπληρωτής τοῦ ἔκτακτου πληρεξουσίου, πού θά εἶναι πρόεδρός της, καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐπιτροπάτων — Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν, Συγκοινωνιῶν, Ἐπισιτισμοῦ, Ἐργασίας καί τοῦ ΑΣΛΟ.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 19 τοῦ Ἀπρίλη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στό βιβλίο: «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. II

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ [643]

Ἡ προκαταρκτική σύσκεψη (γιά τά ζητήματα πού ἔθεσαν οἱ σ.σ. Σπιριντόνοβα καί Καρέλιν) τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου Γεωργίας, σ.σ. Σερεντά καί Μεστσεριακόφ, καί Λένιν — ἔβγαλε τό συμπέρασμα ὅτι τά ζητήματα πού μπῆκαν πρέπει νά ἐξετάζονται σάν σοβαρά πολιτικά ζητήματα καί γιά τό λόγο αὐτό ὁπωσδήποτε πρέπει νά παραπεμφθοῦν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ.

Ἡ σύσκεψη θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά τά παραπέμψει στήν ΚΕ ἐσπευσμένα καί ἐπειγόντως.

Γράφτηκε στίς 3 τοῦ Μάη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ [644]

Νά ἐξεταστοῦν τά σχέδια τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Κέντρου αὐτοκινήτων ἀκόμη μιά φορά στήν ἐπιτροπή τοῦ ΑΣΛΟ, τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τῶν συγκοινωνιῶν, τοῦ Κρατικοῦ ἐλέγχου, τοῦ Κέντρου αὐτοκινήτων, τῆς ἐργασίας καί τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

Νά τῆς δοθεῖ προθεσμία πέντε ἡμερῶν.

Στήν ἴδια προθεσμία νά ἀπαιτηθοῦν ἀπό ὅλες τίς ὑπηρεσίες ἀκριβῆ στοιχεῖα, πόσα φορτηγά αὐτοκίνητα παραδόθηκαν ἤδη στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί πόσα θά παραδοθοῦν προσεχῶς (ἀπό τό συνολικό ἀριθμό τῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων).

Νά διευκρινιστεῖ λεπτομερῶς ἡ σύνθεση τοῦ Τμήματος αὐτοκινήτων τοῦ ΑΣΛΟ.

Γράφτηκε στίς 25 τοῦ Μάη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΦΤΩΧΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ [645]

Γιά τή γενική καθοδήγηση τῆς δημιουργίας, τῆς σύνθεσης καί τῆς δράσης τῶν Ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς καθιερώνεται μόνιμο συμβούλιο ἀπό δυό ἀντιπροσώπους τοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας.

Ὅλοι οἱ βουλευτές τῶν τοπικῶν Σοβιέτ, τά ἐπισιτιστικά ὄργανα καί οἱ Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς, καθώς καί ὅλα τά ὑπόλοιπα ὄργανα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ὑπακούουν στίς ὑποδείξεις αὐτοῦ τοῦ συμβουλίου γιά ἀντίστοιχα ζητήματα.

...μποροῦν ὅλοι χωρίς ὁποιουσδήποτε περιορισμούς τόσο οἱ ντόπιοι, ὅσο καί οἱ ξενόφερτοι κάτοικοι τῶν χωριῶν πού δέν ἔχουν πλεονάσματα σιτηρῶν ἤ ἄλλων τροφίμων, πού δέν ἔχουν ἐμπορικά, βιομηχανικά κτλ. καταστήματα, πού δέν χρησιμοποιοῦν οὔτε δουλιά ἐργατῶν γῆς, οὔτε μισθωτή ἐργασία μέ μεροκάματο [646].

Λεπτομερεῖς κανόνες γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς καί τῶν τοπικῶν Σοβιέτ, γιά τόν καταμερισμό τούτων ἤ τῶν ἄλλων ὑπηρεσιακῶν δικαιοδοσιῶν θά ἐκδοθοῦν ἰδιαίτερα.

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἰούνη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ [647]

Τό ΣΛΕ ἀναθέτει στόν σ. Ρίκοφ, ἤ στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ νά δημοσιεύσει τίς βασικές ἀρχές τῆς πολιτικῆς μας σχετικά μέ τή χρησιμοποίηση μηχανικῶν τόσο γιά δουλιά στίς ἐπιτροπές εἰδικῶν, ὅσο καί σέ διοικητικές θέσεις, τούς ὅρους δημοσιότητας, κριτικῆς ἀπό μέρους τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων κτλ.

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ 'Ιούνη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΠΙΣΤΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ [648]

1) Νά ἀνοιχτεῖ πίστωση 50 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν στό Τμῆμα λινῶν τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης ὑφαντουργίας.

2) Νά ὑποχρεωθοῦν τά 'Επιτροπάτα 'Επισιτισμοῦ καί Στρατιωτικῶν νά ὑποβάλουν μέσα σέ 3 ἡμέρες ἀκριβῆ στοιχεῖα γιά τά χρέη τους πρός τήν Κεντρική διεύθυνση ὑφαντουργίας.

3) Νά ὑποχρεωθεῖ τό Τμῆμα λινῶν στό ἴδιο διάστημα νά ὑποβάλει τούς λογαριασμούς του σέ ὅλα τά 'Επιτροπάτα, τά ὁποῖα τοῦ ὀφείλουν. 'Από αὐτά νά δίνει χαρτονόμισμα γιά τήν ἀγορά πρώτων ὑλῶν, σύμφωνα μέ τίς ὑποβαλλόμενες ἀπαιτήσεις ἀπό τήν Κεντρική διεύθυνση ὑφαντουργίας.

4) Νά ὁριστεῖ ἐπιτροπή γιά νά ἐξετάσει ἐπειγόντως τούς προϋπολογισμούς, τά στοιχεῖα καί τή διεκπεραίωση τοῦ Τμήματος λινῶν τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης ὑφαντουργίας καί νά ὑποβάλει ἔκθεση στό ΣΛΕ.

Στήν 'Επιτροπή διορίζονται ἀπό 1 ἀντιπρόσωπος τῶν 'Επιτροπάτων Οἰκονομικῶν, Κρατικοῦ 'Ελέγχου καί 'Επισιτισμοῦ. 'Η σύγκλησή της ἀνατίθεται στόν σ. Λέντερ. Προθεσμία λήξης 3 ἡμέρες, ἀπό τή Δευτέρα, 17. VI.

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ 'Ιούνη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑΣ [645]

Νά χρηματοδοτηθεῖ ἀμέσως μέ 10 ἑκατομμύρια ρούβλια προκαταβολικά ἡ Γενική διεύθυνση βυρσοδεψίας ὥς τήν τελική ἔγκριση ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὅλου τοῦ οἰκονομικοῦ πλάνου ἤ ὅλου τοῦ προϋπολογισμοῦ ὕψους 37 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν.

Γιά νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ μελέτη τοῦ πλάνου αὐτοῦ καί τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ, νά ὁριστεῖ ἐπιτροπή ἀπό

ἀντιπροσώπους τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βυρσοδεψίας
τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ
» » Οἰκονομικῶν
» » Ἐλέγχου.

Ἡ σύγκληση τῆς ἐπιτροπῆς ἀνατίθεται στό σ. Τουρκεστάνοφ, πρόεδρο τῆς διοίκησης τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βυρσοδεψίας, καί νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό τήν ἐπιτροπή νά τελειώσει τίς ἐργασίες μέσα σέ 5 ἡμέρες.

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἰούνη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΜΕ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ [650]

Νά συγκροτηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας, τοῦ Τμήματος ἀγροτικῶν μηχανῶν τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ (νά κληθεῖ ὁ σ. Κουζμίν μέ συμβουλευτική ψῆφο) γιά τά μέτρα πρακτικῆς βοήθειας τῶν ἀγροτῶν μέ τήν ἔννοια τῆς ἐξασφάλισής τους μέ ἀγροτικές μηχανές. Νά δοθεῖ ἐντολή στήν ἐπιτροπή νά συγκεντρωθεῖ αὔριο (3 τοῦ Ἰούλη) τό πρωί, ἔτσι πού αὔριο ἤδη νά ἔρθει σέ ἐπαφή μέ τούς ἀντιπροσώπους πού ἦρθαν στό V συνέδριο [651]. Ἡ σύγκληση τῆς ἐπιτροπῆς καί ἡ εἰσήγηση στό

Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Χαρλόφ. Ἡ ἐκτέλεση νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Σεραντά.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ἰούλη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΜΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ «ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» [652]

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων κάνει παρατήρηση στά Ἐπιτροπάτα Λαϊκῆς Παιδείας καί Κρατικῆς περιουσίας, καθώς καί στό Προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῆς πόλης Μόσχας γιά τήν τελείως ἀπαράδεκτη ἀδράνειά τους σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ διατάγματος τῆς 14.IV.1918 (ἀρ. 416 * Συλλογή νομοθετικῶν διαταγμάτων, ἀρ. 31) καί τούς δίνει ἐντολή αὔριο, 9.VII.1918, νά ἐκλέξουν, μέ συμφωνία, ἕνα ὑπεύθυνο πρόσωπο γιά τή δραστήρια ἐπίβλεψη τῆς ἐκτέλεσης τοῦ διατάγματος καί τῆς ἐφαρμογῆς του ἀμέσως, μέ τήν ὑποχρέωση δυό φορές τήν ἑβδομάδα νά κάνει ἔκθεση σχετικά μ' αὐτό στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ.

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἰούλη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Πρόκειται γιά τό ἄρθρο 416. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΗΣ ΠΑΤΑΤΑΣ [653]

1) Ὁ καθορισμός σταθερῶν τιμῶν στήν πατάτα νά ἀναβληθεῖ ὥς τήν 1. Χ.

2) Νά δοθεῖ στήν Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς τό καθῆκον:

νά κινητοποιήσει ἀμέσως ὅλες τίς δυνάμεις τοῦ μηχανισμοῦ τῆς στατιστικῆς

γιά (α) τόν ὑπολογισμό τῆς παραγωγῆς πατάτας·

(β) τόν ὑπολογισμό καί τήν καταγραφή τῶν μεσαίων καί μεγάλων καλλιεργητῶν πατάτας

πρῶτ' ἀπ' ὅλα στά πιό πατατοπαραγωγικά κυβερνεῖα πού βρίσκονται κοντά στή Μόσχα·

μετά στά ὑπόλοιπα πατατοπαραγωγικά κυβερνεῖα.

Νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό τό διευθυντή τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στατιστικῆς ἀπολογισμός γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν, αὔριο, Παρασκευή, καί μετά 2 φορές τήν ἑβδομάδα.

3) Νά ἀνατεθεῖ στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ (μέ τή συμμετοχή τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν καί τοῦ Σοβιέτ βουλευτῶν τῆς Μόσχας) νά συζητήσει ἐπειγόντως πῶς θά ἐφαρμοστεῖ ἡ ἀπαίτηση παράδοσης ὀνομαστικῶν ἀποδείξεων (ἀπό τόν ἰδιοκτήτη τῆς πατάτας, πού τήν πούλησε) σάν προϋπόθεση ἐλεύθερης μεταφορᾶς πατάτας μέ κάρα, μέ σιδηροδρόμους καί ποταμόπλοια.

4) Νά ἀνατεθεῖ στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά ἐπιστρατεύσει ἀμέσως ὅσες δυνάμεις μπορεῖ, γιά νά ὀργανώσει ὥς τίς 25. VIII ἐπείγουσα καί μαζική ἀγορά ὄχι λιγότερο ἀπό 40 ἑκατομμύρια πούτια πατάτας μέ τιμές ἐλεύθερης ἀγορᾶς καί τή μεταφορά της σέ κρατικές ἀποθῆκες τῶν πρωτευουσῶν καί τῶν στρατιωτικῶν βάσεων.

5) Νά χρησιμοποιηθοῦν γι' αὐτό μαζικές ἐργατικές δυνάμεις μέσω τῶν συνδικάτων καί τῶν Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν τῶν βιομηχανικῶν κυβερνείων.

6) Ἔκθεση γιά τήν πορεία τῆς ἐπιχείρησης αὐτῆς καί γιά τά μέτρα προετοιμασίας (καθώς καί ἐγγραφῆς τῶν στοιχείων σχετικά μ' αὐτή) τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά δόσει αὔριο, Παρασκευή, καί μετά 2 φορές τήν ἑβδομάδα.

7) Νά χρηματοδοτηθεῖ τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἐπιχείρηση ἀγορᾶς πατάτας μέ 500 ἑκατομμύρια ρούβλια.

8) Νά δημοσιευτεῖ ἀμέσως αὔριο ἤδη ἡ § 1 τῆς ἀπόφασης αὐτῆς [654].

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Αὐγούστου 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΣΠΟΡΟΥ ΤΩΝ ΚΟΥΛΑΚΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΦΤΩΧΟΛΟΓΙΑΣ

Δέν θά πρέπει μήπως νά προστεθεῖ;
οἱ ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς ἄς *κατάσχουν* σιτηρά γιά σπόρο ἀπό τούς πλούσιους κουλάκους, καί πάντως, ἄν δέν εἶναι δυνατή ἡ κατάσχεση τώρα, τότε εἶναι ἀνάγκη ἀργότερα νά μαζευτεῖ ἀπό τούς πλούσιους ὁ σπόρος πού θά παρθεῖ προσωρινά ἀπό τά σιτηρά τῶν τσιφλικάδικων νοικοκυριῶν [655].

Γράφτηκε τόν Αὔγουστο τοῦ 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΣΗ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΦΤΩΧΟΛΟΓΙΑΣ

$$2 \times 6\frac{1}{2} = 13$$

Σέ ἑβδομαδιαία προθεσμία.

Προσωρινά καί συμβατικά ὥς τή συγχώνευση μέ τά Σοβιέτ τῶν βουλευτῶν ἤ ὥς τό διαχωρισμό τῆς διεύθυνσης.

Ὁδηγία σχετικά σέ ποιόν καί μέ ποιούς ὅρους νά δίνονται.

Νά καθοριστεῖ ἡ εὐθύνη τοῦ παραλήπτη καί σέ καμιά περίπτωση νά μή δίνονται οἱ ἑπόμενες χορηγήσεις χωρίς ἀπολογισμό γιά τήν πρώτη.

Ἡ πληρωμή νά γίνεται μέσω τοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ [656].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΞΥΛΕΙΑΣ

Ἐξακρίβωση τῶν ἀριθμῶν σχετικά μέ τίς μεταφορές καί συνολικά γιά τό 1917 καί 1918.

Τί μέρος τῶν ἱδρυμάτων προμήθειας ξυλείας ἔχει ἑνοποιηθεῖ;

Ἀκριβῆ στοιχεῖα γιά τήν ὀργάνωση τοῦ τμήματος προμήθειας ξυλείας σέ σχέση μέ τά ἄλλα ἱδρύματα.

Πρακτικά μέτρα κατά τῆς αἰσχροκέρδειας.

Ἐπίταξη ὅλων τῶν ἀποθεμάτων καυσοξύλων στίς σιδηροδρομικές γραμμές καί στή Μόσχα.

Μέτρα γιά τήν ὑποχρεωτική μεταφορά σιτηρῶν * στούς σταθμούς [657].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ [658]

1) Τό σχέδιο διατάγματος τοῦ Ἐπιτροπάτου Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων νά ἀποριφθεῖ.

2) Νά ἀνατεθεῖ στά Ἐπιτροπάτα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καί Λαϊκῆς Παιδείας νά συμφωνήσουν γιά τόν τρόπο καί τήν προθεσμία μεταβίβασης σύμφωνα μέ τήν § 3 τοῦ διατάγματος τῆς 5.VI.1918

* Φαίνεται, ἔγινε λάθος. Στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γίνεται λόγος γιά τή μεταφορά καυσόξυλων. *Ἡ Σύντ.*

(ἄρθρο 507 τῆς Συλλογῆς νομοθετικῶν διαταγμάτων τῆς ΣΟΣΔΡ, ἀριθ. 39) [659].

3) Νά ἀνατεθεῖ καί στά δυό Ἐπιτροπάτα νά συγκεντρώσουν καί νά παρουσιάσουν στό ΣΛΕ, σέ δίμηνη προθεσμία, πληροφορίες γιά τήν πραγματική κατάσταση τῶν ἀσύλων καί τῶν παρόμοιων ἱδρυμάτων, τόν ἀριθμό τους κτλ.

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ ΧΧΙ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

δ) Οἱ συνεταιριστικές ἀποθῆκες καί μαγαζιά δέν ὑπόκεινται σέ δημοτικοποίηση *.

Στά μέρη ἐκεῖνα πού πρίν τήν ἔκδοση τοῦ παρόντος διατάγματος εἶχαν ἐθνικοποιηθεῖ ἤ δημοτικοποιηθεῖ οἱ συνεταιρισμοί καί ἐπιτάχθηκαν εἴτε κατασχέθηκαν τά ἀποθέματα ἐμπορευμάτων τῶν συνεταιρισμῶν μαγαζιῶν ἀπό τά τοπικά ὄργανα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας — ὅλοι αὐτοί οἱ συνεταιρισμοί θά πρέπει νά ἀποκατασταθοῦν, τά ἐμπορεύματα θά πρέπει νά τούς ἐπιστραφοῦν, γιά τό ποσό πού λείπει θά πρέπει νά δοθεῖ ἀπολογισμός καί στή νόμιμη δράση τῶν συνεταιρισμῶν δέν θά πρέπει στό ἑξῆς νά μπαίνουν ἐμπόδια:

Σημείωση:

Κατά τήν ἀποκατάσταση τῶν συνεταιρισμῶν εἶναι ἀπαραίτητη ἡ λήψη μέτρων, ἔτσι πού νά μήν ἐπιτραπεῖ ἀντεπαναστατική εἴτε κουλάκικη διαστρέβλωση τῆς δράσης τους καί γιά νά πραγματοποιεῖται ἀπαρέγκλιτα ὁ αὐστηρός ἔλεγχός τους ἀπό τίς Ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς καί τά τοπικά Σοβιέτ [660].

Γράφτηκε στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στό κείμενο τοῦ διατάγματος πού ἐγκρίθηκε: «ἐθνικοποίηση». *Ἡ Σύντ.*

ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ [661]

1η συνεδρίαση τοῦ **Συμβουλίου τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς ἄμυνας**

1

1. XII. 1918

1. *Γενική ἀνασκόπηση τῶν καθηκόντων.*
2. *Νά συμπληρωθεῖ ἀπό τά συνδικάτα.*
3. Ἡμερήσια διάταξη.

Θέματα
γενικῆς ἀνασκόπησης:

I
1. Ἐπισιτισμός
2. Οἱ σιδηρόδρομοι
3. Ὁ στρατιωτικός ἐφοδιασμός
4. Ἐπιστράτευση τῆς διανόησης
5. » τῶν τεχνικῶν δυνάμεων
6. Καύσιμα.
7. **Κρατικός ἔλεγχος** καί Ἀνώτερη στρατιωτική ἐπιθεώρηση.

2

I. Καθῆκον στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ — σέ 4 μέρες νά παραδόσει σχέδιο αὔξησης τῶν ρυθμῶν καί τοῦ μεγέθους τῶν προμηθειῶν, νά σταλεῖ στό *Συμβούλιο Ἄμυνας* } Στρατιωτικοποίηση

Στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά δημιουργηθεῖ Τμῆμα βελτίωσης τῆς *διανομῆς* τροφίμων, βελτίωσης τοῦ *μηχανισμοῦ διανομῆς*.

Νά συγχωνευθεῖ ἡ Γενική οἰκονομική διεύθυνση μέ τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ [+ Διεύθυνση μεταφορᾶς τροφίμων.]
Νά ἀνατεθεῖ στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά ἐπεξεργαστεῖ τό ζήτημα (α) γιά τήν παράδοση τροφίμων στήν τρίτη βάρδια τοῦ ἐργοστασίου πυρομαχικῶν τῆς Τούλας [+ τοῦ ἐργοστασίου πυρομαχικῶν τοῦ Σιμπίρσκ]
(β) γιά τήν καθιέρωση σιτηρέσιου τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ γιά τούς ἐργάτες πού δουλεύουν στήν τύρφη καί στό κάρβουνο στά περίχωρα τῆς Μόσχας *καί στά καυσόξυλα*.

II. Ἐπιτροπή γιά τά βραβεῖα.
Ἐπιτροπή γιά τήν ἀλληλέγγυα εὐθύνη.
Κρατικός ἔλεγχος. Ἔκτακτος ἔλεγχος.

Γιά τό II ζήτημα δημιουργήθηκαν **3** *ἐπιτροπές*

III.

IV καί V. Στόν Κράσιν
Κράσιν + Νιέβσκι + Γκορμπουνόφ [662]

VI. Ἐπιτροπή καυσίμων: Λένιν
Ρίκοφ
Βολκόβσκι
Νιέβσκι
Ράντσενκο [663].

Τό ζήτημα γιά τούς πληρεξούσιους vs * τούς ἐργολάβους.

VII. *Ἀνώτατη στρατιωτική ἐπιθεώρηση*

3

1) νά δοθεῖ ἀποστολή στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά παρουσιάσει σέ σύντομο χρονικό διάστημα σχέδιο ἔκτακτης αὔξησης τῶν προμηθειῶν τόσο σέ σιτηρά, ὅσο καί σέ ζωοτροφές.
2) σέ περίπτωση αὔξησης τῶν τριάδων νά διορίζονται σ' αὐτές ντόπια στελέχη τῶν ἐπισιτιστικῶν ὀργάνων.
3) νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Κράσιν νά κάνει ἔκτακτη ἔρευνα τοῦ ζητήματος γιά τή χρησιμοποίηση τῶν ἀποθεμάτων ὑποδημάτων στήν Πετρούπολη.
(ἡ ἀποθήκη στό Χοντίνσκ ὄμπερ τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ **)
4) ὑποχρέωση νά ἀνακοινώνονται ἀμέσως σέ σύντομη διατύπωση στόν πρόεδρο οἱ μικρές ἀπαιτήσεις ἤ οἱ ὑποδείξεις γιά ἀκαταστασίες.

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* -versus- σέ σύγκριση μέ, σέ σχέση μέ. *Ἡ Σύντ.*

** Ὄμπερ (γερμανικό ober — ἀνώτερο). Πρόκειται γιά τήν ἀποθήκη πού ὑπαγόταν ἄμεσα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ τῆς ΣΟΣΔΡ. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ [664]

[1) Ὁ Ράντσενκο, σάν πρόεδρος τῆς πεντάδας καυσίμων ἀφιερώνει ὄχι περισσότερο ἀπό 2 ὧρες τήν ἡμέρα στήν Ἐπιτροπή τύρφης.]

[2) Νά προταθεῖ στό Συμβ. δασικῆς ὑπηρεσίας νά ὑποβάλλει ἀμέσως σήμερα ἐπίσημη καταγγελία γιά κωλυσιεργία μέ τά χρήματα [665].]

1) Νά ἀνατεθεῖ στό Συμβούλιο τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας σέ διάστημα 2 ἡμερῶν νά συμφωνήσει μέ τό Ἐπιτροπάτο Στρατιωτικῶν
   α) σχετικά μέ τό νόμο γιά ἀναβολή τῆς στρατιωτικῆς θητείας στούς ὑλοτόμους καί τούς μεταφορεῖς ξυλείας.
   β) σχετικά μέ τό νόμο γιά ἐπιστράτευση τοῦ πληθυσμοῦ σέ δασικές ἐργασίες.
2) Νά δοθεῖ ἐντολή στό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας νά ἐκτελέσει ἀμέσως τή διαταγή τοῦ ΑΣΛΟ καί μέ ἔλεγχο τοῦ Συμβ. δασικῆς ὑπηρεσίας νά ἐκδόσει αὔριο, 3/XII, ἀπόφαση γιά τήν παραχώρηση τμημάτων δασῶν γιά ὑλοτομία καί τή χορήγηση ὑλοτομικῶν δελτίων.
3) Νά προειδοποιηθεῖ τό Κεντρικό δασικό τμῆμα τοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας ὅτι σέ περίπτωση συνέχισης τῆς κωλυσιεργίας καί ἔστω ἑνός ἀκόμη παραπόνου ἀπομέρους τοῦ Συμβουλίου δασικῆς ὑπηρεσίας, τά μέλη τοῦ Κεντρικοῦ δασικοῦ τμήματος θά συλληφθοῦν καί θά παραπεμφθοῦν στό δικαστήριο.
4) Νά παραχωρηθεῖ στό Συμβούλιο δασικῆς ὑπηρεσίας τό δικαίωμα νά ἐλέγξει τήν ὕπαρξη ἀποθηκῶν μέ πριόνια και τσεκούρια σέ ὅλες τίς ὑπηρεσίες (δηλαδή νά ἐπιτραπεῖ νά κάνει ἔλεγχο τῶν βιβλίων καί τῶν ἀποθηκῶν).

2/XII. *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΤΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΕΙΔΩΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ [666]

1) οἱ στρατιῶτες ἐπισιτιστές — νά ἀντικατασταθοῦν
2) εἰδικούς ἐπιτρόπους, *ὀργανωτές μέ εἰδικά καθήκοντα καί βραβεῖα* στίς καθυστερημένες καί λοιπές περιοχές...

3) μηχανισμός τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, μεταρύθμιση καί «ζωντάνεμα» τοῦ μηχανισμοῦ.
4) *ἐργατική ἐπιθεώρηση...*

Κατάρτιση συγκεκριμένων λεπτομερειακῶν καθηκόντων γιά ξεχωριστά τοπικά συμβούλια λαϊκῆς οἰκονομίας, καλώντας σέ ἅμιλλα...

Νά ὑποχρεωθοῦν οἱ τοπικές στρατιωτικές ἀρχές νά δίνουν στά ἐπισιτιστικά ὄργανα *τά τάδε* (νά καθοριστεῖ ποιά) στρατιωτικά τμήματα γιά «ἐπισιτιστική στρατιωτική» δουλιά.

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ [667]

Ἑβδομαδιαία ἔκθεση γιά τόν ἀριθμό τῶν *ταμείων* (τῶν τμημάτων ἤ ἐπιχειρήσεων) πού ἑνοποιήθηκαν.

Ἑβδομαδιαία ἔκθεση γιά τήν ποσότητα προϊόντων πού μεταφέρθηκαν ἀπό κάθε γενική διεύθυνση καί ἀπό κάθε μεγάλη φάμπρικα στούς τόπους κατανάλωσης, καθώς καί πόσα διανεμήθηκαν στόν πληθυσμό.

1) Ἔλεγχος τῆς Λαϊκῆς τράπεζας γιά τίς καταθέσεις καί πληρωμές χρημάτων — ἑνότητα τῶν ταμείων
2) Ἔλεγχος τῆς «ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων» γιά μεταφορά προϊόντων καί παράδοση στόν καταναλωτή.
3. Προσωπική εὐθύνη τῶν πρώην καπιταλιστῶν ἤ τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν ἐπιχειρήσεων σε ὅλες τίς γενικές διευθύνσεις καί κέντρα (φυλάκιση, οἱ πρώην καπιταλιστές μέ τουφεκισμό, οἱ οἰκογένειές τους μέ κράτηση) [668].
4) Νά ἀνατεθεῖ στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά δίνει στόν τομέα διανομῆς προϊόντων, σάν τόν πιό ἀδύνατο τομέα, καθορισμένες

πρακτικές ἐντολές στό *συνδικάτο* τῶν ἐμποροβιομηχανικῶν ὑπαλλήλων, σάν *συνδικάτου* μέ συλλογική εὐθύνη ὅλων τῶν μελῶν τοῦ συνδικάτου.

Γράφτηκε στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΣΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Νά ἀναβληθεῖ ἡ τελική λύση τοῦ ζητήματος ὥς τήν Τρίτη.

Νά ζητηθοῦν ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας ὥς τό Σάββατο πληροφορίες γιά τά ἀκόλουθα ζητήματα:

1) γιά τόν ἀριθμό τῶν κρατικῶν νοικοκυριῶν,

2) γιά τήν ὀργάνωσή τους καί γιά τό τί ἔγινε στήν κατεύθυνση αὐτή,

3) γιά τόν ἀριθμό τῶν γεωπόνων,

4) γιά τήν πραγματική προετοιμασία τῆς σποράς,

5) γιά τήν ποσότητα σπόρου πού πραγματικά ὑπάρχει γιά τίς καλλιέργειες,

6) τό ἴδιο — γιά τόν ἀριθμό τῶν ἀγροτικῶν μηχανῶν.

Νά δοθεῖ ἐντολή στό ΑΣΛΟ νά ὑποβάλει στοιχεῖα 1) γιά τόν ἀριθμό τῶν αἰτήσεων πού ὑποβλήθηκαν ἀπό τούς ἐργάτες γιά γῆ, 2) γιά τήν πεῖρα τῶν ἐργατῶν σχετικά μέ τήν ὀργάνωση τῆς γεωργίας *.

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο, συμπληρωμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

---

* Τά σημεῖα 5-6 τῆς πηγῆς, σύμφωνα μέ τήν ὁποία δημοσιεύεται τό ντοκουμέντο, εἶναι γραμμένα ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Τά σημεῖα 1, 3 καί 4, καθώς καί τά 1 καί 2 σημεῖα τῆς τελευταίας παραγράφου γράφτηκαν ἀπό τόν Λένιν πάνω στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνεδρίασης τοῦ ΣΛΕ στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1919· αὐτά χωρίς ἀλλαγές μπῆκαν στό κείμενο τῆς ἀπόφασης. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ

Ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας

28. II. 1919.

Γιά τή ρύθμιση τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων μεταξύ τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς σιδηροδρόμων καί τοῦ ΛΕΣ καθορίζονται οἱ ἀκόλουθες διατάξεις:

Ὁ σ. Μπελιακόφ στέλνεται ἀπό τό ΛΕΣ στό Τμῆμα συγκοινωνιῶν τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς γιά μόνιμη σύνδεση καί δουλιά.

Τό ΛΕΣ δίνει ἐντολή στό προσωπικό τοῦ Ἐπιτροπάτου ὅλα τά παράπονα γιά τήν Ἔκτακτη Ἐπιτροπή νά κατευθύνονται *ἀποκλειστικά* στό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕΣ Μπελιακόφ.

Ἡ Ἔκτακτη Ἐπιτροπή ἐπιφορτίζεται νά ἐπιβλέπει γιά τήν ἔγκαιρη ἐκφόρτωση τῶν φορτίων ἀπό τά ἐκφορτωτικά ὄργανα καί ὀργανώσεις καί, σέ περίπτωση μή ἐκφόρτωσης στό καθορισμένο ἀπό τήν Ἔκτακτη Ἐπιτροπή διάστημα, νά τούς μηνύει.

Στά τμήματα τῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς σιδηροδρόμων παρέχεται τό δικαίωμα νά χρησιμοποιοῦν μέ πληρωμή τό σιδηροδρομικό τηλέγραφο, μέ αὐστηρή εὐθύνη γιά τήν ἄσκοπη χρησιμοποίηση τοῦ τηλεγράφου. Λεπτομερειακή ὁδηγία γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ τηλεγράφου καί γιά τούς τρόπους πληρωμῆς ἐκδίδεται ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί ἀπό τόν πρόεδρο τῆς ΠΕΕ μέ συμφωνία.

Γιά οἰκήματα τῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς σιδηροδρόμων δίνονται τά πρώην οἰκήματα τῆς σιδηροδρομικῆς ἀστυνομίας, πού γι' αὐτό τό ΛΕΣ ἐκδίδει εἰδική ἐντολή. Γιά τήν ἔξωση τῆς στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἀπό τά οἰκήματα αὐτά δίνεται ἐντολή στούς σ.σ. Τζερζίνσκι καί Σκλιάνσκι νά ἐκδόσουν ἀπό κοινοῦ ὁδηγία.

Τρόφιμα στήν ΕΕ σιδηροδρόμων χορηγοῦνται ἀπό τά σιδηροδρομικά ἐπισιτιστικά ὄργανα μέ βάση τούς γενικούς γιά ὅλους ὅρους.

Ἐφόσον συνεχίζεται ἡ κατάσταση πολέμου στούς σιδηροδρόμους, πού κήρυξε τό Συμβούλιο Ἄμυνας, δίνεται τό δικαίωμα στά περιφερειακά τμήματα συγκοινωνιῶν τῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς νά ἐπιβάλουν τήν ἔσχατη τῶν ποινῶν σέ πρόσωπα πού συλλαμβάνονται ἐπ' αὐτοφώρω γιά δωροδοκία, γιά κλοπή φορτίων καί σιδηροδρομικῶν ὑλικῶν καί γιά συστηματικό ὄργιο τῶν ἀξιωματούχων ὑπαλλήλων.

Πρός τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας

28. II. 1919.

Οἱ προτεινόμενες παράγραφοι τέθηκαν ἀπό μένα στή σύσκεψη τῆς 28/II μέ τούς σ.σ. Νιέβσκι καί Τζερζίνσκι.

Παρακαλῶ νά ὑπογραφοῦν αὐτές ἀπό ὅλα τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας, ὥστε ἀμέσως νά μπεῖ σέ ἰσχύ αὐτή ἡ *πάρα πολύ σοβαρή* συμφωνία.

Σέ περίπτωση σοβαρῶν διαφωνιῶν, παρακαλῶ νά μοῦ σταλεῖ ἀμέσως τηλεφωνογράφημα μέ τό *κείμενο τῶν τροποποιήσεων*.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΥΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΛΟ

1) Ἐπιτροπή γιά τή συνένωση καί τή συγκεντροποίηση, κι' ἄν χρειαστεῖ, γιά τήν κατάρτιση σχεδίου διατάγματος.

2) Στατιστικά στοιχεῖα, συγκρίνοντας τά τυπογραφεῖα
   (1) ἐθνικοποιημένα, ὑπαγόμενα στό Τμῆμα πολυγραφίας
   (2) ἐθνικοποιημένα, ὑπαγόμενα σέ ξεχωριστές ὑπηρεσίες
   (3) γιά τίς ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις

3) Καθῆκον: νά αὐξηθοῦν κατά τρεῖς φορές σέ ποιό χρονικό διάστημα;

4) Ἔκθεση ὕστερα ἀπό ἕνα μήνα;

5) Ἐργατική πειθαρχία.

6) Δουλιά μέ τό κομμάτι.

7) Σχέσεις τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν πρός τίς διευθύνσεις [669].

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Μάρτη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ - ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Λόγω ὑπερβολικοῦ κινδύνου πού ἀπειλεῖ τή Δημοκρατία ἐξαιτίας τῆς ὄξυνσης τῆς κρίσης στόν ἐπισιτισμό καί στίς μεταφορές, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφασίζει:

νά ἀναθέσει στούς σ.σ. Κάμενεφ
Ζηνόβιεφ
καί Στάλιν

νά συγκροτήσουν ὁμάδες ἐργατῶν μέ ἐπιροή, τραῖνα μέ συμμετοχή τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων Ἐπισιτισμοῦ καί Συγκοινωνιῶν, καθώς καί τῆς ΚΕΕ καί νά πᾶνε σέ ἐπισιτιστική - μεταφορική ἐργασία [670].

Λένιν

Γράφτηκε στό δεύτερο δεκαπενθήμερο, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 28 τοῦ Μάρτη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚ (μπ) ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

Προτείνω νά συγκεντρώσετε τίς ὑπογραφές τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ καί νά ἐγκρίνετε αὐτές τίς ὁδηγίες πρός τό Κομμουνιστικό Κόμμα Οὐκρανίας καί τήν ΚΕ του γιά τήν Οὐκρανία. *Ὑπερεπεῖγον* [671].

8/IV. *Λένιν*

Στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ. Νά σταλεῖ ἐπειγόντως στήν *ΚΕ* Οὐκρανίας *.

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Ἀπρίλη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Καταχωρήθηκε στό περιθώριο τοῦ κειμένου, προφανῶς, μετά τήν ἔγκρισή του. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΥΝΑΜΩΜΑ ΤΗΣ ΔΟΥΛΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ [672]

Νά σταματήσουν γιά τρεῖς μῆνες ἤ νά περιοριστοῦν πολύ σημαντικά ἐκεῖνα τά τμήματα στά κεντρικά καί τά τοπικά Ἐπιτροπάτα πού δέν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητα καί μποροῦν νά δόσουν χρήσιμα στελέχη στό στρατό καί στά μετόπισθεν γιά τόν πόλεμο, γιά τόν ἐφοδιασμό, τήν προπαγάνδα κτλ.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΥΓΓΡΟΥΣ ΔΙΕΘΝΙΣΤΕΣ [673]

Τάσσομαι πλήρως μέ τό κείμενο τῆς ἔκκλησης καί πιστεύω ὅτι δέν θά διαφύγει ἀπό τήν προσοχή τῶν οὔγγρων προλετάριων στά μέτωπα πώς μερικοί ἀκόμη μῆνες πάλης γιά τά συμφέροντα τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου, καί τότε ἡ νίκη θά εἶναι δική μας — αὐτή θά εἶναι ἡ ἀποφασιστική καί σίγουρη νίκη.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Ἀπρίλη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1960 στό βιβλίο: Α. Κλάντ Β. Κοντράτιεφ. «Ἀδέλφια στόν πόλεμο». Μόσχα

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς προκήρυξης. Μετάφραση ἀπό τά οὐγγρικά

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ [674]

1) νά μεγαλώσει ἡ βοήθεια σέ εἶδος στά παιδιά τῶν ἐργατῶν.

2) νά προσδιοριστοῦν ὁρισμένες ἀποθῆκες γιά τή *γρήγορη* καταγραφή καί διανομή μέ *μέτρια* τιμή στούς ἐργάτες πού ἔχουν τή

μεγαλύτερη ἀνάγκη καί *δέν παίρνουν* τό κατώτατο ὅριο χρημάτων.
3) τό ἴδιο σχετικά μέ τό ἐνοίκιο κατοικίας.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Μάη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΜΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ [675]

§ 1. Νά ἐπιστρατευθοῦν γιά 4 μῆνες (ἀπό 15/VI μέχρι 15/X) ὅλοι οἱ ἄνδρες ὑπάλληλοι τῶν κρατικῶν ἱδρυμάτων ἀπό *18 ὥς 45* χρονῶν [καλύτερα περισσότεροι, γιατί ἕνα μέρος θά τό ἀπαλλάξουμε] ἀντικαθιστώντας τους μέ γυναῖκες ἤ περιορίζοντας προσωρινά ὁρισμένο μέρος τῆς ἐργασίας.

Παρατήρηση στήν § 1. Ἀπαλλάσσονται μόνο οἱ ἄρωστοι καί οἱ ἀπόλυτα ἀναντικατάστατοι, ὄχι περισσότερο ἀπό 10%, μέ ἄδειες εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.

§ 2. Τούς ἐπιστρατευμένους νά τούς κατευθύνουν στή διάθεση τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Προσέλευση... τοῦ μήνα.

§ 3. Οἱ ἐπιστρατευμένοι ἔχουν ἀλληλέγγυα εὐθύνη ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο καί οἱ οἰκογένειές τους θεωροῦνται ὅμηροι σέ περίπτωση περάσματος στίς γραμμές τοῦ ἐχθροῦ ἤ λιποταξίας, ἤ μή ἐκπλήρωσης τῶν ἀποστολῶν πού τούς δόθηκαν κτλ.

§ 4. Οἱ ἐπιστρατευμένοι συγκροτοῦνται σέ ὁμάδες ἀπό λίγα ἄτομα, κατά τό δυνατό διαφόρων εἰδικοτήτων, ἔτσι ὥστε κάθε ὁμάδα νά μπορεῖ νά ἀναλάβει στά μετόπισθεν ἤ στό μέτωπο, τούτη ἤ ἐκείνη τήν ἀποστολή γιά τή συγκρότηση, διαπεραίωση, συντήρηση τοῦ στρατοῦ καί ἄλλα παρόμοια.

§ 5. Κάθε ἐπιστρατευμένος εἶναι ὑποχρεωμένος νά σχηματίσει βιβλιοθήκη τῶν πιό ἀπαραίτητων προπαγανδιστικῶν καί διαφωτιστικῶν μπροσούρων καί προκηρύξεων, πού θά πάρει ἀπό τίς ἀποθῆκες βιβλίων τῆς ΚΕΕ κτλ. Ὁ ἐπιστρατευμένος ἔχει τήν εὐθύνη νά γνωρίζει μέ τά ὑλικά αὐτά τούς στρατιῶτες καί τόν πληθυσμό, καί εἶναι ὑποχρεωμένος νά δίνει ἑβδομαδιαῖο ἀπολογισμό γιά τό πῶς ἐκπληρώνει αὐτή τήν ὑποχρέωση.

§ 6. Κάθε ἐπιστρατευμένος ἀμέσως μέ τήν ἐπιστράτευση, ὄχι ἀργότερα ἀπό... μέρες, εἶναι ὑποχρεωμένος νά δόσει λεπτομερεῖς πληροφορίες γιά τή μόρφωσή του, τήν προηγούμενη ὑπηρεσία, ἤ

τῶν προηγούμενων ἀπασχολήσεων, γιά τούς προηγούμενους τόπους κατοικίας, γιά τίς ξένες γλῶσσες πού ξέρει κτλ. σύμφωνα μέ τό είδικά καταρτισμένο πρόγραμμα.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 31 τοῦ Μάη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΑΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Ἀνακοινώνεται σάν συμπληρωματική ἐπιστράτευση ἤ κλήση στά ὅπλα τῶν ἐργατῶν καί ὑπαλλήλων πού δουλεύουν στό ἐμπόριο, στή βιομηχανία καί στίς συγκοινωνίες. Ἡ σειρά καί ὁ χρόνος πρόσκλησης, καθώς καί ἡ ἀριθμητική δύναμη τῶν καλουμένων καθορίζεται σέ συμφωνία μέ τό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, τό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ καί τό Πανρωσικό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν συνδικάτων *.

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Μάη 1919

Δημοσιεύτηκε στίς 15 τοῦ Ἰούλη 1919 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 128

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) [676]

Στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ: ἡ *γενική* ἀπεργία στό Τβέρ καί μετά στό *Κλίν*, ὅλα αὐτά δημιουργοῦν *πολύ ἀπειλητική* κατάσταση. Πρέπει νά συζητηθοῦν ἐπειγόντως τά παρακάτω μέτρα:

| πότε θά τά συζητήσετε; |

γιά ἐνίσχυση τῶν ὑφαντουργῶν χρειάζονται *ἔ κ τ α κ τ α* μέτρα:

ἐπισιτισμός

1) Ὁ ἐπισιτισμός τῶν ὑφαντουργῶν (νά δοθεῖ προσοχή) νά ἐξασφαλιστοῦν *οἱ ἐργαζόμενες* φάμπρικες.

---

* Στό ἐπάνω μέρος τοῦ δακτυλογραφημένου κειμένου τοῦ διατάγματος ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀφοῦ τό ὑπόγραψε, σημείωσε: «Νά μή δημοσιευτεῖ». *Ἡ Σύντ.*

Τβέρ (καί **Κλίν**) ἰδιαίτερα οἱ *σιδηροδρομικοί* καί οἱ *κόκκινοι στρατιῶτες*

νά ἐφοδιαστοῦν μέ τρόφιμα καί νά τό φροντίσετε.

Ὁ ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν τοῦ Τβέρ εἶναι πολύ νέος στήν πολεμική τέχνη, πολύ *καλός*, ὅμως ἔχει ἀνάγκη *βοήθειας*.

2) Ἡ ἐπιστράτευση ὑφαντουργῶν... (10 000) νά *ἐπανεξεταστεῖ*.
3) Διάδοση ἐφημερίδων καί πλακάτ, διαλέξεων, νά ἐνισχύσετε τή δουλιά τοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας.
4) Εἰσιτήρια (καθημερινά) σιδηροδρόμων γιά τά μέλη τῆς ΚΕ τῶν διοικήσεων τῶν συνδικάτων.

Ἡ ἀγραμματοσύνη τῶν ὑφαντουργῶν εἶναι φοβερή.

Δέν ὑπάρχει καμιά φροντίδα γι' αὐτούς, δέν βλέπουν ἐφημερίδες, δέν ὑπάρχουν πλακάτ. Κάτι ἀκόμη γιά τήν καλυτέρευση τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης εἶναι ἀναγκαῖο, ὅπως ἀγορές κτλ. NB

Γράφτηκε νωρίτερα ἀπό τίς 18 τοῦ Ἰούνη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟΥΣ Β. Ι. ΝΙΕΒΣΚΙ ΚΑΙ Λ. Σ. ΣΟΣΝΟΒΣΚΙ [677]

Εἶναι ἀνάγκη μέ βάση τό Σύνταγμα νά δοθεῖ θετική ψῆφος μόνο στούς νομαρχιακούς ἀντιπροσώπους. Θά συνδεθῶ τώρα μέ τό Προεδρεῖο τῆς ΚΕΕ. Πρέπει νά μείνετε καί οἱ δυό ὥς τήν πλήρη ἠρεμία καί τή ρύθμιση τῆς δουλιᾶς.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Ἰούνη 1919. Στάλθηκε στό Τβέρ

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

Νά ἐξακριβώσετε τί ἔχει γίνει σχετικά μέ τήν ὀργάνωση ἐξαγωγῆς καυσίμων ἀπό τούς σχιστόλιθους τοῦ νομοῦ Σίζραν καί τοῦ πετρελαίου τοῦ Καζάν [678].

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 14 τοῦ Ἰούλη, 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ν.Π. Γκορμπουνόφ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΝΤ

σ. Τσιτσέριν!

Σᾶς στέλνω τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [679].

Δικός Σας *Λένιν*

(1) **Φυσικά.**
(2) Νά *μ ή ν* ἀπευθυνθεῖτε ἀπομέρους τῆς κυβέρνησης.
(3) Νά ἐπιταχύνετε τήν ἀναχώρηση τοῦ Λιτβίνοφ.
(4) Νά περιοριστεῖτε στό γράμμα τοῦ Γκόρκι, ὅμως νά *μ ή ν* τοῦ ἐπιτρέπετε νά χρησιμοποιεῖ τόν ἰσχυρισμό σχετικά μέ τή μετατροπή τῆς πάλης σέ ἐξόντωση.

Τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου: *Λένιν* *

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΞΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΑΣΛΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ [680]

Τό ΣΛΕ διαπιστώνει:

1) Ὅτι ὁ κρατικός ἔλεγχος ἔπρεπε νά προτείνει στό ΑΣΛΟ νά κλείσει τά νομικά τμήματα καί ὄχι νά χρησιμοποιήσει τήν ἀπαγορευτική σφραγίδα.

2) Ὅτι τό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ πρέπει ἀμέσως νά πάρει τά πιό δραστικά μέτρα γιά νά κλείσουν τά παρασιτικά στήν πλειοψηφία τους νομικά τμήματα καί γιά νά ἀπαγορευτεῖ νά κρύβουν μέλη αὐτῶν τῶν τμημάτων σέ ἄλλα τμήματα. Ἔκθεση γιά τήν ἐκπλήρωση νά ὑποβληθεῖ στό Μικρό Συμβούλιο ὄχι ἀργότερα ἀπό μιά ἑβδομάδα.

3) Νά ἀνατεθεῖ στό ΛΕΔ νά διώξει δικαστικά τά μέλη τῶν νομικῶν τμημάτων τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ — ΑΣΛΟ γιά γραφειοκρατία. Ἔκθεση μετά μιά ἑβδομάδα στό Μικρό Συμβούλιο.

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Σεπτέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Ἡ ἀπόφαση ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ, Λ. Ντ. Τρότσκι καί, μέ τήν ἐπιφύλαξη «συμφωνῶ συμβατικά», ἀπό τόν Κρεστίνσκι. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Νά ορίσετε γιά τή σύσκεψη δύο ουσιαστικές εισηγήσεις από τήν ομάδα τῆς Κεντρικῆς Ένωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν καί ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τῶν διαταγμάτων τῆς 20.III [681], τῆς 3.IV [682] καί τῆς 3.VII [683] μέ ἀριθμούς γιά τά ἀποτελέσματα τῆς συγκέντρωσης κατά τρόφιμα καί κατά κυβερνεῖα, γιά τόν ἀριθμό συμφώνων συγκέντρωσης, τόν ἀριθμό τῶν συμφώνων πού ἐκπληρώθηκαν, πού δέν ἐκπληρώθηκαν κτλ., μέ λεπτομερή περιγραφή γιά 1 σύμφωνο καί 1 περιφέρεια συγκέντρωσης καί διανομῆς μέ στοιχεῖα γιά τήν κατάκτηση ἀπό μᾶς τῆς μή ἐμπορικῆς καί τῆς ἐμπορικῆς δουλιᾶς τῶν συνεταιρισμῶν καί γιά τή μετατροπή τοῦ ἀστικοῦ συνεταιρισμοῦ σέ σοσιαλιστικό.

1 ἀπό τήν ΚΕΚΣ
1 ἀπό τό ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ } τήν *Τετάρτη*: *τήν 1-η ἑ β δ ο μ ά δ α*.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΔΑΣΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ [681]

(1) Ἀλληλοέλεγχος τῶν ἱδρυμάτων *
(2) να ἐπιταχυνθεῖ ὁ καθορισμός καί ὁ διαχωρισμός ἐκτάσεων
(3) χρησιμοποίηση τῆς ἐργατικῆς δύναμης τῶν δασικῶν εἰδικῶν
(4) ἄλλα μέτρα γιά τήν ἐπιτάχυνση καί τήν αὔξηση τοῦ ἐφοδιασμοῦ μέ καυσόξυλα
(5) μήπως πρέπει νά συγχωνευτοῦν; **

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΑΤΑΤΑΣ [685]

Νά παρθεῖ σάν βάση τό σχέδιο τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί ἡ § 4 τοῦ σχεδίου τοῦ ΑΣΛΟ [686].

Νά συγκροτηθεῖ ἐπιτροπή γιά τή λεπτομερή ἐπεξεργασία ὅλου τοῦ σχεδίου, ἔτσι πού νά καθορίζει μέ πλήρη ἀκρίβεια τόσο τίς χωριστές περιφέρειες (στίς § § τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ), ὅσο καί τά συγκεκριμένα μέτρα ἐνίσχυσης τῆς ἐπισιτιστικῆς στρατιᾶς σέ καθορισμένα σημεῖα, χρησιμοποίησης τῶν ἐργατῶν, σέ ποσότητες τῆς ἀναγκαίας καί δυνατῆς προμήθειας οἰνοπνεύματος καί ἄμυλου κτλ.

Ἡ ἐπιτροπή διατυπώνει μέ ἀκρίβεια τήν εὐθύνη τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἐκπλήρωση ὅλων τῶν ἔκτακτων μέτρων καί τήν ἐφαρμογή τους μέ ἐπαναστατικό τρόπο, γιά τόν καταλογισμό τῆς εὐθύνης αὐτῆς στή μελλοντική πολιτική τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Ἡ ἐπιτροπή ἀποτελεῖται ἀπό τούς Σέινμαν (+ 2 Ε. Ἐπισιτ. *)
Ρίκοφ
Σμίντ
Κάμενεφ
Ἀβανέσοφ(ἤ ἀπό τήν ΠΕΕ)
Μάρκοφ

Νά δοθοῦν στήν ἐπιτροπή 2 μέρες καί νά συγκληθεῖ τό ΣΛΕ τήν Παρασκευή [687].

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΜΕ ΤΡΟΦΙΜΑ [688]

(«Διαπίστωση»)

II 1) Τό σύμφωνο νά ὑπογραφεῖ τυπικά [689]

Ἐργατικό σιτηρέσιο;] I 2) Οἱ καθημερινές ἀνακοινώσεις νά καθιερωθοῦν ξανά [690]

* Πρόκειται γιά 2 ἐκπροσώπους ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. *Ἡ Σύντ.*

[νά πληροφορηθοῦμε μέ ἀκρίβεια γιά τούς τόπους συγκέντρωσης καί τήν κατάσταση τῶν μεταφορῶν]

3) Νά ἐπιστρατευτοῦν ἐργάτες γιά τίς μεταφορές

νά ἀνατεθεῖ στό συμβούλιο συνδικάτων τῆς Μόσχας + ΛΕΣ

4) Ἰδιαίτερα ἐπειγόντως νά συζητηθοῦν τά μέτρα σχετικά μέ τή μεταφορά πατάτας καί νά παρακολουθεῖται ἡ μεταφορά

5) Νά ἐγκριθεῖ ἡ ἔκτακτη χορήγηση (κρέατος;).

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. ΝΤ. ΣΤΑΣΟΒΑ [691]

Ε. Ντ.! Πρέπει νά στείλετε κρυπτογράφημα πού νά λέει ὅτι πουθενά καί σέ καμιά περίπτωση νά *μή τολμήσουν* νά χρησιμοποιήσουν τό ψευδώνυμο Καμό, ἀλλά νά τό ἀλλάξουν ἀμέσως μέ ἄλλο, μέ *νέο*. Ἡ πόλη ὅπου βρίσκεται ὁ Καμό νά ὀνομάζεται **μόνο** κρυπτογραφικά.

Λένιν

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑΚΩΝ ΤΡΑΙΝΩΝ ΜΕ ΣΙΤΗΡΑ [692]

1) Νά θεωρηθεῖ ὑπαίτιο τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν πολύ μεγάλη ἀδιαφορία πού ἔδειξε κατά τήν ἐκπλήρωση ἐξαιρετικά σοβαρῆς ἐντολῆς.

2) Νά ὑποχρεωθεῖ νά κάνει ἐπίσημα διαμαρτυρία κατά τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ *ὕστερα ἀπό μιά ὥρα* μετά τήν τελική ἀποτυχία νά ἀποκτήσει ἀπ' εὐθείας γραμμή καί νά πάρει ἀπάντηση γι' αὐτό [693].

3) Νά καθοριστεῖ ἀνάκριση τῶν ἐπιτρόπων Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων γιά τή μή ἐκπλήρωση εἴτε τόν κακό χειρισμό κατά τήν ἐκτέλεση τῆς ἐντολῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ [694].

4) Στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά διοριστεῖ ἕνας ἀπό τούς ὑπαλλήλους γιά νά διευθύνει μέ ἀκρίβεια τίς τηλεφωνικές γραμμές.

5) Νά συγκληθεῖ τό ΣΛΕ τό Σάββατο * γιά τόν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης καί τήν ἐξέταση τῆς ἀπόφασης γιά τίς διατακτικές.

6) Νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό τό ΛΕ Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων γραπτή ἐξήγηση σχετικά μέ τή μή ἔγκαιρη παράδοση τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί τήν ὑπόδειξη τῶν μέτρων ἐκείνων ἤ τήν τροποποίηση τῶν νόμων πού χρειάζονται γιά νά μεταδίδονται ὁπωσδήποτε ἐπειγόντως οἱ διαταγές τοῦ ΛΕ Ἐπισιτισμοῦ.

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΜΕ ΡΟΥΧΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ [695]

Νά ἀνατεθεῖ ἀμέσως στό Μικρό Συμβούλιο, ὁπωσδήποτε ὥς τό Σάββατο *, νά ἐπανεξετάσει τήν ἀπόφασή του, διατηρώντας ὅλα τά θεμελιακά καί γενικά μέρη της, ἀλλάζοντας ὅμως τήν ποσότητα τῶν εἰδῶν πού δίνονται στούς ἐργάτες, σύμφωνα μέ τά νέα στρατιωτικά καθήκοντα τῆς αὔξησης τοῦ στρατοῦ. Νά ὑποχρεωθεῖ ὁ σ. Ρίκοφ νά δόσει ἀκριβή ἐξουσιοδότηση στόν πληρεξούσιό του καί μόνο αὐτός νά σταλεῖ [696].

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ [697]

Νά ἀνατεθεῖ στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ ὥς τό Σάββατο * νά ἐπεξεργαστεῖ τήν ὁδηγία, ὥστε νά συμπεριληφθεῖ ὁλοκληρωτικά ἡ ἀπόφαση τοῦ VII συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, καί συγκεκριμένα

1) γιά τό δικαίωμα ἀπόριψης [698].

2) νά ἐφαρμοστεῖ αὐστηρότερα καί πιό ὁλοκληρωμένα ἡ ἀρχή τοῦ παρακρατήματος·

3) νά καθοριστοῦν λεπτομερειακά τά δικαιώματα καί οἱ ὅροι ἐκδήλωσης τῆς τοπικῆς πρωτοβουλίας καί ἐνθάρυνσης τῶν ἐπιτυχιῶν της·

---

* Πρόκειται γιά τίς 27 τοῦ Δεκέμβρη 1919. *Ἡ Σύντ.*

** Πρόκειται γιά τίς 3 τοῦ Γενάρη 1920. *Ἡ Σύντ.*

4) νά γίνει ἐπεξεργασία τῶν μεθόδων πάλης κατά τῆς γραφειοκρατίας.

Νά ὑποβληθεῖ μέσα σέ μιά βδομάδα ὅλο τό σχέδιο τῆς ὁδηγίας, γιά τό ὁποῖο γίνεται λόγος στήν ἀπόφαση τοῦ VII συνεδρίου τῶν Σοβιέτ [699].

Γράφτηκε στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΣΤΑΝ [700]

1) Νά κριθεῖ σωστή ἡ διαταγή πού μεταδόθηκε μέ τηλεγράφημα τοῦ Λένιν καί τοῦ Τρότσκι.
2) Νά κριθεῖ ἡ ἔνσταση κατά τῆς μορφῆς τῆς διαταγῆς αὐτῆς σάν περίπτωση ἀνεπίτρεπτης ἐκδήλωσης στρατιωτικῆς γραφειοκρατίας.
3) Νά ἀνακοινωθεῖ στόν Ἀνώτατο διοικητή ὅτι ἡ προφορική του διαμαρτυρία, πού μεταδόθηκε μέσω τοῦ Σμίλγκα, ἐξετάστηκε καί κρίθηκε ἐσφαλμένη. Ὅταν ἀπαιτεῖται πόρισμα, θά πρέπει νά δίνεται πόρισμα.

Γράφτηκε στις 17 ἤ 18 τοῦ Γενάρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Χ. Γ. ΓΙΟΥΜΑΓΚΟΥΛΟΦ [701]

Οὐφά, στόν Γιουμαγκούλοφ
Ἀντίγραφα Οὐφά, στόν Ἐλτσίν
Στερλιταμάκ, Ἐπαναστατική ἐπιτροπή, Μπασκιρία
Ἐπιτροπή περιοχῆς Μπασκιρίας στόν Ἀρτιόμ Σεργκέγεφ

Ὅταν στό τηλεγράφημα ἀναφέρεται: «ἡ ΠΚΕΕ θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἀπίθανο καί τελείως ἀποκλείεται οἱ Ἀρτιόμ, Σαμόιλοφ καί Πρεομπραζένσκι νά ἔκαναν προπαγάνδα κατά τῆς Δημοκρατίας τῆς Μπασκιρίας», μ' αὐτό ἡ ΠΚΕΕ ἀκόμη μιά φορά ἐπιβεβαιώνει σ' αὐτούς τήν ἀνάγκη τῆς πιό νομιμόφρονης τήρησης τοῦ Συντάγματος.

τῆς Μπασκιρίας. Τόν ἴδιο σκοπό ἐπεδίωκε τό τηλεγράφημα τῆς ΚΕ, πού στάλθηκε ἀργότερα στόν 'Αρτιόμ. Μ' αὐτούς τούς ὅρους εἶμαι ἐντελῶς βέβαιος ὅτι οἱ 'Αρτιόμ, Πρεομπραζένσκι καί Σαμόιλοφ δέν θά δόσουν καμιά πραγματική ἀφορμή γιά περιπλοκές. Τό ἴδιο πρέπει νά κάνουν καί τά μέλη τῆς 'Επαναστατικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Μπασκιρίας. Μόνο ἀπό τό τηλεγράφημά σας ἔμαθα ὅτι τούς συντρόφους Σαμιγκοῦλοφ, 'Ισμάιλοφ καί ἄλλους τούς ἀπέλασε ἡ 'Επαναστατική ἐπιτροπή τῆς Μπασκιρίας ἔξω ἀπό τά ὅρια τῆς Μπασκιρίας: ἡ ΚΕ νόμιζε ὅτι αὐτοί ἔρχονται στή Μόσχα αὐτόβουλα γιά νά κάνουν ἔκθεση, βρῆκε ἄσκοπη αὐτή τήν ἀπώλεια χρόνου πέντε συντρόφων γιά τό ταξίδι καί τούς γύρισε στό Στερλιταμάκ.

'Η ἀπόπειρά Σας νά ἀπελάσετε ἀπό τή Μπασκιρία παλιούς κομματικούς συντρόφους, ἡ παράλογη ἀναφορά στό μπουχαρινικό προσανατολισμό, ἡ ἐπίμονη, ἄν καί λαθεμένη, χρησιμοποίηση σέ βάρος τῶν Πρεομπραζένσκι, 'Αρτιόμ, Σαμόιλοφ τοῦ ἐπίθετου «οὐκρανοί» μοῦ δίνει τό δικαίωμα νά ἀμφιβάλω γιά τήν ἀντικειμενικότητά σας στό προκείμενο ζήτημα. Γι' αὐτό σᾶς προτείνω ἀμέσως νά ἐκτελέσετε τό τηλεγράφημα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 20.Ι, πού δέν ἐκτελέστηκε ἀκόμη στό μέρος γιά τήν ἀκύρωση τῆς ἀνακοίνωσης γιά συνωμοσία.

Μέ ἐντολή τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ *Λένιν* *

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στό βιβλίο: «'Η ἵδρυση τῆς ΑΣΣΔ τῆς Μπασκιρίας». Οὐφά

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο, γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι καί ὑπογραμμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗ ΠΑΤΑΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΙΟΝΙΑ [702]

1. Νά ἀνατεθεῖ στό 'Επιτροπάτο 'Επισιτισμοῦ σέ 3-ήμερη προθεσμία νά ἐπεξεργαστεῖ ἀπόφαση γιά ἐπανάληψη τῆς ἐξόρμησης γιά τήν πατάτα καί νά τήν ὑποβάλει στό ΣΛΕ [703].

2. Νά ἀνατεθεῖ στούς Μπουρντουκόφ + Κάμενεφ, Τζερζίνσκι, Κούρσκι νά παρουσιάσουν στοιχεῖα γιά τόν ἀριθμό ἐνήλικων καί

*Τό κείμενο: «Μέ ἐντολή τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ. *Λένιν*» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *'Η Σύντ.*

ὑγιῶν ἀνδρῶν, γιά τόν μή ἐργάσιμο χρόνο τους καί γιά τή χρησιμοποίησή τους σέ ἐπείγουσες δουλιές στήν πόλη, καθώς καί σχέδιο ἀπόφασης γιά τή χρησιμοποίησή τους.

3. Νά ἀνατεθεῖ στήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή νά διορίσει ὑπεύθυνο, κομματικό, ἔμπειρο ἀνακριτή γιά τή μελέτη τῶν στοιχείων σχετικά μέ τήν τελείως ἀνεπαρκή ὀργάνωση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας τόσο τῶν ἐργατῶν, ὅσο καί τῶν ὑπαλλήλων στή Μόσχα.

Γιά τήν ἔκθεση στό ΣΛΕ χρεώνεται ὁ Τζερζίνσκι ἤ ὁ ἀναπληρωτής του σέ 4-ήμερη προθεσμία.

4. Νά ἀνατεθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν νά πάρει πιό ἐνεργά μέτρα γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ ὑποχρεωτικοῦ καθαρίσματος τῶν δρόμων ἀπό τά χιόνια καί νά καθορίσει σέ 3-ήμερη προθεσμία εἰσήγηση στό ΣΛΕ σχετικά μ' αὐτό [704].

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Γενάρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ [705]

Νά ἀνατεθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά συμφωνήσει μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Ἐλέγχου και τήν ΠΕΕ γιά τόν ἀγώνα ἐνάντια σ' αὐτούς πού κρύβουν ἐμπορεύματα καί ἀποθέματα, τά ὁποῖα μποροῦν νά χρησιμεύσουν ἀνάμεσα στ' ἄλλα καί σάν ἀπόθεμα γιά ἐξαγωγή στό ἐξωτερικό.

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Μάρτη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου:

Παρακαλῶ νά τό διαβάσετε. *Εἶναι ἐνδιαφέρον.*

Εἶμαι ὑπέρ τῆς *ἐξεύρεσης* συμβιβασμοῦ μαζί τους [706].

Λένιν

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 19 τοῦ Ἀπρίλη καί 6 τοῦ Μάη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΛΟΓΟΣ ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ «ΖΑΓΚΡΟΣΚΙ» 1 ΤΟΥ ΜΑΗ 1920

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τή σύντομη ὁμιλία του ὁ σ. Λένιν τήν ἀφιέρωσε στίς ἀναμνήσεις γιά τόν σ. Ζαγκόρσκι, γιά τή συνάντησή του μέ τόν μακαρίτη σύντροφο ἀκόμη στό ἐξωτερικό, στήν προσφυγιά, τό 1907, ὅταν ὁ σ. Λένιν χρειαζόταν νά πηγαίνει γιά διαλέξεις καί ὁμιλίες στούς ἐργατικούς κύκλους τῶν συντρόφων τοῦ ἐξωτερικοῦ, καθώς καί στούς κύκλους τῶν ρώσων προσφύγων. Τότε ἀκόμη ὁ σ. Ζαγκόρσκι, ὄντας γραμματέας τῆς ὁμάδας τῶν μπολσεβίκων τῆς Γενεύης, προκαλοῦσε τήν ἐντύπωση δραστήριου, ἔξυπνου ἀνθρώπου καί καλοῦ ὀργανωτῆ, ἀφοσιωμένου ὁλόψυχα στήν ὑπόθεση τοῦ Κόμματος. Ὅταν τό 1918 ὁ σ. Ζαγκόρσκι γύρισε στή Μόσχα, ρίχτηκε μέ τά μοῦτρα στή δουλιά τοῦ Κόμματος καί πολύ γρήγορα ἐκλέχτηκε γραμματέας τῆς ὀργάνωσης Μόσχας, στό δοξασμένο ἀξίωμα τῆς ὁποίας καί ἔπεσε κατά τήν ἔκρηξη στήν πάροδο Λεόντιεφ [707].

«Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 94 4 τοῦ Μάη 1920 καί «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 95, 5 τοῦ Μάη 1920

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς ἐφημερίδας «Πράβντα»

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ XI ΣΕΙΡΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΥΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ 12 ΤΟΥ ΜΑΗ 1920

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Λένιν ἀπευθύνθηκε μέ ὁμιλία στούς κόκκινους διοικητές, πού μόλις εἶχαν προαχθεῖ, στήν ὁποία ὑπόδειξε μέ τί ἐφόδια πρέπει νά πάει στό Δυτικό μέτωπο ὁ κόκκινος διοικητής. Ὁ κόκκινος διοικητής πρέπει νά θυμᾶται ὅτι ἐμεῖς πολεμοῦμε ὄχι ἐνάντια στούς πολωνούς ἐργάτες καί ἀγρότες, ἀλλά ἐνάντια στήν πολωνική ἀστική τάξη καί στούς τσιφλικάδες, καθώς καί ἐνάντια στούς καπιταλιστές τῆς Ἀντάντ, πού βρίσκονται πίσω τους καί διευθύνουν τούς πολωνούς τσιφλικάδες. Ξέρετε, εἶπε ὁ σ. Λένιν, ὅτι τόν πόλεμο αὐτό μᾶς τόν ἐπέβαλαν,

παρά τή θέλησή μας, ἀλλά δέν θά ἐπιτρέψουμε νά μᾶς πνίξουν: καλύτερα θάνατος, παρά ἥττα.

«Κ Νόβοϊ "Αρμι», τεῦχ. 6
1 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό κείμενο τοῦ περιοδικοῦ «Κ Νόβοϊ "Αρμι»

ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [708]

Νά μιλήσετε τηλεφωνικά μέ τόν Μπριουχάνοφ: ἄν ὁ Μπελένκι δέν ἐγγυᾶται *ἀπόλυτα* καί γρήγορα τήν παράδοση, τότε δίχως ἄλλο *ἀμέσως* νά ἐπιτραπεῖ νά κάνουν τίς προμήθειες μόνοι τους. Εἶναι ἐγκληματικό νά χάσουμε τό Μπακού ἀπό βλακεία ἤ ἰσχυρογνωμοσύνη τῶν ἐπιτρόπων Ἐπισιτισμοῦ.

2/6. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΕΠΙΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Π. Β. ΜΠΟΥΧΑΡΤΣΕΦ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ [709]

Στή διάρκεια 36 ὡρῶν δόστε ἔγκριση τῆς συμφωνίας μέ τόν ἐκπρόσωπο τῆς ἀμερικανικῆς ἑταιρίας, πίσω ἀπό τόν ὁποῖο στέκεται ἡ Ἀμερική...

... Χρόνος παράδοσης τῆς παραγγελίας εἴκοσι ἡμέρες — σχοινιά, μηχανές, τεχνική, ὄχι ἀργότερα ἀπό τρεῖς μῆνες — ὄχι λιγότερο ἀπό διακόσιες ἀτμομηχανές μέ δεξαμενές, βαγόνια καί λοιπά. Κύρια σημεῖα τῆς συμφωνίας: ἡ ἑταιρία ἀναλαμβάνει τήν προμήθεια ἀπό τό ἐξωτερικό μέ βάση τίς παραγγελίες τοῦ πληρεξούσιου καί μέ ἀντάλλαγμα πρῶτες ὕλες, κάθε εἴδους ἐμπορεύματα, ὑλικά, μηχανές, ἐργαλεῖα, φάρμακα καί λοιπά, μέ ἐξαίρεση τά στρατιωτικά ἐφόδια· καλλυντικά καί ἀντικείμενα πολυτελείας, μέ παράδοσή τους σέ ἕνα ἀπό τά λιμάνια τῆς Μαύρης Θάλασσας, κατά τήν ὑπόδειξη τοῦ πληρεξούσιου. Δεύτερο, γιά τήν προμήθεια ἐμπορευμάτων ὁ πληρεξούσιος πληρώνει τήν ἑταιρία μέ πρῶτες ὕλες...

... Ἐκτός τῶν ποσῶν πού ὑποδείχνονται στή δεύτερη παράγραφο, ὁ πληρεξούσιος πληρώνει στήν ἑταιρία, ἐπίσης μέ πρῶτες ὕλες, μεσιτικά δέκα τοῖς ἑκατό τῆς ἀξίας τῶν παραδοθέντων ἐμπορευμάτων. Τέταρτο, ὕλες: καπνός, μαλλί, βαμβακότρυγο καί λοιπά, πού δίνονται ἀπό τόν πληρεξούσιο σέ ἀνταλλαγή τῶν παραδοθέντων ἐμπορευμάτων, ἐκτιμοῦνται μέ τιμές τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς, πού ὑπάρχουν τή στιγμή τῆς παράδοσης... πολλά!

Ἐπεῖγον

1) Συνδιαλεχθεῖτε μέ τόν Λεζάβα (καί τόν Σέινμαν, ἄν βρίσκεται ἀκόμη ἐδῶ) καί μέ τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

2) Καταρχήν εἶμαι *ὑπέρ* (α) νά παζαρέψουμε: νά ἐλαττωθεῖ τό ποσοστό γιά τά μεσιτικά· (β) νά συμφωνήσουμε μέ ἀκρίβεια: ὕστερα ἀπό τήν παράδοση τῶν ἐμπορευμάτων τους παράδοση τῶν δικῶν μας ἤ ἀνταλλαγή *σέ δικό μας λιμάνι*. Διαφορετικά δέν γίνεται.

19/VI. *Λένιν* *

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Ἰούνη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΞΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ [710]

1) Τόν Μπαντάγεφ στόν ΚΣΜ **
2) *Ὁ Μπαντάγεφ νά ἀποκατασταθεῖ (μέσω τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου).*
3) Μιά σειρά ἀπό στελέχη ἐπισιτισμοῦ τῆς Πετρούπολης νά μετατεθοῦν στή Μόσχα.
4) Ἡ Πετρούπολη νά τεθεῖ κάτω ἀπό ἰδιαίτερα αὐστηρή παρακολούθηση ***.
5) Νά ἐφαρμοστεῖ πραγματική ἰσοτιμία Πετρούπολης καί Μόσχας καί ὅλων τῶν ὑπόλοιπων ἐπισιτιστικῶν κέντρων στή διανομή ψωμιοῦ καί στή νόρμα χορήγησης [711].

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗΣ Α. Μ. ΚΡΑΣΝΟΣΤΣΕΚΟΦ [712]

1)	Ποῦ νά συγκληθεῖ τό συνέδριο;	Ὁπουδήποτε.
2)	Τό ἐκλογικό σύστημα (εἶναι παραδεκτή ἡ τσετιριοχχβόστκα [713]);	Παραδεκτή.

---

* Παρακάτω εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν: « + Κάμενεφ». *Ἡ Σύντ.*

** Καταναλωτικό συνεταιρισμό τῆς Μόσχας. *Ἡ Σύντ.*

*** Στό χειρόγραφο τά σημεῖα 2 καί 4 διαγράφηκαν. Τό σημεῖο 4 δέν μπῆκε στήν ἀπόφαση πού πάρθηκε. *Ἡ Σύντ.*

3) Οἱ βάσεις τοῦ Συντάγματος καί τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς;	Εἶναι ἀποδεκτή ἡ δημοκρατία μέ μικρά προνόμια τῶν κομμουνιστῶν [714].
4) Ὁ καθορισμός ἐπίσημων ἀμοιβαίων σχέσεων μεταξύ Σοβιετικῆς Ρωσίας καί τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς;	Φιλία.
5) Λόγω ἀπειθαρχίας μερικῶν περιοχῶν στίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ καί τῆς σύγκλησης μέσα σέ μερικές ἡμέρες τῆς προκαταρκτικῆς συνδιάσκεψης εἶναι ἀπαραίτητη νέα ἀκριβής διατύπωση τῶν βάσεων τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καί ὁ καθορισμός τῶν ἐξουσιοδοτήσεων.	Νά πειθαρχεῖτε στήν ΚΕ, ἀλλιῶς θά σᾶς διώξουμε.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 17 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ Α. Μ. ΓΚΟΡΚΙ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΤΣΕΣΚΙ ΙΝΤΕΡΝΑΤΣΙΟΝΑΛ» [715]

Προτείνω στό Πολιτικό Γραφεῖο μέ *συγκέντρωση ὑπογραφῶν:*

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς κρίνει ἄτοπη τή δημοσίευση στό τεῦχ. 12 τοῦ «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ» τῶν *ἄρθρων* τοῦ Γκόρκι, ἰδιαίτερα τοῦ κύριου ἄρθρου, γιατί σ' αὐτά ὄχι μόνο δέν ὑπάρχει *τίποτε* τό κομμουνιστικό, ἀλλά πολλά *ἀντι*κομμουνιστικά. Στό ἑξῆς σέ καμιά περίπτωση *δέν* πρέπει νά δημοσιεύονται *παρόμοια* ἄρθρα στό «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ».

Λένιν *

Γράφτηκε στίς 31 τοῦ Ἰούλη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Στό σχέδιο ὑπάρχουν ἐπίσης ὑπογραφές τῶν Λ. Ντ. Τρότσκι, Ν. Ν. Κρεστίνσκι καί Μ. Ι. Καλίνιν. *Ἡ Σύντ.*

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Σ. ΜΙΤΣΚΕΒΙΤΣ-ΚΑΨΟΥΚΑΣ [716]

Προτείνω νά άπαντήσουμε:

Ἡ στιγμή τώρα εἶναι ἀσφαλῶς ἀκατάλληλη, ὅσο ὑποχωροῦμε ἀπό τά περίχωρα τῆς Βαρσοβίας. Στεῖλτε πολύ ἀναλυτικές καί ἀκριβεῖς πληροφορίες γιά τή Λεττονία μέ τήν ὑπογραφή ὅλων τῶν μελῶν τῆς ΚΕ τῆς Λεττονίας καί τῆς Λευκορωσίας καί μέ πόρισμα τοῦ Σμίλγκα. Τήν προπαρασκευαστική ὅμως ἐργασία νά τή συνεχίσετε πιό προσεκτικά καί συστηματικά.

Ὑπάρχει συγκατάθεση τριῶν μελῶν του *Πολιτικοῦ Γραφείου* *.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ [717]

Λόγω τῆς βεβαίωσης ὅτι (στόν Μπουντιόνι) μένουν ὄχι < 10 000,

1) ψηφίζω γιά τό πάρσιμο τῆς 6ης μεραρχίας ἱππικοῦ ἀπό τόν Μπουντιόνι γιά τό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ·

2) γιά τήν ἐνίσχυση τῆς Στρατιᾶς ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι μέ τίς 3-4 χιλ. σπαθιά, πού ὑπόσχεται στό Νότο ὁ Ἀνώτατος διοικητής *(ἐπειγόντως)*·

4) ἐντατική ἐπίταξη ἀλόγων ἀπό τούς λευκορώσους ἀγρότες γιά ἐνίσχυση τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Μπουντιόνι·

5) γιά τήν ἀντικατάσταση τοῦ Γκίττις μέ τόν σ. Φροῦνζε *ἀμέσως* (βλ. γνώμη τοῦ Ἀνώτατου διοικητῆ καί τοῦ Τουχατσέβσκι).

Λένιν

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Ἡ φράση αὐτή, ἡ ὑπογραφή καί οἱ λέξεις *«γιά τό Πολιτικό Γραφεῖο Κρεστίνσκι»* γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, ἀφοῦ πῆρε τή συγκατάθεση τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ του ΚΚΡ (μπ). *Ἡ Σύντ.*

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ [718]

Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφασίζει: νά γίνει ἡ πιό αὐστηρή ἐπίκριση στήν ἐνέργεια τῶν σ.σ. Τουχατσέβσκι καί Σμίλγκα, οἱ ὁποῖοι ἔβγαλαν, χωρίς νά ἔχουν γι' αὐτό κανένα δικαίωμα, τήν ἀπρεπέστατη διαταγή τους πού ὑποσκάπτει τήν πολιτική τοῦ Κόμματος καί τῆς κυβέρνησης *.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο δίνει ἐντολή στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας νά ἀκυρώσει ἀμέσως τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου καί νά κάνει παρατήρηση στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου γιά τήν ἐσφαλμένη του ἐνέργεια ** [719].

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 20 καί 24 τοῦ Αὐγούστου 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΙΙ ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 1 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 1920 [720]

Θά ἤθελα νά σταθῶ κάπως περισσότερο λεπτομερειακά στή σημερινή διεθνή κατάσταση, στό πῶς διαμορφώθηκαν, σέ σχέση μέ τή διεθνή αὐτή κατάσταση, τά ζωτικά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας. Νομίζω ὅτι ἡ σημερινή στιγμή τοῦ πολέμου μέ τήν Πολωνία παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ποτέ ἴσως, τά κύρια ἐλατήρια τῆς παγκόσμιας πολιτικῆς δέν ἀποκαλύφθηκαν στήν πορεία τῶν γεγονότων τόσο παραστατικά καί τόσο

---

* Δίνοντας ἐντολή στήν γραμματέα νά μεταδόσει τήν παραπάνω ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τηλεγραφικῶς στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, ὁ Β. Ι. Λένιν στό πάνω μέρος τοῦ ντοκουμέντου σημείωσε: «Στήν Μπρίσκινα γιά ἀποστολή τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ» καί κάτω ἀπό τό κείμενο τῆς ἀπόφασης πρόσθεσε: «Ἀντίγραφα στούς σ.σ. Τσιτσέριν καί Ντανισέβσκι». *Ἡ Σύντ.*

** Τό κείμενο αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό σημείωσε μέ μολύβι καί ἔγραψε: «Στόν Σκλιάνσκι ἔχει ἤδη εἰπωθεῖ». *Ἡ Σύντ.*

ἔκδηλα, ὅσο τώρα. Ὅταν ἡ Πολωνία κήρυξε τόν πόλεμο κατά τῆς Ρωσίας, γιά ὅλους μας ἦταν φανερό ὅτι ἡ κύρια δύναμη πού δροῦσε πίσω ἀπό τήν Πολωνία εἶναι καί πάλι ὁ ἰμπεριαλισμός τῆς Ἀντάντ καί παρόλο πού, λογουχάρη, ἡ Ἀγγλία, καθώς ξέρετε, τόν τελευταῖο καιρό δήλωνε ἀρκετά ἔντονα καί ἐπαναλάμβανε ὅτι αὐτή δέν πῆρε μέρος στήν πολωνική ἐπίθεση, γιά ὅλους ὅμως τούς παραβρισκόμενους, ἀναμφίβολα, εἶναι φανερό ὅτι αὐτές οἱ δηλώσεις ἦταν... *

Σύντομη δημοσιογραφική περίληψη δημοσιεύτηκε στίς 3 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 στήν «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 194

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό στενογράφημα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΕΝΙΑ [721]

Προτείνω στό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἐγκρίνει καί τίς **3** προτάσεις τοῦ Τσιτσέριν.

Λένιν

Γράφτηκε στίς 12 ἤ στίς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Παραπέρα ἡ ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν δέν στενογραφήθηκε. *Ἡ Σύντ.*

Νοέμβρης τοῦ 1920 - Μάρτης τοῦ 1922

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΒΑΣΙΚΗΣ ΝΟΡΜΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ [722]

Ἀναγνωρίζοντας τελείως σωστή τήν πολιτική τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, πού συνίσταται στήν ἐλάττωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νορμῶν ἐφοδιασμοῦ, νά δοθεῖ ἐντολή στό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ νά ὑποβάλει διάταγμα γιά τήν ἐλάττωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νορμῶν χορήγησης ψωμιοῦ μέ ἀκριβή ἀπαρίθμηση αὐτῶν τῶν νορμῶν.

Γράφτηκε στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1945 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΧΩΡΗΣΕΙΣ [723]

Νά ἀνατεθεῖ στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς συντρόφους Λένιν, Μιλιούτιν, Κούρσκι, Λεζάβα καί Σερεντά σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας * νά ξαναδουλέψει καί νά συντάξει τό μέρος τοῦ σχεδίου ἐκχωρήσεων, τό ὁποῖο εἶναι κατάλληλο γιά δημοσίευση στό ἐξωτερι-

* Τό κείμενο: «ἀπό τούς... ἑβδομάδας» εἶναι γραμμένο ἰδιόχειρα ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα. *Ἡ Σύντ.*

κό, συγκεκριμένα, 1ο, γενικά, δηλαδή ή καταρχήν άπόφαση γιά παροχή έκχωρήσεων· 2ο, συντομότατη διατύπωση τῶν γενικῶν οἰκονομικῶν καί νομικῶν ὅρων τῶν έκχωρήσεων· 3ο, άπαρίθμηση τῶν μονάδων έκχώρησης μέ άρκετά σαφή άνάπτυξη τῆς οἰκονομικῆς σημασίας τῆς κάθε μονάδας [724].

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ ΣΤΟ VIII ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ [725]

Νά τροποποιηθοῦν οἱ θέσεις άρκετά ριζικά, σέ ὅλα τά σημεῖα, μέ κατεύθυνση τήν πολύ μεγάλη έλάττωση τῶν ὑποσχέσεων πού εἶναι τελείως άκαθόριστες, άσαφεῖς καί ὑπερβολικές

καί μετατόπιση ὅλου τοῦ κέντρου βάρους σέ συγκεκριμένες πρακτικές προτάσεις, ὑπολογισμένες μέ άκρίβεια ὅτι θά έκτελεστοῦν σέ σύντομο χρονικό διάστημα.

Συμπληρωματικά μέ τίς θέσεις νά γίνει έπεξεργασία σέ προθεσμία μιᾶς έβδομάδας τοῦ σχεδίου άπόφασης τοῦ VIII συνεδρίου τῶν Σοβιέτ.

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

(ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ ΝΑ ΑΝΑΚΛΗΘΕΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ Ο ΚΡΑΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΝ)

Ἀπ' ἀφορμή τήν πρόταση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν νά ἀνακληθεῖ προσωρινά ἡ ἀποστολή τοῦ Κράσιν ἀπό τήν Ἀγγλία [726] μέ σκοπό νά ἀσκηθεῖ πίεση στήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τό Πολιτικό Γραφεῖο, χωρίς νά ἀποφασίσει νά λύσει τό ζήτημα ἀμέσως, παρακαλεῖ τόν Κράσιν ἐπειγόντως νά δόσει τή γνώμη του. Δέν πρόκειται γιά διακοπή τῶν σχέσεων μέ τήν Ἀγγλία, ἀλλά μόνο γιά πίεση, γιατί εἶναι φανερό ὅτι οἱ Τσώρτσιλ, Κῶρζον καί Σία παρατραβοῦν καί ἐξαπατοῦν, γι' αὐτό ἡ προσωρινή ἀνάκληση μπορεῖ νά φανεῖ ὠφέλιμη, δυναμώνοντας τήν προπαγάνδα τῶν Ἐπιτροπῶν δράσης [727].

Γράφτηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ [728]

Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐγκρίνει τήν πρόταση τοῦ σ. Τσιτσέριν σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἐμπορικῆς συμφωνίας μέ τήν Ἀγγλία καί ἰδιαίτερα ὑπογραμμίζει:

ὁ Κράσιν δέν πρέπει σέ καμιά περίπτωση νά ξεφύγει ἀπό τό κείμενο καί τό γράμμα τῆς ἀγγλικῆς νότας τῆς 29. VI στά ζητήματα τῆς προπαγάνδας καί τῶν χρεῶν [729] χωρίς ἰδιαίτερη, μέ ἀκρίβεια ἐκφρασμένη συγκατάθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς·

ὅλες οἱ λεπτομέρειες νά παραπεμφθοῦν σέ εἰδικές διαπραγματεύσεις γιά σύμφωνο εἰρήνης.

Γιά αἰτιολογία νά προβληθεῖ σάν ἐπιχείρημα ἡ βοήθειά τους στόν Βράνγκελ [730].

Γράφτηκε στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

1) Νά δημιουργηθεῖ Πανρωσικό Γραφεῖο παραγωγικῆς προπαγάνδας τοῦ ΠΚΣΣ,

ἀφοῦ ἐνισχυθεῖ ἡ ἀντιπροσώπευση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας καί χωρίς νά μεταφερθεῖ ὁ μηχανισμός τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, ἀλλά συνυπαγάγοντας ὅλο τό μηχανισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας στό Πανρωσικό Γραφεῖο παραγωγικῆς προπαγάνδας [731].

Γράφτηκε στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1920

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Ν. ΚΡΕΣΤΙΝΣΚΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ)

Στόν σ. Κρεστίνσκι

Προτείνω:

1) Στόν Κάμενεφ καί στήν ἐπιτροπή του (+ τόν Στάλιν) [732] νά δοθεῖ *ἐπίσημη* ἐντολή ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο μέ *καταχώρηση στό πρωτόκολλο.*

2) Νά ἀνατεθεῖ στόν Τσερβιακόφ νά ἐπεξεργαστεῖ *ἐπειγόντως* ἕνα σχέδιο *λεπτομεροῦς* ἐπιστολῆς τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τή Λευκορωσία καί *διατάγματος* τοῦ ΣΛΕ γιά τό ἴδιο ζήτημα (μυστικοῦ) [733].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 30 ἤ στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1920

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ [734]

στήν παράγραφο 3

1) Νά δοθεῖ ἐντολή στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν νά ἐπιβραδύνει τή ρήξη μέ τή Γεωργία, συγκεντρώνοντας συστηματικά συγκεκριμένο ὑλικό σχετικά μέ τήν παραβίαση τοῦ συμφώνου ἀπ' αὐτήν καί ἀπαιτώντας πιό ἐπιτακτικά τό πέρασμα ἐφοδίων γιά τήν Ἀρμενία.

2) Νά ρωτηθεῖ τό μέτωπο τοῦ Καυκάσου κατά πόσο εἶναι προετοιμασμένες οἱ ὑπάρχουσες στρατιωτικές δυνάμεις μας σέ περίπτωση ἄμεσου εἴτε ἐπικείμενου πολέμου μέ τή Γεωργία, καί νά ἀνατεθεῖ ἡ διατύπωση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς σ.σ. Τρότσκι, Τσιτσέριν καί Στάλιν, ὑποδείχνοντας τήν ἔσχατη ἀποθράσυνση της Γεωργίας.

3) Νά δοθεῖ ὁδηγία στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας καί στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου νά ἑτοιμαστοῦν σέ περίπτωση ἀνάγκης πολέμου μέ τή Γεωργία. Νά δοθεῖ ἐντολή στό Ἀνώτατο Συμβούλιο σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν τοῦ ΣΛΕ, νά κάνει σέ πολύ σύντομο διάστημα ἔκθεση στό ΣΛΕ γιά τή δυνατότητα αὔξησης μεταφορᾶς στρατοῦ πρός τόν Καύκασο καί στά ὅρια τοῦ Καυκάσου [735].

Γράφτηκε στίς 26 τοῦ Γενάρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΧΩΡΗΣΕΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

1) Νά ἐγκριθεῖ καταρχήν (*καί* στό Γκρόζνι *καί* στό Μπακού) καί νά ἀρχίσουν οἱ διαπραγματεύσεις...

2) Νά σταλεῖ στό Μπακού καί στό Γκρόζνι ἐπιτροπή μέ μεγάλες ἁρμοδιότητες καί νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό αὐτήν ἔκθεση σέ σύντομο διάστημα.

1) Γκούμπκιν
2) Τιχβίνσκι [736].

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ ΤΟΥ ΣΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΛΕ

Νά δοθεῖ ἐντολή στό Μικρό Συμβούλιο νά δόσει περισσότερη προσοχή στόν ἔλεγχο γιά τήν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων καί ἐντολῶν τοῦ ΣΕΑ καί τοῦ ΣΛΕ ἀπό τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα, ὥστε τά ἰδιαίτερα πρακτικά ζητήματα ἤ τά σπουδαῖα, ἀπό ἄποψη ἀρχῶν, νά ὑποβάλλονται στό Μεγάλο Συμβούλιο [737].

Γράφτηκε τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ [738]

(1) *π ρ ο σ ω ρ ι ν ή* ἐπιτροπή

(2) ἔνταση καί συντονισμό τῶν ἐργασιῶν

(3) νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό κάθε δουλιά πού δέν ἔχει σχέση μέ τά καύσιμα ὅλα τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

(4) Μέσα σέ δυό ἡμέρες νά καθοριστεῖ καί νά δοθεῖ τή Δευτέρα * γιά ἐπικύρωση ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ΣΕΑ σύντομος ἀπολογισμός, ἔτσι πού τά στοιχεῖα νά ἀπαντοῦν στά ἑξῆς ἐρωτήματα:

α) συγκέντρωση
β) μεταφορά
γ) πλωτή μεταφορά ξυλείας
δ) φόρτωμα
ε) ἄφιξη

Γράφτηκε στίς 11 τοῦ Φλεβάρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ ΧΧΧVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Πρόκειται γιά τίς 14 τοῦ Φλεβάρη 1921. *Ἡ Σύντ.*

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΚΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ

Προτείνω νά *καταργηθοῦν* (λόγω τῆς καθιέρωσης φόρου σέ εἶδος καί προετοιμασίας ἔκδοσης ἀργυροῦ νομίσματος) [739].

16/ΙΙΙ. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 16 τοῦ Μάρτη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟ ΤΑΜΠΟΦ

19/ΙΙΙ.

Νά ρωτηθοῦν τά μέλη τοῦ **Πολιτικοῦ Γραφείου**

Καταργώντας τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ σχετικά μέ τό πλῆρες σταμάτημα τῶν συγκεντρώσεων στό κυβερνεῖο Ταμπόφ, νά ἀποφασιστεῖ:

νά ἐπιτραποῦν στό κυβερνεῖο Ταμπόφ οἱ συγκεντρώσεις μόνο χορτονομῆς καί μόνο γιά τίς ἀνάγκες τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων πού δροῦν ἐκεῖ ἐνάντια στούς ντόπιους συμμορίτες [740].

Λένιν

Γράφτηκε στίς 19 τοῦ Μάρτη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ Μ. Ι. ΝΤΟΥΓΚΑΝ [741]

Χούμπαρντ Γούντς, Ἰλλινόις, ΗΠΑ

Ἀξιότιμε κύριε,

Μέ μεγάλη εὐχαρίστηση διάβασα τό γράμμα Σας τῆς 20 τοῦ Δεκέμβρη 1920. Θά ἤθελα νά Σᾶς εὐχαριστήσω γιά τό ὅτι προτεί-

νετε στή ΣΟΣΔΡ τίς γνώσεις καί τήν πείρα Σας στόν τομέα τῶν διαβιβάσεων.

Μήν ἐπιθυμώντας νά Σᾶς ὑποβάλλω στίς δυσκολίες ἑνός πολύπλοκου ταξιδιοῦ ἀπό τήν Ἀμερική στή Μόσχα καί ἐπιθυμώντας, ἐπίσης, νά χρησιμοποιηθεῖτε μέ τήν ἰδιότητα ἐμπειρογνώμονα, ἀρκετά ἀναγκαίου γιά τή ΣΟΣΔΡ, θά Σᾶς παρακαλοῦσα νά ἀπευθυνθεῖτε στόν σύντρ. Μάρτενς. Θά τόν κατατοπίσω πλήρως γιά Σᾶς, πρίν τήν ἀναχώρησή του γιά τήν Ἀμερική, πού θά γίνει πολύ σύντομα.

Θά Σᾶς συνιστοῦσα νά κάνετε μέ τόν σύντροφο Μάρτενς προκαταρκτικές διαπραγματεύσεις καί σέ περίπτωση παραδεκτῆς καί ἀπό τίς δυό πλευρές συμφωνίας μπορεῖτε νά ἔλθετε στή Μόσχα γιά νά τελειώσετε τίς ὑποθέσεις [742].

Παρακαλῶ νά δεχτεῖτε τίς καλύτερες εὐχές μου

Δικός Σας

Γράφτηκε στίς 27 τοῦ Μάρτη 1921

Στάλθηκε στίς 9 τοῦ Ἀπρίλη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

Μετάφραση ἀπό τα ἀγγλικά

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗΝ 13 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ [743]

Νά ἀνατεθεῖ στόν Γιαροσλάβσκι καί στόν Μπουχάριν νά τό τροποποιήσουν σέ τέτια κατεύθυνση, ὥστε νά μή διογκώνεται τό ζήτημα τῆς πάλης κατά τῆς θρησκείας (λογουχάρη, νά ἀποριφθεῖ ἡ § 7 [744]) καί νά ἐπιτραπεῖ μέ μιά σειρά εἰδικά περιοριστικούς ὅρους, ἡ παραμονή στό Κόμμα θρήσκων, ὅμως γνωστῶν τίμιων καί ἀφοσιωμένων κομμουνιστῶν.

Ἡ πάλη κατά τῆς θρησκείας νά ὀργανωθεῖ ἐπιστημονικότερα.

(ἡ § 10 νά φύγει [745]).

Νά ἐγκριθεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο.

Ἡ ἐξόρμηση νά ἀρχίσει μετά ἀπό σοβαρή προετοιμασία.

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Μάη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

στόν *Μόλοτοφ*

Εἶμαι ὁλοκληρωτικά *ὑπέρ*. Αὐτό πρέπει νά γίνει τυπικά: νά γραφτεῖ στά πρακτικά ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου [746].

18/VI. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 18 τοῦ Ἰούνη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ [747]

Σύντρ. Οὔνσλιχτ! Ἀνακοινώνουν ἄσχημα πράγματα γιά τήν Πετρούπολη. Οἱ ἐσέροι, λένε, δραστηριοποιήθηκαν ἔντονα, ἐνῶ ἡ Ἔκτακτη ἐπιτροπή τῆς Πετρούπολης δέν ξέρει, λένε, τίποτε γιά τούς ἐσέρους! Αὐτοί εἶναι, λένε, καινούργιοι, εἶναι καμουφλαρισμένοι θαυμάσια, ἔχουν δική τους κατασκοπεία.

Κοιτάξτε, λένε, νά μήν ἔχουμε δεύτερη Κρονστάνδη.

Δόστε, παρακαλῶ, περισσότερη προσοχή, καί γράψτε μου *ἀμέσως σήμερα.*

Νά στείλουμε μήπως ἀπό δῶ στήν Πετρούπολη ἔμπειρους τσεκίστες;

Λένε ὅτι οἱ ἐσέροι ἀγρότες στέλνονται στήν Πετρούπολη ἀπό τούς ἐσέρους;

Ποιές εἶναι οἱ δικές σας πληροφορίες καί ποιά τά σχέδιά Σας; [748]

Μέ κομμουν. χαιρετισμούς *Λένιν*

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 4 καί 7 τοῦ Ἰούλη 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο κείμενο τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ

Στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ, στόν σύντρ. Μπογκντάνοφ

8/VII — 1921.

Παρακαλῶ νά συντονίσετε μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τό ΛΕ Παιδείας καί μέ τόν σύντρ. Τσιπερόβιτς τό ζήτημα τῆς μεταβίβασης τοῦ ἐργοστασίου πορσελάνης τῆς Πετρούπολης (πρώην αὐτοκρατορικό) καί τῆς φάμπρικας κατεργασίας πολύ-

τιμων λίθων καί κρυστάλλων στό ΑΣΛΟ μέσω τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς Πετρούπολης καί νά προσδόσετε στήν παραγωγή ἀποκλειστικά ἐξαγωγικό χαρακτήρα, ἔτσι πού ἡ ἐπίβλεψη γιά τό καλλιτεχνικό μέρος τῆς παραγωγῆς νά μένει στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας καί ἡ ἐπίβλεψη γιά τήν ποιότητα τοῦ παραγόμενου ἐμπορεύματος στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων
Λένιν (Οὐλιάνοφ)

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ [749]

1) Νά καθοριστεῖ ἡ ἑπόμενη ἔκθεση μετά 1 μήνα.

2) Νά ἐλεγχθεῖ μέσω τοῦ πληρεξουσίου ἀπό τήν *Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς* ὁ τύπος ἀπολογισμοῦ καί ἡ κανονικότητα τόσο τῆς ἀποστολῆς του στίς ἐπαρχίες, ὅσο καί ἡ ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος γιά τήν κατάρτιση τῶν ἀπολογισμῶν ἀπό τίς τοπικές ὑπηρεσίες.

Προθεσμία 1 ἑβδομάδα.

3) Νά δοθεῖ ἐντολή στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν νά ὑποβάλει στό ΣΛΕ σειρά ἀποφάσεων γιά δραστηριότερη πάλη ἐνάντια στήν ἀναρχία στήν ἀνταλλαγή ἐμπορευμάτων.

Προθεσμία 1 ἑβδομάδα.

4) Σχετικά μέ τά ἰσοδύναμα νά ἐπιτραπεῖ στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν καί στά τοπικά της ὄργανα ὥς καί στά ἀγροτικά κέντρα ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων νά διαχειριστοῦν τήν ὑπόθεση μέ μεγαλύτερη ἐλευθερία καί νά καθιερώσουν σύστημα μεγάλων βραβείων γιά τήν ταχύτητα τῶν ἀνταλλαγῶν καί γιά τό μέγεθός τους.

Προθεσμία 1 ἑβδομάδα γιά ὑποβολή στό Μικρό ΣΛΕ.

Γράφτηκε στίς 15 τοῦ Ἰούλη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XX

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ [750]

Προτείνω στό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἀποφασίσει:

1) Ἔκθεση νά γίνει.

2) Νά ὁριστεῖ εἰσηγητής ὁ Οὔνσλιχτ.

3) Ἡ ἔκθεση νά γίνει ἔτσι, ὥστε τό *πόρισμα* ἀπ' αὐτή νά εἶναι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου σύμφωνα μέ τά συμπεράσματα τῆς ἔκθεσης.

4) Νά χωριστεῖ τό ἐμπιστευτικό μέρος γιά ἔκθεση σέ μυστική συνεδρίαση.

23/VIII. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 23 τοῦ Αὐγούστου 1921

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Σ. ΒΑΡΓΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ [751]

Ἀγαπητέ σύντροφε Βάργκα! Ἐδῶ ἔχουν ἐπισυναφθεῖ οἱ παρατηρήσεις μου. Ἄν τό θεωρεῖτε ἀναγκαῖο, μποροῦμε νά μιλήσουμε ἀκόμη ἀπό τό τηλέφωνο.

Χαιρετισμούς! *Λένιν*
31/8

Προτεινόμενες τροποποιήσεις ἤ θέσεις

στό σχέδιο τοῦ σύντρ. Ε. Βάργκα
γιά τήν ἵδρυση Ἰνστιτούτου Πληροφοριῶν

1. Ἀπόλυτη καί πλήρης νομιμότητα τοῦ Ἰνστιτούτου γιά τίς συνθῆκες τοῦ Βερολίνου ἤ τῆς Βιέννης καί γιά ὅλη τή Δυτική Εὐρώπη, τήν Ἀγγλία καί Ἀμερική.

2. Ἕδρα τοῦ Ἰνστιτούτου — Βερολίνο ἤ Βιέννη, ἤ Κοπεγχάγη, ἤ Χριστιανία.

3. Στά οἰκονομικά καί κοινωνικά ζητήματα δέν πρέπει νά ἀφιερωθεῖ περισσότερο ἀπό 20% τοῦ ἐργάσιμου χρόνου καί τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰνστιτούτου (καί τά δυό μαζί 20%). 80% στά πολιτικά ζητήματα.

4. Ὁσοναφορᾶ τό πολιτικό μέρος, τό καθῆκον τοῦ Ἰνστιτούτου συνίσταται μόνο στή συγκέντρωση ἀντικειμενικῶν στοιχείων γιά τά ζητήματα πού εἶναι νόμιμα καί μποροῦν νά συζητηθοῦν ἀνοιχτά.

5. Τό Ἰνστιτοῦτο πρέπει νά εἶναι τελείως ἀνεξάρτητο ἀπό τά Κομμουνιστικά Κόμματα.

6. Ἡ ἐπίσημη ὀνομασία τοῦ Ἰνστιτούτου πρέπει νά εἶναι περίπου ἡ ἑξῆς: Ἰνστιτοῦτο ἔρευνας τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος.

7. Θεμελιακές ὁδηγίες δίνονται στόν καθοδηγητή (ἤ σέ τρεῖς, ὄχι περισσότερο, καθοδηγητές) τοῦ Ἰνστιτούτου.

8. Μέ βάση τίς προφορικές κατευθυντήριες ὁδηγίες ὁ καθοδηγητής εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἐπεξεργαστεῖ λεπτομερή, τελείως νόμιμη ὁδηγία καί νά παρουσιάσει τήν ὁδηγία αὐτή ἐδῶ, στή Μόσχα, γιά τήν τελική ἐπικύρωση ἀπό τήν *ΕΕΚΔ*.

9. Ὑποβολή ἐκθέσεων — ἑβδομαδιαῖα εἴτε δυό φορές τήν ἑβδομάδα. Οἰκονομικο-κοινωνικά παραρτήματα — μηνιαῖα εἴτε μιά φορά στούς τρεῖς μῆνες.

10. Τό Ἰνστιτοῦτο πρέπει νά ὑπάρχει χωρίς καμιά ἀπολύτως σύνδεση μέ τίς σοβιετικές πρεσβεῖες.

11. Τό Ἰνστιτοῦτο πρέπει νά ἀρχίσει ἀπό μικρά πράγματα. Γιά τίς χῶρες πού μιλοῦν τή γερμανική γλώσσα, τίς Σκανδιναβικές χῶρες καί τίς σλαβικές χῶρες — μόνο στή γερμανική γλώσσα.

Ἡ ἐπέκταση τῆς δράσης στίς ἀγγλοσαξωνικές καί ρωμανικές γλῶσσες μόνο μέ βάση εἰδικές συμφωνίες μέ τόν ἐκπρόσωπο κάθε ὁμάδας ἀπό τίς χῶρες αὐτές. Ἡ συμφωνία, θά γίνεται μόνο ἐδῶ στή Μόσχα.

12. Οἱ ἐκθέσεις εἴτε νά ποῦμε καλύτερα οἱ ἐκδόσεις ἤ οἱ ἀνταποκρίσεις τοῦ Ἰνστιτούτου θά πρέπει νά πληρώνονται ἀπό τούς συνδρομητές (ἀπό τίς ἐφημερίδες, βιβλιοθῆκες κτλ.).

Ἡ βασική ἀρχή πρέπει νά εἶναι ἡ ἑξῆς: νά ὀργανωθεῖ τό Ἰνστιτοῦτο μέ τέτιο τρόπο καί ἡ ἐργασία νά διεξάγεται ἔτσι, πού *ὅλες* οἱ ἐργατικές ἐφημερίδες *ὅλων* τῶν κατευθύνσεων νά εἶναι *ἀναγκασμένες* νά γραφτοῦν συνδρομητές στίς ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου

καί νά πληρώνουν γι' αὐτές. Ἄν αὐτό δέν συμβεῖ, τότε αὐτό θά ἀποτελεῖ ἀπόδειξη ὅτι τό Ἰνστιτοῦτο δέν ἀξίζει τίποτε.

13. Σάν πρωταρχικό σχέδιο ὁδηγιῶν πρέπει νά χρησιμεύσει τό σχέδιο τοῦ σ. Βάργκα [752]. Εἶναι ἀναγκαῖες, εἰδικότερα, δυό βασικές τροποποιήσεις στό σχέδιο αὐτό: 1) § 3 — *ἐπάνω*. 2) Πολύ περισσότερη διεξοδική ἐπεξεργασία τοῦ πολιτικοῦ μέρους.

Μερικές παρατηρήσεις στό 2 αὐτό σημεῖο:

(Παράρτημα Β) § 3 καί 4: Ἀνταποκρίσεις ἀπό τίς φάμπρικες;

+ συγκέντρωση χρημάτων ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργάτες;

+ Εἰδικά καί μέ ἰδιαίτερη λεπτομέρεια πρέπει νά εἶναι ἐπεξεργασμένα τά ζητήματα τοῦ *συνδικαλιστικοῦ κινήματος* ἀπό πολιτική ἄποψη. Ἡ κατάκτηση τῶν συνδικάτων ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά βασικότερα πολιτικά ζητήματα.

+ Ἐργατικοί συνεταιρισμοί: τό ἴδιο (στό μέρος II, b).

+ Ὅλοι οἱ *μεταβατικοί* πολιτικοί *σχηματισμοί* (ὅπως τό Κόμμα τῶν ἐργατῶν - φάρμερ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν) εἶναι *ἐξαιρετικά* σπουδαῖοι.

+ Προκηρύξεις; Διανομή; Διάδοση;

+ **Ἡ στάση** ἀπέναντι στόν πόλεμο 1914-1918; *Πάρα πολύ σοβαρό:*

Μέρος II, § **a** «ἐπαναστατικά» (;;) ἐργατικά κόμματα ὅπως τό ΚΕΚΓ.

Ἡ ὀνομασία εἶναι λαθεμένη. Αὐτά *δέν* εἶναι ἐπαναστατικά. Θά ἔπρεπε νά εἰπωθεῖ: μισοαναρχικά πού ἀναρχίζουν ἤ πού βρίσκονται κοντά στόν ἀναρχισμό.

Πρέπει νά προστεθεῖ: ἡ διάσπαση τοῦ ἀναρχισμοῦ σέ ὅλο τόν κόσμο στά πατριωτικά καί διεθνιστικά ζητήματα· *ὑπέρ* τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος, *κατά* τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος.

(§ b) Κόμματα τῆς 2ης καί 2½ Διεθνοῦς — **πολύ** *λεπτομερέστερα.*

+ Στάση ἀπέναντι στίς *δικές τους* ἀποικίες — καί στόν *ἰμπεριαλισμό* στήν *πρακτική* πολιτική — *πολύ, πάρα πολύ λεπτομερειακά.*

+ Ὅλες τίς εἰρηνιστικές καί μικροαστικο-δημοκρατικές ὁμάδες καί ρεύματα — *πολύ πιό λεπτομερειακά.*

Κτλ.

31/8. 1921. *Λένιν*

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά,
σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Σ. ΒΑΡΓΚΑ [753]

Ἀγαπητέ σύντροφε Βάργκα!

Θεωρῶ τήν τοποθέτηση τοῦ ζητήματος (νά γίνεται κατατόπιση τῆς *ΕΕΚΔ* *εἴτε* τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου, *εἴτε* καί τῶν δυό;) λαθεμένη.

Μᾶς χρειάζεται *πλήρης* καί *εἰλικρινής* κατατόπιση. Καί ἡ ἀλήθεια δέν πρέπει νά ἐξαρτᾶται ἀπό τό ποιόν πρέπει αὐτή νά ἐξυπηρετεῖ.

Μπορεῖ μόνο νά καθιερωθεῖ ὁ χωρισμός: *παράνομη* (μόνο γιά τήν *ΕΕΚΔ)* καί *νόμιμη* (γιά ὅλους) κατατόπιση.

Ἡ πρώτη ὑπάρχει ἤδη· πρέπει νά ὑπάρχει *χωριστά*· πρέπει νά καλυτερεύσει.

Ἡ δεύτερη, γιά νά γίνει καλή, ἀπαιτεῖ καλή ὀργάνωση τῆς *ἐπιλογῆς τῶν στοιχείων* χωρίς τή δήλωση ὅτι ἐμεῖς «εἴμαστε» κομμουνιστές.

Ἄν *ἡ ἐπιλογή τῶν στοιχείων* θά εἶναι πλήρης, ἀκριβής καί καλή, τότε καί ὁ κίτρινος ἐργατικός Τύπος (ἰδιαίτερα οἱ τοπικές καί συνδικαλιστικές ἐφημερίδες) ὁπωσδήποτε θά *ἀγοράσει* καί θά πληρώσει τό ὑλικό μας. Ἄν αὐτό δέν γίνει, τότε αὐτό θά εἶναι ἀπόδειξη ὅτι *ἄσχημα* κάνουμε νόμιμη δουλιά.

Μέ κομμουνιστικούς χαιρετισμούς *Λένιν*

1/IX.1921.

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο. Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΣΛΕ ΓΙΑ ΤΟ ΦΟΡΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕ ΚΑΡΑ [754]

Νά ὑποχρεωθεῖ τό *ΛΕ Ἐργασίας,* σέ συμφωνία μέ τήν ΚΔΣ καί τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου, νά ἐκδόσει γιά ὑποχρεωτική *τοιχοκόλληση* σέ ὅλες τίς ἐπαρχίες *πλακάτ* γιά τόν πληθυσμό, γραμμένο σέ τελείως κατανοητή γλώσσα καί πού νά ἐξηγεῖ ὅτι ὁ *6ήμερος* φόρος ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας στίς μεταφορές μέ κάρα μπορεῖ νά καθοριστεῖ ὥς *2* μέρες σέ περίπτωση *οὐσιαστικῆς* παραγωγικότητας τοῦ κυβερνείου Κιέβου *.

Γράφτηκε στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Δέν ἔχει ἐξακριβωθεῖ γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος. *Ἡ Σύντ.*

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΥΗΔΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ [755]

Π ρ ο τ ε ί ν ω: νά ἐγκριθεῖ καταρχήν καί νά ἀνατεθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά συνεχίσει τίς διαπραγματεύσεις, *μέ τήν προϋπόθεση ὅμως* (1) νά μήν ἀποφασίσει τελικά χωρίς τό Πολιτικό Γραφεῖο (τό ὁποῖο θά πρέπει νά διατηρεῖ τήν ἐλευθερία *ἄ ρ ν η σ η ς)*· (2) νά προσπαθήσει νά κλείσει *παρόμοιο δάνειο* μέ καλύτερους ὅρους μέ ἄλλον (ἰταλό) πού *προτείνει δάνειο.*

13/III. *Λένιν*

Γράφτηκε στίς 13 τοῦ Μάρτη 1922

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Τό σχέδιο ἔχει ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τούς Λ. Μπ. Κάμενεφ καί Ι. Β. Στάλιν, ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι ἀπέσχε. *Ἡ Σύντ.*

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

(ΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ) [756]

1. Μέλος τοῦ *ΣΔΚΡ* θεωρεῖται ἐκεῖνος, πού παραδέχεται τό πρόγραμμά του, ἀνήκει σέ μιά ἀπό τίς ὀργανώσεις του καί ὑποστηρίζει τό Κόμμα τόσο μέ ὑλικά μέσα, ὅσο καί μέ τήν προσωπική συμμετοχή στή δράση του.

2. Ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος εἶναι τό *συνέδριο τοῦ Κόμματος*. Τά συνέδρια τοῦ Κόμματος συγκαλοῦνται (κατά τό δυνατό ὄχι ἀργότερα ἀπό 1 φορά στά δυό χρόνια) ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή. Ἡ ΚΕ ὑποχρεοῦται νά συγκαλέσει συνέδριο τοῦ Κόμματος, ἄν τό ἀπαιτήσουν ἐπιτροπές καί ἑνώσεις ἐπιτροπῶν τοῦ Κόμματος, πού μαζί εἶχαν τό ⅓ τῶν ψήφων στό τελευταῖο συνέδριο.

1. Μέλος τοῦ *ΣΔΚΡ* θεωρεῖται ἐκεῖνος πού παραδέχεται τό πρόγραμμά του καί πού ὑποστηρίζει τό Κόμμα τόσο μέ ὑλικά μέσα, ὅσο καί μέ τήν προσωπική συμμετοχή σέ μιά ἀπό τίς ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος.

2. Ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος εἶναι τό *συνέδριο τοῦ Κόμματος*. Τά συνέδρια τοῦ Κόμματος συγκαλοῦνται (κατά τό δυνατό ὄχι ἀργότερα ἀπό 1 φορά στά 2 χρόνια) ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή. Ἡ ΚΕ ὑποχρεοῦται νά συγκαλέσει συνέδριο τοῦ Κόμματος, ἄν τό ἀπαιτήσουν ἐπιτροπές καί ἑνώσεις ἐπιτροπῶν τοῦ Κόμματος πού μαζί εἶχαν τό ⅓ τῶν ψήφων στό τελευταῖο συνέδριο, ἤ ἄν τό ἀπαιτήσει τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος. Τό συνέδριο θεωρεῖται ἔγκυρο, ἄν σ' αὐτό ἀντιπροσωπεύτηκε ἀπό τό ½ τοῦ συνόλου τῶν κομματικῶν ἐπιτροπῶν πού ὑπῆρχαν τή στιγμή τοῦ συνεδρίου.

3. Στό συνέδριο ἀντιπροσωπεύονται: (α) ἡ ΚΕ· (β) ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος· (γ) ὅλες οἱ τοπικές ἐπιτροπές πού δέν ἀνήκουν σέ ἰδιαίτερες ἑνώσεις· (δ) ὅλες οἱ ἑνώσεις ἐπιτροπῶν, πού εἶναι ἀναγνωρισμένες ἀπό τό Κόμμα. Καθεμιά ἀπό αὐτές τίς τέσσερις κατηγορίες ὀργανώσεων ἔχει στό συνέδριο τοῦ Κόμματος ἀπό 2 θετικές ψήφους. Νέες ἐπιτροπές καί ἑνώσεις ἐπιτροπῶν γιά νά ἔχουν θετική ἀντιπροσώπευση στό συνέδριο πρέπει νά ἔχουν ἀναγνωριστεῖ γενικά ἀπό τήν ΚΕ· καί, συγκεκριμένα, νά ἔχουν ἀναγνωριστεῖ ὄχι λιγότερο ἀπό ½ χρόνο πρίν τό συνέδριο.

4. Τό συνέδριο τοῦ Κόμματος ἐκλέγει τήν ΚΕ, τή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος. Ἡ ΚΕ καθοδηγεῖ ἄμεσα τήν πολιτική πάλη, συνενώνει καί κατευθύνει ὅλη τήν πρακτική δράση τοῦ Κόμματος καί διαχειρίζεται τό κεντρικό κομματικό ταμεῖο. Γιά τήν ἐξυπηρέτηση ὅλου τοῦ κινήματος γενικά ἡ ΚΕ διορίζει ἐπίσης εἰδικούς ἀντιπροσώπους εἴτε εἰδικές ὁμάδες πού ὑποτάσσονται ἄμεσα σ' αὐτήν. Ἡ ΚΕ ἐξετάζει ὅλες τίς διενέξεις τόσο ἀνάμεσα στίς διάφορες ὀργανώσεις καί ἱδρύματα

3. Στό συνέδριο μποροῦν νά ἀντιπροσωπεύονται, (α) ἡ ΚΕ· (β) ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ τοῦ Κόμματος· ($β_1$) τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος*· (γ) ὅλες οἱ τοπικές ἐπιτροπές πού δέν ἀνήκουν σέ ἰδιαίτερες ἑνώσεις· (δ) ὅλες οἱ ἑνώσεις ἐπιτροπῶν πού εἶναι ἀναγνωρισμένες ἀπό τό Κόμμα. Κάθε ὀργάνωση ἀπό τίς τέσσερις αὐτές κατηγορίες ἔχει στό συνέδριο ἀπό 2 θετικές ψήφους. Οἱ νέες ἐπιτροπές καί ἑνώσεις ἐπιτροπῶν γενικά ἐγκρίνονται ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή· μόνο στήν περίπτωση ἔγκρισής τους τό λιγότερο ½ χρόνο πρίν τό συνέδριο ἔχουν δικαίωμα ἀντιπροσώπευσης στό συνέδριο.

4. Τό συνέδριο τοῦ Κόμματος ἐκλέγει τήν ΚΕ, τή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ καί τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος. Ἡ ΚΕ συνενώνει καί κατευθύνει ὅλη τήν πρακτική δράση τοῦ Κόμματος καί διαχειρίζεται τό κεντρικό κομματικό ταμεῖο, καθώς καί ὅλα τά παγκομματικά τεχνικά ἱδρύματα. Ἡ ΚΕ ἐξετάζει τίς διενέξεις τόσο ἀνάμεσα στίς διάφορες ὀργανώσεις καί ἱδρύματα τοῦ Κόμματος, ὅσο καί μέσα σ' αὐτές. Ἡ ΚΕ χειρίζεται τίς σχέσεις τοῦ *ΣΔΚΡ* μέ τά ἄλλα πολιτικά κόμματα καί ὀργα-

* Τό σημεῖο ($β_1$) κατά τήν τελική σύνταξη τοῦ σχεδίου σβήστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

τοῦ Κόμματος, ὅσο καί μέσα σ' αὐτές.

5. Ἡ ΣΕ τοῦ ΚΟ καθοδηγεῖ τό Κόμμα ἰδεολογικά, συντάσσοντας τό ΚΟ τοῦ Κόμματος, τό ἐπιστημονικό ὄργανο τοῦ Κόμματος καί ξεχωριστές μπροσοῦρες, κατευθύνοντας τήν προπαγάνδα, τή ζύμωση κτλ., καί τή λύση τῶν ζητημάτων τακτικῆς.

Ἡ ἕδρα τῆς ΚΕ πρέπει νά βρίσκεται στή Ρωσία, ἐνῶ τοῦ ΚΟ στό ἐξωτερικό. Γιά τό συντονισμό τῆς δράσης τους ἡ ΣΕ τοῦ ΚΟ καί ἡ ΚΕ βρίσκονται σέ συνεχή ἐπαφή καί ὀργανώνουν ὅσο εἶναι δυνατό συχνότερες συναντήσεις καί συσκέψεις. Σέ περίπτωση διένεξης μεταξύ τῆς ΣΕ τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ, τήν ὑπόθεση ἐξετάζει συμβούλιο ἀπό δυό μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΟ καί δυό μέλη ἀπό τήν ΚΕ καί ἀπό ἕνα μέλος, ἐκλεγμένο ἀπό ὅλα τά μέλη τῆς ΣΕ τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ ἀπό κοινοῦ.

Σέ περίπτωση σύλληψης ὅλων τῶν μελῶν τῆς ΚΕ καί ὅλων τῶν ἀναπληρωματικῶν μελῶν τῆς ΚΕ, ἡ σύνθεσή της ὁρίζεται ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ **, μέ πλειοψηφία ⅔ τῶν ψήφων της ***.

νώσεις καί τό κλείσιμο μαζί τους προσωρινῶν συμφωνιῶν *.

5. Ἡ ΣΕ τοῦ ΚΟ καθοδηγεῖ τό Κόμμα ἰδεολογικά, συντάσσοντας τό ΚΟ τοῦ Κόμματος, τό ἐπιστημονικό ὄργανο τοῦ Κόμματος καί χωριστές μπροσοῦρες.

Ἡ ἕδρα τῆς ΚΕ πρέπει νά βρίσκεται στή Ρωσία, ἐνῶ τοῦ ΚΟ στό ἐξωτερικό. Γιά τό συντονισμό τῆς δράσης τους ἡ ΣΕ τοῦ ΚΟ καί ἡ ΚΕ βρίσκονται σέ συνεχή ἐπαφή καί ὀργανώνουν ὅσο εἶναι δυνατό συχνότερες συναντήσεις καί συσκέψεις. Σέ περίπτωση διαφωνίας μεταξύ τῆς ΣΕ τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ ἡ ὑπόθεση λύνεται ἀπό τό μόνιμο «Συμβούλιο τοῦ Κόμματος» ἀποτελούμενο ἀπό 5 μέλη τῆς ΣΕ καί τῆς ΚΕ, πού ὁρίζονται ἀπό τό συνέδριο.

Σέ περίπτωση σύλληψης ὅλων τῶν μελῶν τῆς ΚΕ καί ὅλων τῶν ἀναπληρωματικῶν μελῶν τῆς ΚΕ ἡ σύνθεσή της ὁρίζεται ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ μέ πλειοψηφία τῶν ψήφων της.

Ἡ ΣΕ τοῦ ΚΟ ἐκπροσωπεῖ τό Κόμμα στό ἐξωτερικό ***.

---

* Κατά τήν τελική σύνταξη ὁ Β. Ι. Λένιν διέγραψε τό κείμενο ἀπό τίς λέξεις «ἡ ΚΕ χειρίζεται» ὥς τό τέλος τῆς φράσης καί ἔγραψε δίπλα: «Δέν θά εἶναι καλύτερα τό **Συμβούλιο** τοῦ **Κόμματος**;». *Ἡ Σύντ.*

** Ὕστερα ἀπό τίς λέξεις «τή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ», ἀρχικά εἶχαν γραφεῖ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν οἱ λέξεις «μέ ὁμόφωνη ἀπόφασή τους», οἱ ὁποῖες κατόπιν σβήστηκαν ἀπό τόν ἴδιο. *Ἡ Σύντ.*

*** Τό κείμενο ἀπό τίς λέξεις «Ἡ ἕδρα τῆς ΚΕ» ὥς τό τέλος τῆς παραγράφου σβήστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί δίπλα στήν ἀρχή τῆς παραγράφου γράφτηκε: «Νά βγεῖ». *Ἡ Σύντ.*

5. *bis*. Τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος ἐκλέγεται ἀπό τό συνέδριο, ἀποτελούμενο ἀπό 5 μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ. Τό Συμβούλιο λύνει τίς ὑποθέσεις καί τίς διενέξεις ἤ τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ καί τήν ΚΕ στόν τομέα τῶν γενικῶν ὀργανωτικῶν ζητημάτων καί τῶν ζητημάτων τακτικῆς.	6. Τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος ἐκλέγεται ἀπό τό συνέδριο, ἀποτελούμενο ἀπό 5 μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ. Τό Συμβούλιο λύνει τίς ὑποθέσεις σχετικά μέ τίς διενέξεις ἤ τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ στόν τομέα τῶν γενικῶν ὀργανωτικῶν ζητημάτων καί τῶν ζητημάτων τακτικῆς. Τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος στό διάστημα μεταξύ τῶν συνεδρίων εἶναι γενικά τό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος. Τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος γενικά εἶναι τό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος στό διάστημα ἀπό συνέδριο σέ συνέδριο. *Τό Συμβούλιο τοῦ Κόμματος ἀνανεώνει τήν ΚΕ σέ περίπτωση ὁλοκληρωτικῆς ἀποτυχίας της* *. Τό Συμβούλιο λύνει τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στή ΣΕ τοῦ ΚΟ καί τῆς ΚΕ στόν τομέα τῶν γενικῶν ὀργανωτικῶν ζητημάτων καί τῶν ζητημάτων τακτικῆς, συντονίζει τή δράση τους καί γενικά ἀποτελεῖ τό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος ἀπό συνέδριο σέ συνέδριο **.
6. Κάθε κομματική ἐπιτροπή, ἕνωση ἐπιτροπῶν, πού εἶναι ἀναγνωρισμένη ἀπό τό Κόμμα, καί κάθε ἄλλη ὀργάνωση εἴτε κομματική ὁμάδα, χειρίζεται αὐ-	7. Κάθε κομματική ἐπιτροπή, ἕνωση ἐπιτροπῶν, πού εἶναι ἀναγνωρισμένη ἀπό τό Κόμμα, καί κάθε ἄλλη ὀργάνωση εἴτε κομματική ὁμάδα, χειρίζεται αὐ-

* Ἡ δεύτερη καί τρίτη παράγραφος τοῦ σημείου σβήστηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Ἡ τέταρτη παράγραφος γράφτηκε δίπλα. *Ἡ Σύντ.*

** Τό κείμενο ἀπό τή δεύτερη παράγραφο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ μολύβι. *Ἡ Σύντ.*

τόνομα τίς ὑποθέσεις πού ἀφοροῦν τό δοσμένο τόπο, περιφέρεια, ἐθνικό κίνημα, εἴτε τή δοσμένη λειτουργία πού ἔχει ἰδιαίτερα ἀνατεθεῖ στήν ὁμάδα αὐτή, ὑποχρεώνεται ὅμως νά ὑποτάσσεται σέ ὅλες τίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ καί νά δίνει στό Κεντρικό ταμεῖο τοῦ Κόμματος τό ποσό πού καθόρισε ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή (εἴτε τό συνέδριο τοῦ Κόμματος).

7. Κάθε μέλος τοῦ Κόμματος καί κάθε πρόσωπο πού προσφέρει ὁποιαδήποτε ὑπηρεσία στό Κόμμα ἔχει τό δικαίωμα νά ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ αἴτησή του, στό πρωτότυπό της, παραδοθεῖ στήν ΚΕ, εἴτε στό ΚΟ, εἴτε στό συνέδριο τοῦ Κόμματος.

8. Κάθε κομματική ὀργάνωση εἶναι ὑποχρεωμένη νά παραδίνει στήν Κεντρική Ἐπιτροπή (εἴτε στούς ἐκπροσώπους της) εἴτε στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ ὅλα τά μέσα γιά τή γνωριμία μέ ὅλη τή δράση της καί μέ ὅλα τά μέλη της.

9. Ὅλες οἱ κομματικές ὀργανώσεις καί ὅλα τά συλλογικά ἱδρύματα τοῦ Κόμματος λύνουν τά ζητήματα μέ ἁπλή πλειοψηφία καί ἔχουν τό δικαίωμα τῆς πρόσληψης. Γιά τήν πρόσληψη νέων μελῶν καί γιά τή διαγραφή μελῶν ἀπαιτοῦνται ⅔ τῶν ψήφων.

10. Ὁ Σύνδεσμος Ἐξωτερικοῦ τῆς Ρωσικῆς Σοσιαλδημο-

τόνομα τίς ὑποθέσεις πού ἀφοροῦν εἰδικά καί ἀποκλειστικά τό δοσμένο τόπο, περιφέρεια, ἐθνικό κίνημα, εἴτε τή δοσμένη λειτουργία πού ἔχει ἀνατεθεῖ ἰδιαίτερα στήν ὁμάδα αὐτή, ὑποχρεώνεται ὅμως νά ὑποτάσσεται σέ ὅλες τίς ἀποφάσεις τῆς ΚΕ καί τοῦ ΚΟ καί νά δίνει στό Κεντρικό ταμεῖο τοῦ Κόμματος τό ποσό πού καθόρισε ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή.

8. Κάθε μέλος τοῦ Κόμματος καί κάθε πρόσωπο πού ἔχει ὁποιεσδήποτε ὑποθέσεις μέ τό κόμμα, ἔχει τό δικαίωμα νά ἀπαιτεῖ ὅπως ἡ αἴτησή του, στό πρωτότυπό της, παραδοθεῖ στήν ΚΕ, εἴτε στό ΚΟ, εἴτε στό συνέδριο τοῦ Κόμματος.

9. Κάθε κομματική ὀργάνωση εἶναι ὑποχρεωμένη νά παραδίνει στήν Κεντρική Ἐπιτροπή, εἴτε στή Συντακτική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ ὅλα τά μέσα γιά τή γνωριμία μέ ὅλη τή δράση της καί μέ ὅλα τά μέλη της.

10. Ὅλες οἱ κομματικές ὀργανώσεις καί ὅλα τά συλλογικά ἱδρύματα τοῦ Κόμματος λύνουν τά ζητήματα μέ ἁπλή πλειοψηφία καί ἔχουν τό δικαίωμα τῆς πρόσληψης. Γιά τήν πρόσληψη νέων μελῶν καί γιά τή διαγραφή μελῶν ἀπαιτοῦνται ⅔ τῶν ψήφων.

11. Ὁ Σύνδεσμος Ἐξωτερικοῦ τῆς Ρωσικῆς Σοσιαλδημο-

κρατίας συνενώνει ὅλα τά μέλη τοῦ ΣΔΚΡ πού βρίσκονται στό ἐξωτερικό σέ σύλλογο, ὁ ὁποῖος ἔχει σκοπό τήν προπαγάνδα καί διαφώτιση στό ἐξωτερικό, καθώς καί κάθε συμβολή στό ρωσικό κίνημα. Ὁ Σύνδεσμος ἔχει ὅλα τά δικαιώματα ἐπιτροπῆς μέ τούτη μόνο τήν ἐξαίρεση, ὅτι στόν τομέα τῆς προπαγάνδας καί διαφώτισης δρᾶ κάτω ἀπό τήν ἄμεση καθοδήγηση τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΟ, κάθε βοήθεια στό ρωσικό κίνημα τήν προσφέρει μόνο μέσω τῶν ἀνθρώπων εἴτε ὁμάδων, πού ἔχουν καθοριστεῖ εἰδικά ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή.	κρατίας ἔχει σκοπό τήν προπαγάνδα καί διαφώτιση στό ἐξωτερικό, καθώς καί τή συμβολή της στό ρωσικό κίνημα. Ὁ Σύνδεσμος ἔχει ὅλα τά δικαιώματα ἐπιτροπῆς μέ τούτη μόνο τήν ἐξαίρεση, ὅτι προσφέρει κάθε βοήθεια στό ρωσικό κίνημα μόνο * μέσω τῶν ἀνθρώπων εἴτε ὁμάδων, πού ἔχουν οριστεῖ εἰδικά ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή.

Γράφτηκε στό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Μάη - Ἰούνη 1903

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1927 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. VI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ «Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΡΤ-ΑΡΘΟΥΡ» **

Ἡ συνθηκολόγηση (Πτώση) τοῦ Πόρτ-Ἀρθούρ

*NB: Criminal ignorance *** («Times»)*

{ Ἀποικιακός τυχοδιωκτισμός μέ τή Μαντζουρία. }

* Στό περιθώριο κοντά σ' αὐτές τίς λέξεις ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε, «τίς ὁποιεσδήποτε σχέσεις μέ τή Ρωσία καί τίς ρωσικές ἐπιτροπές ὁ Σύνδεσμος τίς χειρίζεται μόνο». Κατά τή θεώρηση τοῦ σχεδίου ὁ Β. Ι. Λένιν διέγραψε τίς λέξεις αὐτές. *Ἡ Σύντ.*

** Τό ἄρθρο «Ἡ πτώση τοῦ Πόρτ-Ἀρθούρ» βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 9ος, σελ. 150-158. *Ἡ Σύντ.*

*** — *Ἐγκληματική ἀμάθεια. Ἡ Σύντ.*

Η

Στρατιωτική σημασία

Σχέδιο τοῦ τσάρου:
200 000 γιά τόν Κουροπάτκιν.
Τροφοδοσία.
Πυροβολικό;

Κύριος σκοπός τῶν ἰαπώνων.

Καταστροφή τοῦ στόλου.
(300 ἑκατομμύρια ρούβλια)
48 000 αἰχμάλωτοι.
Νίκη στό κύριο.
Δεκαπλασιάστηκαν οἱ κίνδυνοι τοῦ Κουροπάτκιν
Εἶναι ἀδύνατο νά παρθεῖ πίσω τό Πόρτ-'Αρθούρ.

«Indépendance Belge» σύγκρ.

Αἰτία τῆς στρατιωτικῆς καταστροφῆς

'Απροετοιμασία.
Γραφειοκρατία.
Κλεψιές etc. — 'Εξωτερική πλευρά

Χαμηλό ἐπίπεδο τῶν ἀξιωματικῶν τῶν στρατιωτῶν — Τό πλήρωμα τοῦ στόλου

«Οἱ πόλεμοι διεξάγονται ἀπό τούς λαούς».
«Times»: Criminal ignorance of strategy *.

'Η παγκόσμια πολιτική σημασία.

Παιδικές παρηγοριές:
'Ο Κουροπάτκιν ἀνακουφίστηκε!!
{ «Frankfurter Zeitung» συγκρ. «Vossische Zeitung» περικοπές [757] }

Κέντρο βάρους —
'Ο Εἰρηνικός ὠκεανός.
'Η 'Ασία νίκησε τήν Εὐρώπη.
Διεύρυνση τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς.

{ 'Η συνθηκολόγηση τοῦ Πόρτ-'Αρθούρ εἶναι τό πρῶτο βῆμα πρός τή συνθηκολόγηση τοῦ τσαρισμοῦ [ἀνεπανόρθωτο τσάκισμα τῆς ἀπολυταρχίας]. }

Οἱ πόλεμοι καί ἡ ἐπαναστατική σημασία τους: ἀδυναμία τῶν ἐπαναστατικῶν τάξεων.
'Ο πόλεμος καί ἡ συναισθηματική ἀποδοκιμασία του.

'Η ταξική ἄποψη.
{ «Κερδοσκοπία».
'Ο πόλεμος καί ἡ ταξική πάλη.
Οἱ συμφορές τοῦ πολέμου. }

* — 'Εγκληματική ἀμάθεια στή στρατηγική. *'Η Σύντ.*

α. Στρατιωτική σημασία.
β. *Αἰτίες* τῆς στρατιωτικῆς καταστροφῆς.
γ. =Χρεοκοπία τῆς ἀπολυταρχίας.
δ. Κοσμοϊστορική σημασία.
ε. Ἐκτίμηση τοῦ πολέμου.
ζ. Χρεοκοπία τῆς ἀπολυταρχίας.

bis

(Ἡ συνέχιση τοῦ πολέμου καί ἡ ἐξέγερση.)

A) Ἡ σημασία στήν πορεία τοῦ πολέμου.
B) Ἡ σημασία τῆς στρατιωτικῆς καταστροφῆς καί οἱ αἰτίες της.

α. Ἄμεση στρατιωτική σημασία.
β. καί γ.) Ἡ σημασία τῆς στρατιωτικῆς καταστροφῆς, σάν χρεοκοπία τοῦ πολιτικοῦ συστήματος. Ἡ προοδευτική δύναμη σύντριψε τόν ἀντιδραστικό πρόμαχώνα.
δ. Ἡ παγκόσμια ἱστορική σημασία τοῦ ἰαπωνικοῦ πολέμου.
ε. Ἡ ταξική ἐκτίμηση τοῦ πολέμου.
ζ. Ἡ χρεοκοπία τῆς ἀπολυταρχίας
Ἐπανάσταση
«**Vossische Zeitung**»
Ἀπό τήν «Vossische Zeitung» — προηγούμενα μιά μικρή ὁμάδα ἀνθρώπων τῶν ἄκρων, ἡ διανόηση (30 χρόνια ἡσυχάζει), ἀλλά τώρα οἱ πόλεις βράζουν («Putsche» und «Attentate») *

Διεύρυνση τοῦ λαϊκοῦ ἀναβρασμοῦ = ἐπιβράδυνση *γιά* βάθαιμα.

Φόβοι τοῦ Δυτικοευρωπαϊκοῦ ἀστικοῦ Τύπου.
Προηγούμενα ὑποτιμοῦσαν τήν ἐπανάσταση στή Ρωσία, τώρα φοβοῦνται ἀκόμη καί γιά τόν ἑαυτό τους.

Ζύμωση σέ δεκάδες ἑκατομμύρια (contra σέ δεκάδες χιλιάδες).

* «Ξεσπάσματα» καί «ἀπόπειρες δολοφονίας». *Ἡ Σύντ.*

Β) Ἡ προοδευτική ἱστορική δύναμη σύντριψε τήν ἀντιδραστική. Γ) Στρατιωτική καταστροφή καί ἐπανάσταση.	Ὁ πόλεμος μέ τή Ρωσία («1848»). Ἡ κοσμοϊστορική σημασία τοῦ ἰαπωνικοῦ πολέμου. Ἡ ταξική ἐκτίμηση τοῦ πολέμου.	Τόσο βαθύτερη καί πιό ἀληθινή ἡ χρεοκοπία.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ Δεκέμβρη 1904 (2 τοῦ Γενάρη 1905)

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1926 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ V

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

Η ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΑΧΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ: [758]

1) Αἰτιολογικό τῆς συμφωνίας
2) Σκοπός της
3) Πρόγραμμα
   (1) ἀνατροπή τῆς ἀπολυταρχίας
   (2) προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση
   (3) ἐξοπλισμός τοῦ λαοῦ
   (4) Συντακτική Συνέλευση
   (5) ἐπαναστατικές ἐπιτροπές τῶν ἀγροτῶν.
4) Δημιουργία *προκαταρκτικῆς μαχητικῆς ἐπιτροπῆς* μέ σκοπό
   (1) τή συλλογή χρημάτων
   (2) τήν ἐξακρίβωση τῶν ἀτομικῶν δυνάμεων
   (3) τήν ἐνημέρωση τῶν ἐργαζόμενων ρωσικῶν μαζῶν γιά τή συμφωνία καί πλατιά συζήτηση τῶν μέσων πραγματοποίησης
   (4) τήν προετοιμασία *ρωσικῆς* συνδιάσκεψης γιά τή δημιουργία *ρωσικῆς* Μαχητικῆς ἐπιτροπῆς

5) Καθῆκον τῆς Μαχητικῆς ἐπιτροπῆς: συντονισμός τῶν μέτρων γιά τήν προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης.

⅔ λόγω τῆς σπουδαιότητας τῆς πλήρους ἀλληλεγγύης καί διατήρησης τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ κάθε κόμματος.

6) Ἡ στάση τῆς Μαχητικῆς ἐπιτροπῆς ἀπέναντι στήν τρομοκρατία.

7) Ἔκκληση πρός ὅλους τούς σοσιαλιστές καί ὅλους τούς ἐπαναστάτες δημοκράτες.

5 bis

Ἡ Μαχητική ἐπιτροπή ἐκδίδει ἔκκληση *μόνο* γιά ζητήματα, πού *ἐξολοκλήρου* ἀνήκουν στό πρόγραμμά της καί μόνο ἀφοῦ ὑπογραμμιστεῖ κάθε φορά ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ κόμματος.

Γράφτηκε τό Φλεβάρη — Μάρτη τοῦ 1905

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1926 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. V

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΑ ΤΗΣ ΜΠΡΟΣΟΥΡΑΣ «Ο ΠΛΕΧΑΝΟΦ ΚΑΙ Η ΝΕΑ «ΙΣΚΡΑ»» [759]

1

Πρόλογος

1. Ἡ ἐπικαιρότητα τῶν ζητημάτων.
2. Ἡ ἱστορία πού προκάλεσε τά ζητήματα αὐτά: Ἡ ἐξέγερση — οἱ συνθῆκες καί τά ὄργανά της.
3. Ἡ ὀπορτουνιστική πτέρυγα: γιά τό συνωμοτικό χαρακτήρα τῆς ἐξέγερσης — κατά τοῦ συνθήματος νά ὀργανωθεῖ ἡ ἐπανάσταση — κατά τοῦ συνθήματος προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση — γιά τήν ἐπιτακτική ἀνάγκη τοῦ αὐτοεξοπλισμοῦ — τό σύνθημα ἐπαναστατική αὐτοδιοίκηση.
4. Κεντρικό σημεῖο = ἡ προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση.
5. Ἔνγκελς. Θέσεις στό φύλ. ἀρ. 3 τῆς *«Προλετάρι»* [760]. Ἀμφισβητήθηκαν ἀπό τόν Πλεχάνοφ...
6. Συμμετοχή στήν ἐπαναστατική κυβέρνηση γενικά καί ἡ συμμετοχή στή μειοψηφία.

7. Δυό διαφορετικές θέσεις τοῦ Ἔνγκελς. Ἡ ταλάντευση τοῦ Πλεχάνοφ.
   Ἡ στροφή του ἀπό τό φύλ. ἀρ. 97 τῆς «Ἴσκρα» [761].
   Σύγκρινε τήν ἀπόφαση τῶν νεοϊσκριστῶν καί τοῦ ΙΙΙ συνεδρίου.
8. 1894. Παραλείψεις [762].
9. Σύνδεση τοῦ ζητήματος μέ τήν ἐξέγερση (cf * 1873).
10. Ἡ κατάσταση τοῦ 1848 καί τοῦ 1894 στήν Εὐρώπη.
    resp ** 1905 στή Ρωσία.
11. Ἔπεσε ὁ ἀρχηγός.
12. Σχολαστικότητα. Ἄνοδος στήν ἀνώτατη βαθμίδα καί οἱ νέοι κίνδυνοι τῆς νέας ἀνώτατης βαθμίδας.
13. Ὁ συγκεκριμένος χαρακτήρας τοῦ συνθήματος τῆς ἐπανάστασης...

2

Πρόλογος ***

1) Διαμάχη γιά τήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση.
   Σύνδεση τοῦ ζητήματος α) μέ τή Συντακτική Συνέλευση καί β) μέ τήν ἐξέγερση.
   [Ἡ Μπούντ καί ἡ αὐθόρμητη ἐμφάνιση.]
2) Παραδεκτό ἤ ἀπαράδεκτο; Ἄν ναί, μέ ποιούς ὅρους;
   ; «Ἴσκρα». Ἀκριβής ἀπάντηση στήν ἀπόφαση τοῦ ΙΙΙ συνεδρίου.
   Nil **** *ἐνάντιά της.*
3) Θέσεις ἤ συμπεράσματα στό φύλ. ἀρ. 3 τῆς «Προλετάρι» 1-5.
4) Ad 1 θέση. Nil Πλεχάνοφ. Μαρτίνοφ μόνο γιά ὁμοσπονδιακό σύστημα [763]. Ὑπεκφυγή.
5) Ad 2 θέση.
5) Ὑπεκφυγή τοῦ Πλεχάνοφ.
6) Ad 3 θέση. Πλεχάνοφ — ὑπεκφυγή. Contra στή «Ζαριά», ἀρ. φύλ. 1 καί στήν «Ἴσκρα», ἀρ. φύλ. 74.
7) Ad 4 θέση.
   Σύνδεση μέ τό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης. Ὑπεκφυγή τοῦ Πλεχάνοφ.
8) Ad 5 θέση.
   1848 καί 1789.

---

* — confer — σύγκρινε. *Ἡ Σύντ*

** — respective — ἀντίστοιχα. *Ἡ Σύντ.*

*** Πάνω ἀπό τό χειρόγραφο ὁ Λένιν ἔγραψε: «ΙΙ ἐπιφυλλίδα: 48 × 6 = 288 (Zeilen) [σειρές. *Ἡ Σύντ.*] à 60 = 17 280 τ.γ. *Θέσεις* («συμπεράσματα») ἀρ. 1-5». *Ἡ Σύντ.*

**** — *Τίποτε. τίποτε. Ἡ Σύντ.*

3

Ὁ Πλεχάνοφ καί ἡ νέα «Ἴσκρα»

I. *Ἀντί εἰσαγωγῆς. Μικρή συμπλήρωση στήν ανάλυση τοῦ διανοούμενου ὑπεράνθρωπου* [764].

1. Ἄρχισε τήν πολεμική μπροσούρα μέ τήν ἀλληλεγγύη. «Ὑπεράνθρωπος». *So!!* *.

2. Ἀστάθεια χαρακτήρα. Ἔβαλε μυαλό! Λιποτάκτης — καυχησιάρης.

Μπρεττέρ, «Ντούσετσκα» [765]. Ὁμάδες ἀπό λιποτάκτες.

Νά ὑποκρίνεται...

II. *Τό ζήτημα τῆς προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς κυβέρνησης.*

(α) *Περιττές στρεψοδικίες.*

1. Φιλοσοφία: «ξέγνοιαστος». Contra Ὀρθόδοξος [766].
2. — «Χοντροκοπιά» καί ὑποκρισία.
3. Ποῦ δημοσιεύτηκε τό γράμμα τοῦ Ἔνγκελς;
4. Ὁ Μαρτίνοφ καί τό «Τί νά κάνουμε;». Σύγκρ. II συνέδριο [767].
5. Ὁ Λένιν — «μόνος». Ἐνάντια στούς συντρ. τοῦ ἐξωτερικοῦ *ἐλεεινό κουτσομπολιό.*
6. Διαλεκτικός; «Ἐγώ δέν εἶμαι μαρξιστής» [768].

(β) *Παραπομπή στόν Μάρξ καί στόν Ἔνγκελς.*

(Μάρξ) «Δεξιοτέχνης τοῦ μικροαστισμοῦ» [769].

Οὔτε τό σκέπτεται ἤ δέν βάζει ζήτημα.

«Κατάσταση» [770] (Ἀπάτη [771]).

(Ἔνγκελς) Γράμμα στόν Τουράττι 1848 καί 1894.

Ζορεσισμός (σύγκρ. «Βπεριόντ», ἀρ. φύλ. 14).

Ὑποκατάσταση λέξεων καί διάκριση θέσεων. Διαλεκτική ἤ ἐπινόηση;

Ἐμπαιγμός τῆς διαλεκτικῆς.

Ἀντικειμενικό καθῆκον = δημοκρατική ἤ σοσιαλιστική ἐπανάσταση;

---

* — *Ἔτσι!!* *Ἡ Σύντ.*

("Ενγκελς) Μπακουνιστές.

Γενικό ζήτημα, εἶναι μήπως ἐπιτρεπτή ἡ προσωρινή κυβέρνηση;

Ἡ συμμετοχή γενικά;

«Σέ μειοψηφία» [διαστρεβλώνει τή σκέψη μου]

«Συσχετισμός τῶν δυνάμεων».

«Ποῦ εἴμασταν κατά τῆς προσωρινῆς κυβέρνησης»; [772]

(Χά-χά.)

Βεβήλωση ἀπό πάνω καί ἀπό κάτω [773]

Σύνδεση μέ τήν ἐξέγερση (σύγκρ. 1873 καί 1848)

ἀρχή ἤ σκοπιμότητα; [774]

Μπερδεύτηκε:

Ἀδιανόητο τό τεῦχ. 2 τοῦ «Ντιεβνίκ». Contra «Ζαριά» φύλ. ἀρ. 1.

Ἀπαράδεκτο ibid. * «"Ισκρα», ἀρ. φύλ. 74-75.

Ἡ σύγχρονη τοποθέτηση στή Ρωσία.

Ἐξέγερση; Τό ὄργανό της;

«Σοφίστηκε τή δικτατορία» [775]. Μόνο αὐτό; — ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος.

«Κατάληψη» τῆς Ὀδησσοῦ [776]. Φόροι; Μιά πόλη;

Ἐπαναστατικές Κομμοῦνες;

Ὁ «ἀρχηγός ἔπεσε» («Σχολαστικοί»).

Ἡ μικροαστική τάξη ἀντιδραστική καί ἐπαναστατική.

Ἡ μικροαστική τάξη καί ἡ ἀγροτιά.

Μπέρδεμα τῆς δημοκρατικῆς καί σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ὁ Κ. Κάουτσκι γιά τόν Μιλλεράν.

Ὁ Κ. Κάουτσκι γιά τή «νίκη» τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, γιά τήν *κυριαρχία* τοῦ προλεταριάτου.

Ἀποφάσεις συνεδρίων καί πολεμική τοῦ ὑπερανθρώπου.

ΣΣ * = μπερδεύτηκε.

---

* — ibidem — στό ἴδιο. *Ἡ Σύντ.*

** — Summa summarum — γενικό συμπέρασμα. *Ἡ Σύντ.*

III. *Πῶς, πότε καί γιατί μπερδεύτηκε ὁ σ. Πλεχάνοφ;*
Ἡ ἱστορία τῆς διάσπασης.

(1) 1901—1903	(5) 1—8. 1904
(2) II συνέδριο	(6) 8. 1904—V. 1905
(3) 8—11. 1903	(7) V. 1905
(4) Ἀπόπειρα συμφιλίωσης	(8) Now ** [777]

1. II συνέδριο. § 1 — καί ἡ ἠθική εὐθύνη.
2. Γράμμα 6. X. 1903 [778] καί ἡ γνώμη γιά τόν Ντέιτς (πρακτικά τοῦ Συνδέσμου) [779].
3. «Τί δέν πρέπει νά κάνουμε;» [780] σύγκρ. «Βήματα». [ἀναρχισμός / ζορεσισμός]
4. Σχέδιο τῶν ζέμστβο. «Μυστική μπροσούρα» [781].
5. Ἀρ. φύλ. 85 καί ἡ μπροσούρα τοῦ Τρότσκι [782]. Τροποποιήσεις.
6. «Ὀργανωτική θολούρα» [783]. **Πάθος πρός τήν «Ἴσκρα» ἤ μπερδεύτηκε μέ τήν «Ἴσκρα»;**
   Συσκοτίζει τήν ὑπόθεση.
   «Συνωμοτισμός». Ἡ Σύνταξη;
   (Τεῦχ. 2 τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα»). § 1;
7. *Θολούρα στήν τακτική* { I. Ὀργανωτικό ψέμα καί ἀλήθεια γιά τήν τακτική;; II. Ὀπορτουνιστική πτέρυγα τοῦ κόμματος;; }

IV. *Πῶς ὁ Πλεχάνοφ ἔγραψε τήν ἱστορία στή νέα «Ἴσκρα»;* [784]
1. «Τί νά κάνουμε»; Ἐπινοήσεις. Cf. K. Κάουτσκι.
2. — Καρποί δημαγωγίας.
3. Πρόγραμμα. «Ὄχι ὁ Λένιν». Ντοκουμέντο [785].
4. Ὑπόσχεση πού δόθηκε στή «Βπεριόντ».
   Τά 2 κύρια ἐπίμαχα σημεῖα στό πρόγραμμα.
5. Γράμμα γιά τήν «Προλετάρι» καί τό «ρεῦμα τοῦ Μαρτίνοφ».
6. ΣΣ = *Ψέμα.*

---

* — Τώρα. *Ἡ Σύντ.*

V. *Συμπέρασμα. Μερικά λόγια ἐνάντια στή μεγαλοποίηση τῶν διαφωνιῶν.*

1. Ἐπανάληψη ἀπό τά «Βήματα» γιά τόν Ἀξελρόντ *.
2. Τά μικρά λάθη καί οἱ μεγάλοι ἄνδρες.
3. Cf. Μπέμπελ καί 1895 Breslauer Debatten ** [786].
4. Ὁ Μπέμπελ στό Μπρεσλάου καί ὁ Κ. Κάουτσκι contra στό «ὕφος» του.
5. Ὅσο ὁ Πλεχάνοφ δέν θά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τήν κληρονομιά τῆς νέας «Ἴσκρας», θά τά μπερδεύει καί θά παραποιεῖ.

Γράφτηκε τόν Αὔγουστο — Σεπτέμβρη τοῦ 1905

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 καί 1926 στή Λενινιστική Συλλογή, τομ. XVI καί V

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΤΣΙΜΜΕΡΒΑΛΝΤ [787]

NB

(1) εἰσήγηση τοῦ Ἀξελρόντ: ὑπεράσπιση καί κάλυψη τῆς *«Νάσα Ζαριά»*.

(2) εἰσήγηση τοῦ βούλγαρου: ἡ ἐξέγερση τῶν στρατιωτῶν τοῦ 1912 στό βαλκανικό πόλεμο.

(3) «χρεοκοπία» τοῦ Μόργκαρι («simpliste» ***, *ὑπέρ* τῆς Γερμανίας etc.).

(4) Bourderon: Lenine, vous voulez donner *la formule de la III Internationale* ****, ἐμεῖς δέν ἤρθαμε γι' αὐτό.

(5) ἰδιωτική σύσκεψη τό Σάββατο (ἡ εἰρήνη εἶναι αὐταπάτη καί λογοκοπία μέ τίς σημερινές κυβερνήσεις) [788].

(6) Ἀπόπειρα τοῦ Κάουτσκι (καί Σία) — τό ταξίδι τους στή Βέρνη — νά ἀποσπάσουν τήν ὑπόθεση τῆς ἀναστήλωσης τῆς II Διεθνοῦς ἀπό τά χέρια τοῦ Γκρίμμ καί Σία.

(7) Εἰσήγηση τοῦ λεττονοῦ.

---

* Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 8ος, σελ. 356-358. *Ἡ Σύντ.*

** — συζητήσεις τοῦ Μπρεσλάου. *Ἡ Σύντ.*

*** — μονόπλευρος στίς ἀπόψεις καί τά συμπεράσματά του. *Ἡ Σύντ.*

**** — Μπουρντερόν: Λένιν, θέλετε νά δόσετε τόν *τύπο τῆς III Διεθνοῦς*. *Ἡ Σύντ.*

2 περικοπές από «En Garde»:

(8) Εἰσήγηση τῆς ΚΕ.
(9) Ἡ συμπεριφορά τοῦ μπουντιστῆ.
(10) Τό γράμμα τοῦ Liebknecht (*«Burgkrieg» **)...
(11) Ψήφιση κατά τῶν πιστώσεων (ὑστερία τοῦ Λέντεμπουρ)...
(12) Πολεμική ἐνάντια στόν Λέντεμπουρ.
(13) «Καουτσκισμός» στή γερμανική ἀντιπροσωπεία.
(14) Ἀναμονή ἐπαναστατικῶν μαχῶν (καί οἱ *Ledebour* καί *Merrheim*).
(15) Λόγος τῆς Ρόλαντ-Χόλστ (μιά φορά στή ζωή συνασπισμός στά δεξιά).
(16) Εἰσήγηση τοῦ Merrheim: πάλη ἐνάντια στόν *Jouhaux* καί στήν *«L' Humanité»*.
(17) Ἡ δήλωσή μας διαμαρτυρίας ἐνάντια στό «τελεσίγραφο» τοῦ Λέντεμπουρ.
(18) Turati (πλήρης ὑποταγή) καί Σία στό ἰταλικό Κόμμα.

Γράφτηκε ἀργότερα ἀπό τίς 26 τοῦ Αὐγούστου (8 τοῦ Σεπτέμβρη) 1915

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ «ΤΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ»[789]

... «Τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν ὁ σ. Παραμπέλλουμ τό θεωρεῖ ἐπιστροφή στά παλιά, τά περασμένα, στή μικροαστική οὐτοπία τοῦ «χωριστικοῦ κινήματος» καί τοῦ εἰρηνικοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἀνάμεσα σέ ἀνεξάρτητα ἐθνικά κράτη.

Πολεμώντας ἐνάντια στόν ἐχθρό αὐτό (τούς μικροαστούς οὐτοπιστές), πού οὐσιαστικά ἔχει πεθάνει καί θάφτηκε πρό πολλοῦ, ὁ σ. Παραμπέλλουμ, χωρίς νά τό καταλάβει, παίζει τό παιχνίδι τῶν σοσιαλσωβινιστῶν, οἱ ὁποῖοι κυριαρχοῦν στήν Ἀγγλία, Γαλλία, Γερμανία, καί ἐνμέρει στή Ρωσία.

Δέν μποροῦμε νά ἀντιπαραθέσουμε τήν ἐπαναστατική μαζική πάλη γιά τό σοσιαλισμό στό συνεπές ἐπαναστατικό πρόγραμμα γιά τό ἐθνικό ζήτημα. Πρέπει νά *συνενώσουμε* τό πρῶτο μέ τό δεύτερο.

* — *«Ἐμφύλιος πόλεμος»*. Ἡ Σύντ.

Δέν πρέπει νά φανταζόμαστε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση σάν μιά μάχη σέ ἕνα μέτωπο: τόν ἰμπεριαλισμό ἐνάντια στό σοσιαλισμό. Ἡ ἐπανάσταση αὐτή θά εἶναι μιά ὁλόκληρη ἐποχή ὀξυμένης ταξικῆς πάλης καί κάθε εἴδους κοινωνικῶν τρανταγμῶν, ὁλόκληρη σειρά μάχης στά πιό διαφορετικά μέτωπα γιά τούς πιό ποικιλόμορφους οἰκονομικούς καί πολιτικούς μετασχηματισμούς, πού ὡρίμασαν καί ἀπαιτοῦν ριζική ἀλλαγή τῶν παλιῶν σχέσεων. Ἀνάμεσα στούς δημοκρατικούς αὐτούς μετασχηματισμούς, πού *περιλαμβάνονται* στήν ἔννοια τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης, ἐξέχουσα θέση δέν μποροῦν νά μήν καταλάβουν καί οἱ μετασχηματισμοί τῶν ἐθνικῶν σχέσεων. Τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο δέν θά ἐκπληρώσει τά καθήκοντά του, ἄν δέν ὑπερασπίσει τώρα κιόλας ἕνα συνεπές πρόγραμμα *καί* γιά τό ζήτημα αὐτό *...

... στό ἐπαναστατικό πρόγραμμα γιά τό ἐθνικό ζήτημα. Ἀπό τόν σ. Παραμπέλλουμ προκύπτει ὅτι ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶναι δῆθεν μιά μάχη στό οἰκονομικό μόνο μέτωπο: ὁ σοσιαλισμός ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση θά εἶναι μιά ἐποχή ὁλόκληρης σειρᾶς μαχῶν σέ *ὅλα* τά μέτωπα, δηλαδή γιά *ὅλα* τά ζητήματα, οἰκονομικά καί πολιτικά, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ ἐθνικοῦ. Ἡ ἐπίλυση τοῦ συνόλου τῶν συγκρούσεων, πού πηγάζουν ἀπό ὅλα αὐτά τά ἄλυτα ζητήματα, αὐτό καί θά δόσει τήν κοινωνική ἐπανάσταση. Τό σύνολο τῶν μαχῶν γιά ὅλους αὐτούς τούς μετασχηματισμούς καί θά δόσει τήν ἀνατροπή τῆς ἀστικῆς τάξης, τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, τήν ἐγκαθίδρυση ὁλοκληρωμένης δημοκρατίας καί τήν ὀργάνωση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Εἶναι παράλογο νά ἀντιπαραθέτει κανείς τόν ἐπαναστατικό ἀγώνα ἐνάντια στόν καπιταλισμό *σέ ἕνα μόνο* ἀπό τά ζητήματα τῆς δημοκρατίας, τό ἐθνικό. Τό προλεταριάτο δέν μπορεῖ νά νικήσει ἀλλιῶς παρά *μέσω* τῆς δημοκρατίας, μόνο ἄν πραγματοποιήσει τή δημοκρατία στό ἀκέραιο. Γι' αὐτό *ὅλα* τά δημοκρατικά αἰτήματα καί ἡ πολιτοφυλακή, καί ἡ ἐκλογή τῶν ὑπαλλήλων ἀπό τό λαό, καί ἡ ἰσοτιμία τῶν ἐθνῶν, καί ἡ αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν κτλ. πρέπει νά ἀποπερατωθοῦν καί νά συνενωθοῦν μέ τήν ἀπαίτηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν καπιταλισμό. Νά μήν ἀντιπαρατάσσουμε τόν ἀγώνα αὐτό στά

---

* Τό κείμενο «δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν» θεωρεῖ... καί γιά τό ζήτημα αὐτό» στό χειρόγραφο σβήστηκαν. *Ἡ Σύντ.*

ξεχωριστά δημοκρατικά αἰτήματα, ἀλλά στόν τομέα *κάθε* δημοκρατικοῦ ζητήματος νά δίνεται *στόν ἴδιο ἀκριβῶς βαθμό ἕνας ἐπαναστατικός* καθορισμός τῶν καθηκόντων μας, *συνδεμένος* μέ τό γενικό ἐπαναστατικό ἀγώνα γιά τό σοσιαλισμό — νά ποιά εἶναι ἡ μοναδικά σοσιαλδημοκρατική τοποθέτηση τοῦ ζητήματος.

Ὁ σύντρ. Παραμπέλλουμ ἀντί τοῦ καθορισμοῦ ἐπαναστατικῆς γραμμῆς τοῦ προλεταριάτου στό ἐθνικό ζήτημα μᾶς δίνει τή *διαβεβαίωση* ὅτι «εἴμαστε κατά τῶν προσαρτήσεων, κατά τῆς βίας στά ἔθνη». Τέτιες διαβεβαιώσεις ἔχουν κάνει ὅσες θέλεις καί οἱ σοσιαλσωβινιστές καί ὁ Κάουτσκι καί Σία. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι θά ἀπορρίψουν τήν παραμπελλική διατύπωση «ἐπαναστατικός μαζικός ἀγώνας ἐνάντια στόν καπιταλισμό», *ἀλλά μέ εὐχαρίστηση...*

...ἡ αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν εἶναι ὑποκρισία, ἄν δέν ἐπεκτείνεται ἡ ἀναγνώριση αὐτή ἀκριβῶς σ' ἐκεῖνα τά ἔθνη, τά ὁποῖα καταπιέζονται ἀπό τό δικό τους ἔθνος — ἐδῶ ὑπάγονται ὄχι μόνο ὁ Πλεχάνοφ καί ὁ Χάιντμαν, μά καί ὁ Κάουτσκι πού, ἀναζητώντας «ἑνότητα» μέ τούς σοσιαλσωβινιστές, ἔγραψε ὅτι τό νά ἀπαιτεῖς «κρατική αὐτοτέλεια» (staatliche Selbständigkeit) γιά κάθε ἔθνος σημαίνει νά ἀπαιτεῖς τό «ὑπερβολικό», «zu viel» («Neue Zeit» 33, II, 77, 16. IV. 1915) [790]. Εἴτε αὐτοί ἀρνοῦνται ἐντελῶς τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης μέ ἐπιχειρήματα σάν τά παραμπελλουμοφικά (Κοῦνοφ, Πάρβους, ρῶσοι ὀπορτουνιστές καί λικβινταριστές). Ἡ θέση τοῦ Κάουτσκι εἶναι ἡ πιό βλαβερή καί ἐπικίνδυνη γιά τήν ἐργατική τάξη θέση, γιατί *στά λόγια* ἀναγνωρίζει τήν αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν, στά *λόγια* ἀναγνωρίζει ὅτι τό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα «die Selbständigkeit der Nationen allseitig (!) und rückhaltlos (?) achtet und fordert» * (S. 241 ibidem, 21. V. 1915), ἀλλά *στήν πράξη* ἀναγάγει ἀκριβῶς τό δικαίωμα αὐτό σέ μιά φόρμουλα πού δέν σημαίνει τίποτε, ἀκριβῶς τό *περιορίζει,* μή ξεχωρίζοντας τούς σοσιαλιστές πού καταπιέζονται **...

... ὕστερα ἀπό τό 1848, παλεύοντας ὄχι πιά ἐνάντια στούς μικροαστούς δημοκράτες (αὐτοί τότε ἤδη ἦταν σκοτωμένοι καί θαμένοι), ἀλλά ἐνάντια στό σωβινισμό τῶν *ἄγγλων* ἐργατῶν, ἐνάντια στόν ἀναρχισμό τοῦ Προυντόν πού «ἀρνοῦνταν» τό ἐθνικό

* — «ὁλόπλευρα (!) καί κατηγορηματικά (;) — σέβεται καί ὑπερασπίζει τήν αὐτοτέλεια τῶν ἐθνῶν». *Ἡ Σύντ.*

** Τό κείμενο: «δέν μπορεῖ νά νικήσει παρά μέσω τῆς δημοκρατίας... μή ξεχωρίζοντας τούς σοσιαλιστές πού καταπιέζονται» στό χειρόγραφο εἶναι σβησμένο. *Ἡ Σύντ.*

ζήτημα σχεδόν τόσο ἀποφασιστικά, ὅπως τό ἀρνεῖται τώρα ὁ Ράντεκ.

Ὁ Μάρξ τό 1868 ἀπαιτοῦσε τόν ἀποχωρισμό τῆς Ἰρλανδίας ἀπό τήν Ἀγγλία! Συνάμα ὁ Μάρξ ὄχι μόνο δέν εἶχε αὐταπάτες σχετικά μέ τή δυνατότητα τῆς ξεχωριστῆς ὕπαρξης τοῦ μικροῦ ἰρλανδικοῦ λαοῦ δίπλα στήν κραταιά Ἀγγλία, πού τότε ἀκόμη ἦταν ἡ μεγαλύτερη παγκόσμια αὐτοκρατορία — ὄχι, ὁ Μάρξ καθαρά καί ἄμεσα πρόβλεψε τήν ἀνάγκη τῆς *ὁμοσπονδίας* μέ τήν Ἀγγλία ἀμέσως μετά τόν ἀποχωρισμό [791]. Ὁ Μάρξ οὔτε ἕνα λεπτό...

... τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ζωτικό καί ἐπίκαιρο — σωστό σέ σχέση μέ *ὅλες* τίς μεγάλες Δυνάμεις καί *ὅλα* τά καταπιεζόμενα ἀπό αὐτές ἔθνη. Τά «μεγαλοκρατορικά» ἔθνη, οἱ ἄγγλοι, γερμανοί, γάλλοι, μεγαλορῶσοι, καταπιέζουν ἀνοιχτά καί καλυμμένα, ἔμμεσα καί ἄμεσα, περισσότερο ἀπό τό μισό πληθυσμό τῆς γῆς, διεξάγοντας τώρα τόν πρῶτο —καί ἴσως ὄχι τόν τελευταῖο— ἰμπεριαλιστικό πόλεμο γιά ἐπέκταση καί στερέωση αὐτῆς τῆς καταπίεσης, γιά πιό «δίκαιο», πού νά ἀντιστοιχεῖ περισσότερο στή δοσμένη δύναμη τοῦ κεφαλαίου τῶν διαφόρων χωρῶν, *ξαναμοίρασμα* τῶν μεγαλοκρατορικῶν δικαιωμάτων, πλεονεκτημάτων καί προνομίων.

Ἀκριβῶς ἡ ἄποψη τῆς πάλης ἐνάντια στό σωβινισμό τῶν κυρίαρχων, τῶν προηγμένων, πού κρατοῦν στά χέρια τους τίς τύχες τοῦ κόσμου, μεγαλοκρατορικῶν ἐθνῶν — καί κάθε ἄλλο παρά ἡ ἄποψη τῶν «μικρῶν λαῶν» καί τῶν διάφορων «γωνιῶν τῆς Εὐρώπης» πρέπει τώρα νά εἶναι ἡ *ἀποφασιστική*. Ἀκριβῶς τά συμφέροντα τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα τοῦ *προλεταριάτου* ἐνάντια στόν καπιταλισμό καί κάθε ἄλλο παρά τά συμφέροντα τῶν μικρούτσικων λαῶν *ἀπαιτοῦν* τήν ὑπεράσπιση ἀπό τούς σοσιαλιστές τῶν μεγάλων Δυνάμεων τοῦ *δικαιώματος ἀποχωρισμοῦ* (= τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης) τῶν καταπιεζόμενων ἐθνῶν. Ὁ ἀγώνας γιά τό σοσιαλισμό εἶναι ἀγώνας τοῦ *διεθνικο* - ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου. Ἀκριβῶς γιατί ὁ καπιταλισμός *συνένωσε* ὅλο τόν κόσμο σέ ἕναν οἰκονομικό ὀργανισμό, ὁ ἀγώνας αὐτός δέν μπορεῖ νά μήν εἶναι διεθνικός. Καί γιά νά γίνει τέτιος στήν πραγματικότητα καί ὄχι μόνο στά λόγια, πρέπει τό προλεταριάτο νά παλεύει ἐνάντια στήν καταπίεση τῶν ἐθνῶν, ὄχι κατά τόν ἀστικό τρόπο, ὄχι κατά τόν...

...ῶν δημοκρατῶν. Σέ διάκριση ἀπό αὐτούς, σέ διάκριση ἀπό τούς Σάιντεμαν, πού ἐξονόματος τῆς Vorstand «διαβεβαιώνουν» ὅτι εἶναι

ἐνάντια στίς προσαρτήσεις, σέ διάκριση ἀπό τόν Κάουτσκι πού τό αἴτημα τῆς αὐτοδιάθεσης τό ἀναγάγει σέ κάτι τό ἀβλαβές γιά τήν ἀστική τάξη, πού εἶναι ἀποδεκτό ἀπό τήν ἀστική τάξη, πού δέν ὑποχρεώνει σέ τίποτε, στό αἴτημα τῆς πολιτιστικῆς (ἀπολίτικης) αὐτοδιάθεσης, ἐμεῖς πρέπει νά προβάλλουμε, ἀπό τήν ἄποψη ἀκριβῶς τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα τοῦ προλεταριάτου τῶν προηγμένων χωρῶν, τό αἴτημα πού ριζικά ξεσκεπάζει τήν ἀστική τάξη, πού ξεσκεπάζει ριζικά τά σοφίσματά της, πού διατυπώνει τό βασικό καί κύριο στήν ὑπόθεση τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐθνῶν, ἀκριβῶς τό αἴτημα τῆς *ἐλευθερίας ἀποχωρισμοῦ*. Τό ἀπαράδεκτο τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ ἀπό τήν ἀστική τάξη — στήν τεράστια πλειοψηφία τῶν περιπτώσεων ἡ ὁλοκληρωτική πραγματοποίησή του κάνει τό αἴτημα αὐτό, φυσικά, ἀπαράδεκτο — δέν σημαίνει ὅτι «αὐτό εἶναι οὐτοπία» (μόνο οἱ Κοῦνοφ καί οἱ παρόμοιοί του λακέδες τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης *ἔτσι* ἐννοοῦν τόν «οὐτοπισμό»!). Ὄχι, τό ἀπαράδεκτο γιά τήν ἀστική τάξη σημαίνει τοῦτο, ὅτι ἐμεῖς, οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, δέν ὀνειροπολοῦμε οὔτε γιά κάποια εἰρηνική ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ, δέν σπέρνουμε αὐταπάτες σχετικά μέ αὐτό, ἀλλά περιμένουμε *ἀκριβῶς* ὄξυνση τῆς πάλης καί τῆς ἐπανάστασης ἀπό τήν ἐξήγηση πού κάνουμε στίς μάζες, ἀπό τό ὅτι ἐπιμένουμε στίς μάζες γιά τά συνεπῆ δημοκρατικά αἰτήματά μας.

Εἶναι αὐτονόητο — καί τό παράδειγμα τοῦ αἰτήματος τοῦ Μάρξ γιά ἀποχωρισμό τῆς Ἰρλανδίας ἀπό τήν Ἀγγλία τό 1868 ἰδιαίτερα πειστικά τό ἐπιβεβαιώνει — ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ δέν σημαίνει καθόλου προπαγάνδα γιά δημιουργία μικρῶν ἐθνικῶν κρατῶν γενικά. Αὐτό σημαίνει μόνο, ἀπό τή μιά μεριά, μέ συνέπεια, μέ προλεταριακή ἐπαναστατικότητα καί ὄχι μέ ἀστικό συμβιβασμό νά φέρουμε τό αἴτημα τοῦ δημοκρατισμοῦ ὥς *τό τέλος* — μή σταματώντας μπροστά στό γεγονός ὅτι ὁ συνεπής δημοκρατισμός ὁδηγεῖ στήν κοινωνική ἐπανάσταση, μά ἀπεναντίας, ἀντλώντας ἀκριβῶς ἀπ' αὐτό δυνάμεις καί σταθερότητα γιά ἀποφασιστικό ἀγώνα γιά τή δημοκρατία. Αὐτό σημαίνει ἀπό τήν ἄλλη...

...κάνει τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί θά ἀναπτύξει ὅλο τό περιεχόμενό της, θά ἔχουμε καί ἐθνικές συγκρούσεις ἐξαιτίας τῆς καταπίεσης τῶν ἐθνῶν. Ἐπεισόδια σάν τοῦ Τσάμπερν * δέν θά εἶναι σπάνια, ἀλλά συχνά, καί καθῆκον τοῦ προλεταριάτου θά εἶναι ὅλα

* Βλ. «Τό Τσάμπερν», *Ἅπαντα*, 1η ἔκδ. τόμ. 24ος, σελ. 181-183. *Ἡ Σύντ.*

αὐτά τά «ἐπεισόδια» νά μήν τά ἀγνοεῖ, ἀλλά, ἀντίθετα, νά τά ὀξύνει, νά τά μεγαλώνει, νά τά *μετατρέπει* σέ ἀφετηρία τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Μόνο τό συνεπές δημοκρατικό πρόγραμμα στό ζήτημα τῆς αὐτοδιάθεσης πού προτείνεται ἀπό μᾶς, ἀνταποκρίνεται στόν προορισμό του.

Οἱ μικροαστοί δημοκράτες καί οἱ ρουτινιασμένοι σοσιαλιστές, πού δέν βλέπουν τό βάθος τῆς χρεοκοπίας τῆς ΙΙ Διεθνοῦς, ἱκανοποιοῦνται μέ τήν παλιά διατύπωση τῆς «αὐτοδιάθεσης»...

...(4) Ἐνάντια στίς προσαρτήσεις (αὐτό εἶναι ἀποδεκτό καί ἀπό τούς ἀστούς πασιφιστές - δημοκράτες).

(5) Ἡ διαφορά τοῦ *καταπιέζοντος* καί *καταπιεζόμενου* ἔθνους δέν εἶναι οὐσιαστική ἀπό τήν ἄποψη τῆς οὐτοπίας «τῆς ἀδελφοσύνης τῶν λαῶν *σ τ ό ν* καπιταλισμό». Αὐτό εἶναι οὐσιαστικό ἀπό τή σκοπιά τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα ἐνάντια στόν *π α σ ι φ ι σ μ ό*.

(6) Ἡ ἀστική τάξη εἶναι ἕτοιμη νά ὑποσχεθεῖ ὅποια θέλετε «ἰσοτιμία», ὅποια θέλετε «ἐθνική αὐτονομία», φτάνει μόνο τό προλεταριάτο εἰρηνικά, κατά τόν τρόπο τοῦ Σάιντεμαν, κατά τόν τρόπο τοῦ Κάουτσκι νά ὑποταχθεῖ σ' αὐτήν στό ζήτημα γιά τά *σ ύ ν ο ρ α* τοῦ κράτους.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 16 (29) τοῦ Ὀχτώβρη 1915

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1937 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΑΝΤΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ «ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ ΤΟΥ ΓΙΟΥΝΙΟΥΣ» ΚΑΙ «ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΑΘΕΣΗ» [792]

1

Σχετικά μέ τό ἄρθρο «Γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γιούνιους»

Συχνά εἰρωνεύεστε τήν «*ἐποχή* τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ». **Ἔτσι πρέπει νά φερθεῖτε ἀπέναντι στόν Ράντεκ καί Σία, γιά τούς**

ὁποίους ἡ «ἐποχή» εἶναι συνταγή γιά ὅλα τά κακά (σελ. 10-11, 14 κτλ. καί ἀκόμη περισσότερο στό ἄρθρο γιά τήν αὐτοδιάθεση). — Μά δέν πρέπει νά πέφτετε στήν ἄλλη ἄκρη. Σέ μερικά σημεῖα δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ξεπεράσατε τά ὅρια κατά 100 μοῖρες.

Ἐσεῖς ὁ ἴδιος λέγατε στίς ἀποφάσεις τῆς σύσκεψης τῆς Βέρνης ὅτι «τώρα, στήν ἐντελῶς ἄλλη, *ἰμπεριαλιστική* * *ἐποχή»* (κτλ. βλ. «Σοσιαλισμός καί πόλεμος», 42). Ἐσεῖς ὁ ἴδιος γράψατε στό «Κομμουνίστ» (σελ. 188 - 189): «ἡ οὐσία τῆς σημερινῆς ἐποχῆς εἶναι τό πέρασμα ἀπό τήν ἐποχή τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν πολέμων στήν *ἐποχή τῶν ἰμπεριαλιστικῶν* * *- ληστρικῶν καί ἀντιδραστικῶν πολέμων»*. Αὐτή ἡ θέση, κατά τή γνώμη μου, θά ἔπρεπε νά *ἐπαναληφθεῖ καί νά ὑπογραμμιστεῖ ἡ ὀρθότητά της* ἀπό Σᾶς *ἀκριβῶς στά ἄρθρα ἐνάντια στόν Γιούνιους καί στόν Ράντεκ*. Διαφορετικά δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι Ἐσεῖς τό ἀρνεῖστε αὐτό καί εἶστε σύμφωνοι νά ἀναγνωρίσετε *μόνο* καί *ἀποκλειστικά τό δοσμένο* πόλεμο σάν ἰμπεριαλιστικό.

Μοῦ φαίνεται, ἔπειτα, λάθος ἡ ἔντονη ὑπογράμμιση τῆς δυνατότητας ** ἐθνικοαπελευθερωτικῶν πολέμων *στήν Εὐρώπη*...

Καθῆκον τώρα εἶναι νά δείξουμε ὅτι καί οἱ μικρές χῶρες (Σερβία, *Ἑλβετία* etc.) δέν μποροῦν στή «σημερινή ἐποχή» «νά ὑπερασπίζουν τήν πατρίδα» **. *Σ' αὐτό ἐδῶ* κάνουν σύγχυση ἀκόμη ὁ Γκρίμμ καί Σία, *σ' αὐτό ἐδῶ*, «βρίσκει» ἀδυναμίες ὁ Πλεχάνοφ...

Τί σχέση ἔχει αὐτό; Ἐποχή = 9Α + 2α Σημαίνει μήπως ὅτι **α** εἶναι ἀδύνατο;;;

Ἀλλά ἡ θέση σχετικά μέ τήν «ἐποχή» αὐτή καθεαυτή (ἐκτός ἀπό τίς διαστρεβλώσεις τοῦ Ράντεκ) εἶναι ἀπόλυτα σωστή καί αὐτή μόνο δίνει τήν κατεύθυνση, σώζει ἀπό τόν ἀποκλεισμό.

Δέν εἶναι λάθος, ἀλλά πραγματικότητα: φυσικά *εἶναι δυνατοί*.

Δέν εἶναι σωστό

(ὄχι ἐδῶ)

* Πάνω ἀπό τή λέξη αὐτή ὁ Β. Ι. Λένιν σημείωσε «x». *Ἡ Σύντ.*

** Ἐδῶ καί παρακάτω εἶναι ὑπογραμμισμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

Καθόλου, μά καθόλου δέν λέω αὐτό: στό δοσμένο πόλεμο, λέω, *δέν* γίνεται λόγος γιά δημοκρατία στή Γερμανία!! Νά βάζεις *ἐδῶ* «ἐθνικοί πόλεμοι» αὐτό σημαίνει νά συγχέεις τήν ἐποχή μέ τό δοσμένο πόλεμο.	Ὁ ἴδιος λέτε στό ἄρθρο ἐνάντια στόν Γιούνιους ὅτι τό νά καθορίζεις τακτική, ξεκινώντας ἀπό ἐθνικούς πολέμους σημαίνει «νά στρέψεις τό πρόσωπο στό παρελθόν καί ὄχι στό μέλλον», ὅτι αὐτό εἶναι *«φαντασία* ἐθνικοῦ πολέμου» etc...
Αὐτό εἶναι γεγονός. Δέν πρέπει νά φοβόμαστε τήν ἀλήθεια. Ὀνομάστε ἄλλη ὁμάδα!	*«Μόνο* οἱ I. S. D. ἐκπληρώνουν τό καθῆκον τους» (σελ. 5). Αὐτό ἔπρεπε νά τό πεῖτε διαφορετικά. Δέν πρέπει νά ἐπαινοῦμε πολύ τούς δικούς μας.
Ὁ παλιός, παντοῦ καί πάντα, ὁ συνηθισμένος ὅρος. Εἶναι ἀστεῖο νά νομίζετε ὅτι τόν καθιέρωσαν οἱ Ραντεκικοί!!	Στή σελ. 9 Οἱ «ἱμπεριαλιστικοί» πόλεμοι τῆς ἐποχῆς τῆς Μεγάλης γαλλικῆς ἐπανάστασης, «ὁ ἱμπεριαλισμός τοῦ Ναπολέοντα». Πρέπει νά ἐξηγηθεῖ μέ ποιά ἔννοια χρησιμοποιεῖται ἐδῶ ὁ ὅρος «ἱμπεριαλισμός».
Φυσικά, μόνο!! Μά ἔχει είπωθεῖ ἀπό μένα ἐκεῖ ἀκριβῶς πότε αὐτό εἶναι *δυνατό*. Καί Σεῖς δέν ἐπιχειρεῖτε νά τό ἀναιρέσετε αὐτό!	Σελ. 10 Εἶναι μόνο σέ ἀνώτατο βαθμό ἀπίθανο «ὅτι ὁ δοσμένος πόλεμος 1914-1916 θά μετατραπεῖ σέ ἐθνικό»;
Πῶς μπορεῖτε νά ὀνομάσετε «ἀστήρικτη» τήν παραπομπή σέ πασίγνωστο ἱστορικό γεγονός; Ἡ Ρώμη, ἡ Ἀγγλία ἐνάντια στήν Ὀλλανδία καί Ἰσπανία κτλ.;	Σελ. 12 «Ὁ ἱμπεριαλισμός μπορεῖ νά ὑπάρξει καί στή βάση τῆς δουλείας, καί στή βάση τοῦ πρωτόγονου καπιταλισμοῦ»... (σύγκρ. σελ. 9). Αὐτό πρέπει νά τό ἐξηγήσετε ἰδιαίτερα σέ μιά-δυό σελίδες. Διαφορετικά ὅλο αὐτό εἶναι ἀστήρικτο.
Γιατί; Προσπαθεῖτε νά τό ἀποδείξετε; Δέν θά τό ἀποδείξετε, ἄν δέν ξεχάσετε ὅτι «ὁ πόλεμος εἶναι συνέχιση τῆς πολιτικῆς».	Σελ. 13 «*Συμμαχία* Περσίας, Ἰνδίας καί Κίνας» εἶναι ἀμφίβολο νά θεωρηθεῖ «πιθανή». Ἄν κάτι *δέν* εἶναι πιθανό, αὐτό εἶναι ἀκριβῶς ἡ παραπάνω συμμαχία.

Σελ. 16

Μήπως εἴμαστε ἐνάντια στόν ἀφοπλισμό, γιατί περιμένουμε ἀκόμη μή ἀντιδραστικούς, δίκαιους πολέμους, κατά τούς ὁποίους θά πρέπει νά ὑπερασπίσουμε τήν πατρίδα; Καί ὄχι γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση; Μήπως μποροῦμε νά συμφωνήσουμε μέ τήν ἑρμηνεία ὅτι ὑποστηρίζουμε τήν πολιτοφυλακή γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας στόν ἀμυντικό πόλεμο;

Φυσικά, ναί!!

μά αὐτό δέν εἶναι πόλεμος;;; Βέβαια, ναί/ Φοβᾶστε τά λόγια, μήν ἐμβαθύνοντας στό νόημα. Ἡ ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας σέ καλό πόλεμο — εἶναι καλή ὑπόθεση.

Σελ. 18

Εἶναι δύσκολο νά προσποιεῖται κανείς ἁπλῶς ὅτι ὁ Γιούνιους ἦταν πάντα ὑπέρ τῆς αὐτοδιάθεσης. Νά γίνεται ὑπαινιγμός ὅτι αὐτός εἶναι ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, φυσικά, δέν πρέπει. Μά νά προσθέσετε τή λέξη: «τώρα», «κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση» * τῶν διδαγμάτων τοῦ πολέμου» etc. — εἶναι ἀπαραίτητο.

Αὐτό ἀκριβῶς σημαίνει νά *κάνεις ὑπαινιγμό*.

Σελ. 27

Στή Ρωσία «πολύ σημαντική μερίδα τῆς ἀγροτικῆς φτωχολογιᾶς βρισκόταν κάτω ἀπό τή γοητεία τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἦταν *ὑπέρ* τοῦ πολέμου». Μέ τί μπορεῖ νά ἀποδειχτεῖ αὐτό; Μέ τίποτε ἀπολύτως. Ὅλοι οἱ φιλελεύθεροι παρατηρητές τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς, ἐξωκομματικοί (ὁ ἐπίσκοπος Νίκων) οἱ ναρόντνικοι (τό «Ρούσκογε Μπογκάτσβο») λένε τό ἀντίθετο. Ἕναν τέτιο ἰσχυρισμό χρησιμοποιεῖ ὁ Πλεχάνοφ ἐναντίον μας. Ὁ Λέιντνερ ἔγραψε ἤδη γιά τόν ρωσικό «Volksimperialismus».

Μέ τή συμπεριφορά τῶν τρουντοβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων ἀγροτῶν. Ἐγώ λέω «κατά πάσα πιθανότητα». Ἀκριβῶς ἐδῶ εἶναι ἐπικίνδυνο νά ὑποτιμηθεῖ ὁ «πατριωτισμός» τῶν ἀγροτῶν.

---

* Οἱ ὑπογραμμίσεις, τά εἰσαγωγικά καί τά ἐρωτηματικά εἶναι τοῦ Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

2

Σχετικά μέ τό άρθρο γιά τήν αυτοδιάθεση

Σελ. 24-25. Τό παράδειγμα τοῦ Βελγίου καί πιθανῆς βελγικῆς ἐξέγερσης εἶναι ἀποτυχημένο. Ὁ Πλεχάνοφ θά πεῖ: γιατί νά περιμένουμε ὥσπου τό Βέλγιο τό προσαρτήσουν καί ὥσπου νά ἐξεγερθεῖ. Αὐτό τώρα κιόλας ἀγωνίζεται νά μή τό προσαρτήσουν καί μέ αὐτό πραγματοποιεῖ, τάχα, τήν ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας μέ τήν καλή ἔννοια τῆς λέξης.

Ὁ Πλεχάνοφ δέν θά ἔχει δίκιο *ὄχι* γιά τήν αἰτία αὐτή πού Ἐσεῖς ἔχετε ὑπόψη: προσπαθεῖστε νά τήν *ἐκθέσετε!!* Τό Βέλγιο «τώρα» συμμετέχει στό ληστρικό πόλεμο τῆς Ἀγγλίας + Γαλλίας + Ρωσίας καί βοηθάει νά πνίξουν τήν Γαλικία, Ἀρμενία κτλ. Κάθε *δοσμένος* πόλεμος πρέπει νά κρίνεται *συγκεκριμένα.*

Στήν πραγματικότητα κανένας ἐθνικός πόλεμος τοῦ προσαρτημένου Βελγίου κατά τῆς Γερμανίας δέν μπορεῖ νά γίνει.

Δέν εἶναι σωστό! Δέν εἶναι καθόλου σωστό!! Συγκεκριμένα ὑπόδειξα ὅτι *μπορεῖ* (στό ἄρθρο γιά τόν Γιούνιους). Γιατί δέν *διαψεύδετε* ὅ,τι λέγεται ἐκεῖ;;

[1) καί ὁ πόλεμος χωρίς ἐλπίδα εἶναι πόλεμος· 2) — ὁ πόλεμος χωρίς ἐλπίδα τοῦ μικροῦ ἐνάντια σέ μεγάλο μετατρέπεται σέ ἐλπιδοφόρο, ἄν γίνει ἐξέγερση στόν μεγάλο]

Ἀπό ποῦ προκύπτει ὅτι τό 1918 (δικό μου παράδειγμα) θά εἶναι ἰμπεριαλιστικός πόλεμος στήν Εὐρώπη καί *ὄχι* σοσιαλιστική ἐπανάσταση;; Σέ *ὁποιαδήποτε* περίοδο τῆς ἰμπεριαλιστικῆς «ἐποχῆς» εἶναι *δυνατός* ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος; Ὄχι, δέν μπορεῖ σέ *ὁποιαδήποτε.* Τό 1905 ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος τῆς

Τό Βέλγιο στόν ἑπόμενο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο *μπορεῖ* νά προσχωρήσει στόν ἀντιγερμανικό συνασπισμό στήν ἀποφασιστική στιγμή. — Αὐτό ἔτσι εἶναι. Ἡ ἀστική τάξη τοῦ Βελγίου θά τόν ὀνομάσει αὐτόν ἐθνικό πόλεμο. Αὐτός ἐπίσης ἔτσι εἶναι. Μά στήν πραγματικότητα αὐτό θά εἶναι ἐθνικός πόλεμος ὄχι περισσότερο ἀπό ὅ,τι ἡ σημερινή συμμετοχή τῆς Σερβίας στό πλευρό τῆς Συνεννόησης (καί ἀκόμη χειρότερα: ἡ βελγική ἀστική τάξη ἔχει τό Κογκό). Ἡ Αὐστρία δέν προσάρτησε τή Σερβία, μά τήν κατέπνιξε, κατέπνιξε τήν ἐθνική ἐπανάσταση τῶν νοτίων σλάβων. — Σέ περίπτωση προσάρτησης τοῦ Βελγίου ἀπό τή Γερμανία, θά προπαγανδίζουμε στούς βέλγους προλετάριους ὄχι τήν ἐθνική ἔνοπλη ἐξέγερση, ἀλλά — τή διεθνή, τόν ἀγώνα χέρι μέ χέρι μέ τό ἐπαναστατικό γερμανικό προλεταριάτο. Ἄν θά πάρουμε μεμονωμένα τό Βέλγιο, ὅπως τό παίρνετε Σεῖς, τότε δέν εἶναι κατανοητό ποῦ βρίσκεται ἡ διαφορά ἀρχῆς: γιατί δέν θά ἔπρεπε νά ὑπερασπίζονται τή βελγική πατρίδα, ὅταν ἐναντίον της ἐπιτέθηκαν, *γιά νά τήν προσαρτήσουν*, ἀλλά θά πρέπει νά τήν ὑπερασπίζονται μετά, ἀφοῦ τήν προσαρτήσουν; Ἡ προσάρτηση τοῦ Βελγίου θά δημιουργήσει νέα ἑστία δυσαρέσκειας, ὁ ἀγώνας θά περιπλακεῖ μέ τήν ἐθνική καταπίεση — αὐτό ἔτσι εἶναι. Τό γερμανικό προλεταριάτο θά εἶναι ὑποχρεωμένο νά ὑποστηρίζει τήν ἐλευθερία ἀποχωρισμοῦ τοῦ Βελγίου — αὐτό ἐπίσης ἔτσι εἶναι. Αὐτό εἶναι ὑποχρεωμένο νά τό κάνει καί σέ σχέση μέ τή Δανία, καί μεῖς πρέπει νά τό κάνουμε αὐτό σέ σχέση μέ τή Σουηδία. Καί ὅμως, κανενός εἴδους ἐθνικούς πολέμους τῆς Δανίας κατά τῆς Γερμα-

Ἀγγλίας καί Γερμανίας (γιά τή Νορβηγία) κτλ. ἀποδείχτηκε *ἀ δ ύ ν α τ ο ς*.

σύμφωνα μέ ποιό Fahrplan; *

Ἐσεῖς ξεφύγατε τελείως ἀπό τή μοναδικά σωστή μαρξιστική θέση ἐκτίμησης κάθε *δοσμένου* πολέμου *ξ ε χ ω ρ ι σ τ ά!*

* — δρομολόγιο κίνησης. *Ἡ Σύντ.*

δέν εἶναι σωστό!!

στό ἄρθρο «Vorbote» [793]

(NB) «kann» (NB)

NB ποῦ εἶναι λοιπόν ἡ λησμονιά; und *muß* ist zweierlei. Sie vergessen das!! ***

;; Ὁ προυντονισμός συνίσταται *ἀκριβῶς* στήν ἄρνηση τῆς *δυνατότητας* (καί συχνά τοῦ *ὀφέλους*) τῶν *ἀστικῶν* ἐθνικῶν ἐξεγέρσεων καί πολέμων.

((*Αὐτό* δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό ζήτημα. Ὄχι ἐδῶ, τελείως ὄχι ἐδῶ. Αὐτό εἶναι *μόνο* ἀπάντηση στό ἐπιχείρημα τοῦ Πλεχάνοφ. Καί αὐτό γιά τό χαρακτήρα τοῦ δοσμένου πολέμου.))

νίας, τῆς Σουηδίας κατά τῆς Ρωσίας στή σημερινή ἐποχή δέν μποροῦμε νά φανταστοῦμε. «Νά χρησιμοποιήσουμε αὐτές τίς συγκρούσεις» (βλ. τίς θέσεις μας) — *πρέπει*. Μά Ἐσεῖς λέτε ὄχι μόνο αὐτό.

Στίς θέσεις μας εἰπώθηκε (σ. 39, προτελευταία παράγραφος): Die Tatsache, daß der Kampf gegen eine imperialistische Regierung... Von einer andern Grossmacht... aus genützt werden Kann * κτλ., δηλ. ** δέν μπορεῖ νά μᾶς παροτρύνει νά παραιτηθοῦμε ἀπό τήν αὐτοδιάθεση. Αὐτό — εἶναι σωστό. Μά νά τραβήξουμε πιό πέρα δέν χρειάζεται. Διαφορετικά προκύπτει λησμονιά τοῦ *ἴδιου* τοῦ *Tatsache*, γιά τό ὁποῖο εἰπώθηκε πιό πάνω.

Τί νά συστήσουμε λοιπόν στό Βέλγιο καί στούς βέλγους ἐργάτες μετά τήν προσάρτηση; Νά διεξάγουν ἐθνικό πόλεμο κατά τῆς Γερμανίας; Ἐξάπαντος μόνοι τους *χωρίς τήν ὑποστήριξη* τῆς Ἀγγλίας — Γαλλίας; Ἤ νά συγκαλύψουμε αὐτό τό «Tatsache», ὥστε σέ ἄλλη περίπτωση τό Βέλγιο νά γίνει ξανά Werkzeug **** τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ ἀντιγερμανικοῦ συνασπισμοῦ.

Στό «Σοσιαλισμός καί πόλεμος» (σελ. 8) γράψατε: «Ἄν ὅλα τά κράτη θά κήρυσσαν πόλεμο κατά τῆς Γερμανίας μέ τήν ἀπαίτηση νά ἀπελευθερώσει καί ἀποζημιώσει τό Βέλγιο, — στήν περίπτωση αὐτή ἡ συμπάθεια τῆς σοσ. δημ. θά ἦταν, φυσικά, μέ τό μέρος τῶν ἐχθρῶν τῆς Γερμανίας».

---

* — Τό γεγονός ὅτι ὁ ἀγώνας... ἐνάντια σέ μιά ἰμπεριαλιστική δύναμη μπορεῖ νά... χρησιμοποιηθεῖ ἀπό μιά ἄλλη «μεγάλη δύναμη». *Ἡ Σύντ.*

** Τήν παρεμβολή ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

*** Μπορεῖ καί πρέπει — δυό ἀντιθέσεις. Σεῖς τό ξεχνᾶτε αὐτό!! *Ἡ Σύντ.*

**** — ὄργανο. *Ἡ Σύντ.*

Νά ποῦμε *ἔτσι μπορεῖ*. Ἔτσι μπορεῖς νά τό αἰτιολογήσεις γιά νά εἶναι πιό παραστατικό. Μά αὐτό τό «ἄν θά», ποτέ δέν θά πραγματοποιηθεῖ. Αὐτό δέν πρέπει νά τό ξεχνᾶμε. Ἔνοπλες ἐξεγέρσεις στό Βέλγιο (μετά τήν προσάρτηση), ἄς παραδεχτοῦμε, εἶναι δυνατές, ὅπως φάνηκαν δυνατές τό 1916 στήν Ἰρλανδία. Ὁ Ράντεκ εἶναι χυδαῖος, ἀποκαλώντας τήν ἰρλανδική ἔνοπλη ἐξέγερση «πραξικόπημα». Αὐτό εἶναι ἀναμφισβήτητο. Μά τί θά ποῦμε σχετικά μέ τήν ἐνδεχόμενη ἔνοπλη ἐξέγερση στό Βέλγιο; Τό ἴδιο, πού *Ἐσεῖς* εἴπατε γιά τό Δουβλίνο: ἡ ἀτυχία τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης αὐτῆς βρίσκεται στό ὅτι δέν συνενώθηκε μέ τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου. Μέ ἄλλα λόγια, κηρύσσουμε στούς βέλγους ἐργάτες τή *διεθνή* ἐπανάσταση, καί ὄχι τόν ἐθνικό πόλεμο.

(Μ' αὐτό ἀνατρέπετε τόν ἑαυτό Σας, τίς 1 καί 2 σελίδες) Ὤ!!!

Ἡ ἄτυχη ἔνοπλη ἐξέγερση εἶναι δυνατό νά γίνει, ναί ἤ ὄχι;;

Εἶστε τελείως παράλογος. Ἄλλο πράγμα νά κηρύσσεις στούς ἐργάτες ὅλων τῶν χωρῶν διεθνικό πόλεμο, ἄλλο πράγμα νά ἀρνεῖσαι τή *δυνατότητα* τοῦ ἐθνικοῦ πολέμου!! Δέν πρέπει λοιπόν στό θεωρητικό ζήτημα νά μπερδεύουμε τό δυνατό (γιά τίς διάφορες τάξεις καί χῶρες) μέ τό ἐπιθυμητό καί τό σωστό γιά τό *σοσιαλιστικό* προλεταριάτο. Ἀπό μιά τέτια σύγχυση ἀκριβῶς ἀναπτύσσεται ὁ προυντονισμός. Ὁ Κ. Μάρξ καί οἱ προυντονιστές στά 1866-1869 μιλοῦσαν, κήρυσσαν στούς ἐργάτες τή «διεθνή σοσιαλιστική ἐπανάσταση» καί εἶχαν δίκιο. Ὅμως οἱ *προυντονιστές* συμπλήρωναν: «ὁ προοδευτικός ἐθνικός πόλεμος εἶναι *ἀδύνατος*» καί

δέν εἶχαν δίκιο. Οἱ προυντονιστές *τώρα* μπερδεύονται σέ κάτι *παρόμοιο*, μή κατανοώντας ὅτι εἶναι *δυνατή* (καί αναπόφευκτη) ή συνένωση τῶν προλεταριακῶν ἔνοπλων ἐξεγέρσεων στίς μεγάλες χῶρες, στά μεγάλα, ἰμπεριαλιστικά κράτη μέ τίς ἐθνικές ἔνοπλες ἐξεγέρσεις καί πολέμους τῶν μικρῶν ἐθνῶν καί ἀποικιῶν *ἐνάντια* στίς μεγάλες δυνάμεις.

Ἀκόμη καί ἀκόμη μιά φορά μήν ξεχνᾶτε τό παράδειγμα τῆς Σερβίας στόν πόλεμο τοῦ 1914-1916!

Στόν «δίκαιο πόλεμό» Σας ἐνάντια στή στενοκεφαλιά τοῦ Ράντεκ συχνά παρασέρνεστε σέ τέτιο βαθμό, ὥστε νά διαγράφεται μιά τέτια προοπτική: *ὁ δοσμένος* πόλεμος — δῆθεν — εἶναι ἰμπεριαλιστικός, μά τί θά γίνει παραπέρα εἶναι ἄγνωστο, ἴσως καί μιά νέα ἐποχή ἐθνικῶν πολέμων σέ νέα βάση.

ποῦ ἔχει είπωθεῖ αὐτό; Πουθενά!! Εἰπώθηκε ἄλλο: εἶναι *δυνατοί* οἱ ἐθνικοί πόλεμοι καί *στόν* ἰμπεριαλισμό. *Μόνο* αὐτό. Καί αὐτό εἶναι σωστό.

Βέβαια, ἔχετε χίλιες φορές δίκιο, λέγοντας ὅτι ὁ ἰμπεριαλισμός μεγαλώνει τήν ἐθνική καταπίεση, προσδίδει ἐπικαιρότητα στήν αὐτοδιάθεση (μέ τήν ἐπαναστατική της τοποθέτηση). Ὅμως αὐτό δέν ἀδυνατίζει καθόλου τή θέση γιά τήν *ἐποχή* τῶν ἰμπεριαλιστικῶν πολέμων.

Προσπαθεῖστε νά διατυπώσετε τή «θέση» αὐτή καί θά βγεῖ: «ἡ ἰμπεριαλιστική ἐποχή» *γέννησε* τό *σημερινό* ἰμπεριαλιστικό πόλεμο, ὅμως **μπορεῖ** νά *γεννήσει* καί *ἄλλον*.

Λέτε: μήπως ή «έποχή» τοῦ 1789-1871 ἀπόκλειε τούς μή ἐθνικούς πολέμους; Σωστό! Δέν ἀπόκλειε. Ἀλλά πέστε λοιπόν (καί διαλύστε τίς ἀμφιβολίες), ὅτι καί ή σημερινή ἐποχή τῶν ἰμπεριαλιστικῶν πολέμων *μέ τόν ἴδιο τρόπο, μέ τήν ἴδια ἔννοια* (δηλαδή σάν ξεχωριστά φαινόμενα, πού δέν ἀλλάζουν τή γενική εἰκόνα) δέν ἀποκλείει τούς ἐθνικούς πολέμους.

Αὐτό — εἶναι ὅλο, πού ἐγώ προτείνω.

δηλ. αὐτοί εἶναι **δυνατοί** (αὐτό εἶναι ἕνα καί τό αὐτό).

«Φαινόμενο Χ εἶναι δυνατό» «Φαινόμενο Χ δέν ἀποκλείεται». Αὐτό εἶναι ἕνα καί τό αὐτό

Σελ. 27-28. Σ' αὐτή καθαυτή τή *διαπίστωση* τῆς συγκέντρωσης (σάν ἀποτέλεσμα τοῦ θηριώδους τρόπου τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ) — δέν ὑπάρχει ἀκόμη καμιά ἔννοια προσάρτησης. Γενικά ή κατηγορία σχετικά μέ τήν παράγραφο γιά τήν προσάρτηση μοῦ φαίνεται τραβηγμένη — μέ τή διατύπωση πού δόσατε Σεῖς. Ὁ Ράντεκ καί Σία εἶναι ἀσυνεπεῖς *διεθνιστές*, καί ὄχι ἀσυνεπεῖς *προσαρτιστές*. Αὐτοί *μποροῦν* νά φτάσουν στόν κουνοφισμό, ἄν φέρουν τήν ὑπόθεση ὥς τό «λογικό τέλος». Ὅμως τώρα ἡ κατηγο-

Ὅλο τό ἄρθρο ἐνάντια στόν Γιούνιους αὐτό ἀκριβῶς λέει καί ἀναπτύσσει, καί δίνει παραδείγματα. Ἐκεῖ λοιπόν εἰπώθηκε: «καί ὁ χωρίς ἐλπίδες πόλεμος *εἶναι* πόλεμος» — καί ὑποδείχτηκαν οἱ *ὅροι* μετατροπῆς τοῦ πολέμου χωρίς ἐλπίδα σέ πόλεμο *ἐλπιδοφόρο!!!* Νά νομίζει κανείς ὅτι στήν ἱστορία δέν γίνονται (*μπορεῖ* νά μήν ὑπάρχουν) χωρίς ἐλπίδα πόλεμοι καί ὅτι οἱ πόλεμοι χωρίς ἐλπίδα *δέν μποροῦν* νά μετατραποῦν σέ ἐλπιδοφόρους, — αὐτό ἀκριβῶς εἶναι «ἰμπεριαλιστικός οἰκονομισμός» [794].

Ἡ ἔννοια τῆς προσάρτησης τοῦ Ράντεκ *δέν βρίσκεται σ' αὐτό* καί ἐγώ *δέν* βλέπω σ' αὐτό τήν προσάρτηση. Ἀπαντεῖστε, μήπως δέν εἶναι «προσάρτηση» (ἀσυνεπής) νά ἀρνηθεῖς ἀπό τά πρίν νά ἀποκατασταθοῦν τά ἔθνη στήν *Εὐρώπη*;;

Ἀπαντεῖστε λοιπόν σ' **αὐτό!!**

σωστά! ist getan *.

Αὐτό στό ἑπόμενο ἄρθρο γιά τόν καουτσκιανισμό γενικά.

Ἐδῶ πρέπει νά ἐξεταστεῖ, *γιατί* ὁ ἀφοπλισμός εἶναι ἀνοησία [795]. Ὁ Ράντεκ καί Σία τό *ὅλο* ζήτημα *γιατί* εἶναι ἀνόητος ὁ καουτσκιανισμός τό τοποθέτησαν μέ *ἀνακρίβεια*.

Ἀ-δύ-να-το!!
Συνηγοροῦν *ὑπέρ* τοῦ Λέγκιν!!
«Ἅμ᾽ ἔπος, ἅμ ἔργον»!

ρία ἐναντίον τους θά *κερδίσει*, ἄν θά διατυπωθεῖ πιό ἀντικειμενικά.

Σελ. 33. «Ὡσότου ἐμεῖς καί ἀφοῦ ἐμεῖς δέν ἔχουμε τή δύναμη νά κάνουμε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, οἱ ἐργάτες πρέπει νά ἑνωθοῦν πιό σφιχτά». Ἄραγε μόνο «ὡσότου» καί «ἀφοῦ». (Καλύτερα νά ἀλλάξει στυλιστικά.)

Θά ἦταν πολύ ὠφέλιμο, ἄν σέ εἰδική § θά ἐξετάζατε ἀκόμη τό συσχετισμό ἀνάμεσα στό σύνθημα τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Εὐρώπης καί στήν αὐτοδιάθεση. Ὁ Ράντεκ καί Σία ἰσχυρίζονται ὅτι αὐτό εἶναι ἕνα καί τό αὐτό. Σ' ἕνα τέτιο βασικό ἄρθρο, πού ἐξετάζει ὅλα τά «ἐπιχειρήματά» τους, δέν εἶναι σωστό νά παρακαμφθεῖ τό ζήτημα αὐτό.

Θά ἦταν καλό ἀκόμη ὁ «τόνος» γενικά νά γίνει μαλακότερος. Αὐτό θά εἶναι καί πιό πειστικό. Καί μιά πού Σεῖς γενικά τούς θεωρήσατε σάν παραστρατημένους φίλους (πράγμα πού μοῦ ἄρεσε πολύ), τότε τό ἄρθρο μόνο κερδίζει ἀπό αὐτό.

Γιά τίς λεπτομέρειες — στή διόρθωση. Οἱ ἀναγνῶστες παρακαλοῦν ἀκόμη τό «παλιάνθρωποι» νά ἀντικατασταθεῖ μέ μιά ὄχι τόσο βαριά λέξη.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τόν Ἰούλη τοῦ 1916

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΛΕΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1905 **

1)) 22 τοῦ Γενάρη (9 τοῦ Γενάρη) = ἀρχή τῆς ἐπανάστασης, ὁ πόλεμος τήν ἐπιτάχυνε.
2) Σύντομη ἔκθεση τῶν γεγονότων ἀπό τίς 22 τοῦ Γενάρη.
3)) Οἱ μεγαλύτερες ἀλλαγές.

---

* — ἔγινε. *Ἡ Σύντ.*

** «Διάλεξη γιά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1905» βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 30ός, σελ. 306-328. *Ἡ Σύντ.*

(*Στρούβε* 7 τοῦ Γενάρη: Δέν ὑπάρχει ἐπαναστατικός λαός *5 9*. Τρότσκι.)

Γκαπόν — παπάς-ἐπαναστάτης.
Αἴτηση στόν τσάρο - πατερούλη. Ἐπανάσταση.
Ἄμεση ἐκδήλωση τῶν μαζῶν ἐνάντια στόν ἀρχηγό τῆς κρατικῆς ἐξουσίας.
Οἱ ἐπαναστάτες: μικρή ὁμάδα (μερικές ἑκατοντάδες ἄνθρωποι) — ἡγετῶν τοῦ προλεταριάτου καί χάρη σ' αὐτό ἡγετῶν τῆς ἐπανάστασης.

Ὁ Τρότσκι *1 2 3* στό τέλος

4) Ἀπεργίες (πρώτη ἐπανάσταση στήν παγκόσμια ἱστορία, πού καλύτερα ἀπ' ὅλες καί ἀκριβέστερα ἀπ' ὅλες μπορεῖ νά κατανοηθεῖ καί νά μελετηθεῖ ἀπό (τήν ἱστορία) τή στατιστική τῶν ἀπεργιῶν).

5) 45... (1895 - 1904) 80 (1903)
2800 (1905) - 400 (Γενάρης 1905)
(γιά ἕνα μήνα τόσες, ὅσες σέ 10 χρόνια πρίν τήν ἐπανάσταση).

6) Κύματα τῶν ἀπεργιῶν { Ἡ πρωτοπορία καί ἡ ὀπισθοφυλακή
Οἱ μεταλλουργοί καί οἱ καθυστερούμενοι.
Ὁ Βοράς καί τά βορειο-δυτικά = πρωτοπορία... }

7) Οἰκονομικές καί πολιτικές ἀπεργίες.

8) Ἄνοιξη τοῦ 1905 — ἀρχή τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος... (τό περιεχόμενο τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης).

9) 28 (15) τοῦ *Ἰούνη* 1905 — ἐξέγερση στό «Ποτιόμκιν»...

10) Τρία κύματα: τό κύμα τῶν ἀπεργιῶν — πρῶτο, καθοδηγητικό, αὐτοτελῶς ὀργανωμένο. Ἀγροτικό κίνημα — σχεδόν δέν συγκρίνεται (σημαντικά πιό ἀδύνατο) (δυστυχῶς, μόνο τό $^1/_{15}$, 2000 κάηκαν ἀπό τίς 30 000).

11) Μποϋκοτάρισμα τῆς Δούμας τοῦ Αὐγούστου... κοινοβουλευτισμός... ἐξεγέρσεις στό στρατό (σύγκρ. τό 1825 ἔναντι τοῦ 1905).

12) Τό ἀποκορύφωμα: Ὀχτώβρης καί Δεκέμβρης τοῦ 1905: Συλλαλητήρια στό πανεπιστήμιο... [*7 4*. Ὁ Τρότσκι. Χάρκοβο 23. X. 1905]

Ὀχτώβρης: πρώτη μαζική ἀπεργία πολιτικοῦ καί ἐπαναστατικοῦ χαρακτήρα σέ ὅλη τή χώρα.
(+ 69. Τρότσκι. *Οἱ σιδηροδρομικοί ταχυδρομικοί ὑπάλληλοι.)*
Τό διάγγελμα τῆς 30 (17) τοῦ Ὀχτώβρη 1905.
XII: Ἡ ἐξέγερση τῆς Μόσχας... *2 1 4* Τρότσκι:
Ὁ Γκόρκι.

9 μέρες: 221 Τρότσκι

(Ὁ Μάξ Βέμπερ γιά τό ρόλο τῆς «Λενινιστικῆς ὁμάδας»)...
219: Τρότσκι. Στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1905 πυροβόλο στή Μόσχα.
222: Ἡ Μόσχα τοῦ 1905. Τό Βερολίνο τοῦ 1848.
(«Ὀχτάωρο καί ὅπλα». *164* Τρότσκι).

Τό ἀνώτατο ὅριο τῶν πολιτικῶν ἀπεργιῶν... 8-ωρη ἐργατική ἡμέρα. Ἡ ἀποχώρηση τῆς ἀστικῆς τάξης. Τά λοκάουτ.
Τό ἀνώτατο ὅριο τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος...
Τό ἀνώτατο ὅριο τῶν ἐξεγέρσεων στό στρατό...
185-6 (Τρότσκι): οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες στήν ἐξέγερση στό στρατό.
Τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν...

13) Νίκη τῆς ἀντεπανάστασης (Δεκέμβρης τοῦ 1905)...
Δάνειο *2000 ἑκατομμυρίων φράγκων:* ἄνοιξη τοῦ 1906! (NB)

14) Ἀπόπειρες ἐπανάληψης τῆς ἐπίθεσης.
I Δούμα (ἄνοιξη τοῦ 1906)... (Τό ἀγροτικό κόμμα + σοσιαλδημοκράτες). Κύμα ἀπεργιῶν καί τό *τελευταῖο* κύμα τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος.
II Δούμα (ἄνοιξη τοῦ 1907)... *Κανένα* ἀγροτικό κίνημα ἀδύνατο κύμα ἀπεργιῶν.

15) Τό πραξικόπημα στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1907. Ἀρχή τῆς ἀντεπαναστατικῆς ἐποχῆς ὥς τό 1912.

16) Σημασία: (α) ἡ Ρωσία ἀνανεώνεται (ὁ Λέων Τολστόι λυπᾶται) *

---

* Βλ. «Ἡ ἐκλογική καμπάνια καί τό ἐκλογικό πρόγραμμα» Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 20ός, σελ. 366. *Ἡ Σύντ.*

(β) Ἡ Ἀσία ἐπαναστατεῖ (Τουρκία, Περσία, Κίνα)

(γ) Τό ἐργατικό κίνημα τῆς Εὐρώπης: Αὐστρία.

(δ) Τό πρόπλασμα καί ὁ πρόλογος τῆς ἐπερχόμενης ἐπανάστασης στήν Εὐρώπη.

[[προλεταριακῆς ἀπό μιά *ὁρισμένη* ἄποψη:]]

Πρόπλασμα καί πρόλογος ἀπό τέσσερις ἀπόψεις:

(α) συγκεκριμένη ἀντίληψη γιά τήν ἀναπτυσσόμενη δραστηριότητα τῶν μαζῶν. Ἐξέγερση τῶν μαζῶν ἐνάντια ((Ἀπεργίες)) στήν κρατική ἐξουσία

(β) Ὁ ρόλος τῆς μαζικῆς ἀπεργίας
NB «Κούφιος σοσιαλισμός» (Ἔνγκελς) *

Ἡ καλύτερη ἀνάπτυξη στή γερμανική γλώσσα: *Ρόζα Λούξεμπουργκ* (σέ σχέση μέ τίς δυτικοευρωπαϊκές ἰδιομορφίες τοῦ ἀγώνα)...

Ρόζα Λούξεμπουργκ: «Ἡ μαζική ἀπεργία, τό κόμμα καί τά συνδικάτα».
(Ἀμβοῦργο 1906)

NB Οἱ πολωνοί μαθητές:

Katscher,
245
[ ]**
203

(γ) Προσέλκυση τῶν στρατιωτικῶν, τοῦ στρατοῦ στήν πάλη.

|||| (δ) Ἐμφύλιος πόλεμος. (Σύγκρ. Κάουτσκι στήν «Κοινωνική ἐπανάσταση» *(1902)*: «Ἡ ἐπερχόμενη ἐπανάσταση»... «πολύ λίγο θά μοιάζει μέ ξαφνική ἔνοπλη ἐξέγερση ἐνάντια στίς ἀρχές καί περισσότερο μέ *ἐμφύλιο πόλεμο*..» σελ. 48).

** Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Φ. Ἔνγκελς πρός τόν Φ. Ζόργκε τῆς 22 τοῦ Φλεβάρη 1888. Βλ. *Κ. Μάρξ* καί *Φ. Ἔνγκελς*. Ἅπαντα τ. XXVIII, 1940, σελ. 16-17, ρωσ. ἔκδ. *Ἡ Σύντ.*

Συμπληρώσεις στό σχέδιο *

Περίπου 70 έκατομμύρια	ντεσιατίνες	ή μεγάλη γαιοκτησία
Περίπου 70	» »	οί φτωχότεροι άγρότες

+ Διάδοση τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς φιλολογίας

+ Έθνικά κινήματα

+ Τά έβραϊκά πογκρόμ τοῦ Όχτώβρη 1905: 100 πόλεις, 4000 σκοτωμένοι, 10 000 σακατεμένοι.

1 1 4. Τρότσκι

Γράφτηκε νωρίτερα άπό τίς 9 (22) τοῦ Γενάρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1934 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ XXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο
Μετάφραση άπό τά γερμανικά

* ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΔΕΚΡ [796]

Στό τέλος τοῦ θεμελιακοῦ μέρους τοῦ προγράμματος (μετά τίς λέξεις: «τήν άποψη τοῦ προλεταριάτου») νά παρεμβληθεῖ:

Ό παγκόσμιος καπιταλισμός έφτασε σήμερα — άπό τίς άρχές περίπου τοῦ 20οῦ αίώνα — στή βαθμίδα τοῦ ίμπεριαλισμοῦ. Ό ίμπεριαλισμός ή ή έποχή τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, είναι μιά τόσο πολύ άναπτυγμένη καπιταλιστική οίκονομία, πού οί μονοπωλιακές ένώσεις τῶν καπιταλιστῶν — συνδικάτα, καρτέλ, τράστ — έχουν άποκτήσει άποφασιστική σημασία, τό τραπεζικό κεφάλαιο μέ τήν τεράστια συγκέντρωσή του έχει συγχωνευτεῖ μέ τό βιομηχανικό, ή έξαγωγή κεφαλαίου σέ ξένες χῶρες έχει πάρει πολύ μεγάλες διαστάσεις, όλος ό κόσμος έχει ήδη μοιραστεῖ έδαφικά άνάμεσα στίς πλουσιότερες χῶρες καί άρχισε τό οίκονομικό μοίρασμα τοῦ κόσμου άνάμεσα στά διεθνῆ τράστ.

* Γράφτηκε στό περιθώριο τοῦ χειρογράφου δεξιά άπό τά σημεῖα 8-11. *Ή Σύντ.*

Σ' αὐτές τίς συνθῆκες οἱ ἱμπεριαλιστικοί πόλεμοι, δηλαδή οἱ πόλεμοι γιά τήν παγκόσμια κυριαρχία, γιά τίς ἀγορές τοῦ τραπεζικοῦ κεφαλαίου, γιά τό στραγγαλισμό τῶν μικρῶν καί ἀδύνατων λαῶν, εἶναι ἀναπόφευκτοι. Καί τέτιος ἀκριβῶς εἶναι ὁ πρῶτος μεγάλος ἱμπεριαλιστικός πόλεμος τοῦ 1914-1917.

Καί ὁ ἐξαιρετικά ὑψηλός βαθμός ἀνάπτυξης τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ γενικά, καί ἡ ἀντικατάσταση τοῦ ἐλεύθερου συναγωνισμοῦ ἀπό τόν μονοπωλιακό καπιταλισμό, καί ἡ προετοιμασία ἀπό τίς τράπεζες, καθώς καί ἀπό τίς ἑνώσεις τῶν καπιταλιστῶν, ἑνός μηχανισμοῦ γιά τήν κοινωνική ρύθμιση τοῦ προτσές τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων, καί οἱ φρικαλεότητες, τά δεινά, ἡ καταστροφή, ἡ ἐξαγρίωση πού γεννᾶ ὁ ἱμπεριαλιστικός πόλεμος — ὅλα αὐτά κάνουν τή βαθμίδα ἀνάπτυξης πού ἔχει φτάσει σήμερα ὁ καπιταλισμός ἐποχή τῆς προλεταριακῆς, τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἐποχή αὐτή ἄρχισε.

Μόνο ἡ προλεταριακή, σοσιαλιστική ἐπανάσταση μπορεῖ νά βγάλει τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τό ἀδιέξοδο πού δημιούργησε ὁ ἱμπεριαλισμός καί οἱ ἱμπεριαλιστικοί πόλεμοι. Ὅποιες καί ἄν εἶναι οἱ δυσκολίες τῆς ἐπανάστασης καί οἱ πιθανές προσωρινές ἀποτυχίες της ἤ τά κύματα τῆς ἀντεπανάστασης — ἡ τελική νίκη τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἀναπόφευκτη.

Γι' αὐτό, στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἐποχῆς πού ζοῦμε μπαίνει, λόγω τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν, ἡ ὁλόπλευρη ἄμεση προετοιμασία τοῦ προλεταριάτου γιά τήν ἐπανάσταση καί τό ἀποφασιστικό ξέκομμα μέ ἐκεῖνες τίς ἀστικές διαστρεβλώσεις τοῦ σοσιαλισμοῦ πού κυριάρχησαν στά ἐπίσημα Σοσιαλδημοκρατικά κόμματα μέ τή μορφή σοσιαλσωβινιστικοῦ ρεύματος (δηλ. σοσιαλισμοῦ στά λόγια, σωβινισμοῦ στήν πράξη, εἴτε κάλυψης μέ τό σύνθημα «ὑπεράσπιση τῆς πατρίδας» τῆς ὑπεράσπισης τῶν συμφερόντων τῶν καπιταλιστῶν στούς ἱμπεριαλιστικούς πολέμους), καί ἐπίσης μέ τή μορφή ρεύματος τοῦ «κέντρου» (δηλαδή, χωρίς ἀρχές καί ἀστήρικτες ταλαντεύσεις μεταξύ τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ καί τῆς ἐπαναστατικῆς-διεθνιστικῆς προλεταριακῆς πάλης *) γιά τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, μέ σκοπό τήν ἐφαρμογή τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν μέτρων πού ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

* Τό κείμενο «γιά τήν ἐπανάσταση καί τό ἀποφασιστικό ξέκομμα... προλεταριακῆς πάλης)» στό χειρόγραφο σβήστηκε. *Ἡ Σύντ.*

* * *

Ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος, πού ἀπαιτεῖ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη, στενότατη ἀδελφική συμμαχία καί ἄμεση ἑνότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅλων τῶν προηγμένων χωρῶν, εἶναι ἀπραγματοποίητη χωρίς τήν ἄμεση καί θεμελιακή ρήξη μέ τήν ἀστική ἐκείνη διαστρέβλωση τοῦ σοσιαλισμοῦ πού νίκησε στίς κορυφές τῆς τεράστιας πλειοψηφίας τῶν ἐπίσημων Σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων. Τέτια διαστρέβλωση ἀποτελεῖ, ἀπό τή μιά, τό ρεῦμα τοῦ σοσιαλσωβινισμοῦ, σοσιαλισμοῦ στά λόγια καί σωβινισμοῦ στήν πράξη, ἡ κάλυψη τῆς ὑπεράσπισης τῶν ληστρικῶν συμφερόντων τῆς «δικῆς μας» ἐθνικῆς ἀστικῆς τάξης μέ τό σύνθημα τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας» καί, ἀπό τήν ἄλλη, τό ἐξίσου πλατύ καί διεθνές ρεῦμα τοῦ λεγόμενου «κέντρου», πού εἶναι ὑπέρ τῆς ἑνότητας μέ τούς σοσιαλσωβινιστές, ὑπέρ τῆς διατήρησης ἤ τῆς ἐπαναφορᾶς στό σωστό δρόμο τῆς χρεοκοπημένης ΙΙ Διεθνοῦς, ρεῦμα πού ταλαντεύεται ἀνάμεσα στό σοσιαλσωβινισμό καί τήν ἐπαναστατική-διεθνιστική πάλη τοῦ προλεταριάτου γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος.

* * *

Ἡ πείρα τῶν ρωσικῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1905 καί τοῦ 1917, πού δημιούργησαν τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν καί μιά σειρά παρόμοιες ὀργανώσεις, ἐπιβεβαίωσε ἔτσι τήν πείρα τῆς Παρισινῆς Κομμούνας, ὅτι γιά τή μεταβατική περίοδο πρός τό σοσιαλισμό τό προλεταριάτο ἔχει ἀνάγκη ἀπό κράτος, ἀλλά τό κράτος αὐτό * δέν πρέπει νά εἶναι κράτος συνηθισμένου τύπου, ἀλλά ἄμεσα μιά μαζική καί καθολικά-γενική ὀργάνωση τῶν ἐξοπλισμένων ἐργατῶν, πού ἀντικαθιστοῦν τά προηγούμενα ὄργανα διακυβέρνησης: τό μόνιμο στρατό, τήν ἀστυνομία καί τήν ὑπαλληλία. Ἡ ἐξήγηση στό προλεταριάτο τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τοῦ κράτους — πού εἶναι ἱκανό τόσο νά στερεώσει γενικά

* Τό κείμενο: «Ἡ πείρα τῶν ρωσικῶν ἐπαναστάσεων... ἀλλά τό κράτος αὐτό» στό χειρόγραφο ἔχει σβηστεῖ. Τό τέλος τῆς παραγράφου τυχαῖα ἔμεινε ἄσβηστο· αὐτό εἶχε γραφεῖ σέ ξεχωριστή σελίδα, στό τέλος τῆς ὁποίας σημειώθηκε ἀπό ἄγνωστο: «Νά συμπληρωθεῖ: προετοιμασία μηχανισμοῦ ρύθμισης τῆς παραγωγῆς μέ τή μορφή τράστ καί συγκέντρωσης τῶν τραπεζῶν» (βλ. παρεμβολή τοῦ Β. Ι. Λένιν στό «Σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ θεωρητικοῦ, πολιτικοῦ καί μερικῶν ἄλλων μερῶν τοῦ προγράμματος». Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 139-140). *Ἡ Σύντ.*

τίς κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης, ὅσο καί νά ἐξασφαλίσει τό πιό εἰρηνικό καί σχεδιασμένο πέρασμα στό σοσιαλισμό — πρέπει νά ἀποτελέσει ἕνα ἀπό τά κύρια καθήκοντα τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος παράλληλα μέ τήν πάλη ἐνάντια στούς ἐκπροσώπους τῆς χρεοκοπημένης II (1889-1914) Διεθνοῦς, πού διαστρέβλωσαν τό μαρξισμό καί πρόδοσαν τό σοσιαλισμό στό ζήτημα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Ὁ μονοπωλιακός καπιταλισμός πού στό διάστημα τοῦ πολέμου σέ μιά σειρά προχωρημένες χῶρες μέ ἰδιαίτερη ταχύτητα μετεξελίσσεται σέ κρατικο-μονοπωλιακό καπιταλισμό, σημαίνει γιγάντια κοινωνικοποίηση τῆς παραγωγῆς καί, ἐπομένως, πλήρη προετοιμασία τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν γιά τή δημιουργία τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας *.

* * *

Στό πρόγραμμα-μίνιμουμ νά διαγραφεῖ ὅλη ἡ ἀρχή (ἀπό τίς λέξεις: «Στό δρόμο» καί ὥς τήν § 1) καί νά ἀντικατασταθεῖ μέ τά παρακάτω:

Στίς στιγμές πού περνᾶ ἡ Ρωσία, τώρα πού ἡ Προσωρινή κυβέρνηση, ἡ ὁποία ἀνήκει στήν τάξη τῶν τσιφλικάδων καί τῶν καπιταλιστῶν καί ἀπολαμβάνει τήν — ἀναγκαστικά ὄχι σταθερή — ἐμπιστοσύνη τῶν πλατιῶν μαζῶν τοῦ μικροαστικοῦ πληθυσμοῦ, ἔχει ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση νά συγκαλέσει Συντακτική Συνέλευση — μπροστά στό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου μπαίνει τό ἄμεσο καθῆκον τῆς πάλης γιά μιά κρατική συγκρότηση πού ἐξασφαλίζει μέ τόν καλύτερο τρόπο τόσο τήν οἰκονομική ἀνάπτυξη καί τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ γενικά, ὅσο καί τή δυνατότητα τοῦ πιό ἀνώδυνου περάσματος στό σοσιαλισμό ἰδιαίτερα.

Τό Κόμμα παλεύει καί βοηθάει τίς λαϊκές μάζες νά ἀγωνιστοῦν ἀμέσως γιά τή λαοκρατική δημοκρατία, ἀρχίζοντας τήν πραγματοποίηση τῶν ἐλευθεριῶν μέ τήν αὐθόρμητη ὀργάνωση τῶν μαζῶν ἀπό τά κάτω καί συνάμα, προσπαθώντας νά πετύχει τή δημιουργία ὄχι ἀστικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας, στήν ὁποία ἐξασφαλίζονται ἰδιαίτερα τόσο ἡ κυριαρχία τῶν καπιταλιστῶν, ὅσο καί ἡ δυνατότητα χρησιμοποίησης βίας ἐνάντια στίς

* Τό κείμενο: «Μονοπωλιακός καπιταλισμός... σοσιαλιστικῆς κοινωνίας» στό χειρόγραφο ἔχει σβηστεῖ. *Ἡ Σύντ.*

μάζες μέ τή διατήρηση τῶν παλιῶν ὀργάνων καταπίεσης τῶν μαζῶν: τῆς ἀστυνομίας, τοῦ μόνιμου στρατοῦ, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων — ἀλλά μιᾶς πιό δημοκρατικῆς προλεταριακῆς-ἀγροτικῆς δημοκρατίας, στήν ὁποία εἶναι ἀδύνατη, ἀνεπίτρεπτη ἡ διατήρηση αὐτῶν τῶν ὀργάνων καταπίεσης καί ἡ κρατική ἐξουσία ἀνήκει ἄμεσα στούς ἴδιους τούς — καθολικά — ἐξοπλισμένους ἐργάτες καί ἀγρότες.

§ 1. Ὅλη ἡ ἀνώτατη κρατική ἐξουσία πρέπει νά ἀνήκει στούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, πού ἐκλέγονται καί ἀνακαλοῦνται σέ ὁποιαδήποτε στιγμή ἀπό τό λαό καί ἀποτελοῦν μιά λαϊκή συνέλευση, μιά μόνο βουλή.

§ 2 — νά προστεθεῖ:

ἀναλογική ἀντιπροσώπευση σέ ὅλες τίς ἐκλογές· ὅλοι ἀνεξάρτητα οἱ ἀντιπρόσωποι καί οἱ ἐκλεγμένοι νά μποροῦν νά ἀνακληθοῦν μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους σέ ὁποιαδήποτε στιγμή.

§ 3 — νά προστεθεῖ:

ἔλλειψη κάθε εἴδους ἐποπτείας καί ἐλέγχου ἀπό τά πάνω στίς ἀποφάσεις καί στή δράση τῶν περιφερειακῶν καί τοπικῶν αὐτοδιοικήσεων.

Ἡ § 9 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

δικαίωμα ἐλεύθερου ἀποχωρισμοῦ καί σχηματισμοῦ δικοῦ τους κράτους σέ ὅλα τά ἔθνη πού περιλαμβάνονται στό κράτος. Ἡ Δημοκρατία τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ πρέπει νά προσελκύει σ' αὐτή τούς ἄλλους λαούς ἤ λαότητες ὄχι μέ τή βία, ἀλλά ἀποκλειστικά μέ προαιρετική συμφωνία γιά τήν ἵδρυση κοινοῦ κράτους. Ἡ ἑνότητα καί ἡ ἀδελφική συμμαχία τῶν ἐργατῶν ὅλων τῶν χωρῶν δέν συμβιβάζονται οὔτε μέ τήν ἄμεση, οὔτε μέ τήν ἔμμεση ἄσκηση βίας πάνω στούς ἄλλους λαούς.

Ἡ § 11 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

οἱ δικαστές καί ὅλα τά ὑπεύθυνα πρόσωπα τόσο στίς πολιτικές ὑπηρεσίες, ὅσο καί στό στρατό, νά ἐκλέγονται ἀπό τό λαό· νά εἶναι ὅλοι τους ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή μέ ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκλογέων τους. Ἡ ἀμοιβή ὅλων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων νά μή ξεπερνᾶ τήν ἀμοιβή ἑνός καλοῦ ἐργάτη, 300-500 ρούβλια, ἀνάλογα μέ τά μέλη τῆς οἰκογένειας καί τίς ἀπολαβές τους· γιά τούς δημοσίους ὑπαλλήλους ἀπαγορεύεται ἀπόλυτα ἡ προσθήκη στό μισθό τους ἐσόδων ἀπό ἄλλες πηγές.

Ἡ § 12 νά τροποποιηθεῖ ἔτσι:

ἀντικατάσταση τῆς ἀστυνομίας καί τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ μέ τόν καθολικά ἐξοπλισμένο λαό· οἱ ἐργάτες καί οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νά παίρνουν τήν ἀμοιβή τους ἀπό τούς καπιταλιστές γιά τό χρόνο πού θά ἀφιερώσουν σέ κοινωνική ὑπηρεσία στήν παλλαϊκή πολιτοφυλακή.

* * *

Ἡ § 14 τοῦ πολιτικοῦ μέρους, ἡ § 5 καί οἱ ἄλλες τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους, *ὅπως καί ὅλο τό οἰκονομικό μέρος*, πρέπει νά ἐπανεξεταστοῦν ἰδιαίτερα ἀπό ἐπιτροπές, συγκροτημένες ἀπό στελέχη τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος καί παιδαγωγούς.

Μετά τήν παράγραφο τοῦ προγράμματος γιά τά δημόσια οἰκονομικά (ὕστερα ἀπό τίς λέξεις: «στά εἰσοδήματα καί τίς κληρονομιές») νά παρεμβληθεῖ:

Ἡ ὑψηλή βαθμίδα ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ, πού ἐπιτεύχθηκε ἤδη στίς τράπεζες καί στούς τραστοποιημένους κλάδους τῆς βιομηχανίας, ἀπό τή μιά, καί ἀπό τήν ἄλλη, τό χάος πού δημιούργησε ὁ ἰμπεριαλιστικός πόλεμος καί πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά προβάλλεται ἀπό παντοῦ τό αἴτημα τῆς ἐπιβολῆς κρατικοῦ καί κοινωνικοῦ ἐλέγχου στήν παραγωγή καί στήν κατανομή τῶν σπουδαιότερων προϊόντων — ὑποχρεώνει τό Κόμμα νά ζητήσει τήν ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν, τῶν συνδικάτων (τῶν τράστ) κτλ.

* * *

Τό ἀγροτικό πρόγραμμα θά πρέπει νά ἀντικατασταθεῖ μέ τήν ἀγροτική ἀπόφαση (βλ. τό κείμενό της ἰδιαίτερα) * εἴτε νά τροποποιηθεῖ ἀνάλογα μέ αὐτή **.

* * *

Τό τέλος τοῦ προγράμματος (οἱ δυό τελευταῖες παράγραφοι ἀπό τίς λέξεις: «Στήν προσπάθεια νά πετύχει) νά βγοῦν τελείως.

---

* Βλ. «Ἀπόφαση γιά τό ἀγροτικό ζήτημα». Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 31ος, σελ. 425-428. *Ἡ Σύντ.*

** Βλ. «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος». Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 143-144. *Ἡ Σύντ.*

* ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ *

Τό Κόμμα τοῦ προλεταριάτου δέν μπορεῖ νά περιορίσει τίς ἐπιδιώξεις του στήν ἀστική-κοινοβουλευτική ρεπουμπλικανική δημοκρατία, πού διατηρεῖ καί προσπαθεῖ νά διαιωνίσει παντοῦ στόν κόσμο τά μοναρχικά ὄργανα καταπίεσης τῶν μαζῶν, καί συγκεκριμένα: τήν ἀστυνομία, τόν τακτικό στρατό, τήν προνομιούχα ὑπαλληλία.

Τό Κόμμα παλεύει γιά μιά πιό δημοκρατική προλεταριακή-ἀγροτική δημοκρατία, στήν ὁποία ἡ ἀστυνομία καί ὁ τακτικός στρατός καταργοῦνται ὁλοκληρωτικά καί ἀντικατασταίνονται ἀπό τό γενικό ἐξοπλισμό τοῦ λαοῦ, ἀπό τήν παλαϊκή πολιτοφυλακή· ὅλα ἀνεξαιρέτως τά ὑπεύθυνα πρόσωπα γίνονται ὄχι μόνο αἱρετοί, μά καί ἀνακλητοί σέ ὁποιαδήποτε στιγμή τό ζητήσει ἡ πλειοψηφία τῶν ἐκλογέων τους· ἡ ἀμοιβή ὅλων χωρίς εξαίρεση τῶν ὑπευθύνων προσώπων καθορίζεται ἔτσι πού νά μήν ξεπερνάει τή μέση ἀμοιβή ἑνός καλοῦ ἐργάτη· τά κοινοβουλευτικά-ἀντιπροσωπευτικά σώματα ἀντικατασταίνονται βαθμιαῖα ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ (ἀπό διάφορες τάξεις καί ἐπαγγέλματα ἤ ἀπό διάφορα μέρη) πού ταυτόχρονα καί νομοθετοῦν καί ἐφαρμόζουν τούς νόμους τους.

Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 28 τοῦ Ἀπρίλη (11 Μάη) 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ [797]

Γιά μνημόνιο:

Συνένωση σέ καταναλωτικούς συνεταιρισμούς. Καταναλωτικά καί ἐργατικά βιβλιάρια.

Νά ἀρχίσουμε ἀπό τούς πλούσιους: καταναλωτικά-ἐργατικά βιβλιάρια τῶν 50 ρουβλίων.

---

* Αὐτή ἡ παραλλαγή συμπεριλήφθηκε στό «Σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ θεωρητικοῦ, τοῦ πολιτικοῦ καί μερικῶν ἄλλων μερῶν τοῦ προγράμματος» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 141). *Ἡ Σύντ.*

Οἱ ἰδιοκτῆτες διαμερισμάτων ἀξίας 2400 ρ. καί >

» μέ ἀριθμό δωματίων > τοῦ ἀριθμοῦ ἀτόμων

ἀκίνητου πάνω ἀπό 25 000 ρ.

Κρατική καί κοινωνική ὑπηρεσία μέ μισθό 3000 ρ. καί > (10 ρ. βιβλιάριο).

((1) Προετοιμασία γιά καθολική ὑποχρεωτική ἐργασία καί (2) πάλη ἐνάντια στό σαμποτάζ) + ((3) ταξική συνένωση τῶν ἐργατῶν γῆς καί τῆς φτωχολογιᾶς τοῦ χωριοῦ.)

Οἱ ἰδιωτικοί σιδηρόδρομοι (ἐθνικοποιοῦνται) δημεύονται.

Οἱ μετοχικές ἑταιρίες ἐθνικοποιοῦνται.

Οἱ φάμπρικες καί τά ἐργοστάσια μέ 20 καί πάνω ἐργάτες ἤ μέ κύκλο ἐργασιῶν πάνω ἀπό 100 000 ρ. δημεύονται.

Ἡ μπολσεβίκικη ὁμάδα τῆς ΚΕΕ: 1 ἀπό κάθε πεντάδα
«Whip» στούς «ἐφημερεύοντες» εἴτε σ' αὐτούς πού «προωθοῦν» («whip») εἴτε σ' αὐτούς πού «σπρώχνουν τή δουλιά».

Τό γραφεῖο τῆς ὁμάδας: ὑποταγή στήν ψηφοφορία.

Ἐξελεγκτικές-ὀργανωτικές ἐπιτροπές ἤ ὁμάδες ἔκτακτων ἐλεγκτῶν καί ὀργανωτῶν (ἀπό τήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων τῆς ΚΕΕ).

Ἔκτακτες συγκεντρώσεις τῶν λογιστῶν: τράπεζες καί λοιπά γραφεῖα.

Γράφτηκε ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 14 (27) τοῦ Δεκέμβρη 1917

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1959 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΧΕΔΙΟ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΣΥΝΑΨΗ ΧΩΡΙΣΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΕ ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΕΙΣ [798]

9. Τά ἐπιχειρήματα γιά ἄμεσα ἐπαναστατικό πόλεμο (ἡ σφαλερότητά τους).

9. — (δδ) (1) «ὑποσχέθηκαν»... (cf. 13.X.1915) — — — — (καθῆκον μας ἦταν νά *ἑτοιμάσουμε* γιά ἐπαναστατικό πόλεμο).

10. — (αα) (2) διεθνεῖς ὑποχρεώσεις... *
11. — (γγ) (3) διαφθορά...
(ββ) (4) «συμφωνία» μέ τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό. *
11 bis «Συμφωνία» μέ τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό;
Εἶναι ψέμα. Παράδειγμα οἱ ἀπεργίες.

12. Ἐνάντια στόν ἄμεσο ἐπαναστατικό πόλεμο καί ὑπέρ τῆς εἰρήνης μέ προσαρτήσεις:
(α) ἀντικειμενικά + πράκτορας τοῦ Οὐίλσων
(100 ρ. γιά κάθε στρατιώτη).

13. (β) νά τά παίξουμε ὅλα γιά ὅλα (κατάληψη τοῦ Ρεβέλ καί τῆς Ἐσθονίας, ἀπώλεια τοῦ πυροβολικοῦ καί, ἴσως, τῆς Πετρούπολης).

14. (γ) τό *ἀδύνατο* τῆς πραγματοποίησης τοῦ καθήκοντος τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία μέ συνέχιση τοῦ πολέμου.

14. (δ) Ἡ κούραση καί ἡ διάθεση τοῦ στρατοῦ (τώρα δημοκρατικοῦ).

15. (ε) στήν ἀρχή νά *πνίξουμε ὥς τό τέλος* τή ρωσική ἀστική τάξη καί *νά ἀναδιοργανώσουμε* σοσιαλιστικά τή Ρωσία, *μετά* νά ἀρχίσουμε τόν ἐπαναστατικό πόλεμο, μή σταματώντας οὔτε μιά στιγμή τήν προετοιμασία γι' αὐτόν.

16. ΣΣ *Ἄν* ξεσπάσει ἐπανάσταση στή Γερμανία στό ἐπικείμενο ¼ - ½ τοῦ χρόνου, *τότε*, παρόλα τά βάσανα τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου, κερδίζουμε.

Ἄν ἡ ἐπανάσταση ξεσπάσει *ἀργότερα*, τότε ὑπάρχουν 99/100 πιθανότητες ὅτι τήν ἐξουσία μας θά τήν ἀνατρέψει ὁ ἐργάτης καί ὁ ἀγρότης, πού ἔχουν ἀποκάμει, θά δόσουν τήν ἐξουσία σέ τυχοδιῶκτες, οἱ ὁποῖοι θά κλείσουν τότε εἰρήνη μέ ἀκόμη πιό *βαριές προσαρτήσεις*.

17. Δέν ἔχουμε δικαίωμα νά ἐξαρτήσουμε τήν τύχη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία ἀπό τίς τόσο ἀσταθεῖς καί ἀπόλυτα μή ἐλεγχόμενες συνθῆκες.

18. Τί εἶναι καλύτερο: νά χάσουμε τήν Πολωνία + Λεττονία + Κουρλανδία + etc. εἴτε νά χάσουμε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση στή Ρωσία;

Παρακάτω:

Νά *διακινδυνεύσουμε* τήν ἀπώλεια τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης χάρη τῆς Πολωνίας etc.;

---

* Οἱ παράγραφοι «10.— (αα) (2)» καί «11.— (ββ) (4)» στό χειρόγραφο εἶναι σβησμένες. Ὕστερα ἀπό τήν § «11.— (ββ)(4)» ὁ Λένιν πρόσθεσε: «βλ. **11 bis** στό πίσω μέρος» καί στό περιθώριο τίς λέξεις ἐπίσης: «βλ. **11 bis**». *Ἡ Σύντ.*

Γιά τήν ἀπάντηση στό ζήτημα αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία.

19. Νά μήν τά παίξουμε ὅλα γιά ὅλα, ἐλπίζοντας σέ μιά *γρήγορη* ἐπανάσταση στήν Εὐρώπη (στό ¼ - ½ τοῦ χρόνου), ἀλλά *συστηματικά*, χωρίς παραφορές, νά *ἑτοιμάζουμε* τόν ἐπαναστατικό πόλεμο, ἐκμεταλλευόμενοι τήν *«ἀπασχόληση»* καί τῶν *δυό* ὁμάδων τῶν ἰμπεριαλιστικῶν γιγάντων μέ τόν *πόλεμο*.

20. Ἡ πολιτική τῆς ἐπιδεικτικῆς χειρονομίας καί τῆς ἐπαναστατικῆς φρασεολογίας — νά ποῦ βρίσκεται ὁ κίνδυνος τῆς στιγμῆς.

21. Ἀντικειμενικά: συμμαχία μέ τόν Οὐίλσων *εἴτε* ἥττα, ὅμως *καμιά* συμμαχία μέ τούς ἰμπεριαλιστές.

22. Οἱ δυνάμεις τῶν δυό γιγάντων - ὁμάδων, χωρίς ἐμᾶς, περίπου εἶναι ἴσες. Ἄς ἀδυνατίζουν (ὥσπου νά ξεσπάσει ἡ ἐπανάσταση καί σ' αὐτούς), ἐνῶ ἐμεῖς θά στερεώνουμε τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Αὐτός εἶναι ὁ *πιό σωστός* δρόμος γιά τή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Αὐτός εἶναι ὁ μοναδικός δρόμος χωρίς τυχοδιωκτισμούς, χωρίς παραφορές, χωρίς νά τά παίξουμε ὅλα γιά ὅλα.

Γράφτηκε στίς ἀρχές τοῦ Γενάρη, ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 7 (20) τοῦ 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ *

1. Νά συνταχθεῖ ἔκθεση γιά τά ποσά πού πάρθηκαν ἀπό τίς τράπεζες.
2. Γιά νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ ὑπόθεση αὐτή, νά προσκληθεῖ ἀρκετός ἀριθμός ἔμπειρων ὑπαλλήλων.
3. Διατηρεῖται ἡ ἐθνικοποίηση τῶν τραπεζῶν.
4. Ὅλες οἱ τράπεζες συγχωνεύονται σέ μιά, τή Λαϊκή Τράπεζα τῆς Ρωσικῆς Δημοκρατίας.
5. Ἄνοιγμα ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερου ἀριθμοῦ ὑποκαταστημάτων.
6. Ἀνακήρυξη τοῦ ἀπαραβίαστου τῶν καταθέσεων (πράγμα, ἐννοεῖται, πού δέν μειώνει καθόλου τά δικαιώματα τοῦ κράτους νά εἰσπράττει φόρους).
7. Ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν ἐπιταγῶν.
8. Πλήρης διατήρηση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου (καί στόν τομέα τῆς χορήγησης χρημάτων).

* Βλ. Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 36ος, σελ. 219-221. *Ἡ Σύντ.*

9. Διατηρεῖται ἡ ὕπαρξη ορίων χορήγησης χρημάτων γιά καταναλωτικούς σκοπούς. Καθιερώνονται μιά σειρά διευκολύνσεις πρακτικοῦ χαρακτήρα.

Γράφτηκε όχι νωρίτερα από τίς 8 τοῦ Απρίλη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΣΧΕΔΙΟΥ «ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ» [799]

Ἡ πολιτική κατάσταση τίς τελευταῖες μέρες ὀξύνθηκε,

1ο, λόγω τοῦ πλησιάσματος τῆς ἐπίθεσης ἀπομέρους τῆς Ἰαπωνίας·

2ο, λόγω τῆς στροφῆς πού παρατηρεῖται στή γερμανική πολιτική, ἀπό τή λίγο-πολύ διπλωματική τάση γιά εἰρήνη μέ τή Ρωσία — τῆς στροφῆς γιά πιθανή νίκη τοῦ γερμανικοῦ φιλοπολεμικοῦ κόμματος, πού ἐπιδιώκει ἄμεση ἐπίθεση·

3ο, λόγω τῆς παλινόρθωσης τοῦ ἀστικοῦ μοναρχισμοῦ ἀπό τό Κόμμα τῶν καντέτων-ὀχτωβριστῶν στήν Οὐκρανία, μέ τή βοήθεια τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων·

4ο, λόγω τῆς πολύ μεγάλης ἐπιδείνωσης τῆς πείνας καί τοῦ ἐπισιτιστικοῦ ξεχαρβαλώματος σέ σύνδεση μέ τήν κατάληψη τῆς Οὐκρανίας καί τήν ἀποκοπή μας ἀπό τό Ροστόβ καί τόν Βόρειο Καύκασο.

Αὐτή ἡ ὄξυνση τῆς πολιτικῆς κατάστασης, αὐτό τό δυνάμωμα τῆς ἀντεπανάστασης ἐπιβάλλει στή Σοβιετική ἐξουσία νά ἐντείνει τήν προπαγάνδα καί νά ἐξηγήσει στίς μάζες τόν τρομερό κίνδυνο πού δημιουργήθηκε καί τήν ἀνάγκη τῆς ἐντατικῆς στρατιωτικῆς προετοιμασίας· ἀπό τήν ἄλλη πλευρά νά ἐντείνει τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα ἐνάντια στή δική μας ἀστική τάξη, πού σηκώνει κεφάλι μέ τά ἀντεπαναστατικά της σχέδια.

Ἡ ἐξωτερική πολιτική δέν πρέπει νά ἀλλάξει σέ καμιά περίπτωση. Ὅπως καί πρῶτα, ὁ πιό πραγματικός κίνδυνος πού μᾶς ἀπειλεῖ — καί στή δοσμένη στιγμή πιό ἔντονα καί πιό ἄμεσα ἀπ' ὅ,τι χθές, — εἶναι ἡ κίνηση τῶν ἰαπωνικῶν στρατευμάτων μέ σκοπό νά ἀποσπάσει τά γερμανικά στρατεύματα ἀπό μιά προέλαση στό βάθος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἡ κίνηση τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων κατά τῆς Πετρούπολης καί τῆς Μόσχας σέ περίπτωση νίκης τοῦ γερμανικοῦ φιλοπόλεμου κόμματος. Ἐμεῖς, ὅπως καί πρῶτα, στούς κινδύνους αὐτούς πρέπει νά ἀπαντοῦμε μέ τήν τακτική τῆς ὑποχώρησης, ἀναμονῆς καί ἑλιγμοῦ, συνεχίζοντας ἐντατικότατα τή στρατιωτική προετοιμασία.

Παράλληλα πρέπει νά ἀναγνωρίσουμε ὅτι ἡ ρωσική ἀστική τάξη χρησιμοποιεῖ πάρα πολύ ξετσίπωτα τό ὅπλο νά σπέρνει τόν πανικό καί ὅτι ἡ δική μας διαφώτιση, πού στοχεύει στή στερέωση τῆς πειθαρχίας καί στό δυνάμωμα τῆς στρατιωτικῆς προετοιμασίας, δέν πρέπει νά ξεπερνάει τά ὅρια ἐκεῖνα, ὅταν δηλ. ἐμεῖς οἱ ἴδιοι συμβάλλουμε στόν πανικό (πράγμα πού παρατηρεῖται στίς ἐπιπόλαιες πολιτικές ὁμιλίες μερικῶν συντρόφων, πού κάνουν κάποτε τόν «ὑπεραριστερό»).

Γράφτηκε στίς 10 τοῦ Μάη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1929 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XI

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΤΙΜΩΝ ΣΤΑ ΣΙΤΗΡΑ [800]

δ) περίοδο ἐλάττωσης
β) ὑψώθηκαν *πάρα* πολύ
α) ἡ πολιτική φιλολογία καί ἡ στάση ἀπέναντι στούς ἀγρότες
γ) ἐπίταξη στό maximum μή γεωργικῶν προϊόντων
ε) προθεσμία γιά τήν τελική ἔγκριση 2-3 μέρες

Αὔριο στίς ἐφημερίδες γιά τήν προσεχή ὕψωση [801]

αὔξηση τοῦ μισθοῦ ἐργασίας

σιτηρά κατά 3½ — 4 φορές ἔναντι τῶν σημερινῶν [802]

σιτηρά κατά 25 φορές
μή γεωργικά προϊόντα κατά 30 φορές

Γράφτηκε στίς 5 ἤ 6 τοῦ Αὐγούστου 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1931 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΣΙΓΓΙΑ [803]

Ἡ 1η σύσκεψη τῆς ἐπιτροπῆς γιά τά φυσίγγια στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Τό ἐργοστάσιο φυσιγγίων τῆς Τούλας.

Μέτρα γιά τήν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας:
Νέα διοίκηση.
Βραβεῖα.
3η βάρδια (+ 2000 ἀνθρώπους).
Χειραφέτηση ἀπό τό γραφεῖο εὕρεσης ἐργασίας (τῆς Τούλας).
Ἐπαύξηση τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ (ἀπό τά ὑπολείμματα τῆς Πετρούπολης).
Καταγραφή καί στατιστική τῆς παραγωγῆς: ἑβδομαδιαῖα.
Ξένα δείγματα.
Πῶς θά συγκεντρώσουμε ἀπό ὅλη τή Ρωσία τούς ὑψηλά εἰδικευμένους ἐργάτες;
Πρόσκληση εἰδικῶν ἀπό τό ἐξωτερικό.
Ἐντολή στό Ἐπιστημονικό-τεχνικό τμῆμα.
Ὀργάνωση ἀκριβοῦς ἑβδομαδιαίας καταγραφῆς τῆς παραγωγῆς μιά φορά τήν ἑβδομάδα.

Φυσίγγια τήν ἡμέρα κατά ἕναν ἐργάτη:
1916 : 240
1918 : 225

Παραγωγικότητα τοῦ ἐργοστασίου
maximum 1916 : 35 ἑκατομμύρια
1918 : μῆνες XII — 16 — 18 — 20
(μπορεῖ ἴσως καί 25—27) ἑκατομμύρια.

1919: I— 16 — 20
II— 18 — 25
III— 20 — 27
IV— 22 — 29
V— 25 — 31
VI— 28 — 33
VII— 35

Μέσα σέ ἕνα μήνα ἤ μέσα σέ δυό μῆνες νά ὀργανωθοῦν τρεῖς βάρδιες.

Γράφτηκε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1918

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1942 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΧΑΡΚΟΒΟ [804]

1) Νά σταλοῦν στό μάξιμουμ χρήματα στό Χάρκοβο.

2) Τό ΑΣΛΟ — νά στείλει ἐκεῖ μέ τόν ταχύτερο τρόπο ὑφάσματα κτλ. ...

3) Νά δημιουργηθεῖ κέντρο στό Χάρκοβο...

Νά σταλοῦν ἄνθρωποι
ὀργανωτές ἔστω καί μερικοί, γνῶστες τῆς ἐπισιτιστικῆς δουλιᾶς [805]

Γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 3 καί 17 τοῦ Γενάρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ [806]

Ἄρθρο 1. Ἡ κοινωνική καλλιέργεια τῆς γῆς γίνεται στά ὅρια τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων ἤ τῶν συνεταιρισμῶν, πού πραγματοποιοῦν, μέ τό σύνολο τῶν μελῶν τους, ἤ μέ χωριστές ὁμάδες τους, σωστά ὀργανωμένη χρησιμοποίηση τῆς ἐργασίας

καί συλλογική χρησιμοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς κατά τό ὄργωμα καί τή σπορά, τή συγκομιδή τῆς σοδιᾶς, καθώς καί ὅταν κάνουν ριζικές βελτιώσεις τῆς γῆς.

'Αρθ. 2. Ἡ κοινωνική καλλιέργεια ὀργανώνεται σέ ὁλόκληρη τήν ἔκταση τῆς κοινωνικῆς γῆς ἤ τοῦ συνεταιρισμοῦ εἴτε σέ χωριστό κομμάτι της· αὐτή μπορεῖ νά καθιερωθεῖ γιά ὅλον τόν καιρό εἴτε γιά καθορισμένο χρόνο, εἴτε γιά τήν πραγματοποίηση είδικά καθορισμένου σκοποῦ.

;; πρέπει νά ποῦμε: τόσο οἱ ἀμοίραστες ὅσο καί οἱ μοιρασμένες

Παρατήρηση: 1) Στήν κοινωνική καλλιέργεια μπορεῖ νά ὑπαχθοῦν γαῖες πού δέν μοιράστηκαν * ἀνάμεσα στά διάφορα νοικοκυριά, καί οἱ κλῆροι πού μένουν ἄμεσα στή διάθεση τῆς κοινωνίας λόγω ἀπουσίας, ἐγκατάλειψης καί θανάτου αὐτῶν πού τίς χρησιμοποιοῦσαν, καθώς καί οἱ κλῆροι πού δέν ἦταν δυνατό νά καλλιεργηθοῦν ἀπό τούς τελευταίους...

;; πρέπει: μέ *ἁπλή* πλειοψηφία

῎Αρθρο 5. Ἡ παραχώρηση ὅλων τῶν γαιῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ στήν κοινωνική καλλιέργεια γίνεται μέ ἀπόφαση πού ψηφίζεται μέ πλειοψηφία τῶν $^{2}/_{3}$ τῶν ψήφων τῶν ἐξουσιοδοτημένων μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ, πού παραβρέθηκαν στή συνέλευση.

σέ ὅλες τίς περιπτώσεις

῎Αρθρο 6. Σέ κάθε ὁμάδα σπιτονοικοκυραίων, ἀνεξάρτητα ἀπό τόν ἀριθμό της, πού ἐπιθυμεῖ νά προσχωρήσει στήν ἀπό κοινοῦ καλλιέργεια τῆς γῆς, ὁ συνεταιρισμός ὑποχρεώνεται νά παραχωρήσει τήν ὀφειλόμενη ἔκταση στίς περιπτώσεις ἐκεῖνες:

1) ὅταν πραγματοποιεῖται ἡ ἑπόμενη γενική ἀναδιανομή·
2) ὅταν τά κομμάτια γῆς αὐτῶν τῶν νοικοκυραίων βρίσκονται ξεκομμένα, εἴτε γειτονεύουν μέ διάφορα χωράφια·
3) ὅταν ἡ παροχή ξεχωριστοῦ κομματιοῦ μπορεῖ νά γίνει χωρίς γενική ἀναδιανομή ὅλων τῶν χωραφιῶν καί τήν ἀλλαγή τῶν συνόρων.

῎Αρθρο 7. ῎Αν στή μόνιμη καί πλήρη κοινωνική καλλιέργεια ἐπιθυμεῖ νά
;; περάσει ὁμάδα νοικοκυραίων μέ ὄχι λιγότερο ἀπό 50 ἄτομα, ἀλλά ἡ παροχή τῆς ἀπαιτούμενης σ' αὐτούς ἔκτασης εἶναι ἀδύνατη χωρίς τήν πλήρη ἀναδιανομή ὅλης τῆς γῆς τοῦ συνεταιρισμοῦ, γιά τήν ὁποία ὁ τελευταῖος δέν συμφωνεῖ, τότε ἡ παροχή γῆς σέ ἕνα μέρος γιά ὅσους θέλουν νά περάσουν στήν κοινή καλλιέργεια, γίνεται ὑποχρεωτικά μέ ἀπόφαση τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας τοῦ νομοῦ.

* Ἐδῶ καί παρακάτω εἶναι ὑπογραμμισμένα ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. *Ἡ Σύντ.*

Ἄρθρο 8. Κάθε ὁμάδα νοικοκυραίων τῆς κοινότητας εἴτε τοῦ συνεταιρισμοῦ, πού πέρασε μέ βάση αὐτόν τόν κανονισμό στή μόνιμη κοινωνική καλλιέργεια ὅλων τῶν χωραφιῶν τους, ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητη ἀγροτική μονάδα, στήν ὁποία δέν ἐπεκτείνονται οἱ ἀποφάσεις τοῦ συνεταιρισμοῦ γιά τίς ἀναδιανομές καί γιά τή διάθεση τῶν χωραφιῶν τοῦ τελευταίου. Τά μέλη τῆς ὁμάδας αὐτῆς δέν συμμετέχουν στή λύση ἀπό τό συνεταιρισμό τῶν ὑποθέσεών του σχετικά μέ τή γῆ.

; Γιατί νά ὑπάρχει αὐτός ὁ *περιορισμός* περάσματος στήν κοινωνική καλλιέργεια;

...

Ἄρθρο 11. Ἡ ἀντικατάσταση τῆς ἐργασιακῆς συμμετοχῆς ξεχωριστῶν ἀτόμων εἴτε οἰκογενειῶν στήν κοινωνική καλλιέργεια μέ τή μίσθωση ἄλλων, εἴτε μέ τή μορφή χρηματικῆς εἰσφορᾶς δέν ἐπιτρέπεται.

σέ τί ξεχωρίζει ἡ «μίσθωση» ἀπό τήν *προσωρινή* συμμετοχή; Γιατί νά μήν τήν ἐπιτρέπουμε; Ἡ προσωρινή συμμετοχή πρέπει νά *ἐνθαρύνεται*, ἀλλά αὐτό δέν ὑπάρχει στό σχέδιο

Ἄρθρο 17. Μέ τήν κοινωνικοποίηση ὅλων τῶν ἐργαλείων καί μηχανῶν καί τῶν αροτριόντων ζώων εἴτε, ὅταν αὐτά δέν ἐπαρκοῦν σέ ὁρισμένα νοικοκυριά, ἡ καλλιέργεια τῶν κήπων εἴτε ἄλλων μικρῶν κομματιῶν πού ἔμειναν γιά ἰδιωτική χρησιμοποίηση, ὅπως καί ἡ ἐκπλήρωση ἄλλων οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀτομικῶν νοικοκυριῶν, γίνεται μέ τά κοινωνικά ἐργαλεῖα, ὅταν αὐτά δέν χρησιμοποιοῦνται στήν κοινωνική ἐργασία. Γιά τήν ἰδιωτική χρησιμοποίηση τῶν κοινωνικῶν ἐργαλείων καθορίζεται εἰδική πληρωμή, πού πηγαίνει στό κονδύλιο γιά ἐργαλεῖα.

;; Ἀπό τούς πλούσιους, ναί, ἀλλά ἀπό τά νοικοκυριά τῶν φτωχῶν;

Ἄρθρο 21. Γιά τά ἀπαλλοτριούμενα ἀπό τό συνεταιρισμό ἐργαλεῖα τῶν ἐργαζόμενων ἀτομικῶν νοικοκυριῶν μπορεῖ νά καθοριστεῖ ἀποζημίωση, ἡ ὁποία ὅμως δέν θά ξεπερνᾶ τίς σταθερές τιμές στά ἀντίστοιχα ἐργαλεῖα. Ἡ προσωρινή κοινωνική χρησιμοποίηση τῶν ἐργαλείων πού ἀνήκουν σέ χωριστά μέλη τοῦ συνεταιρισμοῦ, μπορεῖ νά πληρώνεται κατά τήν κρίση τοῦ συνεταιρισμοῦ.

;; Σ' αὐτό τό 21 ἄρθρο ἀφέθηκε πλήρης ἐλευθερία στούς κουλάκους

× ξανά «ἐλευθερία» στούς κουλάκους

...

Ἄρθρο 23. Ὁ ἀπαραίτητος σπόρος γιά τή σπορά τῶν ἀπό κοινοῦ καλλιεργούμενων γαιῶν ἐξασφαλίζεται σύμφωνα μέ τήν κατανομή τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπό εἰσφορές τῶν χωριστῶν νοικοκυριῶν σέ εἶδος ἤ σέ χρῆμα γιά τήν ἀγορά βελτιωμένων σπόρων. Ἀπό τή συγκομιδή τῶν σοδιῶν πού πάρθηκαν ἀπό τά συνεταιριστικά χωράφια ἀφαιροῦνται οἱ ποσότητες πού προορίζονται γιά τό ἀπόθεμα σπόρου.

Ἄρθρο 24. Γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς γονιμότητας τοῦ ἐδάφους τῶν συνεταιριστικῶν χωραφιῶν καθορίζεται ὑποχρεωτική μεταφορά λιπασμάτων ἀπό τίς κοινωνικές πηγές καί ἀπό τά χωριστά νοικοκυριά, μέ τή διαδικασία πού καθορίζεται ἀπό τό συνεταιρισμό. × *

Ἄρθρο 25. Μέ σκοπό τή χρησιμοποίηση τεχνητῶν λιπασμάτων δημιουργεῖται εἰδικό κεφάλαιο γιά τήν ἀγορά τους, τόσο ἀπό τήν ἀφαίρεση μέρους τῶν ἐσόδων ἀπό τήν πώληση τῶν προϊόντων τῶν συνεταιριστικῶν χωραφιῶν, ὅσο καί ἀπό τίς εἰσφορές τῶν χωριστῶν νοικοκυριῶν καί τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ σύμφωνα μέ τήν κατανομή τοῦ τελευταίου. × *

καί ἐκείνων γιά τά ὁποῖα *δέν* ἔχουν καθοριστεῖ ποσότητες;;

Ἄρθρο 31. Ὅλο τό ὑπόλοιπο τῆς σοδιᾶς τῶν προϊόντων, γιά τά ὁποῖα ἔχουν καθοριστεῖ ποσότητες μετά τήν ἀφαίρεση τῆς ποσότητας γιά σπόρο καί γιά τήν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ, παραδίνεται στά ἐπισιτιστικά ὄργανα.

Ἄρθρο 38. Γιά τήν ἄμεση καθοδήγηση καί ὀργάνωση τῆς κοινωνικῆς καλλιέργειας ἐκλέγεται ἀπό τή συνέλευση τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐπιτροπή κοινωνικῆς καλλιέργειας, πού ἀποτελεῖται ὄχι λιγότερο ἀπό τρία μέλη, ὑπολογίζοντας μέσα σ' αὐτό τόν πρόεδρο, τόν ἀναπληρωτή του καί τόν γραμματέα.

...

= τιμωριῶν

Ἄρθρο 40. Ἡ ἐπιτροπή ἔχει τό δικαίωμα τοῦ ἐξαναγκασμοῦ καί τῆς ἐπιβολῆς χρηματικῶν προστίμων γιά τή μή τήρηση ἀπό ξεχωριστά μέλη τῆς σειρᾶς πού ὅρισε ἡ ἐπιτροπή γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἐργασιῶν, στά ὅρια πού καθορίζονται ἀπό τό συνεταιρισμό.

Γράφτηκε τό Γενάρη τοῦ 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1933 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Βλ. παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν μέ τό ἴδιο σημεῖο στό ἄρθρο 23. *Ἡ Σύντ.*

ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ [807]

στόν άγροτικό τομέα

μετά τήν κατάργηση τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας γῆς μέ τήν πλήρη (σχεδόν) ἀπαλλοτρίωση τῶν τσιφλικάδων καί τήν ἐφαρμογή τοῦ νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς, ἡ ὁποία δίνει μεγαλύτερη προτίμηση στό μεγάλο κοινό νοικοκυριό στή γῆ, βασικό καθῆκον τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας ἀποτελεῖ ἡ ἐξεύρεση καί ἡ δοκιμασία στήν πράξη τῶν πιό ἀποτελεσματικῶν καί πρακτικῶν μεταβατικῶν μέτρων πρός τήν κατεύθυνση αὐτή.

Βασική γραμμή καί κατευθυντήρια ἀρχή τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΡ, ὅπως διαμορφώθηκε ἡ κατάσταση, ἀποτελεῖ, ὅπως καί πρίν, ἡ ἐπιδίωξη νά στηριχτοῦμε στά προλεταριακά καί μισοπρολεταριακά στοιχεῖα τοῦ χωριοῦ. Αὐτά πρέπει, πρίν ἀπ' ὅλα, νά τά ὀργανώσουμε σέ ἀνεξάρτητη δύναμη, νά τά προσεγγίσουμε μέ τό προλεταριάτο τῆς πόλης, καί νά τά ἀποσπάσουμε ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς ἀστικῆς τάξης τοῦ χωριοῦ καί ἀπό τά συμφέροντα τοῦ μικροῦ ἰδιοκτήτη. Ἡ ὀργάνωση τῶν Ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς ἦταν ἕνα ἀπό τά βήματα στό δρόμο αὐτό, ἡ ὀργάνωση κομματικῶν πυρήνων στό χωριό, οἱ ἐπαναληπτικές ἐκλογές τῶν βουλευτῶν τῶν Σοβιέτ μέ τήν ἀπομάκρυνση τῶν κουλάκων, ἡ δημιουργία εἰδικοῦ τύπου συνδικάτων τῶν προλεταρίων καί μισοπρολεταρίων τοῦ χωριοῦ — αὐτά καί ἄλλα παρόμοια μέτρα πρέπει νά πραγματοποιοῦνται μέ ἀκρίβεια.

Ἀπέναντι στούς κουλάκους καί στήν ἀστική τάξη τοῦ χωριοῦ ἡ πολιτική τοῦ ΚΚΡ συνίσταται στόν ἀποφασιστικό ἀγώνα ἐνάντια στίς ἐκμεταλλευτικές τους ἀπόπειρες, στή συντριβή τῆς ἀντίστασής τους στή σοβιετική, σοσιαλιστική, πολιτική.

Ἀπέναντι στή μεσαία ἀγροτιά ἡ πολιτική τοῦ ΚΚΡ συνίσταται στήν προσεκτική στάση ἀπέναντί της. Νά τήν ξεχωρίζουμε ἀπαραίτητα ἀπό τούς κουλάκους καί σέ καμιά περίπτωση νά μήν ἐπεκτείνουμε σ' αὐτήν τά κατασταλτικά μέτρα· ἡ μεσαία ἀγροτιά μπορεῖ, ἀπό τήν ταξική της θέση, νά γίνει σύμμαχος τῆς προλεταριακῆς ἐξουσίας κατά τό πέρασμα στό σοσιαλισμό, ἤ τουλάχιστον οὐδέτερο

στοιχεῖο. Γι' αὐτό, παρά τίς ἐπιμέρους ἀναπόφευκτες ἀποτυχίες καί τίς ταλαντεύσεις τῆς μεσαίας ἀγροτιᾶς, πρέπει σταθερά νά ἐπιδιώκουμε συμφωνία μέ αὐτή, φροντίζοντας γιά ὅλες τίς ἐπιθυμίες της, καί κάνοντας ὑποχωρήσεις στόν καθορισμό τῶν τρόπων ἐφαρμογῆς τῶν σοσιαλιστικῶν μετασχηματισμῶν. Ταυτόχρονα σέ μιά ἀπό τίς πρῶτες θέσεις τοποθετεῖται ὁ ἀγώνας ἐνάντια στίς καταχρήσεις τῶν ἀντιπροσώπων ἐκείνων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας πού, χρησιμοποιώντας δόλια τόν τίτλο τοῦ κομμουνιστῆ, ἐφαρμόζουν στήν πράξη ὄχι κομμουνιστική, ἀλλά γραφειοκρατική, μέ ὑπαγορευτική πολιτική, καί τό ἀνελέητο διώξιμό τους, μέ τήν ἐπιβολή πιό αὐστηροῦ ἐλέγχου τόσο μέ τή βοήθεια τῶν συνδικάτων, ὅσο καί μέ ἄλλους τρόπους.

Ὅσοναφορᾶ τά μέτρα περάσματος στήν κομμουνιστική γεωργία, τό ΚΚΡ θά δοκιμάσει στήν πρακτική τά τρία βασικά μέτρα πού ἤδη ἔδοσε ἡ ζωή, τά κρατικά νοικοκυριά, τίς ἀγροτικές κομμοῦνες καί τούς συνεταιρισμούς (καθώς καί τίς συντροφιές) κοινῆς καλλιέργειας γῆς, φροντίζοντας γιά τήν πιό πλατιά καί πιό σωστή ἐφαρμογή τους, ἰδιαίτερα μάλιστα γιά τούς τρόπους ἀνάπτυξης τῆς ἐθελοντικῆς συμμετοχῆς τῶν ἀγροτῶν σ' αὐτές τίς νέες μορφές συντροφικῆς γεωργίας καί τήν ὀργάνωση τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς γιά τήν πραγματοποίηση ἐλέγχου ἀπό τά κάτω καί τῆς συντροφικῆς πειθαρχίας.

Στόν τομέα τῆς ἐπισιτιστικῆς πολιτικῆς τό ΚΚΡ ὑπερασπίζει τό δυνάμωμα καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ κρατικοῦ μονοπωλίου, χωρίς νά παραιτεῖται ἀπό τή χρησιμοποίηση τῶν συνεταιρισμῶν καί τῶν ἰδιωτῶν ἐμπόρων ἤ τῶν ἐμποροϋπαλλήλων καί ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ συστήματος βραβείων μέ τόν ὅρο ἐλέγχου ἀπό τή Σοβιετική ἐξουσία καί μέ σκοπό τήν καλύτερη ὀργανωτική τοποθέτηση τῆς ὑπόθεσης. Οἱ μερικές ὑποχωρήσεις πού ἀναγκαζόμαστε νά κάνουμε ἀπό καιρό σέ καιρό προκαλοῦνται ἀποκλειστικά ἀπό τίς ὀξυμένες ἀνάγκες καί ποτέ δέν ὁδηγοῦν στήν ἄρνηση τοῦ νά ἐπιδιώκουμε ἐπίμονα τήν ἐφαρμογή τοῦ κρατικοῦ μονοπωλίου. Σέ χώρα τοῦ μικροῦ ἀγροτικοῦ νοικοκυριοῦ ἡ πραγματοποίησή του εἶναι πολύ δύσκολη, ἀπαιτεῖ πολύχρονη δουλιά, καί πρακτική δοκιμή σειρᾶς μεταβατικῶν μέτρων πού ὁδηγοῦν ἀπό διαφορετικούς δρόμους στό σκο-

πό, δηλ. στή γενική όργάνωση καί στή σωστή λειτουργία τῶν παραγωγικο-καταναλωτικῶν κομμούνων μέ τήν παράδοση ὅλων τῶν ἐπισιτιστικῶν πλεονασμάτων στό κράτος.

Γράφτηκε όχι νωρίτερα από τίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1930 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ Ι ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Εἰσηγήσεις χωριστῶν κομμάτων
Ἵδρυση τῆς III Διεθνοῦς

Προγραμματικά ζητήματα

α) Ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί ἡ Σοβιετική ἐξουσία

β) Ἡ στάση ἀπέναντι στήν ἀστική δημοκρατία

γ) Ἀπαλλοτρίωση καί κοινωνικοποίηση

Ζητήματα τακτικῆς

δ) Ἡ στάση ἀπέναντι στίς ἀστικές κυβερνήσεις

ε) Μαζ. κρ. *
Ἡ στάση ἀπέναντι στά ἄλλα κόμματα

Ὀργανωτικά ζητήματα [808].

Ἡ κοινωνία τῶν Ἐθνῶν
Χωροφύλακας

Γράφτηκε τό Φλεβάρη τοῦ 1919

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1930 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XIII

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

* Οἱ λέξεις αὐτές δέν ἔγινε κατορθωτό νά ἐξηγηθοῦν. *Ἡ Σύντ.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ «ΟΙ ΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΙΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ» [809]

Γιά τίς θέσεις

'Αρ. 1 — Νά τροποποιηθεῖ ἔτσι, ὥστε νά διαμορφωθεῖ *θέση*
τῆς πρακτικῆς πολιτικῆς. 'Αναγνώριση
τῆς *ὡρίμανσης* τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης
τοῦ προλεταριάτου
τῆς *ἀναγκαιότητάς* της σήμερα
τῆς *μετατροπῆς* σέ ἐμφύλιο
πόλεμο, σάν ἐπικύρωση
τοῦ ἱστορικοῦ συνθήματος.

'Αρ. 2 — Νά προστεθεῖ: στό *δοσμένο* πόλεμο τοῦ 1914-1918.

'Αρ. 2 (bis) — 'Ιδιαίτερα νά ξεχωρίσουμε τήν «κοινωνία τῶν λαῶν» καί τό «σοσιαλπασιφισμό», σάν σύνθημα ἀπάτης ἀπό τήν πλευρά τῶν φιλελευθέρων.

'Αρ. 3 — Νά ξεχωριστεῖ τό «τσάκισμα» τῆς κρατικῆς μηχανῆς... καί τῆς δικτατορίας γιά ἀντίβαρο στούς *ὀπορτουνιστές* καί στό *«κέντρο»*.

'Αρ. 4 — *Προετοιμασία* τῆς ἐπανάστασης καί τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης.
Διεξαγωγή ὅλης τῆς προπαγάνδας καί τῆς διαφώτισης μέ αὐτό τό πνεῦμα (νά ἐπεκταθεῖ).

'Αρ. 5 — Τελεσιγραφικά (νά παρεμβληθεῖ) à la Liebknecht.

'Αρ. 6 — Νά προστεθεῖ: λόγω τῶν γενικῶν καί τυπικῶν (γιά τόν ἰμπεριαλισμό) παραβιάσεων καί περιορισμῶν τῆς νομιμότητας ἀπό τήν ἀστική τάξη.

'Αρ. 7 καί 8 — Νά μπεῖ δίπλα μέ τή δικτατορία.

'Αρ. 9 — **Τύπου** Κομμούνας καί Σοβιέτ (δέν εἶναι ὑποχρεωτικά τῶν «Σοβιέτ»).

'Αρ. 10 — Νά προστεθεῖ: δεξιοί = οἱ ταξικοί ἐχθροί
κέντρο = ἡ ταλαντευόμενη μικροαστική τάξη

\+ Νά προστεθεῖ: ὁ *μαρξισμός* διασπάστηκε **α** καί **β** μή μαρξιστές

\+ ἀκαταλληλότητα τοῦ Τσίμμερβαλντ καί ἀναγκαιότητα συσπείρωσης τῶν ἀριστερῶν.

Γράφτηκε τό Φλεβάρη τοῦ 1919

Δημοσιεύεται γιά πρώτη φορά, σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ [810]

Συνεδρίαση τῆς 26. II. 1921

Πρῶτες ὕλες

	ὑπῆρχαν	*1920*	ἡ συγκέντρωση ἦταν	
κλωστοϋφαντουργικά				
βαμβάκι	725 τ. ντεσ.	100 τ. ντεσ.	12 ἑκατομ. πούτ.	ὥς 22
λινάρι	1,1 »	0,3 »	25,6 »	
καννάβι	485 »	238 »	20 »	
μαλλί			6 »	(5)

	1920	Συγκεντρώθηκαν τό 1920
κλωστοϋφαντουργικά		
βαμβάκι	1,5 ἑκατομ. πούτ.	0,9 ἑκατομ. πούτ.
λινάρι	2,9 »	2,0 »
καννάβι	4,5 »	1,3 »
μαλλί	2,5 »	1,5 »

Δέρματα	δέν ξέρουν..	28,5 ἐκ.. πούτ.	παρακράτημα 1920—1921
	ὑπῆρχαν;	8,8 (30%)	συγκεντρώθηκε ὥς τήν 1. II. 1921

Γουναρικά 40 ἑκατομ. δέρματα — 17,5 παρακράτημα
(70% συγκέντρωση στή Σιβηρία (καθῆκον)
30% συμπεριλαμβανομένων τῶν νομάδων) — 0,6 συγκεντρώθηκαν
(= 4%)

Τόν IX. 1920 παραδόθηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί αὐτό χαντάκωσε τήν ὑπόθεση, μή ξέροντας νά ἐμπορευτεῖ μέ τούς νομάδες.

Πρέπει:

βαμβάκι	20—24 ἐκ. πούτια
μαλλί	5 » »

λινάρι	12 ἑκατομ. πούτ.
καννάβι	15 » »
	Σ = 56 ἑκ. π. σύνολο ὑφαντουργικῶν πρώτων ὑλῶν
	Σ = 56 ἑκ. π.

σ' ἐμᾶς τό 21% τῶν ἀναγκῶν μπορεῖ νά καλύψει ἡ σοδιά

᾿Απόθεμα στίς ἀποθῆκες 14,8 ἑκατομ. πούτ. (τώρα ΙΙ. 1921)

Μέτρα (remedies):

1) ᾿Ελεύθερη τοπική ἀνταλλαγή σιτηρῶν μέ λινάρι κτλ.·
2) ῾Η ἀρχή τοῦ παρακρατήματος, πού ἀναπτύσσει τή δραστηριότητα τοῦ γεωργοῦ γιά τήν αὔξηση τῆς συγκομιδῆς·
3) Νά ἀπαγορευτεῖ ἡ κατεργασία σπόρων τεχνικῶν ὑφαντουργικῶν καλλιεργειῶν γιά λάδι (τώρα ἔχει ἀπαγορευτεῖ)·
4) Νά παρθεῖ σπόρος ἀπό τόν πληθυσμό γιά τήν αὔξηση τῆς σπορᾶς (νά τοῦ ἐγγυηθεῖ ἕνα ὁρισμένο ποσό τῆς συγκομιδῆς·
5) βράβευση τῆς βελτιωμένης ἐπεξεργασίας·
6) ((ὀργανωτικό μέτρο))
   πλατύτατη προσέλκυση τοῦ πληθυσμοῦ γιά τήν καλυτέρευση τῶν πρώτων ὑλῶν (συνεταιρισμοί, *συντροφιές* κτλ.)·
7) ἐνθάρυνση τῶν μικρῶν καί πολύ μικρῶν ἐργοστασίων κατεργασίας πρώτων ὑλῶν.
   μαλλί:
8) **νά βραβευτοῦν οἱ κιργίζιοι ἔστω καί μέ ἕναν πήχυ ὕφασμα γιά 1 πούτι μαλλί**
   {1. Χ. 1920 παραδόθηκε στό ΛΕ ᾿Επισιτισμοῦ, αὐτό τά χαντάκωσε}*

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1932 στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. ΧΧ

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τό χειρόγραφο

---

* Στό περιθώριο τοῦ χειρογράφου ὑπάρχει ἐπισημείωση τοῦ Λένιν μέ μολύβι: «Γιά τίς πρῶτες ὕλες νά μοῦ τό δείξετε στό ΣΛΕ, ὅταν μπεῖ τό ζήτημα αὐτό». *Ἡ Σύντ.*

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

(4 τοῦ Νοέμβρη 1921 - 6 τοῦ Μάρτη 1923)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΙΧΑΗΛΟΦ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *9 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 240.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β.Μ. ΜΙΧΑΗΛΟΦ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ.) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΟΥΛΙΑ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ. *9 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 241.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΑΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ - ΑΝΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ. *Σημειώματα πρός τόν Β. Μ. Μόλοτοφ.*
1. *14 τοῦ Νοέμβρη 1921*
2. *19 τοῦ Νοέμβρη 1921*

Τόμος 44ος, σελ. 243.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΛΕ. *23 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 251.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *26 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 252.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΚΕΕ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *28 καί 30 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 253-254.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΩΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑΣ. *28 τοῦ Νοέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 255.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΚΡ. *Σημείωμα πρός τόν Ν. Ι. Μπουχάριν. 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 263-265.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *2 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 266.

ΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ «ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ». *3 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 268-269.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΣΤΟ ΑΣΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. *5 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 270-271.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ. *6 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 273.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. *Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 17 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 282.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Π. Α. ΖΑΛΟΥΤΣΚΙ, Α. Α. ΣΟΛΤΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΚΟΜΜΑ. *19 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 283-284.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ IX ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ. *22 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 287-288.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ. *27 τοῦ Δεκέμβρη 1921.*
Τόμος 44ος, σελ. 339-340.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ. *4 τοῦ Γενάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 354-355.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΝΤΑΓΚΕΣΤΑΝ. *12 τοῦ Γενάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 359.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΤΟΝ ΣΤΕΪΝΜΠΕΡΓΚ.
1. *17 τοῦ Γενάρη 1922.*
2. *23 τοῦ Γενάρη 1922.*

Τόμος 44ος, σελ. 362-363.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΙΑΣ ΤΟΥ ΣΛΕ, ΤΟΥ ΣΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΣΛΕ. *Γράμματα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα.*

1. *24 τοῦ Γενάρη 1922.*
2. *15 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
3. *20 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
4. *20-21 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
5. *21 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
6. *27 τοῦ Φλεβάρη 1922.*

Τόμος 44ος, σελ. 364-370.

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΡΑΣΤ ΒΡΩΜΗΣ ΤΟΥ ΣΑΤΙΛΟΒΟ. *17 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 395.

ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. *Γράμμα πρός τόν Ντ. Ι. Κούρσκι. 20 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 396-400.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΗΣ ΣΟΣΔΡ. *12 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 401.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *23 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 402-403.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ. *23 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 404-405.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ. *24 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 409.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *25 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 410.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ ΜΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ. *28 τοῦ Φλεβάρη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 411-412.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΚΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΕΡΓΑΤΟΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ. *Ἀνάμεσα στίς 28 τοῦ Φλεβάρη καί 16 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 413-414.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΚΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ ΠΚΕΕ. *1 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 424.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. *3 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 425-426.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ. *3 τοῦ Μάρτη 1922.*

Τόμος 44ος, σελ. 427-430.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *3 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 431.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *5 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 44ος, σελ. 432.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΚΟΜΜΑ. *Γράμματα πρός τόν Β. Μ. Μόλοτοφ.*

1. *9 τοῦ Μάρτη 1922.*
2. *24 τοῦ Μάρτη 1922.*
3. *26 τοῦ Μάρτη 1922.*

Τόμος, 45ος, σελ. 17-21.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΧΩΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΔΙΟΥ. *11 Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 22.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *14 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 34-40.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΔΗΓΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕΔΚ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ. *14 ἤ 15 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 41-42.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Ε.Α. ΠΡΕΟΜΠΡΑΖΕΝΣΚΙ «ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΚΚΡ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΧΩΡΙΟ». *16 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 43-47.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΟΝ Ε. ΒΑΝΤΕΡΒΕΛΝΤΕ. *17 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 48-49.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ. *17 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 50.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ). *18 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 53.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ. *18 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 54.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΩΝ (ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΛΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΑ). *21 τοῦ Μάρτη 1922.*

Τόμος 45ος, σελ. 55-56.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΚΑΙ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ. *21 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 57.

ΣΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΜΠΕΝΤΝΟΤΑ». *23 τοῦ Μάρτη 1923.*
Τόμος 45ος, σελ. 58-59.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ ΣΤΟ XI ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ. *23 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 60-62.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΓΕΝΟΥΑΣ. *23 τοῦ Μάρτη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 63-64.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ. *Γράμμα πρός τόν Ν. Όσίνσκι. 1 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 132-134.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.
1. *9 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
2. *10 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 145-146.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΣΑΡΛΣ Π. ΣΤΕΪΝΜΕΤΣ. *10 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 147-148.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ. *Γράμματα πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ.*
1. *11 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
2. *11 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 149-151.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ, Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ. *18 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 161.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ, Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΚΑΙ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΓΕΝΟΥΑ. *19 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 162.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *21 τοῦ Ἀπρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 163.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑ-

ΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *24 τοῦ 'Απρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 164-165.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *30 τοῦ 'Απρίλη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 171.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *2 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 172.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. *2 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 178-179.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΩΝ (ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΛΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΕΑ). *5 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 180-182.

ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *5 ἤ 6 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 183.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ. *8 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 184.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *9 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 185.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ. *14 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 187.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΓ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΥ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ. *15 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 188

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΗΣ ΣΟΣΔΡ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ.

1. *15 τοῦ Μάη 1922.*
2. *17 τοῦ Μάη 1922.*

Τόμος 45ος, σελ. 189-191.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΤΕΧΝΙΑΣ.

1. *19 τοῦ Μάη 1922.*
2. *19 τοῦ Μάη 1922.*

Τόμος 45ος, σελ. 194-196.

Η «ΔΙΠΛΗ» ΥΠΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ. *20 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 197-201.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΑΤΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. *20 τοῦ Μάη 1922.*

Τόμος 45ος, σελ. 202.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΜΕ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΙΚΕΕ. *23 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 203.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΚΑΥΚΑΣΙΑΣ. *Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 26 τοῦ Μάη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 204.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΤΟΝ Λ. ΟΥΡΚΑΡΤ. *4 τοῦ Σεπτέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 205.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΡΙΨΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ Λ. ΟΥΡΚΑΡΤ. *12 τοῦ Σεπτέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 208.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟ V ΠΑΝΡΩΣΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ. *17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 209-210.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΣΣΔ. *Γράμμα πρός τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 211-213.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΛΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟΪΔΕΑΤΙΚΟ ΣΩΒΙΝΙΣΜΟ. *6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 214.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΠΑΚΟΥ. *6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 215.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Λ. ΠΙΑΤΑΚΟΦ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΤΟΝ Λ. ΟΥΡΚΑΡΤ. *6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 216-217.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΡΙΩΝ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ. *10 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 218.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΡΩΣΙΑΣ. *11 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 219.

ΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ. *13 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 220-223.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ ΑΣΛΟ. *16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 224.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΠΡΩΗΝ ΜΙΧΕΛΣΟΝ. *7 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 270.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟ - ΣΤΑΘΜΟΥ «ΕΛΕΚΤΡΟΠΕΡΕΝΤΑΤΣΑ». *7 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 271.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΡΙΟΥΡΓΕΙΟΥ «ΣΤΟΝΤΟΛ» ΤΟΥ ΚΛΙΝΤΣΙ. *8 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 272.

ΠΡΟΣ ΤΟ IV ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ. *4 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 277.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΡ (μπ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. *13 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 295.

ΠΡΟΣ ΤΗ ΡΩΣΙΚΗ ΠΑΡΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ. *14 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 296-297.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΝΡΩΣΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ. *14 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 298.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ «GLARTÉ». *15 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 299.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΟΥ V ΠΑΝΡΩΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ. *22 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 310.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΠΗΓΗΣΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ. *Γράμμα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν.*

1. *25 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
2. *29 τοῦ Νοέμβρη 1922.*

Τόμος 45ος, σελ. 311-313.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ. *26 τοῦ Νοέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 314.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΜΥΝΤΣΕΝΜΠΕΡΓΚ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ. *2 τοῦ Δεκέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 315-316.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ. *4 τοῦ Δεκέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 317.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΝΟΥΚΡΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ. *10 τοῦ Δεκέμβρη 1922.*
Τόμος 45ος, σελ. 330.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΤΩΡΑ

(4 τοῦ Νοέμβρη 1921 — 6 τοῦ Μάρτη 1923)

1921

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

8 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ * φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 1074/108γ μέ ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Γκ. Μ. *Κρζιζανόβσκι* (8.XI.1921) (ἀπό τόν Λένιν) (ἀπόδειξη παραλαβῆς στό φάκελλο)» καί μέ ὑπογραφή τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι γιά τήν παραλαβή ἐπιστολῆς στίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921. Στό πρωτόκολλο ἐξερχομένων ἐγγράφων ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ** μέ ἀριθ. 1074 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κρζιζανόβσκι — σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1103 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι — σχετικά μέ τήν ὑπόθεση Σλάστσεφ. (Ἀντίγραφο δέν ὑπάρχει)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΑΡΜΑΝΤ

16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 183γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ἀλεξάντρ Ἀλεξάντροβιτς *Ἀρμάντ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Α. Α. Ἀρμάντ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΟΥΛΙΑΝΟΒΑ

16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 187γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τήν Μ. Ι. Οὐλιάνοβα, Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς *«Πράβν-*

* Στό ἑξῆς — ΚΚΑ ΙΜΛ.

** Στό ἑξῆς — πρωτ. ἐξ. ἐγγρ.

τα» (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τῆς Μ. Ι. Οὐλιάνοβα γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 189γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Μόλοτοφ* (ἀπό τόν Λένιν). *'Επεῖγον»* καί ἀπόδειξη τοῦ Β. Μ. Μόλοτοφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 16 τοῦ Νοέμβρη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

16 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 191γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: *«Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικῶν* πρός τόν σ. Π. Π. *Γκορμπουνόφ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Π. Π. Γκορμπουνόφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 16 τοῦ Νοέμβρη, ὥρα 24.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ν. Ι. ΤΡΟΤΣΚΙ

17 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 1474/212 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τήν Νατ. Ιβ. *Τρότσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τῆς Ν. Ι. Τρότσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Ὑπάρχει ἐπίσης γράμμα τοῦ Α. Β. Λουνατσάρσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 18 τοῦ Νοέμβρη 1921 στό ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει στόν Α. Γ. Μπελένκι: «Τό διάβασα ὕστερα ἀπό τήν ἀποστολή τοῦ γράμματος στήν Ν. Ιβ. Τρότσκι».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Ν. ΠΟΚΡΟΒΣΚΙ

17 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀρ. 198γ/1106 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: *«Πρός τόν* Μ. Μ. *Ποκρόβσκι* (ἀπό τόν Λένιν) *ἀπόρητο* **προσωπικό** καί ἀπόδειξη τοῦ Μ. Ν. Ποκρόβσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 17 τοῦ Νοέμβρη, ὥρα 3 καί 30 λεπτά. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγράφων μέ ἀριθ. 1106 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ποκρόβσκι — ἀπόρητος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Β. ΚΡΙΛΕΝΚΟ

18 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 202γ/1108 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ν. Β. *Κριλένκο* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ν. Β. Κριλένκο γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1108 ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή: «Πρός τόν Κριλένκο — σφραγισμένος φάκελλος (ἀντίγραφο δέν ὑπάρχει)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

18 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. έξ. έγγρ. μέ άριθ. 1109 ύπάρχει ή έγγραφή: «Πρός τόν Γκορμπουνόφ — σχετικά μέ τήν εὐθύνη γιά τήν πώληση στό ἐξωτερικό ἐφημερίδων καί βιβλίων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. ('Αντίγραφο δέν ὑπάρχει)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

18 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. έξ. έγγρ. μέ άριθ. 1115 ὑπάρχει ή ἐγγραφή «Πρός τόν σ. Οὔνσλιχτ (σφραγισμένος φάκελλος).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΟΚΟΥΛΟΦ

18 ή 19 τοῦ Νοέμβρη 1921

Τό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 210γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σύντρ. 'Αλεξέι *'Οκοῦλοφ*. Πρετσίστενκα, Μαλ. Λεβσίνσκι πάρ., σπ. 2 (ἀπό τόν Λένιν) καί ἀπόδειξη στό φάκελλο καί ἀπόδειξη τοῦ Α. Ι. 'Οκοῦλοφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

20 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 222γ/1478 μέ τήν ἐπιγραφή: «Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικῶν πρός τόν σύντρ. Π. Π. Γκορμπουνόφ μέ προσωπική ὑπογραφή ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν... * μέ ἀριθ. 1478 ὑπάρχει ή ἐγγραφή γιά παραλαβή τοῦ γράμματος ἀπομέρους τοῦ Γκιλμπό γιά τήν ἐπιστροφή τῆς γυναίκας του στή Ρωσία καί τήν ἀποστολή αὐτοῦ τοῦ γράμματος στόν Π. Π. Γκορμπουνόφ «μέ ἀπάντηση, τί μέτρα πάρθηκαν γιά τήν ἐξάλειψη τῆς κωλυσιεργίας».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 1120. Στό πρωτ. είσ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1120 ὑπάρχει ή ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Τρότσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΤΕΟΝΤΟΡΟΒΙΤΣ

22 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 404γ/1126 μέ τήν ἐπιγραφή

* Στό ἑξῆς — πρωτ. είσ. ἐγγρ.

τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ιβ. 'Αντ. *Τεοντορόβιτς* (ἀπό τόν Λένιν). **Προσωπικό»** καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Α. Τεοντορόβιτς γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. εἰσ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1126 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τεοντορόβιτς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Α. ΛΙΤΚΕΝΣ

23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 256/1129 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Λίτκενς* (ἀπό τόν Λένιν)», μέ ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων: 23/XI-21 καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ε. Α. Λίτκενς γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὥρα 14. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1129 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή «Πρός τόν σ. Λίτκενς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Π. Α. ΜΠΟΓΚΝΤΑΝΟΦ ΚΑΙ Α. Α. ΝΟΒΙΤΣΚΙ

23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1131 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τούς Μπογκντάνοφ, Νοβίτσκι γιά χορήγηση χρυσοῦ στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων, στό ΑΣΛΟ, (στή Γενική Διεύθυνση φαρμακείων, στό τμῆμα ἠλεκτρισμοῦ καί στό γραφεῖο βιομηχανίας τῶν Οὐραλίων)».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Β. Σ. ΝΤΟΒΓΚΑΛΙΕΒΣΚΙ ΚΑΙ Α. Α. ΝΟΒΙΤΣΚΙ

23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1132 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τούς Ντοβγκαλιέβσκι, Νοβίτσκι γιά τή χορήγηση χρυσοῦ στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΝΟΒΙΤΣΚΙ

23 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1133 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Νοβίτσκι, Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικοῦ 'Εμπορίου γιά τή χορήγηση χρυσοῦ στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Εξωτερικοῦ 'Εμπορίου».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Β. ΛΟΥΝΑΤΣΑΡΣΚΙ

25 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1136/274γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Λουνατσάρσκι* (ἀπό τόν Λένιν) προσωπικό», μέ τήν ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων: «25/XI-21» καί μέ τήν ἀπόδειξη τοῦ Α. Β. Λουνατσάρσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμμα-

τος στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1921, ὥρα 11. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1136 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή «Πρός τόν σ. Λουνατσάρσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

25 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1137β/275γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Τρότσκι* (ἀπό τόν Λένιν) *προσωπικό»* καί ἀπόδειξη τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1137 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Τρότσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ζ. Π. ΣΟΛΟΒΙΟΦ

25 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1140 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σολοβιόφ (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΤ. Ι. ΚΟΥΡΣΚΙ

25 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1141/281γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «*Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης* σ. *Κούρσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί τήν ἀπόδειξη τοῦ Ντ. Ι. Κούρσκι γιά παραλαβή γράμματος στίς 25 τοῦ Νοέμβρη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1141 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κούρσκι (σφραγισμένος φάκελλος ἀπό τόν Β. Ι.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

26 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος πακέτου ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν γιά τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ μέ ἀπόδειξη γιά παραλαβή τοῦ πακέτου στίς 26 τοῦ Νοέμβρη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1143 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Γκορμπουνόφ Π. Π. γιά τή βίζα τοῦ Σμίλγκα».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

26 τοῦ Νοέμβρη 1921

Γι' αὐτό τό σημείωμα ἔγραφε στό ἀπαντητικό γράμμα ὁ Ι. Β. Στάλιν: «Τό σημερινό σημείωμά Σας, ἀπευθυνόμενο σέ μένα (στό Πολιτικό Γραφεῖο) τό κατάλαβα ἔτσι, ὅτι ἐσεῖς βάζετε ζήτημα νά ἀποχωρήσω ἀπό τό τμῆμα Διαφώτισης καί Προπαγάνδας» (ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

28 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1151 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Κάμενεφ — σχετικά μέ τήν ἐξασφάλιση τοῦ διαμερίσματος τοῦ Γκιλμπό μέ καυσόξυλα, γιά τό ὁποῖο ἐπανειλημμένα ἤδη παρακαλέσαμε».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΟΥΛΙΑΝΟΒΑ

28 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 298γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τήν Μ. Ι. *Οὐλιάνοβα* (ἀπό τόν Λένιν), Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς *«Πράβντα»*. Προσωπικό», μέ τήν ἀπόδειξη τῆς Μ. Ι. Οὐλιάνοβα γιά παραλαβή τοῦ γράμματος καί τήν ἐπισημείωση· τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «ὥρα 14 καί 20'. 28/XI-21».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

29 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 1135/321γ καί ἀπόδειξη τοῦ Τσιτσέριν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

29 ἤ 30 τοῦ Νοέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 336γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν) *προσωπικό ἐπεῖγον»* καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

30 τοῦ Νοέμβρη ἤ 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 342γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ι. Β. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

30 τοῦ Νοέμβρη ἤ 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 343γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β.

Ι. Λένιν: «Πρός τόν Λ. Μπ. *Κάμενεφ* (άπό τόν Λένιν)» καί άπόδειξη τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Ν. Ι. ΜΠΟΥΧΑΡΙΝ ΚΑΙ Κ. ΜΠ. ΡΑΝΤΕΚ

30 τοῦ Νοέμβρη ἤ 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ άριθ. 350 γ, μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τούς σ. *Μπουχάριν* καί *Ράντεκ* (άπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Κ. Μπ. Ράντεκ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Α. ΖΑΛΟΥΤΣΚΙ

2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ άριθ. 1165/376γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: *«Προσωπικό* πρός τόν σύντρ. *Ζαλούτσκι* (μέ τήν παράκληση νά μοῦ *τηλεφωνήσει* μετά τό διάβασμα) (άπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Π. Α. Ζαλούτσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος ὥρα 15 καί 16΄. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ άριθ. 1165 ύπάρχει ή ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Ζαλούτσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

2 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ άριθ. 1166/375γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Τρότσκι* (άπό τόν Λένιν) *προσωπικό ἐπεῖγον»* καί ἀπόδειξη τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ άριθ. 1166 ύπάρχει ή ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Τρότσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ άριθ. 1170 ύπάρχει ή ἐγγραφή: «Πρός τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ. Γιά τήν ἀναχώρηση τῆς γυναίκας τοῦ Μπουχάριν στή Γερμανία (χωρίς ἀντίγραφο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν.Α. ΣΕΜΑΣΚΟ Ή ΤΟΝ Ζ.Π. ΣΟΛΟΒΙΟΦ

5 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ άριθ. 1171/384γ μέ τήν ἐπιγραφή: «Ἐπεῖγον στόν Σεμάσκο (ἄν δέν εἶναι αὐτός, τότε στόν σ. Σολοβιόφ) άπό τόν Λένιν» καί ἀπόδειξη τοῦ Ζ. Π. Σολοβιόφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη, ὥρα 13 καί 40΄. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ άριθ. 1171 ύπάρχει ή ἐγγραφή: «Πρός τόν

Σεμάσκο ἤ τόν Σολοβιόφ: γιά τήν ἀποστολή τοῦ Μπουχάριν στή Γερμανία (χωρίς ἀντίγραφο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΟΟΡ

6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1183/418γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Κάρλ Μόορ*. Ξεν. «Σαβόι». «Σαβόι», Ἀρ. 226 (ἀπό τόν Λένιν). Genossen *Carl Moor»* καθώς καί σημείωμα τοῦ Κ. Μόορ πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ἀπάντηση. 6/XII, **στό ἀρχεῖο.** Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1183 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάρλ Μόορ (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ν. ΣΛΕΠΤΣΟΒΑ

6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Μ. ΦΙΟΝΤΟΡΟΒΣΚΙ

6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1189 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ: σφραγισμένα γράμματα πρός τήν Μαρ. Νικ. Σλεπτσόβα καί τόν Φιοντορόβσκι γιά ἀποστολή στό ἐξωτερικό, ὅπου καθορίστηκε». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 42216/1189 μέ τήν ἐπιγραφή: «Πρός τόν Π. Π. Γκορμπουνόφ μέ προσωπική του ἀπόδειξη στό φάκελλο (2 γράμματα γιά ἀποστολή στό ἐξωτερικό στίς διευθύνσεις πού ὑποδείχνονται) ἀπό τόν σ. Λένιν» καί ἀπόδειξη τοῦ Π. Π. Γκορμπουνόφ γιά παραλαβή τῶν γραμμάτων στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

6 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1184 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Γκορμπουνόφ Π. Π. (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. ΣΤΡΙΟΜ

9 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Τό γράμμα εἶναι ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό γράμμα τοῦ Φ. Στριόμ τῆς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921 μέ παράκληση γιά συνάντηση (ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ). Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1193 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Στριόμ Φ. — ἀπάντηση στό γράμμα».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε. Μ. ΣΚΛΙΑΝΣΚΙ

15 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1198 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Σκλιάνσκι

μέ παράκληση νά δοθεῖ ἐξήγηση γιά τή μή ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ τῆς 11 τοῦ Μάη ἀπό τό τμῆμα τροχιοδρόμων τῆς Μόσχας».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

19 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1227 ὑπάρχει ἐγγραφή γιά τήν ἀποστολή γράμματος πρός τόν Ι. Σ. Οὔνσλιχτ.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΤΕΟΝΤΟΡΟΒΙΤΣ

21 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1231/545γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «**Προσωπικό** πρός τόν Ἰβ. Ἀντόλφ **Τεοντορόβιτς**» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Α. Τεοντορόβιτς γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1231 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Τεοντορόβιτς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΣΟΛΤΣ

24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1240/564γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «*Προσωπικό* στόν σ. *Σόλτς* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Α. Α. Σόλτς γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1240 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Σόλτς. Σφραγισμένος φάκελλος (ἐσωκλείστηκε γράμμα τοῦ σ. Σοκόλνικοφ, τό ὁποῖο πρέπει νά τό ἐπιστρέψει σέ δυό μέρες καί τότε νά σταλεῖ τό γράμμα αὐτό σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου). *Νά παρακολουθήσω.*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 1241/565γ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «*Προσωπικό* πρός τόν σ. *Ζηνόβιεφ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1241 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ζηνόβιεφ (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΕΒΙΝ

24 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 555γ μέ τήν ἐπιγραφή: «Πρός τόν σ. Λεβίν (Σοβιέτ τῆς Μόσχας) ἀπό τόν σ. Λένιν».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

25 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1245 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Τρότσκι. Γιά τή σύσκεψη σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς μεταβίβασης τῶν ἀτμοπλοίων τῆς πρώην Ρωσικῆς ἑταιρίας».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

26 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Γιά τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν ἀναφέρει στό γράμμα του πρός τόν Κρζιζανόβσκι τῆς 27 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Στέλνοντας στόν Κρζιζανόβσκι τήν κρίση τοῦ μηχανικοῦ Γκ. Μπ. Κράσιν γιά τό ἄρθρο τοῦ Α. Μπελιακόφ «Νέοι τρόποι ἀναζωογόνησης τῶν σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν», ὁ Λένιν τοῦ γράφει: «Αὐτή ἡ κρίση μέ ἐνισχύει, γι' αὐτό κυρίως πού Σᾶς ἔγραψα χθές» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 173).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

27 τοῦ Δεκέμβρη 1921

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 1250 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. γιά μετονομασία τῆς Βετσεκά σέ Κρατικό πολιτικό τμῆμα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΑΤΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Τέλος τοῦ Δεκέμβρη 1921

Γιά τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει πρός τόν Ε. Α. Λίτκενς στίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922: «Στά τέλη τοῦ Δεκέμβρη τοῦ περασμένου χρόνου ἔγραψα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας σχετικά μέ τήν παράκληση τοῦ καθηγητῆ Κρούγκ νά παραχωρηθεῖ στήν Ἀνώτατη τεχνική σχολή τῆς Μόσχας οἴκημα γιά τήν Ἠλεκτροτεχνική σχολή καί τό Ἠλεκτροτεχνικό ἰνστιτοῦτο καί παρακάλεσα νά δόσουν ἐξαιρετική προσοχή καί μέ κάθε τρόπο νά προσπαθήσουν νά ἐκπληρώσουν τήν παράκληση αὐτή», (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 278). Στό πρωτ. εἰσ. ἐγγρ. στίς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921 μέ ἀριθ. 1640 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή γιά τήν παραλαβή ἀπομέρους τοῦ Β. Ι. Λένιν τοῦ γράμματος τοῦ Κ. Α. Κρούγκ μέ τήν παράκληση νά δοθεῖ βοήθεια γιά τήν παραχώρηση οἰκημάτων στήν Ἠλεκτροτεχνική σχολή τῆς Ἀνώτατης τεχνικῆς σχολῆς τῆς Μόσχας.

1 9 2 2

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

4 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8005 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν *Κάμενεφ* γιά τή χορήγηση χειμωνιάτικου παλτοῦ καί καπέλου στόν Λαλαγιάντς».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

9 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8012/26δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: *«Ἐπειγόντως* πρός τόν σ. *Ζηνόβιεφ* (τό διαμέρισμά του εἶναι στό Κρεμλίνο) (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8012 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ζηνόβιεφ (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Μ. ΛΙΤΒΙΝΟΦ

9 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8020 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν *Τσιουρούπα* γράμμα τοῦ Β. Ι. πρός τόν Λιτβίνοφ, μέ συνημμένο τό γράμμα τοῦ Μιχάηλοφ γιά πρότ. τοῦ Νορβηγ. ἐμπ. ἀντιπρ. στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, μέ παράκληση νά γνωριστεῖ μέ τήν ὑπόθεση καί νά τήν στείλει στόν Λιτβίνοφ. Βλ. ἀρ. 8016».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

16 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται γράμμα μέ ἀριθ. 8042/76δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Προσωπικά πρός τόν σ. *Ἐνουκίτζε* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Α. Σ. Ἐνουκίτζε γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 19 τοῦ Γενάρη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8042 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Ἐνουκίτζε (σφραγισμένος φάκελλος) (νά παρακολουθήσω τή λήψη)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΜΠΡΙΟΥΧΑΝΟΦ

16 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8045 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Μπριουχάνοφ γιά παροχή βοήθειας στόν Γκολουμπιάτνικοφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

17 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8051 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σοκόλνικοφ, σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

17 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8053 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΓΚΙΛΜΠΟ

23 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8068 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Γκιλμπό: Ἄν ἔχει καυσόξυλα καί γεῦμα ἀπό τό Λιούξ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΤΕΟΝΤΟΡΟΒΙΤΣ

24 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8072/124δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «*Προσωπικό*, Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, πρός τόν σ. *Τεοντορόβιτς* (ἀπό τόν Λένιν)». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8072 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τεοντορόβιτς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

24 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ ὑπάρχει φάκελλος μέ ἀριθ. 8073/123δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν. «Πρός τόν σ. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν). *Προσωπικό*. **Ἐπεῖγον**» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8073 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Ε. ΡΟΥΤΖΟΥΤΑΚ

26 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος τοῦ γράμματος πρός τόν Γ. Ε. Ρουτζουτάκ ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν μέ ἀριθ. 132δ/8082 μέ ἀπόδειξη τοῦ Ρουτζουτάκ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 28 τοῦ Γενάρη 1922, ὥρα 9 καί 20'. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8082 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ρουτζουτάκ (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

26 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8083/131δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Μόλοτοφ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Β. Μ. Μόλοτοφ γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 26 τοῦ Γενάρη, ὥρα 19 καί 40'. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8083 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Μόλοτοφ σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ι. ΟΥΛΙΑΝΟΒΑ

27 τοῦ Γενάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8090/140δ μέ τήν ἐπιγραφή

τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τή Σύντ. τῆς «Πράβντα», τήν Μαρία Ἰλίνιτσνα Οὐλιάνοβα», μέ τήν ἀπόδειξη τῆς Μ. Ι. Οὐλιάνοβα γιά παραλαβή τοῦ γράμματος καί τήν ἐπισημείωση: «27/Ι». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8090 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν Μαρ. Ἰλίνιτσνα Οὐλιάνοβα σφραγισμένο πακέτο».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

31 τοῦ Γενάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8107 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι (σφραγ. πακέτο)». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ἀπόδειξη τοῦ γραμματέα ὑπηρεσίας τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι γιά τήν παραλαβή τοῦ πακέτου μέ ἀριθ. 8107/163δ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

1 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8108 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. πακετο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

1 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 110ο/8114 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν*», μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος καί μέ τήν ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «19—25′ 1/ΙΙ-22». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8114 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8134/214δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Στάλιν*» καί ἀπόδειξη τῆς Ι. Π. Τοβστούχα γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 6 τοῦ Φλεβάρη, ὥρα 2 τό μεσημέρι. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8134 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

6 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 219δ μέ ἀπόδειξη γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8133 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

9 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8139 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τσιτσέριν, σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

9 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8140 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

10 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8143/227δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν) *προσωπικό»* καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀρ. 8143 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Στάλιν (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

11 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8146 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

14 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 146ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΛΟΥΓΚΑ

18 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8173 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Στήν Καλούγκα. Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς πόλης. Γιά τήν κατάσχεση τοῦ πιάνου ἀπό τήν πολίτ. Μεστσερίνοβα».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

18 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8177/269δ μέ τήν ἐπιγραφή

τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Σ τ ά λ ι ν* (ἀπό τόν Λένιν). *Π ρ ο σ ω π ι κ ό*» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8177 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

18 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8178/268δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Τ σ ι τ σ έ ρ ι ν* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8178 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τσιτσέριν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

18 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8179/267δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: **Π ρ ο σ ω π ι κ ό** πρός τόν σ. *Α. Ντ. Τ σ ι ο υ ρ ο ύ π α* (ἀπό τόν Λένιν)». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8179 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Κ. ΤΣΕΤΚΙΝ

21 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8188/287δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «An die Genossin *C l a r a Z e t k i n* (von Lenin)» καί ἀπόδειξη τῆς Κ. Τσέτκιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1922. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8188 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν Κλάρα Τσέτκιν (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

22 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8193/290δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Λ. Μπ. *Κ ά μ ε ν ε φ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8193 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

24 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8202/302δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «*Π ρ ο σ ω π ι κ ό* πρός τόν σ. Στάλιν (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1922 στίς 20 καί 5΄. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. ἀρ. 8202 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8206 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΣΟΛΤΣ

25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8208/308δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Σόλτς* (ἀπό τόν Λένιν) **Προσωπικό**» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Α. Α. Σόλτς γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8208 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σόλτς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8209 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

25 τοῦ Φλεβάρη 1922

Τό γράμμα εἶναι ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ στό γράμμα του, στό ὁποῖο ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «**Στό ἀρχεῖο.** 25/ΙΙ άπ.». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ἐπίσης φάκελλος μέ ἀριθ. 182ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Ζηνόβιεφ* (ἀπό τόν Λένιν) *μέ ἀπόδειξη»* καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

1 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 7/δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «**Προσωπικό** πρός τόν *Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος τήν 1η τοῦ Μάρτη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

1 ἤ 2 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 353δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *Ν. Π. Γκορμπουνόφ* (ἀπό τόν Λένιν)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

3 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 207/ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. Στάλιν (ἀπό τόν Λένιν) *προσωπικό*», μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν καί μέ ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «ὥρα 20 καί 30΄. 3/ΙΙΙ-22».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

8 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8252 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν σφραγισμένος φάκελλος». Στό πρωτ. εἰσ. ἐγγρ. ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή γιά τήν παραλαβή στίς 7 τοῦ Μάρτη 1922 τηλεφωνογράμματος στό ὄνομα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν σχετικά μέ τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης γιά τή στάση ἀπέναντι στίς νοικιασμένες ἐπιχειρήσεις καί ἐπισημείωση: «Ὁ Β. Ι. ἀπάντησε στίς 8/ΙΙΙ-22».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Α. ΣΟΛΤΣ

9 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8253 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σόλτς (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

9 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8255 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Α. ΤΕΟΝΤΟΡΟΒΙΤΣ

9 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8257 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τεοντορόβιτς (σφραγ. φάκελ.)». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ἀπαντητικό γράμμα τοῦ Ι. Α. Τεοντορόβιτς τῆς 9 τοῦ Μάρτη 1922, στό ὁποῖο ὁ Τεοντορόβιτς γράφει στόν Β. Ι. Λένιν: «Τό σημείωμά Σας τῆς 8 μοῦ δόθηκε στίς 9 τό βράδυ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

11 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8261 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν σφραγ. φάκελ.».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

12 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8266/386δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν **σ. Στάλιν προσωπικό** (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8266 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Κ. ΤΣΕΤΚΙΝ

15 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8273/395δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τήν σ. Τσέτκιν. An die Genossin **Clara Zetkin.** *Ἐπεῖγον»*, μέ ἀπόδειξη τῆς Κ. Τσέτκιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος καί μέ τήν ἐπισημείωση: «15-ΙΙΙ. 22». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8273 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν Τσέτκιν. (Σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

18 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8279/412δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. Α. Ντ. **Τσιουρούπα** (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8279 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα, σφραγ. πακέτο».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

19 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8285 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

19 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8287 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ι. ΠΟΠΟΦ

19 τοῦ Μάρτη 1922

Γιά τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει στόν Ι. Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ στίς 19 τοῦ Μάρτη 1922: «Ἐπισυνάπτω ἕνα γράμμα γιά τόν Ποπόφ (μπορεῖτε νά τό στείλετε μέσω τῆς γραμματέα μου)» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 332). Στό

ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ὁ φάκελλος τοῦ γράμματος πρός τόν Π. Ι. Ποπόφ ἀπό τόν Λένιν καί τόν Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ μέ ἀριθ. 278ο.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

20 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος μέ ἀριθ. 8290/428δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Λ. Μπ. Κάμενεφ* ((ἀπό τόν Λένιν))», μέ ἀπόδειξη τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος μέ ἐπισημείωση: «20/ΙΙΙ-22». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8290 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ — σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

23 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος μέ ἀριθ. 8236 * μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. **Στάλιν ἐπεῖγον**», μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος καί τήν ἐπισημείωση: «23-ΙΙΙ 22». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8306 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

25 τοῦ Μάρτη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8311 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Μ. ΣΤΕΚΛΟΦ

25 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Γ. Μ. Στεκλόφ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 295ο.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Β. ΤΣΙΤΣΕΡΙΝ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 27 τοῦ Μάρτη 1922

Τό γράμμα γράφτηκε πρίν τήν ἀναχώρηση τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας τή νύχτα στίς 27 πρός τίς 28 τοῦ Μάρτη 1922. Τό γράμμα αὐτό ἀναφέρει ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν σέ γράμμα του πρός τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν τῆς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1922, στό ὁποῖο γράφει: «Ὑπενθυμίζω ὅτι καί σέ ἕνα ἀπό τά γράμματα τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς, καί στήν τελευταία συνεδρίαση τοῦ

* Ὁ ἀριθμός εἶναι λαθεμένος, πρέπει 8306. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. ὁ ἀριθ. 8236 διορθώθηκε μέ τόν ἀριθ. 8306.

Πολιτικοῦ Γραφείου μαζί μου πρίν τήν ἀναχώρηση μοῦ δόθηκε αὐστηρή ὁδηγία νά μήν ἐπιτρέψω διακοπή, πρίν δοθεῖ δυνατότητα στήν ΚΕ νά πάρει ἀπόφαση» (ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΝΑΝΟΒΣΚΙ

31 τοῦ Μάρτη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8319/469δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 31 τοῦ Μάρτη 1922. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8319 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κρζιζανόβσκι (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. ΝΤ. ΤΣΙΟΥΡΟΥΠΑ

4 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8328 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τσιουρούπα (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

6 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8343/493 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Ἐνουκίτζε* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Α. Σ. Ἐνουκίτζε γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 6 τοῦ Ἀπρίλη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8343 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ἐνουκίτζε (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

7 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Ι. Β. Στάλιν ἀπό τόν Λένιν μέ ἀριθ. 8344. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8344 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

10 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8353 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τζερζίνσκι (σφραγ. πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

15 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8369/547δ μέ τήν ἐπιγραφή

τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. **Στάλιν** (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8369 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένο πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Μ. Ν. ΠΟΠΟΒΑ

20 τοῦ 'Απρίλη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8376 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Αἰκατερινμπούργκ πολιτικό-διαφωτιστικό τμῆμα τοῦ κυβερνείου, πρός τήν σ. Μ. Ν. Ποπόβα. Πληροφόρηση γιά τήν πορεία τῆς ὑπόθεσης τῆς ὀργάνωσης τοῦ Στσαντρίν».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΠΡΑΒΙΕ ΛΑΜΚΙ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΒΟ - ΛΑΜΣΚΙ, ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΟΡΣΑΝΣΚ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΕΙΟΥ ΤΑΜΠΟΦ

'Αργότερα ἀπό τίς 20 τοῦ 'Απρίλη 1922

Τό γράμμα γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ ἀπάντηση στό γράμμα τῶν ἀγροτῶν τοῦ χωριοῦ Πράβιε Λάμκι, μέ τό ὁποῖο τόν συγχάρηκαν γιά τά 52 χρόνια του. «Θυμᾶμαι, πῶς φωτίστηκε τό πρόσωπο τοῦ Βλαντίμιρ 'Ιλίτς — ἀναθυμοῦνταν ἡ Μαρία 'Ιλίνιτσνα Οὐλιάνοβα — ὅταν διάβασε τό γράμμα αὐτό.

Μοῦ παράγγειλε νά τοῦ ὑπενθυμίσω ὁπωσδήποτε νά ἀπαντήσει καί, πραγματικά, ἀπάντησε (Μ. Ι. Οὐλιάνοβα. Γιά τόν Λένιν, 1964 σελ. 74).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

21 τοῦ 'Απρίλη 1921

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος μέ ἀριθ. 8379/563δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 21 τοῦ 'Απρίλη 1922. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8379 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Μ. Π. ΠΑΒΛΟΒΙΤΣ

22 τοῦ 'Απρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ λενινισμοῦ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Μ. Π. Πάβλοβιτς ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 114,.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Σ. ΕΝΟΥΚΙΤΖΕ

26 τοῦ 'Απρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ 'Ινστιτούτου μ-λ φυλάγεται φάκελλος γράμματος μέ ἀριθ. 425ο

μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Ἐνουκίτζε* (ἀπό τόν Λένιν) **προσωπικό»** καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Α. Σ. Ἐνουκίτζε γιά παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 26 τοῦ Ἀπρίλη.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι.Π. ΖΟΥΚΟΦ

26 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 427ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ἰβάν Πάβλοβιτς *Ζοῦκοφ* (ἀπό τόν Λένιν)», μέ ἀπόδειξη τοῦ Ζοῦκοφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος καί μέ τήν ἐπισημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «26. IV. 22».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Φ. Ε. ΤΖΕΡΖΙΝΣΚΙ

27 τοῦ Ἀπρίλη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 430ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Τζερζίνσκι* (ἀπό τόν Λένιν) *προσωπικό, ἀπόρρητο»*, μέ ἀπόδειξη τοῦ Φ. Ε. Τζερζίνσκι καί τοῦ γραματέα γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 27 Ἀπρίλη, ὥρα 18.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΚΕΠΕΟΥ

3 τοῦ Μάη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8397 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν ΓΚΕΠΕΟΥ. Παράκληση νά δοθοῦν πληροφορίες γιά τήν ὑπόθεση τοῦ Ἰβάν Μιχάηλοβιτς Προσφίροφς».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

8 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Σαντόβνικι, 30. Πρόεδρο τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου *σ. Κρζιζανόβσκι* **(ἀπό τόν Λένιν)»** καί ἀπόδειξη τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 8 τοῦ Μάη 1922.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

9 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8402/611δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τήν ΓΚΕΠΕΟΥ σ. *Οὔνσλιχτ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 9 τοῦ Μάη 1922. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8402 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Οὔνσλιχτ, σφραγ. φάκελ.».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

17 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8418/633δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν)» μέ ἀπόδειξη τοῦ Β. Ι. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος καί τήν ἐπισημείωση: «18. V. 22». Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8418 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγισμένος φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

19 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8423/642δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν*. **Νά συρραφεῖ.** Ἀπόρητο» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Α. Μ. Ναζαρετιάν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 19 τοῦ Μάη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8423 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (ἀπόρ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Α. ΣΕΜΑΣΚΟ

23 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8434/657θ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Σεμάσκο* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Ν. Α. Σεμάσκο γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 23 τοῦ Μάη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8434 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σεμάσκο (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Λ. Α. ΦΟΤΙΕΒΑ

23 τοῦ Μάη 1922

Στό πρωτ ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8437 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν Φότιεβα (σφραγ. πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

23 τοῦ Μάη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 487ο μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Οὔνσλιχτ* (ἀπό τόν Λένιν). Ἀπόρητο» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 23 τοῦ Μάη 1922.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

27 τοῦ Μάη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8442 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ζηνόβιεφ

(σφραγ. φάκελ.)». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ἀπόδειξη τῆς Σ. Ράβιτς γιά τήν παραλαβή στίς 27 τοῦ Μάη, ὥρα 22 καί 30′ τοῦ πακέτου μέ ἀριθ. 8442 πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

15 τοῦ Ἰούνη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται «τό ἱστορικό τῆς ἀρώστιας» τοῦ Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο ἀναφέρεται ὅτι στίς 15 τοῦ Ἰούνη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπαγόρευσε στήν Μ. Ι. Οὐλιάνοβα γράμμα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

7 τοῦ Αὐγούστου 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται «τό ἱστορικό τῆς ἀρώστιας» τοῦ Β. Ι. Λένιν, στό ὁποῖο ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή ὅτι στίς 7 τοῦ Αὐγούστου 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε γράμμα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν καί ἔδοσε ἐντολή νά τό στείλουν μέ ἀπεσταλμένο.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

15 τοῦ Αὐγούστου 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Λ. Μπ. *Κάμενεφ* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 15 τοῦ Αὐγούστου, ὥρα 12 καί 30′ τή νύχτα.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Π. ΖΟΥΚΟΦ

31 τοῦ Αὐγούστου 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Ἰβάν Πάβλοβιτς *Ζοῦκοφ*, πάροδ. Γκεοργκίεβσκι, 7 (ἀπό τόν Λένιν). Ὑπογραφή στό φάκελλο» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Π. Ζοῦκοφ γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 31 τοῦ Αὐγούστου.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ

2 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 6946/8451 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν *σ. Σβιντέρσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Α. Ι. Σβιντέρσκι γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8451 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σβιντέρσκι (σφραγ. πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

17 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8457 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ

Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν* (ἀπό τόν Λένιν)» καί ἀπόδειξη τοῦ Ι. Β. Στάλιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8457 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΕΦ

21 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8464 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ζηνόβιεφ, σφραγ. φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Β. ΛΟΜΟΝΟΣΟΦ

22 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8466 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Λομονόσοφ σφραγ. φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Α. Ι. ΣΒΙΝΤΕΡΣΚΙ

28 τοῦ Σεπτέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8479 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Σβιντέρσκι (σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται σημείωση τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «Σύντρ. Κάμενεφ! Τηλεφώνησε ἡ Νάντ. Κονστ. καί παρακάλεσε νά μεταδόσει ἀπομέρους τοῦ Βλ. Ἰλ. τά παρακάτω: 1) ὁ Β. Ι. περιμένει ἀπάντηση στό γράμμα του...».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠ. ΜΠ. ΚΡΟΝΙΝ

16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8497 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κρόνιν Μπ. Μπ. γιά τόν Μπεζουγκλόφ».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Ε. ΖΗΝΟΒΙΓΦ

16 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Τό γράμμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό γράμμα τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ τῆς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1922, πού φυλάγεται στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ 8500 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ζηνόβιεφ: Γιά τόν Ροζκόφ (χωρίς ἀντίγραφο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Γ. Α. ΓΙΑΚΟΒΛΕΦ

22 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8511 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Γιάκοβλεφ (σφραγ. φάκελλος)». Ὁ Β. Ι. Λένιν στίς 23 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 μίλησε μέ τόν Γ. Α. Γιάκοβλεφ, τόν Ι. Β. Στάλιν καί τόν Ν. Ι. Μπουχάριν γιά τή δράση τῆς Προλετκούλτ καί τό ἄρθρο τοῦ Γιάκοβλεφ «Ἡ «προλεταριακή κουλτούρα» καί ἡ Προλετκούλτ» πού γράφτηκε γιά τήν «Πράβντα» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 689).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

25 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8515 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν Γκλέμπ Μαξιμιλιάνοβιτς *Κρζιζανόβσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀποδείξεις τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι καί τοῦ γραμματέα του γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη, ὥρα 11 καί 30΄. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8515 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κρζιζανόβσκι (σφραγ. πακέτο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8517 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σέ φάκελ. σφραγισμένο)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8518/824 μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Στάλιν* ἀπό τόν Λένιν» μέ ἀπόδειξη τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ.) Α. Μ. Ναζαρετιάν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη, ὥρα 20 καί 45΄. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8518 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Στάλιν (σέ σφραγ. φάκελ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

28 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8519 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κάμενεφ (γιά τούς ἐπαρ. ἠλεκτρ. σταθμούς)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Μ. ΜΟΛΟΤΟΦ

28 τοῦ Ὀχτώβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 670λ ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Ἀπάντηση τοῦ Μόλοτοφ στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. 28/Χ πρός αὐτόν γιά τόν Γιανουσέφσκο.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

31 τοῦ 'Οχτώβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος πρός τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ ἀριθ. 8530/857δ. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8530 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Γκορμπουνόφ Ν. Π. — Σχετικά μέ τό ζήτημα γιά τόν προϋπολογισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας — (ἄρθρο τοῦ Λουνατσάρσκι γιά τή λαϊκή παιδεία) («Πῶς τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας ἔγινε γυρίνος καί πῶς πρέπει νά τό θεραπεύσουμε»)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

3 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8534 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Σφραγισμένος φάκελλος *πρός τόν Στάλιν*».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

3 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8535 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Κρζιζανόβσκι, σφραγισμένος φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΝΤ. ΤΡΟΤΣΚΙ

3 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος μέ ἀριθ. 8535/875δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Πρός τόν σ. *Τρότσκι* (ἀπό τόν Λένιν)» καί μέ ἀπόδειξη γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος στίς 3 τοῦ Νοέμβρη. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8536 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Τρότσκι σφραγ. φάκελλος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Λ. ΜΠ. ΚΑΜΕΝΕΦ

6 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό γράμμα τοῦ Μ. Κ. Βλαντίμιροφ, πού φυλάγεται στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ, ὑπάρχει ἐπιγραφή τοῦ γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων: «στό ἀρχεῖο. Ἀντίγραφο τοῦ γράμματος αὐτοῦ μέ ἀπόφαση τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει στόν Γκορμπουνόφ· στήν ἀπόφαση ὁ Β. Ι. γράφει νά σταλεῖ αὐτό στόν Κάμενεφ. Ἤδη στάλθηκε».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Μ. ΚΡΖΙΖΑΝΟΒΣΚΙ

8 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8545 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Ὁ σφραγισμένος

φάκελλος πρός τόν Κρζιζανόβσκι» καί ἐπισημείωση: «(στάλθηκε μέσω τῆς γυναίκας του)».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Κ. ΤΣΕΤΚΙΝ

12 τοῦ Νοέμβρη 1922

Τό γράμμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τήν Κ. Τσέτκιν στό γράμμα της, στό ὁποῖο ὑπάρχει ἡ σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «ἀπό τήν Τσέτκιν (στό ἀρχεῖο) 12.XI.1922». Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται φάκελλος γράμματος μέ ἀριθ. 8550/903δ μέ τήν ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «An die Gen. **Zetkin** — πρός τήν σ. Τσέτκιν (ἀπό τόν Λένιν) (von Lenin)» καί μέ ἀπόδειξη τῆς Κ. Τσέτκιν γιά τήν παραλαβή τοῦ γράμματος. Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8550 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τήν Κλάρα Τσέτκιν (σφραγ. φάκελλος)».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ι. Σ. ΟΥΝΣΛΙΧΤ

Ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό ΚΚΑ τοῦ ΙΜΛ φυλάγεται ὑπόμνημα τοῦ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ στό ὄνομα τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 22 τοῦ Νοέμβρη 1922, πού ἀποτελεῖ ἀπάντηση σέ ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΚ. Γ. ΣΟΚΟΛΝΙΚΟΦ

23 τοῦ Νοέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8569 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν σ. Σοκόλνικοφ, πακέτο».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

Ὄχι νωρίτερα ἀπό τίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Ὁ Ν. Μ. Κνιπόβιτς, τόν ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1922 (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 700), ἔγραψε γιά τό γράμμα αὐτό στά ἀπομνημονεύματά του: «Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς, ἄρωστος, βρῆκε τή δυνατότητα τότε ἀκόμη νά γράψει γράμμα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς Κριμαίας γιά νά δοθεῖ κάθε εἴδους συνδρομή στήν ἐπιστημονική μας ἀποστολή» («Πράβντα», ἀρ. φύλ. 20, 25 τοῦ Γενάρη 1925).

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Β. Π. ΙΡΣΜΑΝ

6 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8585, ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν Ἴρσμαν σημειωματάκι στά ἀγγλικά».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ν. Π. ΓΚΟΡΜΠΟΥΝΟΦ

12 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8610 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τόν *Γκορμπουνόφ Ν. Π.* γιά συγκεντροποιημένο λογιστ. στή Δημοκρ.)».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Μ. Ι. ΦΡΟΥΜΚΙΝ ΚΑΙ ΜΠ. Σ. ΣΤΟΜΟΝΙΑΚΟΦ

13 τοῦ Δεκέμβρη 1922

Γιά τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει στόν Λ. Ντ. Τρότσκι στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1922: «Ἐπειδή ἡ προηγούμενη ὁλομέλεια σχετικά μ' αὐτό ψήφισε ἀπόφαση πού εἶναι ὁλότελα ἀντίθετη μέ τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, καί ἐπειδή στό ζήτημα αὐτό δέν πρέπει νά ὑποχωρήσουμε, γι' αὐτό θεωρῶ, ὅπως γράφω καί στό γράμμα μου πρός τόν Φρούμκιν καί τόν Στομονιακόφ, ὅτι σέ περίπτωση ἥττας μας στό ζήτημα αὐτό ἐμεῖς θά πρέπει νά μεταφέρουμε τό ζήτημα στό συνέδριο τοῦ Κόμματος» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 512). Στό πρωτ. ἐξ. ἐγγρ. μέ ἀριθ. 8516 ὑπάρχει ἡ ἐγγραφή: «Πρός τούς Φρούμκιν — Στομονιακόφ. Πρός τόν Τρότσκι. Γιά τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί γιά τό γράμμα τοῦ σ. Τρότσκι σχετικά μέ τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτ. ἐμπορ.».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα αὐτό ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Δικαιοσύνης Ντ. Ι. Κούρσκι στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921 ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν πληροφοριακό δελτίο τοῦ ἀνακριτικοῦ τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης γιά μισό χρόνο τοῦ 1921 σχετικά μέ 18 ὑποθέσεις πού εἶχαν σχέση μέ τή γραφειοκρατία. Οἱ περισσότερες ὑποθέσεις, ἔγραφε ὁ Κούρσκι, ἔληξαν μέ τήν ἐπιβολή πειθαρχικῆς ποινῆς, ἕνα μέρος τους διακόπηκε καί «μόνο σάν ἐξαίρεση μποροῦσαν νά σταλοῦν ὑποθέσεις στό δικαστήριο (στό Ἐπαναστατικό Στρατοδικεῖο ἤ στά λαϊκά δικαστήρια)». Ἀνακοινώνοντας, ἐπίσης, γιά τήν προετοιμασία παραδειγματικῶν δικῶν, ἔγραφε ὅτι μπῆκε τό ζήτημα γιά τήν ἀνανέωση τῆς σύνθεσης τῶν λαϊκῶν δικαστῶν τῆς Μόσχας (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κούρσκι δέν ἱκανοποίησε τόν Λένιν, καί τοῦ ξανάγραψε (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 208). — *1.*

2 *Ἐπιτροπή γιά τό ἀπόθεμα χρυσοῦ* — ἐπιτροπή τοῦ ΣΕΑ γιά τό χρυσό ἀπόθεμα· δημιουργήθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 6 τοῦ Σεπτέμβρη 1921 ἀπό ἐκπροσώπους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. Στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἐνέκρινε τά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ὁρίζονταν: ἡ προκαταρκτική ἐξέταση τῶν αἰτήσεων τῶν ὑπηρεσιῶν καί ἱδρυμάτων γιά τήν χορήγηση χρημάτων σέ χρυσό καί σέ ξένο συνάλλαγμα καί ἡ ὑποβολή στό ΣΕΑ σχεδίων ἀποφάσεων σχετικά μέ τίς αἰτήσεις αὐτές. Ἡ Ἐπιτροπή διαχειριζόταν ἐπίσης τή χορήγηση χρυσοῦ καί ἄλλων πολύτιμων μετάλλων γιά ἐπιστημονικούς καί τεχνικούς σκοπούς.

Ὁ Γ. Β. Λομονόσοφ ἦταν πληρεξούσιος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τίς σιδηροδρομικές παραγγελίες στό ἐξωτερικό καί ἦταν ἐπικεφαλῆς ἐκεῖ τῆς Ρωσικῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς. Ἐνεργοῦσε ἀνεξάρτητα ἀπό τούς ἐμπορικούς καί τούς πληρεξούσιους ἀντιπροσώπους, χωρίς νά συντονίζει μέ αὐτούς τίς συνομιλίες καί πράξεις του. Αὐτό ὁδηγοῦσε σέ παρανοήσεις, δυσκόλευε τή δουλιά καί κατάληγε στό κλείσιμο ἀσύμφορων συμφωνιῶν. Γιά νά βάλει τέρμα στήν κατάσταση αὐτή, τό ΣΛΕ ἐνέκρινε στίς 4 τοῦ Γενάρη 1922 «Ἐντολή πρός τόν σύντροφο Γ. Β. Λομονόσοφ γιά τό χρονικό διάστημα τῆς ἀποστολῆς του στό ἐξωτερικό (συμπληρωματικά στό πληρεξούσιο τῆς 7 τοῦ Ἰούνη 1920...)». Ἀφήνοντας στόν Λομονόσοφ τό δικαίωμα τῆς ἄμεσης ἐπαφῆς μέ ὅλα τά ἱδρύματα τῆς ΣΟΣΔΡ, ἡ ἐντολή καθόριζε ὅτι τίς διαπραγματεύσεις μέ τά ξένα κράτη πρέπει νά τίς διεξάγει

μέσω τῶν πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων, νά τούς ἐνημερώνει γιά τίς προτιθέμενες σοβαρότερες συμφωνίες καί νά «δέχεται τίς ὑποδείξεις τους στόν τομέα τῆς πολιτικῆς γιά καθοδήγηση». Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀπό οἰκονομική ἄποψη εἶχε ὑπαχθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, καί ἀπό τεχνική — στό ΛΕΣ καί ὑποχρεωνόταν νά στέλνει ἔκθεση στά δυό Ἐπιτροπάτα. — *2.*

[3] Γράφτηκε στό σημείωμα τοῦ πληρεξούσιου τοῦ ΣΛΕ γιά τίς ὑποθέσεις τῆς χαρτοβιομηχανίας καί πολυγραφίας Κ. Μ. Σβέντσικοφ, τό ὁποῖο ὁ τελευταῖος ἔδοσε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη 1921 στόν Β. Ι. Λένιν. Ὁ Σβέντσικοφ ζητοῦσε «νά διατεθεῖ εἰδικά χρηματικό κεφάλαιο ἀπό 319 δισεκατομμύρια ρούβλια γιά τό ἐκδοτικό ἔργο (Κρατικό ἐκδοτικό, Γενική διεύθυνση χαρτοβιομηχανίας, Πολυγραφικό τμῆμα καί Κεντρικό πρακτορεῖο τῆς Πανρωσικῆς Κεντρικῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν κυκλοφορία Τύπου)»· «ἡ προκαταβολή ἀπό 60 δισεκατομμύρια ρούβλια νά γίνει ὥς τίς 15 αὐτοῦ τοῦ Νοέμβρη ἀνάλογα μέ τίς αἰτήσεις τοῦ κάθε ἱδρύματος».

Τό ζήτημα, πού μπῆκε ἀπό τόν Σβέντσικοφ, ἐξετάστηκε στίς 9 τοῦ Νοέμβρη ἀπό τήν Εἰδική ἐπιτροπή τῆς Διεύθυνσης προϋπολογισμῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν. Ὑπογραμμίζοντας τήν ἀνεπαρκή τεκμηρίωση τῆς αἴτησης, ἡ ἐπιτροπή ἀνάθεσε στούς ἐκπροσώπους τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν νά ἐλέγξουν καί νά δόσουν τό πόρισμα.

Στίς 9 τοῦ Νοέμβρη ὁ Κ. Μ. Σβέντσικοφ ἀποτάνθηκε ξανά μέ γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σημείωση 33). — *2.*

[4] *Ἡ ἐπιτροπή χρησιμοποίησης ὑλικῶν πόρων* ὀργανώθηκε μέ διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 21 τοῦ Νοέμβρη 1918 στό ΑΣΛΟ. Στά καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ἔμπαιναν: ὁ καθορισμός τοῦ γενικοῦ ὄγκου τῶν ἐμπορευμάτων τῆς Δημοκρατίας τόσο αὐτῶν πού κατασκευάζονται καί παράγονται μέσα στή χώρα, ὅσο καί αὐτῶν πού εἰσάγονται· ἡ ἐξακρίβωση καί ὁ καθορισμός τοῦ μεγέθους τῶν εἰδικῶν ἀποθεμάτων πού προορίζονταν γιά τή βιομηχανική κατανάλωση, γιά διανομή στόν πληθυσμό, γιά ἐξαγωγή καί γιά τή δημιουργία κρατικῶν ἀποθεμάτων· κατάρτιση σχεδίων χρησιμοποίησης τῶν ἐμπορικῶν πόρων τῆς χώρας. Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 17 τοῦ Μάρτη 1921 ἡ Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης ὑπάχθηκε στήν ἁρμοδιότητα τοῦ ΣΕΑ.

Ἡ Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης ὑλικῶν πόρων τοῦ ΣΕΑ ἀποτελοῦσε τήν ἀνώτατη ἱεραρχική βαθμίδα γιά τήν κατανομή τῶν ὑλικῶν πόρων, οἱ ἀποφάσεις της ἔμπαιναν σέ ἰσχύ, ἄν αὐτές δέν ἐφεσιβάλλονταν στό ΣΕΑ σέ τρεῖς μέρες ἀπό τή μέρα τῆς ἀπόφασης τῆς Ἐπιτροπῆς καί δέν ἀκυρώνονταν ἀπό τό ΣΕΑ. Ὅλες οἱ ὑπηρεσίες ἦταν ὑποχρεωμένες νά ὑποβάλλουν γιά ἐξέταση στήν Ἐπιτροπή χρησιμοποίησης τεκμηριωμένους μέ ἀκρίβεια προϋπολογισμούς ὑλικῶν.

Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 87 καί 88. — *2.*

[5] *Ἡ «σύμβαση ἐκχώρησης γιά συγκέντρωση καί ἐμπόριο βυρσοδεψικοῦ ὑλικοῦ ἀπό τόν Π. Μπ. Στέινμπεργκ»* ὑποβλήθηκε ἀπό τό ΑΣΛΟ στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά ἔγκριση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στίς 29 τοῦ Νοέμβρη τό ΣΛΕ ἀνέθεσε στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς Β. Β. Γκόμπαρτ, Α. Μ. Λεζάβα καί Α. Λ. Σέινμαν νά ἐπανεξετάσει τή σύμβαση καί νά συνεχίσει τίς διαπραγματεύσεις μέ τούς συμβαλλόμενους. Στήν ἀπόφαση γιά τό ζήτημα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε τίς παρακάτω προτάσεις σάν ὁδηγίες γιά τήν ἐπιτροπή: «α) τό μέγεθος τῶν δασμῶν (τό σημεῖο σβήστηκε καί στήν ἀπόφαση δέν μπῆκε. — *Ἡ Σύντ.)*·

β) ἐξακρίβωση τῆς πραγματικῆς ποσότητας προμήθειας δερμάτων ὥς τώρα ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου... γ) ἐξακρίβωση τῆς δυνατότητας καί τῆς πιθανότητας ἀνάπτυξης δικῶν μας ἐπιχειρήσεων ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν ἄν διαθέσουμε ἕνα ὁρισμένο χρηματικό ποσό» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 187). Ὕστερα ἀπό ἐπανειλημμένες συζητήσεις τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 10 τοῦ Γενάρη 1922 ἀπόριψε τήν ἐκχώρηση καί ἀνάθεσε σέ είδικά διορισμένη ἐπιτροπή νά ἐπεξεργαστεῖ κανονισμό γιά τήν ὀργάνωση προμήθειας δερμάτων στό ἐσωτερικό τῆς χώρας σέ μετοχική βάση. Στίς 24 τοῦ Γενάρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐπικύρωσε σάν βάση τό σχέδιο καταστατικοῦ τῆς «Μετοχικῆς Ἑταιρίας ἐσωτερικοῦ καί ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου δερμάτων» («Κοζσιριό»), πού ἱδρυτές της ἦταν τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τό ΑΣΛΟ, ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, καί οἱ καπιταλιστές Π. Μπ. Στέϊνμπεργκ καί Β. Ι. Τόμινγκας, καί ἀνάθεσε στήν προηγούμενη ἐπιτροπή μέ τή συμμετοχή τοῦ Ν. Ι. Κούρσκι νά τό θεωρήσει. Στήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό καταστατικό τῆς ἑταιρίας καί ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στούς ἱδρυτές της ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΕΑ.

Βλ. ἐπίσης, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 251, 362-363. — *Σ.*

[6] Πρόκειται γιά τήν παροχή ἐκχώρησης τῆς ἐπεξεργασίας καί ἐξόρυξης μεταλλευμάτων στόν ἄγγλο βιομήχανο καί χρηματιστή Λ. Οὔρκαρτ, πού πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἦταν πρόεδρος τῆς Ρωσο-Ἀσιατικῆς ἑνωμένης ἑταιρίας καί κάτοχος μεγάλων μεταλλουργικῶν ἐπιχειρήσεων στή Ρωσία, (Κιστίμ, Ρίντερ, Ταναλίκ, Ἐκιμπαστούζ). Οἱ διαπραγματεύσεις ἀνάμεσα στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Λ. Μπ. Κράσιν καί τόν Λ. Οὔρκαρτ ἄρχισαν στό Λονδίνο στά μέσα τοῦ Ἰούνη 1921. Ἀπό τόν Αὔγουστο μέ Σεπτέμβρη τοῦ 1921 οἱ διαπραγματεύσεις διεξάγονταν στή Μόσχα. Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἔκφραζε τήν προθυμία νά παραχωρήσει μέ ὁρισμένους ὅρους στόν Οὔρκαρτ ἐκχώρηση στίς ἐπιχειρήσεις, τίς ὁποῖες αὐτός κατεῖχε πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση. Ὁ Λένιν χάραξε τούς βασικούς ὅρους τῆς ἐκχώρησης καί μέ ἐνδιαφέρον παρακολουθοῦσε τήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 186, 287, 453, 466, 469, 483, 484, 485· Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 205, 216-217, 235, 264, καί τόμος 53, ντοκουμέντα 66, 217, 218, 306, 285, 479, 486, 504). Στήν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων εἶχε γίνει ἡ ἐπεξεργασία σχεδίου συμφωνίας ἐκχώρησης. Ὅμως τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1921 ὁ Οὔρκαρτ διέκοψε τίς διαπραγματεύσεις καί πῆρε μέρος στήν ἀντισοβιετική ἐκστρατεία, ὑπολογίζοντας νά πετύχει ἀπό τή Σοβιετική κυβέρνηση σοβαρές παραχωρήσεις μέ τή βοήθεια τῆς πίεσης καί τοῦ ἐκβιασμοῦ.

Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας συγκρότησε ἐπιτροπή μέ τήν προεδρία τοῦ Ι. Κ. Μιχάηλοφ γιά τή μελέτη τῶν ἐπιχειρήσεων πού προβλέπονταν νά δοθοῦν σέ ἐκχώρηση στόν Οὔρκαρτ, γιά νά λυθεῖ τελικά τό ζήτημα, ἄν πρέπει νά χορηγηθεῖ ἡ ἐκχώρηση στόν Οὔρκαρτ. — *Σ.*

[7] Τό σημείωμα γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν ἐπικείμενη συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921 τῆς εἰσήγησης τοῦ μέλους τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ Α. Μπ. Χαλάτοφ γιά τή βελτίωση τῆς ζωῆς τῶν ἐπιστημόνων. Τό ΣΛΕ, ἀφοῦ

πῆρε ὑπόψη καί ἐπικύρωσε τήν εἰσήγηση τοῦ Χαλάτοφ σάν προκαταρκτική, διόρισε μόνιμη ἐπιτροπή ἀπό τούς Μ. Ν. Ποκρόβσκι, Γ. Ι. Γκίντιν, Α.Α. Νοβίτσκι, Α. Μπ. Χαλάτοφ, Ν. Α. Σεμάσκο καί Β. Π. Βολγκίν γιά τήν ὁλόπλευρη μελέτη καί βελτίωση τῆς ζωῆς τῶν ἐπιστημόνων. Στήν ἐπιτροπή ἀνατέθηκε «νά συζητήσει τό ζήτημα γιά τόν τρόπο βράβευσης τῶν πιό ἀναγκαίων γιά τή Δημοκρατία ἐπιστημόνων στόν τομέα τῆς ἐπιστήμης» καί νά ὑποβάλλει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν ἀνάλογη πρόταση (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *5.*

8 Αὐτό καί τό ἑπόμενο σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν συνδέονταν μέ τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν μέ τήν ἀμερικανική οἰκοδομική ἑταιρία «Φαουντέϊσν κόμπανι», ἡ ὁποία πρότεινε νά ἀναλάβει τήν οἰκοδόμηση ἐργοστασίου παραφίνης καί τοῦ ἀγωγοῦ πετρελαίου Γκρόζνι — Μαύρη Θάλασσα μέ τόν ὅρο οἱ ἔρευνες νά διεξαχθοῦν ἀπό μηχανικούς τῆς ἑταιρίας αὐτῆς. Στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε ἀπόφαση νά ψηφίσει κονδύλιο 100 χιλ. δολλαρίων γιά τήν πληρωμή τῶν ἐρευνῶν τῆς «Φαουντέϊσν κόμπανι» μέ τόν ὅρο τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτές σοβιετικῶν ἐπιστημόνων καί εἰδικῶν, καθώς καί τῆς ὑποβολῆς στά σοβιετικά ὄργανα ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἐρευνῶν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 190).

Τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν Π. Π. Γκορμπουνόφ γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τό Λονδίνο τῆς 1 τοῦ Γενάρη 1921, στό ὁποῖο παραπονοῦνταν γιά τήν καθυστέρηση τῆς χορήγησης τῶν ἀπαραίτητων χρηματικῶν ποσῶν στήν ἀρχή τῶν διαπραγματεύσεων μέ τήν ἀμερικανική φίρμα «Φαουντέισν κόμπανι». Προβαλλόταν σάν ἐπιχείρημα ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση δῆθεν ἀρνήθηκε στόν Λ. Οὔρκαρτ τή χορήγηση ἐκχώρησης, ὁ Κράσιν ἔγραφε γιά «χαντάκωμα» τῆς πολιτικῆς ἐκχωρήσεων ἀπό τά σοβιετικά ὄργανα κτλ. — *5.*

9 Τό σημείωμα γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ συνοδευτικοῦ γράμματος τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς Ι. Σ. Οὔνσλιχτ, πού ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τά ἐπεξεργασμένα μέ ἐντολή του ντοκουμέντα: «Οἱ βασικές ἀρχές καί ἀπόψεις γιά τήν περιφρούρηση τῶν οἰκονομικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν συμφερόντων τῆς Δημοκρατίας σέ σύνδεση μέ τό ζήτημα τῆς πάλης ἐνάντια στό λαθρεμπόριο» καί «Σύντομο σημείωμα — ἀναφορά γιά τήν πάλη ἐνάντια στό λαθρεμπόριο».

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 25. — *6.*

10 Γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, τό ὁποῖο πληροφοροῦσε ὅτι ἡ ἀγγλική ἐπιτροπή βοήθειας στούς πεινασμένους σκόπευε νά στείλει ἐμπορεύματα στήν Οὐκρανία καί σέ ἄλλα μέρη γιά ἀνταλλαγή μέ σιτηρά μέ σκοπό τά σιτηρά, πού θά συγκεντρωθοῦν, νά σταλοῦν στίς περιοχές πού λιμοκτονοῦν. Ὁ Τσιτσέριν πρότεινε νά ἀπορριφθεῖ τό σχέδιο αὐτό, θεωρώντας ὅτι οἱ ἄγγλοι θά στείλουν παλιά ἐμπορεύματα καί ὅτι ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἐπίθεσης ληστῶν κατά τῶν ἄγγλων ἐμποροϋπαλλήλων. — *6.*

11 Οἱ ἀριθμοί παρουσιάζουν τόν ὑπολογισμό σπόρου, πού ἀπαιτεῖται γιά τήν ἀνοιξιάτικη σπορά τῶν χωραφιῶν τῶν κυβερνείων πού λιμοκτονοῦν, τήν ἄνοιξη τοῦ 1922. 33 ἑκατομμύρια πούτια εἶναι ἡ ἀπαιτούμενη ποσότητα

σπόρου. 'Από αὐτά τά 15 ἑκατομμύρια πούτια τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Γεωργίας ἔπρεπε νά τά πάρει ἀπό τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Επισιτισμοῦ· γιά τήν προμήθεια τῶν μισῶν ἀπό τά 18 ἑκατομμύρια πούτια πού ἔλειπαν, δηλαδή 9 ἑκατομμύρια πούτια, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν 'Επιτρόπων διέθεσε χρυσό· τά ὑπόλοιπα 9 ἑκατομμύρια πούτια τό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Επισιτισμοῦ ἦταν ὑποχρεωμένο νά τά δόσει ἀπό τίς προμήθειες πάνω ἀπό τό πλάνο. — *6.*

12 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν πληροφορία τοῦ βοηθοῦ τοῦ διευθυντῆ τῶν 'Εσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΕΑ γιά τά οἰκονομικά ζητήματα Β. Α. Σμολιανίνοφ στόν Β. Ι. Λένιν, ὅτι πολλά οἰκονομικά συμβούλια κυβερνείων καί ἄλλα τοπικά ὄργανα παραπονοῦνται ὅτι δέν παίρνουν τίς ἐκδόσεις τοῦ Κέντρου. — *7.*

13 Πρόκειται γιά τό σημείωμα «Ἡ ἀναγέννηση τοῦ Ντονμπάς», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Βσεροσίσκαγια Κοτσεγκάρκα» τῆς 1 τοῦ Νοέμβρη 1921. Στό σημείωμα αὐτό ἀναφερόταν ὅτι ἄρχισε ἡ ἀνόρθωση τῶν ἐργοστασίων στήν Κονσταντίνοβκα. — *7.*

14 Τό ζήτημα παραγωγῆς ἀρότρων μέ κινητήρα συστήματος Φάουλερ ἐπανειλημμένα ἐξετάστηκε στό Συμβούλιο 'Εργασίας καί Ἄμυνας. Τό συμβούλιο τοῦ τμήματος μετάλλου τοῦ ΑΣΛΟ, στό ὁποῖο τό Μάη τοῦ 1920 εἶχε ἀνατεθεῖ ἡ ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς τῶν ἀρότρων αὐτῶν, κατάρτισε τό παραγωγικό πλάνο χωρίς προκαταβολικό ὑπολογισμό τῶν πόρων μετάλλου καί καυσίμων πού ὑπῆρχαν. Ἡ ἔκτακτη τριάδα μέ ἐπικεφαλῆς τόν μηχανικό Μ. Ι. Οὔνφοξ, πού δημιουργήθηκε γιά τή συνένωση ὅλης τῆς ὑπόθεσης τῆς παραγωγῆς ἀρότρων, περιορίστηκε στήν παρουσίαση ἐκθέσεων καί στήν ἀλληλογραφία μέ τίς ὑπηρεσίες, δέν κατατόπισε τό ΣΛΕ καί τό ΣΕΑ γιά τήν πραγματική κατάσταση μέ τήν παραγωγή ἀρότρων. Στίς 21 τοῦ 'Οχτώβρη 1921 τό Συμβούλιο 'Εργασίας καί Ἄμυνας πῆρε ἀπόφαση σχετικά μέ τά ἄροτρα Φάουλερ, πού τό σχέδιο της εἶχε γραφτεῖ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 183). Μέ τήν ἀπόφαση αὐτή τό ΣΛΕ ἀνάθεσε τήν εὐθύνη γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης σχετικά μέ τά ἄροτρα Φάουλερ στόν διευθυντή τοῦ τμήματος μετάλλου τοῦ ΑΣΛΟ Λ. Κ. Μάρτενς, προτείνοντάς του σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας νά καταστρώσει σχέδιο ὀργάνωσης τῶν ἐργασιῶν καί νά πάρει συγκεκριμένα μέτρα, στό δέ Λαϊκό 'Επιτροπάτο Δικαιοσύνης ἔδοσε ἐντολή στό ἴδιο χρονικό ὅριο νά ἐξετάσει τήν κωλυσιεργία καί τήν τσαπατσουλιά πού παρουσιάστηκαν στήν ὑπόθεση αὐτή καί νά ὑποβάλει ἔκθεση στό ΣΛΕ.

Στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1921 στή συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ συζητήθηκε ἡ εἰσήγηση γιά τό σχέδιο ὀργάνωσης τῶν ἐργασιῶν γιά τήν παραγωγή ἀρότρων μέ κινητήρα Φάουλερ, καθώς ἐπίσης καί ἡ ἔκθεση τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Δικαιοσύνης γιά τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐξέτασης τῆς κωλυσιεργίας καί τῆς τσαπατσουλιᾶς στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ γιά τήν παραγωγή ἀρότρων μέ κινητήρα. Τό Συμβούλιο 'Εργασίας καί Ἄμυνας ἀποφάσισε νά σταματήσει τήν παραγωγή ἀρότρων μέ κινητήρα καί ἀνάθεσε στό τμῆμα μετάλλου τοῦ ΑΣΛΟ νά ὑπολογίσει, ποιό μέρος τῆς δουλιᾶς εἶναι λογικό νά τελειώσει, παίρνοντας ὑπόψη τίς δαπάνες πού ἤδη ἔγιναν. Τό ΣΕΑ ἐνέκρινε ἐπίσης τό πόρισμα τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου Δικαιοσύνης γιά τήν ἐνοχή τοῦ τμήματος μετάλλου, τῆς ἔκτακτης τριάδας, τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν προμήθεια ἐργατικῆς δύναμης καί τοῦ Λαϊκοῦ 'Επιτροπάτου 'Εξωτερικοῦ 'Εμπορίου γιά τή μή ἐκπλήρωση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ σχετικά μέ τήν παραγωγή ἀρότρων Φάου-

λερ μέ κινητήρα καί πρότεινε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά ἐξαριβώσει τήν προσωπική εὐθύνη τῶν προσώπων, πού παραπέμπονται στό δικαστήριο.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 134 καί 155. — *8.*

[15] Τό σημείωμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Ντ. Μπ. Ριαζάνοφ — διευθυντῆ τοῦ Ἰνστιτούτου Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, στό ὁποῖο τοῦ ανακοίνωνε γιά τά ἀποτελέσματα τοῦ ταξιδιοῦ του στό ἐξωτερικό γιά τήν απόκτηση δημοσιευμένων ἔργων καί χειρογράφων τοῦ Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Μαζί μέ τό γράμμα ὁ Ντ. Μπ. Ριαζάνοφ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν καί φωτοαντίτυπο τῶν «Θέσεων γιά τόν Φόυερμπαχ» (Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμος 3, σελ. 1-4) καί τό δοκίμιο τοῦ τρίτου τόμου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Φ. Λασσάλ. — *9.*

[16] Πρόκειται γιά τήν πρόταση τοῦ Ντ. Μπ. Ριαζάνοφ νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή γιά τή μελέτη τῶν ζητημάτων πού συνδέονται μέ τή δουλιά τοῦ Ἰνστιτούτου Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, καθώς καί μέ τήν ἐκδοτική δραστηριότητα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. — *9.*

[17] Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε στό πρωτόκολλο τῆς συνεδρίασης τῆς ἐπιτροπῆς τῆς 2 τοῦ Γενάρη 1922 σχετικά μέ τή σειρά ἐξέτασης τῶν ἐκχωρήσεων.

Ἀφοῦ ἄκουσε τήν ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921 ἀποφάσισε νά στείλει τά ντοκουμέντα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό ΣΛΕ, ἀφοῦ ἐξέτασε τό ζήτημα σέ ειδική ἐπιτροπή, ψήφισε μέ μερικές τροποποιήσεις τίς προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή σειρά ἐξέτασης τῶν ἐκχωρήσεων. — *9.*

[18] Τό σημείωμα γράφτηκε στίς «Θέσεις γιά τήν εἰσήγηση σχετικά μέ τήν αναδιοργάνωση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν» πού συντάχθηκαν ἀπό τόν διευθυντή τῆς σιδηροδρομικῆς περιφέρειας Καυκάσου Σ. Ντ. Μάρκοφ. Ξεκινώντας ἀπό τή θετική πείρα τῆς δουλιᾶς τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Βλαντικαυκάς, ὁ Μάρκοφ πρότεινε νά δουλεύουν οἱ μεταφορές στή βάση τῆς οἰκονομικο-ἐμπορικῆς ἀρχῆς.

Στίς 16 τοῦ Γενάρη 1922 τό ΣΛΕ ψήφισε τήν ἀπόφαση «Γιά τήν ἐφαρμογή στίς μεταφορές τῶν ἀρχῶν τῆς οἰκονομικῆς ἰδιοσυντήρησης» (δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» τῆς 18 τοῦ Γενάρη 1922). — *10.*

[19] Τό ζήτημα τῆς βράβευσης τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου Μπριάνσκ γιά τήν ἐπιτυχή παραγωγή ἠλεκτραρότρων ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 25 τοῦ Νοέμβρη 1921. Τό ΣΕΑ ἀποφάσισε νά στείλει τήν ὑπόθεση στήν ΚΕ τῆς Ἕνωσης ἐργατῶν μετάλλου γιά πόρισμα. Λόγω τοῦ ὅτι τό ἐργοστάσιο τοῦ Μπριάνσκ ἀντί γιά 20 ἠλεκτράροτρα, πού πρόβλεπε τό σχέδιο ὥς τήν 1η τοῦ Νοέμβρη, κατασκεύασε μόνο 8, ἡ ΚΕ τῆς Ἕνωσης μετάλλου θεώρησε σκόπιμο νά μή δοθεῖ βράβευση, ὑποδείχνοντας ὅτι οἱ ἐργάτες, πού διακρίθηκαν ἰδιαίτερα, μποροῦν νά βραβευτοῦν ἀπό τά ποσά πού χορηγήθηκαν γιά τήν κατασκευή ἠλεκτραρότρων. Στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀφοῦ

γνωρίστηκε μέ τό πόρισμα τῆς ΚΕ τῆς Ἕνωσης ἐργατῶν μετάλλου, ἀποφάσισε νά συμφωνήσει μ' αὐτήν. — *11.*

20 Πρόκειται γιά τόν Λ. Σ. Ρίβλιν, τόν ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν σύστησε νά χρησιμοποιηθεῖ γιά δουλιά σέ ἱδρύματα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό ἐξωτερικό. — *11.*

21 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τά ἀποσπάσματα ἀπό τό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Α. Μ. Λεζάβα τῆς 28 τοῦ Ὀχτώβρη καί τά τηλεγραφήματα τοῦ Λεζάβα ἀπό τό Βερολίνο καί τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τό Λονδίνο τῆς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921, πού στάλθηκαν στίς 10 τοῦ Νοέμβρη 1921 στόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Ι. Ι. Ράντσενκο. Ὁ Λεζάβα γνωστοποιοῦσε ὅτι περιμένει βίζα γιά τήν ἀναχώρηση στήν Ἀγγλία καί παρακαλοῦσε «νά μήν ἐπιλυθοῦν γενικά ζητήματα ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου» μέχρι τήν ἐπιστροφή του στή Μόσχα. Ὁ δέ Κράσιν πρότεινε στόν Ράντσενκο νά ὑποβάλει ἐπίσημη διαμαρτυρία στό ΣΛΕ καί στό Πολιτικό Γραφεῖο κατά τῆς χορήγησης ἄδειας στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν νά διεξάγει ἀνεξάρτητες ἐμπορικές πράξεις στό ἐξωτερικό. Ἄν τό Πολιτικό Γραφεῖο, ἔγραφε ὁ Κράσιν, σκέφτεται νά καταργήσει τό μονοπώλιο ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, τότε ἄς «διορίσει ἀμέσως νέο Λαϊκό ἐπίτροπο καί νέο Συμβούλιο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου». Ὁ Ράντσενκο πληροφοροῦσε τόν Λένιν γιά τή συνομιλία του μέ τόν πρόεδρο τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν Λ. Μ. Χιντσούκ καί ἔστειλε γράμμα τοῦ Χιντσούκ πρός τόν Λένιν. Ὁ Χιντσούκ συμφώνησε νά ἀναβληθεῖ τό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν στό ἐξωτερικό ἐμπόριο γιά μιά ἑβδομάδα, ἀλλά παρακαλοῦσε τόν Λένιν νά μήν παρατείνει τή λύση του, γιατί θά «ἐπιδράσει ἐπιζήμια στήν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων μας».

Στίς 14 τοῦ Νοέμβρη ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀφοῦ διάβασε τήν πληροφορία τοῦ Κράσιν καί τοῦ Λεζάβα γιά τό χρόνο τοῦ ταξιδιοῦ τοῦ Λεζάβα, ἔκανε τήν παρακάτω ἐπισημείωση στό γράμμα τοῦ Ράντσενκο: «ὁ Λεζάβα στίς 10/ΧΙ ἀναχώρησε ἀπό τό Βερολίνο στό Λονδίνο. Στή Μόσχα θά εἶναι στίς 20/ΧΙ. 14/ΧΙ. *Λένιν*». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *11.*

22 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ ὅτι ἔχει δικαίωμα ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν νά ἀγοράζει ἐμπορεύματα ἀπό τό ἐξωτερικό πού πάρθηκε στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1921. Ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικιοῦ Ἐμπορίου καί στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν γιά τό ζήτημα αὐτό ἔγινε μετά τήν ἐπιστροφή τοῦ Λεζάβα ἀπό τό Λονδίνο. Στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921 αὐτή ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΕΑ. — *11.*

23 Τό ζήτημα τῆς πάλης κατά τοῦ λαθρεμπορίου ἐξετάστηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1921 σέ μερικές συνεδριάσεις τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Στίς 21 τοῦ Νοέμβρη τό ΣΛΕ ἐνέκρινε τό σχέδιο διατάγματος «Γιά τή βράβευση αὐτῶν πού συλλαμβάνουν λαθρεμπόρους» (τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ»). Στίς 23 τοῦ Νοέμβρη τό Μικρό ΣΛΕ συζήτησε τά ἐπεξεργασμένα μέτρα γιά τόν ἀγώνα κατά τοῦ λαθρεμπορίου, καί στίς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921, παίρνοντας

σάν βάση τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ γιά τήν πάλη κατά τοῦ λαθρεμπορίου, πού ὑπόβαλε ἡ Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή, ἀνάθεσε στήν ἐπιτροπή σέ πενθήμερη προθεσμία «νά ξαναεπεξεργαστεῖ συμπληρωματικά τό σχέδιο καί νά ἐπεξεργαστεῖ κανονισμό γιά τά ὄργανα πάλης ἐνάντια στό λαθρεμπόριο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Τό σχέδιο πού προτάθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη ἐγκρίθηκε μέ τροποποιήσεις πού ἔκανε τό Μικρό ΣΛΕ (ἡ ἀπόφαση δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», 29 τοῦ Δεκέμβρη 1921). — *12.*

[24] Πρόκειται γιά τό ἄρθρο «Ἡ σημασία τοῦ χρυσοῦ τώρα καί ὕστερα ἀπό τήν πλήρη νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 221-229). Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. — *12.*

[25] Τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ἡ σημασία τοῦ χρυσοῦ τώρα καί ὕστερα ἀπό τήν πλήρη νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ» δημοσιεύτηκε στίς ἀρχές τοῦ 1922 σέ 5 χιλιάδες ἀντίτυπα. — *13.*

[26] Τό ντοκουμέντο γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, στό ὁποῖο γνωστοποιοῦσε ὅτι ὁ πρώην διευθυντής τῆς Ὑπηρεσίας ἔκδοσης κρατικῶν ἐνσήμων καί χαρτοσήμων (Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος) Μ. Κ. Λέμκε, ἐπιβλέποντας τή δουλιά τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος, ἔβγαλε τό συμπέρασμα ὅτι ἐκεῖ πραγματοποιεῖται λεπτή μορφή σαμποτάζ, ὅτι «τόν τωρινό διευθυντή» — Τ. Τ. Ἐνουκίτζε καί «τόν ειδικό του τούς ἐξαπατοῦν». Ὁ Λέμκε πρότεινε νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή τοῦ ΣΕΑ γιά ἔλεγχο. — *13.*

[27] Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν μπῆκε ὁλόκληρη στήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τό ζήτημα τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος τῆς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921. Τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ σχημάτισε ἐπιτροπή ἀπό τούς Μ. Π. Τόμσκι, Τ. Τ. Ἐνουκίτζε καί Μ. Κ. Λέμκε γιά τόν ἔλεγχο τῆς ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς στήν Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος ἀπό τήν τεχνική, διοικητική καί οἰκονομική πλευρά.

Ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τή δραστηριότητα τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος καί τή δουλιά στίς φάμπρικές της, ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἐκθέσεις τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Ν. Ν. Κρεστίνσκι, τοῦ διευθυντῆ τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος Τ. Τ. Ἐνουκίτζε κ.ἄ., ἡ ἐπιτροπή κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι ἡ καθυστέρηση στήν ἔκδοση χαρτονομίσματος γινόταν ὄχι ἀπό ὑπαιτιότητα τῆς Κρατικῆς ὑπηρεσίας ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος. Ἡ ἐπιτροπή σημείωσε ὅτι ἡ Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος εἶναι ὁλότελα ἱκανή νά ἀνταπεξέλθει στά καθήκοντα τοῦ κράτους. Ἀργότερα ὁ Μ. Κ. Λέμκε ἔγραψε στήν ἐπιτροπή ὅτι ἡ αἴτησή του ἦταν ἀποτέλεσμα παραπλανήσεων.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο, ἀφοῦ συζήτησε στίς 5 τοῦ Γενάρη 1922 τό πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς σχετικά μέ τήν Κρατική ὑπηρεσία ἐνσήμων καί χαρτονομίσματος, συμφώνησε μέ τά συμπεράσματά της. — *13.*

[28] Πρόκειται γιά τό ὑπόμνημα τοῦ Ι. Ν. Τσεμποταριόφ, πού ἦταν πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Διεύθυνσης τῶν κρατικῶν

ταμιευτηρίων, πρός τόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ τῆς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ὁ Τσεμποταριόφ τεκμηρίωνε τήν ἀνάγκη ἀποκατάστασης τῆς δράσης τῶν κρατικῶν ταμιευτηρίων μέ σκοπό τή συγκέντρωση τῶν χρημάτων πού βρίσκονται στά χέρια τοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπογραμμίζοντας ὅτι τά ταμιευτήρια εἶχαν κατακτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ Τσεμποταριόφ ἔκφραζε τίς δικές του σκέψεις σχετικά μέ τήν ὀργάνωση καί τή δουλιά τους.

Τά ταμιευτήρια ἱδρύθηκαν μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1922 (δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» τῆς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1922). — *14.*

29 *«Σμένα Βέχ»* («Ἀλλαγή προσανατολισμοῦ») — ἑβδομαδιαῖο περιοδικό· ἔβγαινε στό Παρίσι ἀπό μιά ὁμάδα διανοουμένων τῶν λευκοφρουριτῶν φυγάδων ἀπό τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1921 μέχρι τό Μάρτη τοῦ 1922. Ἡ ἴδια αὐτή ὁμάδα τόν Ἰούλη τοῦ 1921 ἔβγαλε στήν Πράγα τή συλλογή «Σμένα Βέχ». Γύρω ἀπό τή συλλογή καί τό περιοδικό δημιουργήθηκε ἕνα ρεῦμα πού πῆρε τό ὄνομα σμενοβεχοβισμός. Ἀφοῦ πείστηκαν ὅτι ἡ ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας μέ ἐξωτερική στρατιωτική ἐπέμβαση δέν ἔχει καμιά ἐλπίδα, οἱ σμενοβεχοβικοί τάχθηκαν ὑπέρ τῆς συνεργασίας μέ τή Σοβιετική ἐξουσία, ὑπολογίζοντας σέ μιά ἀστική μεταμόρφωση τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους. Ἕνα μέρος τῶν σμενοβεχοβικῶν ἤθελε τίμια νά συμβάλει στήν οἰκονομική ἀναγέννηση τῆς Ρωσίας. — *14.*

30 *Οἰκονομικές συσκέψεις περιοχῶν* ἤ συμβούλια (ἐκόσο) — τοπικά ὄργανα τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας, πού δημιουργήθηκαν στίς ἀρχές τοῦ 1921 σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ VIII Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ (Δεκέμβρης τοῦ 1920) «Γιά τά τοπικά ὄργανα οἰκονομικῆς διεύθυνσης». Πιό ἀναλυτικά γι' αὐτό βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος. Σημείωση 83. — *15.*

31 Οἱ προθεσμίες ὑποβολῆς ἐκθέσεων εἶχαν καθοριστεῖ μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 30 τοῦ Ἰούνη 1921 «Γιά τίς τοπικές οἰκονομικές συσκέψεις, γιά τόν ἀπολογισμό τους καί τήν καθοδήγησή τους ἀπό τήν Ἐντολή τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ», πού τό σχέδιο της γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 43ος, σελ. 264-265). «Ἀμέσως μετά τό τηλεγράφημα τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς — θυμᾶται ἀργότερα ὁ Β. Α. Σμολιανίνοφ — οἱ ἐκθέσεις ἄρχισαν νά καταφθάνουν στή Διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων». Στίς ἐκθέσεις τῶν οἰκονομικῶν συσκέψεων ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπόδιδε σπουδαία σημασία, γιατί αὐτές ἔδιναν ὑλικό, πού φώτιζε τήν πρώτη πείρα ἀξιοποίησης τῆς δουλιᾶς στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς, καί ἐπέτρεπαν νά ἐλεγχθεῖ ἡ ὀρθότητα τῆς νομοθεσίας στόν τομέα αὐτό, νά διορθωθεῖ καί νά συμπληρωθεῖ («Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν» μ. 3. Μόσχα, 1961, σελ. 366). — *15.*

32 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ μέλους τῆς Βασικῆς ἐπιτροπῆς μεταφορῶν (ΒΕΜ) στό ΣΛΕ, τοῦ μηχανικοῦ Γ. Μ. Σατουνόβσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά τή δουλιά τῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ Σατουνόβσκι πρότεινε νά καθοριστεῖ νέος τρόπος διορισμοῦ τῶν μελῶν τῆς ΒΕΜ: «ἀτομικός καί ἄμεσα κατ' ἐπιλογή τοῦ ΣΕΑ»· τέτιος τρόπος διορισμοῦ, κατά τή γνώμη του, θά ἔκανε τή ΒΕΜ νά μή συνδέεται μέ τά συμφέροντα τῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἡ *ΒΕΜ* δημιουργήθηκε στίς 28 τοῦ Μάη 1922. Στά καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς ἔμπαινε νά παρακολουθεῖ τήν πορεία τῆς δουλιᾶς γιά τήν ἀνόρθωση

τῶν μεταφορῶν, τήν παραπέρα ἀνάπτυξη καί τελειοποίησή τους, καθώς ἐπίσης νά συντονίζει τή δουλιά τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν στόν τομέα τῶν μεταφορῶν (ὄγκος μεταφορῶν, ἀνάγκες σέ τροχαῖο ὑλικό, ἀνταλλακτικά κτλ.).

Τό σημείωμα ὁ Λένιν τό ἔγραψε στά περιθώρια τοῦ γράμματος τοῦ Σατουνόβσκι, στό ὁποῖο ὑπογράμμισε μέ δυό γραμμές τήν ἀρχή τῆς πρώτης φράσης: «Δήλωση τοῦ σ. Φομίν γιά τίς μόνιμες φαγωμάρες στή ΒΕΜ...», καί πάνω σημείωσε: «NB».

Τό γράμμα τοῦ Σατουνόβσκι ὁ διευθυντής Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ Ν. Π. Γκορμπουνόφ τό ἀπηύθυνε στόν πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Κρατικοῦ Σχεδίου Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, ἀφοῦ σημείωσε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Γκ. Μ., παρακαλῶ σήμερα κιόλας νά τό ἐπιστρέψετε μέ τή γνώμη Σας».

Τήν ἴδια μέρα ὁ Κρζιζανόβσκι ἀπάντησε στόν Γκορμπουνόφ: «Στήν Ἐπιτροπή Κρατικοῦ Σχεδίου καταλήξαμε στό συμπέρασμα, ὅτι οἱ ὑπηρεσιακοί ἀντιπρόσωποι στίς πρωτοβάθμιες ὀργανώσεις κρατικοῦ σχεδίου στίς περισσότερες περιπτώσεις εἶναι ἐπιβλαβεῖς... Δουλεύουμε γιά τήν ἀναθεώρηση τῶν διατάξεων ὅλων τῶν πρωτοβάθμιων ὀργάνων κρατικοῦ σχεδίου καί πολύ γρήγορα θά τελειώσουμε. Τότε θά κάνω συγκεκριμένες προτάσεις» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *16*

33 Τό σημείωμα γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Κ. Μ. Σβέντσικοφ, τῆς 9 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ἀνακοινώνοντας στόν Β. Ι. Λένιν στοιχεῖα γιά τήν παραγωγή χαρτιοῦ στά 1917-1921, ὁ Σβέντσικοφ ἔγραφε γιά τίς ἀναγκαῖες ἐπιχορηγήσεις χρυσοῦ καί σοβιετικῶν χρημάτων γιά τήν ἄνοδο τῆς βιομηχανίας χαρτιοῦ (τίς ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό κείμενο καί στά περιθώρια τοῦ γράμματος τοῦ Σβέντσικοφ βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 49-50).

Στό ὑπόμνημα τῆς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Α. Ο. Ἄλσκι ἀνακοίνωνε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἡ Εἰδική ἐπιτροπή τῆς διεύθυνσης προϋπολογισμῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν στή συνεδρίαση τῆς 12 τοῦ Νοέμβρη θεώρησε ἐφικτό νά καθοριστεῖ ἀπαραίτητο γιά τό ἐκδοτικό ἔργο ὥς τό τέλος τοῦ 1921 τό ποσό τῶν 66 δισεκατομμυρίων 872 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν γιά τίς ἀνάγκες ἑνός διμήνου. Ἀντίστοιχο σχέδιο ἀπόφασης τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν ὑπόβαλε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό Μικρό ΣΛΕ ἐξέτασε τό ζήτημα αὐτό καί πρότεινε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν νά χορηγήσει γιά τήν ὑποστήριξη τοῦ ἐκδοτικοῦ ἔργου μέχρι τέλους τοῦ χρόνου τό ποσό τῶν 65 δισεκατομμυρίων 936 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν.

Στό ὑπόμνημα τοῦ Ἄλσκι ὁ Λένιν ἔγραψε: *«Πρός τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ.* Γιά τή *Γενική Διεύθυνση Βιομηχανίας χαρτιοῦ:* γιά ἐνημέρωση καί ἐπιτάχυνση. 19/XI, *Λένιν».* (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 50).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 3 καί 65. — *16.*

34 Τό δημοσιευμένο ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο ἀντίγραφο τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδρίασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921. Τό Πολιτικό Γραφεῖο, ἀφοῦ ἄκουσε τήν ἀνακοίνωση τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ Π. Α. Μπογκντάνοφ γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τούς ἀναδόχους ἐκχώρησης τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ, ἀποφάσισε

νά ἀναβάλει τό ζήτημα καί ἀνάθεσε στόν εἰσηγητή νά στείλει τό ὑλικό σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Ἡ ἐκχώρηση δέν συμφωνήθηκε. Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 360, 361, 365 καί 408. — *16*.

35 Στό γράμμα τῆς 11 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά παραμείνει σ' αὐτόν ἡ ἐπίβλεψη τῆς πορείας τῆς ἀνάκρισης Μεζκόμ (Διϋπηρεσιακή ἐπιτροπή γιά τήν ἐκκαθάριση τῆς ξένης περιουσίας τοῦ εἰδικοῦ τμήματος τῆς Διεύθυνσης διανομῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ) πού μιά σειρά συνεργάτες της κατηγοροῦνταν γιά καταχρήσεις.

Στό γράμμα τοῦ Οὔνσλιχτ ὁ Λένιν ἔγραψε: «Ἀπόρρητο. Γιά γνωμάτευση στόν σ. Κούρσκι. 11/XI. *Λένιν*». (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *17*.

36 Τό σημείωμα γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἰνδοῦ κομμουνιστῆ Ἀμπάνι Μουκέρτζη, ὁ ὁποῖος ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τό ἄρθρο του σχετικά μέ τήν ἐξέγερση τοῦ Μαλόμπαρ στήν Ἰνδία τό 1921. — *17*.

37 Ὁ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ παρακάλεσε τόν Β. Ι. Λένιν νά δημοσιεύσει ἄρθρο ἤ γράμμα κατά τῶν ἰταλῶν ρεφορμιστῶν καί τῆς διπρόσωπης συμπεριφορᾶς τοῦ Σερράτι, θεωρώντας ὅτι αὐτό θά εἶχε μεγάλη σημασία.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 177. — *17*.

38 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ Α. Β. Λουνατσάρσκι, τήν ὁποία ἔγραψε τότε μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 518). Ἡ μπροσούρα εἶχε ἐκδοθεῖ στήν Πετρούπολη τό 1922 μέ τόν τίτλο «Γκρ. Γκιατσίντ Σερράτι, ἤ ἐπαναστατικό - ὀπορτουνιστικό ἀμφίβιο». — *18*.

39 Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Β. Ι. Σαμάριν διορίστηκε εἰδικός πληρεξούσιος γιά νά σταλεῖ στήν Κριμαία μέ σκοπό τό σταμάτημα τῆς κλοπῆς τοῦ κρασιοῦ καί τή ρύθμιση τῆς σωστῆς καταγραφῆς του.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 294 καί 431. — *18*.

40 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Παιδείας Α. Β. Λουνατσάρσκι, στό ὁποῖο αὐτός ἔκανε γνωστό ὅτι ὁ ἀκαδημαϊκός Ι. Π. Πάβλοφ, παραιτήθηκε ἀπό τό ταξίδι στήν Ἀμερική καί παρακαλεῖ νά τοῦ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά πάει γιά ἕνα μήνα στή Φιλλανδία· ὡστόσο, ἔγραφε ὁ Λουνατσάρσκι, ἄν καί ὑπάρχει ἀπόφαση νά δοθεῖ ἄδεια στόν Πάβλοφ νά πάει στήν Ἀμερική καί νά χορηγηθοῦν μέσα γι' αὐτό τό σκοπό σ' αὐτόν, δέν μπορεῖ νά πάρει βίζα γιά νά πάει στή Φιλλανδία.

Ὁ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι στίς 15 τοῦ Νοέμβρη ἔδοσε ἐντολή νά δοθεῖ στόν Ι. Π. Πάβλοφ χωρίς καμιά τυπικότητα βίζα γιά νά ἀναχωρήσει στή Φιλλανδία. Στό σημείωμα τοῦ Οὔνσλιχτ ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη ἐντολή τοῦ Λένιν στήν γραμματέα: «Τηλεφωνεῖστε στόν *Σεμάσκο*. Παρακαλῶ νά ἐλέγξετε τήν ἐκτέλεση. *Λένιν*» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 329). — *19*.

41 Πρόκειται γιά τή συμφωνία μέ ὁμάδα ἀμερικανῶν ἐργατῶν καί μηχανικῶν μέ ἐπικεφαλῆς τούς Σ. Ροῦτγκερς, Β. Χέιβουντ καί Γκ. Κάλβερτ γιά τήν παραχώ-

ρηση σ' αὐτήν τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ναντέζντινσκ καί μιᾶς σειρᾶς ἐπιχειρήσεων τοῦ ἀνθρακοφόρου λεκανοπεδίου τοῦ Κουζνέτς γιά ἐκμετάλλευση καί γρήγορη ὀργάνωση καί ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς.

Δίνοντας μεγάλη σημασία στήν ἀλληλεγγύη τῶν ἐργαζομένων τῶν καπιταλιστικῶν κρατῶν μέ τό σοβιετικό λαό στή συμμετοχή τους στήν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, ὁ Β. Ι. Λένιν ἀσχολοῦνταν προσωπικά μέ τήν ὑπόθεση αὐτή. Τό ζήτημα γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τήν ὁμάδα τῶν ἀμερικανῶν ἐργατῶν («τήν ὁμάδα Ροῦτγκερς») συζητήθηκε σέ κάμποσες συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). (Βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 125-126, 141-142· τόμος 53ος, ντοκουμέντα 331, 353, 374, 375, 416, 434, 451, 470, 483, 485).

Ἡ συμφωνία μέ τήν ὁμάδα Ροῦτγκερς ὑπογράφηκε στίς 20 τοῦ Ὀχτώβρη καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1921. Σύμφωνα μέ τή συμφωνία αὐτή δημιουργήθηκε «Αὐτόνομη βιομηχανική παροικία τοῦ Κουζμπάς», πού ὑπαγόταν ἄμεσα στό ΣΕΑ. Ὅλες τίς ἐπιχειρήσεις τῆς ὁμάδας τίς καθοδηγοῦσε Ὀργανωτική Ἐπιτροπή.

Τό δημοσιευμένο σημείωμα γράφτηκε κάτω ἀπό τό ἀγγλικό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ντ. Χέιβουντ πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ὁ Χέιβουντ ἔγραφε ὅτι ἡ ὁλομέλεια τοῦ συμβουλίου τῆς διεύθυνσης τῆς «Αὐτόνομης βιομηχανικῆς παροικίας τοῦ Κουζμπάς» ἀποφάσισε νά διορίσει ὀργανωτή τῆς ὁμάδας τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ναντέζντινσκ τόν Σίμον Μπέργκ. Ἐπειδή γιά τόν Μπέργκ ὑπῆρχαν ἀντιρήσεις ἀπό τήν πλευρά τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), σέ σχέση μέ τίς κατηγορίες πού προβλήθηκαν ἐναντίον του, ὁ Χέιβουντ παρακαλοῦσε νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ διευκρίνιση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς.

Στίς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐπικύρωσε τήν ἀπόφαση τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ γιά τό ὅτι εἶναι ἀνεπιθύμητος νά διοριστεῖ ὁ Μπέργκ ὀργανωτής τῆς ὁμάδας τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ναντέζντινσκ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 89, 358 καί 438. — *19*.

42 Πρόκειται γιά τό ἀκόλουθο γράμμα τοῦ ἀμερικανοῦ Ρόμπερτ Μπ. Φράι τῆς 4 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 πρός τόν Β. Ι. Λένιν (πού στάλθηκε σ' αὐτόν ἀπό τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στήν Ἐσθονία):

«Πρός τόν Πρωθυπουργό Νικόλαο Λένιν

Ἀξιότιμε κύριε! Στό γράμμα αὐτό θά βρεῖτε ἀντίγραφο τοῦ ἀμερικανικοῦ διπλώματός μου εὑρεσιτεχνίας γιά «Προστάτη τῶν φυτῶν», τό ὁποῖο ἐπιτρέψτε νά τό προσφέρω σέ Σᾶς καί στό λαό Σας, σάν ἔνδειξη θερμῆς συμπάθειας καί εὐγνωμοσύνης, πού αἰσθάνομαι πρός τό λαό σας, πού ἔσπευσε νά μᾶς βοηθήσει μέ τόν πολεμικό στόλο στήν περίοδο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου 1861-1865· αὐτό ἦταν τόσο ἀναπάντεχο γιά τόν Βρεττανικό στόλο, πού κατέλαβε τό λιμάνι τῆς Νέας Ὑόρκης γιά νά βομβαρδίσει τή Νέα Ὑόρκη, πού σήκωσε ἄγκυρα καί ἔφυγε. Οἱ πλατιές μάζες τῆς Ἀμερικῆς αὐτό δέν τό ξέχασαν.

Εἶμαι βετεράνος τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἐγκαταλείφθηκα στό πεδίο τῆς μάχης σάν νεκρός, μά θεραπεύτηκα καί ἤμουν ἐπί 9 μῆνες αἰχμάλωτος πολέμου. Τώρα εἶμαι 81 ἐτῶν καί γνωρίζω τί θα πεῖ πόλεμος. Προσφέροντας σέ Σᾶς τόν «Προστάτη τῶν φυτῶν» μου, προσφέρω στό λαό σας ὅλα τά δικαιώματα καί ὀφέλη πού προκύπτουν ἀπό τόν «Προστάτη» μου.

Αὐτό πού ζητῶ γιά ἀπάντηση, εἶναι ὅτι αὐτό πρόσφερε ὄφελος στό λαό σας καί νά ἐπιβεβαιώσετε τή λήψη καί νά μοῦ στείλετε τή φωτογραφία Σας, καθώς καί τοῦ κυρίου Τρότσκι· χαιρετισμούς καί τίς καλύτερες εὐχές στόν Β. Ν. Χέιβουντ.

Μέ τίς καλύτερες εὐχές ἐκπλήρωσης τῶν πιό φλογερῶν ἐλπίδων Σας γιά Σᾶς καί γιά τό λαό Σας μένω δικός Σας εἰλικρινής φίλος Ρόμπερτ Μπ. Φράι. 2731 Orman Avenue, Colorado, N.S.A.».

Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Φράι ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά σταλεῖ στόν *Τρότσκι* καί στόν *Χέιβουντ* (Διεθνή) γιά νά ἐνημερωθοῦν καί νά ἐπιστραφεῖ σέ μένα. 15/XI. *Λένιν*». Στό γράμμα ὑπάρχει ἐπίσης ἐπιγραφή τοῦ Χέιβουντ: «Many thanks Wm. D. Haywood» (Εὐχαριστῶ πολύ. Β. Ντ. Χέιβουντ). — *19*.

43 Πρόκειται γιά τό ἀντίγραφο τοῦ διπλώματος εὑρεσιτεχνίας τοῦ Ρ. Μπ. Φράι. Κατά τή γνώμη τῶν εἰδικῶν τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας, ἡ ἐφεύρεση τοῦ Φράι, πού προορίζεται γιά τήν προφύλαξη τῶν φυτῶν ἀπό τίς ἀτμοσφαιρικές ἐπιδράσεις καί τίς διάφορες μηχανικές βλάβες» ἀποτελοῦνταν ἀπό «τελείως πρωτόγονο κάλυπτρο προστασίας». Ἡ «καλυπτική» καλλιέργεια στίς δικές μας συνθῆκες, — ἔγραφαν οἱ εἰδικοί, — μπορεῖ νά ἔχει καί νόημα, ὅμως μόνο γιά νά χρησιμοποιηθεῖ στήν ἐκλεπτυσμένη ἀνθοκομία καί κηπουρική ἀρτυμάτων». Γιά τίς ἐργαστηριακές καί ἀγροτικές δοκιμές γιά ἐπιλογή εἰδῶν, ἀναφερόταν στή γνωμάτευση, παρόμοια κάλυπτρα χρησιμοποιοῦνται, γιά μαζική ὅμως χρησιμοποίηση παρόμοιων κάλυπτρων σέ μᾶς δέν μπορεῖ νά γίνει οὔτε κάν λόγος (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *19*.

44 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τῆς γραμματείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τήν ἐπείγουσα ψήφιση τῆς πρότασης γιά ἀποστολή ἐπιτροπῆς στήν Τούλα γιά ἔλεγχο τῶν πολεμικῶν ἐργοστασίων καί τή συμμετοχή τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ Π. Α. Μπογκντάνοφ στήν ἀποστολή. Ὁ Μπογκντάνοφ ἔφερε ἀντίρηση σ' αὐτό καί πρότεινε νά συζητηθοῦν πρῶτα τά ὑλικά τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, πού ἤδη εἶχε ἐξετάσει τά ἐργοστάσια τῆς Τούλας, καί ὕστερα νά ἐξεταστεῖ τό ζήτημα γιά τήν ἀποστολή νέας ἐπιτροπῆς.

Τήν ἴδια κιόλας μέρα ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τό ζήτημα αὐτό πῆρε σημείωμα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι. Ἐπισημαίνοντας τή σοβαρότητα τῆς κατάστασης στά ἐργοστάσια πυροβόλων τῆς Τούλας, αὐτός πρότεινε «νά ὑποχρεώσουν τόν Μπογκντάνοφ νά πάει μαζί μέ τήν ἐπιτροπή... στήν Τούλα» (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ σημειώματος ὁ Λένιν ἔγραψε: «Προτείνω νά ἐγκριθεῖ τό ὑπογραμμισμένο σάν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. 16/XI. *Λένιν*». Ἡ πρόταση ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1921.

Ὁ Π. Α. Μπογκντάνοφ στίς 18 τοῦ Νοέμβρη ἔστειλε στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σημείωμα, στό ὁποῖο δικαιολογοῦσε τήν ἄρνησή του νά πάει στήν Τούλα. Στό συνοδευτικό γράμμα τοῦ Μπογκντάνοφ ὁ Λένιν ἔγραψε τά ἀκόλουθα: «Παρακαλῶ *ὅλα* τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου νά τό διαβάσουν. *Λένιν*». — *20*.

45 Στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας πῆρε ἀπόφα-

ση γιά τή δημιουργία είδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΕΑ ἀπό τούς Ντ. Ι. Κούρσκι, Ν. Ὀσίνσκι (Β. Β. Ὀμπολένσκι) καί Π. Α. Μπογκντάνοφ γιά τήν ἐπανεξέταση τῶν διαταγμάτων, συστηματοποίηση καί ἀνάπτυξη τῆς νομοθεσίας σχετικά μέ τή νέα οἰκονομική πολιτική στόν τομέα τῆς βιομηχανικῆς οἰκοδόμησης καί τῆς ἐμπορευματικῆς κυκλοφορίας. Στήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό ΣΛΕ μέ βάση τήν εἰσήγηση τοῦ Π. Α. Μπογκντάνοφ πῆρε ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωση, τόν πιό ἀκριβή καθορισμό τῶν καθηκόντων καί τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς.

Στίς 16 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό ΣΛΕ ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί συμπεριέλαβε σάν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἀντιπροσώπους τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου, τούς Σ. Γκ. Στρουμίλιν καί Β. Μ. Σμιρνόφ. — *20.*

46 Τό σημείωμα γράφτηκε στήν ἀνακοίνωση τοῦ Λ. Κ. Μάρτενς, ὅτι τό πρῶτο πλοῖο μέ σιτάρι γιά τή Ρωσία σύμφωνα μέ τή συμφωνία μέ τήν «Ἀμερικανική Ἑνωμένη Ἑταιρία φαρμάκων καί χημικῶν παρασκευασμάτων» («Allied Drug and Chemical.Corporation») ἀποπλέει ἀπό τή Νέα Ὑόρκη στίς 17 τοῦ Νοέμβρη 1921.

Ἡ συμφωνία ἀνάμεσα στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τήν ἑταιρία αὐτή γιά τήν παράδοση στή Σοβιετική Ρωσία 1 ἑκατομμυρίου πουτιῶν σιταριοῦ εἶχε ὑπογραφεῖ στή Μόσχα στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΕΑ στίς 4 τοῦ Νοέμβρη 1921 (βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντα 425, 428, 434, 450, 500, 501, 511, 527).

Στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἀνάθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν νά παρουσιάσει εἰσήγηση σχετικά μέ τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν «παραλαβή τῶν σιτηρῶν χωρίς καμιά καθυστέρηση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στήν «Ἀμερικανική Ἑνωμένη Ἑταιρία φαρμάκων καί χημικῶν παρασκευασμάτων» σύμφωνα μέ τή συμφωνία, πού ὑπογράφηκε στίς 29 τοῦ Ὀχτώβρη καί ἐγκρίθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1921, εἶχε παραχωρηθεῖ ἐκχώρηση γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν ὀρυχείων ἀσβεστίου τῆς περιφέρειας τοῦ Ἀλαπάγεβσκ, στά Οὐράλια. Αὐτή ἦταν ἡ πρώτη ἐκχώρηση στό ἔδαφος τῆς ΣΟΣΔΡ. Ἀποδίδοντας ἐξαιρετική σημασία στή διευθέτηση τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων μέ τίς καπιταλιστικές χῶρες, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε μεγάλη προσοχή στήν ἐκχώρηση αὐτή (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 116, 359, 401, 402, 403,428 καί 432). — *20.*

47 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γενικοῦ γραμματέα τῆς Συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς Σ. Α. Λοζόβσκι. Ἀποστέλλοντος στόν Β. Ι. Λένιν τό γράμμα ἀπό τή Στοκχόλμη, στό ὁποῖο γινόταν κριτική τῆς δουλιᾶς τῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας, γνωστοποιοῦσε σχετικά μέ τή δυσαρέσκεια τῶν φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας στό ἐξωτερικό γιά τήν ἀπόσπαση τῶν ὀργάνων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό ἐξωτερικό ἀπό τίς ἐργατικές ὀργανώσεις. Ὁ Λοζόβσκι πρότεινε νά δημιουργηθοῦν στίς ἐμπορικές ἀντιπροσωπεῖες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου εἰδικές ἐπιτροπές ἐμπειρογνωμόνων παραλαβῆς ἀπό ἐκπροσώπους τῶν ἐργατῶν καί γενικά τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων τῆς ἀντίστοιχης χώρας. Ἡ βοήθεια τῶν τέτιων ἐπιτροπῶν στίς ἐμπορικές ἀντιπροσωπεῖες γιά τήν ἀγορά ἐμπορευμάτων, τήν κατανομή τῶν παραγγελιῶν, τόν ἔλεγχο γιά τήν παραγωγή ἐμπορευμάτων γιά

τή Σοβιετική Ρωσία, σημείωνε ὁ Λοζόβσκι, εἶναι ὠφέλιμη τόσο οἰκονομικά, ὅσο καί πολιτικά. Ὁ Λοζόβσκι ἔγραφε, ὅτι ἡ Συνδικαλιστική Διεθνής μπορεῖ νά προσφέρει βοήθεια στή δημιουργία ἐπιτροπῶν ἐμπειρογνωμόνων. — *21.*

48 Στό πληροφοριακό δελτίο, πού στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν σέ ἀπάντηση στό γράμμα πού δημοσιεύεται, ὁ Ι. Ι. Ράντσενκο ἀναγνώριζε τήν ἀνεπαρκή σύνδεση τῶν ἐμπορικῶν ἀντιπροσωπειῶν μέ τά συνδικάτα καί τό ἐξηγοῦσε αὐτό μέ τό φόβο δημιουργίας διπλωματικῶν δυσχερειῶν. Πρότεινε νά συντονιστεῖ ἡ πρόταση τοῦ Λοζόβσκι μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν. Ἡ σύσκεψη γιά τά ζητήματα αὐτά, ἔγραφε ὁ Ράντσενκο, θά συγκληθεῖ μετά τήν ἐπιστροφή τοῦ Α. Μ. Λεζάβα στίς 25 τοῦ Νοέμβρη 1921, ὁ ὁποῖος ἔλεγξε τή δράση τῶν ἐμπορικῶν ἀντιπροσωπειῶν στό ἐξωτερικό. — *21.*

49 Βλ. σημείωση 21. — *21.*

50 Τό τηλεγράφημα αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στήν τηλεγραφική ἀνακοίνωση τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς ΣΣΔ τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν Ν. Ν. Ναριμάνοφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά τό ἄνοιγμα τῆς Κρατικῆς τράπεζας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν. Τό γεγονός αὐτό, ἔγραφε ὁ Ναριμάνοφ, σημειώθηκε «ἀντί τοῦ συνηθισμένου γιορτασμοῦ, μέ δωρεά σαράντα ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν ἀπό τά δικά μας ἔσοδα πρός ὄφελος τῶν λιμοκτονούντων τοῦ ἀδελφικοῦ Μέσου καί Κάτω Βόλγα καί τοῦ Κουρδιστάν», πράγμα πού ἀποτελεῖ πράξη προλεταριακῆς ἀλληλεγγύης, νέα ἀπόδειξη τῆς ἕνωσης τοῦ προλεταριάτου τοῦ Καυκάσου καί τῆς Ρωσίας. Στό τηλεγράφημα τοῦ Ναριμάνοφ ὑπάρχει σημείωση τοῦ Λένιν: «Συντάξτε σύντομη ἀπάντηση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *21.*

51 Στό γράμμα τῆς 12 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι ἔγραφε γιά τή θεραπεία ἑνός ἀριθμοῦ καθοδηγητικῶν διοικητικῶν στελεχῶν στή Γερμανία. Στό γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Τό γράμμα τοῦ *Κρεστίνσκι*. **Στό ἀρχεῖο**» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *22.*

52 Ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἐπιβεβαίωσε ὅτι ὁ Ν. Γ. Τάσιν «εἶναι πρώην μενσεβίκος, πού ἀνῆκε ἀκόμη ἀπό τήν προεπαναστατική περίοδο στήν ἄκρα δεξιά πτέρυγα τῶν λικβινταριστῶν», Στό γράμμα τοῦ Κρεστίνσκι ὁ Λένιν σημείωσε: *«στό ἀρχεῖο»*. — *22.*

53 *«Κίεβσκαγια Μίσλ»* («Σκέψη τοῦ Κιέβου») — καθημερινή ἐφημερίδα ἀστικοδημοκρατικῆς κατεύθυνσης, πού ἐκδιδόταν στό Κίεβο ἀπό τό 1906 ὥς τό 1918. — *22.*

54 Ὁ Β. Ι. Λένιν εἶχε ὑπόψη τά ἑπόμενα βιβλία τοῦ Ν. Τάσιν πού ἐκδόθηκαν στή Μαδρίτη: «La dictatura del proletariado...» («Ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου...»)· «Héroes y mártires de la revolucion rusa» («Ἥρωες καί μάρτυρες τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης») καί «La revolución rusa» («Ἡ ρωσική ἐπανάσταση»). — *22.*

55 Γράμμα μέ ἀνάλογο περιεχόμενο ὁ Β. Ι. Λένιν τήν ἴδια μέρα ἔστειλε στήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή τῆς Μόσχας. — *23.*

56 *Πλατφόρμα «Ἐμεῖς εἴμαστε κολλεκτιβιστές»* — ἀνώνυμο ντοκουμέντο, ἐκδόθηκε γιά τό II Πανρωσικό συνέδριο τῆς Προλετκούλτ, πού συνῆλθε στή Μόσχα τό Νοέμβρη τοῦ 1921. Στήν πλατφόρμα ἀμφισβητοῦνταν ὁ σοσιαλιστικός χαρακτήρας τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης, καταδικαζόταν ἡ πολιτική τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος καί τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης· στό φιλοσοφικό τομέα οἱ συγγραφεῖς τῆς πλατφόρμας ὑπεράσπιζαν τίς μαχιστικές, μπογκντανοφικές «θεωρίες» καί στά ζητήματα πολιτικῆς ἦταν ἀλληλέγγυοι μέ τίς ἀπόψεις τῆς ὁπορτουνιστικῆς «ἐργατικῆς ἀντιπολίτευσης». Ἡ κομμουνιστική ὁμάδα τοῦ II συνεδρίου τῆς Προλετκούλτ καταδίκασε τήν πλατφόρμα τῶν «κολλεκτιβιστῶν» καί διαχώρισε τίς εὐθύνες της ἀπ' αὐτήν.

Μιλώντας γιά τούς «σαμαρινούς», ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του ἕνα μέρος τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος τοῦ κυβερνείου Σαμάρας τά ὁποῖα ὑποστήριζαν πλατφόρμα παραπλήσια μέ τήν «ἐργατική ἀντιπολίτευση».

Στό ἀπαντητικό γράμμα ὁ Β. Μ. Μόλοτοφ γνωστοποιοῦσε ὅτι πῆρε τό ὑλικό «(τῶν «κολλεκτιβιστῶν») μέσω τοῦ γραμματέα του σ. Σμιρνόφ (ἐδῶ καί πιό κάτω ὑπογραμμίστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). «Αὐτή ἡ πλατφόρμα, — ἔγραφε, βγῆκε — γιά τό συνέδριο τῆς Προλετκούλτ πού ἄνοιξε... Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τῶν «σαμαρινῶν»... γιά τήν ὥρα δέν ξέρω». Στό γράμμα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε ἀκόμη τή σημείωση: «Πλατφόρμα τῶν «μπογκντανοφικῶν»».

Στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ πρόταση τοῦ Λένιν πῆρε ἀπόφαση σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό (βλ. Ἅπαντα, τόμ. 44ος, 5η ἔκδ., σελ. 266). — *23.*

57 Πρόκειται γιά τό σχέδιο διαταγμάτων «Γιά τήν πληρωμή τῶν ἔργων τοῦ μή περιοδικοῦ τύπου» καί «Γιά τήν καθιέρωση πληρωμῆς τῶν ἐφημερίδων».

Τά διατάγματα ψηφίστηκαν ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 28 τοῦ Νοέμβρη καί δημοσιεύτηκαν στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» τῆς 7 καί 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Μέ τά διατάγματα αὐτά τό ΣΛΕ ὑποχρέωνε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας σέ δυό ἑβδομάδες νά καταρτίσει καί νά δημοσιεύσει ὁδηγία γιά τόν ἔλεγχο σωστοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἐφημερίδων καί τῶν ἔργων τοῦ μή περιοδικοῦ τύπου στό δίκτυο τῶν διαφωτιστικῶν ἱδρυμάτων καί τόν ἐφοδιασμό μ' αὐτά τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν. — *25.*

58 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ φρούραρχος τοῦ Κρεμλίνου Ρ. Α. Πέτερσον τοῦ ἀνάφερε ὅτι ἡ κράτηση ἔγινε μέ εὐθύνη τοῦ διοικητῆ τῆς φρουρᾶς, πού δέν μετάδοσε ἔγκαιρα στόν σκοπό τήν ἐντολή γιά τήν ἄδεια εἰσόδου τοῦ Ι. Π. Γκόλντενμπεργκ, καί τοῦ ἐφοδεύοντος βοηθοῦ τοῦ φρουράρχου πού δέν παρακολούθησε τήν ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς. Ὁ Πέτερσον ανακοίνωσε ἐπίσης ὅτι δόθηκαν οἱ ἀναγκαῖες ἐντολές, ἡ ὁδηγία ἐλέγχθηκε καί ἐπιβεβαιώθηκε. — *26.*

59 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 8 τοῦ Νοέμβρη 1921.

«Στίς ἀγγλικές ἐφημερίδες — ἔγραφε ὁ Κράσιν στόν Β. Ι. Λένιν στήν ἀρχή τοῦ γράμματός του — σήμερα ἀναφέρονται περικοπές ἀπό ὁμιλία Σας σέ κάποια συγκέντρωση κομμουνιστῶν, στήν ὁποία δῆθεν δηλώνετε παραίτη-

ση ἀπό τόν κρατικό καπιταλισμό καί πέρασμα στήν πλήρη ἐλευθερία τῶν ἰδιωτικῶν καπιταλιστικῶν σχέσεων». (Ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπογράμμισε τίς λέξεις «δηλώνετε παραίτηση» καί «πλήρη ἐλευθερία», σημειώνοντας στό περιθώριο ὅλη αὐτή τή φράση μέ δύο γραμμές καί ἔγραψε: «Τί βλακεία!!»).

Σέ συνέχεια ὁ Κράσιν ἐξέθεσε τίς ἀπαιτήσεις, τίς ὁποῖες ἔβαζαν οἱ ξένοι καπιταλιστές τοῦ ἐξωτερικοῦ σάν ὅρους γιά τήν οἰκονομική συνεργασία μέ τό Σοβιετικό κράτος: ἐξασφάλιση τῆς δυνατότητας βιομηχανικῆς καί ἐμπορικῆς δουλιᾶς, παροχή «πλήρους ἐγγύησης τοῦ ἀπαραβίαστου τῆς ἰδιοκτησίας (ὑπογραμμίστηκε ἀπό τόν Λένιν. *Ἡ Σύντ.)* καί τῆς περιουσίας καί τῶν κάθε ἀποκτημένων δικαιωμάτων» καί — ἡ πιό βασική ἀπαίτηση — ἀποζημίωση γιά τά ἐμπορεύματα πού παραχωρήθηκαν νωρίτερα καί δέν πληρώθηκαν, γιά τίς δημεύσεις τῶν καταθέσεων στίς τράπεζες, γιά τίς ἐθνικοποιημένες ἐπιχειρήσεις κτλ.

«Τό πιθανότερο εἶναι — ἔγραφε ὁ Κράσιν — νά ἀναγκαστοῦμε νά πάρουμε ὑπόψη μας μερικές συνολικές, χοντρικές ἀπαιτήσεις... Τέτιες χοντρικές ἀπαιτήσεις θά μπορούσαμε κατ' ἀρχή νά ἀναγνωρίσουμε, ἀλλά μέ τόν ἀπαραίτητο ὅρο ἀναγνώρισης τῶν δικῶν μας ἀπαιτήσεων ἀπό τά καπιταλιστικά κράτη γιά τίς ζημιές κατά τήν ἐπέμβαση καί τόν ἀποκλεισμό. Ἐδῶ χίλιες μιά φορές ἐκφράζω τή δυσαρέσκειά μου γιά Σᾶς γιά τή ματαίωση (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Λένιν. *Ἡ Σύντ.)* τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιτροπῆς Γκρόμαν. Γιά κάτι τιποτένιες μετοχές σταμάτησαν τή δουλιά αὐτή στή μέση. Ἡ ἐπιτροπή Γκόιχμπαργκ τά μάζεψε ὅλα καί τίποτε πειστικά στοιχεῖα δέν ἐξακρίβωσε, καί τώρα κατά τίς διαπραγματεύσεις θά βρεθοῦμε μέ ἄδεια χέρια» (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Λένιν. Ὁ Λένιν ἐπίσης σημείωσε στό περιθώριο τό σημεῖο αὐτό μέ δυό γραμμές καί ἔγραψε: «ἀνοησία».— *Ἡ Σύντ).*

«Ἀπό μιά σειρά ἐνδείξεις — λέγονταν ἔτσι ἀκριβῶς στό γράμμα τοῦ Κράσιν — βλέπω ὅτι στή Ρωσία καί ἀπό τήν πλευρά τῶν συνεταιρισμῶν καί ἀπό τήν πλευρά τοῦ ΣΛΕ διεξάγεται ἐντονότατη καμπάνια πρός ὄφελος τοῦ «ἐλεύθερου ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου» (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Λένιν. — *Ἡ Σύντ.).*

Οὔτε ἡ παραμικρή ἀνάγκη γιά τέτια ἐλευθερία, τουλάχιστο στή δοσμένη στιγμή, δέν προβλέπεται. Τό μονοπώλιό μας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἀρκετά ἐλαστικό, πού νά ἐπιτρέπει τήν ἱκανοποίηση ὅλων τῶν ἀναγκῶν τόσο τῶν συνεταιρισμῶν, ὅσο καί τῶν χωριστῶν Γενικῶν Διευθύνσεων καί κέντρων μέ ἐμπορεύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ...» (τήν παράγραφο αὐτή ὁ Λένιν τή σημείωσε στό περιθώριο μέ δυό γραμμές καί σημείωσε: «ΝΒ»).

Ἡ Ἐπιτροπή Γκρόμαν, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στό γράμμα τοῦ Κράσιν καί γιά τήν ὁποία ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει στό σημείωμα πρός τόν Ντ. Ι. Κούρσκι, πού δημοσιεύεται πιό κάτω — εἶναι ἐπιτροπή γιά τή διερεύνηση καί τόν ὑπολογισμό τῆς ἐπίδρασης πού εἶχε ὁ πόλεμος καί ὁ ἀποκλεισμός τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας ἀπό τήν Ἀντάντ στή ρωσική λαϊκή οἰκονομία· εἶχε δημιουργηθεῖ στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στίς 24 τοῦ Μάρτη 1920. Πρόεδρός της ἦταν ὁ Β. Γκ. Γκρόμαν. Ἀργότερα ἐπικεφαλῆς στήν ἐπιτροπή αὐτή οὐσιαστικά ἦταν ὁ Α. Γκ. Γκόιχμπαργκ.

Βλ. ἐπίσης τό ἀκόλουθο ντοκουμέντο. — *26.*

60 Ὁ Ντ. Ι. Κούρσκι στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1921 ἔκανε γνωστό στόν Β. Ι. Λένιν

ὅτι τά ὑλικά τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν καθορισμό τῶν ζημιῶν διατηροῦνται, βρίσκονται στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν καί ἀποπερατώνονται ἀπό τήν ἐπιτροπή, πού δημιουργήθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 1 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ὁ Κούρσκι πρότεινε μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ νά διοριστεῖ ὑπεύθυνος γιά τή διαφύλαξη τῶν ἐγγράφων ὁ Σ. Σ. Πιλιάβσκι καί νά καθοριστεῖ χρόνος ἀποπεράτωσης τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς — ἡ 1η τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Στό γράμμα τοῦ Κούρσκι ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη ἐπισημείωση τοῦ Λένιν: **«Πρός τόν Γκορμπουνόφ.** Νά μπεῖ αὔριο, στίς 22/XI, στό ΣΛΕ. 21/XI. *Λένιν»*.

Στίς 22 τοῦ Νοέμβρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Ντ. Ι. Κούρσκι καί ψήφισε τήν πρότασή του.

Στήν ἴδια συνεδρίαση τό ΣΛΕ, ἀφοῦ ἄκουσε ἀνακοίνωση τοῦ μέλους τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν Γ. Σ. Γκανέτσκι γιά τήν κατάσταση τῶν ἐγγράφων, τό πλάνο καί τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς, πρότεινε σ' αὐτή νά τελειώσει τή δουλιά τήν 1η τοῦ Δεκέμβρη. Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση τό ΣΛΕ ἔβαλε στήν ἐπιτροπή, σέ ἀντικατάσταση τοῦ Α. Γκ. Γκόιχμπαργκ, τόν Σ. Σ. Πιλιάβσκι καί τοῦ ἀνάθεσε τήν εὐθύνη γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν ἐργασιῶν στήν καθορισμένη προθεσμία καί τή διαφύλαξη τῶν ἐγγράφων.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 66. — *27.*

61 Τό δημοσιευόμενο γράμμα συνδέεται μέ τή διένεξη στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας ἀνάμεσα στόν Β. Β. Ὀμπολένκσι (Ν. Ὀσίνσκι) καί τόν Ι. Α. Τεοντορόβιτς. Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συζήτησε τό ζήτημα αὐτό στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1921 καί πῆρε τίς ἀκόλουθες ἀποφάσεις:

«α) Θεωρεῖ ὅτι γιά τή σωστή καθοδήγηση τοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας εἶναι ἀναγκαῖο νά πραγματοποιηθεῖ ὁ ἀκόλουθος συνδυασμός στά πρῶτα ἀξιώματα: ἡ πολιτικο-διοικητική καθοδήγηση πρέπει νά ἀνήκει στόν σ. Ὀσίνσκι, σάν Λαϊκός ἐπίτροπος πρέπει νά εἶναι ἀγρότης, πού πρακτικά ἀσχολεῖται μέ τή γεωργία, καί σάν ἀναπληρωματής τοῦ σ. Ὀσίνσκι — ὁ Τεοντορόβιτς. β) Νά παραμείνει ὁ σ. Τεοντορόβιτς διευθυντής τοῦ τμήματος κτηνοτροφίας (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ι νστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στίς 21 τοῦ Νοέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐπικύρωσε τήν ἀπόφασή του σχετικά μέ τόν Ι. Α. Τεοντορόβιτς.

Στίς 22 τοῦ Νοέμβρη ὁ Ὀσίνσκι ἀπευθύνθηκε στό Πολιτικό Γραφεῖο μέ τήν παράκληση ἤ νά αναιρέσει τήν ἀπόφαση σχετικά μέ τόν Τεντορόβιτς, ἤ νά ἀπαλλάξει τόν ἴδιο, τόν Ὀσίνσκι, ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου. Στό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: Προτείνω νά ἀποριφθοῦν καί τά δύο μέρη. *Λένιν»*. Ἡ πρόταση τοῦ Λένιν ἔγινε δεκτή ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 136, 137, 147 καί 148. — *27.*

62 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ εἰδικοῦ πληρεξουσίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικοῦ Ἐλέγχου γιά τή Σιβηρία καί τά Οὐράλια Γκ. Ντ. Κρασίνσκι στόν Β. Ι. Λένιν τῆς 16 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ὁ Κρασίνσκι ἀπόδειχνε τό ἄσκοπο τῆς ἀπόφασης του Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 11 τοῦ Νοέμβρη σχετικά μέ τή μεταβίβαση γιά προσωρινή ἐκμετάλλευση τοῦ μή περατωμένου σιδηροδρομικοῦ δικτύου Κολτσουγκινο-ὀρυχεῖα τοῦ Προκό-

πιεβσκ ἀπό τή Διεύθυνση τῆς ἐπιτροπῆς κρατικῶν ἔργων Σιβηρίας στή διαχείριση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν. Στό γράμμα ἦταν ἐπισυνημμένο ἀντίγραφο τῆς συνομιλίας τοῦ Κρασίνσκι μέ τόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Σ. Ε. Τσουτσκάγεφ, στό ὁποῖο ὁ τελευταῖος ὑποστήριζε τή διαμαρτυρία πού ὑποβλήθηκε. Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐπερωτήθηκε ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Ι. Ν. Σμιρνόφ, πού βρισκόταν στήν Πετρούπολη· αὐτός τάχθηκε ἐπίσης κατά τῆς μεταβίβασης. Στό τηλεγράφημα τοῦ Σμιρνόφ ὁ Λένιν ἔκανε τήν ἀκόλουθη ἐπισημείωση: «Πρός τόν Γκορμπουνόφ: νά μή λησμονήσουμε νά πάρουμε ὑπόψη αὐτό κατά τήν ἐπίλυση στό *ΣΕΑ*. 19/XI. *Λένιν*».

Στίς 21 τοῦ Νοέμβρη τό ΣΕΑ ἐπικύρωσε τήν ἀπόφασή του καί ὑποχρέωσε τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ «ἀμέσως σήμερα νά στείλει τηλεφωνικά ἀπ' εὐθείας εἰδοποίηση στήν Ἐπαναστατική ἐπιτροπή Σιβηρίας στήν περιφερειακή ἐπιτροπή Σιβηρίας τῶν συγκοινωνιῶν γιά τήν ἄμεση ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ τῆς 11/XI» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 60. — *28.*

63 Γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τόν Ι. Β. Στάλιν τῆς 19 τοῦ Νοέμβρη 1921. Ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι τό Σοβιετικό κράτος δέν πρέπει νά περιορίζεται στήν πολιτική ὑποστήριξη τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος στήν Ἀνατολή, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο νά βοηθάει τά νεαρά ἐθνικά κράτη στήν ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας καί στήν κατάρτιση στελεχῶν. Ὑποδείχνοντας τά θετικά ἀποτελέσματα τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἀπέναντι στό Ἀφγανιστάν, στή Μογγολία, στήν Περσία, ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι παρόμοια πολιτική πρέπει νά ἐφαρμοστεῖ καί ἀπέναντι στήν Τουρκία. — *28.*

64 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ μέλους τοῦ προεδρείου τῆς ΚΕ τοῦ συνδικάτου ἐργατῶν Ρεμέικο «Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Χ συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ, τό συνδικάτο καί οἱ ἐργάτες τοῦ Ντονμπάς (ὑπόμνημα). Μέ δικαίωμα χειρογράφου», πού ἐκδόθηκε στή Μόσχα τό Νοέμβρη 1921.

Ἀφοῦ γνωρίστηκε, μετά ἀπό παράκληση τοῦ συγγραφέα, μέ τήν μπροσούρα πού τοῦ στάλθηκε, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε στό συνοδευτικό γράμμα τοῦ Ρεμέικο: «Τή διάβασα. 20/XI. Θλιβερό ντοκουμέντο φαγωμάρας (NB σ. *13)* (καί σ. *14).* Εἶναι ἀρκετό νά δεῖτε τό ὑπογραμμισμένο στή σ. 13 καί σ. 14.

Βλ. σ. *14:* «Πρέπει νά μάθουμε» — μέσω τοῦ Ρακόβσκι, Τσουμπάρ, Μόλοτοφ, «Σεμιόν» (τοῦ Σβάρτς) στήν ΚΕ ἐργατῶν ὀρυχείων» κτλ.» (τίς ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς σελ. 9, 13 καί 14 τῆς μπροσούρας τοῦ Ρεμέικο βλ. στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 82-85).

Στό γράμμα τοῦ Ρεμέικο ὁ Λένιν ὑπογράμμισε ἐπίσης δυό φορές τήν ἡμερομηνία «15.XI.1921», σημειώνοντάς την στά δεξιά μέ δυό κάθετες γραμμές καί ἔγραψε: «NB». — *29.*

65 Τό ζήτημα τῶν διαφωνιῶν μεταξύ τῶν στελεχῶν τοῦ Ντονμπάς συζητήθηκε σέ κάμποσες συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Στίς 26 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο καθόρισε μιά σειρά μέτρα γιά τήν ἐξασφάλιση κανονικῶν σχέσεων καί ἐποικοδομητικῆς δουλιᾶς τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ Ντονμπάς. Στίς 27 τοῦ Νοέμβρη πάρθηκε ἀκόμη μιά ἀπόφαση σχετικά μέ τό Ντονμπάς, ἡ ὁποία ὑποχρέωνε τούς Γκ. Λ. Πιατακόφ, Μ. Λ. Ρουχιμόβιτς καί Π. Α. Μπογκντάνοφ σέ προθεσμία δυό

ἑβδομάδων νά παρουσιάσουν στό Πολιτικό Γραφεῖο «σχέδιο (ἤ καταστατικό, ἤ θέσεις) γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις ἀνάμεσα στά οἰκονομικά συμβούλια τοῦ κυβερνείου καί τίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις, πού ἀνήκουν στό δοσμένο κυβερνεῖο καί ὑποτάσσονται στό κέντρο στή Μόσχα ἄμεσα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐπικύρωσε τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρ. γιά τήν καθαίρεση τοῦ Πιατακόφ ἀπό τό ἀξίωμα τοῦ προέδρου ΚΔΒΓ (Κεντρικῆς Διεύθυνσης Βιομηχανίας Γαιανθράκων) καί τήν τοποθέτηση τοῦ Β. Γ. Τσουμπάρ στό ἀξίωμα αὐτό. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Σχετικά μέ τίς διαφωνίες στό Ντονμπάς ὁ Λένιν μίλησε στήν πολιτική ἔκθεση τῆς ΚΕ στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ 45ος, σελ. 105-107· τόμος 53ος, ντοκουμέντο 221). — *30.*

66 Πρόκειται γιά τήν ἔκθεση σχετικά μέ τήν ἐκπλήρωση ἀπό τή γερμανική ἑταιρία τῶν παραγγελιῶν τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης.

Στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη ὁ 1921 ὁ Ρ. Ε. Κλασσόν καί ὁ Β. Β. Στάρκοφ εἰδοποίησαν μέ τηλεγράφημα γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τά ἐργοστάσια σχετικά μέ τήν ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν ἐκπλήρωσης τῶν παραγγελιῶν γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης καί τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς παράδοσης τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ πρίν ἀρχίσει ἡ περίοδος ἐξόρυξης τύρφης.

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντα 238, 239, 296, 344, 382, 510, 512. — *30.*

67 Τό δημοσιευόμενο συστατικό γράμμα γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν ἐκκαθάριση τοῦ ΚΚΡ (μπ) πού ἔγινε τό 1921.

Ἡ σύσταση γράφτηκε γιά τήν αὐτοβιογραφία τοῦ Γ.Σ. Γκανέτσκι. Γι' αὐτήν ἐπίσης γράφτηκε καί ἡ σύσταση τοῦ Φ. Ε. Τζερζίνσκι. — *30.*

68 Στό γράμμα τῆς Διεύθυνσης παραγωγῆς τῆς Μόσχας προτεινόταν στή Διεύθυνση ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας νά σταματήσει τήν ἔκδοση διατακτικῶν γιά τήν ἐξαγωγή ἀπό τίς ὑφαντουργικές φάμπρικες πρώτων ὑλῶν, ὑφασμάτων καί ἐμπορευμάτων, καθώς καί νά ἀναστείλει τήν ἐκτέλεση τῶν προηγούμενων διατακτικῶν ὥς τήν ἐξακρίβωση τῶν συνθηκῶν ἐκμίσθωσης τῶν φάμπρικων αὐτῶν ἀπό τήν πρωτοβουλιακή ὁμάδα ἐνοικιαστῶν. Αὐτό τό μέτρο προκλήθηκε ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἐνοικίαση τῶν ἐπιχειρήσεων, πού ἀναφέρθηκαν, γινόταν στήν οὐσία ἀνεξέλεγκτα καί ὁδηγοῦσε στήν ἀτιμώρητη καταλήστευση τῆς κρατικῆς περιουσίας. Μαζί μέ τό ἀντίγραφο τοῦ γράμματος στή Διεύθυνση ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας ὁ πρόεδρος τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ Α. Σ. Κισελιόφ διαβίβασε στόν Β. Ι. Λένιν δυό καταγραφές γιά ἐνοικίαση τῆς πλεκτοϋφαντουργικῆς φάμπρικας Ζνάμενσκι 115 τῆς Διεύθυνσης ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας: καταγραφή τῶν κτιρίων καί τοῦ ἐξοπλισμοῦ καί καταγραφή ἕτοιμων ἐμπορευμάτων, πρώτων ὑλῶν, βοηθητικῶν ὑλικῶν καί μισοκατεργασμένων προϊόντων. Οἱ καταγραφές ἀποτελοῦσαν ἁπλή ἀπαρίθμηση ἀντικειμένων χωρίς νά ἀναφέρεται ἡ ποιότητα τῶν ὑλικῶν, ἡ τιμή τους καί ὁ βαθμός φθορᾶς τοῦ ἐξοπλισμοῦ κ.ἄ.

Βλ. ἐπίσης τό ντοκουμέντο 68. — *31.*

69 Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀποθέματος χρυσοῦ νά δόσει γιά ἀγορά χαρτιοῦ ἀπό τό ἐξωτερικό 12 ἑκατομμύρια ρούβλια σέ χρυσό. Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἐπικυρώνοντας στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ γιά τίς πιστώσεις σέ χρυσό, ἀποφάσισε νά καθυστερήσει τήν πίστωση χρυσοῦ γιά ἀγορά χαρτιοῦ καί πρότεινε σέ ἐπιτροπή ἀπό τούς Π. Α. Μπογκντάνοφ, Κ. Μ. Σβέντσικοφ καί Ν. Ν. Νικολάγεφ νά ξεκαθαρίσει τό ζήτημα τῆς δυνατότητας ἀνάπτυξης τῆς ντόπιας χαρτοβιομηχανίας μέ ειδική χορήγηση χρυσοῦ, καθώς καί σέ τί βαθμό καί σέ πόσο χρόνο τό προϊόν τῶν φάμπρικων χαρτιοῦ θά μπορέσει νά ἐλαττώσει τήν ἀγορά χαρτιοῦ ἀπό τό ἐξωτερικό. — *31.*

70 Τό ζήτημα τῆς χορήγησης ἄδειας στόν Α. Σ. Κισελιόφ ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 24 τοῦ Νοέμβρη 1921. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε: «Νά ὁριστεῖ γιά τόν σ. Κισελιόφ ἄδεια μακρᾶς διαρκείας, καθορίζοντας τόν τόπο καί τό χρόνο ἄδειας σύμφωνα μέ τήν ὑπόδειξη τοῦ σ. Σεμάσκο καί τοῦ ἰατρικοῦ συμβουλίου πού θά καλέσει αὐτός» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *32.*

71 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τά ἀκόλουθα ὑλικά: τό ἀντίγραφο τῆς ἀναφορᾶς τῆς Διεύθυνσης παραγωγῆς τῆς Μόσχας πρός τή Διεύθυνση ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας τῆς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921, τήν «Καταγραφή κτιρίων καί ἐξοπλισμοῦ τῆς πλεκτοϋφαντουργικῆς φάμπρικας Ζνάμενσκι Νο 115 τῆς Διεύθυνσης ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921 καί τήν «Καταγραφή ἕτοιμων ἐμπορευμάτων, πρώτων ὑλῶν, βοηθητικῶν ὑλικῶν καί μισοκατεργασμένων προϊόντων στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1921 στήν πλεκτοϋφαντουργική φάμπρικα Ζνάμενσκι Νο 115 τῆς Διεύθυνσης ὑφαντουργίας τῆς Μόσχας». — *32.*

72 Τήν ἀπάντηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν στό γράμμα αὐτό βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXIV, σελ. 427. — *33.*

73 Στό ἀπαντητικό γράμμα ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου τῆς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἀνακοινωνόταν, ὅτι τό Προεδρεῖο τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου ἄκουσε τόν ἀντιπρόσωπο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ γιά τήν κατάσταση σχετικά μέ τήν κατασκευή τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ. Στή γνωμάτευση τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου ὑπογραμμιζόταν, ὅτι ἐπαρκῆ στοιχεῖα γιά νά βγεῖ συμπέρασμα γιά τήν προθεσμία κατασκευῆς τοῦ σταθμοῦ δέν ὑπάρχουν καί ὅτι ἡ δουλιά του δέν ἐξασφαλίστηκε μέ ἐξόρυξη τύρφης στό βάλτο τοῦ Τέικοβο, ὅπου ἔχει σχεδιαστεῖ ἡ κατασκευή τοῦ σταθμοῦ. Γι' αὐτό ἡ Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου πρότεινε στήν Κεντρική διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης (Τσουτόρφ) νά πάρει ἔκτακτα μέτρα ἐντατικῆς ἐξόρυξης τύρφης καί στό οἰκονομικό συμβούλιο τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ — γιά νά διευκρινίσει τήν προθεσμία λειτουργίας τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ, νά ἐπεξεργαστεῖ τό σχέδιο ἀνάπτυξης καί ἀνασυγκρότησης τῆς βιομηχανίας καί τῶν ἄλλων κλάδων τῆς οἰκονομίας ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἀναγκῶν σέ ἠλεκτρενέργεια καί καύσιμα.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 315.

Ἡ κατασκευή τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τοῦ Ἰβάνοβο-Βοζνεσένσκ ἄρχισε τό 1926. — *33.*

74 Πρόκειται γιά τό IX Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — *33*.

75 Στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Α. Μ. Λεζάβα ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἀκόμη τό Δεκέμβρη τοῦ 1920 στάλθηκε ἀπό αὐτόν ἐγκύκλιο γράμμα στούς ἀντιπροσώπους τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό ἐξωτερικό γιά τήν ἀνάγκη νά χρησιμοποιηθοῦν οἱ ἐργατικές ὀργανώσεις καί οἱ συνεταιρισμοί τῶν δοσμένων χωρῶν στίς ἐπιτροπές παραλαβῆς, καθώς καί τούς προμηθευτές κτλ. Αὐτή ἡ ὑπόδειξη ἐκπληρώνεται ἀπό σειρά ἀντιπροσωπεῖες. Πλατιά χρησιμοποιοῦνται τά συνδικάτα γιά συμμετοχή στήν παραλαβή ἐμπορευμάτων στίς φάμπρικες καί στά ἐργοστάσια ἀπό τήν ἀντιπροσωπεία στό Βερολίνο.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 45. — *34*.

76 Τό σημείωμα πρός τόν Β. Μ. Μόλοτοφ καί ἡ ἀπάντηση πρός τόν Α. Ι. Ὀκοῦλοφ γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στό γράμμα τοῦ Ὀκοῦλοφ. Ὁ Α. Ι. Ὀκοῦλοφ ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἀποτάνθηκε στό Κρατικό ἐκδοτικό γιά νά τοῦ δοθεῖ ἄδεια νά ἐκδίδει μέ προσωπική του εὐθύνη ἐβδομαδιαία ἐπιστημονικο-καλλιτεχνική καί λογοτεχνική ἐφημερίδα καί ζητοῦσε ἀπό τόν Λένιν συστατικό γράμμα.

Στίς 24 τοῦ Νοέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συζήτησε τήν πρόταση τοῦ Ὀκοῦλοφ καί τήν ἔδοσε γιά πόρισμα στόν διευθυντή τοῦ πολιτικοῦ τμήματος τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ Ν. Λ. Μεστσεριακόφ. Στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε: «Νά ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκδοση ἀπό τόν Ὀκοῦλοφ ἐβδομαδιαίου περιοδικοῦ σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα πού ὑποβλήθηκε ἀπ' αὐτόν ἀρχικά» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *35*.

77 Τό δημοσιευμένο σημείωμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ περιοδικοῦ «Μπιλόγε». Ἀφοῦ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τήν μπροσούρα «Δυό γράμματα πρός τόν Ν. Κ. Μιχαηλόβσκι» ἡ Συντακτική ἐπιτροπή τόν παρακαλοῦσε νά πληροφορήσει, ἄν τοῦ εἶναι γνωστό ποιός ἦταν ὁ συγγραφέας αὐτῶν τῶν γραμμάτων καί ποῦ ἔχουν τυπωθεῖ (βλ. «Μπιλόγε», 1924, τεῦχ. 23, σελ. 103). — *35*.

78 Σχετικά μέ τό γράμμα αὐτό στό βιβλίο καταχώρησης τῶν ἐντολῶν τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη σημείωση τοῦ Ν. Π. Γκορμπουνόφ τῆς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921: «Νά γίνει ἐπεξεργασία δημόσιας ὁδηγίας γιά τή δίοδο στό Κρεμλίνο. Ἐκτελέστηκε στίς 14. XII». — *36*.

79 Πρόκειται γιά τή βελτίωση τῆς δουλιᾶς τῆς γραμματείας τοῦ ΣΛΕ. — *36*.

80 Τό δημοσιευμένο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ γραμματέα τῆς «Διεθνοῦς ἐργατικῆς βοήθειας» Β. Μύντσενεμπεργκ, ὁ ὁποῖος παρακάλεσε τόν Β. Ι. Λένιν νά δόσει ἐντολή νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ ἀπάντηση στήν πρότασή του γιά τήν ὀργάνωση ἔκθεσης γιά τή Σοβιετική Ρωσία στό Βερολίνο καί σέ ἄλλες πόλεις τῆς Γερμανίας, καθώς καί σέ ἄλλα ἐρωτήματά του.

«Διεθνής ἐργατική βοήθεια» («Μεζραμπόμ») ἱδρύθηκε τό 1921 στό πρῶτο Διεθνές συνέδριο τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν βοήθειας στούς πεινασμένους στή Σοβιετική Ρωσία (λόγω τῆς ἀφορίας στό Μέσο καί Κάτω Βόλγα καί σέ ἄλλα μέρη τῆς Ρωσίας). Οἱ ἐπιτροπές εἶχαν δημιουργηθεῖ ἀπό τούς ἐργάτες τῶν

καπιταλιστικῶν χωρῶν σέ ἀπάντηση στήν ἔκκληση τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 2 τοῦ Αὐγούστου 1921 πρός τό διεθνές προλεταριάτο (βλ. Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 75-76). — *37.*

81 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο «Ὑπέροχη ἀνακάλυψη». Σ' αὐτό ἀναφερόταν ὅτι ὁ μηχανικός-ἠλεκτρολόγος τοῦ Χαρκόβου Ι. Α. Τσέικο ἀνακάλυψε «νέες ἀκτίνες», πού ἐκπέμπονται ἀπό τό μαγνητικό πεδίο, πού τό θερμικό ἀποτέλεσμά τους ἐπιτρέπει νά ἀνατινάζει σέ ἀπόσταση, χωρίς σύρμα, νάρκες, ἀποθῆκες πυροβολικοῦ κτλ. Οἱ ἀκτίνες αὐτές, κατά τά λεγόμενα τοῦ ἀρθρογράφου μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν ἐπίσης στή μεταλλουργική καί τή χημική βιομηχανία, στή γεωδαισία, στήν ἰατρική κτλ.

Βλ. ἐπίσης τά ἑπόμενα δυό ντοκουμέντα. — *37.*

82 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό ραδιοεργαστήριο τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ, τό ὁποῖο καθοδηγοῦσε ὁ Μ. Α. Μπόντς-Μπρουγέβιτς. — *38.*

83 Στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν τά ἀκόλουθα: «Ἡ κατεύθυνση τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ ἤ οἱ γνῶμες τοῦ μοσχοβίτη Λάζαρεφ (στήν Πετρούπολη—Ἰόφφε), κατά τή γνώμη μου, εἶναι σωστή. Οἱ Νίζνι-Νοβγκοροντινοί εἶναι πλησιέστερα σέ μᾶς, καί ἐγώ ἐπίσης θά τούς προτιμοῦσα».

Στό γράμμα τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ἐντολή στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ γιά τό ζήτημα αὐτό (βλ. τό ἑπόμενο καί τό 125 ντοκουμέντο). — *38.*

84 Τήν ἴδια μέρα τό Μικρό ΣΛΕ ἀποφάσισε νά χορηγήσει στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν 70 ἑκατομμύρια ρούβλια γιά τήν ὀργάνωση Σοβιετικῆς ἔκθεσης στό Βερολίνο καί ὑποχρέωσε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν νά ἐξασφαλίσει τήν πίστωση αὐτή ὁλοκληρωτικά μέ χαρτονόμισμα. — *39.*

85 Ἡ πρόταση γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921 σχετικά μέ τήν εὐθύνη αὐτῶν πού διευθύνουν κρατικές, συνεταιριστικές καί ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις γιά τήν ἄρνηση νά δίνουν στήν καθορισμένη προθεσμία πληροφορίες πού ἀπαιτοῦνται ἀπό τά κεντρικά καί τοπικά ἱδρύματα.

Σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν στήν παράγραφο 3 τῆς ἀπόφασης, πού ἀναφέραμε, ἔγινε τροποποίηση. — *62.*

86 Τό δημοσιευμένο ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπεξεργασία νέου νόμου γιά τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή προσαρμοσμένου στή νέα οἰκονομική πολιτική.

Ὁ Κάμενεφ, ἀφοῦ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τίς βασικές θέσεις πού συντάχθηκαν ἀπό τό συμβούλιο τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς, μέ τίς ὁποῖες συμφώνησε ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Δικαιοσύνης Ντ. Ι. Κούρσκι, καί σχέδιο νόμου γιά τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή (σέ ἀντικατάσταση τῶν διατάξεων πού ἴσχυαν, σχετικά μέ τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή καί τά τοπικά της ὄργανα) γιά νά ὑποβληθεῖ γιά ἐπικύρωση ἀπό τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ κ.ἄ. ὑλικά, ἔγραφε:

«Κοιτάξτε.

Αὐτό εἶναι τό ἀνώτατο, τό ὁποῖο δέχτηκε ὁ Τζερζίνσκι καί γιά τό ὁποῖο, *φυσικά ἱκανοποιήθηκε* ὁ Κούρσκι.

Ἐγώ ὑποστηρίζω ἀνώτατο:

1) Νά ἐλαφρωθεῖ ἡ Ἔκτακτη ἐπιτροπή, ἀφήνοντας στή δικαιοδοσία της τά πολιτικά ἐγκλήματα, τήν κατασκοπεία, τή ληστεία, τήν περιφρούρηση τῶν δρόμων καί ἀποθηκῶν. Ὄχι περισσότερο. Τά ὑπόλοιπα — στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης.

2) Ὁ ἀνακριτικός μηχανισμός τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς νά ἐνσωματωθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης, παραχωρώντας σ' αὐτό τά ἐπαναστατικά δικαστήρια».

Τό συμβούλιο τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς ἦταν «κατά τῆς μεταβίβασης σέ διάφορα ὄργανα τῆς καταδίωξης καί τῆς ἀνάκρισης» καί «θεωροῦσε πρόωρο τό διαχωρισμό τοῦ ἑνός ἀπό τό ἄλλο (τή μεταβίβαση σέ διάφορα ὄργανα) τίς πολιτικές ὑποθέσεις καί τίς ὑποθέσεις γιά μεγάλες λεηλασίες τῆς λαϊκῆς περιουσίας καί τίς ὑπηρεσιακές» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τήν 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπόβαλε στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τήν πρόταση νά ἀνασχηματιστεῖ ἡ Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή, περιορίζοντας τόν κύκλο τῆς δραστηριότητάς της (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 261). Ἀφοῦ ψήφισε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, τό Πολιτικό Γραφεῖο δημιούργησε ἐπιτροπή ἀπό τούς Λ. Μπ. Κάμενεφ, Ντ. Ι. Κούρσκι καί Φ. Ε. Τζερζίνσκι. Στήν ἐπιτροπή ἀνατέθηκε νά συζητήσει τό ζήτημα αὐτό, σέ προθεσμία πέντε ἡμερῶν, καθοδηγούμενη ἀπό τήν ἀπόφαση πού πάρθηκε. — *39.*

87 Τό δημοσιευμένο σημείωμα, ὅπως ἔγραψε ὁ Ν. Π. Γκορμπουνόφ στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, σχετιζόταν μέ τήν μπροσούρα τοῦ Β. Ν. Ἰπάτιεφ «Ἡ ἀνάγκη τῆς ὀργάνωσης τῆς παραγωγῆς τῶν ἠλεκτρονικῶν εἰδῶν ἀπό τό γραφίτη τοῦ Τουρουχάν». Στά ἐρωτήματα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ βοηθός τοῦ γραμματέα τοῦ ΣΕΑ Ε. Β. Ἀρτιόμενκο σύνταξε λεπτομερές πληροφοριακό δελτίο (βλ. «Ἰστορίτσεσκι Ἀρχίβ» τεῦχ. 1, 1962, σελ. 50). — *40.*

88 Πρόκειται γιά τό ὑπόμνημα τῶν πρυτάνεων τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τῆς Πετρούπολης: τοῦ Ἰνστιτούτου Μεταλλουργίας — Μουσκέτοφ, τοῦ Ἰνστιτούτου πολιτικῶν μηχανικῶν — Πράβντιν καί τοῦ Πρώτου Πολυτεχνείου — Ζαλούτσκι. Στό ὑπόμνημα ἀναφέρονταν ἡ ἄσχημη οἰκονομική κατάσταση τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καί τῶν ἀνώτατων τεχνικῶν ἱδρυμάτων τῆς Πετρούπολης, ἡ ἀνάμιξη τῶν τοπικῶν ἀρχῶν στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις τῶν ἀνώτατων σχολῶν, τό «πολιτικό φιλτράρισμα» τῶν φοιτητῶν, ἐκφραζόταν ἡ διαφωνία μέ τό νέο νόμο γιά τά ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο οἱ ἐκπρόσωποι τῆς διεύθυνσης παραμερίζονταν ἀπό τή συμμετοχή στή διεύθυνση τῶν ἀνώτατων σχολῶν. Στό ὑπόμνημα προτείνονταν ἐπίσης μέτρα γιά τή διατήρηση καί ἀνάπτυξη τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τῆς Πετρούπολης: δυνάμωμα τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης, ἐξασφάλιση τῆς καθοδήγησης τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων μέ ἐκλεγόμενα πρόσωπα ἀπό τούς ἐπιστήμονες τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καί τή μεταβίβαση τῶν ἀνώτατων τεχνικῶν ἱδρυμάτων ἀπό τήν ἁρμοδιότητα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας στήν ἁρμοδιότητα τοῦ ΑΣΛΟ.

Τήν ἴδια κιόλας μέρα, 29 τοῦ Νοέμβρη 1921, ὁ πρόεδρος τῆς Γενικῆς διεύθυνσης τῶν ἐπαγγελματικῶν-τεχνικῶν σχολῶν καί τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων Ε. Α. Πρεομπραζένσκι ἔστειλε γνωμάτευση γιά τό ὑπόμνημα. Θεωρώντας βάσιμο τό αἴτημα γιά τίς οἰκονομικές δυσκολίες τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τῆς Πετρούπολης, ὁ Πρεομπραζένσκι ἀπέριψε τήν

ἀξίωση τοῦ καθηγητικοῦ σώματος γιά τήν αἱρετότητα τῆς διεύθυνσης τῶν ἀνώτατων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων ἀπό ἐπιστήμονες καί τό παράπονο γιά τήν «πολιτική ἀνακαταγραφή» τῶν φοιτητῶν.

Τό σημείωμα τοῦ Λένιν γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ ὑπομνήματος. — *40.*

89 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν. Ἔχοντας ὑπόψη τίς οἰκονομικές διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία, ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε: «Ἐγώ θά σύσταινα πολύ μεγάλη προσοχή σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τίς προτεινό- Ἀρ. 1
μενες μεγαλειώδεις γερμανικές προοπτικές» (οἱ ὑπογραμμίσεις καί οἱ ;;
ἐπισημειώσεις στό περιθώριο ἐδῶ καί πιό κάτω ἔγιναν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). Σέ συνέχεια ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε γιά τή βελτίωση τῶν σχέσεων μέ τήν Πολωνία (ὁ Β. Ι. Λένιν στό περιθώριο ἐδῶ ἔβαλε «2», ὅμως στό δικό του γράμμα δέν θίγει τό ζήτημα αὐτό). Μετά ὁ Τσιτσέριν, ἐπιστρέφοντας στίς διαπραγματεύσεις μέ τή Γερμανία ἔγραφε: «Ἀπό τά λόγια τοῦ Χάρτβιγκ διευκρινίστηκε ὅτι ὁ Κράσιν στό Βερολίνο ὑποστήριζε τή γραμμή τοῦ Στίννες γιά τραστοποίηση μέ τήν Ἀγγλία ;
γιά τή δουλιά στή Ρωσία, εἶχε πολύ στενή ἐπαφή μέ τόν Στίννες καί ;
μάλιστα συμφώνησε μαζί του γιά τό ταξίδι του στήν Ἀγγλία. Ἐδῶ στίς συζητήσεις μαζί μας ὁ Κράσιν σιγόνταρε ἐμᾶς καί συμφωνοῦσε μέ τήν ἀντίθετη γραμμή — μέ κάθε τρόπο νά ἐνθαρύνουμε στή ;;
Γερμανία τήν τάση γιά χωριστή (χωρίς τήν Ἀγγλία) δουλιά στή Ρωσία. Στό ἐξωτερικό ὅμως κάνει τό ἀντίθετο!». — *41.* Ἀρ. 3

90 Τήν 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Α. Ντ. Μετελιόφ ἔκανε γνωστό στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι στήν Τσ. Σ. Μπομπρόβσκαγια χορηγήθηκε δωμάτιο στό 1ο Σπίτι τῶν Σοβιέτ. — *42.*

91 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε, κατά τά φαινόμενα, σέ σχέση μέ τό ζήτημα χορήγησης ἄδειας γιά συνεργασία τοῦ Κρατικοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ καταστήματος (ΓΚΟΥΜ) μέ τούς ξένους καπιταλιστές στόν τομέα τοῦ ἐξαγωγικοῦ καί εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου καί γιά τήν ἵδρυση γιά τό σκοπό αὐτό μετοχικῆς ἑταιρίας.

Τό *ΓΚΟΥΜ* — ἱδρύθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 γιά τήν ὀργάνωση διϋπηρεσιακοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ καταστήματος. Σύμφωνα μέ τόν «Κανονισμό γιά τό Κρατικό μεγάλο ἐμπορικό κατάστημα «πού ἐγκρίθηκε ἀπό τό Μικρό ΣΛΕ στίς 1 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου, τό ΓΚΟΥΜ ἱδρυόταν δίπλα στό ΑΣΛΟ γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων καί ἱδρυμάτων μέ ὑλικά, τρόφιμα καί μέ ἐμπορεύματα, καθώς καί γιά λιανική πώληση ἐμπορευμάτων στόν πληθυσμό. — *42.*

92 Πρόκειται γιά τό σχέδιο μετασχηματισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης τῶν ὑλικῶν πόρων τοῦ ΣΕΑ, πού συντάχθηκε ἀπό τόν πρόεδρό της Λ. Ν. Κρίτσμαν. Παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο αὐτό βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 482.

Ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου ἑτοιμάστηκε σχέδιο ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ γιά τή διάλυση τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης ὑλικῶν πόρων. Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό ΣΕΑ ψήφισε τό σχέδιο τῆς

Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου σάν βάση καί τῆς ἀνέθεσε σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας νά παρουσιάσει τό ξαναδουλεμένο σχέδιο (βλ. στό ἴδιο, σελ. 267). Τό ξαναδουλεμένο ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου σχέδιο ἀπόφασης γιά τή διάλυση τῆς Ἐπιτροπῆς χρησιμοποίησης ὑλικῶν πόρων τοῦ ΣΕΑ ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΕΑ στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1921. — *40.*

93 Βλ. τή σημείωση 41. — *44.*

94 Τήν ἑπομένη μέρα, 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921, ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Συγκοινωνιῶν Β. Β. Φομίν ἀπηύθυνε στόν βοηθό τοῦ διευθυντῆ Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΕΑ Β. Α. Σμολιανίνοφ ἀπάντηση στό γράμμα αὐτό γιά ἀναφορά στόν Β. Ι. Λένιν. Ὁ Φομίν ἔγραφε ὅτι ἐννιά ἀπό τά δέκα βαγόνια παραδόθηκαν στή Διεύθυνση τοῦ ἔργου τῆς Κασίρα ἔγκαιρα· τό δέκατο βαγόνι ἔπαθε βλάβη τήν ὥρα τῆς μανούβρας στό Νόβι Πόρτ (Πετρούπολη), τό φορτίο στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη φορτώθηκε σέ ἄλλο βαγόνι, τό ὁποῖο τή νύχτα στίς 3 πρός 4 τοῦ Δεκέμβρη θά ξεκινήσει γιά τή Μόσχα. Ὁ Φομίν, ἀνακοινώνοντας ὅτι ἀπ' αὐτόν δόθηκε ἐντολή νά ἐξεταστεῖ ἡ περίπτωση αὐτή, ταυτόχρονα ἐπέστησε τήν προσοχή στήν καθυστέρηση τοῦ ξεφορτώματος τῶν βαγονιῶν ἀπό τή Διεύθυνση τῶν ἔργων τῆς Κασίρα.

Ἡ κατασκευή τοῦ Κρατικοῦ ἐπαρχιακοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ τῆς Κασίρα ἄρχισε τό Φλεβάρη τοῦ 1919. Αὐτός θά ἔπρεπε νά δόσει ἠλεκτρενέργεια γιά τίς μεγαλύτερες φάμπρικες καί ἐργοστάσια τῆς Μόσχας καί ἦταν ἕνα ἀπό τά πρῶτα ἔργα γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας.

Ἀποδίδοντας μεγάλη σημασία στόν ἠλεκτροσταθμό τῆς Κασίρα, ὁ Λένιν καθημερινά παρακολουθοῦσε τήν πορεία τῆς κατασκευῆς του, τόν ἐφοδιασμό του μέ τά ἀπαραίτητα ὑλικά, ἐργατική δύναμη, καύσιμα καί ἐφοδιασμό (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα, 92, 156, 209, 218, 219, 375. Παραρτήματα, ντοκουμέντα 2 καί 5, καθώς καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 52ος, ντοκουμέντα 386, 445, 463, καί τόμο 53. Πίνακας Θεμάτων — Ἐξηλεκτρισμός καί ἠλεκτρικοί σταθμοί).

Ἡ κατασκευή τῆς πρώτης σειρᾶς τελείωσε στίς 4 τοῦ Ἰούλη 1922 καί ὁ σταθμός μπῆκε σέ λειτουργία. — *45.*

95 Σέ ἀπάντηση στό σημείωμα αὐτό ὁ Ν. Π. Γκορμπουνόφ τήν ἴδια μέρα, ὥρα 13 καί 30' μετέδοσε στόν Β. Ι. Λένιν τό ἀκόλουθο πληροφοριακό σημείωμα:

«1) Ὁ Ραμζίν μέ τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς παραλαβῆς χθές, 1/XII ἐ.ἔ., ἔφυγε στήν Κασίρα γιά παραλαβή τοῦ σταθμοῦ. Πρέπει νά ἔρθει αὔριο, 3/XII.

2) Ὁ Τσιουρούπα εἶπε ὅτι ρεῦμα καί ἐγκατάσταση στή Μόσχα μπορεῖ νά δοθοῦν στό τέλος τοῦ Δεκέμβρη μέ τόν ὅρο νά παρθοῦν ἀπό τό ἐξωτερικό ὅ,τι χρειάζονται γιά τόν ἐξοπλισμό.

Σήμερα στίς 6 τό βράδυ στόν Τσιουρούπα θά γίνει σύσκεψη μέ τούς μηχανικούς, πού δουλεύουν στήν Κασίρα, τά ἀποτελέσματά της θά μᾶς ἀνακοινώσει ὁ ἴδιος».

Στό πληροφοριακό σημείωμα ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπισημείωσε: «*Νά ἐπιστραφεῖ στόν Γκορμπουνόφ*». Διαφυλάχτηκε ἀκόμη καί τό ἀκόλουθο σημείωμα τοῦ Ν. Π. Γκορμπουνόφ: «Πρός τόν σ. Σμολιανίνοφ. Γιά τήν παραπέρα ἐνημέρωση τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *46.*

96 Σέ ἀπάντηση στό ταχυδρομικό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ ἀναπληρωτής

τοῦ διευθυντῆ τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ Β. Α. Τρίφονοφ γνωστοποίησε τήν ἑπόμενη μέρα ὅτι ἡ καθυστέρηση στόν ἐφοδιασμό μέ καυσόξυλα τῶν φάμπρικων χαρτιοῦ «Κομμουνάρ» καί τῆς Κοντρόβσκαγια προῆλθε λόγω τοῦ πολύ περιορισμένου ἀποθέματος καυσοξύλων στούς σιδηροδρόμους Βορειο-Δυτικό καί Σίζρακ-Βιάζμα. Τονίζοντας τή βελτίωση τῆς κατάστασης μέ τά καυσόξυλα σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἐξόρμησης καυσίμων γιά τρεῖς ἑβδομάδες, ὁ Τρίφονοφ βεβαίωνε ὅτι «ἡ προμήθεια τῶν φάμπρικων στό ἑξῆς θά γίνεται σχεδιασμένα καί χωρίς διακοπές» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 135. — *47.*

97 *Ἡ Ἐπιτροπή ξένης λογοτεχνίας* (Κομινολίτ) — Κεντρική διϋπηρεσιακή ἐπιτροπή γιά τήν ἀγορά καί διανομή ξένης λογοτεχνίας δημιουργήθηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας μέ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 14 τοῦ Ἰούνη 1921. Ἡ Κομινολίτ εἶχε καθῆκον «τήν παραλαβή ἀπό τό ἐξωτερικό κάθε εἴδους λογοτεχνίας, πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τή ΣΟΣΔΡ γιά ὅλους τούς τομεῖς γνώσης, σέ πρώτη σειρά αὐτῆς πού ἐκδόθηκε, ἀρχίζοντας ἀπό τό δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1914, συγκέντρωση ὅλης τῆς ξένης λογοτεχνίας στά ἀντίστοιχα ἐπιστημονικά ἱδρύματα καί βιβλιοθῆκες, καθώς καί τή διανομή καί τήν ὀργάνωση ὀρθολογικῆς χρησιμοποίησης τῆς ξένης λογοτεχνίας ἀπ' ὅλα τά ἱδρύματα καί ἀπό ξεχωριστά ἄτομα». — *48.*

98 *«The Economist»* («Οἰκονομολόγος») — ἀγγλικό βδομαδιάτικο περιοδικό γιά τά οἰκονομικά καί πολιτικά προβλήματα· ὄργανο τῆς μεγαλοβιομηχανικῆς ἀστικῆς τάξης. Βγαίνει στό Λονδίνο ἀπό τό 1843. — *48.*

99 Πρόκειται γιά τό πληροφοριακό δελτίο τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν: «Πληροφορίες γιά τήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τῶν τμημάτων γιά τό Σεπτέμβρη - Νοέμβρη τοῦ 1921 σέ ἑκατομμύρια ρούβλια σημερινοῦ νομίσματος». Ὁ κύκλος ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, σύμφωνα μέ τά δεδομένα τοῦ δελτίου, ἀποτελοῦσε (σέ μετατροπή σέ χρυσό) τό Σεπτέμβρη 1 044 577 ρούβλια, τόν Ὀχτώβρη 3 078 573 καί τό Νοέμβρη ἔφθασε τά 5 996 050 ρούβλια. Στό πίσω μέρος τοῦ δελτίου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Οἱ συναλλαγές τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μέ τίς ἑνώσεις τῶν κυβερνείων καί τῶν ἐπαρχιακῶν τμημάτων» (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 151 καί τόμ. XXXV, σελ. 297).

Τό δημοσιευμένο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ δακτυλογραφημένου ἀντίτυπου τοῦ δελτίου πού εἶχε τόν τίτλο «Ὁ κύκλος ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μέ τίς ἑνώσεις τῶν κυβερνείων καί τῶν ἐπαρχιακῶν τμημάτων. Πληροφορίες γιά τήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τῶν τμημάτων γιά τό Σεπτέμβρη - Νοέμβρη τοῦ 1921 σέ ἑκατομμύρια ρούβλια σημερινοῦ νομίσματος».

Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. — *49.*

100 Ἡ ἀναφερόμενη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν *«Ἑνιαία οἰκονομική ἐπιτροπή»* ἦταν ἐπιτροπή «γιά τή συνένωση ὅλων τῶν οἰκονομικῶν καί δημοσιονομικῶν ζητημάτων» πού γιά τή δημιουργία της τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε ἀπόφαση τήν 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ὁρίστηκε ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γρα-

φείου τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 6 τοῦ Νοέμβρη ἀποφάσισε: «Γιά τή συνένωση καί τήν ἐπιτάχυνση τῶν ἐργασιῶν σχετικά μέ τή συστηματοποίηση καί τή συμπλήρωση τῆς οἰκονομικῆς νομοθεσίας νά ἱδρυθεῖ οἰκονομική ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *49.*

101 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο τοῦ πληροφοριακοῦ δελτίου: «Ὁ κύκλος ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μέ τίς ἑνώσεις τῶν κυβερνείων καί τῶν ἐπαρχιακῶν τμημάτων. Πληροφορίες γιά τήν κυκλοφορία ἐμπορευμάτων τῶν τμημάτων γιά τό Σεπτέβρη - Νοέμβρη τοῦ 1921 σέ ἑκατομμύρια ρούβλια σημερινοῦ νομίσματος». Τή λέξη «Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν» ὁ Β. Ι. Λένιν τήν ὑπογράμμισε μέ μολύβι μέ τέσσερις γραμμές.

Βλ. τά προηγούμενα δυό ντοκουμέντα. — *50.*

102 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πού ψηφίστηκε στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1921, σχετικά μέ τή θεραπεία τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ στή Γερμανία. — *50.*

103 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 1 τοῦ Δεκέμβρη 1921 γιά τήν ἀπαλλαγή τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀπό τά καθήκοντα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ καί τό διορισμό του στή θέση τοῦ δεύτερου ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΑ.

Τό προσχέδιο ὀργάνωσης τῆς δουλιᾶς τῶν ἀναπληρωτῶν τοῦ προέδρου τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ, ὁ Β. Ι. Λένιν ἐξέθεσε στό γράμμα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα τῆς 28 τοῦ Νοέμβρη 1921 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 253-254). — *50.*

104 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Μίχα Τσχακάγια, ὁ ὁποῖος ζητοῦσε νά ἐπιστρέψει σέ καθοδηγητική δουλιά στή Γεωργία ὁ Φίλιππ Μαχαράτζε.

Ὁ Φ. Ε. Μαχαράτζε, Λαϊκός ἐπίτροπος Γεωργίας τῆς Γεωργίας, μέ ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 4 τοῦ Νοέμβρη 1921 ἀνακλήθηκε στή Μόσχα στή διάθεση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος.

Στή δημοσιευόμενη ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Ι. Β. Στάλιν ἀπάντησε: «ὁ Φ. Μαχαράτζε καθαιρέθηκε μέ ἀπαίτηση τοῦ Ὀρτζονικίτζε (ὑπάρχει τηλεγράφημα στήν ΚΕ)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στά τέλη τοῦ Δεκέμβρη, στή διάρκεια τοῦ ΙΧ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, ὁμάδα ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου ἀποτάνθηκε στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ παράκληση γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ Φ. Μαχαράτζε στή Γεωργία. Στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ πῆρε τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση: «1) Νά ἱκανοποιηθεῖ ἡ παράκληση τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου. 2) Νά ὑποδειχτεῖ στόν Φ. Μαχαράτζε ἡ ἀνάγκη τῆς αὐστηρά πρακτικῆς δουλιᾶς». Το Γενάρη τοῦ 1922 ὁ Φ. Μαχαράτζε ἐπέστρεψε στή Γεωργία στήν προηγούμενη δουλιά. — *51.*

105 Ἡ ἀμερικανίδα δημοσιογράφος Μπέσσι Μπίττι στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921, μέ παράκλησή της, ἔγινε δεκτή ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Ἡ Γκ. Μπ. Κρασνοστσέκοβα συμμετεῖχε στή συζήτηση τοῦ Λένιν μέ τήν Μπίττι σάν διερμηνέας.

'Αφοῦ πῆρα ἀπό τόν ἔκτακτο μοτοσυκλετιστή τό γράμμα τοῦ Λένιν, θυμᾶται ἡ Κρασνοστσέκοβα, «ἐγώ ἀμέσως ἔτρεξα στήν Μπίττι, ἐκείνη μοῦ παρέδοσε τό βιβλίο της «Ἡ κόκκινη καρδιά τῆς Ρωσίας»... κάτι ἔγραψε σ' αὐτό καί ὁ ἴδιος μοτοσυκλετιστής μετέφερε τό βιβλίο στό Κρεμλίνο («Ἰνοστράναγια Λιτερατούρα», τεῦχ. 11, 1957, σελ. 28-30).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 138. — *51*.

106 Τό ζήτημα γιά τόν Λ. Γκ. Σαπίρο ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τόν ἔλεγχο, τήν ἐπανεξέταση καί ἐκκαθάριση τῆς σύνθεσης τῶν μελῶν τοῦ ΚΚΡ (μπ) τοῦ κυβερνείου Μόσχας στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Μέ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Σαπίρο ἀποκαταστάθηκε σάν μέλος τοῦ Κόμματος μέ τήν τιμωρία τῆς μομφῆς γιά τήν ἀπόσπασή του ἀπό τίς μάζες τῶν ἐργατῶν. 'Αντίγραφο ἀπό τα πρακτικά συνεδρίασης τῆς ἐπιτροπῆς στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν. — *55*.

107 Στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν Λ. Μ. Χιντσούκ ἔγραφε ὅτι βασικό καθῆκον τοῦ Κεντρικοῦ ἐμπορικοῦ συνεταιριστικοῦ χρηματιστηρίου βρίσκεται στήν ἐξακρίβωση τῆς ζήτησης καί προσφορᾶς στήν ἐμπορική ἀγορά καί τή διευθέτηση τῶν ἐμπορικῶν πράξεων, πού γίνονται τόσο ἀπό τίς συνεταιριστικές, ὅσο καί ἀπό τίς κρατικές ὀργανώσεις. Διαφωνώντας μέ τήν ἵδρυση δεύτερου ἐμπορικοῦ χρηματιστηρίου, πού ὀργανώνονταν ἀπό τό ΑΣΛΟ, πού οἱ γενικές διευθύνσεις του ἦταν μέλη τοῦ Κεντρικοῦ ἐμπορικοῦ συνεταιριστικοῦ χρηματιστηρίου, ὁ Χιντσούκ ἔγραφε ὅτι ἡ ὕπαρξη δύο μεγάλων ἐμπορικῶν χρηματιστηρίων στή Μόσχα, ἀναπόφευκτα θά ὁδηγήσει στόν παραλληλισμό τῶν ἐργασιῶν τους, θά γεννήσει συναγωνισμό, αἰσχροκέρδεια καί μόνο κακό θά φέρει στήν οἰκονομία τῆς χώρας.

Τό σημείωμα τοῦ Λένιν γράφτηκε πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Χιντσούκ. — *55*.

108 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ στελέχους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας Τ. Ι. Σεντέλνικοφ γιά τήν ἐφεύρεση νέου οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ — «τυρφίτης» (ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό γράμμα τοῦ Σεντέλνικοφ βλ. στή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 95-96).

Στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀφοῦ πῆρε ἄδεια λόγω ἀρώστιας ζοῦσε στό χωριό Γκόρκι στά προάστεια τῆς Μόσχας. — *56*.

109 Τά χαρτιά πού ἀναφέρονται στό ντοκουμέντο δέν ὑπάρχουν. Πιθανόν νά πρόκειται γιά τίς ἐκθέσεις τῶν ὑπεύθυνων στελεχῶν, πού κινητοποιήθηκαν ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά μεταφορά καυσόξυλων στή διάρκεια τριῶν ἑβδομάδων. Στίς ἐκθέσεις, ἀπευθυνόμενες πρός τόν Β. Ι. Λένιν, ἀνακοινώνονταν τά ἀποτελέσματα τῶν τριῶν ἑβδομάδων, ἀποκαλύπτονταν ἐπίσης σοβαρές ἀνεπάρκειες στή δουλιά τῶν ὀργάνων προμήθειας ξυλείας, πράξεις κλεψιᾶς καί ὑποδείχνονταν μέτρα γιά τήν πάλη ἐναντίον τους (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 376. — *56*.

110 Τά ντοκουμέντα πού ἀναφέρονται στό γράμμα, δέν βρέθηκαν. Πρόκειται γιά τήν κατάσταση στήν ὁμάδα συνδυασμένων ἐπιχειρήσεων τῆς Μόσχας (Μο-

σκούστ), πού ὑπάγονταν στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας πού δημιουργήθηκε τό φθινόπωρο τοῦ 1921.

Ἡ *Μοσκούστ* εἶχε ὀργανωθεῖ στή βάση κάμποσων σοβχόζ, πού ὑπάγονταν στή στρατιωτική ὑπηρεσία, καί τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν προαστείων πού ἐνοικίασαν, μέ σκοπό τή συνένωση τῆς γεωργίας μέ τή βιομηχανία. Οἱ συνδυασμένες αὐτές ἐπιχειρήσεις, ἀποτελώντας ἕνα οἰκονομικό σύνολο, εἶχαν σάν καθῆκον τόν ἔλεγχο ἀπό τά κάτω τῆς ὀρθότητας καί ὠφελιμότητας τῶν διαταγμάτων πού ψηφίστηκαν γιά τά οἰκονομικά ζητήματα. Ὁ κανονισμός γιά τήν ὁμάδα συνδυασμένων ἐπιχειρήσεων τῆς Μόσχας μέ βάση τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 14 τοῦ Σεπτέμβρη 1921 ἐπικυρώθηκε ἀπό τό οἰκονομικό συμβούλιο τῆς Μόσχας στίς 24 τοῦ Σεπτέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου. — *56.*

111 Ἡ πρόταση γράφτηκε στό γράμμα τοῦ πληρεξούσιου ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Ν. Ν. Κρεστίνσκι τῆς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921. Γνωστοποιώντας τή λήψη τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 11 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐπιτροπῆς ἀπό τούς Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Α. Ντ. Τσιουρούπα καί Β. Α. Ἀβανέσοφ γιά τόν ἔλεγχο τῆς κατάστασης τῶν λογαριασμῶν τῶν ὀργάνων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό ἐξωτερικό, τῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς τοῦ Λομονόσοφ κτλ., ὁ Κρεστίνσκι ἔγραφε ὅτι ἀδυνατεῖ νά συγκαλέσει τήν ἐπιτροπή, γιατί ὁ Τσιουρούπα ἀναχώρησε, καί γιά τόν Ἀβανέσοφ ἀκόμη δέν πάρθηκε βίζα. Ὁ Κρεστίνσκι, προβάλλοντας σάν ἐπιχείρημα ὅτι δέν τοῦ εἶναι ξεκάθαρα τά καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς, ζήτησε νά ἐπανεξετάσει τήν ἀπόφαση τό Πολιτικό Γραφεῖο, νά περιορίσει καί νά συγκεκριμενοποιήσει τά καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς, καθώς καί νά καθορίσει τή σύνθεσή της. Τή φράση αὐτή στή δεύτερη σελίδα τοῦ γράμματος τοῦ Κρεστίνσκι ὁ Λένιν τήν ὑπογράμμισε μέ μιά γραμμή καί σημείωσε στό περιθώριο μέ δυό γραμμές καί στήν πρώτη σελίδα ἔγραψε: «**Βλ. σ. 2, ὑπογραμμισμένο**».

Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στις 7 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς ἀνατέθηκε σέ ἐπιτροπή, πού συγκροτήθηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921. (βλ. σημείωση 125). — *58.*

112 Ὁ Ντ. Μπάλλιστερ (Ρ. Μάινορ) καί ὁ Ντ. Κάρρ (Λ. Κάτερφελντ) — ἀντιπρόσωποι τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῶν ΗΠΑ στήν Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς — στίς 3 τοῦ Δεκέμβρη ἔγιναν δεκτοί ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.

Τήν ἴδια μέρα στό δελτίο ἐντολῶν τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀπό τόν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ γράφτηκε ἡ ἀκόλουθη προφορική του ἐπερώτηση: «Πότε θά μπορέσει ἡ σ. Μανουτσαριάντς νά προμηθεύσει στόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς 2 ἀντ. τοῦ βιβλίου τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς «Νέα στοιχεῖα γιά τόν καπιταλισμό στή γεωργία (τῆς Β.-Ἀμ. τῶν Ἑ. Πολιτειῶν)»». Στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη στό ἴδιο δελτίο συμπληρώθηκε: «Τά βιβλία στάλθηκαν καί παραδόθηκαν στόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *58.*

113 Γράφτηκε στό ἀντίγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Γκ. Ι. Μιάσνικοφ στήν Πετρούπολη πρός τό μέλος τοῦ Κόμματος μηχανικό Μπ. Α. Κοῦρζνερ, στό ὁποῖο ὁ Μιάσνικοφ μέ τήν εὐκαιρία τοῦ ἐπικείμενου ΧΙ συνεδρίου τοῦ ΚΚΡ (μπ)

πρότεινε νά δυναμώσει τήν παράνομη διαλυτική δουλιά ἐνάντια στή γραμμή τοῦ Κόμματος. Στό γράμμα τοῦ Μιάσνικοφ ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπογράμμισε τήν ἀκόλουθη φράση: «Πρέπει ὅλα τά δυσαρεστημένα στοιχεῖα στό Κόμμα νά ἑνωθοῦν κάτω ἀπό μιά σημαία» καί σημειώνοντάς την ἀπό τά πλάγια μέ πέντε γραμμές, ἔκανε τήν ἐπισημείωση: «NB».

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σέ κάμποσες συνεδριάσεις συζήτησε τό ζήτημα σχετικά μέ τόν Γκ. Ι. Μιάσνικοφ καί στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά τή διαγραφή του ἀπό τό Κόμμα γιά κατάφωρη παραβίαση τῆς κομματικῆς πειθαρχίας καί γιά ἀντικομματική δράση. — *59.*

114 Ὁ Ν. Α. Ὀρλόφ, συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἡ ἐπισιτιστική δουλιά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», πού ἐκδόθηκε τό 1918, διηύθυνε τό οἰκονομικό τμῆμα τοῦ περιοδικοῦ «Νόβι Μίρ», τό ὁποῖο ἐκδιδόταν ἀπό τή Σοβιετική πληρεξούσια ἀντιπροσωπεία στό Βερολίνο. Ἡ παράκληση τοῦ Ὀρλόφ συνίστατο στό νά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά γράψει τό βιβλίο «Ἡ οἰκονομική ἱστορία τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας (Ἡ πείρα μιᾶς ἔρευνας)» καί νά τό ἐκδόσει στό ἐξωτερικό, μέ ψευδώνυμο, σέ κάμποσες ξένες γλῶσσες. Συνάμα ὁ Ν. Α. Ὀρλόφ θεωροῦσε σκόπιμο νά μή γραφεῖ τό βιβλίο μέ ἀνοιχτή κομμουνιστική ἄποψη, μά σέ τόνο ἐξωκομματικοῦ, ἀλλά ἀντικειμενικοῦ καί μέ εὐμενή διάθεση πρός τή Σοβιετική ἐξουσία ἐρευνητῆ. Γιατί, ἔγραφε ὁ Ὀρλόφ, ἡ φιλολογία πού ἔχει «καθαρό ἀπολογητικό χαρακτήρα... δέν προκαλεῖ τήν πρέπουσα ἐντύπωση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1921. — *59.*

115 Τό γράμμα τοῦ Γκ. Λ. Σκλόβσκι δέν βρέθηκε. Πρόκειται γιά τήν ἐπιθυμία τοῦ Γκ. Λ. Σκλόβσκι νά ἐργαστεῖ στή Σοβιετική ἀντιπροσωπεία στό Κόβνο (σημερινό Κάουνας).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 389 καί 390. — *59.*

116 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ πληρεξούσιου ἀντιπρόσωπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Ν. Ν. Κρεστίνσκι. Ἀνακοινώνοντας ὅτι ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος Μπ. Σ. Στομονιακόφ ἔκλεισε συμφωνία μέ τήν ἑταιρία «Ἀερ-Γιούνιον» γιά τή δημιουργία γερμανο-ρωσικῆς ἀεροπορικῆς ἑταιρίας καί τήν ἀνάθεση στήν ἑταιρία αὐτή νά ὀργανώσει ἀεροπορική ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στή Μόσχα καί στή Γερμανία, ὁ Κρεστίνσκι ἀποφάνθηκε ὑπέρ τῆς ἐπικύρωσης τῆς σύμβασης.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή συνεδρίαση τῆς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921, ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Α. Μ. Λεζάβα σχετικά μέ τή σύμβαση, ἀνέλαβε τήν ἐπικύρωσή της καί ἀνάθεσε στόν Λεζάβα νά στείλει σέ ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους ἀντίγραφο τῆς σύμβασης, ὑποχρεώνοντάς τους σέ προθεσμία δυό ἑβδομάδων νά δόσουν τό πόρισμά τους. Ὁ Λεζάβα ὑποχρεωνόταν νά συγκεντρώσει τά πορίσματα αὐτά καί στίς 9 τοῦ Δεκέμβρη νά βάλει τό ζήτημα στό ΣΕΑ ἤ στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1921 στό ΣΛΕ.

Στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐπικύρωσε τό δικαιολογητικό τῆς σύμβασης καί ἀνάθεσε στόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι, καί σέ

ἀπουσία του — στόν Μπ. Σ. Στομονιακόφ νά ὑπογράψει ἀπομέρους τῆς κυβέρνησης τῆς ΣΟΣΔΡ τή σύμβαση μέ τήν ἑταιρία «Ἀερ-Γιούνιον». — *60.*

117 Τό ντοκουμέντο αὐτό γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τό τηλεγράφημα τοῦ ἐργάτη Κότοφ, στό ὁποῖο ἀνάφερε ὅτι τόν συνέλαβαν, γιατί ἔστειλε καταγγελία στόν Β. Ι. Λένιν. — *60.*

118 Πρόκειται γιά τόν ἀντιπρόσωπο τῆς ἀμερικανικῆς «Ἑνωμένης ἑταιρίας φαρμάκων καί χημικῶν παρασκευασμάτων» Μπ. Μίσελλ.

Τήν ἴδια μέρα ὁ Μπ. Ι. Ρεϊνστέιν ἔστειλε στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ σχέδιο πιστοποιητικοῦ. Τό πιστοποιητικό, ὑπογραμμένο ἀπό τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, στάλθηκε στόν Μίσσελ στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1921. — *61.*

119 Κατά τά φαινόμενα, πρόκειται γιά τό σημείωμα «Ἡ δράση τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στή Σεβαστούπολη» πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» τῆς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1921. — *61.*

120 Σέ ἀπάντηση στό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς Κριμαίας Πολιακόφ ἀνάφερε ὅτι ὁ Α. Α. Πρεομπραζένσκι ἐφοδιάζεται μέ ἐνισχυμένο σιτηρέσιο, στό ἑξῆς, θά τοῦ παράσχετε συνδρομή καί βοήθεια, καί τώρα μαζί μέ τή γυναίκα του ἐγκαταστάθηκε σέ σανατόριο. — *62.*

121 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Α. Μ. Γκόρκι γνωστοποίησε ὅτι ἔγραψε στόν Ἑρ. Οὐέλλς πού βρίσκεται στήν Ἀμερική καί τόν παρακάλεσε νά μιλήσει μέ τίς ἀντίστοιχες ὀργανώσεις καί πρόσωπα σχετικά μέ τή βοήθεια στούς λιμοκτονοῦντες. «Ἀπάντηση ἀπό τόν Οὐέλλς δέν ἔχω — ἔγραφε ὁ Γκόρκι — ἀλλά εἶμαι βέβαιος ὅτι τό γράμμα μου τόν βρῆκε στήν Ἀμερική, γιατί σέ ἕνα ἀπό τά ἄρθρα του παρέθετε φράσεις ἀπό τό γράμμα μου...» (Β. Ι. Λένιν καί Α. Μ. Γκόρκι, Γράμματα, ἀναμνήσεις καί ντοκουμέντα, 2η ρωσ. ἔκδ. 1961, σελ. 184-186). — *65.*

122 Πρόκειται γιά τήν παράκληση τοῦ Πανρωσικοῦ βιοτεχνικοῦ συνεταιρισμοῦ κυνηγῶν (ΠΒΣΚ) νά τοῦ ἐπιτραπεῖ, λόγω ἄρνησης τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά κλείσει ἐμπορο-πιστωτική συμφωνία μέ μιά ἀπό τίς γερμανικές φίρμες γιά ἀγορά κυνηγετικῶν ἐφοδίων. Τό ζήτημα ἐξετάστηκε στό Μικρό ΣΛΕ στίς 12 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Τό Μικρό ΣΛΕ πρότεινε στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέσα σέ μιά βδομάδα νά κλείσει συμφωνία μέ τήν Κεντρική ἐπιτροπή τοῦ ΠΒΣΚ «γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν κυνηγῶν μέ φυσίγγια, σφαῖρες καί ἀντικείμενα πλατιᾶς κατανάλωσης, πού εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν ὀργάνωση κυνηγετικῆς βιοτεχνίας...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τό σημείωμα γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στό τηλεφωνογράφημα τοῦ Πανρωσικοῦ βιοτεχνικοῦ συνεταιρισμοῦ κυνηγῶν. — *65.*

123 Πρόκειται γιά τήν XI Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τό IX Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — *65.*

124 Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν τά ὑλικά τοῦ Ι. Α. Τσέικο στάλθηκαν σέ μιά σειρά ἐπιστήμονες καί ἐπιστημονικά ἱδρύματα.

Βλ. ἐπίσης τά ντοκουμέντα 76 καί 77. — *67.*

125 Στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 1921 τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν εἰσηγήθηκε στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τήν πρόταση νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή γιά τήν ἐπιτόπου γνωριμία μέ τή δουλιά τῶν σοβιετικῶν ἀντιπροσωπειῶν καί τῶν ὀργάνων ὅλων τῶν ἱδρυμάτων στό ἐξωτερικό, ἀναθέτοντας σ' αὐτήν νά ἐλέγξει τό προσωπικό τους, νά καθορίσει μόνιμο προσωπικό, νά ὁρίσει τούς μισθούς συντήρησης τῶν συνεργατῶν, πού νά ἀνταποκρίνονται στό ἐλάχιστο τῶν ἀναγκῶν, νά ἐπεξεργαστεῖ τούς πιό ἀποτελεσματικούς τρόπους δουλιᾶς τῶν ἀντιπροσωπειῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν πρότεινε νά διοριστεῖ ἐπιτροπή ἀπό τρία μέλη — ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), τό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν. Στήν πρώτη σελίδα τοῦ σημειώματος τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικῶν πρός τήν ΚΕ, πού ἦταν ὑπογραμμισμένο ἀπό τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν Π. Π. Γκορμπουνόφ, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «*Πρός τόν σ. Μόλοτοφ:* βλ. σ. 2» καί στή δεύτερη σελίδα — «σ. Μόλοτοφ! Νά τά θέσετε στό Πολιτικό Γραφεῖο. Δέν εἶναι μήπως καλύτερα μόνο τόν *Ἀβανέσοφ;* 21/XI. *Λένιν*». Στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό ΠΓ πῆρε τήν ἀπόφαση: «Νά ἐγκριθεῖ τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε ὁ σ. Γκορμπουνόφ σχετικά μέ τά μέτρα γιά τήν πραγματική ἐξακρίβωση τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἱδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅλων των ὑπηρεσιῶν καί τήν ἐφαρμογή πραγματικῆς ἐλάττωσής τους καί τόν καθορισμό νέων μισθῶν. Νά ἀνατεθεῖ ἡ ἐκπλήρωσή της στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς σ.σ. Ἀβανέσοφ, Κρεστίνσκι καί Ρίκοφ (ἄν θά τό ἐπιτρέψει ὁ γιατρός)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *67.*

126 Τό γράμμα αὐτό εἶναι ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ προέδρου τῆς Διεύθυνσης Γιουγκοστάλ Ι. Ι., Μεζλάουκ τῆς 27 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά τήν καθυστέρηση τῆς παράδοσης στό τράστ τῶν χρηματικῶν πιστώσεων πού διατέθηκαν γι' αὐτό. Πληροφορώντας γιά τό ὅτι τό τράστ κατόρθωσε νά συγκεντρώσει εἰδικευμένους μεταλλωρύχους, γιά τήν πληρωμή τους, γιά τήν ἐντατική δουλιά τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Γιουγκοστάλ, ὁ Μεζλάουκ ἔγραφε ὅτι οἱ τελευταῖες θά δόσουν στή χώρα τό 1922 10 ἑκατομμύρια πούτια μετάλλου σιδήρου («6 ἑκατομμύρια πούτια χυτοσίδηρου καί 4 ἑκατομμύρια σφυρήλατου σιδήρου») ἐφ' ὅσον τό Γιουγκοστάλ πάρει τά χρηματικά φόντα, πού καθορίστηκαν γι' αὐτό ἀπό τό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1921. Τελειώνοντας ὁ Μεζλάουκ ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν: «Στίς 20/XII θά ἔρθω στό συνέδριο καί θά Σᾶς φέρω πρόσφατα στοιχεῖα γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Γιουγκοστάλ — Ἑνωμένη διεύθυνση κρατικῶν ἐργοστασίων καί ὀρυχείων τῆς Πετρόβσκαγια, Μακέεβκα καί Γιούζοβκα, μέ ὅλες τίς βοηθητικές ἐπιχειρήσεις καί κτήματα τῆς Οὐκρανίας, τοῦ Βόρειου Καυκάσου καί τῆς Κριμαίας πού ἀνήκουν σ' αὐτές· εἶχε δημιουργηθεῖ στό Συμβούλιο τῆς Λαϊκῆς Οἰκονομίας Οὐκρανίας μέ σκοπό τήν παραγωγικο-τεχνική καί τήν οἰκονομική συνένωση τῶν σύνθετων ἐπιχειρήσεων τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας· ὑπῆρχε ὥς τό 1929. — *68.*

127 Μέ τό γράμμα αὐτό συνδέεται τό ἀκόλουθο κείμενο, πού γράφτηκε ἀπό τήν

Λ. Α. Φότιεβα στό πίσω μέρος τοῦ σημειώματος πού ἀπευθυνόταν σ' αὐτήν (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 129): «Ὁ Μερανβίλ νά γράψει βιογραφία μέ ὅλες τίς μαρτυρικές καταθέσεις καί μέ τίς διαψεύσεις τῶν κατηγοριῶν. Ἡ τεκμηριωμένη καταγγελία νά σταλεῖ στήν ΚΕΕ». — *69.*

[128] Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ ἐξέτασε στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀποφάσισε: «Νά συμπεριληφθεῖ ὁ σ. Γκόρκι στόν ἀριθμό τῶν συντρόφων, πού θεραπεύονται στό ἐξωτερικό καί νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Κρεστίνσκι νά ἐλέγξει γιά νά ἐξασφαλιστεῖ πλήρως μέ τό ἀναγκαῖο χρηματικό ποσό» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖό τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 290. — *71.*

[130] Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα τοῦ Ν. Ὀσίνσκι τῆς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1921, πού σχετίζεται μέ τή διένεξη στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας (βλ. ντοκουμέντο 57). Ὁ Ὀσίνσκι ἔγραφε γιά τήν «προσποίηση καί ὀργανωτική σύγχυση» στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, ὅτι αὐτός, λέει, δέν εἶναι ὑπάλληλος, μά ἀπ' αὐτόν ἀπαιτοῦν ὑπαλληλική πειθαρχία κτλ. Στό γράμμα τοῦ Ὀσίνσκι ὁ Λένιν ἔκανε μιά σειρά ἐπισημειώσεις. «(Οὔτε σκιά ἐπιχειρημάτων: σέ τί συνίσταται ἡ «σύγχυση»; σέ τί συνίσταται ἡ «προσποίηση»;; μόνο ὑστερία)» — ἔτσι χαρακτήρισε τό γράμμα τοῦ Ὀσίνσκι ὁ Λένιν. — «Ἀκριβῶς ὁ *Ὀσίνσκι* καί θέτει τό ζήτημα *κατά τόν ὑπαλληλικό τρόπο»*. Ἀπ' ἀφορμή τή δήλωση τοῦ Ὀσίνσκι ὅτι «ἔχασε τήν ὄρεξη γιά δουλιά», ὅτι «ὅλο αὐτό τόν καιρό αὐτός «μιά φορά μόνο παραβρέθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ καί μιά φορά στό ΣΕΑ» (ἐδῶ καί παρακάτω εἶναι ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν.— *Ἡ Σύντ.),* ὁ Λένιν ἔγραψε: «αὐτό ὀνομάζεται μποϋκοτάζ ἤ σαμποτάζ — καί τιμωρεῖται τόσο κομματικά, ὅσο καί διοικητικά». Ὁ Ὀσίνσκι ὑποστήριζε ὅτι ἀπό τή σκέψη «νά δοθεῖ ἀντίβαρο στόν Ὀσίνσκι» καί νά δοθεῖ ἡ πρέπουσα θέση στό διακεκριμένο στέλεχος καί παλιό πολιτικό φίλο Τεοντορόβιτς... παραμερίζονται κρίσεις ὀργανωτικῆς τάξης»· ὁ Β. Ι. Λένιν στή λέξη «φίλο» ἔκανε τήν ἑπόμενη ἐπισημείωση: «καί ὄχι σέ μέλος τοῦ κόμματος καί μαρξιστή;».

Προτείνοντας στή θέση τῆς «πολιτικῆς τριάδας (Ὀσίνσκι, ἀγρότης, Τεοντορόβιτς)» τή δημιουργία «πολιτικῆς τετράδας», προσθέτοντας στά ἀναφερόμενα πρόσωπα, τόν Μέσιατσεφ, στόν ὁποῖο θά πρέπει νά ἀνατεθεῖ, σέ ἀπουσία του, δηλ. τοῦ Ὀσίνσκι, ἡ διοικητική καθοδήγηση τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου καί ἡ ἐκπροσώπηση στό ΣΛΕ καί ΣΕΑ, ὁ Ὀσίνσκι παρακάλεσε τόν Β. Ι. Λένιν «νά ἐξαλείψει ὅλη αὐτή τήν ἱστορία «οἰκογενειακά», μέσω τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *72.*

[131] Ἡ διαμαρτυρία γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 18 τοῦ Νοέμβρη 1921 γιά τή διένεξη στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας ὑποβλήθηκε ἀπό τόν Ν. Ὀσίνσκι στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη ἡ ὁλομέλεια, ἀφοῦ ἐξέτασε τό ζήτημα αὐτό, ὁμόφωνα (μέ μιά ἀποχή) ἐπικύρωσε τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου.

Στήν πορεία τῆς προετοιμασίας τῆς ὁλομέλειας ὁ Β. Ι. Λένιν ζήτησε μιά

σειρά ύλικά, πού σχετίζονταν μέ τήν κατάσταση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 147 καί 148). — *73.*

[132] Πρόκειται γιά τίς διορθώσεις στό ἀγγλικό κείμενο τῆς ἀνταπόκρισης τῆς Μπέσσι Μπίττι γιά τή συνάντηση μέ τόν Β. Ι. Λένιν.
Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 102. — *74.*

[133] Στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε: «Ἡ αἴτηση τοῦ σ. Λένιν νά ληφθεῖ ὑπόψη. Ἡ ἄδεια νά παραταθεῖ γιά δυό βδομάδες» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *74.*

[134] Πρόκειται γιά τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Ἡ ὁλομέλεια ἐνέκρινε τήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ ΙΧ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί εἰσηγητή στό πρῶτο θέμα — ἔκθεση τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ γιά τήν ἐξωτερική πολιτική τῆς Δημοκρατίας — τόν Β. Ι. Λένιν. — *74.*

[135] Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού πάρθηκε στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921: «Θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ τήρηση ἀπόλυτης ἡσυχίας γιά τόν σ. Λένιν καί ἀπαγορεύεται στή γραμματεία του νά τοῦ στέλνει ὁποιαδήποτε ἔγγραφα, ἔτσι ὥστε νά μπορέσει ὁ σ. Λένιν νά ἐκφωνήσει σύντομο (ἔστω καί μισῆς ὥρας λόγο στό συνέδριο τῶν Σοβιέτ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).
Τό ΙΧ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἔγινε στίς 23-28 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε στό συνέδριο ἔκθεση δράσης τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44, σελ. 291-329). — *74.*

[136] Ἡ ἐπιτροπή, πού δημιουργήθηκε μέ ὑπόδειξη τοῦ Λένιν, ἐπεξεργάστηκε τίς προτάσεις, οἱ ὁποῖες μπῆκαν στήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 4 τοῦ Γενάρη 1922. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση αὐτή, ἀπό τήν ἁρμοδιότητα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας περνοῦσε στό ΑΣΛΟ ἡ φωτογραφική-κινηματογραφική παραγωγή.
Ἀργότερα, στίς 8 τοῦ Μάρτη 1922, τό ΣΕΑ ἀκύρωσε τήν ἀπόφαση τῆς 4 τοῦ Γενάρη καί ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία στό ΑΣΛΟ μεταβιβάζονταν ἡ παραγωγή ἕτοιμων καί ἡμικατεργασμένων προϊόντων τῆς φωτο-κινηματογραφικῆς· στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας ἔμειναν τό γύρισμα τῶν ταινιῶν καί ἡ ἐνοικίασή τους, ἡ ἐκμετάλλευση τῶν κινηματογράφων καί ἡ δουλιά μέ τά ἀρνητικά φίλμς. — *75.*

[137] Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ καθηγητῆ Κ. Α. Κρούγκ, στό ὁποῖο παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά βοηθήσει στήν παραχώρηση χώρου καί μέσων γιά τήν ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό τοῦ ἀναγκαίου ἐξοπλισμοῦ γιά τήν Ἠλεκτροτεχνική σχολή τῆς Ἀνώτατης τεχνικῆς σχολῆς τῆς Μόσχας (τώρα Ἀνώτατη τεχνική σχολή τῆς Μόσχας «Μπάουμαν») καί γιά τό Κρατικό Πειραματικό Ἠλεκτροτεχνικό Ἰνστιτοῦτο, πού ὀργανώθηκε στό Ἐπιστημονικο-τεχνικό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ (ΕΤΤ). — *75.*

[138] Ὁ Λ. Μπ. Κράσιν σέ τηλεγράφημα ἀπό τό Λονδίνο ἔκανε γνωστό ὅτι ἀπό

πληροφορίες, πού πάρθηκαν ἀπό ἔγκυρες πηγές, στό σύμφωνο τοῦ 'Ανγκόρσκι (γαλλο-τουρκική συμφωνία, πού ὑπογράφηκε τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1921), συμπεριλήφθηκαν καί μυστικά ἄρθρα, πού πρόβλεπαν τήν κατάκτηση ἀπό τήν Τουρκία ὅλης τῆς 'Υπερκακαυσίας. Τό σχέδιο αὐτό, ἔγραφε ὁ Κράσιν, «ὑποστηρίζεται ἀπό τό συνασπισμό τῶν πρώην ἀστικῶν κυβερνήσεων τῆς 'Υπερκαυκασίας, πίσω ἀπό τίς ὁποῖες βρίσκεται ὁ Μπριάν, πού συμβουλεύει τούς γάλλους χρηματιστές νά ἀποφύγουν τό κλείσιμο συμφωνιῶν μέ τούς μπολσεβίκους στόν Καύκασο λόγω τῶν ἀλλαγῶν πού πρόκειται νά γίνουν ἐκεῖ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *76.*

139 *'Ο Μ. Κ. Ναζβάνοφ* — μηχανικός-τεχνολόγος, εἰδικός στή ζαχαροβιομηχανία, σύμβουλος τῆς Κρατικῆς 'Επιτροπῆς Σχεδίου, πιάστηκε ἀπό τήν Ἔκτακτη ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης μαζί μέ ὁμάδα καθηγητῶν καί μηχανικῶν μέ τήν κατηγορία ὅτι εἶχε ἐπαφές μέ τόν καθοδηγητή τῆς ἀντεπαναστατικῆς μαχητικῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης Β. Ν. Ταγκάντσεφ. 'Ο Ναζβάνοφ καταδικάστηκε στήν ἐσχάτη τῶν ποινῶν — σέ τουφεκισμό.

'Αφοῦ πῆρε μιά σειρά ὑλικά, πού χαρακτηρίζουν θετικά τόν Ναζβάνοφ, ὁ Β. Ι. Λένιν σέ γράμμα στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 10 τοῦ 'Οχτώβρη 1921 πρότεινε «νά ἀκυρωθεῖ ἡ καταδικαστική ἀπόφαση τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης καί νά ἐφαρμοστεῖ ἡ καταδίκη, πού πρότεινε ὁ 'Αγκράνοφ..., δηλ. 2 χρόνια μέ *ἀναστολή* (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 409). Τήν ἴδια μέρα τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Λένιν καί στίς 14 τοῦ 'Οχτώβρη ἀκόμη μιά φορά ἐπιβεβαίωσε τήν ἀπόφασή του.

Στίς 16 τοῦ Δεκέμβρη ἡ Λ. Α. Φότιεβα μέ ἐντολή τοῦ Β.Ι. Λένιν ἔκανε ἐρώτηση στόν Ι. Σ. Οὔνσλιχτ σέ ποιό σημεῖο βρίσκεται ἡ ὑπόθεση τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ Ναζβάνοφ. 'Ο Οὔνσλιχτ ἀπάντησε ὅτι στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη ἔδοσε ἐντολή γιά τήν ἀπελευθέρωση μέ ἀναστολή τοῦ Ναζβάνοφ. Σέ σχέση μέ αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν τό σημείωμα πού δημοσιεύεται. Στό ἀπαντητικό γράμμα στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Οὔνσλιχτ ἔκανε γνωστό ὅτι ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ Ναζβάνοφ εἶχε καθυστερήσει ὥς τήν ἀποπεράτωση τῶν ἀνακρίσεων τῆς ὑπόθεσης Ταγκάντσεφ. Στίς 17 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Ναζβάνοφ ἀφέθηκε ἐλεύθερος. — *76.*

140 Τά ὑλικά πού πῆρε ἀπό τά Λαϊκά 'Επιτροπάτα καί τά ἄλλα ἱδρύματα γιά τίς ἐπερωτήσεις πού δημοσιεύτηκαν ὁ Β. Ι. Λένιν τά χρησιμοποίησε στήν ἔκθεση τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ, πού ἔκανε στό IX Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 291-329).

Κατά τήν ἐκτύπωση τῶν ἐπερωτήσεων τοῦ Λένιν γιά ἀποστολή σέ κάθε μιά ἀπ' αὐτές συμπεριλαμβανόταν σέ κάπως παραλλαγμένη διατύπωση τό κείμενο, πού σημειωνόταν μέ δυό γραμμές.

Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, Παραρτήματα, ντοκουμέντα 6-9. — *76.*

141 'Ο Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τή σχεδιαζόμενη Διεθνή οἰκονομική καί δημοσιονομική συνδιάσκεψη στή Γένουα ('Ιταλία). — *77.*

142 *Σοβτρουντάρμι* — Συμβούλια τῶν στρατιωτῶν ἐργασίας· εἶχαν δημιουργηθεῖ στή βάση Στρατιωτικῶν Συμβουλίων τῶν στρατιῶν μέ τή μεταφορά μέρους τῶν μαχητικῶν σχηματισμῶν τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ σέ κατάσταση στρατιῶν

ἐργασίας στήν περίοδο τῆς εἰρηνικῆς ἀνάπαυλας τό 1920. Στά Συμβούλια τῶν στρατιῶν ἐργασίας ἔπαιρναν μέρος ἐκπρόσωποι τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργασίας καί τοῦ ΑΣΛΟ. — *78.*

143 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 9 τοῦ Αὐγούστου 1921. Στήν ἀπόφαση αὐτή, πού πάρθηκε μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, «θεωρεῖται ἀναγκαῖο νά μπεῖ στήν ἡμερήσια διάταξη τό ζήτημα γιά τήν ἐντατικότερη μεταφορά τοῦ στρατοῦ σέ οἰκονομική δουλιά καί ἀνατίθεται στό Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας σέ σειρά συνεδριάσεων νά τό συζητήσει καί νά τό προετοιμάσει αὐτό» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Μέ ἐντολή τῆς ὁλομέλειας τό ζήτημα γιά τά ἐργασιακά καθήκοντα τοῦ στρατοῦ μπῆκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ στίς 12 τοῦ Αὐγούστου 1921. Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας σχημάτισε ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῶν ζητημάτων τῶν σχετικῶν μέ τά ἐργασιακά καθήκοντα τοῦ στρατοῦ, γιά τήν καλυτέρευση τῆς κατάστασης τῶν μόνιμων στελεχῶν τοῦ στρατοῦ καί γιά τό στρατιωτικό συνεταιρισμό. Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ ἡ λύση τῶν ζητημάτων αὐτῶν μεταβιβάστηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στίς 16 τοῦ Αὐγούστου 1921, ἀφοῦ ἄκουσε τίς εἰσηγήσεις τῶν ἐπιτροπῶν πού ἱδρύθηκαν ἀπό τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, τό ΣΛΕ μέ τροποποιήσεις ἐνέκρινε τά σχέδια ἀπόφασης πού ὑποβλήθηκαν. — *78.*

144 Βλ. τίς σημειώσεις 41, 46, 126, 341. — *79.*

145 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ μηχανικοῦ Β. Λ. Λεβί «Ὁ ἐφοδιασμός τῆς Ρωσίας μέ ἠλεκτρισμό (Γενική ἀνασκόπηση)» πού δημοσιεύτηκε στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν». Στό ἄρθρο δόθηκαν τά χαρακτηριστικά τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς Ρωσίας μέ ἠλεκτρισμό στό χρονικό διάστημα ἀπό τό 1917 ὥς τά μέσα τοῦ 1921.

Σέ σχέση μέ τήν ἐπερώτηση αὐτή τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ διευθυντής τῆς «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» Γκ. Ι. Κρούμιν στίς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἔγραψε γράμμα στόν Λεβί. Κάνοντας γνωστό γιά τήν ἐπιθυμία τοῦ Β. Ι. Λένιν νά δημοσιευτεῖ τό τέλος τοῦ ἄρθρου «Ὁ ἐφοδιασμός τῆς Ρωσίας μέ ἠλεκτρισμό», δηλαδή «συνοπτικά στοιχεῖα γιά τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ καί τῆς δύναμης τῶν ἠλεκτροσταθμῶν κατά χρόνο γιά τά 1918, 1919, 1920 καί 1921, ἔστω καί μή πλήρη», ὁ Κρούμιν ἔγραφε: «Ἀπάντησα ὅτι κανένα τέλος τοῦ ἄρθρου δέν πρέπει νά ἀναμένεται. Τό ἄρθρο δημοσιεύτηκε ὁλόκληρο, ἀλλά σ' αὐτό πού συμφωνῶ μαζί Σας εἶναι ὅτι τέτιος πίνακας πρέπει νά δημοσιευτεῖ ἐπειγόντως».

Τήν ἐπόμενη μέρα, 19 τοῦ Δεκέμβρη, ὁ Β. Λ. Λεβί ἔστειλε στόν γραμματέα τοῦ ΣΕΑ τόν πίνακα «Αὔξηση τῶν σταθμῶν στήν περίοδο ἀπό τό 1917 ὥς τήν 1η τοῦ Ἰούλη 1921» μέ τό σημείωμα ὅτι «ὁ πίνακας αὔριο θά δημοσιευτεῖ στήν «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν»» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στίς 20 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ πίνακας δημοσιεύτηκε μέ τόν τίτλο «Ὁ ἐφοδιασμός τῆς Ρωσίας μέ ἠλεκτρισμό» μέ τήν ἀκόλουθη εἰσαγωγική φράση: «Συμπληρωματικά στή γενική ἐπισκόπηση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς Ρωσίας μέ ἠλεκτρισμό» (βλ. «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 276 τῆς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1921) ἡ συντακτική ἐπιτροπή δημοσιεύει τόν ἀκόλουθο πίνακα, πού

χαρακτηρίζει τήν αὔξηση τῶν σταθμῶν γιά τήν περίοδο ἀπό τό 1917 ὥς τήν 1η τοῦ Ἰούλη 1921». — *79.*

146 Πρόκειται γιά τούς οἰκοδομούμενους τόν καιρό ἐκεῖνο ἠλεκτροσταθμούς.

Κασίρα — Κρατικός ἠλεκτροσταθμός τῆς ἐπαρχίας τῆς Κασίρα — βλ. σημείωση 94.

Κολπίσκος τοῦ Οὔτκιν — ἠλεκτροσταθμός «Κόκκινος Ὀχτώβρης» κοντά στήν Πετρούπολη· ἡ πρώτη σειρά ἰσχύος 10 000 κιλοβάτ μπῆκε σέ λειτουργία στίς 8 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.

Βολχοβστρόι — ἠλεκτροσταθμός τοῦ Βόλχοφ. Ἡ ἀπόφαση γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ αὐτοῦ πάρθηκε ἀπό τό ΣΛΕ τόν Ἰούλη τοῦ 1918· οἱ ἐργασίες συνεχίστηκαν μετά τή λήξη τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, τό 1921. Τά ἐγκαίνια τοῦ σταθμοῦ ἔγιναν στά τέλη τοῦ 1926. — *79.*

147 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας Ι. Α. Τεοντορόβιτς, στό ὁποῖο, ἀφοῦ μέ λεπτομέρεια χαρακτήρισε τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Κάνσκ τοῦ κυβερνείου Γενισέι Β. Γκ. Γιακοβένκο, τόν σύστησε στή θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 153, 163, καί 164. — *80.*

148 Σέ ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό ὁ Ι. Α. Τεοντορόβιτς ἔγραψε μέ λεπτομέρεια (σέ τρία γράμματα) στόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν κατάσταση στό ΛΕ Γεωργίας καί γιά τή δουλιά του. Χαρακτηρίζοντας τήν κατάσταση τῶν τμημάτων τῆς κτηνοτροφίας καί τῆς Γουκόν (Γενική Διεύθυνση ἱπποφορβίας), παραθέτοντας σειρά ἀπό γνῶμες εἰδικῶν γιά τά τμήματα αὐτά, ὁ Τεοντορόβιτς ἔγραφε ὅτι οἱ κατηγορίες ἐνάντιά του εἶναι ἀστήριχτες καί ἀποτέλεσμα σκευωριῶν τοῦ Ν. Ὀσίνσκι, πού προσπαθεῖ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά ἀνεπιθύμητα σ' αὐτόν στελέχη. Ὁ Τεοντορόβιτς παρακαλοῦσε τόν Λένιν νά ἐξεταστοῦν ἀντικειμενικά ὅλα καί, ἄν εἶναι δυνατό, νά τόν καλέσει στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σχετικά μέ τή διένεξη στό ΛΕ Γεωργίας.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 137. — *82.*

149 Ἡ Ν. Σ. Ἀλληλούγεβα ἀποκαταστάθηκε στό Κόμμα. — *83.*

150 Ἡ Ε. Μ. Ποπόβα (Κασπάροβα) ἀποκαταστάθηκε στό Κόμμα.

Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη ἐπισημείωση τῆς γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια: «Τούς σ.σ. Στάλιν, Σαφάροφ, Ζηνόβιεφ καί Κόρνμλιουμ ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς παρακαλεῖ πολύ νά δόσουν ἐπειγόντως πληροφορίες γιά τήν σ. Κασπάροβα, καθώς καί νά ἀποδείξουν ποιός ἀκόμη ἀπό τούς συντρόφους μπορεῖ νά τήν γνωρίζει καλά καί πού νά μπορεῖ νά μιλήσει γι' αὐτή». — *84.*

151 Στό ἄρθρο ἀναφέρονταν γιά τήν πεῖρα χρησιμοποίησης τῶν ντηζελομηχανῶν σιδηροδρόμων στό ἐξωτερικό καί διατυπωνόταν ἡ γνώμη γιά τή δυνατότητα καί τήν ὠφελιμότητα τῆς πλατιᾶς χρησιμοποίησής τους στούς σιδηροδρόμους τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. — *84.*

152 Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀπό τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια γράφτηκε: «Στήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου

(Προεδρεῖο), στό Ἐπιστημονικο-τεχνικό Τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν. P. S. Ὁ σ. Λένιν παρακαλεῖ νά τοῦ ἀναφερθεῖ, ἄν ὑπάρχει τίποτε γι' αὐτό στήν ἐπιστημονικο-τεχνική φιλολογία καί πῶς βλέπουν τήν ὑπόθεση αὐτή οἱ εἰδικοί;».

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 173, 239 καί 242. — *84.*

153 Στό τηλεγράφημα τῆς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἔκανε γνωστό ὅτι ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ΑΡΑ (Ἀμερικανική Διεύθυνση Βοήθειας) Οὐ Μπράουν τοῦ μετάδοσε τήν ἀκόλουθη πρόταση τοῦ προέδρου τῆς ΑΡΑ Χέρβερτ Χοῦβερ: ἡ ἀμερικανική κυβέρνηση συμφωνεῖ νά δαπανήσει 20 ἑκατομ. δολλάρια γιά τήν ἀγορά σιτηρῶν καί σπόρου γιά τά λιμοκτονοῦντα κυβερνεῖα τῆς Ρωσίας, ἄν ἡ Ρωσική κυβέρνηση ἀναλάβει τήν ὑποχρέωση σέ διάστημα τριῶν μηνῶν, ἀρχίζοντας ἀπό τήν 1 τοῦ Γενάρη 1922, νά ἀγοράζει ἀπό τίς ΕΠΑ τρόφιμα καί σπόρο γιά τίς περιοχές πού λιμοκτονοῦν 10 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Σάν ὑποχρεωτικός ὅρος προβαλλόταν νά γίνει ἀγορά ἀπό τήν ἐπιτροπή Χοῦβερ (ΑΡΑ). Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση δέν πρόκειται νά ἀσκεῖ κανένα οὐσιαστικό ἔλεγχο στίς ἀγορές, ἔγραφε ὁ Κράσιν, «ἀφοῦ ἡ ἀποστολή δικῶν μας ἀντιπροσώπων στήν Ἀμερική μέχρι τώρα δέν ἐπιτράπηκε». Ἡ πληρωμή αὐτῶν τῶν 10 ἑκατομμυρίων δολλαρίων πρέπει νά γίνει ἤ μέ τσεκ, ἤ μέ χρυσό, «πού ἀνῆκε στό ρωσικό θυσαυροφυλάκιο πρίν τόν Αὔγουστο τοῦ 1914». Ἡ ἀπάντηση ἦταν ἀνάγκη νά δοθεῖ ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 26 [illegible] Δεκέμβρη.

Ἡ πρόταση αὐτή ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά τή δεχτεῖ καί ἀνάθεσε στόν Μ. Μ. Λιτβίνοφ νά ἀπαντήσει στόν Κράσιν. Τήν ἴδια μέρα ὁ Λιτβίνοφ μέ ἐπεῖγον τηλεγράφημα, ἀνακοίνωσε στόν Κράσιν οτι ἡ πρόταση γίνεται δεκτή, καί ζητοῦσε «λόγω τῆς ὅλο καί πιό ὀξυμένης κατάστασης πείνας νά καθορίσει τίς πλησιέστερες προθεσμίες παράδοσης σιτηρῶν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *85.*

154 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης στήν ΑΡΑ Α. Β. Ἔιντουκ τῆς 21 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Θεωρώντας τήν πρόταση τοῦ Χοῦβερ ἀσύμφορη καί οἰκονομικά καί πολιτικά, γιατί αὐτή θά προκαλοῦσε διεύρυνση τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ΑΡΑ, πού διεξήγαγε ἐχθρική δράση κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, ὁ Ἔιντουκ πρότεινε νά παραιτηθοῦν ἀπ' αὐτήν.

Στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ συζήτησε «γιά τά πολιτικά μέτρα σχετικά μέ τήν ΑΡΑ», ἀνάθεσε στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς Ι. Σ. Οὐνσλιχτ, Α. Β. Ἔιντουκ καί Β. Μ. Μιχάηλοφ «νά ἐπεξεργαστεῖ εἰδικά προφυλακτικά μέτρα σέ περίπτωση ὑπέρμετρης διεύρυνσης τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ΑΡΑ καί τῆς χρησιμοποίησης ἀπ' αὐτήν ἀμφίβολων στοιχείων» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 152. — *86.*

155 Ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 καθορίστηκε πρόεδρος τοῦ Γραφείου τοῦ Τουρκεστάν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Τουρκεστάν τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ τῆς ΣΟΣΔΡ. — *86.*

156 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Γκ. Ι. Σαφάροφ πρός τόν Λένιν στό ὁποῖο

έγραφε γιά τίς διαστρεβλώσεις τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος στό Τουρκεστάν. Στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) δημιούργησε ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῶν ὑποθέσεων σχετικά μέ τό Τουρκεστάν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 161, 195, καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53, ντοκουμέντα 174, 175, 259, 305. — *86.*

157 Στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἔκανε γνωστό στόν Β. Ι. Λένιν γιά τό χαρακτήρα τῶν κατηγοριῶν κατά τοῦ Γκ. Ι. Σαφάροφ καί τή γνώμη του σχετικά μέ τήν ὑπόθεση αὐτή. Ἀντίγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Σοκόλνικοφ μέ ἐπισημειώσεις τοῦ Λένιν στάλθηκε στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. — *86.*

158 Ἡ ὑπόθεση τῆς γραφειοκρατίας στήν παραγωγή ἀρότρων συστήματος Φάουλερ δόθηκε γιά ἐξέταση στό στρατοδικεῖο τῆς Μόσχας, τό ὁποῖο στίς ἀρχές τοῦ Γενάρη 1922 ἀναγνώρισε σάν ἀποδειγμένες τίς κατηγορίες γιά τήν ὄχι ἀρκετά σοβαρή ἀντιμετώπιση τῶν καθηκόντων πού τούς ἀνατέθηκαν σέ μιά σειρά ὑπαλλήλους τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας. Ὅμως, παίρνοντας ὑπόψη τίς ὑπηρεσίες τῶν συντρόφων αὐτῶν στήν ὑπόθεση τῆς ἀνόρθωσης τῆς οἰκονομίας, τό στρατοδικεῖο ἀποφάσισε νά μήν τούς τιμωρήσει. Τό ΣΕΑ, ἀφοῦ ἐξέτασε τήν ἀπόφαση τοῦ στρατοδικείου, τιμώρησε μέ παρατήρηση τό προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ γιά τήν ὄχι ἀρκετά σοβαρή ἀντιμετώπιση τῆς παραγωγῆς τῶν ἀρότρων συστήματος Φάουλερ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 134. — *89.*

159 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα Γκ. Ντ. Τσΐουρούπα. Κάνοντας γνωστό στίς ἀνεπιτυχεῖς ἀπόπειρες νά πάρει χρήματα γιά τήν κατασκευή τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ τῆς Κασίρα καί γιά τόν κίνδυνο σταματήματος τῶν ἐργασιῶν, πού δημιουργήθηκε ἀπ' ἀφορμή αὐτό, ὁ Τσιουρούπα παρακαλοῦσε τόν Λένιν νά δόσει ἐντολή γιά τή χορήγηση 7 δισεκατομμυρίων ρουβλιῶν.

Στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Μικρό ΣΛΕ ἀποφάσισε νά χορηγηθεῖ συμπληρωματική πίστωση ἀπό 7 δισεκατομμύρια ρούβλια στή Διεύθυνση κατασκευῆς τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ τῆς Κασίρα καί πρότεινε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν «ἐπειγόντως νά ἐξασφαλίσει τήν καθορισμένη πίστωση σέ μετρητό χαρτονόμισμα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *89.*

160 Πρόκειται γιά τίς ἐπερωτήσεις ἀπ' ἀφορμή τό ἄρθρο τοῦ Λ. Μπελιακόφ «Νέοι δρόμοι ἀναζωογόνησης τῶν σιδηροδρόμων».

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 151, 173, 239 καί 242. — *89.*

161 Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἐπεξεργάστηκε σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν αὔξηση τῶν ἔμμεσων φόρων. Τό σχέδιο ὑποβλήθηκε γιά ἐξέταση στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Ἡ ὁλομέλεια διαβίβασε τό ζήτημα στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τό ὁποῖο στίς 5 τοῦ Γενάρη 1922 ἀνάθεσε στήν Ἀνώτατη οἰκονομική ἐπιτροπή νά συζητήσει αὐτό τό σχέδιο. — *90.*

162 Σχετικά μέ τήν Ἀνώτατη οἰκονομική ἐπιτροπή βλ. τή σημείωση 100. — *90.*

163 Ἡ πρόταση αὐτή τοῦ Β. Ι. Λένιν βρῆκε τήν ἔκφρασή της στήν ἀκόλουθη ἀπόφαση τοῦ IX Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ, πού ὑποβλήθηκε στίς 27 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἀπό τό Προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου: «Παίρνοντας ὑπόψη τήν ἀνεπάρκεια τῆς φιλολογίας κατά τόπους, προπαντός εἰδικῆς φιλολογίας, τό Προεδρεῖο τοῦ IX Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ προτείνει σέ ὅλους τούς ἀντιπροσώπους, ἰδιαίτερα στούς ἀντιπροσώπους τῶν νομῶν, νά δόσουν στίς τοπικές βιβλιοθῆκες ὅλη τή φιλολογία πού τούς μοιράστηκε στό συνέδριο, ὄχι ἀργότερα ἀπό 6 μῆνες μετά τή λήξη τοῦ συνεδρίου» («Τό ἔνατο Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν, κόκκινων στρατιωτῶν καί κοζάκων βουλευτῶν. Στενογραφημένα πρακτικά». Μόσχα, 1922, σελ. 259). — *91.*

164 Τό δημοσιευμένο γράμμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό γράμμα τοῦ Γκ. Ι. Σαφάροφ. Συγκεκριμένα στίς 20 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ὁ Σαφάροφ ἔκανε γνωστό στόν Λένιν ὅτι σέ σχέση μέ τήν ἐξέταση τῶν ὑλικῶν γιά τή δράση του στό Τουρκεστάν ἀπό τήν ΚΕΕ ὑπόβαλε αἴτηση στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος ὅτι παραιτεῖται ἀπό κάθε ὑπεύθυνη δουλιά (τόν καιρό ἐκεῖνο ὁ Σαφάροφ δούλευε στήν Κομμουνιστική Διεθνή, σύμβουλος γιά τά ζητήματα τῆς Ἀνατολῆς).

Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 154. — *91.*

165 Στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σύμφωνα μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, θεώρησε ἀναγκαῖο νά στείλει τόν Γ. Ε. Ρουτζουτάκ γιά θεραπεία στή Γερμανία καί πρότεινε στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο νά δόσει γνωμάτευση γιά τόν τόπο καί τό χρόνο τῆς ἄδειας καί στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν — νά ἐπιταχύνει τήν ἀναχώρησή του.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 316. — *92.*

166 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν πρόσκληση τοῦ Β. Γκ. Γιακοβένκο ψηφίστηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Στίς 9 τοῦ Γενάρη 1922 τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ διόρισε τόν Γιακοβένκο Λαϊκό ἐπίτροπο Γεωργίας.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 146. — *94.*

167 Πρόκειται γιά τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ IX Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ γιά τήν ἀνόρθωση καί ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Τό σχέδιο στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν ὕστερα ἀπό τή συζήτησή του στό Γραφεῖο τῆς ὁμάδας τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό συνέδριο. — *94.*

168 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Α. Μ. Λεζάβα τῆς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1921 πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀπ' ἀφορμή τό ἄρθρο τοῦ Λ. Σ. Σοσνόβσκι ««Σάν τή γάτα μέ τό ποντίκι» (Καί πάλι γιά τή βιομηχανία ἐλαστικῶν)», πού δημοσιεύτηκε στήν «Πράβντα» τῆς 16 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Ἀφοῦ σημείωσε τή γενική βελτίωση τῆς κατάστασης στά ἐργοστάσια τῆς βιομηχανίας ἐλαστικῶν, τήν ἀνάπτυξη τῆς παραγωγικότητας τῆς δουλιᾶς σ' αὐτά, ὁ Σοσνόβσκι τάχθηκε κατά τῆς δῆθεν σχεδιαζόμενης ἀπό τό ΑΣΛΟ παραχώρησης τῶν ἐργοστασίων αὐτῶν σέ ἐκχώρηση. Ἔκανε ἐπίσης κριτική στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τό ὁποῖο ἀντί νά ἀγοράσει ἀπό τό ἐξωτερικό τίς ἀναγκαῖες γιά τά ἐργοστάσια πρῶτες ὕλες, δαπάνησε 4

έκατομμύρια χρυσά ρούβλια γιά τήν άπόκτηση έτοιμων ειδών. Ό Λεζάβα, διαψεύδοντας τά στοιχεία, πού άναφέρονται στό άρθρο τοΰ Σοσνόβσκι, παρακαλοΰσε νά ύποδείξουν στόν συγγραφέα «μέ κομματικό τρόπο τή βλαβερότητα παρόμοιων δημοσιευμάτων».

Άφοΰ ένημερώθηκε μέ τό γράμμα τοΰ Λεζάβα, ό Σοσνόβσκι έστειλε στήν ΚΕ έμπεριστατωμένη άπάντηση πού έπιβεβαίωνε τά στοιχεία πού παρατέθηκαν άπ' αύτόν στό άρθρο.

Σχετικά μέ τό γράμμα τοΰ Β. Ι. Λένιν ύπάρχει ή άκόλουθη σημείωση τοΰ γραμματέα τοΰ ΣΛΕ στίς 2 τοΰ Γενάρη 1922: «Τό γράμμα τοΰ Σοσνόβσκι δόθηκε στόν Λεζάβα, νεότερες δηλώσεις άπό τόν τελευταίο δέν έφθασαν» (Κεντρικό κομματικό άρχείο τοΰ Ίνστιτούτου μαρξισμοΰ-λενινισμοΰ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΣΕ). — *94.*

169 Πρόκειται γιά τό σχέδιο «Έντολής γιά τά ζητήματα τής οίκονομικής δουλιάς», πού ύποβλήθηκε γιά έξέταση στό IX Πανρωσικό συνέδριο τών Σοβιέτ. Στίς 26 τοΰ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφείο τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ) ένέκρινε σάν βάση τό σχέδιο. Στίς 28 τοΰ Δεκέμβρη «Ή Έντολή» ψηφίστηκε άπό τό συνέδριο (βλ. Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 44ος, σελ. 335-338). — *95.*

170 Τό ζήτημα τής άπαλλαγής τοΰ Ι. Ι. Ράντσενκο άπό τή δουλιά στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοΰ Έμπορίου καί τής χορήγησης σ' αύτόν άδειας έξετάστηκε στό Πολιτικό Γραφείο τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ) στίς 12 τοΰ Γενάρη 1922. Τό Πολιτικό Γραφείο ένέκρινε τήν πρόταση τοΰ ΑΣΛΟ «νά τοποθετήσει τόν σ. Ράντσενκο έπικεφαλής τής βιομηχανίας ζάχαρης, νά παραμείνει στό καθοδηγητικό όργανο τής Γενικής διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης καί νά άπαλλαγεί άπό τή δουλιά στό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοΰ Έμπορίου» (Κεντρικό κομματικό άρχείο τοΰ Ίνστιτούτου μαρξισμοΰ-λενινισμοΰ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΣΕ).

Ή άδεια στόν Ι. Ι. Ράντσενκο χορηγήθηκε ύστερα άπό λίγο. — *96.*

171 Πρόκειται γιά τήν έπικείμενη όλομέλεια τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ)· ή όλομέλεια συνήλθε στίς 28 τοΰ Δεκέμβρη 1921. Άνάμεσα στά άλλα θέματα στήν όλομέλεια ήταν τό ζήτημα γιά τήν πολιτική άπέναντι στήν Περσία. — *96.*

172 Οί σημειώσεις γράφτηκαν, όπως φαίνεται, στό IX συνέδριο τών Σοβιέτ κατά τή συζήτηση τοΰ θέματος «Γιά τά δημόσια οίκονομικά καί τόν προϋπολογισμό». — *97.*

173 Πρόκειται γιά τά έσοδα σέ χρυσά ρούβλια, πού πάρθηκαν άπό τήν έκδοση χρεωγράφων καί άπό τό παρακράτημα στά 1918-1919 καί 1920. — *97.*

174 Τό έγγραφο αύτό άποτελεί άπάντηση στό σημείωμα τοΰ Α. Ι. Γκοΰσεφ, στό όποίο ό τελευταίος έθεσε τό ζήτημα τής σύγκλησης τήν άνοιξη τοΰ 1922 Πανρωσικής έξωκομματικής άγροτικής συνδιάσκεψης. — *97.*

175 Πρόκειται γιά τή γνώμη τοΰ μηχανικοΰ Γκ. Μπ. Κράσιν γιά τό άρθρο τοΰ Α. Μπελιακόφ «Νέοι δρόμοι άναζωογόνησης τών σιδηροδρομικών συγκοινωνιών», πού γράφτηκε μέ έντολή τοΰ Β. Ι. Λένιν (βλ. σέ τοΰτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 151). Ό Γκ. Μπ. Κράσιν έγραφε ότι ή «χρησιμοποίηση τών ντηζελομηχανώνέλξης μπορεί νά άποδειχτεί, ίσως, άρκετά καρποφόρα» (Κεν-

τρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τό γράμμα στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι τῆς 26 τοῦ Δεκέμβρη 1921 δέν βρέθηκε. — *98.*

176 Στίς 4 τοῦ Γενάρη 1922 τό ΣΕΑ, ἀφοῦ ἔκρινε ὅτι ἡ χρησιμοποίηση ντηζελομηχανῶν ἕλξης ἔχει ἰδιαίτερα σοβαρή σημασία, ἀνάθεσε στό Θερμοτεχνικό ἰνστιτοῦτο, σέ συνεργασία μέ τήν Τεχνική ἐπιτροπή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν καί ἄλλων ἱδρυμάτων, νά ὀργανώσει τήν ἐκπόνηση πρόχειρου σχεδίου τῶν σχεδίων καί τεχνικῶν ὅρων γιά τίς ντηζελομηχανές ἕλξης καί «νά κηρύξει διαγωνισμό γιά τήν ἐκπόνηση τῆς καλύτερης κατασκευῆς ντηζελομηχανῶν ἕλξης μέ βράβευση...». Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση εἶχε ἀνατεθεῖ στήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου μαζί μέ τό Θερμοτεχνικό ἰνστιτοῦτο · καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν σέ προθεσμία δέκα ἡμερῶν νά ἐπεξεργαστεῖ «λεπτομερεῖς ὅρους βράβευσης καί διαγωνισμοῦ γιά τήν ἐπακόλουθη πλατιά δημοσίευσή τους στή Ρωσία καί στό ἐξωτερικό» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *98.*

177 Στό τηλεγράφημα τοῦ πληρεξούσιου ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στήν Πολωνία Λ. Μ. Καραχάν ἀπό τή Βαρσοβία τῆς 18 τοῦ Δεκέμβρη 1921 πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν γινόταν γνωστή ἡ ἐπιθυμία τῆς κυβέρνησης τῆς Γαλλίας νά βελτιώσει τίς σχέσεις της μέ τή Σοβιετική Ρωσία.

Τήν ἴδια μέρα ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν τά ἀκόλουθα: (ὁ Παναφιέ — εἶναι γάλλος ἀπεσταλμένος στή Βαρσοβία. Γενικά εἶναι πολύ ἐχθρικά διατεθειμένος ἐναντίον μας, γιατί ἦταν σύμβουλος τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς καί κατά καιρούς ἦταν ἐπιτετραμένος στήν τσαρική κυβέρνηση, ἀκόμη καί πρίν τόν πόλεμο. Δέν κατέχει ἐξέχουσα θέση μεταξύ τῶν γάλλων διπλωματῶν καί δέν μπορεῖ νά θεωρεῖται ἡγετικός παράγοντας, πού κάθε λόγος του θά ἦταν ἀποφασιστικός. Μά, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ πληροφορία του γιά τήν ἐπικείμενη ἀλλαγή στό μέτωπο τῆς Γαλλίας συμπίπτει μέ τίς πληροφορίες τῶν γνωστῶν τοῦ Λαπίνσκι. Κατά τόν ἴδιο τρόπο ἐκφράζεται καί ὁ πολωνικός Τύπος, ὁ ὁποῖος, ἄλλωστε, ἀντλεῖ πληροφορίες ἀπό τόν ἴδιο τόν Παναφιέ. Ὁ δ-ρ Μάξα εἶναι τσέχος ἀντιπρόσωπος στή Βαρσοβία, πού ἔπαιξε ρόλο στή Μόσχα στίς ἀρχές τοῦ 1918 καί πού τότε πῆγε μέ ἐντολές μας γιά διαπραγματεύσεις μέ τούς τσεχοσλοβάκους στασιαστές. Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος νά ἀμφιβάλλουμε γιά τήν ὀρθότητα τῆς μετάδοσης ἀπ' αὐτόν τῶν πληροφοριῶν τοῦ Παναφιέ. Ὅταν ὁ σ. Κρεστίνσκι θά εἶναι στό Βερολίνο, θά προσπαθήσει νά μιλήσει ξανά μέ τόν Λόραν. Παλιότερα δέν τό κατόρθωσε, λόγω ἀπουσίας τοῦ Λόραν. Ἄν τό πετύχει τώρα, εἶναι ἄγνωστο.

Τό ἄρθρο 116 τοῦ συμφώνου τῶν Βερσαλλιῶν συμπεριλαμβάνει τόν ὅρο, ὅτι στή Ρωσία παραμένει τό δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς στίς ἐπανορθώσεις ἀπό τή Γερμανία...». — *99.*

178 Πρόκειται γιά τά σχέδια ἀπόφασης τοῦ IX Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. — *99.*

179 Εἰδικό ἄρθρο γιά τόν Σεράττι ὁ Β. Ι. Λένιν δέν ἔγραψε· τό χαρακτηρισμό τῶν ἀπόψεών του ὁ Λένιν τόν ἔδοσε στό ἄρθρο «Σημειώσεις ἑνός δημοσιολόγου» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 422-423). — *100.*

180 Πρόκειται γιά τό «Σχέδιο θέσεων γιά τό ρόλο καί τά καθήκοντα τῶν συνδικάτων στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς». Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου θέσεων, πού ὑπόκεινταν γιά ἔγκριση ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) εἶχε ἀνατεθεῖ ἀπό τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἡ ὁποία συνῆλθε στίς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921 καί ἐξέτασε τό ζήτημα τῶν συνδικάτων, στήν ἐπιτροπή ἀπό τούς Β. Ι. Λένιν, Γ. Σ. Ρουτζουτάκ καί Α. Α. Ἀντρέγεφ.

Στίς 3 τοῦ Γενάρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀναβολή τῆς ἐξέτασης τῶν θέσεων. Στίς 4 τοῦ Γενάρη ὁ Λένιν τελείωσε τήν ἐργασία πάνω στίς θέσεις γιά τά συνδικάτα καί τίς ἔδοσε στήν ἐπιτροπή (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 341-353). — *100.*

181 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι «Τά οἰκονομικά προβλήματα τῆς ΣΟΣΔΡ καί οἱ ἐργασίες τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου (ΓΟΣΠΛΑΝ)», ἐκδ., Ι. Ἡ μπροσούρα μέ τίς συμπληρώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐκδόθηκε τό Δεκέμβρη τοῦ 1921 καί εἶχε μοιραστεῖ στούς ἀντιπροσώπους τοῦ IX Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ. — *101.*

182 Ὁ Κ. Χ. Ντανισέβσκι μέ βάση ἀνεξέλεγκτα στοιχεῖα εἶχε διαγραφεῖ ἀπό τό ΚΚΡ (μπ) στά τέλη τοῦ 1921 ἀπό τήν ἐπιτροπή ἐκκαθάρισης τοῦ Κόμματος τῆς συνοικίας τοῦ Χαμόβνικι (Μόσχας).

Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή γιά τόν ἔλεγχο τῆς σύνθεσης τῶν μελῶν τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀπόριψε τίς ἀβάσιμες κατηγορίες κατά τοῦ Ντανισέβσκι καί τόν ἀποκατάστησε στό Κόμμα. — *102.*

183 Στό πάνω μέρος τοῦ ντοκουμέντου ἀπό τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ Λ. Α. Φότιεβα γράφτηκε: «Πρός τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ. Νικολάι Πετρόβιτς, ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς Σᾶς ἀναθέτει νά παρακολουθήσετε γιά νά ἐκπληρωθεῖ ὅσο τό δυνατό συντομότερα ὅ,τι θά ἐπιχειρήσει νά κάνει ὁ Κάμενεφ, δηλ. νά ἀσκήσετε πίεση, ὅπου πρέπει. 1/I—22. *Λ. Φότιεβα».*

Ἡ νεκρολογία «Ἰωσήφ Πετρόβιτς Γκόλντενμπεργκ (Μεσκόβσκιϊ)» δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» τῆς 3 τοῦ Γενάρη 1922. — *104.*

184 Πρόκειται γιά τόν Γ. Ντ. Ζέβιν, ἕναν ἀπό τούς 26 ἐπιτρόπους τοῦ Μπακοῦ πού ἐκτελέστηκαν ἀπό τούς ἄγγλους ἐπεμβασίες καί τούς ἐσέρους στίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1918. — *104.*

185 Στό γράμμα ὑπάρχει ἀπόφαση γιά τή χορήγηση στήν Ν. Ν. Κολέσνικοβα διατακτικῆς γιά τή χορήγηση δωματίου. — *105.*

186 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1921, στό ὁποῖο ἀνάφερε ὅτι σύμφωνα μέ πληροφορίες, πού πάρθηκαν ἀπό τόν Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τό Λονδίνο, ὁ πρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ Π. Α. Μπογκντάνοφ ἀποτάνθηκε δῆθεν μέ γράμμα στόν Λ. Οὔρκαρτ γιά τήν ἐπανάληψη τῶν διαπραγματεύσεων γιά τήν ἐκχώρηση, πού εἶχαν διακοπεῖ ἀπ' αὐτόν (βλ. σημείωση 6). Ὁ Τσιτσέριν, θεωρώντας ὅτι τό γράμμα τοῦ Μπογκντάνοφ μπορεῖ νά ἑρμηνευτεῖ σάν συνθηκολόγηση τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης μέ τό ἰδιωτικό κεφάλαιο, ζητοῦσε νά ἀποκηρυχθεῖ αὐτή ἡ ἐνέργεια.

Στήν ἐξήγησή του στό Πολιτικό Γραφεῖο, ὁ Μπογκντάνοφ ἀνακοίνωσε

τά ἀκόλουθα: στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1921 αὐτός ἔγραψε γράμμα στόν ἀντιπρόσωπο τοῦ Οὔρκαρτ στή Μόσχα Τάουμπε, στό ὁποῖο ρωτοῦσε, ἄν εἰδοποίησε ὁ Οὔρκαρτ γιά τή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων γιά τήν ἐκχώρηση, παρακάλεσε τόν Τάουμπε νά διευκρινίσει τήν κατάσταση καί πρότεινε, ἄν ἡ φήμη γιά τή διακοπή τῶν διαπραγματεύσεων ἀπό τόν Οὔρκαρτ δέν ἐπιβεβαιώνεται, νά συνεχιστοῦν οἱ διαπραγματεύσεις.

Στίς 10 τοῦ Γενάρη 1922, ὁ Τσιτσέριν ἔγραψε στό Πολιτικό Γραφεῖο ὅτι τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν δέν ἐπιμένει στήν ἀπαίτηση ἀποκήρυξης τῆς ἐνέργειας τοῦ Μπογκντάνοφ, ὅμως θεωρεῖ λαθεμένη τήν ἐνέργεια τοῦ Μπογκντάνοφ νά ἀπευθυνθεῖ ἄμεσα στόν Τάουμπε χωρίς νά ξέρει τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν καί ὁ Κράσιν.

Τό ζήτημα αὐτό ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 12 τοῦ Γενάρη 1922. Σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνάθεσε στόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς Ι. Σ. Οὔνσλιχτ νά ἐξετάσει, πῶς τό γράμμα τοῦ Μπογκντάνοφ πρός τόν Τάουμπε, πού στάλθηκε στόν Λ. Μπ. Κράσιν στό Λονδίνο, περιῆλθε ἄμεσα στόν Οὔρκαρτ. Συμφωνώντας μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν, ὅτι ὁ Μπογκντάνοφ διέπραξε λάθος, ἀποτεινόμενος στόν Τάουμπε χωρίς νά ξέρει τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀναγνώρισε «ἀνάρμοστο νά ὑποβάλλονται στό Πολιτικό Γραφεῖο ζητήματα πού θίγουν μέ τρόπο ὀξύ ὑπεύθυνα στελέχη (τόν σ. Μπογκντάνοφ) χωρίς νά παρθοῦν προκαταρκτικά οἱ ἀπαραίτητες πληροφορίες» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *105.*

187 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 30 τοῦ Δεκέμβρη καί τό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τό Λονδίνο τῆς 28 τοῦ Δεκέμβρη 1921.

Ὁ Κράσιν γνωστοποίησε τό ἀκόλουθο κατά προσέγγιση κείμενο διακήρυξης τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης, πού προτείνεται ἀπό τόν Λόυντ Τζώρτζ σάν ὅρος ἀναγνώρισης τῆς ΣΟΣΔΡ ἀπό τίς καπιταλιστικές χῶρες καί τήν παροχή οἰκονομικῆς βοήθειας σ' αὐτήν: «Ἡ Σοβιετική κυβέρνηση συμφωνεῖ νά ἀναγνωρίσει ὅλες τίς οἰκονομικές ὑποχρεώσεις τῆς τσαρικῆς καί τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης μέ τόν ὅρο τῆς ἀναγνώρισής της de jure καί τῆς παροχῆς βοήθειας στή Ρωσία γιά τήν ἀνασυγκρότησή της. Σέ συνέχεια ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ὀφείλει νά πληρώσει ὅλες τίς ζημιές τῶν ξένων κυβερνήσεων καί τῶν ἰδιωτῶν, ἐφόσον οἱ ζημιές αὐτές ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης ἤ ἀπό παραλείψεις ἀπομέρους της, μέ τόν ὅρο ὅτι οἱ ξένες κυβερνήσεις θά ἀποζημιώσουν τίς ζημιές, πού προξενήθηκαν ἀπ' αὐτές στή Ρωσία, συνάμα, ἡ λύση ὅλων τῶν ζητημάτων γιά τίς ζημιές δίνεται ἀπό διαιτητικό δικαστήριο μέ βάση τίς ἀναγνωρισμένες ἀρχές τοῦ διεθνοῦς δικαίου καί τίς ἀρχές τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων πού ἐπικρατοῦν στίς πολιτισμένες χῶρες». Σέ περίπτωση πού θά γίνουν ἀποδεκτοί οἱ ὅροι αὐτοί ὥς τίς 6 τοῦ Γενάρη 1922, ὅταν θά πρέπει νά συνέλθει τό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς Ἀντάντ στίς Κάννες, ὁ Λόυντ Τζώρτζ, ἔγραφε ὁ Κράσιν, εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ ἀγγλική κυβέρνηση τελικά θά ἀναγνωρίσει τή Σοβιετική κυβέρνηση καί θά συμφωνήσει γιά τήν ἄμεση σύγκληση τῆς διεθνοῦς συνδιάσκεψης μέ συμμετοχή τῆς ΣΟΣΔΡ (πρόκειται γιά τήν ἐπικείμενη συνδιάσκεψη τῆς Γένουας).

Κατά τή γνώμη τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν,

έγραφε ό Τσιτσέριν στό Πολιτικό Γραφείο, «αύτή ή πρόταση εἶναι ἀπόπειρα νά μᾶς ἐκβιάσουν γιά μιά ἀκόμη φορά πρίν τή σύγκληση τοῦ Ἀνωτάτου συμβουλίου» καί πρέπει νά τήν ἀπορίψουμε, ἀνακοινώνοντας μαζί μ' αὐτό ὅτι τό ζήτημα τῶν ἰδιωτικῶν χρεῶν ἡ Σοβιετική κυβέρνηση εἶναι ἕτοιμη νά τό συζητήσει στή συνδιάσκεψη. Τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικῶν θεωρεῖ ὅτι τό διαιτητικό δικαστήριο εἶναι τελείως ἀπαράδεκτο, «γιατί δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀμερόληπτο διαιτητικό δικαστήριο μεταξύ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας καί τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν».

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη, ἀφοῦ συζήτησε τό τηλεγράφημα τοῦ Κράσιν γιά τίς προτάσεις τῆς Ἀγγλίας, ἀποφάσισε «νά συμφωνήσει μέ τόν Τσιτσέριν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *106*.

188 Στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε νά καθορίσει τόν Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ δεύτερο ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν. Στίς 10 τοῦ Γενάρη 1922 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τόν ἐπικύρωσε στή θέση αὐτή. — *106*.

189 *Ναζάρ Οὐράλσκι* — Ν. Ν. Νακοριακόφ. Στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921 ὁ Β. Ι. Λένιν ἀνάθεσε στήν γραμματέα: «Κανόνισέ μου συνάντηση μέ τόν *Ναζάρ Οὐράλσκι* (μέσω τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης)» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIII, σελ. 310). Τήν ἴδια μέρα ὁ Λένιν δέχτηκε τόν Νακοριακόφ. Στό δημοσιευόμενο σημείωμα ὁ Ε. Α. Πρεομπραζένσκι ἀπάντησε στόν Β. Λ. Λένιν τά ἀκόλουθα:

«Ἡ συνομιλία Σας μέ τόν Ναζάρ Οὐράλσκι τοῦ προξένησε πολύ μεγάλη ἐντύπωση... Ὁ Μελνιτσάνσκι δέ, στόν ὁποῖο ζεῖ ὁ Ναζάρ, λέει ὅτι ἡ ἐξέλιξη γίνεται πολύ ἀργά... Δουλεύει γιά τήν ὥρα στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν σέ δευτερεύουσα θέση. Στή συνομιλία μαζί μου ἔκφρασε τήν ἐπιθυμία νά δουλέψει στό ἐξωτερικό ἐμπόριο (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *107*.

190 Ὁ Γ. Β. Λομονόσοφ ἔγραφε γιά τήν πρόταση δανείου ἀπό 200 ἑκατομμύρια κορῶνες ἀπό τίς σουηδικές τράπεζες.

Στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σύμφωνα μέ εἰσήγηση τοῦ Μ. Μ. Λιτβίνοφ ἀναγνώρισε εὐχῆς ἔργο τό κλείσιμο οἰκονομικῶν συμφωνιῶν μέ τή Σουηδία καί πρότεινε τήν ἐπιτάχυνση τῶν διαπραγματεύσεων, ἀναθέτοντας τίς διαπραγματεύσεις στήν τριάδα ἀπό τούς Μ. Μ. Λιτβίνοφ, Γ. Β. Λομονόσοφ καί Π. Μ. Κέρζεντσεφ. — *108*.

191 Ὁ πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος τῆς ΣΟΣΔΡ στή Νορβηγία Λ. Μ. Μιχάηλοφ ἔκανε γνωστό ὅτι τό ὑπουργικό συμβούλιο τῆς Νορβηγίας ἀποφάσισε νά βάλει σέ συζήτηση στό Στόρτινγκ δάνειο στή Σοβιετική Ρωσία γιά τήν ἀγορά ρεγγῶν, ὥστε μέ τό κλείσιμο τῆς συμφωνίας νά κατατεθοῦν σέ μετρητά τά 50 τοῖς ἑκατό τῆς ἀξίας τους, καί τό ἄλλο μισό νά κατατεθεῖ σέ ἴσες δόσεις ὥς τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 καί τήν 1η τοῦ Γενάρη 1923. Ὁ Μιχάηλοφ ζήτησε νά τοῦ τηλεγραφήσουν γιά ποιό ποσό νά κλείσει συμφωνία.

Ὕστερα ἀπό συμπληρωματικές συνομιλίες καί διασαφηνίσεις τῶν ὅρων ἡ συμφωνία γιά ἀγορά ρεγγῶν ὑπογράφηκε. — *108*.

192 Τό Μάρτη τοῦ 1922 ἡ Κεντρική ἐπιτροπή τῆς ΠΚΕΕ γιά βοήθεια τῶν λιμοκτο-

νούντων χορήγησε στό χωριό 'Αλακάγεβκα 100 πούτια σιτηρά. Στήν ἀπόδειξη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς 'Αλακάγεβκα τῆς 10 τοῦ Μάρτη 1922 ἀναφερόταν: «'Εμεῖς, οἱ πληρεξούσιοι, ἐπιστρέφοντας στό σπίτι, στό κυβερνεῖο τῆς Σαμάρας, θά βεβαιώσουμε τούς ἀγρότες, πού μᾶς ἔστειλαν, ὅτι στό Κέντρο ἐκδηλώνεται πραγματικά ἐξαιρετική φροντίδα γιά τήν ὑπερνίκηση τοῦ μεγάλου κακοῦ τῆς πείνας, καί ὅτι ὁ μεγάλος μας ἀρχηγός σ. Λένιν εἶδε μέ μεγάλη συμπάθεια τίς **ἀνάγκες τῆς ἀγροτιᾶς πού ὑποφέρει» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου** μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *109.*

193 Στό δημοσιευόμενο σημείωμα ἀναφέρεται γιά τίς ἀκόλουθες προτάσεις τοῦ πρεσβευτῆ τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Ν. Ν. Κρεστίνσκι. Στό ἐγκύκλιο γράμμα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού στάλθηκε στίς πρεσβεῖες τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας στό ἐξωτερικό τό Νοέμβρη τοῦ 1921 προτεινόταν νά ἐπανεξεταστοῦν οἱ μισθοί τῶν συνεργατῶν τῶν σοβιετικῶν ἀντιπροσωπειῶν. Σχετικά μ' αὐτό ὁ Κρεστίνσκι, ὄντας μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τό διακανονισμό τοῦ ζητήματος τῶν πρεσβειῶν, ἔγραψε μέ παράκληση μιᾶς σειρᾶς πρεσβευτῶν αἰτιολογικό γράμμα στό Πολιτικό Γραφεῖο. Στό γράμμα ἀπόδειχνε μέ ἐπιχειρήματα τήν ἀνάγκη τῆς διατήρησης τοῦ κατώτερου ὁρίου διαβίωσης γιά τούς συνεργάτες τῶν σοβιετικῶν πρεσβειῶν, πού εἶχε καθοριστεῖ νωρίτερα καί ὑποστήριζε τήν προηγούμενη ἀναλογία ἀνώτερων καί κατώτερων μισθῶν. 'Ο Κρεστίνσκι ἔγραψε ἐπίσης ὅτι δέν θεωρεῖ σκόπιμο νά σταλεῖ στό ἐξωτερικό ἐπιτροπή γιά ἔλεγχο τῶν πρεσβειῶν.

Στίς 12 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο, ἀφοῦ ψήφισε τήν πρόταση τοῦ Κρεστίνσκι γιά τούς μισθούς, θεώρησε ἀναγκαία τήν ἀποστολή στό ἐξωτερικό ἐπιτροπῆς γιά ἔλεγχο στίς πρεσβεῖες. — *109.*

194 Τό σχέδιο τοῦ «'Εγκυκλίου γράμματος τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πρός τό Κομμουνιστικό Κόμμα τοῦ Τουρκεστάν», πού καθόρισε τά καθήκοντα τῶν κομμουνιστῶν τοῦ Τουρκεστάν στόν τομέα τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς στίς συνθῆκες τῆς ΝΕΠ, ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922 τό γράμμα αὐτό δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ζίζν Νατσιονάλνοστεϊ», ἀρ. φύλ. 3.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 154. — *109.*

195 'Η πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν προκλήθηκε ἀπό τή δύσκολη οἰκονομική κατάσταση τῆς χώρας, καθώς ἐπίσης καί ἀπό τήν ἀνάγκη αὔξησης τῆς χρηματοδότησης γιά τά σχολεῖα καί τήν ἐξάλειψη τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ.

Τήν ἴδια μέρα, στίς 12 τοῦ Γενάρη 1922, τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε ἀπόφαση «Νά ἀνατεθεῖ στό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ γιά τή διατήρηση τοῦ θεάτρου Μπολσόι καί μπαλέτου», καί μέ τή μετέπειτα ἀπόφαση τῆς 17 τοῦ Γενάρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνάθεσε στήν ΠΚΕΕ «νά ἐξετάσει στήν οὐσίατήν αἴτηση τοῦ σ. Λουνατσάρσκι». Στίς 6 τοῦ Φλεβάρη τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ πῆρε τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση στό ζήτημα γιά τό Μεγάλο θέατρο: «Νά καταστεῖ γνωστό στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ὅτι ἡ κομματική ὁμάδα τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ, ἀφοῦ ἐξέτασε τό γράμμα τοῦ Λουνατσάρσκι καί ἀφοῦ ἄκουσε τίς ἐξηγήσεις τῆς Μαλινόβσκαγια (διευθύντριας τοῦ θεάτρου Μπολσόι. *'Η Σύντ.)*, βρίσκει οἰκονομικά ἄσκοπο τό κλείσιμο τοῦ θεάτρου Μπολσόι». Σχετικά μέ αὐτή τήν πρόταση τῆς ΠΚΕΕ τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνάθεσε στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ «νά

ὑποβάλλει ἀκριβῆ προϋπολογισμό συντήρησης τοῦ θεάτρου Μπολσόι στή σημερινή του μορφή καί ἐκείνης τῆς περικοπῆς τῶν ἐξόδων, ἡ ὁποία θά μποροῦσε νά προκύψει μέ τό κλείσιμό του». Στίς 13 τοῦ Μάρτη τό Πολιτικό Γραφεῖο, ἀφοῦ ἄκουσε τήν ἔκθεση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου τῆς ΕΑΕ Β. Α. Ἀβανέσοφ, ἀποφάσισε «νά ἱκανοποιηθεῖ ἡ παράκληση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 6/ΙΙ-22».

Ἀργότερα, τό φθινόπωρο τοῦ 1922, τό ζήτημα γιά τό θέατρο Μπολσόι στή Μόσχα καί τό θέατρο Μαριίνσκι στήν Πετρούπολη συζητήθηκε ξανά στήν ΚΕ τοῦ Κόμματος. Στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο πῆρε ἀπόφαση γιά τήν ἐλάττωση τῶν κρατικῶν ἐπιχορηγήσεων στήν Προλετκούλτ καί στά ἀκαδημαϊκά θέατρα. Στίς 16 τοῦ Νοέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό «σχέδιο πληρεξουσιότητας στόν σ. Κολεγκάγεφ», μέ τό ὁποῖο τοῦ ἀνάθεσε «νά ἐφαρμόσει τήν ἀπόφαση γιά τήν ἐλάττωση τῆς ἐπιχορήγησης στά κρατικά θέατρα κατά 350 ἑκατομμύρια τό χρόνο, παραχωρώντας στόν σ. Κολεγκάγεφ μέ εἰδικό πληρεξούσιο τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ τό δικαίωμα νά παίρνει, ὅποια μέτρα αὐτός νομίζει ἀναγκαῖα, γιά τήν ἐκπλήρωση αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος μέχρι καί τό κλείσιμο τοῦ θεάτρου Μπολσόι καί Μαριίνσκι, τήν ἀναδιοργάνωση τῆς διεύθυνσης τῶν θεάτρων, μέ σκοπό τόν περιορισμό τῶν ἐξόδων καί τήν αὔξηση τῶν ἐσόδων, τήν προσέλκυση ἰδιωτικῶν κεφαλαίων κτλ.» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *110.*

196 Γιά τό πρῶτο καί δεύτερο σημεῖο τοῦ δημοσιευόμενου ντοκουμέντου τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), συμφωνώντας μέ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, στίς 13 τοῦ Γενάρη 1922 πῆρε τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση: «Νά προταθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ὑγιεινῆς νά διαθέσει ἕναν ἤ δυό γιατρούς γιά τήν περιοδική ἐξέταση ὅλων τῶν συντρόφων πού γύρισαν ἀπό τό ἐξωτερικό. Νά καταστεῖ ὑπεύθυνος ὁ γιατρός, ὑποχρεώνοντάς τον νά δίνει σύντομη ἔκθεση στή Γραμματεία τοῦ ΣΛΕ».

Τά σημεῖα 3, 4 καί 5 συμφωνήθηκαν τηλεφωνικά μέ τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί μπῆκαν ὁλόκληρα στήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 18 τοῦ Γενάρη 1922 (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 220. — *111.*

197 Ὁ Ι. Χ. Λαλαγιάντς στάλθηκε γιά δουλιά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 263 καί Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, σελ. 282, 457. — *112.*

198 Γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν πρόταση τοῦ καλλιτέχνη Φ. Α. Μαλιάβιν νά ὀργανώσει στή Δυτική Εὐρώπη καί στήν Ἀμερική ἔκθεση τῶν πινάκων καί τῶν σκίτσων του πρός ὄφελος τῶν λιμοκτονούντων, βγάζοντάς τες προκαταρκτικά σέ ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀντίτυπα. Ὁ Μαλιάβιν παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά τόν βοηθήσει νά πάρει τά ἔργα του ἀπό τά κρατικά ἱδρύματα καί ἀπό τούς ἰδιῶτες, καθώς καί γιά τή χορήγηση ἄδειας νά ἀναχωρήσει στό ἐξωτερικό.

Ὁ Α. Β. Λουνατσάρσκι στό γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 16 τοῦ Γενάρη 1922, ἀφοῦ τόνιζε ὅτι οἱ πίνακες ἀπό τά κρατικά ἱδρύματα καί ἐκεῖνοι πού ἀνήκουν στούς ἰδιῶτες δέν εἶναι δυνατό νά πουληθοῦν ἀπό τόν Μαλιάβιν.

καί ὅτι ἡ ζήτηση ἔργων ζωγραφικῆς στήν ἀγορά τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι μικρή, ἔκφρασε τή γνώμη ὅτι ἡ ἔκθεση, ἔχοντας ὑπόψη τά ἔξοδα τοῦ κράτους γιά τήν ὀργάνωσή της, δέν φέρει μεγάλα ἔσοδα. Ἀφοῦ ἐνημερώθηκε μέ τό γράμμα αὐτό, ὁ Λένιν ἔγραψε δεύτερο σημείωμα στόν Γκορμπουνόφ, πού δημοσιεύεται παρακάτω. — *114*.

199 Τό ἔγγραφο αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι γιά τήν ἄσχημη κατάσταση τοῦ γιατροῦ Φ. Α. Γκετιέ, γιά τήν ἀταξία στό νοσοκομεῖο - σανατόριο, ὅπου ὁ Γκετιέ δούλευε ἐπίατρος, γιά τήν ἀκαταλληλότητα τῶν βοηθῶν του στίς οἰκονομικές ὑποθέσεις. Ὁ Τρότσκι πρότεινε ἤ νά δημιουργηθοῦν καλύτερες συνθῆκες γιά τόν Γκετιέ στό σανατόριο, ἤ νά τόν ἀπαλλάξουν ἀπό τή δουλιά στό σανατόριο.

Στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀνάθεσε στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο νά παρουσιάσει στήν ἐρχόμενη συνεδρίαση «τίς σκέψεις του γιά τή δημιουργία τῶν ἀνάλογων συνθηκῶν γιά τόν γιατρό Γκετιέ...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *116*.

200 Τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τῶν προτάσεων τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν σχετικά μέ τήν ἀπάντηση στό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς Ἀντάντ, πού πῆρε στίς 6 τοῦ Γενάρη ἀπόφαση γιά σύγκληση πανευρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς καί δημοσιονομικῆς συνδιάσκεψης καί γιά τούς βασικούς ὅρους, ἀπαραίτητους κατά τή γνώμη τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου γιά τήν ἐπιτυχία της. Ἀντίγραφο τῆς ἀπόφασης αὐτῆς στάλθηκε ἀπό τόν πρόεδρο τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τῆς Ἰταλίας Ι. Μπονόμι, ὁ ὁποῖος ἀπομέρους τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου προσκαλοῦσε ἀντιπροσώπους τῆς Ρωσίας νά πάρουν μέρος στή συνδιάσκεψη στίς ἀρχές τοῦ Μάρτη 1922 καί παρακαλοῦσε νά ἀνακοινωθοῦν τά ὀνόματα τῶν σοβιετικῶν ἀντιπροσώπων, καθώς καί τοῦ προσωπικοῦ τους. Ὁ Τσιτσέριν πρότεινε σέ ἀπάντηση στόν Μπονόμι νά ποῦν ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἐνημερώθηκε γιά τή γνώμη τῶν δυνάμεων τῆς Ἀντάντ γιά τίς συνθῆκες οἰκονομικῆς ἀνόρθωσης τῆς Εὐρώπης καί παρακαλεῖ νά ἀνακοινωθεῖ ἡ σύνθεση καί ἡ προϋποτιθέμενη ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης. Σχετικά μέ τούς ἀντιπροσώπους ὁ Τσιτσέριν πρότεινε νά ἀπαντήσουν ὅτι αὐτοί θά διοριστοῦν ἀπό τήν Ἔκτακτη σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ. Σχετικά μέ τόν τόπο τῆς συνδιάσκεψης, ὁ Τσιτσέριν θεωροῦσε σκόπιμο νά ἀναφερθεῖ στά προηγούμενα τηλεγραφήματα τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν, ὅπου σάν τόπος συνδιάσκεψης προτεινόταν τό Λονδίνο . «Στήν πραγματικότητα ἡ σύγκληση στήν Ἰταλία — ἔγραφε ὁ Τσιτσέριν — μπορεῖ νά εἶναι γιά μᾶς ἀπαράδεκτη λόγω τῶν ἀπειλῶν τῶν φασιστῶν, οἱ ὁποῖοι τώρα ἀκόμη ἀφήνουν νά καταλάβουμε ὅτι ἐνάντια στούς ρώσους ἀντιπροσώπους μπορεῖ νά ἐπιχειρήσουν κάποιες ἐνέργειες» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *117*.

201 Τό ζήτημα τῆς ἀπάντησης στό Ἀνώτατο συμβούλιο τῆς Ἀντάντ γιά τή διεθνή συνδιάσκεψη στή Γένουα συζητήθηκε στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922 στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε: «Συμφωνεῖ γενικά μέ τίς προτάσεις τοῦ σ. Τσιτσέριν μέ τίς συμπληρώσεις τοῦ σ. Λένιν καί τίς τροποποιήσεις πού γράφτηκαν ἀπό τόν σ. Τσιτσέριν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Στήν ἴδια συνεδρίαση σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ

Β. Ι. Λένιν καθορίστηκε ἡ σύνθεση τῆς ἀντιπροσωπείας γιά νά ὑποβληθεῖ γιά ἔγκριση στήν πλησιέστερη σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ.

Ἡ Ἔκτακτη σύνοδος τῆς ΠΚΕΕ στίς 27 τοῦ Γενάρη 1922 ἐπικύρωσε τή σύνθεση τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας στή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας. Πρόεδρος τῆς ἀντιπροσωπείας διορίστηκε ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Β. Ι. Λένιν, ἀναπληρωτής — ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐξωτερικῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν — «μέ ὅλα τά δικαιώματα προέδρου στήν περίπτωση πού ἄν τά περιστατικά ἀποκλείσουν τή δυνατότητα μετάβασης τοῦ σ. Λένιν στή συνδιάσκεψη» («Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 66-67). Στή σύνθεση τῆς ἀντιπροσωπείας μπῆκαν οἱ Λ. Μπ. Κράσιν Μ. Μ. Λιτβίνοφ, Ν. Ν. Ναριμάνοφ, Β. Β. Βορόβσκι, Γ. Ε. Ρουτζουτάκ, Α. Α. Ἰόφφε, Χ. Γκ. Ρακόβσκι κ.ἄ... — *117.*

202 Ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν σέ δυό γράμματα στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 15 τοῦ Γενάρη 1922 χαρακτήριζε τήν κατάσταση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν ἀπ' ἀφορμή τήν προτεινόμενη σ' αὐτόν ἄδεια.

Ἀναφέροντας ὅτι δέν ὑπάρχει σιγουριά στή δουλιά λόγω τῆς ἔλλειψης ἀρκετά εἰδικευμένων στελεχῶν καί ὅτι στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν δέν ὑπάρχει ἄνθρωπος πού νά γνωρίζει ὅλο τόν κύκλο τῶν ζητημάτων, ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι ἄδεια γι' αὐτόν γιά τώρα εἶναι πράγμα ἀδύνατο· ἡ μεταβίβαση τῶν ὑποθέσεων καί ἡ γνωριμία ὁποιουδήποτε μέ ὅλη τή δουλιά τοῦ Ἐπιτροπάτου, ἔγραφε, θά ἀπαιτοῦσε ἀπ' αὐτόν μερικούς μῆνες, πράγμα πού εἶναι τελείως ἀνεκπλήρωτο κατά τήν περίοδο ἐντατικῆς δουλιᾶς σχετικά μέ τήν προετοιμασία γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας. «Γιά τήν ὥρα ἡ ἄδεια — ὑποστήριξε ὁ Τσιτσέριν — ἰσοδυναμεῖ γιά μένα μέ πλήρη ἀποχώρηση...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *118.*

203 Τό ζήτημα τῆς ἄδειας καί θεραπείας τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἐξετάστηκε σέ κάμποσες συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Ἄδεια δόθηκε στόν Γκ. Β. Τσιτσέριν μετά τή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας. — *118.*

204 Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922 ἀνάθεσε στούς Α. Α. Ἰόφφε, Γ. Σ. Γκανέτσκι καί Π. Π. Γκορμπουνόφ «νά ἑτοιμάσουν τό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν ἔτσι πού τήν ὥρα τῆς ἀναχώρησης τῶν σ.σ. Τσιτσέριν καί Λιτβίνοφ νά ἔχει πλήρη σαφήνεια καί ἀκρίβεια τῆς δουλιᾶς... Νά ἔχουν ὑπόψη — ἔλεγε σέ συνέχεια ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου — τό ἐνδεχόμενο νά κληθεῖ ὁ σ. Καραχάν στόν καιρό τῆς ἀπουσίας τοῦ Τσιτσέριν καί τοῦ Λιτβίνοφ καί ἐξίσου τό ἐνδεχόμενο ὅτι ἕνας ἤ δυό σύντροφοι ἀπό τό διπλωματικό τμῆμα τῆς ἀντιπροσωπείας θά πρέπει μέ ἐναλλαγή νά μένουν στή Μόσχα γιά τή διεκπεραίωση τῶν ὑποθέσεων» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *118.*

205 Τό ζήτημα τῆς ὑλικῆς βοήθειας στόν Τ. Λ. Ἀξελρόντ ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 29 τοῦ Γενάρη 1922· ἡ παράκλησή του ἱκανοποιήθηκε. — *119.*

206 Μέ προσωπική ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁμάδα ἐπιστημόνων τῆς Πετρούπολης τό 1921 ἄρχισε τή σύνταξη καί ἔκδοση τοῦ Παγκόσμιου γεωγραφικοῦ ἄ-

τλαντα. Ἡ ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς αὐτῆς ἀνατέθηκε στό τμῆμα τῆς Πετρούπολης τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ πού τό διηύθυνε ὁ Ι. Ι. Ἰόνοφ. Ἡ εἰδική ἐπιστημονική ἐπιτροπή, πού καθοδηγοῦσε τή δουλιά τῆς ἔκδοσης τοῦ γεωγραφικοῦ ἄτλαντα, βρισκόταν στήν ἁρμοδιότητα τοῦ τμήματος Πετρούπολης τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ.

Στίς 20 τοῦ Γενάρη 1922 τό Κρατικό ἐκδοτικό μέ τηλεγράφημα στόν Β. Ι. Λένιν ἔκανε γνωστό ὅτι στό ὑποκατάστημα τῆς Κρατικῆς τράπεζας στήν Πετρούπολη μεταβιβάστηκαν γιά τό τμῆμα Πετρούπολης τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ 300 ἑκατομμύρια ρούβλια καί στίς 27 τοῦ Γενάρη ὁ Ι. Ι. Ἰόνοφ γνωστοποίησε στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ, ὅτι τά 300 ἑκατομμύρια γιά τό γεωγραφικό ἄτλαντα πάρθηκαν.

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 52ος, ντοκουμέντα 287, 388, 410, 471· τόμ. 53ος, ντοκουμέντα 13, 17, 206, 265, 290, 309. — *123.*

207 Μέ πρωτοβουλία καί ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας καθιερώθηκαν διαγράμματα πού χαρακτήριζαν τήν ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν κλάδων τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας γιά τό 1920-1921 καί 1922. Τά διαγράμματα συμπληρώνονταν ἀπό τήν Κεντρική Διεύθυνση στατιστικῆς σέ δυό ἀντίτυπα: τό ἕνα προοριζόταν γιά τό ΣΕΑ, τό ἄλλο — γιά τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Τήν ἀλληλογραφία τοῦ Β. Α. Σμολιανίνοφ μέ τόν διευθυντή τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης στατιστικῆς Π. Ι. Ποπόφ σχετικά μέ τή δημοσιευόμενη πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν βλ. στό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», 1962, τεῦχ. 1, σελ. 51-52 καί 54-55, καθώς καί 1961, τεῦχ. 3, σελ. 71. — *124.*

208 Τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε νά στείλει τήν κόρη τῆς Μ. Β. Φοβάνοβα γιά θεραπεία στόν ἐξωτερικό, σέ περίπτωση ἀνάγκης μαζί μέ τή μητέρα της. — *125.*

209 Στίς 23 τοῦ Γενάρη 1922 ἀπό τό Γραφεῖο τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀνακοινώθηκε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἡ Ν. Σάμμερ-Κότοβιτς τοποθετήθηκε στό πειραματικό-ὑποδειγματικό σχολεῖο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας «τρόφιμος». — *125.*

210 Στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 17 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Β. Ντ. Μπόντς-Μπρουγέβιτς γνωστοποιώντας γιά τό ὀργανωμένο ἀπό τόν ἴδιο συνεταιριστικό ἐκδοτικό («Ζίζν ί Ζνάνιγε»), ζητοῦσε νά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά ἐκδόσει σέ χωριστές ἐκδόσεις σειρά ἔργων τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ στή Ρωσία», «Ἕνα βῆμα μπρός, δυό βήματα πίσω», «Ὑλισμός καί ἐμπειριοκριτικισμός», «Νέα στοιχεῖα γιά τούς νόμους ἀνάπτυξης τοῦ καπιταλισμοῦ στή γεωργία. Ἔκδοση Ι. Καπιταλισμός καί γεωργία στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς», «Ὁ ἰμπεριαλισμός, ἀνώτατο στάδιο τοῦ καπιταλισμοῦ», «Κράτος καί ἐπανάσταση», «Ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση καί ὁ ἀποστάτης Κάουτσκι» κ.ἄ. Ὁ Μπόντς-Μπρουγέβιτς σχεδίαζε ἐπίσης νά ἐκδόσει σέ χωριστές συλλογές ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τά ζητήματα τακτικῆς τοῦ Κόμματος, τῆς λογοτεχνίας, γιά τό ἐθνικό καί ἀγροτικό ζητήματα, πάνω σέ ἀντιθρησκευτικά θέματα κ.ἄ. — *126.*

211 Στίς 20 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) θεώρησε ἀναγκαῖο νά ἐνισχύσει τήν προμήθεια σιτηρῶν ἀπό τήν Οὐκρανία καί ἀποφά-

σισε νά στείλει μέ άποστολή τόν άναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Μ. Ι. Φρούμκιν στήν Οὐκρανία μέ ἰδιαίτερες ἐξουσιοδοτήσεις.

Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση ἐγκρίθηκε μέ μερικές ἀλλαγές (ἀντί «νά ἀπαλλάξουμε ἀπό τά καθήκοντα καί νά διαγράψουμε ἀπό τό Κόμμα» — «τό Κόμμα θά ἀναγκαστεῖ νά πάρει τά πιό ἀποφασιστικά μέτρα τιμωρίας») τό σχέδιο τηλεγραφήματος πρός τόν Λ. Μπ. Κράσιν πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *127.*

212 Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν Μ. Μ. Λιτβίνοφ ἦταν ταυτόχρονα καί πληρεξούσιος τοῦ ΣΛΕ γιά τίς πράξεις μέ τό συνάλλαγμα. — *127.*

213 Στίς 17 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε νά ἱκανοποιήσει τήν αἴτηση τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν «γιά τήν ἀνάκληση τοῦ σ. Λάριν στή διάθεσή του».

Τό δημοσιευόμενο γράμμα στάλθηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν μέ τήν ἀκόλουθη ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν στό φάκελλο: *«Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικῶν.* Πρός τόν *Π. Π. Γκορμπουνόφ:* γιά ἀποστολή *ὅσο μπορεῖ γρηγορότερα* καί συνωμοτικότερα. Ὁ φάκελλος νά ἐπιστραφεῖ σέ μένα μέ *ἀπόδειξη τοῦ Κράσιν*. 19.Ι.1922. *Λένιν.* Πρός τόν **σ. Κράσιν** στό *Λονδίνο* (19.Ι.1922 ἀπό τόν Λένιν)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *127.*

214 Σέ σχέση μέ τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν διόρισε ειδικά ὑπεύθυνο γιά τήν ἔγκαιρη προώθηση τῶν βαγονιῶν μέ φορτία γιά τό ἔργο τῆς Κασίρα.

Βλ. ἐπίσης τό ἀκόλουθο γράμμα. — *128.*

215 Ἡ ὑπόθεση γιά τήν κωλυσιεργία στήν προώθηση φορτίων γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ τῆς Κασίρα ἐξετάστηκε ἀπό τήν Ἐπιθεώρηση τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ. Οἱ ὑπαίτιοι παραπέμφθηκαν στό Ἐπαναστατικό στρατοδικεῖο. Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ΕΑΕ Β. Α. Ἀβανέσοφ, ἐπιβεβαιώνοντας στό γράμμα πρός τόν Β. Α. Σμολιανίνοφ τῆς 22 τοῦ Φλεβάρη 1922 τή βραδυκινησία στήν προώθηση μέσω τῶν σιδηροδρόμων τῶν φορτίων γιά τό ἔργο τῆς Κασίρα, πού προκλήθηκε ἀπό τήν ἀνεπαρκή δουλιά στίς μεταφορές, σημείωσε μεταξύ τῶν ἄλλων καί τήν καθυστέρηση στήν ἐκφόρτωση τῶν βαγονιῶν ἀπό τό ἴδιο τό ἔργο τῆς Κασίρα. — *129.*

216 Πρόκειται γιά τήν καθημερινή θεραπεία, πού καθορίστηκε γιά τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀπό τόν θεράποντά του γιατρό. — *129.*

217 Τήν ἴδια μέρα ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν. Εὐχαριστώντας τόν Λένιν γιά τή φροντίδα, ὁ Τσιουρούπα ἔγραφε ὅτι ἡ κατάστασή του καλυτέρευσε καί ὅτι ὑποχρεώνεται νά ἐκπληρώνει ὅλες τίς ἐντολές τοῦ γιατροῦ. Ὁ Τσιουρούπα ἔγραφε ἐπίσης ὅτι γι' αὐτόν εἶναι καλύτερα νά μένει στίς συνηθισμένες σπιτικές συνθῆκες, ὅπου τοῦ ἔχει ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀναγκαία περιποίηση, καί ὑποσχόταν «κάθε βδομάδα 2-3 μέρες νά πηγαίνει στήν Κασίρα ἤ στήν ἔπαυλη «Τσάικα»...».

Σχετικά μέ τόν καθορισμό θεραπείας γιά τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα ἡ Λ. Α.

Φότιεβα στίς 26 τοῦ Γενάρη 1922 ἔγραφε πρός τόν Β. Α. Σμολιανίνοφ «Κάνω γνωστή τήν κατηγορηματική ἀπαίτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν: οἱ τηλεφωνικές καί προσωπικές συνομιλίες γιά ὑποθέσεις μέ τόν σ. Τσιουρούπα ἐπιτρέπονται μόνο σέ αὐστηρά καθορισμένες ὧρες δουλιᾶς του καί ἀκριβῶς ἀπό τίς 12 ὥς τίς 2 τό μεσημέρι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *130.*

218 Τό δημοσιευόμενο γράμμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση στήν ἀνακοίνωση τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι ὅτι στή συνδιάσκεψη τῆς νεολαίας, ὅπου αὐτός ἔκανε εἰσήγηση, μίλησε ὁ μενσεβίκος Γκούρβιτς, ὁ ὁποῖος, ἀναφερόμενος σέ ἐκφρασμένες γνῶμες τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τόν κρατικό καπιταλισμό, ὑποστήριζε ὅτι ἡ νέα οἰκονομική πολιτική ἀποτελεῖ ἐπιστροφή στόν καπιταλισμό. — *130.*

219 Τό ζήτημα γιά τόν κρατικό καπιταλισμό ὁ Β. Ι. Λένιν τό φώτισε στήν πολιτική ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί στόν τελικό λόγο του πάνω στήν ἔκθεση στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος, καθώς ἐπίσης στή συνέντευξη στόν ἀνταποκριτή τῆς ἐφημερίδας «Μάντσεστερ Γκάρντιαν», στήν εἰσήγηση στό IV συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί στό ἄρθρο του «Γιά τό συνεταιρισμό» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 84-86, 117-121, 262-263, 278-283, 373-375). — *131.*

220 Στό ἀναφερόμενο γράμμα ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ὑπόδειχνε τήν ἀνάγκη τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ Κρατικοῦ θησαυροφυλακείου τῆς ΣΟΣΔΡ (Γκόσχραν) σέ διεύθυνση συναλλάγματος. Ἔχοντας ὑπόψη τήν ἀναδιοργάνωση, ὁ Σοκόλνικοφ πρότεινε ἐπικεφαλῆς τῆς Διεύθυνσης συναλλάγματος νά τοποθετηθεῖ ὑπάλληλος πιό σπουδαῖος ἀπό ὅ,τι ὁ Ν. Α. Μπάσσα διευθυντής τοῦ Γκόσχραν. Ὁ Σοκόλνικοφ ἔθιξε ἐπίσης ζητήματα ἀναδιάρθρωσης τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Στό γράμμα τοῦ Σοκόλνικοφ ἐπισυνάφθηκε σημείωμα, πού γράφτηκε ἀπό τήν Λ. Α. Φότιεβα — «Ἀπό τόν Σοκόλνικοφ μέ σύντομη περίληψη τοῦ περιεχομένου τοῦ γράμματός του. Στό σημείωμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν μέ δυό γραμμές ὑπογράμμισε τίς λέξεις «Ἀπό τόν Σοκόλνικοφ» καί δεξιά στήν πάνω γωνία ἔγραψε: «Στήν *Φότιεβα:* στό ἀρχεῖο μαζί μέ τήν ἀπάντησή μου. 24/Ι. *Λένιν».* — *131.*

221 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 20 τοῦ Γενάρη 1922 σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς καθυστέρησης ἀγορᾶς τροφίμων ἀπό τό ἐξωτερικό. — *132.*

222 Τό γράμμα τοῦ Κ. Μπ. Ράντεκ δέν βρέθηκε. — *133.*

223 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τή διακοίνωση τῆς κυβέρνησης τῆς ΣΟΣΔΡ πρός τίς κυβερνήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας, Γαλλίας, Ἰταλίας, Ἰαπωνίας καί τῶν ΕΠΑ τῆς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 μέ ὑπογραφή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. IV, Μόσχα, 1960, σελ. 445-448· παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο διακοίνωσης (βλ. 3 Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 185-188). — *134.*

224 Ἡ πρώτη παράγραφος τῆς ἀπόφασης γιά τή σύγκληση τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας, πού πάρθηκε στίς 6 τοῦ Γενάρη 1922 στή συνδιάσκεψη τοῦ Ἀνώτατου συμβουλίου τῆς Ἀντάντ στίς Κάννες, ἔλεγε: «Τά

ἔθνη δέν μποροῦν νά ἰδιοποιοῦνται τό δικαίωμα νά ὑπαγορεύουν σέ ἄλλους τίς ἀρχές, μέ βάση τίς ὁποῖες αὐτά πρέπει νά ὀργανώνουν τό δικό τους σύστημα ἰδιοκτησίας, τήν ἐσωτερική οἰκονομική ζωή καί τή μορφή διακυβέρνησης. Κάθε ἔθνος, ἀπό τήν ἄποψη αὐτή, ἔχει τό δικαίωμα νά ἐκλέξει γιά τόν ἑαυτό του ἐκεῖνο τό σύστημα, τό ὁποῖο αὐτό προτιμᾶ» («Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 58). Βλ. ἐπίσης Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 371. — *134.*

225 Τό Φλεβάρη τοῦ 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν ἐπεξεργάστηκε τίς λεπτομερειακές ὁδηγίες γιά τή σοβιετική ἀντιπροσωπεία στή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας, οἱ ὁποῖες ψηφίστηκαν ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 374-376, 380, 382-384, 385-386, 394, 406-408). — *134.*

226 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 20 τοῦ Γενάρη 1922: «Δέν ἔχουμε ἀντίρηση στήν πρόταση τοῦ σ. Τσιτσέριν νά χρησιμοποιήσουμε στίς προκαταρκτικές ἐργασίες σάν «εἰδικούς» τούς Σουχάνοφ καί Ἰορντάνσκι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ) — *134.*

227 Τό δημοσιευόμενο γράμμα γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν τηλεγραφική ἐπερώτηση τοῦ ἐμπορικοῦ ἐκπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία στό ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Μπ. Σ. Στομονιακόφ. Πληροφορώντας ὅτι ἡ Ἀμβουργο-Ἀμερικάνικη μετοχική ἑταιρία τῆς ἐμπορικῆς ἀτμοπλοΐας (ΓΑΠΑΓ) ἔκλεισε συμφωνία μέ τό κοντσέρν τοῦ Χάρριμαν γιά νά τοῦ δοθεῖ τό μισό μερίδιό του πού ἔχει στή Ρωσο-Γερμανική ἑταιρία μεταφορῶν («Ντερούτρα»), ὁ Στομονιακόφ ρωτοῦσε, ἄν πρέπει νά συγκατατεθεῖ σ' αὐτό. Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Α. Μ. Λεζάβα στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 14 τοῦ Γενάρη 1922 ἐξέφρασε τή γνώμη ὅτι αὐτό συμφέρει ὄχι μόνο στή ΓΑΠΑΓ, μά καί στή Σοβιετική Ρωσία, γιατί ἀποτελεῖ «πολύ μεγάλο γεγονός, τήν πρώτη ἐμπορική συμφωνία μας μέ τό ἀμερικανικό κεφάλαιο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

«Ντερούτρα» — Ρωσο-Γερμανική ἑταιρία μεταφορῶν· δημιουργήθηκε μέ βάση τό πρωτόκολλο πού ὑπογράφηκε στίς 13 τοῦ Μάη 1921 στό Βερολίνο ἀπό τόν ἐμπορικό ἀντιπρόσωπο τῆς ΣΟΣΔΡ Μπ. Σ. Στομονιακόφ καί τό μέλος τῆς διεύθυνσης τῆς Ἀμβουργο-Ἀμερικανικῆς μετοχικῆς ἑταιρίας ἐμπορικῆς ἀτμοπλοΐας (ΓΑΠΑΓ) τόν διευθυντή Τεοντόρ Ρίττερ (βλ. «Ντοκουμέντα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. IV, Μόσχα, 1960, σελ. 114-119). — *119.*

228 Πρόκειται γιά τήν πρόταση τῆς ἑταιρίας «Φρίντριχ Κρούπ στό Ἔσσεν» νά τῆς ἐκχωρηθοῦν 50 χιλ. ντεσιατίνες γῆς.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 334 καί 393. — *136.*

229 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα γράφτηκε κάτω ἀπό τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 20 τοῦ Γενάρη 1922. Ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν: «...ἄν οἱ ἀμερικανοί θά μᾶς φορτωθοῦν πολύ μέ τήν ἀπαίτηση representative institutions (ἀντιπροσωπευτικῶν ἱδρυμάτων. — *Ἡ Σύντ.)* δέν νομίζετε μήπως θά ἦταν δυνατό ἔναντι μιᾶς ἀρκετά καλῆς ἀποζημίωσης νά κάνουμε στό Σύνταγμά μας μιά μικρή τροποποίηση...». Ὁ Λένιν ὑπογράμμισε τίς λέξεις «θά ἦταν δυνατό» μέ τέσσερις γραμμές, στό περιθώριο ἔβαλε τρία ἐρωτηματι-

κά καί ἔγραψε: «τρέλλα!!» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *137.*

230 Γράφτηκε στό σημείωμα τῆς Σ. Μ. Μανουτσαριάντς, ὅπου αὐτή ἀνακοίνωσε ὅτι ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τά τεύχη 8 καί 9 τοῦ περιοδικοῦ «Σμένα Βέχ». — *137.*

231 Στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε τήν ἀπόφαση, ὅτι τά ζητήματα πού ἀφοροῦν ριζικά τή δημοσιονομική πολιτική τῆς ΣΟΣΔΡ ἤ κατευθύνονται γιά λύση στό Πολιτικό Γραφεῖο, πρέπει προκαταρκτικά νά ἐξετάζονται ἀπό τήν τριάδα, ἀποτελούμενη ἀπό τούς Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ, Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ καί Ε. Α. Πρεομπραζένσκι. — *138.*

232 Στίς 28 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ στό γράμμα του πρός τόν Β. Ι. Λένιν ἔκανε γνωστό ὅτι στίς 27 τοῦ Γενάρη ἡ σύσκεψη τῶν εἰδικῶν γιά τά δημοσιονομικά ζητήματα συζήτησε τήν πρόταση τοῦ Σοκόλνικοφ σχετικά μέ τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τοῦ χρυσοῦ. Ἀπ' ἀφορμή τίς γνῶμες τους ὁ Σοκόλνικοφ ἔγραφε: «Ἡ Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου δέν τελείωσε ἀκόμη τή συζήτηση τῶν σημείων μου γιά τήν οἰκονομική πολιτική. Ζητήθηκε πόρισμα ἀπό τόν Πρεομπραζένσκι καί τόν Κρασνοστσέκοφ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἀπ' ἀφορμή τήν ἀνακοίνωση αὐτή τοῦ Σοκόλνικοφ, ὁ Λένιν στίς 30 τοῦ Γενάρη ἔγραψε ξανά (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 243) — *139.*

233 Στίς 31 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Ι. Τ. Σμίλγκα, ἀνακοινώνοντας γιά τή συνομιλία αὐτοῦ καί τοῦ Μπ. Σ. Στομονιακόφ μέ τούς ἐκπροσώπους τῆς «Deutsche Bank» γιά τίς ἐκχωρήσεις πετρελαίων, ἔγραφε: «...Δόσαμε καταρχή συγκατάθεση γιά τή διεξαγωγή διαπραγματεύσεων γιά ὅλο τό Γκρόζνι καί τήν περιοχή τοῦ Μπίμπι-Ἐϊμπάτ στό Μπακοῦ». Ὁ Σμίλγκα ζητοῦσε ὁδηγίες γιά τούς ὅρους τῶν διαπραγματεύσεων. Γιά τήν ἐπιτάχυνση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ὁ Σμίλγκα πρότεινε νά δοθεῖ τό δικαίωμα τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας σ' αὐτόν, στόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι, στόν Α. Ι. Ρίκοφ καί στόν Μπ. Σ. Στομονιακόφ καί κατόπιν νά ἐπικυρωθεῖ αὐτή στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τό γράμμα εἶχε ὑπογραφεῖ ἐπίσης ἀπό τόν Κρεστίνσκι (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *140.*

234 Πρόκειται γιά τήν πρώτη πλατιά ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Θέσεις ὁ Β. Ι. Λένιν δέν εἶχε γράψει.

Ἡ ὁλομέλεια συνῆλθε στίς 21 τοῦ Φλεβάρη — 4 Μάρτη τοῦ 1922. Αὐτή ἐπικύρωσε τίς θέσεις τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς «Γιά τό ἑνιαῖο ἐργατικό μέτωπο καί γιά τή στάση ἀπέναντι στούς ἐργάτες, πού ἀνήκουν στή ΙΙ καί ΙΙ ½ Διεθνή καί στή Διεθνή τοῦ Ἄμστερνταμ, καθώς καί ἀπέναντι στούς ἐργάτες πού ὑποστηρίζουν τίς ἀναρχοσυνδικαλιστικές ὀργανώσεις, πού ψηφίστηκαν τό Δεκέμβρη τοῦ 1921 (βλ. «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ» τεῦχ. 20, 1922). — *140.*

235 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐκεῖνο τόν καιρό βρισκόταν σέ ἀναρωτική ἄδεια. — *140.*

236 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς δικές του «Θέσεις εἰσήγησης γιά τήν τακτική τοῦ ΚΚΡ (μπ)» στό ΙΙΙ συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (βλ. Ἅπαντα, 5ης ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 3-12). — *141.*

237 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Σούν-Γιάτ-σέν ἀπό τῆς 28 τοῦ Αὐγούστου 1921 προσωπικά στόν Γκ. Τσιτσέριν, στόν ὁποῖο αὐτός ἔδινε πληροφορίες γιά τήν κατάσταση στήν Κίνα, γιά τήν ἐκλογή τοῦ προέδρου τῆς Ἐθνικῆς κυβέρνησης. Στό τέλος τοῦ γράμματος ὁ Σούν-Γιάτ-σέν ἔγραφε: «Ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρομαι γιά τό ἔργο σας καί ἰδιαίτερα γιά τήν ὀργάνωση τῶν Σοβιέτ σας, τοῦ στρατοῦ σας καί τῆς παιδείας. Θά ἤθελα νά μάθω αὐτά ὅλα πού Ἐσεῖς καί ἄλλοι μπορεῖτε νά μοῦ κάνετε γνωστά σχετικά μ' αὐτά τά πράγματα καί ἰδιαίτερα γιά τήν παιδεία. Θά ἤθελα νά θέσω τίς βάσεις τῆς Κινέζικης δημοκρατίας, ὅπως στή Μόσχα, βαθιά στά μυαλά τῆς νέας γενιᾶς — τῶν ἐργατῶν τοῦ αὔριο.

Μέ τίς καλύτερες εὐχές μου σέ Σᾶς καί τόν φίλο μου Λένιν καί σέ ὅλους ὅσους τόσα πολλά πραγματοποίησαν γιά τήν ὑπόθεση τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας (βλ. «Μπολσεβίκ», τεῦχ. 19, 1950, σελ. 46-48). Στέλνοντας τό γράμμα αὐτό στόν Β. Ι. Λένιν στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1921, ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ρωτοῦσε τόν Λένιν, ἄν ἦταν προσωπικά γνώριμος μέ τόν Σούν-Γιάτ-σέν. Τήν ἄλλη μέρα ὁ Λένιν ἀπάντησε στόν Τσιτσέριν ὅτι μέ τόν Σούν-Γιά-σέν δέν συναντήθηκε καί μεταξύ τους μέχρι τότε δέν ὑπῆρχε ἀλληλογραφία. — *141.*

238 *«Ντβόικα* — δυό μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), τά ὁποῖα καθόριζαν τήν ἡμερήσια διάταξη τῶν συνεδριάσεων τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, προκαταρκτικά μελετοῦσαν τά ὑλικά γιά τίς συνεδριάσεις καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις ἔκφραζαν τή γνώμη τους. — *142.*

239 Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1921 δόθηκε στόν Β. Ι. Λένιν ἄδεια· σέ ἄδεια ὁ Λένιν βρισκόταν ὥς τίς 6 τοῦ Δεκέμβρη. — *142.*

240 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Ν. Μ. Ἐγκόροφ, πρώην μέλους τῆς σ-δ. ὁμάδας τῆς ΙΙΙ Κρατικῆς Δούμας. Ὁ Ἐγκόροφ ζητοῦσε νά τόν δεχτοῦν γιά συνομιλίες σχετικά μέ τήν κατάσταση στή βιομηχανία ἐξόρυξης· αὐτός θεωροῦσε ὄχι σωστό τό κομμάτιασμα τῆς βιομηχανίας ἐξόρυξης ἀνάμεσα στά διάφορα ἱδρύματα.

Ἀργότερα, τό Μάρτη τοῦ 1922, ὁ Ν. Μ. Ἐγκόροφ, πού δούλεψε στήν Πετρούπολη, πῆγε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί συνομίλησε μέ τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ. Ἡ συνομιλία γράφτηκε ἀπό τήν στενογράφο. Τό γράμμα τοῦ Ἐγκόροφ μαζί μέ τό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τό ἀποκρυπτογραφικό στενογράφημα στάλθηκαν στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι καί στόν διευθυντή τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης βιομηχανίας ἐξόρυξης τοῦ ΑΣΛΟ Β. Μ. Σβερντλόφ γιά νά ἐκφέρουν γνώμη. Στίς 11 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ Γκορμπουνόφ ἔγραφε στό συνοδευτικό γράμμα πρός τόν Κρζιζανόβσκι: «Σᾶς ἀποστέλλω συνοδευτικά γράμμα τοῦ πολίτη Ἐγκόροφ μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς καί σύντομη στενογραφημένη ἐγγραφή τῆς προφορικῆς του ἀνακοίνωσης. Σᾶς παρακαλῶ νά τό δεῖτε προσεκτικά καί νά ἐκφέρετε σέ μερικές σειρές τή γνώμη σας (γράμμα μέ ἀνάλογο περιεχόμενο στάλθηκε στόν Β. Μ. Σβερντλόφ).

Σέ σύντομη γνωμάτευση ὁ Κρζιζανόβσκι ἀπάντησε ὅτι στήν ὀργάνωση τῆς βιομηχανίας ὀρυκτῶν πραγματικά δέν πᾶνε ὅλα καλά. Ἡ κατανομή της ἀνάμεσα σέ δυό ὑπηρεσίες γιά τότε πού ἔγινε δικαιολογοῦνταν, μά στίς νέες συνθῆκες, ἔγραφε ὁ Κρζιζανόβσκι, στό πρόβλημα αὐτό πρέπει νά ἐπιστρέψουμε, καί ἐδῶ «συμβιβασμοί μέ τήν ἔννοια πού ἐπιθυμεῖ ὁ σ. Ἐγκόροφ εἶναι δυνατοί».

Ὁ Σβερντλόφ συμφώνησε μέ τή γνώμη τοῦ Ἐγκόροφ σχετικά μέ τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ἑνοποίηση τῆς βιομηχανίας ἐξόρυξης. Ἔγραφε ἐπίσης ὅτι καταρτίστηκε σχῆμα ὀργάνωσης τῆς διεύθυνσης βιομηχανίας ὀρυκτῶν, πού ἡ ἐπεξεργασία ἔγινε μέ τή συμμετοχή τῶν προσώπων πού ἀνάφερε ὁ Ν. Μ. Ἐγκόροφ. Ἡ πλειοψηφία ἀπ' αὐτούς, ἔγραφε ὁ Σβερντλόφ, δουλεύει στή βιομηχανία ἐξόρυξης σέ ὑπεύθυνες θέσεις (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *143.*

241 Ὁ Β. Α. Καρπίνσκι, ὄντας τότε διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Μπεντνοτά», στίς ἀναμνήσεις του «Ὁ Β. Ι. Λένιν σάν ἀρχηγός, σύντροφος, ἄνθρωπος» ἔγραφε ἀργότερα: Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς ἐκτιμοῦσε ἐξαιρετικά τά γράμματα τῶν ἀγροτῶν στήν ἐφημερίδα «Μπεντνοτά» — πραγματικά αὐτά εἶναι αὐθεντικά ἀνθρώπινα ντοκουμέντα! Πραγματικά αὐτά δέν τά ἀκούω οὔτε σέ μιά ἔκθεση! — Ἔτσι μοῦ μιλοῦσε ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς, ὅταν ἐγώ σάν διευθυντής τῆς ἐφημερίδας «Μπεντνοτά», πήγαινα σ' αὐτόν μέ γράμματα ἀγροτῶν». Μετά ἀπό μιά συνομιλία τό χειμώνα τοῦ 1920-1921, θυμᾶται ὁ Καρπίνσκι, ὁ Λένιν ἀπαίτησε «νά παρουσιάσω λεπτομερή ἔκθεση γιά τήν κατάσταση στό χωριό μέ ἀποσπάσματα ἀπό γράμματα τῶν ἀγροτῶν» καί στό ἑξῆς «ζητοῦσε κανονικές ἐκθέσεις τῆς «Μπεντνοτά»» («Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν», μέρ. II, Μόσχα, 1957, σελ. 699). — *143.*

242 Ὅταν πῆρε τό Μάρτη ἀνασκόπηση τῶν γραμμάτων τῶν ἀγροτῶν στήν «Μπεντνοτά» ὁ Β. Ι. Λένιν τήν ἔστειλε στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ τήν ἀκόλουθη ἐπιγραφή: «Πρός τόν σ. Μόλοτοφ **γιά ἐνημέρωση** τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. 23. III. *Λένιν.* Μετά, παρακαλῶ νά ἐπιστραφεῖ σέ μένα. *Λένιν* (κατόπιν στόν Ρίκοφ καί Τσιουρούπα)» («Βοπρόσι Ἰστόριι ΚΠΣΣ», 1960, τεῦχ. 3, σελ. 125-126). — *144.*

243 Τό ντοκουμέντο ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς Ι. Σ. Οὔνσλιχτ τῆς 26 τοῦ Γενάρη 1922, στό ὁποῖο, ὑπερασπίζοντας τό σχέδιο τοῦ νέου νόμου γιά τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή, πού τόν ἐπεξεργάστηκε τό συμβούλιό της, ἐπέμενε νά ἀφεθοῦν στή δικαιοδοσία τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς οἱ λειτουργίες δίωξης. Τό γράμμα ἀναφέρεται σέ περικοπές στίς ἀναμνήσεις τοῦ Οὔνσλιχτ γιά τόν Β. Ι. Λένιν. Τήν ἀρχή τοῦ γράμματος ὁ Οὔνσλιχτ τήν ἀναπτύσσει ἔτσι: «Ὁ Λένιν δέν συμφωνεῖ μέ τά ἐπιχειρήματά μου μπορεῖ καί πρέπει νά πραγματοποιηθοῦν ὄχι μέ τόν τρόπο μου, μά μέσω τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΚΕ». «Ὁ Λένιν τελειώνει τό γράμμα αὐτό — γράφει σέ συνέχεια ὁ Οὔνσλιχτ — μέ τήν ὑπόδειξη ὅτι στή βάση τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου «μπορεῖ καί πρέπει νά ἐπιτευχθεῖ ἔνταση τῆς ταχύτητας καί τῆς δύναμης τῶν κατασταλτικῶν μέτρων» («Βοπρόσι Ἰστόριι ΚΠΣΣ», 1965, τεῦχ. 4, σελ. 97).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 80. — *144.*

244 Στίς 28 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Γ. Β. Λομονόσοφ μέ τηλεφωνογράφημα ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν, γιά τή σύσκεψη πού ἔγινε σ' αὐτόν μέ τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, τόν καθηγητή Λ. Κ. Ραμζίν καί τόν βοηθό τοῦ διευθυντῆ τῆς Τεχνικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν Π. Σ. Γιανουσέβσκι γιά τήν κατασκευή ἀτμομηχανῶν ντῆζελ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 242. — *145.*

245 Πρόκειται γιά τό χειρόγραφο τοῦ βιβλίου τοῦ Α. Α. Γκόρεφ «Ὁ ἐξηλεκτρισμός τῆς Γαλλίας». — *145.*

246 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό βιβλίο τοῦ γερμανοῦ καθηγητῆ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας Κάρλ Μπάλλοντ «Der Zukunftstaat. Produktion und Konsum im Sozialstaat» («Τό κράτος τοῦ μέλλοντος. Παραγωγή καί κατανάλωση στό σοσιαλιστικό κράτος»). Στά ρωσικά τό βιβλίο ἐκδόθηκε τό 1920. Στό ἄρθρο «Γιά τό ἑνιαῖο οἰκονομικό σχέδιο» ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε γιά τό ἔργο αὐτό τοῦ Μπάλλοντ τά ἀκόλουθα: «Αὐτός κατάρτισε ἕνα ἐπιστημονικό σχέδιο σοσιαλιστικῆς ἀνασυγκρότησης ὅλης τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας τῆς Γερμανίας. Στήν καπιταλιστική Γερμανία τό σχέδιο ἔμεινε στόν ἀέρα, παρέμεινε φιλολογία, δουλιά ἑνός μεμονωμένου ἀτόμου» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 342-343). — *146.*

247 Τό βιβλίο τοῦ Α. Γκόρεφ «Ὁ ἐξηλεκτρισμός τῆς Γαλλίας» κυκλοφόρησε στίς ἀρχές τοῦ 1922. Πρόλογο γι' αὐτό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν. Γιά τόν ἐξηλεκτρισμό τῆς Γαλλίας ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραφε τό Δεκέμβρη τοῦ 1921 στίς παρατηρήσεις του «Σχετικά μέ τίς θέσεις τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Γαλλίας γιά τό ἀγροτικό ζήτημα»· οἱ παρατηρήσεις αὐτές δημοσιεύτηκαν τό 1922 στό περιοδικό «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ», τεῦχ. 20 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 280-281). — *146.*

248 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε ἀπ' ἀφορμή τόν ἀπολογισμό τῆς δίμηνης δουλιᾶς τοῦ Κρατικοῦ μεγάλου πολυκαταστήματος (ΓΚΟΥΜ) καί τήν ἀναφορά τοῦ διευθυντῆ τοῦ ΓΚΟΥΜ Α. Α. Μπελόφ γιά τά ἐπικείμενα σχέδια τοῦ ΓΚΟΥΜ καί τήν ἀνάγκη τῆς αὔξησης τῶν κεφαλαίων τοῦ καταστήματος.

Τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν ἀφοῦ συζήτησε τήν παράκληση τῆς διεύθυνσης τοῦ ΓΚΟΥΜ, ἀποφάσισε νά αὐξήσει τό κεφάλαιο τοῦ καταστήματος κατά 3 ἑκατομμύρια πραγματικές ἀξίες καί νά πάρει μέτρα πού νά βοηθήσουν στήν ἐμπορική δραστηριότητά του.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο ντοκουμέντα 86 καί 261. — *233.*

249 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό τηλεφωνογράφημα τοῦ Γ. Β. Λομονόσοφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 28 τοῦ Γενάρη 1922. Ἀνακοινώνοντας γιά τή σύσκεψη, πού ἔγινε στίς 28 τοῦ Γενάρη μέ τόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, τόν Λ. Μ. Ραμζίν καί τόν μηχανικό Π. Σ. Γιακουσέβσκι γιά τό ζήτημα τῆς κατασκευῆς δυό μηχανῶν ντῆζελ ἕλξης καί μή συμφωνώντας μέ τή γνώμη τους ὅτι δέν ὑπάρχει δυνατότητα ἐπιτάχυνσης τῆς λύσης τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, ὁ Λομονόσοφ ἔγραφε: «Ὁ διαγωνισμός γιά ἐνάμιση χρόνο εἶναι νέα ἀναβολή. Κατά τή γνώμη μου, πρέπει άμέσως ν' ἀρχίσουμε τήν κατασκευή τῶν πρώτων δυό μηχανῶν ντῆζελ ἕλξης, τή μιά — σύμφωνα μέ τό σχέδιο Σέλες, καί τήν ἄλλη — σύμφωνα μέ τήν ἰδέα τοῦ Γκέλμαν». (Τίς σειρές αὐτές ὁ Λένιν τίς σημείωσε στά δεξιά μέ τρεῖς κάθετες γραμμές καί ἔγραψε, «ΝΒ», καί τίς λέξεις «ἀμέσως ν' ἀρχίσουμε» τίς ὑπογράμμισε μέ δυό γραμμές.)

Στίς 3 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ πρόεδρος τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι μέ ἀναλυτική ἀναφορά ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν πορεία τῆς πραγματοποίησης τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 4 τοῦ Γενάρη 1922 γιά τίς μηχανές ντῆζελ ἕλξης (βλ. σημείωση 176).

Θεωρώντας ἀναγκαῖο, παράλληλα μέ τήν κατασκευή τῶν ἀτμομηχανῶν ντῆζελ σύμφωνα μέ τό ρωσικό σχέδιο, νά προκηρύξει διεθνή διαγωνισμό, αὐτός (ὁ Κρζιζανόβσκι) ἔγραφε, ὅτι οἱ ἐργασίες ἀναπτύχθηκαν πρός δυό κατευθύνσεις: ἐπεξεργασία τῶν ὅρων τοῦ διεθνοῦς διαγωνισμοῦ καί «ἐπεξεργασία μακέτων σχεδίων τῶν μηχανῶν ντῆζελ ἕλξης γιά τήν ἀκόλουθη κατασκευή τους μέ ἀνάθεση παραγγελιῶν στά ἐργοστάσια» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στίς 10 τοῦ Μάρτη 1922 τό ΣΕΑ ἐνέκρινε τούς ὅρους διαγωνισμοῦ γιά τήν κατασκευή μηχανῶν ντῆζελ ἕλξης γιά τή ΣΟΣΔΡ, πού τούς ἐπεξεργάστηκε ἡ Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου σέ συνεργασία μέ τό Θερμοτεχνικό Ἰνστιτοῦτο καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί καθόρισε τό χρόνο τοῦ διαγωνισμοῦ — τήν 1 τοῦ Μάρτη 1924.

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδινε πολύ μεγάλη σημασία στίς μηχανές ντῆζελ ἕλξης. Γι' αὐτό ὁ Β. Β. Φομίν στίς 29 τοῦ Μάρτη 1925 ἔγραφε τά ἀκόλουθα: «Θυμᾶμαι ὅτι γιά τό ζήτημα αὐτό στή συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ ἀπό τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς διατυπώθηκαν μιά σειρά ἐνδιαφέροντες συλλογισμοί στόν τομέα τῆς πρακτικῆς τοποθέτησης τοῦ ζητήματος γιά τίς μηχανές ντῆζελ ἕλξης, ὅπου αὐστηρά κατέκρινε τήν καθηγητική τοποθέτηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου. Οἱ συλλογισμοί αὐτοί εἶχαν ἐπισημειωθεῖ, ὅπως θυμᾶμαι, στό σχέδιο τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου γιά τό διαγωνισμό» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Οἱ σημειώσεις τοῦ Λένιν, πού ἀναφέρει ὁ Φομίν, δέν βρέθηκαν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 173 — καί 239. — *146.*

250 Στίς 30 τοῦ Γενάρη 1922 τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν ἐνέκρινε τή διατύπωση τῶν παραγράφων-προτάσεων γιά τή νομισματική κυκλοφορία, πού πάρθηκαν στή σύσκεψη τῶν εἰδικῶν, καί πρότεινε σειρά μέτρων γιά τήν ἐφαρμογή τους. Ἡ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου στάλθηκε σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Ὁ Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ καί ὁ Ε. Α. Πρεομπραζένσκι, ἀφοῦ ἔκαναν στίς γνωματεύσεις τους, πού στάλθηκαν στόν Β. Ι. Λένιν, μιά σειρά παρατηρήσεις στό σχέδιο τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ γιά τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τοῦ χρυσοῦ, ἐνέκριναν στό σύνολο τήν πρότασή του.

Ὁ Σοκόλνικοφ ἔστειλε ἐπίσης στόν Λένιν «Τή γνώμη σχετικά μέ τά σχεδιαζόμενα μέτρα πρός τό συμφέρον τῆς διεύρυνσης τοῦ προϋπολογισμοῦ καί τῆς κυκλοφορίας τῶν σοβιετικῶν χαρτονομισμάτων», πού γράφτηκε ἀπό τόν καθηγητή Α. Α. Μανουήλοφ στίς 3 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Τό διάταγμα «Γιά τήν κυκλοφορία τοῦ χρυσοῦ, ἀργύρου, πλατίνας, πολύτιμων λίθων καί ξένου συναλλάγματος» στίς 4 τοῦ Ἀπρίλη 1922 ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί στίς 9 τοῦ Ἀπρίλη 1922 δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *147.*

251 Στίς 29 τοῦ Γενάρη 1922 στίς ἐφημερίδες δημοσιεύτηκαν δυό ραδιοτηλεγραφήματα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας Τορρέττα πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 22 τοῦ Γενάρη μέ ἀπάντηση στήν ἐπερώτηση τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν σχετικά μέ τήν ἡμερήσια διάταξη τῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας καί τῆς 27 τοῦ Γενάρη — γιά τή σύνθεση τῆς συνδιάσκεψης. Στό δεύτερο ραδιοτηλεγράφημα ἀνακοινώνονταν ὅτι σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ Ἀνω-

τάτου συμβουλίου στίς Κάννες, στή συνδιάσκεψη καλοῦνταν «ἐκτός τά κράτη — μέλη τοῦ 'Ανωτάτου συμβουλίου καί τή Ρωσία, ὅλα τά κράτη τῆς Εὐρώπης, πού ἀναγνωρίστηκαν de jure» («Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, σελ. 59, ρωσ. ἔκδ. 1961). Αὐτή ἡ «ἐξήγηση» τοῦ Τορρέττα ἀπό ὁρισμένους κύκλους ἐννοήθηκε σάν πρόσκληση στή συνδιάσκεψη τῶν λευκοφρουρίτικων κυβερνήσεων τοῦ Κολτσάκ καί τοῦ Ντενίκιν πού διώχθηκαν, τῆς κυβέρνησης τῶν μενσεβίκων τῆς Γεωργίας, τῆς 'Αρμενικῆς κυβέρνησης τῶν ντασνάκων καί τῆς μουσαβατιστικῆς κυβέρνησης τοῦ 'Αζερμπαϊτζάν κτλ. (οἱ ὁποῖες τότε εἶχαν ἀναγνωριστεῖ ἀπό τήν 'Αντάντ καί ἡ ἀναγνώριση αὐτή δέν εἶχε ἀκυρωθεῖ). 'Απ' ἀφορμή αὐτό ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι πρότεινε νά δημοσιευτεῖ κατηγορηματική δήλωση ὅτι ἡ πρόσκληση τῶν ἐμιγκρέδικων ἀντεπαναστατικῶν ὀργανώσεων θά ἔκανε ἀδύνατη τή συμμετοχή τῆς ΣΟΣΔΡ στήν τέτιου εἴδους συνδιάσκεψη. — *148.*

252 Οἱ ἡγέτες τῶν μενσεβίκων ἔκαναν κακόβουλη ἐκστρατεία ψευτιᾶς καί συκοφαντίας κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, κατηγορώντας την γιά παραβίαση τῆς «δημοκρατίας», τῆς «αὐτοδιάθεσης τῶν λαῶν», γιά τό διώξιμο «τῆς νόμιμης» (μενσεβίκικης) κυβέρνησης τῆς Γεωργίας, γιά «κατοχή» της κτλ. 'Απ' ἀφορμή τήν ἐπικείμενη συνδιάσκεψη τῆς Γένουας δυνάμωσαν τίς ἐπιθέσεις κατά τῆς ΣΟΣΔΡ, ἀπαιτώντας τήν ἀποχώρηση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ ἀπό τή Γεωργία, τή διεξαγωγή ἐκεῖ δημοψηφίσματος, κ.ἄ. Τούς μενσεβίκους τῆς Ρωσίας ὑποστήριζαν οἱ μενσεβίκοι φυγάδες.

'Ο Λ. Ντ. Τρότσκι ἑτοίμαζε μπροσούρα, πού στρεφόταν κατά τῶν μενσεβίκων. 'Η μπροσούρα αὐτή θά ἔπρεπε νά ἐκδοθεῖ καί σέ ξένες γλῶσσες.

Οἱ δημοσιευόμενες προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκαν ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἔστειλε στούς ἀντιπροσώπους τῆς ΣΟΣΔΡ στήν 'Ιταλία καί στή Μεγάλη Βρετανία τηλεγράφημα, στό ὁποῖο τούς προτείνονταν νά πάρουν τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν ἐξάλειψη τῶν παρανοήσεων σχετικά μέ τή σύνθεση τῆς συνδιάσκεψης καί νά δηλώσουν ὅτι «σέ περίπτωση, πού στή συνδιάσκεψη θά κληθοῦν οἱ ἀντεπαναστατικές ὀργανώσεις τῶν ἐμιγκρέδων, τέτιοι ὅπως οἱ ντενικικοί, πετλιουρικοί, μενσεβίκοι, ντασνάκοι, μουσαβατιστές, τότε ἡ συμμετοχή μας στή συνδιάσκεψη θά γίνει τελείως ἀδύνατη» («Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 74). Περίληψη τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ δημοσιεύτηκε στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922 στίς ἐφημερίδες «'Ιζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» καί «Πράβντα». — *148.*

253 Στίς 31 τοῦ Γενάρη 1922 ὁ Λένιν πῆρε τήν ἀπάντηση τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ στό γράμμα του τῆς 26 τοῦ Γενάρη (βλ. ντοκουμέντο 232). 'Ο Ζηνόβιεφ ἔγραφε ὅτι ἡ 'Εκτελεστική 'Επιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, μήν ἔχοντας ὑπόψη τήν ὁμιλία τοῦ Λένιν γιά τό ζήτημα τοῦ ἑνιαίου μετώπου, θά ἤθελε νά ἔχει ἄρθρο του γιά τό θέμα αὐτό. Τήν ὁμιλία δέ τοῦ Λένιν γιά τό ζήτημα τῆς ΝΕΠ καί τά πρῶτα ἀποτελέσματά της, ἡ ΕΕΚΔ τή θεωρεῖ πολύ σπουδαία ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ἡ ΙΙ καί ΙΙ½ Διεθνής, διαστρεβλώνοντας τό νόημα τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς, κάνουν προπαγάνδα κατά τῶν κομμουνιστῶν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 250. — *148.*

254 Ειδικό ἄρθρο γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική καί γιά τήν οἰκονομική κατάσταση τῆς χώρας ὁ Β. Ι. Λένιν δέν ἔγραψε. Σ' αὐτά τά ζητήματα ἦταν

ἀφιερωμένο τό πρῶτο μέρος τοῦ ἄρθρου «Σημειώσεις ἑνός δημοσιολόγου» τό ὁποῖο δέν ἀποτελείωσε (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 415-418). — *149.*

255 Ὁ καθηγητής Ν. Α. Ροζκόφ συνελήφθη τό Φλεβάρη τοῦ 1921 σάν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ τῶν μενσεβίκων. Στήν ἀνάκριση ὁ Ροζκόφ δήλωσε ὅτι, ἄν καί συμμερίζεται τίς πεποιθήσεις τῶν μενσεβίκων γιά τόν ἀναπόφεκτο χαμό τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ὅμως δέν ἐπιθυμεῖ νά συμμετέχει στήν πολιτική πάλη καί σκοπεύει νά βγεῖ ἀπό τό κόμμα τῶν μενσεβίκων. Γι' αὐτό τό λόγο ἡ Ἔκτακτη ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης ἔθεσε τό ζήτημα νά ἀποφυλακιστεῖ. Τό Πολιτικό Γραφεῖο τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 31 τοῦ Μάη 1921 ἀποφάσισε νά μήν ἀποφυλακιστεῖ ὁ Ροζκόφ.

Ἀργότερα ὁ Ροζκόφ ἀποφυλακίστηκε μέ ἀπόφαση τοῦ Προεδρείου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 507. — *149.*

256 Ὁ Ι. Σ. Οὔνσλιχτ παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά πάρει μέρος στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 2 τοῦ Φλεβάρη 1922 κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή, ἔχοντας ὑπόψη τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στό συμβούλιο τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς καί τήν ἐπιτροπή πού ἱδρύθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Στίς 2 τοῦ Φλεβάρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τό σχέδιο νόμου γιά τή διάλυση τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς καί ἀνάθεσε στόν Οὔνσλιχτ νά παρουσιάσει γιά προκαταρκτική ἔγκριση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου νόμο γιά τήν Κρατική Πολιτική Διεύθυνση (ΓΚΕΠΕΟΥ). Στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ ψήφισε ἀπόφαση σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό (βλ. «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 30, 8 τοῦ Φλεβάρη 1922).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 80 καί 238. — *149.*

257 Τό *«νέο σύστημα δουλιᾶς»* τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ τό ἐπεξεργάστηκε ὁ Β. Ι. Λένιν καί ἐκτέθηκε ἀπ' αὐτόν στά γράμματα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 364-370). — *151.*

258 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τήν ἴδια μέρα — 2 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Ἐπειδή ὁ Γκ. Λ. Πιατακόφ παρακάλεσε νά τόν ἀπαλλάξουν νά κάνει ἔκθεση στήν ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 9 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἀνάθεσε στούς ἐκπροσώπους τοῦ ΚΚΡ (μπ) στήν ΕΕΚΔ νά προτείνουν εἰσηγητή γιά τή νέα οἰκονομική πολιτική τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ.

Στήν ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιά τό θέμα αὐτό μίλησε ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ. — *152.*

259 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα του πρός τόν Ν. Ι. Μπουχάριν καί τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ τῆς 1 τοῦ Φλεβάρη 1922, στό ὁποῖο ἔγραφε γιά τή στάση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ἀπέναντι στήν ἐπικείμενη συνδιάσκεψη τῶν τριῶν Διεθνῶν — ΙΙ, ΙΙ½ καί Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 377-378).

Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ δημοσιευόμενου γράμματος ἀπό τήν γραμματέα γράφτηκε: «Νά παρακολουθῶ καί νά ἐπισπεύσω τήν ἀπάντηση». — *153.*

260 Στίς 3 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ Ν. Ι. Μπουχάριν ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι αὐτός καί ὁ Γκ. Β. Ζηνόβιεφ συμφωνοῦν μέ τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τή συνδιάσκεψη τῶν τριῶν Διεθνῶν. Ὁ Μπουχάριν ἔγραφε ἐπίσης ὅτι σύντομα θά σταλοῦν στόν Β. Ι. Λένιν τά ὑλικά σχετικά μέ τή στάση τῶν διάφορων ὁμάδων τῆς Δύσης πρός τή νέα οἰκονομική πολιτική. — *153.*

261 Ὁ συνταγματάρχης Φ. Ρ. Μακντόναλντ, πού ἦταν ὀργανωτής καί μέτοχος διαφόρων βιομηχανικῶν καί οἰκονομικῶν ἐπιχειρήσεων ἦρθε στή Σοβιετική Ἕνωση, κατά τά φαινόμενα, μέ ἐντολή τοῦ Λόυντ Τζώρτζ καί ἀποτάνθηκε μέ γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν. Ἐνδιαφερόταν γιά δασικές καί ἀγροτικές ἐκχωρήσεις, καθώς καί γιά τίς δυνατότητες νά πάρει ἐκχωρήσεις γιά τήν ἐκμετάλλευση χωριστῶν τμημάτων σιδηροδρόμων καί τήν ἐπισκευή ἀτμομηχανῶν.

Στό φάκελλο μέ τό γράμμα τοῦ Μακντόναλντ, ὑπάρχει ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «πρός τούς σ.σ. Λιτβίνοφ καί Τσιτσέριν. Τό γράμμα μου πρός αὐτούς εἶναι στό πίσω τοῦ γράμματος, πού εἶναι μέσα στό φάκελλο. Παρακαλῶ τήν σ. γραμματέα νά ἐλέγξει τή γρήγορη παράδοση καί **ἀπάντηση** γιά ἀποστολή νά δοθεῖ σέ μένα γιά ὑπογραφή. 2/ΙΙ. *Λένιν*».

Μέ βάση τό λενινιστικό σχέδιο ὁ Μ. Μ. Λιτβίνοφ ἔγραψε ἀπάντηση στόν Μακντόναλντ, ἡ ὁποία στάλθηκε στόν τελευταῖο μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν μέ τήν ὑπογραφή τῆς γραμματέα Λ. Α. Φότιεβα στίς 6 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Οἱ διαπραγματεύσεις μέ τόν Μακντόναλντ δέν ὁδήγησαν σέ πρακτικά ἀποτελέσματα. — *153.*

262 Συμπληρωματικά μέ τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ Λ. Α. Φότιεβα ἔστειλε πρός τόν Γκ. Α. Σοκόλνικοφ τό ἀκόλουθο σημείωμα: «Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς μοῦ ἀνάθεσε νά Σᾶς μεταδόσω ὅτι στό ποσό μέ ἀριθμό ΙΙ ἀπαραίτητα θά πρέπει νά συμπεριληφθοῦν ὅλες χωρίς ἐξαίρεση οἱ ὑποχρεώσεις μας μέ βάση ὁποιεσδήποτε συμφωνίες μας, παραγγελίες μας κτλ.

Ἄν αὐτές προβλέπονται γιά κάμποσα χρόνια, τότε σέ παρένθεση νά ποῦμε: «σέ διάρκεια τόσων ἐτῶν, τόσο ποσό τό χρόνο. Αὐτός ἐπαναλαμβάνει, ὅτι ἄν καί κάτω στόν ἀριθμό ΙΙ ἔχουν παραλειφθεῖ κάποιες ὑποχρεώσεις, τότε ὅλο τό πληροφοριακό δελτίο δέν ἀξίζει» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *155.*

263 Στίς 7 τοῦ Φλεβάρη ὁ πρόεδρος τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καί διευθυντής τοῦ πολιτικοῦ τμήματος τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ Ν. Λ. Μεστσεριακόφ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν, ὅτι «τά ἰδιωτικά ἐκδοτικά ἐργάζονται μέ βάση τό διάταγμα τῆς 12 τοῦ Φλεβάρη 1922»· γιά τήν ἐπίβλεψη τῆς δουλιᾶς τους δημιουργήθηκε στό Κρατικό ἐκδοτικό πολιτικό τμῆμα· πολιτικά τμήματα ὑπάρχουν στή Μόσχα καί στήν Πετρούπολη. Ὁ Μεστσεριακόφ ἔστειλε ἐπίσης ἀντίτυπα ἐγκυκλίων γιά τήν ὀργάνωση πολιτικῶν τμημάτων κατά τόπους. Σύμφωνα μέ τίς ἐγκυκλίους, τά ἐκδοτικά ὑποχρεώνονταν νά παρουσιάζουν τά χειρόγραφα στό πολιτικό τμῆμα γιά θεώρηση· τά τυπογραφεῖα δέν εἶχαν τό δικαίωμα νά ἐκδόσουν βιβλίο, «ἄν τό χειρόγραφο δέν ἦταν ἐγκριμένο ἀπό τό πολιτικό τμῆμα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *156.*

264 Τό έγκύκλιο τηλεγράφημα μέ τό κείμενο πού πρότεινε ό Β. Ι. Λένιν τήν ίδια μέρα, 6 τοῦ Φλεβάρη 1922, στάλθηκε σέ ὅλες τίς ἐπιτροπές περιοχῶν, στά γραφεῖα περιοχῶν, στίς ἐπιτροπές κυβερνείων τοῦ ΚΚΡ (μπ), στά τμήματα Λαϊκῆς παιδείας τῶν περιοχῶν καί κυβερνείων. Στίς 9 τοῦ Φλεβάρη ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ συμπληρωματικό τηλεγράφημα ἀνακοίνωσε ὅτι ἡ συνδιάσκεψη, γιά τήν ὁποία γίνεται λόγος, συγκαλεῖται ὄχι στίς 20 τοῦ Μάρτη, ἀλλά στίς 20 τοῦ Φλεβάρη.

Τό δεύτερο Πανρωσικό συνέδριο τῶν τμημάτων λαϊκῆς παιδείας τῶν κυβερνείων συνῆλθε στή Μόσχα στίς 22-28 τοῦ Φλεβάρη 1922.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 284. — *156.*

265 Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 7 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 380. — *157.*

266 Σύμφωνα μέ τό σχέδιο τῆς διαίρεσης τῆς χώρας σέ οἰκονομικές περιφέρειες, πού τό ἐκπόνησε ἡ Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου, ἡ Οὐκρανία χωριζόταν σέ δυό περιφέρειες: ἡ Νοτιοδυτική περιοχή μέ κέντρο τό Κίεβο καί ἡ Νότια περιοχή ἐξορυκτικῆς βιομηχανίας μέ κέντρο τό Χάρκοβο. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τό χωρισμό οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Οὐκρανίας τόν θεωροῦσαν ἄσκοπο. Μετά κατά τό χωρισμό σέ περιφέρειες, ἡ Οὐκρανία παρέμεινε ἑνιαία οἰκονομική περιφέρεια. — *157.*

267 ΡΑΪΚ (Ρουσαμίνκο) — μετοχική ἑταιρία Ρωσο-αμερικανική βιομηχανική συντεχνία — ἱδρύθηκε ἀπό τό Ἑνιαῖο συνδικάτο τῶν ραφτεργατῶν τῆς Ἀμερικῆς μέ μέσα τῶν ἀμερικανῶν ἐργατῶν γιά τή βοήθεια τῆς οἰκονομικῆς ἀνόρθωσης τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας.

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 420. — *158.*

268 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τό ὑπόμνημα τοῦ ὑπεύθυνου καθοδηγητῆ τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρηξης τύρφης τῆς Γενικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης Ρ. Ε. Κλασσόν τῆς 9 τοῦ Φλεβάρη 1922. Ἀφοῦ ἀπεικόνισε τήν κατάσταση ὁ Κλασσόν ἔγραφε ὅτι ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης δέν ἔχει τά μέσα γιά τήν ἀπόκτηση τῶν ἀπαραίτητων ὑλικῶν γιά τήν περίοδο τοῦ 1922 καί παρακαλοῦσε νά ἐγκριθεῖ προϋπολογισμός ἀπό 4 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια. Ἐπίσης ζητοῦσε νά ἀποχωριστεῖ ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης ἀπό τήν Τσουτόρφ (Κεντρική Διεύθυνση βιομηχανίας τύρφης) καί νά μεταβιβαστεῖ αὐτή στή Γενική διεύθυνση καυσίμων ἤ σέ ἄλλο ἵδρυμα, κατά τήν κρίση τοῦ ΣΛΕ, ὅπου ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης θά μποροῦσε νά πάρει τά ἀπαραίτητα γι' αὐτήν χρηματικά ποσά.

Στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε νά δόσει στή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης ἀπό τόν προϋπολογισμό τοῦ ἐφεδρικοῦ κεφαλαίου τοῦ Συμβουλίρυ τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων 1 ἑκατομ. 200 χιλιάδες προπολεμικά ρούβλια, μέ καταχώρηση τοῦ ποσοῦ σ' αὐτά τά χρήματα πού εἶχε ἤδη πάρει ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης τό 1922.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 298.

Τό ὑπόμνημα τοῦ Ρ. Ε. Κλασσόν μέ τίς ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, καθώς καί τά ἄλλα ντοκουμέντα γιά τή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρ-

φης δημοσιεύτηκαν τό 1956 στό περιοδικό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 1. — *159.*

269 Στίς 12 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι τό ΛΕ Οἰκονομικῶν ὑποστηρίζει τόν Α. Α. Μπελόφ καί ἀπάντησε ἐπίσης σέ ὅλα τά ἐρωτήματα πού ἔβαζε ὁ Λένιν στό δημοσιευόμενο γράμμα. — *160.*

270 Ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς «Θέσεις γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο», τίς ὁποῖες ἐπεξεργάστηκε μέ ἐντολή του ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Α. Μ. Λεζάβα σέ σχέση μέ τή συζήτηση τοῦ ζητήματος τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 313. — *160.*

271 Τήν ἑπόμενη μέρα, 14 τοῦ Φλεβάρη 1922, ὁ Α. Σ. Ἐνουκίτζε ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι τό διαμέρισμα γιά τόν Ι. Β. Στάλιν εἶναι ἕτοιμο καί γιά τά διαμερίσματα γιά τόν Σ. Ι. Στρουμίλιν καί τόν Λ. Κ. Ραμζίν δόθηκε ἐκ νέου ἐντολή ἀπ' αὐτόν στόν διευθυντή τῶν σπιτιῶν τῆς ΠΚΕΕ Α. Ντ. Μετελιόφ. Ὁ Ι. Χ. Λαλαγιάνς, ἔγραφε ὁ Ἐνουκίτζε, τακτοποιήθηκε μέ σπίτι καί διατροφή, ἑτοιμάζεται νά πάει στήν οἰκογένεια στά τέλη τοῦ Μάρτη (μετά τό κομματικό συνέδριο). Ὁ Ἐνουκίτζε παρακαλοῦσε ἐπίσης τόν Λένιν νά τόν δεχθεῖ γιά τό ζήτημα τῆς δουλιᾶς τοῦ Προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ. Σχετικά μέ τό βαγόνι γιά τόν Λαλαγιάνς ὁ Ἐνουκίτζε ἀνακοίνωσε ἀργότερα ὅτι ἔγραψε ἀναφορά στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν Β. Β. Φομίν.

Στήν πρώτη σελίδα τοῦ γράμματος τοῦ Ἐνουκίτζε ὁ Λένιν ἔγραψε: «**Στήν Φότιεβα** σ. 3» καί στήν 3η σελίδα — «ἐλέγξτε τήν ἐκπλήρωση τῆς § 3», στήν ὁποία μέ δυό γραμμές ὑπογράμμισε τίς λέξεις «γιά τό διαμέρισμα τῶν Στρουμίλιν καί Ραμζίν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). — *162.*

272 Πρόκειται γιά τήν ὑπόθεση τῆς ἀγωγῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας κατά τοῦ πρώην ἀντιπροσώπου του Τσιμπράριο, ὁ ὁποῖος κατάθεσε γιά λογαριασμό του στίς ἀγγλικές καί ἀμερικανικές τράπεζες χρήματα, πού πιστώθηκαν σ' αὐτόν ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας γιά τήν ἀγορά κινηματογραφικῶν εἰδῶν καί ἐξαφανίστηκε. Ἐνάντια στόν Τσιμπράριο ἀσκήθηκε ποινική καί πολιτική ἀγωγή στό ἀγγλικό δικαστήριο καί στό Ἀνώτατο δικαστήριο τῶν ΕΠΑ. — *162.*

273 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τίς ἀγωγές τῆς διοίκησης τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου ἐνάντια στίς κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας καί Ἀμερικῆς, καθώς καί ἐνάντια σέ χωριστά πρόσωπα, πού παράνομα ἅρπαξαν τήν περιουσία πού ἀνῆκε στόν Ἐθελοντικό στόλο (πλοῖα, σπίτια κ.ἄ.).

Τή δήλωση τῆς κυβέρνησης τῆς ΣΟΣΔΡ στίς κυβερνήσεις ὅλων τῶν χωρῶν γιά τό ζήτημα αὐτό βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. IV, Μόσχα 1960, σελ. 272-273.

Ὁ Ἐθελοντικός στόλος ἱδρύθηκε στή Ρωσία τό 1878 μέ λαϊκές δωρεές, πού συγκεντρώθηκαν μέ συνδρομές μέ σκοπό τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Στίς ἀρχές τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ὁ Ἐθελοντικός στόλος διέθεσε πάνω ἀπό 40 πλοῖα συνολικῆς χωρητικότητας πάνω ἀπό 100 χιλιάδες τόννους, καθώς ἐπίσης καί ἀκίνητη περιουσία στή Ρωσία καί στό ἐξωτερικό.

Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἕνα μεγάλο μέρος τῆς περιουσίας του τό ἅρπαξαν τά ξένα κράτη, καθώς καί οἱ «διοικήσεις» τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου πού ἱδρύθηκαν παράνομα στό ἐξωτερικό.

Ἡ δράση τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου ἐπαναλήφθηκε σύμφωνα μέ τό διάταγμα τοῦ ΣΛΕ τῆς 11 τοῦ Γενάρη 1922. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀνάθεσε στή διοίκηση τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου «νά πάρει μέτρα γιά τή συγκέντρωση ὅλων τῶν πλοίων τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου, τῶν χρηματικῶν ποσῶν, τῶν παράκτιων ἐγκαταστάσεων καί τῆς λοιπῆς περιουσίας τοῦ Ἐθελοντικοῦ στόλου, ὅπου καί ἄν βρισκόταν αὐτή» («Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» ἀρ. φύλ. 14, 19 τοῦ Γενάρη 1922). — *162.*

274 Πρόκειται γιά τήν ἀγορά νεοσαλβαρσάν (φάρμακο) ἀπό ἀντιπρόσωπο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στή Λιθουανία πού βρέθηκε νοθευμένο. — *162.*

275 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Μ. Χιντσούκ τῆς 7 τοῦ Φλεβάρη 1922 γιά τή συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνοῦς συνεταιριστικοῦ συνασπισμοῦ στίς Βρυξέλλες (συνδιάσκεψη τῶν Βρυξελλῶν), στήν ὁποία συμμετεῖχε σάν ἐκπρόσωπος τῆς Ρωσίας. Ἀνακοινώνοντας γιά τή βελτίωση τῆς στάσης ἀπέναντι στό σοβιετικό συνεταιρισμό, ὁ Χιντσούκ ἔγραφε ὅτι στή συνεδρίαση ἐκλέχτηκε ἀντιπροσωπεία γιά νά ἐπισκεφτεῖ τή Ρωσία μέ σκοπό νά γνωριστεῖ μέ τίς ἐπιτυχίες τοῦ σοβιετικοῦ συνεταιρισμοῦ. Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Σπουδαῖο! Πρός τόν σ. Μόλοτοφ γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. 14/ΙΙ. *Λένιν* (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 321. — *163.*

276 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπό ἀφορμή τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, στόν ὁποῖο ἔκανε γνωστό ὅτι τά ὑλικά γιά τή Σοβιετική Ρωσία, πού προορίζονταν γιά δημοσίευση στά Παραρτήματα τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδας «Μάντσεστερ Γκάρντιαν», δέν εἶναι ἕτοιμα. Στό γράμμα ἦταν ἐπισυνημμένα τά σημειώματα τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ γιά τά οἰκονομικά ζητήματα καί τό σημείωμα γιά τή συμμετοχή τῆς Ρωσίας στίς διεθνεῖς ἑνώσεις.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στή συνεδρίαση τῆς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἀφοῦ συζήτησε τό ζήτημα τῶν ἄρθρων γιά τή «Μάντσεστερ Γκάρντιαν», πρότεινε στόν Γκ. Β. Τσιτσέριν νά δόσει γιά τό πρῶτο φύλλο μόνο ἀποσπάσματα ἀπό τίς ἐργασίες πού ἐκδόθηκαν ἀπό τήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου («Ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας καί ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Νοτιο-Ἀνατολικῆς ΣΟΣΔΡ, πού ὑπόφερε ἀπό τή σιτοδεία τοῦ 1921», Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι. «Οἰκονομικά προβλήματα τῆς ΣΟΣΔΡ καί οἱ ἐργασίες τῆς Κρατικῆς ἐπιτροπῆς γενικοῦ σχεδίου (Γκοσπλάν)» καί κατέστησε ὑπεύθυνο γιά τήν προετοιμασία τῶν ὑλικῶν γιά τά ἑπόμενα φύλλα τούς Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ καί τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 323. — *164.*

277 Ἡ δημοσιευόμενη πρόταση γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 11 τοῦ Φλεβάρη 1922 πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Ὁ Τσιτσέριν εἶχε ἀντίρηση στήν ἐντολή τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι νά συζητήσουν ἀπ' ἀφορμή τήν προετοιμασία τῆς διεθνοῦς οἰκονομι-

κῆς καί δημοσιονομικῆς συνδιάσκεψης (συνδιάσκεψης τῆς Γένουας), οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας στόν τύπο συγκεκριμένα ὑλικά καί τό μέγεθος τῶν πολεμικῶν ἀνταπαιτήσεων πρός τίς καπιταλιστικές χῶρες γιά τήν πληρωμή ἀποζημιώσεων γιά τίς καταστροφές, πού ἔπαθε ἡ Σοβιετική Ρωσία ἀπό τήν ξένη στρατιωτική ἐπέμβαση καί τόν ἀποκλεισμό.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *164.*

278 Τό γράμμα αὐτό πρός τόν Ντ. Ι. Κούρσκι καί τά ντοκουμέντα πού δημοσιεύονται πιό κάτω (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 305, 306) καθώς καί οἱ ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΠΚΕΕ γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης καί τό γράμμα του πρός τόν Ι. Β. Στάλιν σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 413-414) γράφτηκαν ἐπειδή προέκυψε ἡ ἀνάγκη νομοθετικῆς διασαφήνισης τῶν δικαιωμάτων ἐλέγχου ἀπομέρους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου τῆς ΕΑΕ τῆς δράσης τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Αὐτό εἶχε προκληθεῖ λόγω τῆς ἀναζωογόνησης τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς, τῆς αὔξησης τοῦ ἀριθμοῦ συμφωνιῶν ἀνάμεσα στίς κρατικές ὀργανώσεις καί ἰδιῶτες ἐνοικιαστές καί τῶν ποικιλόμορφων ὑπερβασιῶν πάνω στή βάση αὐτή. — *164.*

279 Μέ ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν στάλθηκε σ' αὐτόν πληροφοριακό δελτίο, πού συντάχθηκε ἀπό τόν σύμβουλο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης Ι. Γ. Κόμπλετς (σημειώσεις τοῦ Λένιν στό δελτίο αὐτό βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, Παραρτήματα, ντοκουμέντο 16). Θεωρώντας τά συμπεράσματα τοῦ Κόμπλετς ἀπό ἄποψη ἀρχῶν λαθεμένα, ὁ Β. Ι. Λένιν ξανάγραψε στόν Ντ. Ι. Κούρσκι (βλ. ντοκουμέντο 270). — *164.*

280 Στό γράμμα ὑπάρχει ἀπόφαση γιά χορήγηση στήν Μ. Α. Σμουσκόβα διατακτικῆς γιά δωμάτιο. — *165.*

281 Τήν ἑπόμενη μέρα, 16 τοῦ Φλεβάρη 1922, ὁ Ντ. Ι. Κούρσκι ἀπάντησε στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἀφοῦ ἔκανε γνωστό ὅτι ἀνάθεσε στό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης, διευθυντή τοῦ τμήματος κωδικοποίησης Β. Ι. Γιάχοντοφ νά ἐλέγξει τό πόρισμα τοῦ Ι. Γ. Κόμπλετς, ὁ Κούρσκι ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ὑποβλήθηκαν γιά ἐπικύρωση ἀπό τό ΣΛΕ τά σχέδια νόμου γιά τίς ὑποχρεώσεις, Ποινικοῦ κώδικα κ.ἄ. καί γιά τήν κατάρτιση σειρᾶς νόμων στά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα Γεωργίας, Ἐργασίας καί Δικαιοσύνης. Ἀναγνώρισε ἐπίσης ὅτι στούς ἰσχύοντες νόμους ὑπάρχουν ἀντιφάσεις. Συμμεριζόμενος τίς ἀπόψεις τοῦ Λένιν γιά τήν «ἀνάγκη τῆς ἐξασφάλισης στό κράτος τῆς πλήρους ἐπιθεώρησης καί ἐλέγχου», ὁ Κούρσκι ἔγραφε ὅτι «θεωροῦσε πολύ ὠφέλιμη μιά ὁδηγία τῆς ΚΕ γιά τό ΜΣΛΕ σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό...» (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Λένιν) (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τ. XXXV, σελ. 326). — *166.*

282 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα αὐτό ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Γεωργίας Β. Γκ. Γιακοβένκο στίς 21 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἔκανε γνωστό στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι σχετικά μέ τό ἄρθρο τοῦ Α. Α. Μπελιακόφ στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» ἔδοσε ἐντολή νά γίνουν ἀνακρίσεις. Ὁ Γιακοβένκο ἔγραφε ὅτι διαβίβασε τά ὑπάρχοντα ὑλικά γιά τήν ὑπόθεση αὐτή στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Δικαιοσύνης Ντ. Ι.

Κούρσκι γιά τήν ποινική δίωξη τῶν ἐνόχων γιά γραφειοκρατία, ἄν τό θεωρήσει ἀναγκαῖο.

Στίς 15 τοῦ Μάη 1922 ὁ Β. Γκ. Γιακοβένκο ὑπόβαλε στόν Β. Ι. Λένιν ἔκθεση γιά τή χρησιμοποίηση τῶν κινητήρων ἀεροπλάνων μέ σκοπό τήν ἐκμηχάνιση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ του ΚΚΣΕ). — *168.*

283 Στό γράμμα τῆς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ Ντ. Ι. Κούρσκι, ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἡ ἐγγύηση τῶν δικαιωμάτων τοῦ κράτους προβλέπεται στά ἄρθρα τοῦ γενικοῦ μέρους τοῦ Νόμου γιά τίς ὑποχρεώσεις, τά ὁποῖα ἀναφέρουν τίς περιπτώσεις ἀκύρωσης τοῦ συμφώνου καί στό ἄρθρο τοῦ σχεδίου τοῦ Νόμου γιά τή διεύθυνση τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων, πού καθορίζει ὅτι ἡ εἴσπραξη δέν μπορεῖ νά μετατραπεῖ σέ πάγιο κεφάλαιο τῆς κρατικῆς ἐπιχείρησης· ἐκτός ἀπ' αὐτό, στό σχέδιο τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα ὑπάρχει ἄρθρο «πού τιμωρεῖ τόν διευθυντή τῆς κρατικῆς ἐπιχείρησης γιά κακή διαχείριση τοῦ ἔργου πού τοῦ ἀνατέθηκε». «Σάν προληπτικό μέτρο — ἔγραφε ὁ Κούρσκι, εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ἔλεγχος τῆς ΕΑΕ καί ἡ διασαφήνιση τοῦ νόμου γιά τό δικαίωμα τῆς ΕΑΕ νά ἐλέγχει τίς ἐνοικιαζόμενες ἐπιχειρήσεις, γιά τό ὁποῖο ὑπάρχει ἤδη ἐντολή τῆς ΚΕ (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 268, 305 καί 306). — *169.*

284 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Σ. Μπρεσέ ἀπό τήν Ἑλβετία, στό ὁποῖο αὐτός, ὅπως τονιζόταν στό γράμμα, μέ ἐντολή «μεγάλης ὁμάδας ἐκπροσώπων τῆς βιομηχανίας ἐμπορευμάτων ἐπισιτισμοῦ» παρακαλοῦσε νά τοῦ γίνει γνωστό μέ ποιόν τρόπο μπορεῖ νά διαπραγματευτεῖ γιά τούς ὅρους παροχῆς στή Ρωσία εἰδῶν ἐπισιτισμοῦ.

Σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες, πού συγκέντρωσε ὁ Ν. Π. Γκορμπουνόφ, τό γράμμα στάλθηκε ὄχι ἀπό τόν Κράσιν, ἀλλά μέσω τοῦ Κράσιν. Ἡ πρόταση ἀποδείχτηκε ὅτι δέν ἦταν ἄξια προσοχῆς. — *169.*

285 Τό δημοσιευμένο ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 15 τοῦ Φλεβάρη 1922. Ἔχοντας ὑπόψη τίς ὁδηγίες τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τίς ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τό χαρακτήρα τοῦ προγράμματος, μέ τό ὁποῖο ἡ Σοβιετική ἀντιπροσωπεία πρέπει νά μιλήσει στή συνδιάσκεψη τῆς Γένουας (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 382-384, 385-386), ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε: «Πῶς θά ἀνταποκριθοῦμε μέ τό «πλατύτατο πρόγραμμα», δέν ξέρω. Σέ ὅλη μου τή ζωή ἔβριζα τίς μικροαστικές αὐταπάτες. Κανένας ἀπό μᾶς δέν ξέρει νά συντάξει τέτια πράγματα, δέν ξέρουμε σέ ποιές πηγές νά στηριχτοῦμε. Δέν θά μπορούσατε νά δόσετε περισσότερο λεπτομερεῖς ὑποδείξεις;» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 406-408. — *171.*

286 Πρόκειται γιά τήν ἐπιτροπή τοῦ ΣΕΑ γιά τήν ἐξέταση τῶν ἐπιχειρήσεων, πού προτάθηκαν γιά παράδοση σέ ἐκχώρηση στόν Λ. Οὔρκαρτ. Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 187. — *172.*

287 Τό σημείωμα γράφτηκε στήν κριτική τῆς Ν. Κ. Κρούπσκαγια γιά τό σενάριο τοῦ Π. Ι. Βοεβόντιν «Βλαντίμιρ Ἰλίτς Λένιν». Ὁ Βοεβόντιν παρακαλοῦσε τόν

Β.Ι. Λένιν νά δόσει πόρισμα καί συγκατάθεση γιά σκηνοθεσία μέ βάση τό σενάριο αὐτό καλλιτεχνικοῦ ἱστορικο-ἐπαναστατικοῦ φίλμ. — *174.*

[288] Ἡ ἀπογραφή τῶν ὑπευθύνων διενεργήθηκε τόν Ἰούλη τοῦ 1922 μέ σκοπό τόν καθορισμό τῆς ποσοτικῆς καί ποιοτικῆς σύνθεσης τοῦ καθοδηγητικοῦ τμήματος τοῦ Κόμματος στά κέντρα τῶν κυβερνείων καί τῶν νομῶν, τῆς ἐδαφικῆς τους κατανομῆς καί τῆς ὠφελιμότητας τῆς χρησιμοποίησής τους.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 308. — *175.*

[289] Πρόκειται γιά τό Κεντρικό βακτηριολογικό κέντρο τοῦ Γερμανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Συμφωνία, κατά τά φαινόμενα, δέν συνάφθηκε. — *175.*

[290] Ἀπαντώντας στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Ν. Π. Γκορμπουνόφ τοῦ ἔκανε γνωστό ὅτι ἡ ἡμερομηνία σύγκλησης τοῦ συνεδρίου μεταφέρθηκε ἀπό τίς 20 τοῦ Μάρτη στίς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922 καί γι' αὐτό δέν μπόρεσαν ὅλοι οἱ ἀντιπρόσωποι νά φέρουν χαρακτηριστικά γιά τά τοπικά στελέχη τῆς Λαϊκῆς Παιδείας. Ἔφθασαν ὑλικά ἀπό 26 κυβερνεῖα, καθώς καί ἀπό τή Λευκορωσία, τήν Κριμαία καί ἄλλα μέρη. 16 κυβερνεῖα, ἔγραφε ὁ Γκορμπουνόφ, θά στείλουν συμπληρωματικά.

Τά ὑλικά πού ἔφθασαν τά ἐπεξεργάστηκε τό Τμῆμα μελέτης μελῶν καί τοποθέτησης στελεχῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), τό ὁποῖο ὑπόβαλε στόν Β. Ι. Λένιν κατάσταση 13 τοπικῶν στελεχῶν, πού ἦταν κατάλληλα γιά ἀνάδειξη σέ δουλιά στά καθοδηγητικά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας. — *176.*

[291] Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 18 τοῦ Φλεβάρη 1922. Ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι ὁ Κ. Μπ. Ράντεκ σέ συνέντευξη, πού δημοσιεύτηκε στή γαλλική ἀστική ἐφημερίδα «Le Matin» («Πρωία») μίλησε καί γιά διαπραγματεύσεις μέ τήν κυβέρνηση τῆς Γαλλίας, κάνοντας, συνάμα, ἐπίθεση κατά τῆς Ἀγγλίας. Θεωρώντας τήν τέτια ὁμιλία ἄκαιρη, ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι ὁ Ράντεκ μέ τή συνέντευξή του προξένησε διπλωματική ζημιά στή Σοβιετική Ρωσία.

Στό γράμμα ὑπάρχουν παρατηρήσεις τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), μέ τίς ὁποῖες ἐκφράζουν τή συμφωνία τους μέ τή γνώμη τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *176.*

[292] Στό γράμμα ἀπό τό Βερολίνο τῆς 12 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ διευθυντής τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ (Γλαβτόπ) Ι. Τ. Σμίλγκα γνωστοποίησε γιά τίς ἄκαρπες ἀπαιτήσεις του ἀποστολῆς στή Γερμανία χρημάτων τῆς Γλαβτόπ καί σέ σχέση μ' αὐτό ἀγοράστηκε μόνο σέ «ἀσήμαντο ποσό» ἐξοπλισμός γιά τίς βιομηχανίες γαιανθράκων καί πετρελαίου. Παρακαλοῦσε νά ἐπισπευστεῖ ἡ ἀποστολή χρημάτων (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *177.*

[293] Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα του πρός τόν Γκ. Ι. Μιάσνικοφ τῆς 5 τοῦ Αὐγούστου 1921 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 78-83). Ἡ πρόταση ἔχει σχέση μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922 γιά τόν Μιάσνικοφ. Ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τῆς Ἐπιτροπῆς, πού συγκροτήθηκε ἀπό τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 29 τοῦ Ἰούλη 1921 γιά τήν ἐξέταση τῆς ἀντικομματικῆς

δράσης τοῦ Μιάσνικοφ, τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τήν πρόταση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή διαγραφή του ἀπό τό Κόμμα. — *177.*

294 Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922 ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ συμπεριλήφθηκε στήν ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τή «διεθνή κομμουνιστική συνδιάσκεψη» — πρώτη πλατιά ὁλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ἡ ὁλομέλεια συνῆλθε στή Μόσχα στίς 21 τοῦ Φλεβάρη — 4 τοῦ Μάρτη 1922. — *177.*

295 Στό ἀναφερόμενο ἄρθρο ἀνακοινωνόταν γιά τήν ἀπεργία τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀνώτατης τεχνικῆς σχολῆς τῆς Μόσχας (ΑΤΣΜ), οἱ ὁποῖοι ὅπως ἀναφερόταν στό ἄρθρο, δροῦσαν μέ ὑπόδειξη τῆς καντέτικης «Ποσλέντνιγε Νόβοστι», πού ἐκδιδόταν ἀπό τούς λευκοφρουρούς ἐμιγκρέδες στό Παρίσι.

Στίς 24 τοῦ Φλεβάρη στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» δημοσιεύτηκε ἄρθρο «Οἱ καντέτοι στό ἔργο (Σχετικά μέ τήν ἀπεργία τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀνώτατης τεχνικῆς σχολῆς τῆς Μόσχας)».

Ἀναλυτικότερα γιά τίς ἀπεργίες τῶν καθηγητῶν καί τά μέτρα πού πάρθηκαν ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τή Σοβιετική κυβέρνηση βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σημείωση 70. — *177.*

296 Πρόκειται γιά τά συμπεράσματα τῆς ἐπιτροπῆς Ι. Κ. Μιχάηλοφ, ἄν θά παραχωρηθεῖ ἡ ἐκχώρηση στόν Λ. Οὔρκαρτ (βλ. σημείωση 6). — *177.*

297 Ἡ ἐπιτροπή γιά τήν ἐξέταση τῶν ἐπιχειρήσεων, πού καθορίζονταν νά δοθοῦν γιά ἐκχώρηση στόν Λ. Οὔρκαρτ, μέ τήν προεδρεία τοῦ Ι. Κ. Μιχάηλοφ, ἔβγαλε τό συμπέρασμα ὅτι γιά τήν καταστροφή τῶν ἀναφερόμενων ἐπιχειρήσεων φταῖνε οἱ ξένοι καπιταλιστές, καί ἐκφράστηκε κατά τῆς χορήγησης ἐκχώρησης στόν Οὔρκαρτ. Ἀπαντώντας στά ἐρωτήματα πού μπῆκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, ἡ ἐπιτροπή ὑπογράμμιζε ὅτι οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτές μποροῦν νά ἀνορθωθοῦν μέ δυνάμεις τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους.

Δελτίο τῶν ὑλικῶν τῆς ἐπιτροπῆς μέ σύντομη ἔκθεση τῶν συμπερασμάτων της ὑποβλήθηκαν στόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922. Στό γράμμα τοῦ Γκορμπουνόφ ὁ Λένιν ἔγραψε: «(Γιά τήν ἐκχώρηση στόν *Λ έ σ λ ι Ο ὔ ρ κ α ρ τ).* Νά ἐπιστραφεῖ στόν Σμολιανίνοφ *γ ι ά φ ύ λ α ξ η* καί πληροφορίες. 15/V. *Λένιν»* (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 453. — *178.*

298 Ἡ ἀναφερόμενη συνέντευξη δημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 στήν ἐφημερίδα «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» μέ τόν τίτλο: «Ἐμπόριο, βιομηχανία καί δημόσια οἰκονομικά (Συζήτηση μέ τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ)». — *180.*

299 Τό σημείωμα γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τῆς Μ. Φ. Ἀντρέγεβα, πού πῆρε ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπό τό Βερολίνο τῆς 17 τοῦ Φλεβάρη 1922 καί στό ὁποῖο τοῦ ἔκανε γνωστό γιά τήν ἄσχημη κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ Α. Μ. Γκόρκι καί τόν παρακαλοῦσε νά ἐπισπευστεῖ ἡ λύση τοῦ ζητήματος γιά τήν ἔκδοση τῶν ἔργων του. Ὁ Β. Ι. Λένιν σημείωσε τό ἀκόλουθο μέρος στό γράμμα τῆς Μ. Φ. Ἀντρέγεβα: «Ὁ Λεονίντ Μπορίσοβιτς (Κράσιν. — *Ἡ Σύντ.)* θά Σᾶς γνωρίσει

μέ τήν ὑπόθεση τῆς ἔκδοσης τῶν βιβλίων τοῦ 'Αλεξέι Μαξίμοβιτς. Παρακαλῶ, ἄν αὐτό χρειάζεται, ἐπισπεῦστε γιά νά λυθεῖ τό ζήτημα αὐτό· ἐπίδομα ἤ δάνειο ὁ 'Αλεξέι δέν θά δεχτεῖ, ἔφυγε, χωρίς νά πάρει οὔτε ἕνα καπίκι. "Ο,τι εἶχε, ξοδεύτηκε καί νά ζεῖς ἐδῶ καί ἰδιαίτερα νά θεραπευτεῖς εἶναι τρομερά ἀκριβό».

Στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνάθεσε στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο Παιδείας «νά ἀποκτήσει συγγραφικά δικαιώματα ἀπό τόν Μ. Γκόρκι γιά τά ἔργα του» καί στό τμῆμα τοῦ Λαϊκοῦ 'Εξωτερικοῦ 'Εμπορίου στό Βερολίνο μαζί μέ τόν Ν. Ν. Κρεστίνσκι «νά τακτοποιήσουν ἀμέσως τή συμφωνία καί ἀμέσως νά ἀρχίσουν τή χρηματοδότηση τοῦ Γκόρκι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *181.*

300 Τό σημείωμα αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ τῆς Ρωσίας (ΕΣΡ) τῆς 21 τοῦ Φλεβάρη 1922 Α. Π. Γκολουμπκόφ. Στό γράμμα ἀνακοινώνονταν ὅτι ὁ ΕΣΡ ἐκδίδει πρός ὄφελος τῶν λιμοκτονούντων στά ρωσικά καί σέ τρεῖς ξένες γλῶσσες εἰκονογραφημένη συλλογή γιά τή διάδοση στή Ρωσία καί στό ἐξωτερικό. 'Η ΚΕ τοῦ ΕΣΡ Σᾶς παρακαλεῖ, ἀναφερόταν στό γράμμα τοῦ Γκολουμπκόφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν, νά δόσετε γιά τή συλλογή «μερικές σειρές τοῦ δικοῦ Σας πανομοιότυπου» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *181.*

01 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, στό ὁποῖο κατηγορηματικά διαφωνοῦσε μέ τήν πρόταση τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ νά καθυστερήσει ἡ πληρωμή χρημάτων στήν Τουρκία.

Στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν πληρωμή στήν Τουρκία τοῦ ἀντίστοιχου χρηματικοῦ ποσοῦ, σημειώνοντας ὅτι «καμιά ἄλλη οἰκονομική ὑποχρέωση τῆς ΣΟΣΔΡ δέν ὑπάρχει» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *182.*

302 "Οπως φαίνεται, πρόκειται γιά τήν «'Εντολή τοῦ ΣΕΑ (τοῦ Συμβουλίου 'Εργασίας καί "Αμυνας) στά τοπικά σοβιετικά ἱδρύματα» (βλ. Β. Ι. Λένιν. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 43ος, σελ. 266-291). — *182.*

303 'Ο Α. Β. Πεσεχόνοφ, πρώην ὑπουργός 'Επισιτισμοῦ στήν ἀστική Προσωρινή κυβέρνηση, τό 1921 δούλευε στό Κεντρικό γραφεῖο στατιστικῆς τῆς Οὐκρανίας. Στίς 20 τοῦ Γενάρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε ἀπόφαση γιά τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Πεσεχόνοφ ἀπό τή δουλιά στό Γραφεῖο στατιστικῆς τῆς Οὐκρανίας. Μιλώντας γιά «δημοσιότητα» ὁ Λένιν εἶχε ὑπόψη του τήν κοινολόγηση ἀπό τήν Κομματική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου τοῦ Χαρκόβου καί τήν ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Οὐκρανίας τῆς ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου πού ἀναφέραμε. 'Η πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922. — *182.*

304 'Η διευκρίνιση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ἀνατέθηκε στό στέλεχος τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ΣΛΕ Ν. Α. Ζιντελιόφ. Στήν ἀναφορά πρός τή Διεύθυνση ἐσωτερικῶν

ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ, πού ὑποβλήθηκε στά μέσα τοῦ Μάρτη 1922, ὁ Ζιντελιόφ ἔγραφε ὅτι τό ἐμπόριο κρασιοῦ τό διαχειρίζεται ἡ Κεντρική διεύθυνση κρατικοῦ ἐμπορίου κρασιοῦ τοῦ ΑΣΛΟ καί ἡ Κεντρική διεύθυνση κρατικῆς ἀμπελουργίας καί οἰνοποιίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας. Τό κρασί πουλιέται στίς κρατικές ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις (Κρατικό μεγάλο πολυκατάστημα, ἐμπόριο τῆς Μόσχας κ.ἄ.) καί ἀκόμη σέ ἰδιῶτες σέ μεσιτική βάση. Οἱ τιμές πώλησης κρασιοῦ εἶναι σημαντικά χαμηλότερες ἀπό τίς τιμές κρασιοῦ στήν ἐλεύθεση ἀγορά — συνάμα τό κόστος παραγωγῆς κρασιοῦ δέν διευκρινίστηκε. Τά χρήματα πού εἰσπράχτηκαν ἀπό τήν πώληση κρασιοῦ, προορίζονται γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀμπελουργίας καί οἰνοποιίας. — *183.*

305 Τό δημοσιευόμενο γράμμα, ὅσο καί τό σημείωμα γιά τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη καί τά σημειώματα πρός τούς Ι. Β. Στάλιν καί Λ. Μπ. Κάμενεφ τῆς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 409-410) τά ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπ' ἀφορμή τό ραδιογράφημα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας Τορρέττα πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν τῆς 24 τοῦ Φλεβάρη 1922. Μ' αὐτό γινόταν γνωστό ὅτι ἡ ἰταλική κυβέρνηση λόγω τῆς κυβερνητικῆς κρίσης ὑποχρεώθηκε νά ἀναβάλλει τήν ἔναρξη τῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας. Τό ραδιογράφημα δημοσιεύτηκε στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922 στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 45. — *183.*

306 Τήν ἴδια μέρα, στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1922, ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν ἔστειλε στόν ὑπουργό Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας Τορρέτα καί τόν ὑπουργό τῆς Μεγάλης Βρετανίας Κῶρζον τηλεγράφημα σχετικά μέ τό ζήτημα γιά τήν προθεσμία τῆς σύγκλησης τῆς συνδιάσκεψης τῆς Γένουας. Στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 τό τηλεγράφημα δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 47. (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 113-115). — *183.*

307 Τό γράμμα αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στή γνωστοποίηση τοῦ Προεδρείου τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἀκαδημίας κοινωνικῶν ἐπιστημῶν τῆς 23 τοῦ Φλεβάρη 1922 γιά τήν ἐκλογή τοῦ Β. Ι. Λένιν στίς 5 τοῦ Φλεβάρη 1922 μέλους τῆς Ἀκαδημίας.

Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ὁ Λένιν τό ἔγραψε κάτω ἀπό τό κείμενο τῆς γνωστοποίησης, ἐδῶ ὑπάρχει καί ἡ ἐπισημείωσή του: «Νά ἀπαντήσετε μέ ἔντυπο καί νά μοῦ τό δόσετε γιά ὑπογραφή». — *184.*

308 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Μ. Ι. Φρούμκιν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 20 τοῦ Φλεβάρη 1922. Ὁ Φρούμκιν διαφωνοῦσε μέ τό προτεινόμενο σχέδιο ἐμπορίου ἀλατιοῦ, θεωρώντας το λαθεμένο. Κάνοντας γνωστό ὅτι σέ σχέση μέ τήν ἐπίσημη κατάργηση τοῦ μονοπωλίου στό ἀλάτι τό ΑΣΛΟ πολύ σύντομα θά ἐπικυρώσει τό ἕτοιμο σχέδιο συνδικάτου γιά τή χοντρική πώληση ἀλατιοῦ, ὁ Φρούμκιν πρότεινε νά ὀργανωθεῖ συνδικάτο μέ συμμετοχή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ καί τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ἀλατιοῦ. Συνάμα, ἔγραφε, θά χρησιμοποιηθεῖ ὁ τακτοποιημένος ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ μηχανισμός· αὐτό θά δόσει τή δυνατότητα σέ περίπτωση ἀνάγκης νά ἐφαρμοστεῖ πραγματικό μονοπώλιο στό ἀλάτι πρός τό συμφέρον

τοῦ κράτους. Ἀπάντηση στό γράμμα του ὁ Φρούμκιν παρακαλοῦσε νά σταλεῖ στόν Μπριουχάνοφ.

Ὁ Ν. Π. Μπριουχάνοφ, ἀπαντώντας στίς 6 τοῦ Μάρτη στό σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἔγραφε ὅτι στήν ὀργάνωση ἐμπορίου ἀλατιοῦ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ ἀκολούθησε «ἀκριβῶς τήν κατεύθυνση ἐκείνη», ἡ ὁποία ὑποδείχτηκε ἀπό τόν Λένιν. Ὁ Μπριουχάνοφ γνωστοποιοῦσε γιά τήν καταρτιζόμενη συμφωνία μέ τό ΑΣΛΟ καί γιά ἄλλα μέτρα (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *184.*

309 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν ἐπιτρόπων τῆς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 «Γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ ὑδραυλικοῦ τρόπου ἐξόρυξης τύρφης». — *185.*

310 Ἡ σύσκεψη, πού ἔγινε στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 μέ τήν προεδρεία τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα, ἀποφάσισε νά χορηγηθεῖ στή Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης ἀπό τό ἀποθεματικό κεφάλαιο τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων 1 ἑκατομμύριο 200 χιλιάδες χρυσά ρούβλια. Ἡ ἀπόφαση τῆς σύσκεψης συμπεριλήφθηκε στήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ, πού πάρθηκε τήν ἴδια μέρα.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 260. — *187.*

311 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ' ἀφορμή τό πληροφοριακό δελτίο σχετικά μέ τίς συμφωνίες μέ τούς ξένους καπιταλιστές, πού τοῦ στάλθηκε στίς 13 τοῦ Φλεβάρη 1922 μέ ἐπερώτησή του. Σ' αὐτό γινόταν γνωστό ὅτι ἔγιναν διαπραγματεύσεις μέ 96 ἐπιχειρηματίες καί ἐκπροσώπους καπιταλιστικῶν ὁμάδων.

Ἀποστέλλοντας τό δελτίο, πού συντάχθηκε μέ βάση τίς πληροφορίες ἀπό διάφορες ὑπηρεσίες, ὁ διευθυντής ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ Ν. Π. Γκορμπουνόφ ἔγραφε στόν Β. Ι. Λένιν στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1922, ὅτι σ' αὐτό δέν συμπεριλήφθηκαν «τά ὑλικά τοῦ Λονδίνου καί τοῦ Βερολίνου», τά ὁποῖα θά σταλοῦν «ἀμέσως μόλις ληφθοῦν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *188.*

312 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ προέδρου τῆς Κρατικῆς τράπεζας Α. Σ. Σέινμαν τῆς 22 τοῦ Φλεβάρη 1922. Σ' αὐτό ὁ Σέινμαν ἔκφρασε τήν ἄποψή του γιά τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν σχετικά μέ τή συμμετοχή τῆς Κρατικῆς τράπεζας στό ἐμπόριο, πού τίς εἶχε ἐκθέσει στό γράμμα πρός τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 280).

Στό γράμμα τοῦ Σέινμαν ὑπάρχει ἐπισημείωση τοῦ Λένιν: «*Ἀπό τόν Σέινμαν. Στό ἀρχεῖο.* (Δόθηκε ἀπάντηση στίς 28/ΙΙ. **Ἀπόρρητο**)» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *188.*

313 Γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τό «δελτίο γνωμῶν σχετικά μέ τό ζήτημα γιά τή δραστήρια συμμετοχή τῆς Κρατικῆς τράπεζας στίς ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις», στό ὁποῖο παραθέτονταν γνῶμες μερικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου, συνεργατῶν τῆς ἐφημερίδας «Ἐκονομίτσεσκαγια Ζίζν» κ.ἄ. Ἀναφερόμενοι στίς ἀρχές τοῦ τραπεζικοῦ ἔργου καί παραθέτοντας κάθε εἴδους τυπικούς συλλογισμούς, τάχθηκαν κατά τῆς συμμετοχῆς τῆς Κρατικῆς τράπεζας στό ἐμπόριο. — *189.*

314 Τό σημείωμα γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ «Σχεδίου ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ γιά τήν ἐλεύθερη εἰσαγωγή στά ὅρια τῆς Ρωσικῆς Σοβιετικῆς Ὁμοσπονδίας προϊόντων ἐπισιτισμοῦ», πού ὑποβλήθηκε ἀπό τόν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ καί στάλθηκε στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στήν τελευταία παράγραφο τοῦ σχεδίου ἀναφερόταν: «Νά ἐπιτραπεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν μέ βάση συμφωνία μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά χορηγεῖ ἄδεια στά κρατικά ἱδρύματα καί ἐπιχειρήσεις καί στίς ἐπιχειρήσεις τῆς κρατικῆς τραστοποιημένης βιομηχανίας, καθώς καί στούς συνεταιρισμούς καί σέ ἰδιῶτες, μέ δικαίωμα μεταφορᾶς καί ἐξαγωγῆς στό ἐξωτερικό μετρητῶν χρημάτων, συναλλάγματος καί κάθε εἴδους ἀξιῶν μέ σκοπό τήν ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό εἰδῶν ἐπισιτισμοῦ, μέ τήν παροχή ἐπαρκῶν ἐγγυήσεων γιά τή μεταγενέστερη εἰσαγωγή τους». Τή λέξη «ἐγγυήσεων» ὁ Β. Ι. Λένιν τήν ὑπογράμμισε τέσσερις φορές (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 427-430. — *190.*

315 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Μπ. Σ. Στομονιακόφ, ὁ ὁποῖος σέ ἐπερώτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν τοῦ ἔστειλε κατάλογο τῶν ἐκχωρήσεων καί ἐνοικιασμῶν, πού πέρασαν μέσω τῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας. Ὁ Μπ. Σ. Στομονιακόφ ἔγραφε ὅτι οἱ καπιταλιστές ἐλπίζουν στήν κατάργηση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἀπό τή Σοβιετική κυβέρνηση καί αὐτό ἐμποδίζει τό κλείσιμο συμφωνιῶν, ἰδιαίτερα γιά ἐμπορικές ἐκχωρήσεις καί μικτές ἑταιρεῖες: στό γράμμα ἀναφερόταν ἡ ἀνάγκη στερέωσης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 121-125). — *190.*

316 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τίς ὑπογραμμένες ἀπό τόν Λ. Μπ. Κράσιν «Βασικές θέσεις τοῦ συμφώνου μέ τήν ἀγγλική ἑταιρία «Ρουσαγγλολές - Λίμιτεντ»» καί τίς «Βασικές θέσεις τοῦ συμφώνου μέ τήν ὀλλανδική φίρμα «Ἅλτσιους καί Σία»» γιά τήν ἵδρυση ἀπό κοινοῦ μέ τή «Σεβερολές» μετοχικῶν ἑταιριῶν «Ρουσαγγλολές» καί «Ρουσγγολλαντλές», μέ σκοπό τήν ἀνάπτυξη τῆς δασικῆς βιομηχανίας καί τήν ἔνταση τῶν δασικῶν ἐξαγωγικῶν ἐργασιῶν στήν περιοχή τοῦ Ἀρχάνγκελσκ καί τῶν προσκείμενων σ' αὐτή περιφερειῶν. — *191.*

317 Στά ὑλικά, πού ὑποβλήθηκαν στόν Β. Ι. Λένιν, ἀναφερόταν ὅτι τό μερίδιο τῆς περιουσίας, πού ἐπιστρέφεται στούς πρώην ἰδιοκτῆτες, ἀποτελεῖ 35-40% γιά τήν «Ρουσαγγλολές» καί 20-30% γιά τήν «Ρουσγκολλαντλές», καί μάλιστα αὐτό τό μερίδιο τῆς περιουσίας δέν παραχωρεῖται σ' αὐτούς σάν ἰδιοκτησία, ἀλλά μπαίνει στή διάθεση τῶν μικτῶν ἑταιριῶν, πού στή διοίκησή τους ἐξασφαλίζεται ὑπερέχουσα ἐπιροή στή σοβιετική πλευρά (§ § XIII καί XIV). Στήν § XV ἀναφερόταν ὅτι οἱ πρώην ἰδιοκτῆτες τόσο οἱ ἄγγλοι, ὅσο καί οἱ ὀλλανδοί ὑπόγραψαν ἐπίσημα ὅτι παραιτοῦνται ἀπό ὁποιαδήποτε ἀξίωση πρός τή ΣΟΣΔΡ.

Ὁ Λένιν, ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τά ὑλικά, θεώρησε δυνατό τό κλείσιμο συμφωνίας μέ τούς ὅρους αὐτούς.

Οἱ βασικές θέσεις τῶν συμφωνιῶν μέ τίς ἑταιρίες «Ρουσαγγλολές - Λίμιτεντ» καί τή φίρμα «Ἅλτσιους καί Σία» ἐπικυρώθηκαν ἀπό τό Συμβού-

λιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τόν Ἀπρίλη τοῦ 1922. Τίς συμφωνίες μέ τίς ἑταιρίες αὐτές τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τίς ἐπικύρωσε τό Μάρτη τοῦ 1923. — *191.*

318 Πρόκειται γιά τό σχέδιο ὁδηγιῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σχετικά μέ τήν προετοιμασία τοῦ σχεδίου ἀπόφασης τῆς ΠΚΕΕ γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης.

Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 268. — *191.*

319 Ἡ πρόταση γράφτηκε σέ σχέση μέ τό πόρισμα τοῦ Β. Ι. Γιάχοντοφ σχετικά μέ τόν ἔλεγχο τῆς ΕΑΕ γιά τή δράση τῶν ἰδιωτικῶν ἑνώσεων καί ἐπιχειρήσεων, πού στάλθηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἀντί τοῦ δελτίου πού συντάχθηκε ἀπό τόν σύμβουλο Ι. Γκ. Κόμπλενετς.

Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν στήν ΕΑΕ καταρτίστηκε σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΠΚΕΕ σχετικά μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης. Τίς ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό σχέδιο αὐτό καί τό γράμμα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν γιά τό σχέδιο, βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 413-414.

Στίς 16 τοῦ Μάρτη 1922 ἡ ΠΚΕΕ ψήφισε ἀπόφαση «Γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης», στήν ὁποία πάρθηκαν ὑπόψη οἱ παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἐξηγώντας τίς παραγράφους 1-3 τοῦ Νόμου γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο ΕΑΕ, πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν ΠΚΕΕ στίς 9 τοῦ Γενάρη 1922, ἡ ΠΚΕΕ ἀνάθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης «τόν κατοπινό καί οὐσιαστικό ἔλεγχο ὅλων τῶν χρηματικῶν καί ὑλικῶν μέσων, πού χορηγοῦνται καί δανείζονται σέ ὅλες χωρίς ἐξαίρεση τίς κρατικές, κοινωνικές, ἰδιωτικές καί μικτοῦ τύπου ὀργανώσεις, ἱδρύματα καί ἐπιχειρήσεις, ἤ πού συγκεντρώνονται σάν ἐθελοντικές εἰσφορές καί δωρεές γιά κρατικές καί κοινωνικές ἀνάγκες καί σκοπούς». Ἡ ἀπόφαση ὑποχρέωνε τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ «νά παρακολουθεῖ τήν ἐκπλήρωση ἀπό τίς παραπάνω ὀργανώσεις καί ἱδρύματα τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορέουν ἀπό τίς ἐντολές πού τούς δόθηκαν ἀπό τό κράτος ἤ τά ὄργανά του, ἀπό τίς συμφωνίες μέ τίς κρατικές ὀργανώσεις, ἀπό τήν ἄποψη τῆς νομιμότητας καί τῆς κρατικῆς σκοπιμότητας..., καθώς καί τή σωστή χρησιμοποίηση τῆς περιουσίας πού τούς δόθηκε ἀπό τά κρατικά ὄργανα μέ ἐνοίκιο». Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο τῆς ΕΑΕ ἀνατέθηκε τό καθῆκον νά πάρει ὑπόψη τά ἀποτελέσματα τῶν νέων μορφῶν οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης, «νά συγκεντρώσει ὑλικά, πού θά μποροῦσαν νά χρησιμεύσουν σάν βάση γιά τήν παραπέρα νομοθετική ρύθμιση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Δημοκρατίας» («Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ», ἀρ. φύλ. 67, 24 τοῦ Μάρτη 1922). — *192.*

320 Πρόκειται γιά τό «Σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τά καθήκοντα τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας στή Γένουα», πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 406-408). Ἡ δημοσιευόμενη πρόταση τοῦ Λένιν ἔγινε ἐπίσης δεκτή ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 28 τοῦ Φλεβάρη. — *195.*

321 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε μετά τή γνωριμία του μέ τά ντοκουμέντα τῆς ἀπογραφῆς τῶν ὑπεύθυνων στελεχῶν (βλ. σημείωση 288).

Στό πληροφοριακό δελτίο τοῦ τμήματος μελῶν καί τοποθέτησης στελεχῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τήν ἀπογραφή, πού στάλθηκε στόν Β. Ι. Λένιν μαζί μέ διάφορα ντοκουμέντα (δελτία, τύποι ἀπογραφῆς, συμπληρωμένα ἀτομικά δελτία κ.ἄ.), ἀνακοινώνονταν: «... συνολικά στήν ΚΕ ὑπάρχουν 26 χιλιάδες δελτία ὑπεύθυνων στελεχῶν κλίμακας νομοῦ, κυβερνείου καί ἄνω... Γιά τή Μόσχα προσωπικά δελτία ὑπεύθυνων στελεχῶν — 4704». Τόν τελευταῖο ἀριθμό ὁ Λένιν τόν ἀνάφερε στήν πολιτική ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 95-96).

Στό φάκελλο μέ τά ὑλικά, πού στάλθηκαν, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Ἀπό τό τμῆμα μελῶν καί τοποθέτησης στελεχῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ((γιά τήν ἀπογραφή τῶν ὑπεύθυνων στελεχῶν)). Γιά τήν ὥρα ἐδῶ, 28/II» καί πίσω: — «Ποιός δίνει χαρακτηρισμούς;» Τό ζήτημα, προφανῶς, ἀναφερόταν στήν ἐπισημείωση στό τέλος τοῦ κάθε προσωπικοῦ δελτίου, στήν ὁποία δινόταν χαρακτηρισμός τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος, πού συμπλήρωσε τό δελτίο (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 392-393. — *195.*

322 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ μέλους τῆς διοίκησης τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν Β. Α. Τιχομίροφ, στό ὁποῖο ἀνακοίνωνε γιά τίς διαθέσεις τῶν συνεταιριστικῶν κύκλων.

Στίς ἀρχές τοῦ 1922 μεταξύ τῶν στελεχῶν τῶν καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν προέκυψαν διαφωνίες γιά τήν ὀργανωτική οἰκοδόμηση. Συζητήθηκε τό ζήτημα τοῦ χωρισμοῦ τοῦ ἐργατικοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπό τό συνεταιριστικό σύστημα γενικῆς κατανάλωσης. Στούς συνεταιριστικούς κύκλους καί στήν ἴδια τή Διοίκηση τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν αὐτό εἶχε σχεδόν προαποφασιστεῖ. — *195.*

323 Σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες, πού ἀνακοινώθηκαν στόν Β. Ι. Λένιν ἀπό τόν Β. Α. Σμολιανίνοφ, ὁ τζίρος τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν τό Δεκέμβρη ἀποτελοῦσε 16 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια. Αὐτό συνέβη, ἔγραφε ὁ Σμολιανίνοφ, γιατί στό τέλος τοῦ χρόνου, τό Δεκέμβρη, τελειώνουν οἱ λογαριασμοί γιά ὅλες τίς μή τελειωμένες πράξεις γιά τούς προηγούμενους μῆνες. Ὁ τζίρος τό Γενάρη τοῦ 1922 ἔφτασε τά 5,2 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια. Ἡ ἐλάττωση ἐξηγήθηκε μέ τήν πτώση τοῦ ἐμπορίου τό Γενάρη τοῦ 1922 γενικά καί τό προσωρινό κλείσιμο τῶν ἀποθηκῶν λόγω τοῦ ἐλέγχου. Τό Φλεβάρη ὁ τζίρος τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν ἔφτασε τά 7 ἑκατομμύρια ρούβλια (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *196.*

324 Τό σημείωμα ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Γ. Χ. Πέτερς, πρώην μέλους τοῦ συμβουλίου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς. Ὑποδείχνοντας τίς λογῆς-λογῆς ἀκαταστασίες στούς σιδηροδρόμους, στά ἐμπορικά, συνεταιριστικά καί διοικητικά ἱδρύματα, τίς δωροδοκίες, ὁ Πέτερς ἔγραφε ὅτι εἶναι παράκαιρη ἡ διάλυση τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς.

Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ σημειώματος, πού δημοσιεύεται, δακτυλογραφήθηκε: «στόν σύντρ. *Γκορμπουνόφ γιά ἐνημέρωση»*. — *196.*

325 Αὐτό καί τό ἀκόλουθο γράμμα γράφτηκαν λόγω τοῦ ὅτι στίς θέσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν «Οἱ βασικές θέσεις τοῦ δημοσιονομικοῦ

προγράμματος» πού τίς ἐπεξεργάστηκε ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ, προτεινόταν (§ 12) νά καταργηθεῖ «τό ἀπόλυτο μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου», ἀντικαθιστώντας το μέ τό σύστημα τῶν ἐμπορικῶν ἐκχωρήσεων.
Βλ. ἐπίσης, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 425-426. — *197.*

326 Στίς 4 τοῦ Μάρτη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ψήφισε μέ μερικές τροποποιήσεις τίς «Θέσεις γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο» πού τίς ἐπεξεργάστηκε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Στήν τελική τους μορφή αὐτές ἐπικυρώθηκαν στίς 10 τοῦ Μάρτη. Οἱ θέσεις ξεκινοῦσαν ἀπό τήν ἀνάγκη τῆς διατήρησης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί καθόριζαν τούς ὅρους τῆς εἰσαγωγῆς καί ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων.
Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 302. — *198.*

327 Πρόκειται γιά τή συλλογή ἄρθρων τῶν Ν. Α. Μπερντιάγεφ, Γ. Μ. Μπούκσπαν, Φ. Α. Στεπούν, Σ. Λ. Φράνκ «Ὁ Ὄσβαλντ Σπένγκλερ καί ἡ παρακμή τῆς Εὐρώπης», πού ἐκδόθηκε τό 1922 στή Μόσχα. — *198.*

328 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔγινε δεκτή ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τήν ἴδια κιόλας ἡμέρα. Τήν ὀργάνωση τῆς θεραπείας τοῦ Γ. Ε. Ρουτζουτάκ καί τήν ἐνισχυμένη διατροφή του τό Πολιτικό Γραφεῖο τήν ἀνάθεσε στόν σ. Βόιτσικ. — *200.*

329 Σέ ἀπάντηση στό δημοσιευόμενο γράμμα, πού στάλθηκε στό Νοβονικολάγεβσκ (τώρα Νοβοσιμπίρσκ) στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922, ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Σιβηρίας Σ. Ε. Τσουτσκάγεφ στίς 16 τοῦ Μάρτη μετάδοσε μέ ἀπευθείας τηλεφωνική σύνδεση στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι καθορίστηκε ἡ ἐξέταση τῶν ὑπερβασιῶν κατά τῆς συγκέντρωσης τοῦ φόρου σέ εἶδος στό κυβερνεῖο τοῦ Νοβονικολάγεβσκ καί τά ἀποτελέσματά της θά ἀνακοινωθοῦν συμπληρωματικά.
Ἀργότερα ὁ Τσουτσκάγεφ γνωστοποίησε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὅτι τά γεγονότα πού ὑποδείχνονταν στό γράμμα τοῦ Μ. Α. Μπαγκάγεφ, ἐπαληθεύτηκαν καί σειρά ἐπισιτιστικοί ἀντιπρόσωποι παραπέμφθηκαν στό δικαστήριο.
Στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922 στάλθηκε ἐπίσης τηλεγράφημα ὑπογραμμένο ἀπό τόν διευθυντή ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ Ν. Π. Γκορμπουνόφ στόν Μ. Α. Μπαγκάγεφ: «Τό γράμμα Σας τῆς 24 τοῦ Γενάρη παραλήφθηκε ἀπό τόν Λένιν. Μέτρα θά παρθοῦν (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *200.*

330 Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Guest I. Haden. The struggle for power in Europe 1917-1921. An outline economic and political survey of the central states and Russia. London. Hodder and Stoughton, 1921 (Γκέστ Λ. Χέιντν. Ἡ πάλη γιά τήν ἐξουσία στήν Εὐρώπη στά 1917-1921. Δοκίμιο τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς κατάστασης τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καί τῆς Ρωσίας. Λονδίνο Χόντερ καί Στόουτον, 1921). — *200.*

331 Πρόκειται γιά τήν προετοιμασία γιά ἐκτύπωση τοῦ στενογραφημένου λόγου τοῦ Β. Ι. Λένιν στή σύσκεψη τῆς κομμουνιστικῆς ὁμάδας τοῦ V Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν ἐργατῶν μετάλλου «Γιά τή διεθνή θέση καί τήν ἐσωτερική κατάσταση τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας» στίς 6 τοῦ Μάρτη 1922 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμος 45ος, σελ. 1-16).

Ἡ ἀρχή τοῦ ντοκουμέντου γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ σημειώματος τῆς Μ. Ι. Γκλιάσσερ πρός τόν Β. Ι. Λένιν γιά τή δουλιά πάνω στό στενογράφημα. — *201.*

332 Τό ντοκουμέντο αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ προέδρου τῆς Διοίκησης τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν Λ. Μ. Χιντσούκ τῆς 7 τοῦ Μάρτη 1922. Ὁ Χιντσούκ ἔγραφε ὅτι ἡ συνεταιριστική ἀντιπροσωπεία, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό ἀντιπροσώπους τῆς Διεθνοῦς συνεταιριστικῆς ἕνωσης, μέλη τῆς Ἀγγλικῆς ἑταιρίας χονδρικῶν ἀγορῶν καί ἐκπροσώπους τῶν γαλλικῶν καί τσεχοσλοβακικῶν συνεταιρισμῶν, ἡ ὁποία ἔφθασε στή Σοβιετική Ρωσία μέ πρόσκληση τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, παρακαλεῖ τόν Β. Ι. Λένιν νά τή δεχτεῖ. Ὁ Χιντσούκ ἔκανε γνωστό ἐπίσης ὅτι ἐπιτεύχθηκε συμφωνία μέ τούς παλιούς ρώσους συνεταιριστές, πού βρίσκονται στό ἐξωτερικό καί οἱ ὁποῖοι παραχώρησαν στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν τίς ἀξίες τους καί τό μηχανισμό τους στή Δυτική Εὐρώπη καί Ἀμερική καί διακήρυξαν ὅτι στό ἑξῆς δέν εἶναι ἀντιπρόσωποι τῶν ρωσικῶν συνεταιρισμῶν στό ἐξωτερικό. «Καί αὐτό στήν οὐσία — ἔγραφε ὁ Χιντσούκ — ἀποτέλεσε τήν ἀρχή τῆς δικῆς μας ἀναγνώρισης στό ἐξωτερικό». Στό γράμμα ἀπαριθμοῦνταν οἱ ἀξίες πού παραχωρήθηκαν (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *202.*

333 Τό γράμμα αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στήν παράκληση τοῦ Ε. Σ. Βάργκα νά γράψει ἄρθρο γιά τήν ἐκδιδόμενη ἀπό τήν Κομμουνιστική Διεθνή «Jahrbush für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung» («Ἐπετηρίδα τῆς οἰκονομίας, τῆς πολιτικῆς καί τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος»).

Πάνω ἀπό τό γράμμα τοῦ Ε. Σ. Βάργκα ὑπάρχει ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «στό ἀρχεῖο. Δόθηκε ἀπάντηση στίς 9/ΙΙΙ 1922». — *203.*

334 Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 368 καί 387.

Μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Ε. Σ. Βάργκα κατάρτισε ἐπιλογή ἀποσπασμάτων τῶν ἔργων του, ἡ ὁποία δημοσιεύτηκε στά γερμανικά μέ τόν τίτλο: «Die neue ökonomische Politik» μέ τήν ὑπογραφή «N. Lenin» πρός τήν «Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23», Hamburg, S. 328-344. Στόν πρόλογο τῆς ἐπιλογῆς ὁ Βάργκα ἔγραφε ὅτι αὐτός καθοδηγήθηκε ἀπό τίς ὑποδείξεις τοῦ Λένιν, πού διατυπώθηκαν στά γράμματά του πρός αὐτόν. Στήν ἐπιλογή μπῆκαν ἀποσπάσματα ἀπό τά ἀκόλουθα ἄρθρα, μπροσοῦρες καί λόγους: «Ἡ καταστροφή πού μᾶς ἀπειλεῖ καί πῶς πρέπει νά τήν καταπολεμήσουμε», «Τό κύριο καθῆκον τῶν ἡμερῶν μας», «Γιά τά «ἀριστερά» παιδιαρίσματα καί τό μικροαστισμό», «Ὁ «ἀριστερισμός», παιδική ἀρρώστια τοῦ κομμουνισμοῦ», «Γιά τό φόρο σέ εἶδος (Ἡ σημασία τῆς νέας πολιτικῆς καί οἱ ὅροι της)», «Εἰσήγηση γιά τήν ἀντικατάσταση τοῦ παρακρατήματος μέ φόρο σέ εἶδος τῆς 15 τοῦ Μάρτη» στό Χ συνέδριο τοῦ κόμματος, «Πολιτική ἔκθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 27 τοῦ Μάρτη» στό ΧΙ συνέδριο τοῦ Κόμματος, καί «Τελικός λόγος στό συνέδριο τῆς 2 τοῦ Ἀπρίλη» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 151-199· τόμος 36ος, σελ. 78-82, 283-314· τόμος 41ος, σελ. 1-104· τόμος 43ος, σελ. 205-245, 57-73· τόμος 45ος, σελ. 69-116, 136-138). — *204.*

335 Τό ἔγγραφο ντοκουμέντο ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν, στό ὁποῖο ὁ τελευταῖος ζητοῦσε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν νά δόσει ἄρθρο γιά τό πέμπτο φύλλο τοῦ Παραρτήματος τῆς «Μάντσεστερ Γκάρντιαν», ἀφιερωμένο ὁλοκληρωτικά στή Ρωσία.

Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 8 τοῦ Μάρτη 1922 ἡ σύνταξη τῶν ρωσικῶν ἄρθρων γιά τήν «Μάντσεστερ Γκάρντιαν» ἀνατέθηκε στούς Γκ. Β. Τσιτσέριν καί Κ. Μπ. Ράντεκ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 266. — *205.*

336 Στήν πολιτική ἔκθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος στίς 27 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔθιξε τά ζητήματα πού ἔβαζε στό γράμμα αὐτό (βλ. Ἅπαντα, 5η ἐκδ., τόμ. 45ος, σελ. 90-91). — *206.*

337 Πρόκειται γιά τήν κατάσχεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιῶν (ἀργυρά, χρυσά, πολύτιμες πέτρες) μέ σκοπό τή βοήθεια στούς λιμοκτονοῦντες.

Ἡ πρόταση γιά τήν κατάσχεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιῶν, πού συσσωρεύτηκαν μέ τή δουλιά πολλῶν γενιῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν, καί πού ἀποτελοῦσαν στήν πραγματικότητα περιουσία τοῦ λαοῦ, ἔγινε ἀπό τούς ἐργαζόμενους. Ἡ πρόταση αὐτή ὑποστηρίχτηκε ἀπό τόν κατώτερο κλῆρο καί τήν πλειοψηφία τῶν πιστῶν, ἀλλά συνάντησε τήν πεισματώδη ἀντίσταση τοῦ ἀνώτατου κλήρου. Ἐπειδή ἡ κατάσχεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιῶν προχωροῦσε ἀργά, τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ στίς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922 ἀποφάσισε: «νά ἀρχίσει ἀμέσως ἡ κατάσχεση τῶν ἀξιῶν ἀπό τίς ἐκκλησίες ὅλων τῶν θρησκευμάτων καί νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν ἀγορά τροφίμων γιά τούς λιμοκτονοῦντες. Ἡ ΠΚΕΕ ἀνάθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά ἐπεξεργαστεῖ ἐπειγόντως ὁδηγία γιά τήν ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης αὐτῆς. — *206.*

338 Στίς 14 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ Σ. Α. Ἐνουκίτζε γνωστοποίησε στόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ Ν. Π. Γκορμπουνόφ ὅτι λόγω τῆς πολύ ἄσχημης κατάστασης μέ τά διαμερίσματα στόν Σ. Γκ. Στρουμίλιν παραχωρήθηκε συμπληρωματικά ἕνα δωμάτιο.

Βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 263. — *207.*

339 Γράφτηκε στό πίσω μέρος τοῦ γράμματος τοῦ Ι. Ι. Ράντσενκο, μέ τό ὁποῖο ζητοῦσε νά ἐπιτραπεῖ στόν καθηγητή Ε. Σ. Μένσικοφ, στέλεχος τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης, νά πάει γιά θεραπεία στή Γερμανία καί νά χρησιμοποιήσει γιά τή θεραπεία του 2000 ρούβλια χρυσά ἀπό τό ὑπόλοιπο τῶν χρημάτων πού χορηγήθηκαν γιά παραγγελίες τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης. — *207.*

340 Ἡ διαφωνία μεταξύ τῶν Α. Ντ. Τσιουρούπα καί Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τή μιά μεριά καί τοῦ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ, ἀπό τήν ἄλλη, προκλήθηκε ἀπ' ἀφορμή τό κυκλοφοριακό κεφάλαιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Ὁ Σοκόλνικοφ πρότεινε γιά τή χρηματοδότηση τῶν τρεχούμενων πράξεων τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου νά σχηματιστεῖ Τράπεζα ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καί ἐκφράστηκε κατά τῆς αὔξησης τοῦ κυκλοφοριακοῦ κεφαλαίου ἀπό 10 σέ 50 ἑκατομμύρια ρούβλια.

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε σέ σχέση μέ τή διαμαρτυρία τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού ἔμειναν μειοψηφία κατά τήν ψηφοφορία, κατά τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ τῆς 14 τοῦ Μάρτη 1922 γιά τήν αὔξηση τοῦ κυκλοφοριακοῦ κεφαλαίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέχρι 50 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια ἀπό τό ποσό τοῦ συναλλάγματος, πού εἰσπράχθηκε ἀπό τήν πώληση ὅλων τῶν ἐξαγωγικῶν ἐμπορευμάτων (ὁ Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση αὐτή δέν ἦταν παρών).

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ συζήτησε τό ζήτημα αὐτό στίς 15 τοῦ Μάρτη 1922, θεώρησε ἀναγκαῖο νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πού ἀναφέραμε. Σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τό ΣΛΕ στίς 21 τοῦ Μάρτη ἀκύρωσε τήν ἀπόφασή του τῆς 14 τοῦ Μάρτη 1922 καί πῆρε ἀπόφαση νά αὐξηθεῖ τό κυκλοφοριακό κεφάλαιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου κατά 40 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια «μέ χορήγηση 50% ἀπό τό ποσό τοῦ συναλλάγματος πού θά εἰσπράττει τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου ἀπό τήν πώληση τῶν ἐξαγωγικῶν ἐμπορευμάτων καί πού διατίθεται στό παγκρατικό συναλλαγματικό κεφάλαιο («Συλλογή νομοθετημάτων καί διαταγμάτων τῆς ἐργατοαγροτικῆς καί ἀγροτικῆς κυβέρνησης», 1922, τεῦχ. 25, ἄρθρ. 289). — *208.*

341 Ὁ διευθυντής τῆς Γενικῆς διεύθυνσης ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Δημοκρατίας Τ. Α. Ροῦνοφ σέ τηλεγράφημα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ζητοῦσε νά χορηγηθοῦν 115 χιλ. προπολεμικά ρούβλια γιά ἐπισκευή ἑφτά μηχανῶν γιά τήν ἐκμηχάνιση τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἐργασιῶν, πού πάρθηκαν μέ τή βοήθεια τοῦ Λένιν ἀπό τή Δημοκρατία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς.

Γκλαβζεμχόζ — Γενική διεύθυνση ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Δημοκρατίας· δημιουργήθηκε τήν ἄνοιξη τοῦ 1919. Ἡ Γκλαβζεμχόζ καθοδηγοῦσε τά σοβχόζ πού καταχωρήθηκαν στίς βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις, τά προμήθευε μέ σπόρο, ἐργαλεῖα, χρηματικά μέσα. Στήν Γκλαβζεμχόζ εἶχε ἀνατεθεῖ ἐπίσης τό καθῆκον τῆς ἀνάπτυξης τῶν τεχνικῶν καλλιεργειῶν (ζαχαρότευτλα, καπνός κ.ἄ.).

Στήν ἔκθεση τῆς Γκλαβζεμχόζ, γιά τήν ὁποία κάνει ὑπόμνηση ὁ Β. Ι. Λένιν, πῆραν μέρος 73 σοβχόζ πού βρίσκονταν κοντά στή Μόσχα, ἀπό τά κυβερνεῖα Μόσχας, Ριαζάν, Τούλας, Σμολένσκ καί Καλούγκας, μέ ἔκταση καλλιεργήσιμης γῆς πάνω ἀπό 15 χιλ. ντεσιατίνες. Στήν ἔκθεση ἐκθέτονταν δημητριακά καί κηπευτικά, κτηνοτροφικά, πτηνοτροφικά, ἀγροτικά ἐργαλεῖα, ἁλωνιστικές μηχανές μέ ἠλεκτροκίνητες συσκευές κ.ἄ. Ἡ ἔκθεση εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία, σέ μιά βδομάδα τήν ἐπισκέφτηκαν πάνω ἀπό 100 χιλ. ἄνθρωποι (βλ. Ἅπαντα, Β. Ι. Λένιν, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 363). — *208.*

342 Στίς 20 τοῦ Μάρτη στόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ στάλθηκε ὑπόμνημα τοῦ προϊσταμένου τοῦ λογιστηρίου τῆς Γκλαβζεμχόζ Μάισκι, μέ τό ὁποῖο ἀνακοινωνόταν ὅτι τό ζήτημα τῆς χορήγησης χρηματικῶν ποσῶν στήν Γκλαβζεμχόζ θά ἐξεταστεῖ ἀπό τή διοίκηση τῆς Κρατικῆς τράπεζας στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Σοκόλνικοφ δέν βρέθηκε. — *208.*

343 Στό ἀναφερόμενο γράμμα ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας Α. Ντ. Τσιουρούπα γνωστοποίησε στόν Λαϊκό ἐπί-

τροπο Δικαιοσύνης Ντ. Ι. Κούρσκι ὅτι τό ΣΕΑ μέ τήν ἀπόφαση τῆς 3ης τοῦ Φλεβάρη 1922 ἱκανοποίησε τήν παράκληση τοῦ τράστ ζάχαρης, ἐπιτρέποντάς του νά πωλήσει στήν ἐλεύθερη ἀγορά πάνω ἀπό 1 ἑκατομμύριο πούτια ζάχαρη μέ τόν ὅρο ὅτι ἡ τιμή πώλησής της δέν θά πρέπει νά εἶναι κάτω ἀπό τήν τιμή τῆς ἀγορᾶς. Ὅμως, ἔγραφε ὁ Τσιουρούπα, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες πού ἔχουμε, τό τράστ ζάχαρης ἄρχισε νά πωλεῖ ζάχαρη δυό φορές φτηνότερα ἀπό τίς χοντρικές τιμές ἀγορᾶς καί πώλησε μόνο 56 χιλιάδες πούτια. Ὁ Τσιουρούπα ζητοῦσε ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά ἐξετάσει τήν ὑπόθεση αὐτή. — *208.*

344 Στίς 7 τοῦ Σεπτέμβρη 1921 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀποφάσισε νά στείλει στό ἐξωτερικό τόν διευθυντή τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης Ρ. Ε. Κλασσόν γιά παραγγελία μηχανῶν. Στήν ὁμάδα γιά τή μετάβαση στό Βερολίνο συμπεριλήφθηκε καί ὁ γιός τοῦ Κλασσόν, ἀρχιτεχνίτης τῆς Διεύθυνσης ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης Ι. Ρ. Κλασσόν. Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 19 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 ἡ ἀναχώρηση στό ἐξωτερικό τοῦ Ι. Ρ. Κλασσόν ἀπαγορεύτηκε. — *209.*

345 Πρόκειται γιά τά χειρόγραφα τοῦ βιβλίου τοῦ Ι. Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ «Ὁ ἐξηλεκτρισμός τῆς ΣΟΣΔΡ σέ σύνδεση μέ τή μεταβατική φάση τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας», πού προετοιμάστηκε μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, παραρτήματα, ντοκουμέντο 12.

Τό βιβλίο ἐκδόθηκε τό Μάρτη τοῦ 1922 μέ πρόλογο τοῦ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 51-52). — *209.*

346 Πρόκειται γιά τόν πίνακα ἀπό τό βιβλίο: Dr. G. Respondek. «Weltwirtschaftlicher Stand und Aufgaben der Elektroindustrie». Berlin, 1920 (Δρ. Γκ. Ρέσποντεκ. «Ἡ κατάσταση τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας καί τά καθήκοντα τῆς ἠλεκτροβιομηχανίας». Βερολίνο 1920) πού παράθεσε ὁ Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ στήν 97 σελίδα τοῦ ἔργου του καί πού δείχνει τό βαθμό ἐξηλεκτρισμοῦ μερικῶν κλάδων παραγωγῆς στίς ΕΠΑ. Στή στήλη «Ἀνάγκη σέ ἐνέργεια» (σέ δύναμη ἵππων) κάτω ἀπό τίς ἐπικεφαλίδες βιομηχανία βάμβακος, ἠλεκτροτεχνική βιομηχανία, χυτήρια καί μηχανουργικά ἐργοστάσια μπῆκαν ὅμοιοι ἀριθμοί — 1 585 953, οἱ ὁποῖοι προκάλεσαν τήν ἀμφιβολία τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Σχετικά μέ τούς ἀριθμούς αὐτούς ὁ Ι. Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ στήν παρατήρηση γιά τόν πίνακα ἔγραφε: «Αὐτοί οἱ ἀριθμοί προκαλοῦν τήν ἀμφιβολία γιά τήν πλήρη ἰσότητά τους. Ὁ πίνακας πάρθηκε ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ρέσποντεκ, σελ. 3. Ὁ ἴδιος εἶναι ἀρκετά προσεκτικός συγγραφέας. Ὅπως φαίνεται, αὐτός δανείστηκε τά στοιχεῖα αὐτά ἀπό ἀμερικανικές πηγές, οἱ ὁποῖες δέν διακρίνονται πάντα γιά τήν ἐπαρκή ἀκρίβεια». — *210.*

347 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ προέδρου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου τῆς ΣΟΣΔΡ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 19 τοῦ Μάρτη 1922, στό ὁποῖο παρακαλοῦσε νά ἐγκρίνει τή σύνθεση τοῦ προεδρείου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου ἀπό ἐννέα ἄτομα, πού προτάθηκαν ἀπ' αὐτόν, καί παρακαλοῦσε νά καθορίσει τήν «καθοδηγητική» τριάδα.

Στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐνέκρινε τή σύνθεση τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου πού προτάθηκε ἀπό τόν Κρζιζανόβσκι καί καθόρισε τήν «καθοδηγητική» τριάδα ἀπό τούς Γκ. Μ.

Κρζιζανόβσκι, Γκ. Λ. Πιατακόφ καί Π. Σ. Ὀσάντσι, προτείνοντας στόν Πιατακόφ νά ἐκτελεῖ τά καθήκοντά του στό Προεδρεῖο τοῦ ΑΣΛΟ ὥς τήν ἐπιστροφή ἀπό τό ἐξωτερικό, μετά τή θεραπεία του, τοῦ διευθυντῆ τῆς Γενικῆς διεύθυνσης καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ Ι. Τ. Σμίλγκα. Στίς 4 τοῦ Ἀπρίλη 1922 ἡ σύνθεση τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου ἐγκρίθηκε ἀπό τό ΣΛΕ (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *210.*

348 Στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 19 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι, ἀφοῦ διηγήθηκε γιά τίς συνομιλίες του μέ τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Συγκοινωνιῶν Φ. Ε. Τζερζίνσκι, πρότεινε σειρά ἀπό μέτρα γιά τή βελτίωση τῆς καθοδήγησης τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν — νά ἀναδιοργανωθεῖ τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν καί νά χρησιμοποιηθοῦν σ' αὐτό οἱ ἀπαραίτητοι εἰδικοί, νά περιοριστεῖ ὁ διογκωμένος κεντρικός μηχανισμός, ἀποστέλλοντας τά πλεονάζοντα στελέχη κατά τόπους· νά ἀπαλλαγεῖ ὁ κεντρικός μηχανισμός ἀπό τά δυσβάσταχτα οἰκονομικά καθήκοντα, ἀναθέτοντάς τα στίς διευθύνσεις τῶν γραμμῶν καί προσθέτοντας στή σύνθεση τῶν τελευταίων ἐκπροσώπους ἀπό τίς βασικότερες οἰκονομικές ὀργανώσεις τῆς ἀντίστοιχης περιφέρειας κ.ἄ. Τελειώνοντας, ὁ Κρζιζανόβσκι ἔγραφε: «Διάβασα τό γράμμα αὐτό τηλεφωνικά στόν Φέλιξ Ἐντμούντοβιτς, καί αὐτός δήλωσε ὅτι ὑπογράφει ὅλα τά παραπάνω ἐκτιθέμενα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *210.*

349 Στίς 29 τοῦ Μάρτη 1922 ἀνάμεσα στήν κυβέρνηση τῆς ΣΟΣΔΡ καί στήν ἑταιρία «Φρίντριχ Κρούππ στό Ἔσσεν» κλείστηκε συμφωνία ἐκχώρησης γιά τήν παράδοση στήν ἑταιρία 50 χιλ. ντεσιατίνων γῆς στήν περιφέρεια τοῦ Σάλσκ τοῦ κυβερνείου Ντόν γιά ἐκμετάλλευση ἐπί 24 χρόνια «γιά ὀρθολογιστική ὀργάνωση ἀγροτικῆς οἰκονομίας». Σύμφωνα μέ τό σύμφωνο αὐτό ὁ ἐκδοχέας ἦταν ὑποχρεωμένος νά ἐξασφαλίσει τό νοικοκυριό μέ ἐργαλεῖα, ὑλικά, τά ἀναγκαῖα ἔργα καί σάν πληρωμή γιά τήν ἐκχώρηση νά παραδίνει στή Σοβιετική κυβέρνηση τό χρόνο 20% τοῦ συνόλου τῆς σοδιᾶς. Τό σύμφωνο ὑπογράφηκε ἀπό τόν ἀντιπρόσωπο τῆς ἑταιρίας, ὅμως οἱ διευθυντές ἀρνήθηκαν νά τό ἐπικυρώσουν (βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 225 καί 393). — *211.*

350 Στίς 21 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν ἀπάντηση· στό γράμμα του ὁ Λένιν ὑπογράμμισε σειρά ἀπό σημεῖα καί ἔκανε σημειώσεις:

«Ἀξιότιμε Βλαντίμιρ Ἰλίτς!	
1. Διάβασα τό σημείωμα τοῦ Μπελόφ. Κατά τή γνώμη μου, σ' αὐτό δέν ὑπάρχει τίποτε τῆς προκοπῆς, μά συγχύσεις πολλές Τίς ἀγορές στό χωριό πρέπει νά τίς ἀναπτύξουμε ὄχι πρίν, ἀλλά μετά τή νέα σοδιά.	Πρέπει ἀκόμη μιά φορά νά διαβάσω τόν Μπελόφ
2. Ἡ ἐπίβλεψη γιά τή συγκέντρωση τῶν φόρων σέ χρῆμα ὀργανώθηκε πολύ ἄσχημα... Ἡ πλειοψηφία τῶν φόρων μόλις ἔχουν δημοσιευτεῖ — μέ τό πετρέλαιο καί	Νά σ' αὐτό εἶναι **ἡ οὐσία.**

τό άλάτι άσχοληθήκαμε περισσότερο άπό
#
δυό μήνες, τώρα ή ϊδια άπασχόληση μέ τή ζάχαρη... Ή κύρια δυσκολία — οί φορολογικές είσπράξεις κατακρατοῦνται «τοπικά» γιά νά βουλώσουν τίς τρύπες...

Νά, αύτό έπικίνδυνο! Νά έπιταχυνθεῖ πρέπει μέ ὅλες τίς δυνάμεις!

NB

3. Ή Κρατική τράπεζα μελετᾶ (όργανώθηκε καλά) τίς ύποθέσεις τῶν τράστ, τά όποῖα άπευθύνονται σ' αύτή γιά δάνεια... ἔλεγξαν δυό τράστ... ἔδοσα έντολή νά χρησιμοποιήσουν στήν ύπόθεση διακεκριμένους λογιστές γιά τό ρόλο τοῦ «έλεγκτῆ τῶν ίσολογισμῶν».

Πρέπει νά μάθουμε τά όνόματά τους καί νά «διαλέξουμε» άπό αύτούς τούς *καλύτερους* γιά νά τούς ἔχουμε γιά έφεδρεία.

Μέ συντρ. χαιρετισμούς *Γκ. Σοκόλνικοφ*».

Στό έπάνω μέρος τοῦ γράμματος τοῦ Σοκόλνικοφ ὁ Λένιν ἔγραψε στούς γραμματεῖς: «Νά τό δείξετε στούς σ.σ. Τσιουρούπα καί Ρίκοφ καί νά μοῦ τό έπιστρέψετε. 28/ΙΙΙ. *Λένιν*». — *212*.

351 Τό δημοσιευόμενο ἔγγραφο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε, άπαντώντας στό γράμμα τοῦ Λαϊκοῦ έπιτρόπου Έξωτερικοῦ Έμπορίου Λ. Μπ. Κράσιν τῆς 18 τοῦ Μάρτη 1922, στό όποῖο ὁ τελευταῖος διαφωνοῦσε μέ τή νέα σύνθεση τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Έπιτροπάτου Έξωτερικοῦ Έμπορίου, πού πρότεινε τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Χαρακτηρίζοντας τήν κατάσταση στό Λαϊκό Έπιτροπάτο καί θυμίζοντας τίς μακρόχρονες άπουσίες του, ὁ Κράσιν ἔγραφε ὅτι μέ τέτια σύνθεση τό συμβούλιο δέν μπορεῖ νά άνταποκριθεῖ άκόμη καί στήν τρέχουσα δουλιά. Τήν ένσωμάτωση στό συμβούλιο άνθρώπων, πού δέν ἔχουν ίδέα άπό έξωτερικό έμπόριο καί, κατά τή γνώμη τοῦ Κράσιν, προδιατεθειμένων ένάντια στό μονοπώλιο τοῦ έξωτερικοῦ έμπορίου, δέν τήν θεωροῦσε σκόπιμη οὔτε άπό πρακτική, οὔτε άπό πολιτική ἄποψη. Ίσχυριζόμενος ὅτι τόν άναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ έπιτρόπου Α. Μ. Λεζάβα, έξαιρετικοῦ γνώστη τοῦ έμπορίου, τῶν μεταφορῶν καί τῶν έμπορικῶν συναλλαγῶν, πού μέ αύτοθυσία δουλεύει στούς πιό δύσκολους τομεῖς, τόν ύποτιμοῦν, ὁ Κράσιν έπέμενε νά παραμείνει ὁ Λεζάβα στή θέση αύτή καί νά δοθοῦν σ' αύτόν «δύο - τρεῖς νεαροί ύπάλληλοι γιά βοήθεια *καί γιά έξάσκηση*». Ὁ Κράσιν ἔγραφε ὅτι ἄν άπομακρυνθεῖ ὁ Λεζάβα άπό τό συμβούλιο, θεωρεῖ τήν παραίτησή του άπό τό Λαϊκό Έπιτροπάτο Έξωτερικοῦ Έμπορίου άναπόφευκτη. Στό γράμμα εἶχε έπισυναφθεῖ κατάλογος τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, πού πρότεινε ὁ Κράσιν.

Στίς 20 τοῦ Μάρτη 1922 τό ΠΓ, άφοῦ συζήτησε τό ζήτημα τῆς σύνθεσης τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Έπιτροπάτου Έξωτερικοῦ Έμπορίου, ἔκρινε «άπόλυτα άναγκαῖο τόσο γιά τό συμφέρον τῆς ἴδιας τῆς ύπόθεσης τοῦ έξωτερικοῦ έμπορίου, ὅσο καί γιά λόγους διεθνοῦς πολιτικῆς τήν παραμονή τοῦ Κράσιν στό άξίωμα τοῦ Λαϊκοῦ έπιτρόπου Έξωτερικοῦ Έμπορίου», διόρισε άναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ έπιτρόπου τόν Μ. Ι. Φρούμκιν. Στίς

27 τοῦ Μάρτη 1922 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐνέκρινε τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέ τήν ἑξῆς σύνθεση: Λαϊκός ἐπίτροπος ὁ Λ. Μπ. Κράσιν, ἀναπληρωτές τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου οἱ Α. Μ. Λεζάβα καί Μ. Ι. Φρούμκιν, μέλη τοῦ συμβουλίου οἱ Ι. Ι. Ράντσεσκο, Π. Σ. Σορόκιν, Α. Ι. Μπάρσκι καί Κ. Μ. Μπέλγκε (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *212.*

352 Παρά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ του ΚΚΡ (μπ) τῆς 10 τοῦ Μάρτη 1922, πού ἐνέκρινε τίς «Θέσεις γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο», οἱ ὁποῖες ξεκινοῦσαν ἀπό τήν ἀναγκαιότητα ὕπαρξης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, μερικά κομματικά καί κρατικά καθοδηγητικά στελέχη συνέχιζαν νά ἐπιμένουν στήν κατάργηση ἤ στήν ἐξασθένηση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 412. — *213.*

353 Ὁ Μ. Ι. Φρούμκιν στό ἀναφερόμενο γράμμα τῆς 10 τοῦ Μάρτη 1922 ἔκθεσε τή γνώμη του γιά τήν κατάσταση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Θεωρώντας ὅτι ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τή συμμετοχή του στό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί τό διορισμό στή θέση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου εἶναι ἄσκοπα γιά μιά σειρά αἰτίες καί κυρίως, γιατί αὐτός «ἔχει διαφορές ἀρχῶν μέ τόν Κράσιν στό βασικό ζήτημα — γιά τό χαρακτήρα τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου», ὁ Φρούμκιν παρακαλοῦσε νά τόν ἀφήσουν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *214.*

354 Πρόκειται γιά τά ὑλικά γιά τήν πολιτική ἔκθεση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος. — *214.*

355 Στίς 25 τοῦ Μάρτη 1922 ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ ἐξέτασε τό ζήτημα γιά τήν προετοιμασία τοῦ XI συνεδρίου τοῦ Κόμματος, ἐνέκρινε τό σχέδιο ἔκθεσής του στό συνέδριο, πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5ης ἐκδ., τόμ. 45ος, σελ. 60-62). Ἡ ὁλομέλεια καθόρισε συμπληρωματικό εἰσηγητή γιά τήν πολιτική ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τόν σ. Λ. Μπ. Κάμενεφ (συμπληρωματική εἰσήγηση στό συνέδριο δέν ἔγινε). — *215.*

356 Ἡ ἐντολή αὐτή πρός τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, καθώς καί τό προηγούμενο σημείωμα πρός τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ, γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τίς διαπραγματεύσεις μέ τόν γάλλο ἔμπορο Γ. Βεϊλέρ, ὁ ὁποῖος πρότεινε νά προμηθευτοῦν ἀπό αὐτόν ἐπισιτιστικά ἐμπορεύματα. Στίς 11 τοῦ Φλεβάρη τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ συζήτησε τίς προτάσεις τοῦ Βεϊλέρ, πού ὑπόβαλε ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ, ἔστρεψε τήν προσοχή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου στό ὅτι θά ἦταν καλό νά εἰσαχθοῦν ἀπό τό ἐξωτερικό προϊόντα ἐπισιτισμοῦ. Οἱ διαπραγματεύσεις διεξήχθηκαν ἀπό τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Μπ. Ι. Πλαβνίκ καί τόν ἀναπληρωτή τοῦ προέδρου τοῦ καταναλωτικοῦ συνεταιρισμοῦ τῆς Μόσχας (ΚΣΜ) Σ. Ντ. Βοῦλφσον. — *215.*

357 Στό πληροφοριακό δελτίο, πού συντάχθηκε ἀπό τόν βοηθό τοῦ διευθυντῆ Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Ι. Ι.

Μιρόσνικοφ στίς 25 τοῦ Μάρτη 1922, ἀνακοινωνόταν ὅτι ὁ Σ. Ντ. Βοῦλφσον εἶναι μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1902 καί ὅτι ὁ Μπ. Ι. Πλαβνίκ ἐπίσης εἶναι στό ΚΚΡ (μπ). Στό δεύτερο ζήτημα ὁ Μιρόσνικοφ ἀπάντησε ὅτι τό ἐμπόρευμα, κρίνοντας ἀπό τά δείγματα, εἶναι καλῆς ποιότητας, αὐτός βρίσκεται στή Λιμπάβα (τώρα Λιγέπαγια), ὅπου πῆγαν συνεργάτες τοῦ ΚΣΜ· γιά λογαριασμό πληρωμῆς τῶν κονσερβῶν κρέατος στόν Βεϊλέρ δόθηκαν 40 δισεκατομμύρια ρούβλια ἀπό τά κυκλοφοριακά ποσά τοῦ ΚΣΜ καί τοῦ Σοβιέτ Μόσχας. Ἀπαντώντας στό τρίτο ζήτημα, ὁ Μιρόσνικοφ ἔγραφε ὅτι ἡ ἀγορά τροφίμων ἀπό τόν Βεϊλέρ — εἶναι συμφέρουσα. «Οἱ κονσέρβες, — ἀναφερόταν στό δελτίο — ἀγοράστηκαν μέ 2 φράγκα καί 20 σαντίμ, τό κιλό, δηλ. γιά ἕνα φούντι 75 χιλιάδες ρούβλια... ἡ τιμή στήν ἀγορά τό Φλεβάρη ἦταν 125-150 χιλιάδες ρούβλια τό φούντι. Τώρα (τό Μάρτη) στήν ἀγορά κονσέρβες δέν ὑπάρχουν, καί τό κρέας πουλιέται 200-225 χιλιάδες τό φούντι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *216.*

358 Πρόκειται γιά τή διαμαρτυρία τῆς ὁμάδας τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 5ης συνόδου τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν κατά τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 22 τοῦ Μάρτη 1922 γιά τήν ἐκπλήρωση ἀπό τήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν τῶν ὑποχρεώσεων ἀπό τό σύμφωνο μέ τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ. Μέ τήν ἀπόφαση αὐτή οἱ ὑποχρεώσεις τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν γιά τήν προμήθεια σιτηρῶν στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ εἶχαν μειωθεῖ ὥς τά 10 ἑκατομμύρια πούτια.

Ἀντίγραφο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν στάλθηκε σέ ὅλα τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά ἐνημέρωση.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συζήτησε στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922 τή διαμαρτυρία τῆς ὁμάδας καί πρότεινε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ καί στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν νά μπεῖ γιά συζήτηση στό ΣΕΑ συμφωνία γιά τήν ὑποχρεωτική παράδοση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ ἀπό τήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν 9 ἑκατομμύρια πούτια. Τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας στίς 24 τοῦ Μάρτη ἄλλαξε τήν προηγούμενή του ἀπόφαση σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου. — *216.*

359 Τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν ἔκκληση τοῦ διευθυντῆ τῆς ἐφημερίδας «Ραμπότσιϊ» Κ. Σ. Ἐρεμέγεφ στό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ διαμαρτυρία κατά τῶν ὁδηγιῶν τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 6 τοῦ Μάρτη 1922 νά ἐλαττωθεῖ τό μέγεθος τῆς ἐφημερίδας, νά ἀλλάξει ὁ χαρακτήρας της, τό περιεχόμενο κ.ἄ.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922 ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου γιά τήν ἐφημερίδα «Ραμπότσιϊ» καί πρότεινε στό τμῆμα ζύμωσης καί προπαγάνδας τῆς ΚΕ νά καλέσει σύσκεψη μέ συμμετοχή τῶν συντρόφων πού ἦρθαν στό XI συνέδριο τοῦ Κόμματος, γιά νά συζητήσει τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης ἐκλαϊκευτικῆς ἐφημερίδας γιά τούς ἐργάτες.

Ἡ ἐφημερίδα «Ραμπότσιϊ», ἔκδοση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἐκδιδόταν ἀπό τήν 1η τοῦ Μάρτη 1922· ἀπό τήν 1η τοῦ Ἰούλη, ἀπό τό φύλ. 98, ἄρχισε νά ὀνομάζεται «Ραμπότσαγια Γκαζέτα»· ἔβγαινε ὥς τό Γενάρη τοῦ 1932. — *217.*

360 Στίς 31 τοῦ Μάρτη 1922 ὁ πληρεξούσιος ἀντιπρόσωπος τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία ἀνακοίνωσε ὅτι τό ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τῆς Γερμανίας συμφωνεῖ νά χορηγήσει ἀμέσως βίζα στόν Β. Α. Ἀβανέσοφ, μέ τόν ὅρο ὅτι ὁ σκοπός τοῦ ταξιδιοῦ του θά εἶναι ἀποκλειστικά θεραπευτικός.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 394. — *218.*

361 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό σημείωμα τοῦ γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς Μόσχας τοῦ ΚΚΡ (μπ) Ι. Α. Ζελένσκι πρός τόν Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ ὅτι ὁ τελευταῖος ἐπιστρατεύεται γιά νά κάνει προπαγανδιστική ἐξόρμηση σχετικά μέ τήν κατάσχεση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιῶν καί ὅτι ἡ ἐντολή αὐτή «πρέπει νά ἐκτελεστεῖ ἀπαρέγκλιτα».

Στήν ἐπάνω ἀριστερή γωνιά τοῦ γράμματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά χορηγηθεῖ **ἀνάπαυση**».

Στίς 30 τοῦ Μάρτη 1922 ἡ γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πρότεινε στήν Κομματική ἐπιτροπή Μόσχας νά χορηγήσει ἀμέσως ἄδεια στόν Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ καί νά μήν τόν ἀπασχολήσει κατά τό διάστημα αὐτό σέ καμιά δουλιά. — *218.*

362 Τό μέλος τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ καθηγητής Β. Ν. Ἰπάτιεφ στά 1921 - 1922 βρισκόταν σέ ἀποστολή στό Βέλγιο καί στή Γαλλία.

Ἡ ἀναφερόμενη ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἔκθεση τοῦ Β. Ν. Ἰπάτιεφ δέν βρέθηκε. Κρίνοντας ἀπό τό γράμμα τοῦ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 31 τοῦ Μάρτη 1922, στήν ἔκθεση αὐτή γινόταν λόγος γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τοῦ Ἰπάτιεφ στή Γαλλία. Ἐπισημαίνοντας τήν πολιτική ἀφέλεια τοῦ Ἰπάτιεφ, ὁ Κρζιζανόβσκι ἔδοσε θετική ἐκτίμηση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δραστηριότητάς του στή Γαλλία: «α) σειρά ἀπό συγκεκριμένες προτάσεις στόν τομέα τῶν ἐκχωρήσεων· β) μερική στροφή ἀπό τόν πολωνικό προσανατολισμό· γ) μερική ρήξη στό ἴδιο τό ἀρτηριοσκληρωμένο γαλλο-βελγικό στρατόπεδο· δ) πληροφορίες γιά τίς προσωπικότητες καί πρόσωπα πού δροῦν στήν πραγματικότητα καί ἀποκάλυψη τῶν πόθων ὁρισμένων ὁμάδων...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *218.*

363 *Δ.Α.Α.* — Δημοκρατία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς — δημοκρατικό κράτος, πού δημιουργήθηκε μέ τήν καθοδήγηση τῶν μπολσεβίκων στήν περίοδο τῆς πάλης τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν ἐνάντια στήν ξένη στρατιωτική ἐπέμβαση στήν Ἄπω Ἀνατολή. Ὑπῆρχε ἀπό τίς 6 τοῦ Ἀπρίλη 1920 ὥς τίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1922. Ἡ δημιουργία τῆς Δ.Α.Α. — κράτους «συγκρουστήρα» — πού εἶχε ἀστικοδημοκρατική μορφή, μά στήν οὐσία ἐφάρμοζε σοβιετική πολιτική, ἀνταποκρινόταν στά συμφέροντα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, πού ἐπιδίωκε νά ἀποφύγει τήν ἀνοιχτή στρατιωτική σύγκρουση μέ τόν ἰαπωνικό ἰμπεριαλισμό καί νά ἐξασφαλίσει γιά τόν ἑαυτό της μακρόχρονη ἀνάπαυλα στό Ἀνατολικό μέτωπο.

Μετά τό διώξιμο τῶν ἰαπώνων ἐπεμβασιῶν, ἡ Λαϊκή συνέλευση τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς στίς 14 τοῦ Νοέμβρη 1922 ἀποτάνθηκε στήν ΠΚΕΕ μέ παράκληση γιά ἐνσωμάτωσή της στή σύνθεση τῆς ΣΟΣΔΡ καί τήν ἐπέκταση τοῦ Σοβιετικοῦ Συντάγματος στήν περιοχή της. Στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1922 ἡ ΠΚΕΕ ἀνακήρυξε τήν Δ.Α.Α. ἀναπόσπαστο συστατικό κομμάτι τῆς ΣΟΣΔΡ. — *219.*

364 Στίς 22 τοῦ Μάρτη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση: «Νά προταθεῖ στόν σ. Κούρσκι ὥς τήν ἐπεξεργασία νόμου γιά τήν καθιέρωση σταθερῶν κανόνων τοῦ ἀστικοῦ κώδικα καί τῶν νομικῶν σχέσεων νά ὑποβάλει στό ΣΛΕ καί μετά στήν ΠΚΕΕ διακήρυξη τῶν βασικῶν περιουσιακῶν δικαιωμάτων, τά ὁποῖα ἀναγνωρίζονται στή ΣΟΣΔΡ, προστατεύονται ἀπό τό νόμο καί ὑπερασπίζονται ἀπό τό δικαστήριο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *222.*

365 Τό σχέδιο διατάγματος «Γιά τά βασικά ἰδιωτικά περιουσιακά δικαιώματα, πού ἀναγνωρίζονται στή ΣΟΣΔΡ, προστατεύονται ἀπό τούς νόμους της καί ὑπερασπίζονται ἀπό τά δικαστήρια τῆς ΣΟΣΔΡ», τό ἐπεξεργάστηκε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης, ἐπικυρώθηκε στίς 22 τοῦ Μάη 1922 ἀπό τήν ΙΙΙ σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ τῆς ΙΧ περιόδου καί στίς 18 τοῦ Ἰούνη 1922 δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *222.*

366 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ διακεκριμένου ἀμερικανοῦ ἐπιστήμονα - ἠλεκτροτεχνίτη Τσάρλς Προτέους Στέινμετς τῆς 16 τοῦ Φλεβάρη 1922 πρός τόν Β. Ι. Λένιν. Ὁ Στέινμετς ἔγραφε γιά τό θαυμασμό του γιά τήν τεράστια δουλιά πού γίνεται γιά τήν κοινωνική καί βιομηχανική ἀναγέννηση τῆς Ρωσίας· ἔκφρασε τήν προθυμία του νά βοηθήσει σέ τεχνικά ζητήματα, κυρίως στήν ἠλεκτρική οἰκοδόμηση. — *222.*

367 Τήν ἴδια μέρα ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι σέ ἀπαντητικό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν ἐπιβεβαίωσε τήν προηγούμενη γνώμη του γιά τόν Τσ. Στέινμετς, σάν διακεκριμένο ἐπιστήμονα, πού χαίρει πλατιᾶς φήμης στούς τεχνικούς κύκλους. — *223.*

368 Ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι πρότεινε δική του παραλλαγή τῆς τελευταίας παραγράφου τῆς ἀπάντησης στόν Τσάρλς Π. Στέινμετς τήν ὁποία ὁ Λένιν ἐνμέρει χρησιμοποίησε.

Στό δημοσιευόμενο σημείωμα ὑπάρχει ἐπιγραφή τοῦ Β. Ι. Λένιν: «2ο ἀντ.: στόν σ. Μάρτενς!». Σημείωμα μέ παρόμοιο περιεχόμενο στάλθηκε στόν Λ. Κ. Μάρτενς.

Τό γράμμα τοῦ Τσ. Στέινμετς καί ἡ ἀπάντηση τοῦ Β. Ι. Λένιν δημοσιεύτηκαν στίς 19 τοῦ Ἀπρίλη 1922 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 147-148).

Στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ἀκόμη ἕνα γράμμα πρός τόν Τσ. Στέινμετς (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 506). — *223.*

369 Κατά τά φανόμενα, πρόκειται γιά τήν ἄδεια εἰσόδου στή ΣΟΣΔΡ τῆς ἀμερικανικῆς ὁμάδας ὁδηγῶν τρακτέρ, πού ὀργανώθηκε ἀπό τό «Σύνδεσμο τῶν φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας (στήν Ἀμερική)». — *223.*

370 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ διευθυντῆ τῆς Διεύθυνσης κρατικῶν ἀποθηκῶν τοῦ ΑΣΛΟ Ι. Κ. Γεζόφ πρός τήν Λ. Α. Φότιεβα τῆς 3 τοῦ Ἀπρίλη 1922. Ὁ Γεζόφ ζητοῦσε νά συνομιλήσει μέ τόν Β. Ι. Λένιν καί να μπεῖ σέ συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ σχέδιο ἀπόφασης πού στάλθηκε ἀπό αὐτόν μέ πρόταση τοῦ Λένιν γιά τήν ἀπομάκρυνση σύμφωνα μέ καθορισμένο κατάλογο τῶν ἀποθηκῶν ἀπό τήν ἁρμοδιότητα τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καί τή μεταβίβα-

σή τους στήν άρμοδιότητα τῆς Διεύθυνσης κρατικῶν ἀποθηκῶν τοῦ ΑΣΛΟ.
Βλ. ἐπίσης "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντα 352, 429, καί 473. — *224.*

371 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 3 τοῦ Ἀπρίλη 1922. Ἀφοῦ χαρακτήρισε τήν κατάσταση στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν, ὁ Κρασνοστσέκοφ ἔγραφε γιά τίς διαφωνίες του σέ μερικά ζητήματα μέ τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ, τίς ὁποῖες, ὡστόσο, δέν θεωροῦσε τόσο σοβαρές, ὥστε νά ἀπαιτοῦν τήν ἀπαλλαγή του ἀπό τή δουλιά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν. Ὁ Κρασνοστσέκοφ ζητοῦσε νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ λύση τοῦ ζητήματος γιά τή δουλιά του καί σέ περίπτωση πού θά εἶναι ἀδύνατη ἡ παραμονή του στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν νά τόν διορίσουν μέλος τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ. — *224.*

372 Ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ τήν ἴδια μέρα ἀπάντησε στό Β. Ι. Λένιν. Θεωρώντας τόν Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ «ἀναμφισβήτητα ἐξαιρετικό» στέλεχος, ὁ Σοκόλνικοφ πρότεινε, ὥσπου ὁ Κρασνοστσέκοφ «ἐξοικειωθεῖ μέ τίς «ἰδιομορφίες» τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος» νά χρησιμοποιηθεῖ σέ δουλιά «πού μπορεῖ νά γνωριστεῖ εὐκολότερα, πού ἐπιτρέπει τήν ἄμεση προσωπική καθοδήγηση». Ὁ Σοκόλνικοφ ἀποφάνθηκε θετικά γιά τόν Ἄλσκι καί ἔβαλε τό ζήτημα τῆς ἐνίσχυσης τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 6 τοῦ Ἀπρίλη 1922 πῆρε τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση: «α) Νά ἀνατεθεῖ στή Γραμματεία τῆς ΚΕ νά γνωστοποιήσει στόν σ. Κρασνοστσέκοφ ὅτι ἀποφασίστηκε νά τόν στείλουν νά δουλέψει ἤ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν, ἤ στό ΑΣΛΟ, παραχωρώντας του ἄδεια δυό βδομάδες γιά νά ἀναρώσει ὁλοκληρωτικά.

β) Τό ζήτημα σχετικά μέ τήν ἐνίσχυση τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν καί γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ σ. Κρασνοστσέκοφ νά διαβιβαστεῖ στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Μέ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς 13 τοῦ Ἀπρίλη 1922 ὁ Κρασνοστσέκοφ μπῆκε στή σύνθεση τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ. Στήν ἴδια συνεδρίαση καθορίστηκε καί τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν. — *224.*

373 Βλ. τή σημείωση 41. — *225.*

374 Τό γράμμα αὐτό, καθώς καί μιά σειρά ἄλλα ἀφιερωμένα στό ζήτημα γιά τήν ἔρευνα τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ (ΜΑΚ).

Ἡ ἐξερεύνηση τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ ἄρχισε ἀκόμη πρίν τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση, ἀλλά πλατιές ἐρευνητικές ἐργασίες δέν γίνονταν τότε. Οἱ ἐρευνητικές ἐργασίες στήν περιοχή τῆς ΜΑΚ ἄρχισαν τό 1919.

Στίς 24 τοῦ Αὐγούστου 1920 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας πῆρε τήν ἀπόφαση «Γιά τήν ἐξερεύνηση τῆς περιοχῆς τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ»· κρίνοντας ὅτι «ὅλες οἱ ἐργασίες, πού συνδέονται μέ τήν ἐξερεύνηση τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ, ἔχουν ἐξαιρετικά σοβαρή κρατική σημασία», τό ΣΕΑ ὑποχρέωσε τίς κρατικές, πολιτικές καί τίς στρατιωτι-

κές άρχές νά παρέχουν βοήθεια στίς έργασίες αύτές. Πιό πλατιές έργασίες γιά τήν έξερεύνηση τῆς μαγνητικῆς άνωμαλίας τοῦ Κούρσκ άναπτύχθηκαν μετά τή λήξη τοῦ έμφυλίου πολέμου.

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδειχνε μεγάλο ένδιαφέρον γι' αύτές τίς έργασίες. Γιά τήν προσοχή του στίς έξερευνήσεις τῆς ΜΑΚ καί τή βοήθεια στήν ύπόθεση αύτή μιλοῦν τόσο τά δημοσιευόμενα ντοκουμέντα, ὅσο καί οἱ άναμνήσεις τῶν σύγχρονων — Ι. Μ. Γκούμπκιν, Β. Ν. Ροζάνοφ κ.ἄ. (βλ. «Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν», μέρος 2, Μόσχα, 1957, σελ. 357-379, 402 - 404).

Τόν Ἀπρίλη τοῦ 1923 στήν περιοχή τῆς ΜΑΚ πάρθηκαν τά πρῶτα δείγματα σιδηρούχου χαλαζία. Στήν είδική έπιτροπή γιά τήν ἔρευνα τῆς μαγνητικῆς άνωμαλίας τοῦ Κούρσκ άπονεμήθηκε τό παράσημο τῆς Ἐργασιακῆς Κόκκινης Σημαίας, καί στήν Πανρωσική γεωργική ἔκθεση τό 1923 γιά τίς γεωλογικές έρευνητικές έργασίες στήν περιοχή τῆς ΜΑΚ άπονεμήθηκε τό άνώτατο κρατικό βραβεῖο. Ὕστερα άπό πολυετεῖς έργασίες στίς άρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 30 άνακαλύφθηκαν τά πλούσια κοιτάσματα τῆς ΜΑΚ — στό Λεμπεντίν καί στό Νότιο Κορόμποβο. Ἡ άξιοποίηση τοῦ μεγάλου αύτοῦ σιδηρούχου κοιτάσματος σέ πλήρη ἔκταση ἄρχισε στή δεκαετία τοῦ 60.

Στό πρόγραμμα τοῦ ΚΚΣΕ, πού ψήφισε τό XXII συνέδριο τοῦ κόμματος, προβλέπεται ή δημιουργία μεταλλουργικῆς βάσης στό κεντρικό εύρωπαϊκό τμῆμα τῆς ΕΣΣΔ μέ βάση τήν άξιοποίηση τῶν σιδηρομεταλλευμάτων τῆς μαγνητικῆς άνωμαλίας τοῦ Κούρσκ. — *226.*

375 Σχετικά μέ τό ταξίδι αύτό ὁ Λ. Κ. Μάρτενς ἔγραψε άργότερα στά άπομνημονεύματά του γιά τόν Β. Ι. Λένιν: «Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς πολύ ένδιαφερόταν γιά τή μαγνητική άνωμαλία τοῦ Κούρσκ, γιατί σ' αύτή ἔβλεπε τεράστιες δυνατότητες γιά τήν άνάπτυξη τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας μας. Στίς άρχές τοῦ 1922 μοῦ άνάθεσε νά πάω στό Κούρσκ καί νά προσπαθήσω νά διευκρινίσω τί πράγμα εἶναι ή άνωμαλία αύτή καί ποιά ή σημασία της... Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς, στόν όποῖο ἦταν γνωστές οἱ συζητήσεις σχετικά μέ τό ζήτημα αύτό, ἤθελε νά ἔχει ὅσο μπορεῖ πιό όλοκληρωμένη ένημέρωση γιά τή μαγνητική άνωμαλία τοῦ Κούρσκ («Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν», μέρος 3, Μόσχα 1961, σελ. 345 - 346). — *226.*

376 Τό άναφερόμενο χειρόγραφο τό ἔδοσε στόν Λ. Κ. Μάρτενς ὁ συγγραφέας του, άμερικανός συγγραφέας John Kenneth Turner (Τζών Κέννετ Τέρνερ), γιά νά χρησιμοποιηθεῖ κατά τήν κρίση τοῦ Β. Ι. Λένιν, γιατί οἱ άμερικανοί έκδότες άρνήθηκαν νά τό δημοσιεύσουν. Τό χειρόγραφο περιεῖχε πολύτιμα ύλικά γιά τή συμμετοχή τῶν ΕΠΑ στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο.

Τό βιβλίο έκδόθηκε τό 1922 στή Νέα Ὑόρκη μέ τόν τίτλο «Shall it be again?» («Μπορεῖ ἄραγε αύτό νά έπαναληφθεῖ;»). — *228.*

377 Ὁ Β. Β. Ἀντοράτσκι, μέ έντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν, άκόμη τήν ἄνοιξη τοῦ 1920 ἄρχισε τήν προετοιμασία γιά έκτύπωση τῶν διαλεχτῶν γραμμάτων τῶν Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς.

Δίνοντας τεράστια σημασία στήν ἔκδοση τῆς άλληλογραφίας τῶν θεμελιωτῶν τοῦ έπιστημονικοῦ κομμουνισμοῦ, ὁ Β. Ι. Λένιν προσεκτικά παρακολουθοῦσε τή δουλιά τοῦ Β. Β. Ἀντοράτσκι καί μέ ὅλα τά μέσα τόν βοηθοῦσε. Λογουχάρη, ἔδοσε στόν Ἀντοράτσκι τίς δικές του περικοπές καί παρατηρήσεις, πού ἔκανε τό 1913 κατά τήν άνάγνωση τῆς τετράτομης ἔκδοσης στή γερμανική γλώσσα τῆς «Ἀλληλογραφίας τοῦ Κ. Μάρξ καί τοῦ Φ. Ἔνγκελς

1844-1883» (βλ. Β. Ι. Λένιν «Περίληψη τῆς «Ἀλληλογραφίας τῶν Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς 1844-1883»» (ρωσ. ἐκδ., Μόσχα, 1959). Στά γράμματα πρός τόν Β. Β. Ἀντοράτσκι τῆς 2 τοῦ Αὐγούστου 1921, τῆς 10 τοῦ Ἀπρίλη 1922 καί στίς ἐπισημειώσεις στό γράμμα τοῦ Ἀντοράτσκι ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδοσε συγκεκριμένες ὑποδείξεις σχετικά μέ τήν ἔκδοση τῆς διαλεχτῆς ἀλληλογραφίας τῶν Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς (βλ. Ἅπαντα, 5η ἐκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντα 144, 343, καί σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 371-373).

Γιά τήν προσοχή τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τήν ἔκδοση τῶν διαλεχτῶν γραμμάτων τοῦ Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, γιά τίς ὑποδείξεις του καί τή βοήθεια, ὁ Β. Β. Ἀντοράτσκι διηγήθηκε ἀργότερα στό ἄρθρο του «Σέ δεκαοχτώ χρόνια» (βλ. «Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν», μέρος 1, Μόσχα, 1956, σελ. 318-320).

Τό βιβλίο μέ τόν τίτλο «Γράμματα. Θεωρία καί πολιτική στήν ἀλληλογραφία τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔνγκελς» δημοσιεύτηκε στό τέλος τοῦ 1922. — *229.*

378 Τήν ἄνοιξη τοῦ 1922 οἱ γιατροί συνέστησαν στόν Β. Ι. Λένιν μακρόχρονη ἀνάπαυση καί ὀρεινό ἀέρα. Ὁ Λένιν σκόπευε νά πάει στόν Καύκασο ἤ σέ κάποιο ἄλλο κατάλληλο μέρος· σέ σχέση μ' αὐτό εἶχε διαπραγματεύσεις καί ἀλληλογραφία μέ τόν σ. Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί ἄλλους συντρόφους.

Τό ταξίδι δέν ἔγινε. — *229.*

379 Πρόκειται γιά τό τηλεφωνογράφημα τοῦ Α. Ι. Ρίκοφ σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1922 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 360). Ἀναφερόμενος στό γεγονός ὅτι τά ὑλικά τῆς ἔρευνας τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ, πού ἔκανε ἀκόμη πρίν τήν ἐπανάσταση ὁ γερμανός καθηγητής Λέιστ, εἶναι πλατιά γνωστά στό ἐξωτερικό, ὁ Ρίκοφ πρότεινε νά ἐκχωρήσουν τίς ἔρευνες αὐτές στούς ξένους.

Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ τηλεφωνογραφήματος αὐτοῦ ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ἐπίσης: «σ. Ρίκοφ! Θά μιλήσουμε κατά τή συνάντηση. Τό χαρτί αὐτό ἐπιστρέψτε το στήν Φότιεβα 12/IV. *Λένιν».* — *230.*

380 Μαθαίνοντας ἀπό τόν Λ. Μπ. Κράσιν καί τήν Μ. Ι. Οὐλιάνοβα γά τό σχεδιαζόμενο ταξίδι τοῦ Λένιν γιά ἀνάπαυση καί θεραπεία στόν Καύκασο, ὁ Καμό (Σ. Α. Τέρ - Πετροσιάν) ἔγραψε στόν Λένιν γράμμα, στό ὁποῖο ζητοῦσε νά τόν πάρει μαζί του γιά φρουρά καί κάθε βοήθεια ἐπιτόπου. Βλ. ἐπίσης τό ντοκουμέντο 364. — *230.*

381 Ὅπως φαίνεται ἀπό τά σημειώματα τοῦ Β. Α. Σμολιανίνοφ, μελέτη τῶν ἐκθέσεων τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν συμβουλίων εἶχε ἀνατεθεῖ σέ ὑπεύθυνα στελέχη τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου καί τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς. Ἀφοῦ συμφώνησε μέ αὐτό μέ τόν ὅρο ὅτι ἡ δουλιά θά ὀργανωθεῖ σοβαρά καί πρακτικά, ὁ Λένιν ζήτησε νά τοῦ ὑποβληθεῖ ἀμέσως κατάλογος τῶν προσώπων, πού ὑποχρεώνονται νά γνωριστοῦν μέ τίς ἐκθέσεις. — *232.*

382 Τό βιβλίο τοῦ Β. Β. Ἀντοράτσκι «Πρόγραμμα γιά τά βασικά προβλήματα τοῦ μαρξισμοῦ» ἐκδόθηκε τό 1922. — *233.*

383 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τῆς αὐτοβιογραφίας τοῦ Β. Β. Ἀντοράτσκι, ὁ ὁποῖος παρακαλοῦσε τήν ΚΕΕ νά τοῦ καθορίσει τήν κομματική ἡλικία ἀπό τό 1904. Ἡ παράκληση τοῦ Ἀντοράτσκι ἱκανοποιήθηκε. — *233.*

384 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε μέ παράκληση τοῦ Β. Β. Ἀντοράτσκι (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 373). — *233.*

385 Στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1922 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας, ἀναγνωρίζοντας «τήν ἀνάγκη τῆς ταχύτερης ἐνσωμάτωσης τοῦ σταθμοῦ τῆς Κασίρα στό γενικό δίκτυο τροφοδότησης τῆς Μόσχας μέ ἠλεκτρενέργεια γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς Μόσχας μέ ἠλεκτρική ἐνέργεια», ὑποχρέωσε τό Ἀνώτατο συμβούλιο μεταφορῶν καί τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν νά ἐφοδιάσει ἐπειγόντως τόν ἠλεκτρικό σταθμό τῆς Κασίρα μέ καύσιμα γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς λειτουργίας του (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 92. — *238.*

386 Πρόκειται γιά τό ἀρχεῖο καί τή βιβλιοθήκη τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἄφησε στήν Κρακοβία καί στό Πορόνιν κατά τήν ἀναχώρησή του στήν Ἐλβετία στίς ἀρχές τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου. Τό χειρόγραφο γιά τήν ἀγροτική στατιστική τῆς Γερμανίας, τοῦ 1907, γιά τό ὁποῖο κάνει ὑπόμνηση ὁ Β. Ι. Λένιν — ὅπως φαίνεται — εἶναι ἡ ἐργασία «Τό καπιταλιστικό σύστημα τῆς σύγχρονης γεωργίας»· αὐτή εἶχε παρθεῖ ἀπό τόν Λένιν κατά τήν ἔρευνα στό διαμέρισμα τοῦ Λένιν στίς 25 τοῦ Ἰούλη (7 τοῦ Αὐγούστου) 1914 ἀπό τόν ἴλαρχο τῆς χωροφυλακῆς.

Γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἀναζήτησης καί ἀποστολῆς στή Σοβιετική Ρωσία τῶν βιβλίων καί τῶν χειρογράφων του ἀπό τό Πορόνιν καί τήν Κρακοβία, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε στόν Γκανέτσκι καί προηγούμενα στίς 20 τοῦ Μάρτη 1921 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 52ος, ντοκουμέντο 186).

Μόνο τό 1924, μετά τό θάνατο τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ Γ. Σ. Γκανέτσκι, πού στάλθηκε ἀπό τή Σοβιετική κυβέρνηση στήν Πολωνία γιά τήν ἀνεύρεση τοῦ ἀρχείου τοῦ Λένιν, μπόρεσε νά ἐξακριβώσει ὅτι μεγάλο μέρος τοῦ ἀρχείου τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔπεσε στά χέρια τῶν χωροφυλάκων καί τόν Ἀπρίλη τοῦ 1921 μεταφέρθηκε στή Βαρσοβία στό Γενικό Ἐπιτελεῖο. Τότε ὁ Γκανέτσκι κατόρθωσε νά βρεῖ καί νά φέρει μόνο ὁρισμένα ντοκουμέντα, καθώς καί μερικά προσωπικά πράγματα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Τό 1933 ὁ Γκανέτσκι ξαναστάλθηκε στήν Πολωνία. Ὅμως οἱ πολωνικές ἀρχές ἐπέστρεψαν μικρό μόνο μέρος τῶν ντοκουμέντων τοῦ Β. Ι. Λένιν· ὁ Γκανέτσκι ἔφερε ἐπίσης 12 βιβλία, πού ἀνῆκαν στόν Β. Ι. Λένιν, τά ὁποῖα βρέθηκαν στή Βιβλιοθήκη τῆς πόλης Μπίντκλοστσι (σέ 8 βιβλία ὑπῆρξαν ἐπισημειώσεις τοῦ Λένιν).

Σημαντικό μέρος τοῦ ἀρχείου τοῦ Β. Ι. Λένιν τῆς Κρακοβίας καί τοῦ Πορόνιν ἀνακαλύφθηκαν στήν Πολωνία τό 1954. Ἡ ΚΕ τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Κόμματος τῆς Πολωνίας παρέδοσε τά ὑλικά πού βρέθηκαν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ. Τώρα αὐτά φυλάγονται στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινσμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ· πολλά ἀπό τά ντοκουμέντα αὐτά δημοσιεύτηκαν στούς ἀντίστοιχους τόμους τῶν Ἁπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, στά περιοδικά «Κομμουνίστ», «Βοπρόσι Ἱστόριι ΚΠΣΣ», «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ» κ.ἄ. *238.*

387 Τό ταξίδι τοῦ Μπέλα Κούν στή Σουηδία δέν πραγματοποιήθηκε λόγω τῆς ἄρνησης τῆς σουηδικῆς κυβέρνησης νά τοῦ παραχωρήσει διαβατήριο εἰσόδου.

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται ἡ ἀκόλουθη σημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν:

«Πρός τόν Καραχάν — νά βοηθήσετε τόν *Μπέλα Κούν* νά πάει στή Σουηδία. Γράμμα γιά τόν *Μπέλα Κούν*

1) Πρός τόν Σμιρνόφ στή Στοκχόλμη

2) Πρός τόν Κέρζεντσεφ στή Στοκχόλμη

Νά μοῦ θυμίσετε *μετά* τή λήψη ἀπό μένα τοῦ γράμματος τοῦ Ζηνόβιεφ. **Στό ἀρχεῖο.** Νά μοῦ θυμίσετε αὔριο, 13/IV. *Λένιν*». — *239.*

388 Στό δημοσιευόμενο σημείωμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο ἔγραψε: «Προτείνω νά σταλεῖ στό σοβχόζ (στόν ἀδελφό μου, ὅπου τόν περασμένο χρόνο ἦταν ὁ Τζερζίνσκι). Ὁ Κισελιόφ εἶναι ἱκανοποιημένος μέ αὐτή τήν πρόταση. *Ν. Σεμάσκο*». — *240.*

389 Στίς 20 τοῦ Ἀπρίλη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ ἄκουσε τήν εἰσήγηση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν γιά τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου «Ὑλικά γιά τήν ἱστορία τῶν γαλλορωσικῶν σχέσεων στά 1910-1914», πῆρε σύμφωνα μέ τίς προτάσεις τοῦ Λένιν τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση: α) Νά καθυστερήσει προσωρινά ἡ κυκλοφορία τῆς Συλλογῆς, νά ἐκτυπωθεῖ ἐπειγόντως τό ἐξώφυλλο καί ἡ εἰσαγωγή, ὅπου νά ὑποδείχνεται τίνος ἔκδοση εἶναι, ποιός εἶναι ὑπεύθυνος τῆς ἔκδοσης. β) Ὁ Ὁδηγός νά ἐκδοθεῖ σέ χωριστή μπροσούρα, ὅταν ἡ ἐργασία θά τελειώσει, χωρίς νά καθυστερήσει τώρα ἡ κυκλοφορία τῆς Συλλογῆς. Στόν πρόλογο νά τονιστεῖ ὅτι ὁ Ὁδηγός θά ἐκδοθεῖ ἰδιαίτερα, συμπληρωματικά» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *241.*

390 Πρόκειται γιά τήν ἐξέγερση τῶν εὐρωπαίων μεταλλωρύχων τοῦ Βίτβατερσράντ (Νότιο-Ἀφρικανική Ἕνωση) τό Μάρτη τοῦ 1922, πού προκλήθηκε ἀπό τήν ἔνταση τῆς ἐκμετάλλευσης ἀπό τήν πλευρά τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν μεταλλωρυχείων, οἱ ὁποῖοι ἀπ' ἀφορμή τήν πτώση τῶν τιμῶν τοῦ χρυσοῦ στήν παγκόσμια ἀγορά, μέ σκοπό τή διατήρηση τῶν κερδῶν τους ἄρχισαν νά κατεβάζουν τό μεροκάματο καί κατέφυγαν σέ μαζικές ἀπολύσεις ἐργατῶν. Στά χέρια τῶν ἐργατῶν περιῆλθαν οἱ πόλεις Μπενόνι καί Μπράνπαν, τά προάστια τοῦ Γιοχάνεσμπουργκ — Φόρντσμπουργκ καί Ἰέππε. Τό νεαρό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Νότιας Ἀφρικῆς πῆρε ἐνεργό μέρος στήν ἐξέγερση. Πολλοί κομμουνιστές, ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί καθοδηγητές τῆς ἀπεργίας Φίσερ καί Σπέντιφ, ἔπεσαν ἡρωϊκά στήν πορεία τῆς ἔνοπλης πάλης. Στίς 10 τοῦ Μάρτη ἡ ἀντιδραστική κυβέρνηση τοῦ στρατηγοῦ Σμάτς κήρυξε τό στρατιωτικό νόμο στίς πόλεις πού ἀναφέραμε, ἔριξε στρατεύματα κατά τῶν ἐξεγερμένων, χρησιμοποίησε πυροβολικό καί ἀεροπλάνα. Στίς 14 τοῦ Μάρτη ἡ ἐξέγερση καταπνίγηκε. Ἡ κυβέρνηση σκληρά ἐκδικήθηκε αὐτούς πού πῆραν μέρος: ὁ ἀριθμός τῶν συλληφθέντων ξεπέρασε τίς 10 000 ἄτομα, χιλιάδες ἐργάτες παραπέμφθηκαν στό στρατοδικεῖο. — *243.*

391 Στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη 1922 ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε νά χορηγήσει στόν Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι καί στή γυναίκα του χρήματα νά πᾶνε στό ἐξωτερικό γιά θεραπεία.

Τήν ἴδια μέρα ἡ γραμματέας τοῦ ΣΛΕ Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια ἔγραψε στό ἀντίτυπο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ὅτι, σύμφωνα μέ τήν ἀνακοίνωση τοῦ βοηθοῦ τοῦ γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Α. Μ. Ναζαρετιάν, τό διαβατήριο γιά τούς Κρζιζανόβσκι ἤδη πάρθηκε. — *244.*

392 Στίς 23 τοῦ 'Απρίλη 1922 στό νοσοκομεῖο Σολντάτενκοφ (τώρα νοσοκομεῖο Σ. Π. Μπότκιν) στόν Β. Ι. Λένιν ἔγινε ἐγχείρηση γιά τήν ἐξαγωγή τῆς σφαίρας, πού ἔμεινε ὕστερα ἀπό τόν τραυματισμό του τό 1918. Βρισκόμενος στό νοσοκομεῖο μετά τήν ἐγχείρηση, ὁ Λένιν ἔμαθε ὅτι ἡ νοσοκόμα Ε. Α. Νέτσκινα καί ἡ ἀρχινοσοκόμα Κ. Μ. Γκρεσνόβα ἔχουν ἀνάγκη ἀπό ἀνάπαυση καί θεραπεία (γιά τήν Γκρεσνόβα ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ἐπίσης σημείωμα στόν Ν. Α. Σεμάσκο — βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 425).

"Υστερα ἀπό μερικές ἡμέρες ἡ Ε. Α. Νέτσκινα κλήθηκε στό Λαϊκό 'Επιτροπάτο 'Υγιεινῆς γιά συνομιλία μέ τόν Ν. Α. Σεμάσκο καί γιά νά καθοριστεῖ ὁ πιό κατάλληλος γι' αὐτήν χρόνος νά πάει στό σανατόριο. «Τό φθινόπωρο τοῦ ἴδιου χρόνου — θυμᾶται ἡ Νέτσκινα — πῆγα στήν Κριμαία μαζί μέ τήν ἀρχινοσοκόμα Κλαύδια Μαξίμοβνα, γιά τήν ὁποία ἐπίσης ἐνδιαφέρθηκε ὁ Βλαντίμιρ 'Ιλίτς. Ξεκουραστήκαμε καλά καί θεραπευτήκαμε» («Κράσνογε Ζνάμια», Σότσι, 11 τοῦ Μάρτη 1960). — *244.*

393 Γράφτηκε σέ ἀπάντηση τοῦ Ε. Σ. Βάργκα τῆς 8 τοῦ 'Απρίλη 1922 γιά τήν ἄσχημη ὀργάνωση τοῦ Γραφείου ξένης ἐπιστήμης καί τεχνικῆς (ΓΞΕΤ) καί τήν ἀνάγκη τῆς ἀναδιοργάνωσής του.

Τό Γραφεῖο ξένης ἐπιστήμης καί τεχνικῆς τοῦ 'Επιστημονικοτεχνικοῦ τμήματος τοῦ ΑΣΛΟ, μέ τό ἐκδοτικό του, δημιουργήθηκε μέ τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ τῆς 29 τοῦ Μάρτη 1921 δίπλα στήν οἰκονομική ἀντιπροσωπεία τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία. Καθῆκον τοῦ Γραφείου αὐτοῦ, ὅπως ἀναφερόταν στήν ἀπόφαση, ἦταν «ἡ ὀργάνωση τῶν σχέσεων μέ τούς γερμανούς (καί δυτικοευρωπαίους) ἐπιστήμονες μέ σκοπό τήν ἀποκατάσταση σταθερῆς καί μόνιμης ἀνταλλαγῆς νέων ἐπιστημονικῶν ἀξιῶν μεταξύ Ρωσίας καί Δύσης» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ 'Ινστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. — *244.*

394 'Ο λόγος τοῦ Β. Ι. Λένιν στό κλείσιμο τοῦ XI συνεδρίου τοῦ Κόμματος στίς 2 τοῦ 'Απρίλη 1922 (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμος 45ος, σελ. 136-138) δημοσιεύτηκε στίς 4 τοῦ 'Απρίλη στήν «Πράβντα» μέ λάθη· οἱ διορθώσεις του δημοσιεύτηκαν στήν «Πράβντα» στίς 9 τοῦ 'Απρίλη 1922 μέ τόν τίτλο «Διορθώσεις στόν τελικό λόγο τοῦ σ. Λένιν».

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 322. — *245.*

395 Στήν ἐπιτροπή γιά τόν ἔλεγχο τῆς δράσης τοῦ Γραφείου ξένης ἐπιστήμης καί τεχνικῆς (ΜΠΙΝΤ) στό Βερολίνο μπῆκαν: οἱ Ε. Μπ. Πασουκάνις, Ε. Σ. Βάργκα (ἀπό τήν πληρεξούσια ἀντιπροσωπεία), Β. Ν. 'Ιπάτιεφ, Μ. Γ. Λαπίροφ - Σκόμπλο, Μπ. Ε. Στιοῦνκελ (ἀπό τό ΑΣΛΟ) καί Β. Β. Σταρκόφ (ἀπό τήν ἐμπορική ἀντιπροσωπεία).

Στό πόρισμά της ἡ ἐπιτροπή, ἀφοῦ χαρακτήρισε τήν κατάσταση στό ΜΠΙΝΤ καί ἔκανε σειρά ἀπό κριτικές παρατηρήσεις γι' αὐτό, ἐκφράστηκε γιά τή διατήρηση τῆς ὀργάνωσης αὐτῆς, ὅμως μέ σημαντικά περιορισμένη τή σύνθεσή της. 'Η ἐπιτροπή πρότεινε τό ΜΠΙΝΤ νά ἀποτελεῖται ἀπό τό πληροφοριακό τμῆμα, μερικούς ἐπιστήμονες μέ κύρος καί τή γραμματεία. Μέ τέτια δομή ὁ ἀριθμός τῶν συνεργατῶν, ἀναφερόταν στό πόρισμα τῆς ἐπιτροπῆς, πρέπει νά ἐλαττωθεῖ κατά 3-4 φορές καί νά μήν ξεπερνάει τά 15-20 ἄτομα. — *246.*

396 Τήν επόμενη μέρα, στίς 28 τοῦ 'Απρίλη 1922, ή γραμματέας τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια ἔγραψε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Στάλθηκε στόν σ. Σκλόβσκι γράμμα μέ ὑπογραφή τοῦ Στάλιν μέ τήν ἐπερώτηση, τί δουλιά θέλει αὐτός νά κάνει, καί ὅτι ή Κεντρική Ἐπιτροπή θά ἱκανοποιεῖ πάντα τήν ἐπιθυμία του σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό».

Στό πρωτόκολλο τῶν ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Β. Ι. Λένιν στή στήλη «Ἐκτέλεση» ὑπάρχει ή ἀκόλουθη ἐγγραφή τῆς γραμματέα: «Δόθηκε ἀπάντηση στίς 17. V. 22. Ὁ Σκλόβσκι ἱκανοποιήθηκε μέ τήν πρόταση τοῦ Στάλιν». — *247.*

397 Πρόκειται γιά τήν παράκληση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας Β. Γκ. Γιακοβένκο γιά τή χορήγηση κονδυλίων γιά τή βοήθεια τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ βόρειου τμήματος τοῦ νομοῦ Κάνσκ τοῦ κυβερνείου Γενισέι (πρίν τό διορισμό του στή θέση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου ὁ Β. Γκ. Γιακοβένκο ἦταν πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοῦ Κάνσκ). Στίς 10 τοῦ Μάη 1922 ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι στόν προϋπολογισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας συμπεριλήφθηκε τό ἀντίστοιχο ποσό. — *248.*

398 Τό τηλεγράφημα στάλθηκε σέ σχέση μέ τήν ἀνακοίνωση τοῦ διευθυντῆ τῆς Κρατικῆς Ἕνωσης πετρελαιοβιομηχανίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν Α. Π. Σερεμπρόβσκι γιά τόν ἡρωισμό τῶν ἐργατῶν καί μηχανικῶν κατά τό σβήσιμο τῶν πυρκαγιῶν πού ξέσπασαν σάν ἀποτέλεσμα τῶν ἐμπρησμῶν σέ μιά σειρά πετρελαιοπηγές στό Μπακοῦ. Τό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 25 τοῦ Ἀπρίλη συζήτησε τήν ἀνακοίνωση τοῦ Σερεμπρόβσκι, ἀνάθεσε στούς Β. Β. Κούιμπισεφ καί Γ. Α. Γιάκοβλεφ νά συντάξουν σχέδιο τηλεγραφήματος πρός τούς ἐργάτες καί μηχανικούς τῶν πετρελαιοπηγῶν τοῦ Σουραχάν καί πῆρε ἀπόφαση — «Νά παρακληθεῖ ὁ σ. Λένιν νά ὑπογράψει τό τηλεγράφημα αὐτό». Στίς 28 τοῦ Ἀπρίλη ὁ Β. Β. Κούιμπισεφ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τό σχέδιο τοῦ τηλεγραφήματος (μέ ὅλα τά ὑλικά) γιά ὑπογραφή. — *248.*

399 Τό σχέδιο τηλεγραφήματος γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Μπ. Σ. Στομονιακόφ πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1922. Ὁ Στομονιακόφ ἀνακοίνωνε ὅτι οἱ διευθυντές τῆς ἑταιρίας «Φρίντριχ Κρούππ στό Ἔσσεν» ἀρνήθηκαν νά ἐπικυρώσουν τό σύμφωνο γιά τή γεωργική ἐκχώρηση στήν περιφέρεια τοῦ Σάλσκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ντόν, πού ὑπογράφηκε ἀπό τόν ἐκπρόσωπό της στή Μόσχα στίς 23 τοῦ Μάρτη 1922 (βλ. σημείωση 349). Ἐπειδή τά ἐργοστάσια τῆς ἑταιρίας ἐκπλήρωσαν παραγγελίες τῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς σέ ἀτμομηχανές γιά τή Σοβιετική Ρωσία, ὁ Στομονιακόφ ζητοῦσε νά δοθεῖ ἐντολή στόν ἐπικεφαλῆς τῆς ἀποστολῆς Γ. Β. Λομονόσοφ νά ἀναζητήσει μαζί μέ τήν ἐμπορική ἀντιπροσωπεία «τρόπους ἐπίδρασης στόν Κρούππ καί νά ἀρχίσουν τή χρησιμοποίησή τους».

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τήν ἴδια μέρα ἀποφάσισε νά στείλει στόν Μπ. Σ. Στομονιακόφ τό κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος πού δημοσιεύεται.

Μετά ἀπό συμπληρωματικές διαπραγματεύσεις μέ τήν ἑταιρία «Φρίντριχ Κρούππ στό Ἔσσεν» καί τή διευκρίνιση τῶν ὅρων συμφωνίας τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 16 τοῦ Γενάρη 1923 ἐνέκρινε τό σύμφωνο

μέ τόν Κρούππ πού ὑπόβαλε ἡ Γενική ἐπιτροπή ἐκχωρήσεων καί στίς 17 τοῦ Μάρτη τοῦ ἴδιου χρόνου τό σύμφωνο ὑπογράφηκε ἀπό τόν Κρούππ. Ἡ ἀγροτική ἐκχώρηση στόν Κρούππ διατηρήθηκε ὥς τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1934. — *249.*

400 Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1921 ὅλο τό δίκτυο τῶν σιδηροδρόμων διαιρέθηκε σέ σχέση μέ τόν ἐφοδιασμό σέ τρεῖς κατηγορίες. Παίρνοντας ὑπόψη τήν ἔλλειψη ὑλικῶν πηγῶν καί τό ἀδύνατο τοῦ πλήρους ἐφοδιασμοῦ ὅλου τοῦ δικτύου, τό ΣΕΑ κατάταξε στήν πρώτη κατηγορία τίς πιό βασικές ἀρτηρίες, οἱ ὁποῖες θά ἔπρεπε νά διατηροῦνται σέ πλήρη τάξη γιά τήν κίνηση τῶν ἁμαξοστοιχιῶν μέ κανονικές ταχύτητες· στή δεύτερη κατηγορία κατατάχθηκαν οἱ βασικότερες γραμμές πού μεταφέρουν φορτία στίς γραμμές τῆς πρώτης κατηγορίας· στήν τρίτη κατηγορία ὅλες οἱ ὑπόλοιπες γραμμές τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου.

Σέ ἀπάντηση τῆς ἐπερώτησης τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Συγκοινωνιῶν Φ. Ε. Τζερζίνσκι στίς 4 τοῦ Μάη 1922 τοῦ ἔστειλε λεπτομερές δελτίο, πού συντάχθηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, καθώς καί γράμμα, στό ὁποῖο ἀνακοίνωνε τήν ἐφαρμογή τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΕΑ. Τό γράμμα τοῦ Τζερζίνσκι βλ. στό «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 1, 1962, σελ. 58-59. — *249.*

401 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τῆς Ν. Κ. Κρούπσκαγια, στό ὁποῖο, σάν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας, διαφωνοῦσε μέ τήν ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τή σημαντική περικοπή τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας καί ὑπογράμμιζε τήν ἀνάγκη τῆς ἐξασφάλισης τοῦ λαϊκοῦ σχολείου.

Στίς 22 τοῦ Ἰούνη 1922 τό ΣΛΕ ἐνέκρινε σάν βάση τόν προϋπολογισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας. — *250.*

402 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τό σχέδιο τῆς δημιουργίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου.

Ἀφοῦ συζήτησε τό θέμα αὐτό στίς 3 τοῦ Μάη 1922, τό ΣΕΑ θεώρησε ἀπαραίτητο τή δημιουργία εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τό ἐσωτερικό ἐμπόριο, περιορίζοντας τή δράση της στήν ἐφαρμογή τῶν γενικῶν ἀποφάσεων τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ καί τήν προετοιμασία τῶν νομοσχεδίων πού ρυθμίζουν τό ἐμπόριο. Στίς 5 τοῦ Μάη τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἀποφάσισε: «Μέ σκοπό τή ρύθμιση τῶν ζητημάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου νά ἱδρυθεῖ στό ΣΕΑ ἐπιτροπή ἀπό τρία πρόσωπα, πού νά διορίζονται ἀπό τό ΣΕΑ». Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἐγκρίθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 9 τοῦ Μάη 1922 («Συλλογή νομοθετημάτων καί διαταγμάτων τῆς Ἐργατοαγροτικῆς κυβέρνησης», 1922, τεῦχ. 34, σελ. 400).

Στίς 19 τοῦ Μάη 1924 μέ ἀπόφαση τοῦ Προεδρείου τῆς ΚΕΕ τῆς ΕΣΣΔ ἡ ἐπιτροπή, πού ἀναφέραμε, μετασχηματίστηκε σέ Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου. — *250.*

403 Πρόκειται γιά τό σχέδιο τηλεγραφήματος, πού στάλθηκε στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) σέ ἀπάντηση στήν ἐπερώτηση τῶν Γκ. Β. Τσιτσέριν καί Λ. Μπ. Κράσιν ἀπό τή Γένουα γιά τό πιθανό μέγεθος φόρτωσης καί ὑπερφόρτωσης καυσίμων καί παλιοῦ μετάλλου σέ σχέση μέ τίς διαπραγ-

ματεύσεις γιά το κλείσιμο έμπορικών συμφωνιών καί συμφωνιών γιά έκχωρήσεις.

Ἡ ἀπάντηση στάλθηκε στίς 8 τοῦ Μάη 1922 μέ τήν ὑπογραφή τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τοῦ ΣΛΕ Α. Ι. Ρίκοφ. — *251.*

404 Ἐκπληρώνοντας τήν παράκληση τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ Β. Μ. Σμιρνόφ στίς 22 τοῦ Μάη 1922 τοῦ ἔστειλε σημείωμα γιά τόν προϋπολογισμό. Ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ αὐτόν, ὁ Λένιν ἔγραψε στήν πρώτη σελίδα: «Σημείωμα τοῦ Β. Μ. Σμιρνόφ (Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου) γιά τόν *π ρ ο ϋ π ο λ ο γ ι σ μ ό. Σ π ο υ δ α ῖ ο!* καί *ἐ π ε ῖ γ ο ν!*» καί ἐντολή στούς γραμματεῖς: «Τό σημείωμα τοῦ Β. Μ. Σμιρνόφ (Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου) γιά τόν προϋπολογισμό. *Νά σταλεῖ ἐσπευσμένα* (νά συνεννοηθεῖτε τηλεφωνικά γιά τό χρόνο διαβάσματος) στούς σ.σ. *Ρ ί κ ο φ* καί *Τ σ ι ο υ ρ ο ύ π α* καί στόν σ. *Σ τ ά λ ι ν* 23/V» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *251.*

405 Τό δημοσιευόμενο ἔγγραφο γράφτηκε κάτω ἀπό τό σχέδιο - κατάλογο τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ, πού στάλθηκε στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά ψήφιση. Ὁ κατάλογος γράφτηκε ἀπό τόν Α. Ντ. Τσιουρούπα καί τόν ὑπόγραψε ἐπίσης ὁ Α. Ι. Ρίκοφ. Κάτω ἀπό τά ἐπίθετα τῶν μελῶν τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ ὁ Τσιουρούπα ἔγραψε ὅτι κατά τήν ἀπουσία τοῦ προέδρου τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ Α. Σ. Κισελιόφ καί τοῦ ἀναπληρωτῆ του Γκ. Μ. Λεπλέβσκι, οἱ ὁποῖοι πρέπει νά θεραπευτοῦν γιά 2-3 μῆνες, τά καθήκοντα τοῦ προέδρου προτείνεται νά ἀνατεθοῦν στόν Α. Γκ. Γκόιχμπαργκ. Ἐπειδή τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου ἔκφρασαν διάφορες γνῶμες, τό ζήτημα παραπέμφθηκε γιά προκαταρκτική ἐξέταση στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Στίς 18 τοῦ Μάη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τή σύνθεση τοῦ Μικροῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Συμπεριλαμβάνοντας τόν Α. Γκ. Γκόιχμπαργκ στά μέλη τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ, τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀνάθεσε σ' αὐτόν τήν ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων τοῦ προέδρου στή διάρκεια τῆς θεραπείας τοῦ προέδρου τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ Α. Σ. Κισελιόφ καί τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου Γκ. Μ. Λεπλέβσκι. — *251.*

406 Τό δημοσιευόμενο ἔγγραφο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε στό γράμμα τοῦ ἐκπροσώπου τῆς «Ἀμερικανικῆς ἑνωμένης ἑταιρίας φαρμάκων καί χημικῶν παρασκευασμάτων» Α. Χάμμερ (βλ. ἐπίσης τή σημείωση 46). Γνωστοποιώντας γιά τό δικό του ταξίδι καί τό ταξίδι τοῦ διευθυντῆ τῆς ἑταιρίας στήν Πετρούπολη, ὁ Χάμμερ παρακαλοῦσε νά τοῦ δοθεῖ συστατικό γράμμα.

Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. — *252.*

407 Τό τηλεφωνογράφημα γράφτηκε ὕστερα ἀπό παράκληση τοῦ Α. Χάμμερ στίς 11 τοῦ Μάη 1922. Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ τηλεφωνογραφήματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἀκόλουθη ἐντολή: «Νά γραφτεῖ *π ο ι ό ς* θά τόν δεχτεῖ στήν **Πετρούπολη**». Σ' αὐτό ἐπίσης ὑπάρχει ἐπισημείωση τῆς γραμματέα: «Διαβάστηκε ἀπό τό τηλέφωνο προσωπικά στόν Ζηνόβιεφ». — *253.*

408 Στίς 13 τοῦ Μάη 1922 ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Μπ. Σ. Στομονιακόφ ἀνακοίνωσε στόν Β. Ι. Λένιν τηλεγραφικά γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς παραγγελίας σέ κινητῆρες Λάντς γιά τή

Γενική διεύθυνση ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Δημοκρατίας. Ὁ Στομονιακόφ ἔγραφε ὅτι ἡ Διεύθυνση ὑδραυλικῆς ἐξόρυξης τύρφης πῆρε ἤδη δυό τέτιους κινητῆρες καί μπορεῖ προσωρινά νά παραχωρήσει τόν ἕνα ἀπ' αὐτούς στή Γενική διεύθυνση ἀγροτικῶν νοικοκυριῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Δημοκρατίας.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 329. — *254.*

409 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τῆς πρότασης τοῦ Ι. Β. Στάλιν νά παραταθεῖ ἡ προθεσμία τοῦ συμφώνου μέ τήν ΑΡΑ (Ἀμερικανική Διεύθυνση Βοήθειας) ὥς τήν 1η τοῦ Γενάρη 1923, ἐπειδή ἡ προθεσμία ἔληγε τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1922.

Στίς 17 τοῦ Μάη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε ἀπόφαση γιά παράταση τῆς δράσης τῆς ΑΡΑ ὥς τήν 1η τοῦ Γενάρη 1923. — *254.*

410 Ἀφοῦ γνωστοποίησε τήν ἴδια κιόλας μέρα στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι τό «ραδιοτηλέφωνο τοῦ καθηγητῆ Μπόντς-Μπρουγέβιτς θά ἀρχίσει νά λειτουργεῖ στή Μόσχα στίς ἀρχές τοῦ Ἰούνη», ὁ Β. Σ. Ντοβγκαλιέβσκι ἔγραφε ὅτι θεωρεῖ «ἐπιθυμητό καί δίκαιο νά τιμηθεῖ ἡ δουλιά τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ καί τῶν καθηγητῶν Μπόντς-Μπρουγέβιτς καί Βολογκντίν καί νά ὑποστηριχτεῖ ἡ αἴτηση τοῦ Σοβιέτ τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ.

Ὁ Ντοβγκαλιέβσκι ὑποσχέθηκε ἐπίσης νά στείλει δελτίο γιά τήν «κατά προσέγγιση ἀξία τοῦ τηλεφώνου τοῦ Μπόντς-Μπρουγέβιτς». Σχετικά μ' αὐτό ὁ Λένιν ἔγραψε στόν Σμολιανίνοφ τά ἀκόλουθα: «σ. Σμολιανίνοφ! Τηλεφωνεῖστε μου, ὅταν ὁ Ντοβγκαλιέβσκι θά στείλει τή συμπλήρωση, πού ὑποσχέθηκε ἐδῶ. 11/V. **Λένιν**» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τό ζήτημα τῆς βράβευσης τοῦ ραδιοεργαστηρίου τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ λύθηκε λίγο ἀργότερα. Στίς 19 Σεπτέμβρη 1922 ἡ Γραμματεία τῆς ΠΚΕΕ ἀποφάσισε: νά βραβεύσει μέ τό παράσημο τῆς Ἐργασιακῆς Κόκκινης Σημαίας τό ραδιοεργαστήριο τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ καί ἐπισημαίνοντας ἰδιαίτερα τίς ὑπηρεσίες τῶν καθηγητῶν Βολογκντίν καί Μπόντς-Μπουγέβιτς καί τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ Σόριν, νά τούς ἐκφραστοῦν εὐχαριστίες ἀπομέρους τῆς ΠΚΕΕ». — *255.*

411 Τήν ἑπόμενη μέρα, 12 τοῦ Μάη 1922 ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων Β. Σ. Ντοβγκαλιέβσκι ἔκθεσε λεπτομερειακά τούς λόγους μετάθεσης τοῦ Α. Μ. Νικολάγεφ ἀπό τή θέση τοῦ προϊσταμένου τῆς τεχνικῆς διεύθυνσης καί χαρακτήρισε τά πρακτικά προτερήματα τοῦ Κ. Β. Τροφίμοφ, πού διορίστηκε στή θέση αὐτή. Στόν Νικολάγεφ, πληροφοροῦσε ὁ Ντοβγκαλιέβσκι, ἀνατέθηκε ἡ καθοδήγηση τῆς γενικῆς διεύθυνσης, πού στήν ἁρμοδιότητά της ὑπάγονται τά οἰκονομικά καί ὀργανωτικά ζητήματα. — *256.*

412 Στίς 13 τοῦ Μάη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν μίλησε ἀπό τό τηλέφωνο μέ τόν μηχανικό Β. Α. Πάβλοφ. Κατά τή διάρκεια τῆς συνομιλίας ὁ Λένιν ἔγραψε τίς πληροφορίες πού τόν ἐνδιέφεραν (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τ. XXXVI, σελ. 482). — *256.*

413 Πρόκειται, ὅπως φαίνεται, γιά τή συζήτηση ἀπό τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ τοῦ νομοσχεδίου γιά τήν ἵδρυση εἰσαγγελικῆς ἐπιθεώρησης, πού εἰσηγήθηκε τό

Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης γιά ἐξέταση στήν ΙΙΙ Σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ τῆς ΙΧ περιόδου (συνῆλθε στίς 12-26 τοῦ Μάη 1922). Τό ζήτημα αὐτό προκάλεσε διαφωνίες στήν ΠΚΕΕ. Ἡ πλειοψηφία τάχθηκε ὑπέρ τῆς «διπλῆς» ὑπαγωγῆς τῶν τοπικῶν εἰσαγγελέων — στίς τοπικές Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων καί στό κέντρο στόν εἰσαγγελέα τῆς Δημοκρατίας. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀντιτάχθηκε μέ δριμύτητα στή «διπλή» ὑπαγωγή (βλ. τό γράμμα του «Γιά τή «διπλή» ὑπαγωγή καί νομιμότητα» — Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 197-201). — *257.*

414 Γιά τήν ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ γιά τήν ἐξερεύνηση τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ χορηγήθηκαν τά ἀναγκαῖα κονδύλια. Ἀργότερα ὁ ἀκαδημαϊκός Π. Π. Λάζαρεφ ἀνακοίνωσε ὅτι μέ τή χρηματοδότηση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς ὅλα πᾶνε καλά.

Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς μαγνητικῆς ἀνωμαλίας τοῦ Κούρσκ βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 34, 360, 361 καί 365. — *257.*

415 Στίς 28 τοῦ Φλεβάρη 1922 δημοσιεύτηκε ἀπόφαση τῆς Κρατικῆς πολιτικῆς διεύθυνσης (ΓΚΕΠΕΟΥ) γιά παραπομπή στό Ἀνώτατο ἐπαναστατικό δικαστήριο τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῶν δραστήριων παραγόντων τοῦ Κόμματος τῶν σοσιαλεπαναστατῶν γιά ἀντεπαναστατική, τρομοκρατική πάλη κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας.

Σέ σχέση μέ τήν προετοιμασία τῆς δίκης κατά τῶν ἐσέρων (ἔγινε στή Μόσχα ἀπό τίς 8 τοῦ Ἰούνη - 7 Αὐγούστου 1922) τό Ἀνώτατο δικαστήριο τῆς ΠΚΕΕ παρακάλεσε τόν Β. Ι. Λένιν νά κάνει γνωστό, ἄν μίλησε στίς 30 Αὐγούστου 1918 στή συγκέντρωση τῆς ἀγορᾶς Χλέμπνι (ἀχτίδα Μπασμάν), πρίν τήν ὁμιλία του στή συγκέντρωση τοῦ πρώην ἐργοστασίου Μίχελσον ὅπου ἐναντίον του ἔκανε ἀπόπειρα δολοφονίας ἡ ἐσέρα Φ. Καπλάν. Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ἀποτελεῖ ἀπάντηση στήν ἐπερώτηση αὐτή. — *257.*

416 Στίς 30 τοῦ Αὐγούστου 1918 ὁ Β. Ι. Λένιν μίλησε μέ θέμα: «Δυό ἐξουσίες (δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί δικτατορία τῆς ἀστικῆς τάξης)» σέ δυό συγκεντρώσεις: πρῶτα στήν ἀχτίδα Μπασμάν (στήν ἀγορά Χλέμπνι) καί μετά στήν ἀχτίδα Ζαμοσκβορέτσκι (στό ἐργοστάσιο πρώην Μίχελσον). — *258.*

417 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ἀποτελεῖ συμπλήρωμα στό τηλεγράφημα, πού ὑπογράφηκε ἀπό τόν Α. Μ. Ρίκοφ καί τιτλοφοροῦνταν: «Ἀπό τόν Λένιν». Κάνοντας γνωστές τίς δυσκολίες σχετικά μέ τή μεταφορά κάρβουνου ἀπό τό Ντονμπάς λόγω ἀνεπάρκειας ἁμαξοστοιχιῶν, ἀτμομηχανῶν καί τῆς κακῆς κατάστασης τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, ὁ Ρίκοφ ζητοῦσε νά παρθοῦν μέτρα γιά τό κλείσιμο συμφωνίας μέ τίς ἰταλικές ἐπιχειρήσεις γιά τήν πώληση σ' αὐτές κάρβουνου σέ ἱκανοποιητική τιμή. — *258.*

418 Τό δημοσιευόμενο γράμμα καθώς καί τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τήν ἐπικύρωση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 188) γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ἀπ' ἀφορμή τή λήψη ὑλικῶν ἀπό τόν πληρεξούσιο ἀντιπρόσωπο τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Ν. Ν. Κρεστίνσκι στίς 15 τοῦ Μάη 1922, πού πιστοποιοῦσε τήν ἀρνητική ἐπίδραση τῶν ἐσωκομματικῶν διαφωνιῶν γιά τό ζήτημα τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου στίς ἐμπορικές συνομιλίες μέ τούς ξένους καπιταλιστές.

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Μ. Ι. Φρούμκιν στό γράμμα τῆς 10 τοῦ Μάη 1922 πρότεινε νά μείνει στά χέρια τοῦ κράτους (Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου), στή βάση τοῦ σταθεροῦ μονοπωλίου, τό χονδρικό ἐμπόριο μόνο 4-5 ἐμπορευμάτων, ὥστε ὅλα τά ὑπόλοιπα προϊόντα νά εἰσάγονται ἐλεύθερα ἀπό τίς μικτές ἑταιρίες, οἱ ὁποῖες θά παραχωροῦν μέρος τῶν κερδῶν στό κράτος, χωρίς νά διαθέτει αὐτό κεφάλαια. Αἰτιολογώντας τήν πρότασή του, ὁ Φρούμκιν ὑπόδειχνε ὅτι τό κρατικό ἐμπόριο ἔχει ζημιές καί ὅτι αὐτό μέ τόν ἐλεύθερο ἀνταγωνισμό θά χτυπηθεῖ ἀπό τό ἰδιωτικό.

Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ὑπάρχει ἀπάντηση τοῦ Ι. Β. Στάλιν τῆς 17 τοῦ Μάη 1922. Συμφωνώντας μέ τό ὅτι τό κρατικό ἐμπόριο στό *«ἐλεύθερο»* πεδίο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ *δέν* θά πρέπει νά χτυπηθεῖ, ὅμως αὐτός θεωροῦσε ὅτι στό *«μή* ἐλεύθερο πεδίο», τό κρατικό ἐμπόριο δέν θά ἀναπτυχθεῖ καί θά μετατραπεῖ σέ φυτό θερμοκηπίου. Μή ἔχοντας ἀντιρήσεις γιά τήν ἐπίσημη ἀπαγόρευση βημάτων πρός την κατεύθυνση τῆς ἐξασθένησης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου «στό *δοσμένο* στάδιο», ὁ Στάλιν ἔγραφε ὅτι παρ' ὅλα αὐτά «τό *ἀδυνάτισμα* γίνεται ἀναπόφευκτο».

Στίς 22 τοῦ Μάη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ψήφισε τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἐπικύρωση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. — *260.*

419 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τήν πρόταση τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ Π. Α. Μπογκντάνοφ νά ἑνωθοῦν οἱ ἁρμοδιότητες τῆς καθοδήγησης τοῦ ἐμπορίου καί τῆς βιομηχανίας σέ ἕνα Ἐπιτροπάτο. Ὁ Μπογκντάνοφ ἔβαλε τό ζήτημα τῆς συγχώνευσης τῆς Ἐπιτροπῆς ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου καί τοῦ ΑΣΛΟ σέ Ἐπιτροπάτο Ἐμπορίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας. — *261.*

420 Τό σημείωμα γράφτηκε στήν ἀνακοίνωση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ γιά τήν ἔκδοση χαρτονισμάτων τό Γενάρη - Ἀπρίλη τοῦ 1922.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 399. — *261.*

421 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν ὁ ὁποῖος, μέ τήν εὐκαιρία τῶν διαπραγματεύσεων μέ τίς ἰταλικές ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις γιά πώληση σ' αὐτές κάρβουνου, πρότεινε νά σταλοῦν στήν Ἰταλία 1-2 πλοῖα κάρβουνου τοῦ Ντονιέτς, γιά νά κινηθεῖ τό ἐνδιαφέρον τῶν ἰταλῶν βιομηχάνων.

Μέ τήν ἀπόφαση τῆς 17 τοῦ Μάη 1922 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ὑποχρέωσε τήν Γκλαβτόπ (Γενική διεύθυνση καυσίμων τοῦ ΑΣΛΟ) νά διαλέξει τίς καλύτερες ποιότητες κάρβουνου γιά ἀποστολή στήν Ἰταλία.

Ἡ προκαταρκτική συμφωνία μέ τίς ἰταλικές ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις γιά πώληση κάρβουνου πού ὑπογράφηκε ἀπό τόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Λ. Μπ. Κράσιν τό Μάη, συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1922 καί δόθηκε νά ἐξεταστεῖ ἐπειγόντως στήν ἐπιτροπή ἐκχωρήσεων. Στίς 21 τοῦ Ἰούνη 1922 τό σύμφωνο ὑπογράφηκε.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 418. *261.*

422 Τό δημοσιευόμενο γράμμα ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε μέ ἀφορμή τούς ἑξῆς λόγους:

Στίς 6 τοῦ Μάη 1922 στήν ἐφημερίδα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί τῆς ΚΕ τοῦ συνδικάτου ἐργατῶν γῆς καί δασῶν «Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν», ἀρ. φύλ. 34 (75) δημοσιεύτηκαν μερικά ἄρθρα μέ κριτική τοῦ διατάγματος τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ «Γιά τόν ἑνιαῖο φόρο σέ εἶδος στά ἀντικείμενα ἀγροτικῆς οἰκονομίας γιά τό 1922-1923» τῆς 17 τοῦ Μάρτη 1922. Στό κύριο ἄρθρο «Καί πάλι γιά τό φόρο σέ εἶδος» ἀναφερόταν ὅτι τό XI συνέδριο τοῦ κόμματος ἀνέκοψε τήν ἰσχύ δῆθεν τοῦ ἐκδοθέντος διατάγματος γιά τόν ἑνιαῖο φόρο, ὅτι αὐτό θά ἐπανεξεταστεῖ καί θά τροποποιηθεῖ ριζικά. Ἡ ἴδια ἄποψη γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἐπανεξέτασης τοῦ διατάγματος τῆς ΠΚΕΕ καί τοῦ ΣΛΕ ἀναπτυσσόταν ἐκτενῶς στό ἄρθρο τοῦ Α. Λ. Βαϊνστέιν «Γιά τό βάρος τοῦ φόρου σέ εἶδος» καί στό ἄρθρο τοῦ Ν. Π. Ὀγκανόβσκι «Τό δεξί καί ἀριστερό χέρι (τοῦ συστήματος τοῦ φόρου σέ εἶδος)».

Ἡ θέση τῆς ἐφημερίδας «Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν» προκάλεσε τή διαμαρτυρία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. Στό γράμμα πρός τόν γραμματέα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Ι. Β. Στάλιν ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐπισιτισμοῦ Α. Ι. Σβιντέρσκι ἔγραφε ὅτι ἡ τέτια θέση ἐφημερίδας, πού κυκλοφορεῖ στό χωριό, ματαιώνει τή σοβαρή ἐργασία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν κατάρτιση φορολογικῶν καταλόγων στήν ἐπαρχία, πού ἔχουν ἀποφασιστική σημασία γιά ὅλη τή φορολογική ἐξόρμηση καί ζητοῦσε νά παρθοῦν μέτρα.

Τό ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 11 τοῦ Μάη 1922 συζήτησε τήν αἴτηση τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τήν προπαγάνδα πού διεξάγει τό ΛΕ Γεωργίας γιά τήν ἐλάττωση τοῦ φόρου σέ εἶδος, ἔκφρασε μομφή στό συμβούλιο τοῦ ΛΕ Γεωργίας καί ἀνάθεσε στό ΟΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) νά μελετήσει τό ζήτημα τῆς σύνθεσης τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐφημερίδας καί «νά πάρει μέτρα, ὥστε στό ἑξῆς παρόμοια ἀπαράδεκτη συμπεριφορά τῆς «Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν» νά μή ξανασυμβεῖ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

«Σελσκοχοζιάιστβεναγια Ζίζν» («Ἀγροτο-οικονομική Ζωή») — ἐκδιδόταν στή Μόσχα ἀπό τίς 18 τοῦ Ἰούλη 1921 ὥς τήν 1 τοῦ Ἰούνη 1922. Βγῆκαν 86 φύλλα. — *262.*

423 Τό ζήτημα τῆς ἐλάττωσης τῆς τιμῆς τῆς λογοτεχνίας συζητήθηκε στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί στά σοβιετικά ὄργανα.

Ἀπό τό τμῆμα ζύμωσης καί προπαγάνδας τῆς ΚΕ ἐπεξεργάστηκαν οἱ ἀκόλουθες προτάσεις: νά δοθοῦν στά μεγαλύτερα ἐκδοτικά (Κρατικό ἐκδοτικό, Γενική διεύθυνση πολιτικῆς διαφώτισης καί ἀ.) ἡ ἐλάχιστη ἀναγκαία ποσότητα τυπογραφείων, νά καταργηθοῦν οἱ δασμοί στό χαρτί πού εἰσάγεται ἀπό τό ἐξωτερικό γιά τίς πολιτικές ἐκδόσεις, καθώς καί νά δοθεῖ στό Κρατικό ἐκδοτικό, στή Γενική διεύθυνση πολιτικῆς διαφώτισης καί στίς ἐφημερίδες ἐπιχορήγηση γιά ἐλάττωση τῆς τιμῆς τῶν πολιτικῶν ἐκδόσεων, τήν ὁποία εἶναι ὑποχρεωμένοι νά δαπανοῦν μέ εἰδικό ἔλεγχο τῆς ΚΕ. Στίς 12 τοῦ Μάη 1922 ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐξέτασε τίς προτάσεις αὐτές, τίς συμπλήρωσε μέ τό ἄρθρο γιά τόν καθορισμό ἔκπτωσης στή χονδρική τιμή τῆς φιλολογίας γιά τίς κομματικές ὀργανώσεις καί τίς ὑπέβαλε στό Πολιτικό Γραφεῖο γιά ἔγκριση σάν ὁδηγίες στά ἀντίστοιχα σοβιετικά ὄργανα.

Σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ὁ διευθυντής τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ Ο. Γ. Σμίντ ἔκανε γνωστό στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας στόν Α. Β. Λουνατσάρσκι (τό σημείωμα τοῦ Σμίντ στάλθηκε τή διεύθυνση Ἐσωτερι-

κῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ, ὅτι ὑπάρχει ἀπόφαση νά δοθεῖ στό Κρατικό ἐκδοτικό ἐπιχορήγηση ἀπό τό ἀπόθεμα τοῦ ΣΛΕ, χάρη στό ὁποῖο τά βιβλία θά «πωλοῦνται μισοτιμῆς». Ὁ Μ. Ν. Ποκρόβσκι πρότεινε νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν ἐλάττωση τῆς τιμῆς τῶν βιβλίων τά ἀχρησιμοποίητα ἀποθέματα τῆς Γενικῆς διεύθυνσης πολιτικῆς διαφώτισης καί ἀκόμη, ἔστω καί 1 ἑκατοστό τῶν τιμαλφῶν σέ μπριγιάντια καί χρυσά πού φυλάγονται στά μουσεῖα. Ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀνάφερε ὅτι τό Κρατικό ἐκδοτικό πῆρε ἐπιχορήγηση· ἡ δημιουργία δέ ἀποθέματος ἀπό κρατήσεις τῶν τοπικῶν φόρων, ἔγραφε, πρακτικά εἶναι ἀδύνατο νά ἐκπληρωθεῖ. Ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα, ἀφοῦ ἀπόδειξε τή μηδαμινότητα τῶν κρατήσεων ἀπό τούς τοπικούς φόρους, οἱ ὁποῖοι δέν «καλύπτουν» καί αὐτές τίς τοπικές ἀνάγκες ἀκόμη, ἔγραφε ὅτι τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) δημιούργησε ἐπιτροπή γιά ἐξέταση τοῦ ζητήματος γιά κρατήσεις ἀπό τά κυκλοφοριακά κεφάλαια τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν πρός ὄφελος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας. — *263.*

424 *Τσούσο* (Τσουσοσναμπάρμ) — Ἔκτακτος πληρεξούσιος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί τοῦ Κόκκινου Στόλου· διορίστηκε μέ διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 18 τοῦ Ἰούλη 1919 γιά τήν ἑνοποίηση ὅλου τοῦ ἔργου τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τό ἀνέβασμα τῆς παραγωγικότητας τῶν ἐργοστασίων πού δουλεύουν γιά τήν ἄμυνα, καθώς καί γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς χορήγησης καί σωστῆς κατανομῆς τῶν ἀντικειμένων ἐφοδιασμοῦ τόσο στά μετόπισθεν, ὅσο καί στό μέτωπο. Μέ ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ τῆς 16 τοῦ Αὐγούστου 1921 τό ἀξίωμα τοῦ Τσουσοσναμπάρμ καί ὁ μηχανισμός του διαλύθηκαν καί τό προσωπικό καί ἡ περιουσία δόθηκαν στά ὄργανα τοῦ ΑΣΛΟ. — *263.*

425 Πρόκειται γιά τή χρηματόδητηση τοῦ ραδιοεργαστηρίου τοῦ Νίζνι-Νόβγκοροντ, τό ὁποῖο καθοδηγοῦσε ὁ Μ. Α. Μπόντς-Μπρουγέβιτς.

Στίς 19 τοῦ Μάη 1921 ὁ Μπόντς-Μπρουγέβιτς γνωστοποίησε ὅτι γιά τήν κανονική δουλιά τοῦ ραδιοεργαστηρίου εἶναι ἀπαραίτητος ἕνας σταθερός προϋπολογισμός, τό κατώτερο ὅριο τοῦ ὁποίου θά πρέπει νά καθοριστεῖ σέ 7500 προπολεμικά ρούβλια τό μήνα. Τό ἀνώτατο ὅριο τοῦ προϋπολογισμοῦ, πού θά ἐξασφαλίσει τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τοῦ ραδιοεργαστηρίου, ὁ Μ. Α. Μπόντς-Μπρουγέβιτς τό ὑπολόγιζε σέ 20 χιλιάδες προπολεμικά ρούβλια τό μήνα.

Στίς 22 τοῦ Μάη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν πῆρε ἀπόφαση γιά τή χρηματοδότηση τοῦ ραδιοεργαστηρίου (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 194-196). — *264.*

426 Τό ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), μέ τό ὁποῖο ζητοῦσε νά τόν ἀπαλλάξουν ἀπό τή θέση τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τοῦ συντακτικοῦ συμβουλίου τοῦ Κρατικοῦ ἐκδοτικοῦ, ἀφήνοντας τον μέλος τοῦ συμβουλίου, καί νά τοῦ δοθεῖ οὐσιαστική ξεκούραση λόγω τοῦ κλονισμοῦ τῆς ὑγείας του. Μέ ἀπόφαση τῆς Γραμματείας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στόν Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ δόθηκε ἄδεια. — *265.*

427 Τό δημοσιευόμενο γράμμα ὁ Λένιν τό ἔγραψε σέ σχέση μέ τήν προετοιμασία

γιά τήν άπέλαση στό έξωτερικό τής διανόησης πού ήταν άντισοβιετικά τοποθετημένη. — *265.*

428 *«Νόβαγια Ροσίγια»* («Νέα Ρωσία») — κοινωνικο-λογοτεχνικό καί έπιστημονικό μηνιαΐο περιοδικό σμενοβεχοβικής κατεύθυνσης· έκδιδόταν άπό τό 1922 ώς τό 1926 μέ τή διεύθυνση τοΰ Ι. Γκ. Λεζνιόφ· τά πρώτα δυό τεύχη έκδόθηκαν στήν Πετρούπολη τό Μάρτη καί Ίούνη τοΰ 1922. Κατόπιν, άπό τόν Αΰγουστο τοΰ 1922, τό περιοδικό έκδιδόταν στή Μόσχα μέ τόν τίτλο «Ροσίγια».

Βλ. τήν έπόμενη σημείωση. — *265.*

429 Τό ΠΓ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ) στίς 26 τοΰ Μάη 1922 μέ πρόταση τοΰ Β. Ι. Λένιν, άφοΰ έξέτασε τό ζήτημα γιά τό περιοδικό «Νόβαγια Ροσίγια», άνάθεσε στή Γενική Διεύθυνση τύπου «σάν άνώτατη ίεραρχία νά έπιτρέψει τήν παραπέρα έκδοση τοΰ περιοδικοΰ «Νόβαγια Ροσίγια», άκυρώνοντας τήν άπόφαση τής Έκτελεστικής έπιτροπής Πετρούπολης γιά τό κλείσιμό του» (Κεντρικό κομματικό άρχεΐο τοΰ Ίνστιτούτου μαρξισμοΰ - λενινισμοΰ τής ΚΕ τοΰ ΚΚΣΕ).

Λόγω τοΰ ότι ή Έκτελεστική έπιτροπή τοΰ κυβερνείου Πετρούπολης άποτάνθηκε στό ΠΓ μέ τήν παράκληση νά άκυρώσει τήν άπόφαση τής 26 τοΰ Μάη, τό ΠΓ άνάθεσε στόν διευθυντή τοΰ πολιτικοΰ τμήματος τοΰ Κρατικοΰ έκδοτικοΰ Ν. Λ. Μεστσεριακόφ νά μελετήσει τό ζήτημα καί νά δόσει πόρισμα. Ό Μεστσεριακόφ πρότεινε νά μήν άκυρωθεΐ ή άπόφαση τής Έκτελεστικής έπιτροπής τοΰ κυβερνείου Πετρούπολης γιά τό κλείσιμο τοΰ περιοδικοΰ καί νά έπιτραπεΐ στούς έκδότες τοΰ «Νόβαγια Ροσίγια» νά έκδόσουν νέα έκδοση. Τό ΠΓ στίς 1 τοΰ Ίούνη 1922 άπόριψε τήν παράκληση τής Έκτελεστικής έπιτροπής τοΰ κυβερνείου Πετρούπολης γιά τήν άκύρωση τής άπόφασης τής 26 τοΰ Μάη καί πρότεινε στό Προεδρεΐο τής ΠΚΕΕ νά τήν έφαρμόσει. Τό Προεδρεΐο τής ΠΚΕΕ, άφοΰ άκουσε στίς 8 τοΰ Ίούνη 1922 τίς έξηγήσεις τοΰ Μεστσεριακόφ, τίς ένέκρινε ίκανοποιητικές καί άποφάσισε τό ζήτημα γιά τό περιοδικό «Νόβαγια Ροσίγια» νά θεωρηθεΐ λήξαν.

«Ντιέν» («Ήμέρα») — καθημερινή, φιλελεύθερη - άστική έφημερίδα· έκδιδόταν στήν Πετρούπολη άπό τό 1912. Στήν έφημερίδα μετεΐχαν οί μενσεβίκοι - λικβινταριστές, πού, στά χέρια τους περιήλθε όλοκληρωτικά ή έφημερίδα μετά τήν άστικοδημοκρατική έπανάσταση τοΰ Φλεβάρη τοΰ 1917. Κλείστηκε άπό τή Στρατιωτική - έπαναστατική έπιτροπή τοΰ Σοβιέτ Πετρούπολης στίς 26 τοΰ Όχτώβρη (8 τοΰ Νοέμβρη) 1917. — *266.*

430 *«Έκονομίστ»* («Οίκονομολόγος») — περιοδικό τοΰ βιομηχανικο-οικονομικοΰ τμήματος τοΰ Ρωσικοΰ τεχνικοΰ συνδέσμου, στόν όποΐο άνήκαν ή έχθρικά πρός τή Σοβιετική έξουσία διατεθειμένη άστική τεχνική διανόηση καί οί πρώην ίδιοκτήτες έπιχειρήσεων. Έκδιδόταν στήν Πετρούπολη άπό τό Δεκέμβρη τοΰ 1921. Στό άρθρο «Γιά τή σημασία τοΰ μαχόμενου ύλισμοΰ», ό Β. Ι. Λένιν όνόμασε τό περιοδικό αύτό «όργανο τών σύγχρονων φεουδαρχών» (βλ. Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 45ος, σελ. 31-32). Τόν Ίούνη τοΰ 1922 τό περιοδικό «Έκονομίστ» κλείστηκε. — *266.*

431 Στό σημείωμα ύπάρχει τό άκόλουθο πόρισμα, πού έγραψε ό Φ. Ε. Τζερζίνσκι: «Θεωρώ ότι ή έλάττωση έδώ εΐναι άπαράδεκτη. Τό γκαράζ έχει 6 αύτοκίνητα καί συνολικά 12 άνθρώπους. Οί μισθοί εΐναι γενικοί. Ή περιποίηση τών

αὐτοκινήτων εἶναι καλή. Τά αὐτοκίνητα ἄδικα δέν κινοῦνται». Τό πόρισμα τό ὑπόγραψαν ἐπίσης οἱ Α. Ντ. Τσιουρούπα καί Α. Ι. Ρίκοφ. — *266.*

432 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στό πίσω μέρος τοῦ γράμματος τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐργασίας Α. Μ. Ἄνικστ τῆς 18 τοῦ Μάη 1922. Ὁ Ἄνικστ παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν «συμφωνώντας» μέ τή συνομιλία τους νά παρθοῦν μέτρα, ὥστε τό ζήτημα γιά τήν τυπική ἀπόλυσή του ἀπό τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργασίας, λόγω τῆς ἐπιστράτευσής του σέ τοπική δουλιά νά μείνει ἀνοιχτό μέχρι τήν ἐπιστροφή του ἀπό τή θεραπεία. Ὁ Ἄνικστ παρακαλοῦσε ἐπίσης νά ἐπισπευστεῖ ἡ ἀποστολή του γιά θεραπεία.

Στίς 27 τοῦ Μάη 1922 ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐπικύρωσε τήν προηγούμενη ἀπόφαση γιά τήν ἀποστολή τοῦ Ἄνικστ μαζί μέ τή γυναίκα του γιά θεραπεία στόν Καύκασο ἐπί ἑνάμιση μήνα. — *267.*

433 Ἡ Γραμματεία τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 23 τοῦ Μάη 1922 ἀποφάσισε νά ἱκανοποιήσει τήν αἴτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀποστολή τοῦ χειρούργου Β. Ν. Ροζάνοφ μέ τό γιό του γιά ἀνάπαυση στή Ρίγα. Γιά τό γεγονός αὐτό ὁ Ροζάνοφ ἔγραφε ἀργότερα στίς ἀναμνήσεις του γιά τόν Β. Ι. Λένιν (βλ. «Ἀναμνήσεις γιά τόν Β. Ι. Λένιν», μέρος 2, Μόσχα, 1957, σελ. 406-407). — *267.*

434 Στίς 26 τοῦ Μάη 1922 ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο ἔκανε γνωστό στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἡ ἀρχινοσοκόμα Κ. Μ. Γκρεσνόβα μαζί μέ τήν κόρη της θά πᾶνε νά ξεκουραστοῦν στήν Κριμαία τόν Ἰούλη (βλ. ἐπίσης τή σημείωση 392 καί τή Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXXVI, σελ. 490). — *268.*

435 *«Νακανοῦνε»* («Παραμονή») — ἐφημερίδα πού ἐκδιδόταν στό Βερολίνο σέ συνεργασία μέ τούς ὀπαδούς τοῦ περιοδικοῦ Σμένα Βέχ. — *269.*

436 *«Ρούσκαγια Μίσλ»* («Ρωσική Σκέψη») — περιοδικό· τό 1922 ἐκδιδόταν στήν Πράγα μέ τή διεύθυνση τοῦ Π. Μπ. Στροῦβε. — *269.*

437 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ σημειώματος τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ὑγιεινῆς Ν. Α. Σεμάσκο πρός τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τά «σοβαρά» καί ἐπικίνδυνα (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν — *Ἡ Σύντ.)* ρεύματα» στό περιβάλλον τῆς ἰατρικῆς πού ἐμφανίστηκαν στό II Πανρωσικό συνέδριο τῶν ἰατρικῶν τμημάτων τῆς ΚΕ τοῦ συνδικάτου τῆς Πανρωσικῆς ἰατροϋγειονομικῆς ἐργασίας (πού συνῆλθε στή Μόσχα στίς 10-14 τοῦ Μάη 1922). Ἡ οὐσία τῶν ρευμάτων αὐτῶν, τά ὁποῖα μέ ἐπιτυχία χρησιμοποιοῦνται ἀπό τούς καντέτους, βρίσκεται στό ἑξῆς: 1) ἐκστρατεία κατά τῆς «Σοβιετικῆς ἰατρικῆς καί ἐγκωμιασμός τῆς ἰατρικῆς τῶν ζέμστβο», 2) ἀπαίτηση πλήρους δημοκρατίας, κατά τήν ἐσερομενσεβίκικη ἀντίληψη, 3) προσπάθεια «νά μείνουν ἔξω ἀπό τό γενικό συνδικαλιστικό ἐργατικό κίνημα», 4) προσπάθεια νά «ὀργανωθοῦν πάνω σ' αὐτή τή βάση, μεταξύ τῶν ἄλλων, μέσω τοῦ δικοῦ τους ἔντυπου ὀργάνου». Γνωστοποιώντας γιά τίς ἀντισοβιετικές ἐκδηλώσεις τῆς «ἡγεσίας» τῶν γιατρῶν - μενσεβίκων καί ἐσέρων στό συνέδριο, ὁ Σεμάσκο θεωροῦσε ἀπαραίτητο νά πάρουν σχετικά μέ αὐτούς ἀποφασιστικά μέτρα.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 24 τοῦ Μάη 1922

ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀναθέτοντας στόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι μέ συμμετοχή τοῦ Ν. Α. Σεμάσκο «νά ἐπεξεργαστοῦν σχέδιο μέτρων καί σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας νά ἀναφέρουν στό Πολιτικό Γραφεῖο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *270.*

438 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα του ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε στίς 24 τοῦ Μάη 1922 τηλεφωνογράφημα ἀπό τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ καί ἀργότερα γραπτή ἐξήγηση τοῦ πληρεξούσιου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου Κ. Μ. Μπέγκε ὅτι τό παράπονο τοῦ Μίσελ εἶναι παρεξήγηση καί ὅτι θά παρθοῦν ἀμέσως τά ἀπαραίτητα μέτρα. — *271.*

439 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Λ. Μ. Χιντσούκ «Τά ἀποτελέσματα τῆς γνωριμίας τῆς διεθνοῦς συνεταιριστικῆς ἀντιπροσωπείας μέ τόν καταναλωτικό συνεταιρισμό στή Σοβιετική Ρωσία» πού δημοσιεύτηκε στίς 20 τοῦ Μάη 1922 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα». — *271.*

440 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση, πού πάρθηκε ἀπό τή διεθνή συνεταιριστική σύσκεψη στό Μιλάνο μέ βάση τήν ἔκθεση τῆς ἀντιπροσωπείας, πού στάλθηκε ἀπό τή Διεθνή συνεταιριστική ἕνωση στή Ρωσία γιά νά γνωριστεῖ μέ τήν κατάσταση τοῦ σοβιετικοῦ συνεταιρισμοῦ. Ἡ ἀντιπροσωπεία κατάληξε στό ὁμόφωνο συμπέρασμα ὅτι ὁ συνεταιρισμός στή Σοβιετική Ρωσία κατέχει ἐξαιρετική θέση ἀπό τήν ἄποψη ἐπιροῆς, δύναμης καί ὄγκου πράξεων καί ἔκρινε ὅτι εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη ὁ συνεταιρισμός σέ ὅλες τίς χῶρες νά ὑποστηρίζει τό Σοβιετικό συνεταιρισμό.

Στίς 24 τοῦ Μάη 1922 ὁ Λ. Μ. Χιντσούκ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τό γαλλικό πρωτότυπο τῶν συμπερασμάτων τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Διεθνοῦς συνεταιριστικῆς ἕνωσης. Κάνοντας γνωστό ὅτι τό ζήτημα γιά τίς πιστώσεις ἀκόμη δέν τακτοποιήθηκε καί ὅτι οἱ ἐμπορικές σχέσεις τοῦ Σοβιετικοῦ συνεταιρισμοῦ μέ τή Δυτική Εὐρώπη μόλις ἀρχίζουν, ὁ Χιντσούκ ἔγραφε: «Τό Σουηδικό κοντσέρν (εἶναι πολύ ἀξιόπιστο) μᾶς προτείνει δάνειο 50 ἑκατομμύρια κορῶνες (πάνω ἀπό 20 ἑκατομμύρια χρυσά ρούβλια)». Ἀργότερα ὁ Χιντσούκ ἔκανε γνωστό στόν Λένιν ὅτι κλείστηκε συμφωνία μέ τούς ἀγγλικούς συνεταιρισμούς (Σύνδεσμο χονδρικῶν ἀγορῶν) γιά τή χρησιμοποίηση ἀπ' αὐτόν πίστωσης στό σοβιετικό συνεταιρισμό (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *271.*

441 Πρόκειται γιά τίς ὁμάδες ἀνάμεσα στούς τάταρους κομμουνιστές, γιά τίς ὁποῖες ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ τῆς Δημοκρατίας τῆς Κριμαίας Σ. Σαΐντ - Γκαλίεφ διηγήθηκε στόν Β. Ι. Λένιν.

Σέ σχέση μέ αὐτό πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἀκόμη τόν Ἰούλη τοῦ 1921 ὁ Σαΐντ - Γκαλίεφ (πού ἦταν ὥς τόν Ἰούνη τοῦ 1921 πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ταταρίας) ἀποτάνθηκε πρός τόν Β. Ι. Λένιν μέ γράμμα, στό ὁποῖο (σημεῖο 4) ἔγραφε: «Σέ ὅλες τίς αὐτόνομες δημοκρατίες καί στή δοσμένη στιγμή στήν Ταταρία, ἀνάμεσα στούς ἰθαγενεῖς κομμουνιστές (τάταρους) ὑπάρχουν δυό ρεύματα (ὁμάδες) πού ἔντονα διακρίνονται τό ἕνα ἀπό τό ἄλλο: τό ἕνα ἀπ' αὐτά στέκεται στήν ἄποψη τῆς ταξικῆς πάλης καί ἐπιδιώκει τήν παραπέρα ταξική διαφοροποίηση τῶν στρωμάτων τοῦ ἰθαγενῆ πληθυσμοῦ, καί τό ἄλλο — μέ ἀπόχρωση μικροαστικοῦ ἐθνικισμοῦ..

Εἶναι σωστό ἄραγε... ὅτι τήν πλήρη ὁλόπλευρη ὑποστήριξη ὅλου τοῦ

ΚΚΡ καί τῶν ἀνώτατων ὀργάνων του πρέπει νά ἔχουν οἱ πρῶτοι, ἐνῶ, οἱ τελευταῖοι (ἐφ' ὅσον αὐτοί εἶναι εἰλικρινεῖς καί φλέγονται ἀπό ἐπιθυμία νά δουλέψουν πρός ὄφελος τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί ἐφ' ὅσον αὐτοί εἶναι ὠφέλιμοι μέ τή δουλιά τους) θά πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται μόνο καί ταυτόχρονα νά διαπαιδαγωγοῦνται στό πνεῦμα τοῦ καθαροῦ διεθνισμοῦ, ἀλλά δέν πρέπει νά τούς προτιμᾶμε αὐτούς ἀπό τούς πρώτους, ὅπως αὐτό γίνεται τώρα τελευταῖα καί ὄχι μόνο στήν Ταταρία;».

Σέ σχέση μέ τό ζήτημα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν στίς ἀπαντήσεις του ἔγραψε: «4) Ζητῶ ἀκριβεῖς, σύντομες καί καθαρές ὑποδείξεις μέ στοιχεῖα σχετικά μέ τά «δυό ρεύματα»» ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 76). — *271.*

442 Γράφτηκε ἀπ' ἀφορμή τό ὑπόμνημα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας Ι. Α. Τεοντορόβιτς. Θεωρώντας τελείως ἀνώμαλη τήν κατάσταση, ὅταν τά ζητήματα τῆς ἀμπελουργίας, οἰνοποιίας καί πώλησης τῶν κρασιῶν βρίσκονται στή διαχείριση δυό ὑπηρεσιῶν — τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί τοῦ ΑΣΛΟ, ὁ Τεοντορόβιτς πρότεινε πρός τό συμφέρον ἀνάπτυξης αὐτοῦ τοῦ ἀρκετά σοβαροῦ καί προσοδοφόρου κλάδου τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, νά συγκεντρωθεῖ ἡ καθοδήγησή του σέ μιά ὑπηρεσία — στό Κρατικό συνδικάτο τῶν ἀμπελουργικο - οινοπαραγωγικῶν τράστ τῆς Δημοκρατίας.

Τό ὑπόμνημα τοῦ Τεοντορόβιτς στάλθηκε στόν Α. Ντ. Τσιουρούπα μέ τήν ἀκόλουθη ἐπιγραφή τῆς γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Ν. Σ. Λεπεσίνσκαγια: «στόν σ. Τσιουρούπα. Μέ ἐντολή τοῦ σύντρ. Λένιν μέ τήν παράκληση νά ἀνακοινώσετε τήν ἀπόφαση». Στίς 27 τοῦ Μάη ὁ Τσιουρούπα στή γνώμη του ἔγραφε: «Στή βάση ἡ σκέψη εἶναι σωστή. Δέν ξέρω, πῶς ἐκφράστηκε αὐτή στό διάταγμα πού ὑπόβαλε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας στό ΣΛΕ. Θά προωθήσω τήν ὑπόθεση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1922 τό ΣΕΑ συζήτησε τό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΠΚΕΕ γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἀμπελουργικο - οἰνοπαραγωγικῆς οἰκονομίας στήν περιοχή τῆς ὁμοσπονδίας, πού ὑπόβαλλε ὁ Ι. Λ. Τεοντορόβιτς. Ἀφοῦ ἀπόριψε τό σχέδιο πού ὑποβλήθηκε, τό ΣΕΑ μεταβίβασε τό ζήτημα γιά τά μέτρα ἀνάπτυξης τῆς ἀμπελουργίας καί οἰνοποιίας, καθώς καί τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐμπορίου κρασιοῦ καί οἰνοποιίας γιά ἐξέταση στήν Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου καί πρότεινε νά καθοδηγοῦνται ἀπό τίς ὁδηγίες πού ἐπικύρωσε τό ΣΕΑ. Τό κρατικό ἀμπελουργικό-οἰνοπαραγωγικό συνδικάτο δημιουργήθηκε μέ διάταγμα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 27 τοῦ Ἰούλη 1922. — *272.*

443 Πρόκειται γιά τό ὑπόμνημα τοῦ Μπ. Ι. Ρεϊνστέιν, στό ὁποῖο περιέχονταν λεπτομερεῖς πληροφορίες γιά τόν δόκτορα Γ. Χάμμερ καί τό γιό του Α. Χάμμερ, καθώς καί γιά τήν «Ἀμερικανική ἑνωμένη ἑταιρία φαρμάκων καί χημικῶν παρασκευασμάτων», πού καθοδηγοῦνταν ἀπ' αὐτούς.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο ντοκουμέντα 44 καί 359. — *272.*

444 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ὑποστήριξη τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Α. Χάμμερ καί Μπ. Μισέλ ψηφίστηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 2 τοῦ Ἰούνη 1922. — *272.*

445 Γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος, δέν ἔγινε δυνατό νά καθοριστεῖ. — *273.*

446 Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ Α. Ντ. Τσιουρούπα πού στίς

25 τοῦ Ἀπρίλη διορίστηκε ἐπίσης Λαϊκός ἐπίτροπος Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης καί στή θέση αὐτή ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ στίς 6 τοῦ Μάη 1922, δέν ἔπαιρνε τόν καιρό αὐτό μέρος στίς ἐργασίες τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου ΕΑΕ λόγω ἀρώστιας. — *274.*

447 Σέ ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν τό μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ Ν. Α. Ρέσκε ὑπόβαλε συμφωνημένες μέ τά ἄλλα μέλη τοῦ συμβουλίου σκέψεις γιά τό ζήτημα τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ. Στό ὑπόμνημα ἦταν ἐπισυνημμένα ὁ ἀριθμός προσωπικοῦ στίς κεντρικές, εἰδικές καί τοπικές ἐπιθεωρήσεις, στίς αὐτόνομες Δημοκρατίες καί στίς περιοχές, καθώς ἐπίσης «δελτίο πιστώσεων γιά τούς μισθούς ἐργασίας, πού εἶναι ἀπαραίτητες στό ΛΕ τῆς ΕΑΕ μέ τήν προϋπόθεση ἐλάττωσης τοῦ προσωπικοῦ καί ἀνόδου τῆς εἰδίκευσης τῶν συνεργατῶν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου τῆς ΕΑΕ Β. Α. Ἀβανέσοφ βρισκόταν στό Βερολίνο, ὅπου ἔκανε ἔλεγχο τῆς δράσης τῶν σοβιετικῶν ἀντιπροσωπειῶν καί ἀκόμη γνωριζόταν μέ τήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς στά κρατικά ἱδρύματα τῆς Γερμανίας. Στό γράμμα πρός τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ τῆς 24 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Ἀβανέσοφ, ἀναγνωρίζοντας τή σκοπιμότητα τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου πρότεινε νά μή βιαστοῦν μέ τήν ἀναδιοργάνωση, νά διατηρήσουν τά ἔμπειρα στελέχη, νά ἀναβληθεῖ ἡ λύση τοῦ ζητήματος ὥς τήν ἐπιστροφή τή δική του καί τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα ἀπό τό ἐξωτερικό.

Βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο, καθώς καί τό ντοκουμέντο 441. — *275.*

448 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τά ὑλικά, πού στάλθηκαν ἀπό τό ΛΕ τῆς ΕΑΕ σέ ἀπάντηση στό γράμμα του τῆς 21 τοῦ Αὐγούστου 1922. — *275.*

449 Πρόκειται, πιθανόν, γιά τόν Ε. Ν. Φός, πού τότε δούλευε στη Διεύθυνση τῶν Νοτιο-Ανατολικῶν σιδηροδρόμων στό Βορόνεζ. Ὁ Β. Ι. Λένιν γνώριζε τόν Φός ἀπό τό πανεπιστήμιο τοῦ Καζάν. — *275.*

450 Στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» στίς 25 τοῦ Αὐγούστου 1922 δημοσιεύτηκε τό ἄρθρο «Ἡ πραγματική βοήθεια «τῶν φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας»». Σ' αὐτό προβάλλονταν ἡ δουλιά τῆς ὁμάδας ὁδηγῶν τρακτέρ, πού ὀργανώθηκε ἀπό τά μέλη τοῦ ἀμερικανικοῦ «Συνδέσμου φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας» στό σοβχόζ Τόικινο τοῦ νομοῦ Ὀχάνσκ τοῦ κυβερνείου Πέρμ (βλ. ντοκουμέντο 470). Καθοδηγοῦσε τήν ὁμάδα αὐτή ὁ ἀμερικανός κομμουνιστής Χάρολντ Βέρ. Στό ἀπόκομμα ἀπό τήν ἐφημερίδα ὑπογραμμίστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν ὁ τίτλος τοῦ ἄρθρου καί ἀριστερά σημειώθηκε: «ΝΒ». — *276.*

451 Ὁ Β. Α. Σμολιανίνοφ γνωστοποίησε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἔστειλε τηλεγράφημα πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Πέρμ μέ τήν παράκληση νά γνωριστεῖ μέ τή δουλιά τῆς ἀμερικανικῆς ὁμάδας ὁδηγῶν τρακτέρ, νά ἐκφράσει τή γνώμη του γι' αὐτό καί νά βοηθήσει τήν ὁμάδα.

Ὅσο γιά τόν Ρούτγκερς ὁ Σμολιανίνοφ ἔγραφε ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις γιά τήν τροποποίηση τοῦ συμφώνου μέ τήν ὁμάδα του θά γίνει μετά τήν ἐπιστροφή τοῦ Ρούντγκερς ἀπό τό Κουζμπάς.

Ἀφοῦ πῆρε τά ὑλικά ἀπό τό Πέρμ γιά τή δουλιά τῆς ἀμερικανικῆς ὁμάδας ὁδηγῶν τρακτέρ, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε γράμματα «Πρός τό Σύνδεσμο

φίλων τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας (στήν Ἀμερική)», «Πρός τό Σύνδεσμο τεχνικῆς βοήθειας στή Σοβιετική Ρωσία», «Πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου Πέρμ» καί «Πρός τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 229-234). — *276.*

452 ***«Aufbau. Zeitschrift für wirtschafts-politische Fragen Ost-Europas».*** **Ἀουμπάου (Ἀνόρθωση). Συλλογή γιά τά ζητήματα τῆς οἰκονομικῆς-πολιτικῆς ζωῆς τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης». Ἐκδιδόταν στό Μόναχο ἀπό τόν Ἰούνη τοῦ 1921. Ἡ Συλλογή τυπώθηκε στά ρωσικά καί τά γερμανικά.**

Γιά τή Συλλογή «Aufbau» ὁ Β. Ι. Λένιν ἐνδιαφέρθηκε ἀκόμη ἀπό τό 1922. Μέ ἐντολή του στάλθηκε στόν Ι. Σ. Οὔνσλιχτ ἐπερώτηση, ἄν ἔχει στή διάθεσή του τή Συλλογή αὐτή. Ὁ Οὔνσλιχτ ἀπάντησε ὅτι δέν ἔχει τή Συλλογή, ἀλλά, ἔγραφε, «μέ αἴτηση μπορῶ νά τή ζητήσω»· τήν τελευταία φράση στό γράμμα τοῦ Οὔνσλιχτ ὁ Λένιν τήν ὑπογράμισε μέ δυό γραμμές καί ἀπό πάνω ἔγραψε: «Παρακαλῶ πολύ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *276.*

453 Πρόκειται γιά τό βιβλίο «Ἐργασίες τῆς ἱδρυτικῆς συνδιάσκεψης τῆς ρωσικῆς λαϊκο-μοναρχικῆς ἕνωσης (συνταγματικῶν μοναρχικῶν)» ἀπό τίς 25 Μάρτη ὥς τίς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1922. — *277.*

454 Πρόκειται γιά τό βιβλίο τοῦ Α. Ἐρμάνσκι «Ἡ ἐπιστημονική ὀργάνωση τῆς ἐργασίας καί παραγωγῆς καί τό σύστημα Ταίυλορ», Κρατικό ἐκδοτικό, 1922. Ἐκτίμηση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὁ Β. Ι. Λένιν ἔδοσε στό ἄρθρο «Μιά κουταλιά κατράμι σέ ἕνα βαρέλι μέλι» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 206 - 207). — *278.*

455 Πρόκειται γιά τήν ἀπάντηση τοῦ Β. Α. Σμολιανίνοφ τῆς 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἀπευθυνόταν στόν Α. Ι. Ρίκοφ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 440). — *279.*

456 Ὁ Β. Α. Σμολιανίνοφ ἐκπλήρωσε τήν ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν: ἔδοσε πληροφορίες γιά τή διεύθυνση τοῦ Ν. Α. Ζιντελιόφ, ἔστειλε τά βιβλία καί ἀντίγραφο ἀπό τό πρωτόκολλο τοῦ Κρατικοῦ τεχνικοῦ ἐκδοτικοῦ γιά τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου τοῦ Ι. Μ. Μπεσπρόζβανι. — *279.*

457 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Α. Μ. Γκόρκι πρός τόν Ἀνατόλ Φράνς τῆς 3 τοῦ Ἰούλη 1922 ἀπ' ἀφορμή τή δίκη τῶν ἐσέρων πού παραπέμφθηκαν σέ δίκη γιά ἀντεπαναστατική δράση (βλ. τή σημείωση 415). Χωρίς νά ξεκαθαρίσει τήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης, ὁ Γκόρκι χαρακτήρισε τή δίκη σάν ἑτοιμασία «γιά σκοτωμό ἀνθρώπων πού εἰλικρινά ὑπηρετοῦσαν τήν ὑπόθεση τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ» καί παρακάλεσε τόν Φράνς νά ἀποτανθεῖ στή Σοβιετική κυβέρνηση «μέ τήν ὑπόδειξη ὅτι δέν πρέπει νά ἐπιτραπεῖ τό ἔγκλημα». «Μπορεῖ — ἔγραφε ὁ Γκόρκι — ὁ σοβαρός Σας λόγος νά σώσει πολύτιμες ζωές σοσιαλιστῶν».

Ὁ Γκόρκι ἔστειλε ἐπίσης στόν Φράνς ἀντίτυπο τοῦ γράμματός του πού εἶχε στείλει σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό στόν ἀντιπρόεδρο τοῦ ΣΛΕ Α. Ι. Ρίκοφ, στό ὁποῖο τόν προειδοποιοῦσε ὅτι οἱ θανατικές καταδίκες τῶν κατηγορουμένων θά προκαλέσουν «ἀπό τήν πλευρά τῆς σοσιαλιστικῆς Εὐρώπης ἠθικό ἀποκλεισμό τῆς Ρωσίας». — *279.*

458 Ὁ πρόεδρος τοῦ προεδρείου τῆς ΠΚΕΕ Μ. Π. Τόμσκι ἀποτάνθηκε πρός τόν Β. Ι. Λένιν μέ τήν παράκληση νά γράψει γράμμα πρός τό ἐπικείμενο V Πανρωσικό συνέδριο τῶν συνδικάτων. — *280.*

459 Τό βιβλίο τοῦ Λ. Μ. Χιντσούκ «Ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς» γράφτηκε μέ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν καί ἐκδόθηκε ἀπό τήν Πανρωσική Κεντρική ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν στό τέλος τοῦ 1922. Οἱ ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν πάρθηκαν ὑπόψη ἀπό τόν συγγραφέα.

Σχετικά μέ τό βιβλίο αὐτό ὁ Λ. Μ. Χιντσούκ ἀργότερα, στό ἄρθρο «Ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ συνεταιρισμός», τονίζοντας ὅτι ὁ Λένιν ἔδειχνε ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον γιά τό συνεταιρισμό, ἀναπολεῖ: «Ὅταν ἕνας ἀπό τούς ἐμιγκρέδες, ὁ Α. Σ. Ὀρλόφ, ἔκδοσε στό ἐξωτερικό μιά μπροσούρα κατά τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν, ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς μέ κάλεσε καί ἐπίμονα ἀπαίτησε (δίνοντάς μου προθεσμία δυό ἑβδομάδων) νά γράψω μιά μπροσούρα γιά τήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν. Συνάμα δέν ἔδινε μόνο συμβουλές, μά ἀπαίτησε τά διορθωμένα τυπογραφικά φύλλα...» («Ἕνωση καταναλωτῶν», τεῦχ. 1-2, 1924, σελ. 5).

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 454. — *281.*

460 Πρόκειται γιά τό σχέδιο γράμματος πρός τό V Πανρωσικό συνέδριο τῶν συνδικάτων. Στό γράμμα ὑπάρχουν ἐπισημειώσεις τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ὅτι συμφωνοῦν μ' αὐτό καί ἡ παρατήρηση τοῦ Μ. Π. Τόμσκι: «Θά ἦταν καλά, ἄν κάπως πιό ἀνάγλυφα ἔμπαιναν γιά τούς ἐργάτες, δυό λόγια γιά τό θέμα ὅτι ἡ βαριά βιομηχανία εἶναι ἡ βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ». Ὅπως φαίνεται, σέ σχέση μέ τήν παρατήρηση αὐτή ὁ Λένιν συμπλήρωσε τήν τρίτη πρόταση τοῦ γράμματος μέ τήν προσθήκη: «μιά καί ὅμως αὐτή ἀκριβῶς ἡ βιομηχανία, ἡ λεγόμενη «βαριά βιομηχανία», εἶναι ἡ κύρια βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 209-210).

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν διαβάστηκε στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου στίς 7 τοῦ Σεπτέμβρη 1922. — *282.*

461 Στίς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 ὁ Α. Ι. Ρίκοφ γνωστοποίησε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι τό ΣΕΑ ἀποφάσισε νά δόσει γιά τίς ἀνάγκες τῶν βασικότερων περιοχῶν καυσίμων (Μπακού, Γκρόζνι καί Ντονμπάς) 14 τρισεκατομμύρια ρούβλια, ὅτι τόν Ὀχτώβρη οἱ τιμές στά καύσιμα σύμφωνα μέ τό πλάνο ἐφοδιασμοῦ ὑποτίθεται νά ἀνεβοῦν σχεδόν δυό φορές καί ἀκόμη θά παρθοῦν καί ἄλλα μέτρα. — *283.*

462 Ἀπαντώντας στήν ἐπερώτηση αὐτή ὁ ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Μ. Κ. Βλαντίμιροφ ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν δελτία γιά τά ἀποθέματα χρυσοῦ καί γιά τίς εἰσπράξεις φόρων ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 1922 ὥς τίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη. Δίνοντας πληροφορίες γιά τό μέγεθος τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ γιά τό τρίμηνο Ἰούλη-Σεπτέμβρη, ὁ Βλαντίμιροφ ἔγραφε ὅτι τό ἔλλειμμα τοῦ Σεπτέμβρη θά εἶναι ἰδιαίτερα μεγάλο λόγω τῶν δαπανῶν γιά τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν καί τή βιομηχανία καί θά φτάσει ὥς τά 250 τρισεκατομμύρια ρούβλια μόνο σέ χαρτονόμισμα· τό πιθανό ἔλλειμμα στό τρίμηνο τοῦ Ὀχτώβρη-Δεκέμβρη ἐξακριβώνεται. Ὁ Βλαντίμιροφ ἔκανε γνωστό ἐπίσης γιά τά μέτρα πού παίρνονται γιά τήν ἐλάττωση τῶν δαπανῶν. — *283.*

463 Ὁ Β. Ι. Λένιν γύρισε στή Μόσχα ἀπό τό Γκόρκι, ὅπου βρισκόταν λόγω τῆς ἀρώστιας, στίς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1922. — *284.*

464 Πρόκειται γιά τήν ἐπικείμενη ἐργασία τοῦ Γ. Β. Λομονόσοφ λόγω τῆς προβλεπόμενης διάλυσης τῆς Ρωσικῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς στό ἐξωτερικό, πού ἦταν ἐπικεφαλῆς της. — *284.*

465 Στίς 19 τοῦ Σεπτέμβρη ὁ Β. Α. Σμολιανίνοφ ἔγραψε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ἔδειξε τό γράμμα του στούς Γ. Β. Λομονόσοφ, Α. Ι. Ρίκοφ καί Φ. Ε. Τζερζίνσκι.

Σέ ἀπάντηση στήν πρόταση τοῦ Λένιν ὁ Λομονόσοφ, πού ἀρνοῦνταν νά δουλέψει στίς διοικητικές θέσεις, ζήτησε νά τοῦ δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά συνεχίσει τήν ἐπιστημονική δράση του γιά νά τελειώσει τά πειράματα μέ τίς ἀτμομηχανές καί τίς ἄλλες ἐργασίες, πού ἔκανε στά 1911-1916.

Ὁ Ρίκοφ ἔκανε γνωστό ὅτι μίλησε μέ τόν Τζερζίνσκι καί συμφώνησαν ὅτι μέ τόν ἐρχομό στή Ρωσία τοῦ Λομονόσοφ θά δουλεύει στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, καί τίς λεπτομέρειες τίς ἄφησαν ὥς τήν ἐπιστροφή του.

Ὁ Τζερζίνσκι ἔγραψε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι ζήτησε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) νά συμπεριληφθεῖ ὁ Λομονόσοφ στό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν καί πῆρε κατ' ἀρχήν συγκατάθεση. Ὁ Τζερζίνσκι θεωροῦσε ὅτι πιό σκόπιμο εἶναι νά ἀνατεθεῖ στόν Λομονόσοφ νά εἶναι ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀνώτατης τεχνικῆς ἐπιτροπῆς, πού πρόεδρός της ἦταν νωρίτερα καί τήν ἐπιθεώρηση, γιατί αὐτά τά ἀξιώματα θά τοῦ ἔδιναν τή δυνατότητα ἀνεξαρτησίας στόν ἀνώτατο βαθμό καί τήν πλήρη γνωριμία μέ τήν κατάσταση στίς συγκοινωνίες καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 489. — *284.*

466 Πρόκειται γιά τήν ὁμιλία τοῦ Β. Ι. Λένιν στό ἐπικείμενο IV συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.

Ὁ Β. Ι. Λένιν μίλησε στίς 13 τοῦ Νοέμβρη 1922 στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου μέ τό θέμα: «Πέντε χρόνια τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης καί οἱ προοπτικές τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 278-294). — *284.*

467 Οἱ διαπραγματεύσεις μέ τόν Λ. Οὐρκαρτ, πού διακόπηκαν ἀπ' αὐτόν τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1921, ἐπαναλήφθηκαν τό 1922 (βλ. τή σημείωση 6). Ἡ προκαταρκτική συμφωνία μέ τόν Οὔρκαρτ ὑπογράφηκε ἀπό τόν Λ. Μπ. Κράσιν στίς 9 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 (γιά τούς ὅρους τῆς συμφωνίας βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 205 καί σημείωση 134). Ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τή συμφωνία, ὁ Λένιν τήν ἐκτίμησε σάν καθαρά ἀσύμφορη γιά τό Σοβιετικό κράτος καί στό γράμμα πρός τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 12 τοῦ Σεπτέμβρη ἐκφράστηκε κατά τῆς ἐπικύρωσής της (βλ. στό ἴδιο, σελ. 208). Γι' αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει καί στό δημοσιευόμενο σημείωμα πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ.

Ἡ ἐπιτροπή, πού ἀναφέρεται ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, δημιουργήθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο στίς 24 τοῦ Αὐγούστου 1922 γιά τή διευκρίνιση καί ἀποπεράτωση τοῦ σχεδίου συμφωνίας μέ τόν Οὔρκαρτ.

Μιλώντας γιά τίς «ἀμερικανικές προτάσεις», ὁ Λένιν ἔχει ὑπόψη του, πιθανόν, τίς διαπραγματεύσεις, οἱ ὁποῖες διεξάγονταν ἀνάμεσα στόν Λ. Μπ. Κράσιν καί τόν ἀντιπρόσωπο τῆς ἀμερικανικῆς ἑταιρίας πετρελαίου «Ἰντερνέισνλ Μπάρνσντολ Κορπορέισν». Στίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 μέ τήν ἑται-

ρία αὐτή ὑπογράφηκαν δυό συμφωνίες γιά τήν ἐκμετάλλευση τῶν πετρελαιοπηγῶν τοῦ Μπαλαχάν στό Μπακού γιά 15½ χρόνια καί γιά γεώτρηση νέων πετρελαιοπηγῶν.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 466, 483, 484 καί 485. — *285.*

468 Σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν, ὁ Λ. Μ. Χιντσούκ πρόσθεσε στό βιβλίο «Ἡ Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν στίς συνθῆκες τῆς νέας οἰκονομικῆς πολιτικῆς» τά κεφάλαια «Ἡ ἀνασυγκρότηση τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν» καί «Ἡ ρύθμιση τῆς ἐργασίας». Σ' αὐτά διηγοῦνταν γιά τή δουλιά σχετικά μέ τήν ἁπλοποίηση καί τήν ἐλάττωση τοῦ μηχανισμοῦ, γιά τή δημιουργία στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν σέ συμφωνία μέ τό Κεντρικό Ἰνστιτοῦτο ἐργασίας καί μέ τή συμμετοχή τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ συνδικάτου τῶν σοβ. ὑπαλλήλων τοῦ εἰδικοῦ πειραματικοῦ σταθμοῦ — τμήματος ρύθμισης — καί γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τοῦ τμήματος αὐτοῦ. Ὁ Χιντσούκ πῆρε ἐπίσης ὑπόψη καί ἄλλες παρατηρήσεις τοῦ Λένιν.

Τό βιβλίο τοῦ Χιντσούκ κυκλοφόρησε τό 1922. Στίς σελίδες τοῦ βιβλίου ὁ Λένιν ἔκανε σειρά ἐπισημειώσεις — βλ. «Βιβλιοθήκη τοῦ Λένιν στό Κρεμλίνο. Κατάλογος». Μόσχα, 1961, σελ. 338. — *285.*

469 Βλ. τή σημείωση 467. — *286.*

470 Στίς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 στά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στάλθηκαν γιά ἐνημέρωση τά ἑξῆς ὑλικά: Ἔκθεση τοῦ εἰδικοῦ πληρεξουσίου τοῦ ΣΕΑ Σέινμαν σχετικά μέ τήν ἀξιοποίηση τῆς σοδιᾶς, ἀπολογισμός του καί γενικές ἐπεξηγήσεις γιά τόν ἀπολογισμό. Ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τά ντοκουμέντα αὐτά, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἐντολή πού δημοσιεύεται.

Στά ὑλικά ἐπισυνάφθηκε τό ἀκόλουθο σημείωμα τῆς γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Λ. Α. Φότιεβα πρός τόν διευθυντή Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ καί ΣΕΑ Ν. Π. Γκορμπουνόφ: «Νικολάι Πετρόβιτς, ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς παρακαλεῖ νά γνωριστεῖτε προσεκτικά μέ τά ὑλικά αὐτά καί νά τοῦ δοθεῖ σχέδιο τηλεφωνογραφήματος, ἄν αὐτό ἀπαιτεῖται...». — *286.*

471 Ὁ Β. Ι. Λένιν γύρισε στή Μόσχα ἀπό τό Γκόρκι στίς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1922· στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη προήδρευσε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Στή συνεδρίαση αὐτή ἐγκρίθηκε ἡ ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς τοῦ ΣΛΕ, πού πρότεινε ὁ Λένιν.

Βλ. ἐπίσης τά ἀκόλουθα δυό ντοκουμέντα. — *286.*

472 Πρόκειται γιά τήν πρώτη στή Ρωσία συνδιάσκεψη γιά τή ρύθμιση τῶν ὀργάνων διοίκησης, πού συνῆλθε στή Μόσχα στίς 21-23 τοῦ Σεπτέμβρη 1922. Αὐτή συγκλήθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ τμήματος ρύθμισης τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργατοαγροτικῆς Ἐπιθεώρησης, τῆς ΚΕ τῶν Συνδικάτων τῶν ὑπαλλήλων τῶν Σοβιέτ, τοῦ Κεντρικοῦ Ἰνστιτούτου ἐργασίας καί τοῦ πειραματικοῦ σταθμοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν (βλ. τή σημείωση 468). Στή συνδιάσκεψη πῆραν μέρος πάνω ἀπό 120 ἀντιπρόσωποι ἀπό διάφορα διοικητικά ἱδρύματα, οἰκονομικές καί συνδικαλιστικές ὀργανώσεις. Στήν ἀπόφαση, ἀφοῦ ἐπισημάνθηκε ἡ μή ἱκανοποιητική τεχνική καί

οργάνωση τῆς διοίκησης πού υπάρχει (τῆς διεκπεραίωσης, τῆς διαχείρισης, τῆς καταγραφῆς, τοῦ νοικοκυριοῦ τῶν ἀποθηκῶν κ.ἄ.) ἡ συνδιάσκεψη υποστήριξε τή μέθοδο τῆς πειραματικῆς μελέτης τῶν ζητημάτων διοίκησης καί ἔκρινε ἐπίσης ἀναγκαία «τή βαθμιαία ἀνάπτυξη δικτύου τοπικῶν ἐπιστημονικά ὀργανωμένων πειραματικῶν σταθμῶν καί γραφείων ρύθμισης στά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα καί στίς μεγάλες οἰκονομικές ὀργανώσεις γιά τό ζήτημα τῆς διοίκησης καί ἐργασίας». — *287.*

473 Ὁ Α. Ντ. Τσιουρούπα τήν περίοδο αὐτή θεραπευόταν στό ἐξωτερικό. — *288.*

474 Στίς 2 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Γκ. Λ. Πιατακόφ πληροφόρησε τήν γραμματέα τοῦ ΣΛΕ Μ. Ι. Γκλιάσσερ ὅτι δέν ἀπάντησε στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν, γιατί ὁ Γκ. Μ. Κρζιζανόβσκι δέν γύρισε ἀκόμη στή Μόσχα.

Στό πρωτόκολλο τῶν ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Β. Ι. Λένιν στή στήλη «Ἐκτέλεση» υπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωση τῆς γραμματέα: «ἔληξε μέ τήν προσωπική συνομιλία τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς μέ τόν Πιατακόφ». — *289.*

475 Στίς 6 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 ὁ Ν. Β. Κριλένκο ἀπάντησε λεπτομερειακά στό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἀνακοίνωσε ὅτι στήν τακτική σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ τόν Ὀχτώβρη γιά ἐξέταση «υποβάλλονται γιά συμπλήρωση τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα καί τοῦ Κώδικα Ποινικῆς Δικονομίας πού ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ, συλλογή νόμων γιά τήν ὀργάνωση καί λειτουργία τῶν δικαστηρίων καί κώδικας γιά τό ἀστικό περιουσιακό δίκαιο. Μέ αὐτά, μαζί μέ τούς νόμους γιά τούς δικηγόρους, τήν εἰσαγγελία καί τό συμβολαιογραφεῖο — ἔγραφε ὁ Κριλένκο — θά κωδικοποιηθοῦν ὅλοι οἱ νόμοι σχετικά μέ τή δικαιοσύνη». Τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα, πληροφοροῦσε πιό κάτω ὁ Κριλένκο, υποβάλλουν σειρά ἀπό κώδικες νόμων (γιά τή γῆ, τήν ἐργασία, κανονισμούς γιά τίς Ἐκτελεστικές ἐπιτροπές τῶν κυβερνείων καί τά συνέδρια τῶν Σοβιέτ), ἐνῶ νωρίτερα εἶχαν ἐκδοθεῖ ὁ κώδικας τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, τό καταστατικό σιδηροδρόμων κ.ἄ. «Μέ τέτια κατάσταση πραγμάτων — ἔγραφε ὁ Κριλένκο — δέν μποροῦμε νά σκεφτόμαστε γιά κωδικοποίηση ὅλων τῶν νόμων πού ἐκδόθηκαν στά πέντε χρόνια, ἀλλά πρέπει μόνο νά συστηματοποιηθοῦν οἱ κώδικες, πού ἐκδίδονται κατά διάφορους καιρούς, σέ ἑνιαία συλλογή, μέ τή σειρά ἔκδοσής τους, πράγμα γιά τό ὁποῖο θά παρθοῦν μέτρα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *289.*

476 Στίς 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1922 τό ΣΕΑ ἐπικύρωσε τό πρόγραμμα ἀπογραφῆς σέ μιά μέρα τῶν διοικητικῶν υπαλλήλων, τῶν υπαλλήλων τῶν συνδικάτων, τῶν τράστ καί τῶν ἄλλων κρατικῶν ἱδρυμάτων καί τῶν συνδικάτων τῆς Μόσχας, πού ἡ κατάρτισή του ἔγινε στίς 27 τοῦ Σεπτέμβρη στή σύσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ΛΕ τῆς ΕΑΕ, τῆς Κεντρικῆς Διεύθυνσης Στατιστικῆς καί τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς Σχεδίου. Στίς 3 τοῦ Ὀχτώβρη τό ΣΛΕ, ἀφοῦ ἐπικύρωσε τό πρόγραμμα καί τόν τρόπο τῆς ἀπογραφῆς, ἀνάθεσε τή διεξαγωγή της στήν Κεντρική Διεύθυνση Στατιστικῆς τῆς ΣΟΣΔΡ. Ἡ ἀπογραφή ἔγινε στά μέσα τοῦ Ὀχτώβρη 1922. Τά ἀποτελέσματά της ὁ Λένιν τά χρησιμοποίησε στό λόγο του στήν IV σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ τῆς ΙΧ περιόδου στίς 31 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 250). Γιά τήν ἀπογραφή ὁ Λένιν κάνει ἐπίσης υπόμνηση στήν «Περίληψη τοῦ λόγου στό Χ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ» (βλ. στό ἴδιο, σελ. 441). — *290.*

477 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ προέδρου τῆς Προλετκούλτ Β. Φ. Πλεντιόφ «Στό ἰδεολογικό μέτωπο», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» στίς 27 τοῦ Σεπτέμβρη 1922. Πάνω ἀπό τόν τίτλο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Νά φυλαχτεῖ» καί στά περιθώρια τῆς ἐφημερίδας ἔκανε σειρά σημειώσεις κάι ὑπογραμμίσεις. (Τίς παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν στό ἄρθρο τοῦ Β. Πλεντιόφ βλ. στή συλλογή «Ὁ Β. Ι. Λένιν γιά τή λογοτεχνία καί τήν τέχνη», Μόσχα, 1960, σελ. 567-579.)

Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 31 τοῦ Αὐγούστου στίς σελίδες τῆς «Πράβντα» ἀναπτύχθηκε συζήτηση γιά τήν Προλετκούλτ καί τήν προλεταριακή κουλτούρα. Δημοσιεύτηκαν σειρά ἀπό ἄρθρα διαφόρων συγγραφέων γιά τό ζήτημα αὐτό: στίς 24 καί 25 τοῦ Ὀχτώβρη στήν «Πράβντα» δημοσιεύτηκε μεγάλο ἄρθρο τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ διευθυντῆ τοῦ τμήματος ζύμωσης καί προπαγάνδας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Γ. Α. Γιάκοβλεφ «Γιά τήν «προλεταριακή κουλτούρα» καί τήν Προλετκούλτ», πού γράφτηκε μέ βάση τίς ὑποδείξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν καί τίς σημειώσεις του στά περιθώρια τοῦ ἄρθρου τοῦ Πλεντιόφ. Ὁ Λένιν μέ προσοχή παρακολουθοῦσε τή συζήτηση, συγκέντρωνε ἀποκόμματα ἀπό τίς ἐφημερίδες. — *291.*

478 Στό ἀπαντητικό τηλεγράφημα ἀνακοινωνόταν ὅτι λεπτομερειακή παραγγελία γιά τόν Ὀχτώβρη στάλθηκε στή Γενική διεύθυνση καυσίμων. — *291.*

479 Τήν ἴδια μέρα, 4 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἀπάντησε στόν Β. Ι. Λένιν ὅτι δέν διαφωνεῖ μέ τήν ἀποστολή τοῦ Β. Σ. Ἐρμακόφ στό ἐξωτερικό, γιά νά πάει στήν Ἰταλία, ὅπου θά μποροῦσε νά θεραπευτεῖ καί ταυτόχρονα νά γνωριστεῖ μέ τή δουλιά τῶν λιμανιῶν, τῶν ἐκφορτωτικῶν μηχανημάτων κτλ. Στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Λένιν ἔδοσε ἐντολή στήν γραμματέα νά ἐλέγξει, ἄν δόθηκαν χρήματα στόν Ἐρμακόφ, καί πληροφορήθηκε ἀπό τόν τελευταῖο ὅτι ὅλα τά ἀπαραίτητα γι' αὐτόν ἔγιναν. — *292.*

480 Ἡ ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 5 τοῦ Ὀχτώβρη καί τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ἀπόριψαν τήν προκαταρκτική συμφωνία μέ τόν Λ. Οὔρκαρτ (βλ. «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» ἀρ. φύλ. 226, 7 τοῦ Ὀχτώβρη 1922).

Ὅμως ὁ Β. Ι. Λένιν, ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος καί ἡ Σοβιετική κυβέρνηση δέν ἀπόκλεισαν τό ἐνδεχόμενο τῆς ἐπιστροφῆς στό ζήτημα τῆς παροχῆς ἐκχώρησης στόν Λ. Οὔρκαρτ. Σέ σχέση μ' αὐτό ὁ Λένιν θεωροῦσε ἀναγκαῖο νά ἐλέγξουν προσεκτικά ἀκόμη μιά φορά ὅλους τούς ὅρους τῆς ἐκχώρησης. Πρότεινε, ἰδιαίτερα, νά ἐλαττωθεῖ ἡ ἔκταση τῆς ἐκχώρησης καί νά ἐλαττωθοῦν τά ποσά τά ὁποῖα θά ἔπρεπε νά πάρει ὁ Οὔρκαρτ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 216-217, 235). — *292.*

481 Ὁ Β. Γ. Τσουμπάρ, διευθυντής τῆς Κρατικῆς βιομηχανίας πετροκάρβουνου τοῦ Ντονμπάς, ἐπισκέφθηκε τόν Β. Ι. Λένιν στίς 9 τοῦ Ὀχτώβρη 1922.

Δίνοντας τεράστια σημασία στήν ἀνόρθωση τῆς ἀνθρακοφόρας περιοχῆς τοῦ Ντονιέτς, ὁ Λένιν διαρκῶς ἐνδιαφερόταν γιά τίς ἐργασίες της, βοηθοῦσε μέ κάθε τρόπο τήν ἄνοδο καί τήν ἀνάπτυξή της. Στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Β. Α. Σμολιανίνοφ ἔστειλε στόν Τσουμπάρ τέτιο γράμμα: «Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς Σᾶς παρακαλεῖ ἐπειγόντως καί σύντομα νά ἀπαντήσετε στό ἑξῆς ζήτημα: δέν θά πρέπει μήπως ἀπό τό σύνολο τοῦ ποσοῦ τῶν ἀνθρακωρυχείων,

πού δουλεύουν σήμερα, νά ξεχωριστεῖ ἕνας *μικρός* ἀριθμός ἀπό τά μεγαλύτερα καί καλύτερα, ὥστε νά ἐφοδιαστοῦν οἱ ἐργαζόμενοι σέ αὐτά *πλήρως*, διαθέτοντας γι' αὐτό ἕνα ὁρισμένο ποσό χρυσοῦ (γιά νά παραγγελθοῦν ἐξορυκτικές μηχανές, ἄν χρειάζεται κτλ). Ὑπάρχουν μήπως γιά τό χωρισμό αὐτό ἐμπόδια καί ποιά. Μήπως θά συναντήσουμε τίς ἀντιρήσεις τοῦ ΠΚΣΣ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐργασίας μέ τήν ἔννοια ὅτι θά ἀντιδράσουν στόν καλύτερο ἐφοδιασμό ὁρισμένου μέρους ἐργατῶν στά ἐπιλεγμένα ἀνθρακωρυχεῖα;

Τίς σύντομες σκέψεις Σας νά τίς στείλετε σύντομα σέ μένα — διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ (σέ ἀπόρρητο φάκελλο).

Στόν σ. Λένιν εἶναι γνωστό ὅτι μέ τόν ἐρχομό Σας στή Μόσχα σκοπεύετε νά διευκρινίσετε μιά σειρά ζητήματα (στή Γενική Διεύθυνση καυσίμων, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν κτλ.) γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Ντονμπάς μέ μέσα. Κάντε γνωστό τό ἀποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν σας. Πόσα ζητᾶτε καί πόσα Σᾶς δίνουν;...».

Στό γράμμα ἐπισυνάφθηκε σημείωμα τοῦ Σμολιανίνοφ πρός τόν Λένιν: «Βλαντίμιρ Ἰλίτς, τό γράμμα πρός τόν Τσουμπάρ τό ἔστειλα. Δέν θά πρέπει μήπως νά σταλεῖ ἀντίγραφο στόν Κάμενεφ καί Ρίκοφ;. 6/X». Πιό κάτω ὁ Λένιν ἔγραψε: «Πρέπει» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *292.*

482 Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συνῆλθε στίς 5-7 τοῦ Ὀχτώβρη 1922. Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε μέρος στή συνεδρίαση τῆς 5 τοῦ Ὀχτώβρη, στίς ἄλλες συνεδριάσεις δέν πῆρε μέρος λόγω ἀρώστιας.

Στό πρωτόκολλο τῶν ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Β. Ι. Λένιν στή στήλη «Ἐκπλήρωση» ὑπάρχει ἐπισημείωση τῆς γραμματέα ὅτι στίς 7 τοῦ Ὀχτώβρη πάρθηκε ἀπάντηση τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ καί διαβιβάστηκε στόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς» (ἡ ἀπάντηση δέν βρέθηκε). — *295.*

483 Γράφτηκε στό ἀκόλουθο χαιρετιστήριο τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Κομσομόλικης ἐφημερίδας τῆς ἀχτίδας Μπάουμαν τῆς Μόσχας πρός τόν Β. Ι. Λένιν, τυπωμένο: «Ἀκριβέ δάσκαλε! Σᾶς χαιρετοῦμε καί περιμένουμε δυό ἀπαντητικά λογάκια. *Ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή.* 3 τοῦ Ὀχτώβρη 1922». — *295.*

484 Στό γράμμα πρός τόν Γκ. Β. Τσιτσέριν (ἀντίγραφο στό Πολιτικό Γραφεῖο) τῆς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Μ. Μ. Λιτβίνοφ πληροφοροῦσε ὅτι, κατά τή γνώμη του, δέν ὑπάρχει ἀπολύτως κανένας λόγος νά φοβᾶται κανείς ὅτι ἡ ἀγγλική κυβέρνηση στή σημερινή δυσμενή γι' αὐτήν ἐσωτερική καί διεθνή κατάσταση θά τραβήξει σέ ἀνοιχτά ἐχθρικές ἐνέργειες κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, θά δηλώσει γιά τή δήμευση τῆς περιουσίας καί τῶν κεφαλαίων πού ἀνήκουν στή ΣΟΣΔΡ. «Γιά τό λόγο αὐτό — ἔγραφε ὁ Λιτβίνοφ — ἀποφάσισα νά μήν πάρω κανένα μέτρο γιά τή «διάσωση τῆς περιουσίας»» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *296.*

485 Κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τή χρηματοδότηση τῆς οἰκοδόμησης τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ σταθμοῦ τοῦ Ζεμο-Ἀβτσάλσκ κοντά στήν Τιφλίδα ὁ Α. Σ. Σβανίτζε, πληρεξούσιος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν τῆς ΣΟΣΔΡ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ὑπερκαυκασίας, δήλωσε ὅτι τό Σοβιέτ τῆς Τιφλίδας διαθέτει ἐπαρκεῖς πόρους γιά τήν οἰκοδόμηση τοῦ σταθμοῦ χωρίς τήν οἰκονομική βοήθεια τῆς Μόσχας. Αὐτή ἡ ἄποψη ὑποστηρίχθηκε ἀπό τόν Ι. Β. Στάλιν καί τόν Γκ. Γ.

Σοκόλνικοφ. Ἀπ' ἀφορμή τίς διαφωνίες στό ζήτημα αὐτό, τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ἀνάθεσε στόν ἀρχιελεγκτή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν Ν. Γκ. Τουμάνοφ νά ἐξακριβώσει στό ΣΛΕ τῆς Γεωργίας, ἄν εἶναι δυνατόν νά περιοριστοῦν στά τοπικά χρηματικά ποσά, τί ποσό χρειάζεται καί κατά πόσο τό δάνειο μπορεῖ νά καλυφθεῖ μέ τσάι τῆς Γεωργίας.

Ὁριστικά τό ζήτημα αὐτό λύθηκε ἀργότερα. Τήν 1 τοῦ Μάρτη 1923 τό Πολιτικό Γραφεῖο, παίρνοντας ὑπόψη τή διαμαρτυρία τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων Γεωργίας, τοῦ Σοβιέτ τῆς Τιφλίδας καί τῆς ἐπιτροπῆς κατασκευῆς τοῦ σταθμοῦ γιά τήν ἄρνηση χορήγησης χρηματικῶν μέσων καί ἀκόμη τήν πρόταση τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε, ἀποφάσισε γιά τίς ἀνάγκες τοῦ ἠλεκτροσταθμοῦ νά χορηγήσει στήν Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τῆς Τιφλίδας δάνειο 750 χιλιάδων ρουβλιῶν σέ χρυσό (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *299*.

486 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε μετά τή συνομιλία μέ τόν ἐκπρόσωπο τῆς ἐργασιακῆς κομμούνας τῆς Καρελίας Α. Β. Σότμαν γιά τήν οἰκοδόμηση τῆς οἰκονομίας τῆς Καρελίας.

Ἡ παράκληση τῆς κομμούνας τῆς Καρελίας σχετικά μέ τή χορήγηση δανείου γιά τήν οἰκοδόμηση ἐργοστασίου ξυλοπολτοῦ καί γιά τήν ἐπεξεργασία μαρμαρυγίας ἐξετάστηκε ἀπό τό Μικρό ΣΛΕ στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1922. Ἀναγνωρίζοντας ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ χορήγηση μακροπρόθεσμου δανείου στήν Καρελία γι' αὐτές τίς ἀνάγκες, τό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ὑποχρέωσε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν μαζί μέ τήν Κρατική Ἐπιτροπή Σχεδίου μέ συμμετοχή τοῦ Α. Β. Σότμαν νά καθορίσουν τό ἀκριβές ποσό τοῦ δανείου καί τούς ὅρους ἀπόσβεσης.

Ὁ Λένιν μέσω τοῦ Σότμαν ἔκφρασε τή συντροφική εὐγνωμοσύνη πρός τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Κομμούνας τῆς Καρελίας καί τήν κομματική συνδιάσκεψη γιά τό χαιρετισμό πού τοῦ ἔστειλαν καί παρακάλεσε νά μεταδόσει στούς ἐργαζόμενους τῆς Καρελίας τίς καλύτερες εὐχές. — *299*.

487 Τό δημοσιευόμενο τηλεγράφημα στάλθηκε λόγω τῆς διαφορᾶς ἀνάμεσα στήν ἐπιτροπή τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τοῦ ΚΚΡ τῆς Ὑπερκαυκασίας μέ ἐπικεφαλῆς τόν Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε καί στήν ὁμάδα τοῦ Π. Γκ. Μντιβάνι στό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Γεωργίας (στήν ὁμάδα αὐτή ἀνῆκαν οἱ Κ. Μ. Κιντσάτζε καί Σ. Ι. Καβταράτζε, στούς ὁποίους ἀπευθυνόταν τό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν).

Ἡ Κομματική ἐπιτροπή τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς τῆς Ὑπερκαυκασίας ἐφάρμοζε σωστή ἀπό ἄποψη ἀρχῶν γραμμή, ἐπιδιώκοντας τή συσπείρωση τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας σέ μιά Ὁμοσπονδία τῆς Ὑπερκαυκασίας καί ὑπεράσπιζε ἀποφασιστικά τήν ἰδέα τῆς συνένωσης ὅλων τῶν σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν σέ ἕνα ἑνιαῖο κράτος. Ὅμως ὁ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε δέν ἔδειχνε πάντα τήν ἀπαιτούμενη ἐλαστικότητα καί προσοχή στήν ἐφαρμογή τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς, χρησιμοποιοῦσε καί διοικητικούς τρόπους καθοδήγησης καί παρουσίαζε βιασύνη στήν ἐφαρμογή μερικῶν μέτρων, δέν ὑπολόγιζε πάντα τή γνώμη καί τά δικαιώματα τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) τῆς Γεωργίας, πράγμα πού χρησιμοποιήθηκε ἀπό τήν ὁμάδα τοῦ Μντιβάνι, ἡ ὁποία ἀκολουθοῦσε ριζικά λαθεμένη θέση στά βασικά ζητήματα τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς τοῦ Κόμματος.

Ὁ Μντιβάνι καί οἱ ὀπαδοί του, πού ἀποτελοῦσαν τήν πλειοψηφία στήν

ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) τῆς Γεωργίας, στήν πραγματικότητα φρέναραν τήν οἰκονομική καί πολιτική συνένωση τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ὑπερκαυκασίας, ἐπιδίωκαν στήν οὐσία τή διατήρηση τῆς ἀπομόνωσης τῆς Γεωργίας· ἡ ὁμάδα τοῦ Μντιβάνι στήν ἀρχή τασσόταν κατά τῆς δημιουργίας τῆς ΕΣΣΔ, ὅταν ὅμως τόν Ὀχτώβρη (1922) ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) πῆρε τήν ἀπόφαση γιά τή δημιουργία τῆς ΕΣΣΔ, ἄρχισε νά ἐπιδιώκει τήν ἄμεση ἔνταξη τῆς Γεωργίας στήν ΕΣΣΔ καί ὄχι μέσω τῆς Ὁμοσπονδίας τῆς Ὑπερκαυκασίας. Αὐτή ἡ θέση τοῦ Μντιβάνι καί τῶν ὀπαδῶν του ἔπαιζε τό παιχνίδι τῶν ἀστῶν ἐθνικιστῶν, τῶν μενσεβίκων τῆς Γεωργίας καί οἱ κομμουνιστές τῆς Γεωργίας στά συνέδριά τους, στίς συνδιασκέψεις καί στίς συνελεύσεις τοῦ κομματικοῦ ἀκτίφ δικαιολογημένα τήν ἐκτίμησαν σάν παρέκλιση πρός τόν ἐθνικισμό.

Ὁ Τσιντσάτζε καί μιά σειρά ἄλλοι ὀπαδοί τοῦ Μντιβάνι ἀπευθύνθηκαν ἀπ' εὐθείας τηλεφωνικά μέ σημείωμα στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Ἀπάντηση στό σημείωμα αὐτό ἀποτελεῖ τό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *299.*

488 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη του τήν ἀπόφαση γιά τίς ἀμοιβαῖες σχέσεις ἀνάμεσα στή ΣΟΣΔΡ καί τίς ἀνεξάρτητες Δημοκρατίες, πού ψηφίστηκε ἀπό τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922. — *300.*

489 Σέ σχέση μέ τή δημοσιευόμενη ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ γραμματέας τοῦ ΣΛΕ Λ. Α. Φότιεβα στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ἔγραψε γράμμα στά μέλη τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί σέ ὅλους τούς Λαϊκούς ἐπιτρόπους «γιά ὑποχρεωτική ἐπείγουσα ἐνημέρωση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου». Μεταδίδοντας αὐτό πού τῆς εἶπε ὁ Β. Ι. Λένιν ὅτι «αὐτός ἀπολύτως δέν μπορεῖ νά ὑποφέρει τίς ἰδιαίτερες συζητήσεις καί τά πήγαινε - ἔλα κατά τήν ὥρα τῆς συνεδρίασης καί ὅτι ἀκριβῶς ἀπό αὐτό μπορεῖ νά ἀρωστήσει ξανά...» ἡ Φότιεβα ἔστρεφε τήν προσοχή στήν ἀνάγκη νά τηρεῖται πλήρης τάξη τήν ὥρα τῶν συνεδριάσεων. Στό γράμμα ἦταν συνημμένη κατάσταση μέ τά ὀνόματα τῶν μελῶν τοῦ ΣΛΕ μέ τήν ἀκόλουθη ἐπιγραφή: «Ἀφοῦ διαβάσετε τό συνημμένο γράμμα, παράκληση, νά ὑπογράψετε δίπλα στό ἐπίθετό Σας» (στήν κατάσταση ὑπάρχουν οἱ ὑπογραφές αὐτῶν πού γνωρίστηκαν μέ τό γράμμα) (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *300.*

490 Τό τράστ βρώμης τοῦ Σατίλοβο (Κρατικός ὀργανισμός) δημιουργήθηκε μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ Β. Ι. Λένιν στή βάση τοῦ γεωργικοῦ πειραματικοῦ σταθμοῦ τοῦ Σατίλοβο, πού ἱδρύθηκε τό 1896 στό νομό Νοβοσίλσκ τοῦ κυβερνείου Τούλας (σήμερα εἶναι Κρατικός σταθμός ἐπιλογῆς τοῦ Σατίλοβο, στήν περιοχή τοῦ Ὀριόλ — ἐπιστημονικο-ερευνητικό ἵδρυμα τοῦ ὑπουργείου ἀγροτικῆς οἰκονομίας τῆς ΣΟΣΔΡ).

Στό γράμμα πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Ν. Ὀσίνσκι διαφωνοῦσε μέ τήν ἄρνηση τῆς διϋπηρεσιακῆς σύσκεψης νά συμπεριλάβει τόν προϋπολογισμό τοῦ τράστ τοῦ Σατίλοβο στόν προϋπολογισμό τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας μέ τή δικαιολογία ὅτι τό τράστ αὐτό βρίσκεται σέ οἰκονομική ἰδιοσυντήρηση. Κάνοντας ὑπόμνηση ὅτι κατά τήν ὀργάνωση τοῦ τράστ ἀναγνωρίστηκε ἡ ἀνάγκη νά ἐπιχορηγεῖται σέ διάστημα 3-5 χρόνων, ὁ Ὀσίνσκι, ὑπόδειχνε ὅτι ἡ ἄρνηση χορήγησης στό τράστ ὑλικῆς ὑποστήριξης θά ὁδηγήσει στήν ἀπώλεια τῶν ἤδη ἐπενδυμένων κεφαλαίων, καί παρακαλοῦσε τόν Λένιν «προσωπικά νά βοηθήσει μέ τήν ἔννοια τῆς πλήρους ἐξασφάλισης τοῦ τράστ τοῦ Σατίλοβο». Ὁ Ὀσίνσκι ἔγραφε ἀκόμη γιά τόν

καθοδηγητή ὅλου τοῦ ἔργου τόν δημιουργό ποικιλιῶν Π. Ι. Λισίτσιν, ὁ ὁποῖος παραιτήθηκε ἀπό τήν καθαρά ἐπιστημονική δουλιά «γιά νά δεῖ τή βρώμη του σέ μαζική διάδοση...» (βλ. «Ἱστορίτσεσκι Ἀρχίβ», τεῦχ. 1, 1962, σελ. 60-61).
Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 395. — *300.*

491 Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν τό γράμμα τοῦ Ν. Ὀσίνσκι στάλθηκε ἐπίσης στόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Γεωργίας Ι. Α. Τεοντορόβιτς μέ τήν παράκληση νά κάνει ἐπειγόντως γνωστό γιά ἀναφορά στόν Λένιν, πόσα χρήματα χρειάζονται γιά ἐπιχορήγηση στό τράστ (τοῦ Σατίλοβο) γιά τόν Ὀχτώβρη - Δεκέμβρη, πόσα ζήτησε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, σέ ποιές ὑπηρεσίες καί σέ τί ποσό τά περιέκοψαν, πόσα ἔδοσαν στήν τελευταία ὑπηρεσία. Ἀφοῦ πῆρε τήν ἀπάντηση τοῦ Τεοντορόβιτς ὁ Λένιν ἔγραψε σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό γράμμα στήν Οἰκονομική ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 490). — *301.*

492 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ προέδρου τῆς Κεντρικῆς διεύθυνσης βιομηχανίας τύρφης Ι. Ι. Ράντσενκο τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922, στό ὁποῖο, παρακαλοῦσε τόν Β. Ι. Λένιν νά βοηθήσει στήν ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό ἐκσυγχρονισμένης μηχανῆς ἐξόρυξης τύρφης τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Στρέλ καί Σία γιά μηχανοποίηση τῶν ἐργασιῶν ἐξόρυξης τύρφης καί νά χορηγηθοῦν γιά τό σκοπό αὐτό καθώς καί γιά τήν ἀποστολή ἐπιτροπῆς γιά δοκιμή τῆς μηχανῆς ἐπιτόπου τά ἀπαραίτητα μέσα. — *301.*

493 Στίς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 τό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἀποφάσισε νά χορηγήσει ἀπό τό ἐφεδρικό ἀπόθεμα τοῦ ΣΕΑ 7 χιλιάδες χρυσά ρούβλια γιά τήν ἀγορά ἀπό τό ἐξωτερικό τελειοποιημένης μηχανῆς ἐξόρυξης τύρφης. — *301.*

494 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 γιά τήν περικοπή τῆς κρατικῆς ἐπιχορήγησης στήν Προλετκοὺλτ καί στά ἀκαδημαϊκά θέατρα. — *302.*

495 Πρόκειται γιά τό ὅτι ὁ Γκ. Λ. Πιατακόφ, σάν ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου, ὑπόγραψε τό στρατιωτικό προϋπολογισμό, πού ὑπερέβαινε κατά 26 τρισεκατομμύρια ρούβλια (χαρτονομίσματα ἔκδοσης 1922) τό ποσόν, πού πρότεινε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν. Στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ προϋπολογισμός αὐτός ἐγκρίθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.
Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντα 486 καί 487. — *302.*

496 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΕΑ τῆς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 γιά χορήγηση χρηματικῶν μέσων στήν Ἀρμενία γιά ἐργασίες σχετικές μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς βαμβακοπαραγωγῆς.
Στό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο εἶναι συνημμένη ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση πού γράφτηκε ἀπό ἄγνωστον: τά χρήματα ἀκόμη δέν στάλθηκαν, γιατί ὁ Ἄλσκι δέν βρῆκε τόν Τέρ-Γκαμπριελιάν καί χωρίς τίς ὑποδείξεις του δέν ξέρει, ποῦ συγκεκριμένα πρέπει νά τά στείλει καί σέ τί νόμισμα...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *303.*

497 Πρόκειται γιά τό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922, στό ὁποῖο πληροφοροῦσε γιά δυό πιθανούς δρόμους συμφωνίας μέ τόν Λ.

Οὔρκαρτ. Σέ περίπτωση ἄμεσης ἐπικύρωσης τῆς συμφωνίας, χωρίς νά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τήν ἀναγνώριση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας ἀπό τήν κυβέρνηση τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὁ Οὔρκαρτ, ἀναφερόταν στό τηλεγράφημα τοῦ Κράσιν, πιθανό νά συμφωνήσει μέ τήν παραχώρηση στή ΣΟΣΔΡ ἑνός τρίτου τοῦ Ἐκιμπαστούζ γιά ἐξόρυξη κάρβουνου, σέ κεῖνο τό τμῆμα του, ὅπου ὁ Οὔρκαρτ δέν θά κάνει ἐξόρυξη. «Δεύτερη ἐκδοχή, ἔγραφε ὁ Κράσιν, τό σύμφωνο ἐπικυρώνεται ἀπό μᾶς ἀμέσως, μέ τή μορφή, ὅπως ἔχει ὑπογραφεῖ ἀπό μένα» καί θά ἀρχίσει νά ἰσχύει ἀμέσως μετά τήν ἀναγνώριση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, ἡ ὁποία θά πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ ὄχι ἀργότερα ἀπό ὀχτώ μῆνες. Τήν τελευταία ἐκδοχή ὁ Κράσιν θεωροῦσε περισσότερο συμφέρουσα (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης τό ἀκόλουθο γράμμα. — *303.*

498 Πρόκειται, πιθανό, γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 σέ σχέση μέ τήν πρόταση νά ἐκδοθεῖ ἐκλαϊκευμένη μπροσούρα γιά τή συμφωνία μέ τόν Οὔρκαρτ. Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά δημιουργήσει ἐπιτροπή ἀπό τούς Γκ. Λ. Πιατακόφ καί Μπ. Σ. Στομονιακόφ «γιά νά ἐξετάσει καί νά γράψει τό ταχύτερο ἄρθρα σχετικά μέ τή συμφωνία Οὔρκαρτ...» καί ἐνέκρινε ὁδηγίες πρός τήν ἐπιτροπή αὐτή, στίς ὁποῖες καθόριζε τό περιεχόμενο τῶν ἄρθρων.

Σέ σχέση μέ τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ γραμματέας τοῦ ΣΛΕ ἔστειλε ἐπίσης στούς Γκ. Λ. Πιατακόφ καί Μ. Ι. Φρούμκιν τό ἀκόλουθο σημείωμα: «Ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς μοῦ ἀνάθεσε νά σᾶς γράψω ὅτι τά ἄρθρα σχετικά μέ τή συμφωνία τοῦ Οὔρκαρτ (δύο ὑπέρ καί δύο κατά) πρέπει νά γραφοῦν ὅσο τό δυνατό γρηγορότερα, μή καθυστερώντας οὔτε μιά μέρα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Τά ἄρθρα γιά συζήτηση μέ τό γενικό τίτλο «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἐκχώρησης στόν Οὔρκαρτ, πού ἀπόριψε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων» δημοσιεύτηκαν σέ κάμποσα φύλλα τῆς «Πράβντα» (31 τοῦ Ὀχτώβρη, 1-3 τοῦ Νοέμβρη 1922). — *304.*

499 Τό δημοσιευόμενο κείμενο τοῦ τηλεγραφήματος ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τήν ἴδια μέρα, 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922. — *304.*

500 Στή συνέντευξη γιά τήν ὁποία γίνεται λόγος ὁ Β. Ι. Λένιν στό ἐρώτημα τοῦ ἀνταποκριτῆ τῶν ἐφημερίδων «Ὀμπσέρβερ» καί «Μάντσεστερ Γκάρντιαν» Μ. Φάρμπμαν, πού συνδεόταν μέ τήν ἄρνηση τῆς ἐπικύρωσης τῆς συμφωνίας μέ τόν Λ. Οὔρκαρτ ἀπάντησε ὅτι ἡ Σοβιετική κυβέρνηση ἀποφάσισε νά ἀνοίξει συζήτηση γι' αὐτό στόν Τύπο (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 242-243). — *304.*

501 *Ἡ συνδιάσκεψη τῆς Λωζάνης* — συνδιάσκεψη πού σχεδιαζόταν γιά τά ζητήματα τῆς Ἐγγύς Ἀνατολῆς. Πιό ἀναλυτικά γιά τή συνδιάσκεψη αὐτή βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σημείωση 152. — *304.*

502 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1922. Ὁ Κάμενεφ πρότεινε σέ περίπτωση συγκατάθεσης τοῦ Λένιν: «1) νά παρακληθεῖ τό Πολιτικό Γραφεῖο

νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί νά ἀποκαταστήσει τό ποσό, πού πρότεινε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Οἰκονομικῶν, δηλ. 599 τρισεκατομμύρια πλήν 26 τρισεκατομμύρια ἰσοῦται μέ 573 τρισεκατομμύρια· 2) νά προταθεῖ στό Πολιτικό Γραφεῖο νά ἐκλέξει εἰδική ἐπιτροπή γιά νά ἐπανεξετάσει τήν κατανομή τῶν χορηγηθέντων ποσῶν σύμφωνα μέ τόν προϋπολογισμό ἀνάμεσα στά ξεχωριστά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα μέ σκοπό τήν ἐλάττωση τών δαπανῶν γιά ναυπηγία κτλ.». Κάτω ἀπό τήν πρόταση αὐτή ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε: «Προσχωρῶ πλήρως. 30. Χ. 1922. *Λένιν*». Ἐδῶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἐπισημειώσεις τῶν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, Ι. Β. Στάλιν, Β. Μ. Μόλοτοφ γιά τή συγκατάθεσή τους καί ἐπισημείωση τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι ὅτι ἔκανε ἀποχή (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *305.*

503 Στό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἀπάντησε στίς 2 τοῦ Νοέμβρη 1922 μέ τηλεγράφημα ἀπό τό Σουχούμι. Θεωρώντας εὐχῆς ἔργο τή χρησιμοποίηση τοῦ Γ. Β. Λομονόσοφ σέ καθοδηγητική δουλιά στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν, ὁ Τζερζίνσκι εὕρισκε ἄσκοπο τό διορισμό του στή θέση τοῦ προσωρινά ἐκτελοῦντα χρέη ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου κατά τήν ἀπουσία του καί πρότεινε νά παρακαλέσουν τόν Λομονόσοφ νά συμφωνήσει μέ τήν προηγούμενη πρόταση τοῦ Τζερζίνσκι — νά ἐργαστεῖ σάν μέλος τοῦ συμβουλίου. Ὁ Τζερζίνσκι παρακαλοῦσε νά ἀναβληθεῖ ἡ τελική λύση γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ Λομονόσοφ ὥς τήν ἐπάνοδό του. — *306.*

504 Βλ. τίς σημειώσεις 490 καί 491.

Ἡ οἰκονομική ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ, ἀφοῦ ἐξέτασε στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1922, σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν τόν προϋπολογισμό τοῦ Κρατικοῦ σταθμοῦ καλλιέργειας σπόρων, τόν καθόρισε στό ποσό τῶν 2½ τρισεκατομμυρίων ρουβλιῶν γιά τό τρίμηνο Ὀχτώβρη-Δεκέμβρη 1922. — *307.*

505 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου Ἐργασίας καί Ἄμυνας τῆς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 γιά τόν καθορισμό τῶν τιμῶν στά καύσιμα γιά τούς καταναλωτές πού εἶναι στό πλάνο.

Στά γράμματά του ὁ διευθυντής τῆς Κρατικῆς βιομηχανίας πετροκάρβουνου τοῦ Ντονμπάς Β. Γ. Τσουμπάρ, ὑποδείχνοντας τήν ἀναντιστοιχία ἀνάμεσα στή σταθερή τιμή στό κάρβουνο, πού ἔχει καθοριστεῖ, καί στήν τιμή τοῦ ρουβλιοῦ, ἡ ὁποία πέφτει, ἔγραφε ὅτι οἱ ὑπολογισμοί τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς σχεδίου πού μένουν πίσω ἀπό τή ζωή, βάζουν τή βιομηχανία πετροκάρβουνου τοῦ Ντονμπάς σέ ἀδιέξοδο, καί ζητοῦσε νά λυθεῖ τό ζήτημα αὐτό. — *308.*

506 Μέ ἐντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου ὑπόβαλε στό Συμβούλιο Ἐργασίας καί Ἄμυνας ἔκθεση γιά τή χρηματοδότηση τοῦ Ντονμπάς. Τό ζήτημα αὐτό συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ ΣΕΑ στίς 15 καί 17 τοῦ Νοέμβρη 1922 καί στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 24 τοῦ Νοέμβρη. Τονίζοντας τήν ἰδιαίτερη σπουδαιότητα τῆς κανονικῆς ἐργασίας τῆς ἀνθρακοβιομηχανίας καί τῆς βιομηχανίας πετρελαίου γιά τήν οἰκονομική ζωή τῆς χώρας, τό ΣΛΕ ἔκρινε ἀναγκαῖο «νά ἐφοδιάζει σταθερά τούς κλάδους αὐτούς τῆς βιομηχανίας καυσίμων σέ πλήρη μεγέθη μέ πραγματικά χρηματικά μέσα, ἀναγκαῖα γιά τήν ἐκπλήρωση τοῦ παραγωγικοῦ προγράμματός τους, γι' αὐτό τό σκοπό νά καθοριστοῦν, σάν ἐξαίρεση, εἰδικοί

ὅροι πληρωμῆς τοῦ κάρβουνου καί τοῦ πετρελαίου» («Συλλογή νόμων καί διαταγμάτων τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς κυβέρνησης», 1922, τεῦχ. 79, ἄρθρο 993). — *309.*

507 Ὁ Λένιν ἔγραψε τό δημοσιευόμενο ἀπ' ἀφορμή τά ἑξῆς περιστατικά. Τήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1922 ὁμάδα φασιστῶν, ὁπλισμένων μέ πιστόλια καί βόμβες, ἔκανε ἐπιδρομή στό Ἐμπορικό τμῆμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς ΣΟΣΔΡ στήν Ἰταλία. Οἱ φασίστες εἰσόρμησαν στό γραφεῖο τοῦ πληρεξούσιου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καί, ἀπειλώντας αὐτόν καί τούς συνεργάτες τοῦ τμήματος μέ τά πιστόλια, ἅρπαξαν ἕναν ἀπό τούς ὑπαλλήλους, τόν ἔβγαλαν στή σκάλα καί τόν τουφέκισαν. — *310.*

508 Τήν 1 τοῦ Νοέμβρη 1922 ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς ΣΟΣΔΡ στήν Ἰταλία ἔστειλε στό ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας νότα διαμαρτυρίας ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπίθεση τῆς ὁμάδας φασιστῶν στό Ἐμπορικό τμῆμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς ΣΟΣΔΡ στήν Ἰταλία (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», τ. V, Μόσχα, 1961, σελ. 648-649). — *310.*

509 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό ἄρθρο τοῦ Ι. Ι. Σκβορτσόφ - Στεπάνοφ «Τί εἶναι ἕνας εἰδικός καί πῶς τόν κάνουν», πού δημοσιεύτηκε στίς 28 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 στήν ἐφημερίδα «Πράβντα». — *310.*

510 **Πρόκειται γιά τό ἀκόλουθο μέρος ἀπό τό ἄρθρο τοῦ Ι. Ι. Σκβορτσόφ -** Στεπάνοφ: «Κι' ἐδῶ πρέπει ν' ἀναπτυχθεῖ ἡ **ταξική πάλη:** ἡ πάλη ἀνάμεσα στό **σοσιαλισμό καί «στήν καπιταλιστική βιοτεχνία» ἤ στό «βιοτεχνικό καπιταλισμό», μᾶλλον στόν τελευταῖο. Μετά ἀπό ὅλα τά προηγούμενα τόν ἀναγνώστη** δέν θά ἐκπλήξει τό τερατῶδες τοῦ τέτιου συνδυασμοῦ λέξεων. Ὁ συνδυασμός αὐτός δέν εἶναι πιό τερατώδης ἀπό ὅ,τι οἱ πραγματικές σχέσεις πού ἐκφράζονται ἀπ' αὐτόν. — *311.*

511 Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό λενινιστικό χειρόγραφο τῆς πρώτης παραλλαγῆς τοῦ δημοσιευόμενου γράμματος πρός τόν Γκ. Χ. Χοῦβερ, καθώς καί δυό ἀνατυπώσεις, διορθωμένες καί συμπληρωμένες ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Στά Ἅπαντα τό γράμμα αὐτό δημοσιεύεται σύμφωνα μέ τήν τελευταία παραλλαγή τοῦ δακτυλογραφημένου κειμένου. Οἱ διορθώσεις, πού ἔγιναν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στό δοσμένο κείμενο, δείχνονται κάτω ἀπό τή γραμμή.

Ἀντίγραφο τοῦ γράμματος στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1922 στάλθηκε ἐπίσης στόν Γκ. Β. Τσιτσέριν. Ἀπαντώντας σ' αὐτόν τήν ἴδια μέρα ὁ Τσιτσέριν ἔγραφε ὅτι τό γράμμα πρός τόν Χοῦβερ πρέπει νά σταλεῖ στό πνεῦμα τοῦ σχεδίου τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἀλλά μέ τήν ὑπογραφή τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο, τό γράμμα πρός τόν Χοῦβερ στάλθηκε στίς 28 τοῦ Νοέμβρη 1922 μέ τήν ὑπογραφή τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Ἐξωτερικῶν Μ. Μ. Λιτβίνοφ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 502. — *312.*

512 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε, ἀφοῦ γνωρίστηκε μέ τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς — «Προσχέδιο τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος δράσης», πού στάλθηκε σ' αὐτόν.

Στό συνοδευτικό γράμμα ὁ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ ἔγραφε ὅτι αὐτός δέν ἀποφασίζει νά θέσει τό σχέδιο αὐτό γιά συζήτηση στό συνέδριο χωρίς τή γνώμη τοῦ Λένιν. — *313.*

513 Σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ Β. Ι. Λένιν τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς σχετικά μέ τό ἀγροτικό ζήτημα τό ἐπεξεργάστηκαν ξανά. Ὁ Ε. Σ. Βάργκα στίς 30 τοῦ Νοέμβρη στήν εἰσήγηση στό συνέδριο ἀνάπτυξε τό περιεχόμενο τοῦ δημοσιευόμενου γράμματος καί ἔκανε γνωστό ὅτι ἡ ἐπιτροπή, πού ἐκλέχτηκε γιά τήν ἀποπεράτωση τοῦ σχεδίου, «καθοδηγοῦνταν στή δουλιά της πρίν ἀπ' ὅλα ἀπό τό γράμμα τοῦ συντρόφου Λένιν». Στό «Προσχέδιο τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος δράσης» ἔγιναν ἀλλαγές· ἡ πιό σπουδαία ἀπ' αὐτές ἦταν ἡ προσθήκη τοῦ ὑπότιτλου «Ὁδηγία γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀγροτικῶν θέσεων τοῦ II συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς», πού ἔκανε πιό σαφή τό χαρακτήρα τῆς ἀπόφασης (βλ. «Δελτίο τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς», τεῦχ. 27, 1922, σελ. 11-12). — *313.*

514 Στό IV συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς συζητήθηκε τό ζήτημα τῆς συνένωσης τοῦ Κομμουνιστικοῦ καί Σοσιαλιστικοῦ κόμματος τῆς Ἰταλίας. Ἡ καθοδήγηση τοῦ Κομμουνστικοῦ κόμματος τῆς Ἰταλίας, πού βρισκόταν τότε στά χέρια τῆς σεχταριστικῆς ὁμάδας τοῦ Μπορτίγκα, ἐκφράστηκε κατά τῆς συνένωσης.

Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἔστειλε στήν ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἰταλικοῦ κόμματος γράμμα, στό ὁποῖο συμβούλευε νά μήν ψηφίσει κατά τῆς ἀπόφασης γιά τή συνένωση πού ἐπεξεργάστηκε ἡ ἐπιτροπή γιά τό ζήτημα αὐτό. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΙ συμφώνησε μέ τήν πρόταση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ).

Τό συνέδριο ψήφισε ὁμόφωνα ἀπόφαση γιά τή συνένωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Ἰταλίας καί τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος Ἰταλίας καί δημιουργήθηκε εἰδική ὀργανωτική ἐπιτροπή γιά τήν πραγματοποίησή της.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 510. — *314.*

515 Ἡ ΠΚΕΕ, ἀφοῦ ἄκουσε καί τίς δυό πλευρές, ἔλυσε τή διαφορά σέ ὄφελος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Συγκοινωνιῶν. — *315.*

516 Τά δημοσιευόμενα ντοκουμέντα ἀποτελοῦν, ὅπως φαίνεται, περικοπές ἀπό δυό γράμματα τοῦ Β. Ι. Λένιν πού δέν βρέθηκαν. Τά γράμματα γράφτηκαν, πιθανόν, σέ σχέση μέ τή συνομιλία στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1922 τοῦ Λένιν μέ τόν καθηγητή Ν. Μ. Κνιπόβιτς — διευθυντή τῆς ἐπιστημονικο-ερευνητικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἀζοφικῆς θάλασσας. Ὁ Κνιπόβιτς παρακαλοῦσε νά βοηθήσει γιά νά παραχωρηθεῖ στή Γενική διεύθυνση ἁλιείας καί ἰχθυοβιομηχανίας τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ (Γκλάβριμπα) τό ἀτμόπλοιο «Μπεσστράσνιϊ» γιά τήν ἐπιστημονικο-αλιευτική ἀποστολή τῆς Ἀζοφικῆς θάλασσας.

Τό ὑπόμνημα τοῦ Κνιπόβιτς γιά ἐνοικίαση τοῦ ἀτμόπλοιου «Μπεσστράσνιϊ» μαζί μέ τό πρῶτο ἀπόσπασμα ἀπό τό γράμμα τοῦ Λένιν διαβάστηκε ἀπό τή Διεύθυνση Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ ΣΛΕ στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά ἐξέταση. Στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη 1922 τό Μικρό ΣΛΕ ἀναγνώρισε «κατ' ἀρχήν ἀναγκαῖο νά παραχωρήσει δωρεάν στήν Γκλάβριμπα τό ἀτμόπλοιο «Μπεσστράσνιϊ» γιά τήν ἐπιστημονικο-αλιευτική ἀποστολή τῆς Ἀζοφικῆς θάλασσας» καί ἀνάθεσε στήν ἐπιτροπή προϋπολογισμοῦ

τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν ἐκ νέου νά ἐξετάσει τό ζήτημα γιά τή χορήγηση χρηματικῶν μέσων στήν Γκλάβριμπα γιά τό σκοπό αὐτό. — *315.*

517 Σέ λίγο ὁ Ι. Ι. Χοντορόβσκι ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν ἀπάντηση. Στό γράμμα του ἀνάφερε ὅτι ἡ δουλιά τοῦ πατροναρίσματος πραγματοποιήθηκε σάν δοκιμή μόνο στό κυβερνεῖο τοῦ Νοβονικολάγεβσκ καί στό νομό (τώρα περιοχή Νοβοσιμπίρσκ) καί ὅτι τό ζήτημα γιά τό πατρονάρισμα τῶν ἀγροτικῶν πυρήνων στούς πυρῆνες τῆς πόλης δέν μπῆκε. Ὁ Χοντορόβσκι χαρακτήρισε τίς μορφές τῆς δουλιᾶς τοῦ πατροναρίσματος τῶν κομματικῶν πυρήνων τῆς πόλης στό χωριό «γιά συζήτηση σχετικά μέ τά κομματικά καί διοικητικά ζητήματα, τήν ἐξασφάλιση τῶν πυρήνων τοῦ χωριοῦ μέ ὁμιλητές, ἀγκιτάτορες καθώς καί (στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ) μέ βιβλία καί μέ εἴδη γραφείου (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Βλ. ἐπίσης τό ἄρθρο τοῦ Ι. Χοντορόβσκι «Ἀπό τίς ἀναμνήσεις γιά τόν Ἰλίτς», πού δημοσιεύτηκε στίς 22 τοῦ Ἀπρίλη 1930 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΚΕΕ τῆς ΠΚΕΕ».

Τά ὑλικά, πού πῆρε, ἀπό τόν Ι. Ι. Χοντορόβσκι, ὁ Β. Ι. Λένιν τά χρησιμοποίησε στήν περίληψη τοῦ λόγου του στό Χ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ (λόγω τῆς ἀρώστιας δέν μίλησε) καθώς καί στό ἄρθρο «Σελίδες ἡμερολογίου» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 441, 366-368). — *316.*

518 Πρόκειται γιά τό τηλεγράφημα τοῦ Μ.Μ. Λιτβίνοφ πρός τόν Οὐ. Χάσκελ στό Λονδίνο, στό ὁποῖο ἀνακοίνωσε τή συγκατάθεση τοῦ Β. Ι. Λένιν νά μή μεταβιβάσει ὁ Χάσκελ τό γράμμα τοῦ Λένιν στούς Χοῦβερ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 496), ἄν τόν «δυσκολεύει ἤ τό θεωρεῖ ἄτοπο». — *316.*

519 Πρόκειται γιά τή χορήγηση ἀπό τόν Γ. Β. Λομονόσοφ, πού ἡγοῦνταν τῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς στό ἐξωτερικό, χρηματικῶν βραβείων στούς συνεργάτες τῆς ἀποστολῆς.

Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἀφοῦ συζήτησε τό ζήτημα αὐτό στίς 22 τοῦ Δεκέμβρη 1922, τιμώρησε τόν Λομονόσοφ μέ μομφή μέ τή δημοσίευση στόν Τύπο, γιά παράνομη χορήγηση χρηματικῶν βραβείων.

Ὁ Β. Α. Ἀβανέσοφ πῆρε μέρος στήν ἐπιτροπή τοῦ ΣΛΕ γιά τόν ἔλεγχο τῶν σοβιετικῶν ἀντιπροσωπειῶν στό ἐξωτερικό καί τῆς σιδηροδρομικῆς ἀποστολῆς. Ἡ σιδηροδρομική ἀποστολή διαλύθηκε τήν 1 τοῦ Ἀπρίλη 1923. — *318.*

520 Τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Τσάρλς Π. Στέινμετς μετέφερε στίς ΕΠΑ ὁ ἀμερικανός κομμουνιστής Χάρολντ Βέρ ὁ ὁποῖος τό 1922 ἡγοῦνταν τῆς ὁμάδας ὁδηγῶν τρακτέρ, πού δούλευε στό σοβχόζ «Τόικινο» τοῦ κυβερνείου Πέρμ.

Βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 354. — *319.*

521 Πρόκειται γιά τήν ἐκτόπιση τοῦ δραστήριου στό παρελθόν μενσεβίκου Ν. Α. Ροζκόφ. Τό ζήτημα σχετικά μέ τόν Ροζκόφ ἐπανειλημμένα συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε: «Ὁ Ροζκόφ νά ἐκτοπιστεῖ». Στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη, τροποποιώντας τήν ἀπόφαση τῆς 26 τοῦ Ὀχτώβρη, τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά ἀναβληθεῖ ἡ ἐκτόπιση τοῦ Ροζκόφ, δημοσιεύοντας στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» τό ἄρθρο του γιά τή

δράση τῶν μενσεβίκων καί τή δήλωση γιά τήν ἀποχώρησή του ἀπό τό κόμμα τῶν μενσεβίκων μέ σχόλιο τοῦ διευθυντῆ τῆς ἐφημερίδας Γ. Μ. Στεκλόφ (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης τό ἀκόλουθο ντοκουμέντο. — *320.*

522 Στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τροποποίησε τήν ἀπόφασή του τῆς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1922 καί ἀποφάσισε νά ἐκτοπίσει τόν Ροζκόφ στό Πσκόφ καί μέ τήν πρώτη κιόλας ἀντισοβιετική ἐκδήλωση νά ἀπελαθεῖ ἀπό τή Σοβιετική Ρωσία. — *320.*

523 Στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1922 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀνάθεσε στό Ὀργανωτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας νά δόσει στή διάθεση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς μέχρι 10 στελέχη. — *320.*

524 *«Die Neue Zeit»* («Νέοι Καιροί») — θεωρητικό περιοδικό τοῦ Γερμανικοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος· ἐκδιδόταν στή Στουτγάρδη ἀπό τό 1833 ὥς τό 1923.

Μιλώντας γιά τό «παλιό» «Νόιε Τσάιτ», ὁ Β. Ι. Λένιν εἶχε ὑπόψη τήν περίοδο ὥς τά μέσα τῆς δεκαετίας 1890 - 1900, ὅταν ὁ Φ. Ἔνγκελς βοηθοῦσε τό περιοδικό. — *321.*

525 Σχετικά μέ τή Συνδικαλιστική Διεθνή τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1922 ψήφισε τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἀναπτύσσονται στό γράμμα πού δημοσιεύεται. — *321.*

526 Στίς 6 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 στή συνεδρίαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), στήν ὁποία ὁ Λένιν δέν πῆρε μέρος λόγω ἀρώστιας, ψηφίστηκε σύμφωνα μέ τήν εἰσήγηση, πού ἔκανε ὁ Γκ. Γ. Σοκόλνικοφ ἀπόφαση γιά τήν ἐξασθένιση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Ὁ Β. Ι. Λένιν δέν συμφώνησε μέ τήν ἀπόφαση αὐτή. Στό γράμμα πρός τόν Ι. Β. Στάλιν γιά τά μέλη τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 13 τοῦ Ὀχτώβρη 1922, ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀποδείχνοντας τό λαθεμένο τῆς ἀπόφασης τῆς ὁλομέλειας γιά τό καθεστώς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ζήτησε νά ἀναβληθεῖ ἡ ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στό ζήτημα αὐτό γιά δυό μῆνες, δηλ. ὥς τήν ἐρχόμενη ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοὐ Κόμματος (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμος 45ος, σελ. 220-223). Ἡ ΚΕ δέχτηκε τήν πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Τό δημοσιευόμενο σημείωμα πρό τόν Μ. Ι. Φρούμκιν καί μιά σειρά ἄλλα γράμματα καί σημειώματα σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, τά ὁποῖα δημοσιεύονται πιό κάτω (βλ. ντοκουμέντα 511-515, 517), γράφτηκαν σέ σχέση μέ τήν προετοιμασία τῆς ἐπικείμενης ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). — *322.*

527 Πρόκειται γιά τά «Συμπεράσματα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σχετικά μέ τόν ἔλεγχο τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς ΣΟΣΔΡ στό ἐξωτερικό γιά τά ζητήματα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου», πού ὑπόβαλε ὁ Β. Α. Ἀβανέσοφ. Τό σημεῖο 15 τῆς παραγράφου XI τῶν «Συμπερασμάτων» ἀνάφερε: «Τό ἐλεύθερο λιμάνι τοῦ Μπατούμ πρέπει νά κλείσει καί νά ὑπαχθεῖ στή γενική ἐπιτήρηση. Νά μήν ἀνοιχτεῖ κανένα ἐλεύθερο λιμάνι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *322.*

528 Ὁ Μ. Ι. Φρούμκιν, ἀφοῦ ἀνάφερε στόν Β. Ι. Λένιν τή Δευτέρα, 11 τοῦ Δεκέμβρη 1922, ὅτι ἀκόμη δέν πῆρε τίς τελικές θέσεις τοῦ Β. Α. Ἀβανέσοφ (τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΛΕ γιά τόν ἔλεγχο τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς ΣΟΣΔΡ στό ἐξωτερικό γιά τά ζητήματα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου), ἔγραφε ὅτι διαφωνεῖ μέ τήν πρόταση νά συγκεντρωθεῖ ἡ ἀγορά τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων στά χέρια τῶν οἰκονομικῶν ὀργανώσεων. Ὑποδείχνοντας ὅτι ὁ Ἀβανέσοφ δέν παίρνει ὑπόψη τά προβλήματα τῶν μικτῶν ἑταιριῶν, ὁ Φρούμκιν διαφωνοῦσε μέ τήν ἀνάθεση στό Κρατικό ἐμπόριο τῆς ὀργάνωσης δικτύου ἐμπορο-μεσιτικῶν γραφείων. Θεωροῦσε ἐπίσης «ὁπωσδήποτε βλαβερό» κατά τή συζήτηση στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ νά ἑνωθεῖ τό ζήτημα τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου μέ τά προτεινόμενα ἀπό τόν Ἀβανέσοφ ὀργανωτικά μέτρα. — *322.*

529 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν ἀπόφαση τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (συνῆλθε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη - 5 τοῦ Δεκέμβρη 1922) σχετικά μέ τό ἰταλικό ζήτημα, στήν ὁποία προβλεπόταν ἡ συνένωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ καί Σοσιαλιστικοῦ κόμματος τῆς Ἰταλίας (βλ. «Ἡ Κομμουνιστική Διεθνής σέ ντοκουμέντα. Ἀποφάσεις, θέσεις καί ἐκκλήσεις τῶν συνεδρίων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί ὁλομελειῶν τῆς ΕΕΚΔ. 1919-1932», Μόσχα 1933, σελ. 356 - 360). Ἡ συνένωση τότε δέν ἔγινε. Τό 1924 μεμονωμένες ὁμάδες σοσιαλιστῶν, πού δημιούργησαν τήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, ξέκοψαν ἀπ' αὐτό καί προσχώρησαν στό Κομμουνιστικό κόμμα. — *322.*

530 Στίς 2 τοῦ Γενάρη 1923 ὁ Κ. Λάτζαρι ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν ἀπαντητικό γράμμα. Ἀφοῦ εὐχαρίστησε τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἐμπιστοσύνη καί ὑποσχέθηκε ὅτι θά κάνει ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, διαφωνοῦσε ὅμως ὁ Λάτζαρι μέ τούς τρόπους ἕνωσης τῶν κομμάτων πού προτείνονταν καί, ὑποδείχνοντας τίς ὑπηρεσίες τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, πρότεινε νά διατηρήσει τό ἑνωμένο κόμμα τόν προηγούμενο τίτλο - Ἰταλικό Σοσιαλιστικό κόμμα (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *323.*

531 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ πληρεξούσιου ἀντιπροσώπου τῆς ΣΟΣΔΡ στή Γερμανία Ν. Ν. Κρεστίνσκι τῆς 3 τοῦ Δεκέμβρη 1922. Ἐκτιμώντας θετικά τή δράση τῆς ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπείας στό Βερολίνο, ἀφοῦ ἔκανε γνωστές τίς συμφωνίες μέ σειρά ἐμπορικούς Γερμανικούς οἴκους, τίς διαπραγματεύσεις πού διεξάγονται καί τίς μεγάλες προοπτικές σχετικά μ' αὐτό, ὁ Κρεστίνσκι ἔγραφε ὅτι μέ τήν κατάργηση τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου αὐτές θά χαθοῦν. Ἐνδεικτικό εἶναι, σημείωνε ὁ Κρεστίνσκι, ὅτι «μιά σειρά σύντροφοι πού ἐπισκέφτηκαν τό ἐξωτερικό, γίνονται ὀπαδοί τοῦ μονοπωλίου (Τσιουρούπα, Βλαντίμιροφ, Ρίκοφ, Ἀβανέσοφ)». Στηριζόμενος στήν πείρα τῆς δουλιᾶς στό ἐξωτερικό, ὁ Κρεστίνσκι ἀποφάνθηκε κατηγορηματικά ὑπέρ τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο.

Στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι πληροφόρησε τόν Β. Ι. Λένιν ὅτι συμφωνεῖ μ' αὐτόν σχετικά μέ τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. — *323.*

532 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι τῆς 12 τοῦ Δεκέμβρη 1922.

«Σχέδιο Ἀβανέσοφ» ὁ Β. Ι. Λένιν ὀνομάζει τίς **«Προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τόν ἔλεγχο τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῆς ΣΟΣΔΡ στό ἐξωτερικό στό ζήτημα τοῦ Κρατικοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου».**

Το βασικό συμπέρασμα τῆς ἐπιτροπῆς ἦταν ὅτι τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου δέν μπορεῖ νά καταργηθεῖ τόσο γιά λόγους οἰκονομικούς, ὅσο καί πολιτικούς «οὔτε ὁλοκληρωτικά, οὔτε ἀκόμη καί μερικά» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ὁ Ν. Ν. Κρεστίνσκι καί ὁ Β. Α. Ἀβανέσοφ, ὄντας ὀπαδοί τῆς διατήρησης καί στερέωσης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου διαφορετικά ἀντιμετώπιζαν τίς μεθόδους ἐφαρμογῆς του. Ὁ Ἀβανέσοφ θεωροῦσε ὅτι τό μονοπώλιο μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ ὄχι ἄμεσα ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, ἀλλά ἀπό τίς μεγαλύτερες οἰκονομικές μονάδες (συνδικάτα, κοντσέρν) μέ τόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Ὁ Κρεστίνσκι ὅμως σάν βάση ἔπαιρνε τίς ἐμπορικές ἀντιπροσωπεῖες καί ἐπέτρεπε στίς βασικές οἰκονομικές μονάδες νά ὀργανώσουν τίς δικές τους μόνιμες ἀντιπροσωπεῖες σέ καθορισμένα σημεῖα σάν τμήματα τῶν ἐμπορικῶν ἀντιπροσωπειῶν. — *324.*

533 Στό γράμμα του ὁ Λ. Ντ. Τρότσκι ἔγραφε ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ εὐλύγιστη ρύθμιση τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, προσαρμοσμένη στίς γενικές οἰκονομικές ἀνάγκες. Μ' αὐτό, κατά τή γνώμη του, πρέπει νά ἀσχοληθεῖ ἡ Κρατική Ἐπιτροπή σχεδίου. — *324.*

534 Πρόκειται γιά τό Χ Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ. — *327.*

535 Πρόκειται γιά τήν πάλη κατά τῶν παραβάσεων τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. — *325.*

536 Τό γράμμα τοῦ Μ. Ι. Φρούμκιν, γιά τό ὁποῖο γίνεται λόγος, δέν βρέθηκε. Λόγος γίνεται γιά τό μονοπώλιο τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. — *326.*

537 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο συνδέεται μέ τά γράμματα τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τόν καταμερισμό δουλιᾶς ἀνάμεσα στούς ἀναπληρωτές τοῦ προέδρου τοῦ ΣΛΕ καί τοῦ ΣΕΑ καί γιά τήν πιό ὀρθολογιστική ὀργάνωση τῆς δουλιᾶς τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων (τά γράμματα μπῆκαν στόν 45ο τόμο τῆς ἔκδοσης αὐτῆς, βλ. σελ. 55-56, 152-159, 323, 328-329, 331-332). — *327.*

538 Ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1922 ἀκύρωσε τήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τοῦ Ὀχτώβρη καί ἐπικύρωσε τήν «ἀπόλυτη ἀνάγκη διατήρησης καί ὀργανωτικῆς στερέωσης τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Τό XII συνέδριο τοῦ Κόμματος, πού συνῆλθε στή Μόσχα στίς 17-25 τοῦ Ἀπρίλη 1923, ἐπίσης ἐπικύρωσε τό ἀπαραβίαστο τοῦ μονοπωλίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Πάνω ἀπό τό κείμενο τοῦ δημοσιευόμενου γράμματος τοῦ Β. Ι. Λένιν ἡ

Ν. Κ. Κρούπσκαγια έγραψε: «Λέβ Νταβίντοβιτς! Ό καθηγητής Φέστερ έπέτρεψε σήμερα στόν Βλαντίμιρ Ίλίτς νά μοῦ ὑπαγορεύσει τό ἀκόλουθο γράμμα πρός Ἐσᾶς»· μετά τό κείμενο ἀπό τήν ἴδια προστέθηκε: «Ό Βλαντίμιρ Ἰλίτς παρακαλεῖ ἐπίσης νά τοῦ ἀπαντήσετε τηλεφωνικά *«Ν. Κ. Οὐλιάνοβα»*.

Συμμεριζόμενος τήν περίοδο ἐκείνη τή γνώμη τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τήν ἀνάγκη τῆς διατήρησης τοῦ μονοπωλίου στό ἐξωτερικό ἐμπόριο, ὁ Τρότσκι διαφωνοῦσε μέ τόν Λένιν, μέ τό Κόμμα στό βασικό ζήτημα — γιά τή δυνατότητα καί τούς δρόμους οἰκοδόμησης τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας στήν ΕΣΣΔ. Τό 1922 ὁ Τρότσκι ἔγραφε ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά οἰκοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμός σέ μιά χώρα, «σέ ἐθνικά-κρατικά πλαίσια», ὅτι ἡ δημιουργία σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας στή Ρωσία θά γίνει, λέει δυνατή μόνο ὕστερα ἀπό τή νίκη τοῦ προλεταριάτου στίς σπουδαιότερες χῶρες τῆς Εὐρώπης. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀπόδειξε τό θεωρητικά ἀβάσιμο καί τήν πολιτική ζημιά τῆς «θεωρίας» γιά τό ἀδύνατο τῆς νίκης τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Ρωσία. Στά τελευταῖα ἄρθρα του ὑπογράμμισε ὅτι στή Σοβιετική Ρωσία ὑπάρχει ὅ,τι χρειάζεται γιά τήν οἰκοδόμηση ὁλοκληρωμένης σοσιαλιστικῆς κοινωνίας» (Ἅπαντα. 5η ἔκδ., τόμος 45, σελ. 370).

Ὁ Τρότσκι ἀπόριπτε τή δυνατότητα χρησιμοποίησης τοῦ συνεταιρισμοῦ σάν βασικοῦ μέσου περάσματος τῆς ἀγροτιᾶς στό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ, καλοῦσε νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας, στήν οὐσία, μέσω τῆς «ἀποικιοποίησης», τῆς καταστροφῆς τῶν μικρῶν ἐμπορευματοπαραγωγῶν. Ταυτόχρονα οἱ τροτσκιστές πρότειναν νά δοθοῦν σέ ἐκχώρηση στούς ξένους καπιταλιστές οἱ σπουδαιότερες ἐπιχειρήσεις. Ἀπό τό 1923, ὅταν ὁ Β. Ι. Λένιν ἀρώστησε βαριά, ὁ Τρότσκι ἀνάπτυξε λυσσαλέα φραξιονιστική πάλη ἐνάντια στή γενική γραμμή τοῦ Κόμματος, ἐνάντια στό λενινιστικό πρόγραμμα οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τό Κομμουνιστικό κόμμα, ἀφοῦ ξεσκέπασε τόν τροτσκισμό σάν μικροαστική παρέκκλιση, τόν σύντριψε ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά. — *327.*

539 Τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν συνδέεται μέ τό λεγόμενο «Γεωργιανό ζήτημα».

Μετά τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τοῦ Ὀχτώβρη (1922) ἡ διένεξη ἀνάμεσα στήν Ἐπιτροπή περιοχῆς Ὑπερκαυκασίας τοῦ ΚΚΡ (μπ) καί στήν ὁμάδα Μντιβάνι ὀξύνθηκε (βλ. τή σημείωση 487). Ἀφοῦ συνάντησε τήν ἀπόκρουση τῶν κομμουνιστῶν τῆς Γεωργίας, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ Γεωργίας στήν ὁποία ἡ ὁμάδα τοῦ Μντιβάνι ἀποτελοῦσε πλειοψηφία, στίς 22 τοῦ Ὀχτώβρη παραιτήθηκε, προβάλλοντας σάν ἐπιχείρημα τή διαφωνία μέ τήν Ἐπιτροπή τῆς περιοχῆς τῆς Ὑπερκαυκασίας. Οἱ ὀπαδοί τοῦ Μντιβάνι παραπονέθηκαν στήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στίς 25 τοῦ Νοέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἀποφάσισε νά στείλει στή Γεωργία ἐπιτροπή μέ ἐπικεφαλῆς τόν Φ. Ε. Τζερζίνσκι γιά νά ἐξετάσει ἐπειγόντως τίς αἰτήσεις τῶν μελῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Γεωργίας, πού ὑπόβαλλαν τήν παραίτησή τους, καί νά ἐπεξεργαστεῖ τά ἀπαραίτητα μέτρα γιά τήν ἀποκατάσταση σταθερῆς εἰρήνης στό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Γεωργίας.

Τόν Β. Ι. Λένιν ἀνησυχοῦσε πάρα πολύ τό «Γεωργιανό ζήτημα»· στίς 12 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Φ. Ε. Τζερζίνσκι ἀνάφερε στόν Β. Ι. Λένιν τά ἀποτελέσματα τῆς ἀποστολῆς του. Ὁ Λένιν δέν ἔμεινε ἱκανοποιημένος ἀπό τή δουλιά τῆς ἐπιτροπῆς, θεωρώντας ὅτι ἡ ἐπιτροπή μονόπλευρα, μεροληπτικά ἐξέτασε τή διένεξη στή Γεωργία καί δέν ἐπισήμανε τά σοβαρά λάθη, πού ἔκανε ὁ Γκ. Κ.

Ὀρτζονικίτζε. Ἰδιαίτερα προκάλεσε τήν ἀγανάκτηση τοῦ Β. Ι. Λένιν τό ὅτι ὁ Ὀρτζονικίτζε, ὄντας ἀντιπρόσωπος τῆς Κεντρικῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας καί τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στόν Καύκασο, χτύπησε ἕναν ἀπό τούς ὀπαδούς τῆς ὁμάδας Μντιβάνι. Ὁ Λένιν συνέδεε τό «ζήτημα τῆς Γεωργίας» μέ τό γενικό ζήτημα τῆς δημιουργίας τῆς ΕΣΣΔ, ἐκφράζοντας ἀνησυχία, κατά πόσο μέ συνέπεια θά ἐφαρμόζονταν οἱ ἀρχές τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ κατά τήν ἕνωση τῶν Δημοκρατιῶν. Στό γράμμα «Σχετικά μέ τό ζήτημα τῶν ἐθνοτήτων ἤ τῆς «αὐτονόμησης»» ὁ Λένιν καταδίκασε τήν πράξη τοῦ Ὀρτζονικίτζε καί τήν ἀνεκτικότητα πρός αὐτόν ἐκ μέρους τῆς ἐπιτροπῆς Τζερζίνσκι καθώς καί τοῦ Ι. Β. Στάλιν. Τήν πολιτική εὐθύνη γιά ὅλη αὐτή τήν ὑπόθεση ὁ Λένιν τήν ἐπέριψε πρίν ἀπ' ὅλα στόν Στάλιν σάν γενικό γραμματέα τῆς ΚΕ, ἔχοντας ὑπόψη τά σοβαρά λάθη πού αὐτός ἔκανε κατά τή συνένωση τῶν Δημοκρατιῶν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 356-362).

Ὄντας ἤδη βαριά ἄρωστος, ὁ Β. Ι. Λένιν, παρά τό ὅτι οἱ γιατροί τοῦ ἀπαγόρευσαν νά ἀσχοληθεῖ μέ τίς ὑποθέσεις, στίς 24 τοῦ Γενάρη 1923 ἀπαίτησε τά ὑλικά τῆς ἐπιτροπῆς Τζερζίνσκι. Ἀφοῦ πῆρε τά ὑλικά αὐτά, ὁ Λένιν ἀνάθεσε στούς Ν. Π. Γκορμπουνόφ, Λ. Α. Φότιεβα, Μ. Ι. Γκλιάσσερ νά τά ἐξετάσουν καί νά τοῦ δόσουν πόρισμα. Ὁ Λένιν εἶπε ὅτι αὐτό τοῦ χρειάζεται γιά τό ἐπικείμενο συνέδριο τοῦ Κόμματος, ὅτι σκοπεύει νά ἀποτανθεῖ μέ γράμμα γιά τό ζήτημα αὐτό. Ὁ Λένιν ἔδοσε στήν Φότιεβα λεπτομερεῖς ὑποδείξεις, σέ τί πρέπει νά δόσουν προσοχή κατά τή δουλιά μέ τά ὑλικά τῆς ἐπιτροπῆς Τζερζίνσκι (βλ. στό ἴδιο, τή σημείωση 288).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ὄχι μόνο δέν ὑποστήριξε, ἀλλά καί ἔκανε κριτική τῆς λαθεμένης ἀπό ἄποψη ἀρχῶν θέσης τοῦ Μντιβάνι καί τῶν ὀπαδῶν του στά ζητήματα τῆς ὁμοσπονδίας τῆς Ὑπερκαυκασίας καί τῆς δημιουργίας τῆς ΕΣΣΔ (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 476), ἀλλά βλέποντας τότε τόν κύριο κίνδυνο στό μεγαλοαστικό σωβινισμό καί θεωρώντας ὅτι τό καθῆκον τῆς πάλης ἐνάντια στόν τελευταῖο πέφτει πρίν ἀπ' ὅλα στούς ὤμους τῶν κομμουνιστῶν τοῦ ἔθνους πού κυριαρχοῦσε πρίν, ὁ Λένιν συγκέντρωνε τήν προσοχή στά λάθη τῶν Στάλιν, Τζερζίνσκι Ὀρτζονικίτζε στό «Γεωργιανό ζήτημα». Ὑπόδειχνε ὅτι στό ζήτημα αὐτό, ἰδιαίτερα τότε σέ σχέση μέ τήν Ἕνωση τῶν Δημοκρατιῶν ἀπαιτοῦνταν «ἐξαιρετική περίσκεψη, προνοητικότητα καί ὑποχωρητικότητα», ὅτι «στήν περίπτωση αὐτή καλύτερα νά τό παρακάνουμε λίγο στό ζήτημα τῆς ὑποχωρητικότητας καί τῆς ἠπιότητας πρός τίς ἐθνικές μειονότητες, παρά νά μισοεφαρμόζουμε αὐτές τίς ἀρχές» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος, σελ. 359-360). Ἀκριβῶς ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη πρέπει νά δοῦμε τά λόγια τοῦ Β. Ι. Λένιν ὅτι αὐτός εἶναι «μέ τό μέρος» «τῶν προσβλημένων» στή «διένεξη τῆς Γεωργίας» (βλ. στό ἴδιο, σημείωση 293) καί στό σημείωμά του πρός τούς Π. Γκ. Μντιβάνι, Φ. Ε. Μαχαράτζε καί ἄ. τῆς 6 τοῦ Μάρτη 1923 (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 520).

Τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν ἐπικείμενη συζήτηση τοῦ «Γεωργιανοῦ ζητήματος» στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). — *329.*

540 Τό γράμμα αὐτό τήν ἴδια μέρα διαβάστηκε ἀπό τή βοηθό τοῦ γραμματέα τοῦ ΣΕΑ καί ΣΛΕ Μ. Α. Βολοντίτσεβα μέ τό τηλέφωνο στόν Λ. Ντ. Τρότσκι. Ὁ Τρότσκι, προβάλλοντας σάν δικαιολογία τήν ἀρώστια, ἀπάντησε ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀναλάβει τέτια ὑποχρέωση. — *329.*

541 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό ἀκόλουθο γεγονός. Ὅταν ὕστερα ἀπό ἄδεια τῶν

γιατρῶν στίς 21 τοῦ Δεκέμβρη ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπαγόρευε τό γράμμα πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ μονοπωλίου στό ἐξωτερικό ἐμπόριο (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, ντοκουμέντο 517), ὁ Ι. Β. Στάλιν, στόν ὁποῖο μέ ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ τῆς 18 τοῦ Δεκέμβρη εἶχε ἀνατεθεῖ προσωπικά ἡ εὐθύνη γιά τήν τήρηση τοῦ κανονισμοῦ, πού καθορίστηκε ἀπό τούς γιατρούς γιά τόν Λένιν, ἔβρισε τήν Κρούπσκαγια καί τήν ἀπείλησε μέ τήν Ἐπιτροπή ἐλέγχου, γιατί αὐτή ἔγραψε μέ ὑπαγόρευση τό γράμμα, πού ἀναφέραμε πιό πάνω. Σέ σχέση μέ αὐτό στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1922 ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια ἔστειλε γράμμα πρός τόν Λ. Μπ. Κάμενεφ μέ τά ἀκόλουθα: «Λέβ Μπορίσοβιτς, ἀπ' ἀφορμή τό σύντομο γράμμα, πού ἔγραψα μέ ὑπαγόρευση τοῦ Βλαντίμιρ Ἰλίτς καί μέ ἄδεια τῶν γιατρῶν, ὁ Στάλιν μοῦ φέρθηκε χθές πάρα πολύ ἄσχημα. Στό **Κόμμα** δέν εἶμαι νέα. Στά 30 χρόνια δέν ἄκουσα ἀπό κανέναν σύντροφο οὔτε μιά ἀγενή λέξη, τά συμφέροντα τοῦ **Κόμματος** καί τοῦ Ἰλίτς δέν μοῦ εἶναι λιγότερο πολύτιμα ἀπ ὅ,τι στόν Στάλιν. Αὐτή τή στιγμή μοῦ χρειάζεται στό ἀνώτερο ὅριο αὐτοκυριαρχία. Γιά τό τί πρέπει καί τί δέν πρέπει νά μιλῶ μέ τόν Ἰλίτς, γνωρίζω καλύτερα ἀπό κάθε γιατρό, γιατί ξέρω τί τόν συγκινεῖ, τί ὄχι, καί πάντως καλύτερα ἀπό τόν Στάλιν». Ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια ζήτησε νά τήν προφυλάξουν «ἀπό τήν κατάφωρη ἀνάμιξη στήν ἀτομική ζωή, ἀπό ποταπές βρισιές καί φοβέρες». «Στήν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλέγχου — ἔγραφε παρακάτω ἡ Κρούπσκαγια — μέ τήν ὁποία ἐπιτρέπει στόν ἑαυτό του νά ἀπειλεῖ ὁ Στάλιν, δέν ἀμφιβάλλω, μά ἐγώ δέν ἔχω οὔτε δυνάμεις, οὔτε καιρό, τά ὁποῖα θά μποροῦσα νά ξοδέψω γι' **αὐτή τήν ἀνόητη φαγωμάρα. Εἶμαι καί ἐγώ ἐπίσης ζωντανός ἄνθρωπος καί** τά νεῦρα μου εἶναι τεταμένα στό ἔπακρο. *Ν. Κ. Κρούπσκαγια».*

Ἡ Ν. Κ. Κρούπσκαγια διηγήθηκε τό γεγονός αὐτό στόν Β. Ι. Λένιν, κρίνοντας ἀπ' ὅλα, στίς ἀρχές τοῦ Μάρτη 1923. Μαθαίνοντας τό γεγονός, ὁ Β. Ι. Λένιν ὑπαγόρευσε τό ντοκουμέντο πού δημοσιεύεται.

Ὁ Ι. Β. Στάλιν, ὅπως ἔγραφε ἀργότερα ἡ Μ. Ι. Οὐλιάνοβα στό γράμμα της πρός τό Προεδρεῖο τῆς κοινῆς ὁλομέλειας τῆς ΚΕ καί τῆς ΚΕΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τοῦ Ἰούλη (1926), στήν ὁποία ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τῆς «νέας ἀντιπολίτευσης» ὁ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ ἔβαλε τό ζήτημα αὐτό, ζήτησε συγνώμη. — *330.*

542 Βλ. τή σημείωση 539.

Ὁ Β. Ι. Λένιν δέν μπόρεσε νά ἑτοιμάσει τό γράμμα καί τό λόγο γιά τό «Γεωργιανό ζήτημα». Στίς 10 τοῦ Μάρτη 1923 ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας του ἀπότομα χειροτέρευσε.

Τό δημοσιευόμενο γράμμα — εἶναι τό τελευταῖο ντοκουμέντο πού ὑπαγόρευσε ὁ Β. Ι. Λένιν. — *330.*

543 Τό σχέδιο τηλεγραφήματος ἑτοιμάστηκε, ὅπως φαίνεται, στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας. Τό τηλεγράφημα ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τόν ἀναπληρωτή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτρόπου Γεωργίας Ν. Ὀσίνσκι καί τόν πρόεδρο τῆ Γενικῆς διεύθυνσης ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης Ε. Α. Πρεομπραζένσκι· σ' αὐτό ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπισημείωση τοῦ τελευταίου: «Ἡ Γενική διεύθυνση ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης δέν ἔχει ἀντίρηση γιά τήν ὀργάνωση λιγόχρονων σχολῶν». — *333.*

544 Τό σχέδιο τηλεφωνογραφήματος ἑτοιμάστηκε στή Διεύθυνση ΥΗΣ τῆς Κασίρα. Τό ντοκουμέντο ἔχει τή θεώρηση τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τῆς Διεύθυνσης τοῦ ἔργου τῆς Κασίρα Γκ. Ντ. Τσιουρούπα. — *334.*

545 Τό τηλεγράφημα αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στήν ἐπερώτηση τοῦ προέδρου τοῦ οἰκονομικοῦ συμβουλίου τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς Α. Β. Σότμαν στίς 19 τοῦ Νοέμβρη 1921. Πληροφορώντας γιά τή συμφωνία τῶν ὀργάνων τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς καί περιοχῆς τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας καί τοῦ συνεταιρισμοῦ γιά τό ἄνοιγμα ἀγορᾶς τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς μέ συμμετοχή τῶν συνεταιρισμῶν καί κρατικῶν οἰκονομικῶν ὀργάνων, ὁ Σότμαν ζητοῦσε νά δοθοῦν ὁδηγίες σχετικά μέ τή νομική θέση τῆς ἀγορᾶς καί τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀγορᾶς. — *334.*

546 Τό σχέδιο τηλεγραφήματος ἑτοιμάστηκε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Τό ντοκουμέντο ἔχει θεωρηθεῖ ἀπό τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου — Ι. Ι. Ράντσενκο καί Μ. Β. Ρικουνόφ. — *335.*

547 Στίς 7 τοῦ Δεκέμβρη 1921 ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου μέ τηλεφωνογράφημα, ἀπευθυνόμενο στόν Β. Α. Σμολιανίνοφ ἀνακοινώθηκε ὅτι τό ἀτμόπλοιο «Φρίντα Γκόρν» μέ μονωτῆρες γιά τή Διεύθυνση τοῦ ἔργου τῆς Κασίρα ἔφτασε στήν Πετρούπολη καί δόθηκε ἐντολή νά τούς στείλουν μέ εἰδικό συνοδό στή Μόσχα. Στό τηλεφωνογράφημα ὑποδείχνονταν ἐπίσης ὅτι «στό τελεωνεῖο τῆς Μόσχας δόθηκε διαταγή ἀμέσως μέ τήν ἄφιξη τοῦ φορτίου νά εἰδοποιηθεῖ ἡ Διεύθυνση τοῦ ἔργου τῆς Κασίρα, ἡ ὁποία μέ τή λήψη τῆς εἰδοποίησης ὀφείλει νά στείλει παραλῆπτες. — *336.*

548 Βλ. τή σημείωση 145. — *337.*

549 Τό σχέδιο τηλεγραφήματος ἑτοιμάστηκε στή Γενική διεύθυνση δασικῆς βιομηχανίας τοῦ ΑΣΛΟ. Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει θεώρηση τοῦ Κ. Χ. Ντανισέβσκι καί ἐπισημείωση τῆς Λ. Α. Φότιεβα. «Ἡ ὑπογραφή πάρθηκε τηλεφωνικά στίς 19/XII.21 στίς 9 καί 45 τό βράδυ». — *339.*

550 Πρόκειται γιά τήν πληρεξούσια ἐπιτροπή, πού δημιουργήθηκε μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 25 τοῦ Δεκέμβρη 1921. Στήν ἐπιτροπή ἀνατέθηκε νά ἐνημερωθεῖ γιά τήν κατάσταση στήν Κρονστάνδη καί νά πάρει μέτρα ἀποσόβησης ἐνδεχόμενων ἐκεῖ περιπλοκῶν.

Στίς 31 τοῦ Δεκέμβρη τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε καί συμπλήρωσε τίς προτάσεις τῆς ἐπιτροπῆς. — *340.*

551 Πρόκειται γιά τήν Ἀνώτατη Οἰκονομική ἐπιτροπή (βλ. τή σημείωση 100). — *344.*

552 Γιά τή συνομιλία τοῦ Π. Α. Πετρούσκιν μέ τόν Β. Ι. Λένιν διηγήθηκε ὁ Α. Λαζέμπνικοφ στό ἄρθρο «45 λεπτά μέ τόν Λένιν», πού γράφτηκε ἀπό τή διήγηση τοῦ Πετρούσκιν (βλ. «Σοβέτσκαγια Ροσίγια», ἀρ. φύλ. 288, 9 τοῦ Δεκέμβρη 1922). — *345.*

553 Γιά τό γεγονός αὐτό ὁ Α. Φ. Βέζις, πού ἦταν τότε πρόεδρος τῆς ἐργοστασιακῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐργοστασίου «Ντινάμο», ἔγραψε ἀργότερα τά ἑξῆς: «... δυό ἑβδομάδες πρίν τίς 7 τοῦ Νοέμβρη σ' ἐμᾶς στό τμῆμα τόρνων ἔγινε γενική συνέλευση ἐργατῶν, στήν ὁποία οἱ ἐργάτες ἔβαλαν τό ζήτημα ὅτι πρέπει νά καλέσουν τόν Λένιν γιά δεύτερη φορά στό ἐργοστάσιο» (τήν πρώτη φορά ὁ

Β. Ι. Λένιν μίλησε στό έργοστάσιο «Ντινάμο» στίς 7 τοῦ Νοέμβρη 1921 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 238). Οἱ ἐργάτες ἐξέλεξαν γι' αὐτό τό σκοπό τόν γραμματέα τοῦ κομματικοῦ πυρήνα Μπορίσοφ καί τόν πρόεδρο τῆς ἐργοστασιακῆς ἐπιτροπῆς Βέζις. «Στήν ἴδια συνέλευση — γράφει ὁ Βέζις — ἀποφασίστηκε νά καθιερωθεῖ εἰδικό τιμητικό Κόκκινο βιβλίο γιά ἐγγραφές τῶν ἐπίτιμων ξένων, πού ἐπισκέπτονται τό ἐργοστάσιο καί σέ μᾶς δόθηκε ἐντολή νά πάρουμε τήν πρώτη ὑπογραφή στό βιβλίο αὐτό ἀπό τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς».

Στίς 21 τοῦ Ὀχτώβρη 1922 ὁ Β. Ι. Λένιν δέχτηκε τούς Μπορίσοφ καί Βέζις. Αὐτοί διαβίβασαν στόν Λένιν ὅτι οἱ ἐργάτες τοῦ «Ντινάμο» τόν καλοῦν «κι' αὐτό τό χρόνο» νά πάει σ' αὐτή στίς 7 τοῦ Νοέμβρη καί παρακαλοῦσαν τόν Λένιν νά ὑπογράφει στό βιβλίο τῶν ἐπίτιμων ἐπισκεπτῶν τοῦ ἐργοστασίου «Ντινάμο». Ὁ Λένιν ἔγραψε στό βιβλίο: «Με κομμουνιστικό χαιρετισμό. *Οὐλιάνοφ Λένιν»* καί συμφώνησε νά μιλήσει στή συνέλευση τοῦ ἐργοστασίου (βλ. «Οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες τῆς Ρωσίας γιά τόν Λένιν». Μόσχα, 1958, σελ. 313-315). Ὅμως λόγω τῆς ἀρώστιας δέν μπόρεσε νά πάει στό ἐργοστάσιο «Ντινάμο». — *347.*

554 Στήν ἡμερήσια διάταξη τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, πού συνῆλθε στίς 5 τοῦ Νοέμβρη-5 τοῦ Δεκέμβρη 1922, ἦταν τό ζήτημα γιά τό πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ὑποβλήθηκαν: τό σχέδιο τοῦ προγράμματός του, πού συντάχθηκε ἀπό τόν Ν. Ι. Μπουχάριν καί πού ὑποβλήθηκε μέ τό ὄνομά του, καθώς καί τά σχέδια προγράμματος τῶν κομμάτων Βουλγαρίας καί Γερμανίας καί τό σχέδιο «Προγράμματος δράσης τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Ἰταλίας». Στήν εἰσήγηση «Πέντε χρόνια τῆς Ρωσικῆς ἐπανάστασης καί οἱ προοπτικές τῆς διεθνοῦς ἐπανάστασης» στό συνέδριο στίς 13 τοῦ Νοέμβρη ὁ Β. Ι. Λένιν πρότεινε νά συζητηθοῦν τά σχέδια αὐτά «μόνο σέ γενικές γραμμές, ἄς ποῦμε σέ πρώτη ἀνάγνωση», νά τυπωθοῦν, ὥστε νά τά σκεφτοῦμε βαθύτερα καί προσεκτικά νά ἑτοιμάσουμε τό πρόγραμμα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 45ος σελ. 281-282). Κατά τή συζήτηση τῶν σχεδίων προγράμματος ζωηρές συζητήσεις προκάλεσε τό ζήτημα τῶν μεταβατικῶν καί μερικῶν διεκδικήσεων, σάν δρόμο πού ὁδηγεῖ τίς μάζες στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση, στήν πάλη γιά τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Ὁ Ν. Ι. Μπουχάριν τάχθηκε ἐνάντια στό νά θεμελιωθοῦν θεωρητικά στό πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς οἱ πιό γενικές μεταβατικές καί μερικές διεκδικήσεις καί μάλιστα κατηγόρησε, ὅσους ἐπέμεναν νά συμπεριληφθοῦν οἱ θέσεις αὐτές, γιά ὀπορτουνισμό. Στήν ἄποψη τοῦ Μπουχάριν ἔγινε κριτική ἀπομέρους τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποτάνθηκε στό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου μέ τήν παράκληση νά τῆς δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά συζητήσει τό ζήτημα τοῦ προγράμματος μέσα στήν ἀντιπροσωπεία, πρίν τό συνέδριο πάρει ἀπόφαση· ἡ πρόταση αὐτή ἱκανοποιήθηκε ἀπό τό συνέδριο (βλ. «Δελτίο τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, τεῦχ. 14-15, σελ. 31).

Στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 1922 ἔγινε σύσκεψη τοῦ Γραφείου τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στή σύσκεψη ἐπεξεργάστηκαν τίς προτάσεις πού δημοσιεύονται, τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ συνεδρίου. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν, τά σπουδαιότερα 4 καί 5 σημεῖα τῶν προτάσεων εἶχαν σχεδόν αὐτολεξί ὑπαγορευτεῖ ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. — *347.*

555 Στή σύσκεψη τοῦ Γραφείου τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 20 τοῦ

Νοέμβρη 1922 εἶχε ἐπίσης γίνει ἐπεξεργασία τῆς ἀκόλουθης «Δήλωσης τῆς Ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας»: «Λόγω τοῦ ὅτι ἡ συζήτηση γιά τό πῶς πρέπει νά διατυπωθοῦν καί σέ ποιό μέρος τοῦ προγράμματος νά κατοχυρωθοῦν οἱ μεταβατικές διεκδικήσεις, ἀπόκτησε ἐντελῶς ἀδικαιολόγητα φαινομενικότητα διαφωνίας ἀρχῶν, ἡ ρωσική ἀντιπροσωπεία ὁμόφωνα ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ προβολή τῶν μεταβατικῶν διεκδικήσεων στά ἐθνικά προγράμματα, ἡ γενική διατύπωση καί ἡ θεωρητική τεκμηρίωσή τους στό γενικό μέρος τοῦ προγράμματος τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς δέν μποροῦν νά θεωροῦνται σάν ὀπορτουρνισμός». Ἡ δήλωση αὐτή ἀνακοινώθηκε στή συνεδρίαση τοῦ συνεδρίου στίς 21 τοῦ Νοέμβρη. Μετά τό προεδρεῖο τοῦ συνεδρίου ὑπόβαλε στούς ἀντιπροσώπους γιά ἐξέταση τίς προτάσεις πού ἐπεξεργάστηκε τό Γραφεῖο τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς ὁποῖες εἶχαν γίνει ἀσήμαντες συντακτικές τροποποιήσεις. Τό συνέδριο ψήφισε τίς προτάσεις σάν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου (βλ. «Δελτίο τοῦ IV συνεδρίου τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς», ἀρ. 18, σελ. 7-8). — *348.*

556 Ἡ μπροσούρα τοῦ Κ. Κάουτσκι «Ἡ κοινωνική ἐπανάσταση» ἐκδόθηκε στή Γενεύη τό 1903 στά ρωσικά σέ μετάφραση τοῦ Ν. Κάρποφ μέ τήν ἐπιμέλεια τοῦ Β. Ι. Λένιν. Στή σελ. 129-130 δόθηκε σημείωση ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή: «Γιά νά δείξουμε στόν ἀναγνώστη, πόσο εἶναι μεγάλη ἡ συγκέντρωση τῆς βιομηχανίας στή σημερινή Ρωσία, φέρνουμε δυό παραδείγματα. Τό 1894-1895 στήν Εὐρωπαϊκή Ρωσία ἀριθμοῦσαν 14578 φάμπρικες καί ἐργοστάσια (δηλ. ἐπιχειρήσεις μέ μηχανικούς κινητῆρες ἤ μέ ἀριθμό ἐργατῶν ὄχι λιγότερο ἀπό 16) μέ 885 555 ἐργάτες καί μέ συνολική παραγωγή 1345 ἑκατομμύρια ρούβλια. Ἀπό αὐτές οἱ μεγαλύτερες, δηλ. πού εἶχαν ἀπό 100 καί πάνω ἐργάτες, ἦταν συνολικά 1468 δηλ. τό 1/10, ἀλλά σ' αὐτές ἦταν 656 χιλιάδες ἐργάτες — σχεδόν τά 3/4 τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν, καί ἡ συνολική παραγωγή ἦταν 955 ἑκατομμύρια ρούβλια, δηλ. τά 7/10 τῆς συνολικῆς παραγωγῆς. Γι' αὐτό μπορεῖτε νά κρίνετε, πόσο πολύ θά μπορούσαμε νά ἀναπτύξουμε τήν παραγωγικότητα τῆς δουλιᾶς, νά μεγαλώσουμε τό μισθό ἐργασίας καί νά ἐλαττώσουμε τήν ἐργατική ἡμέρα, ἄν θά ἀπαλλοτριώναμε ὅλους τούς φαμπρικάντες, κλείναμε τίς μικρές ἐπιχειρήσεις καί ἀφήναμε μόνο μιάμιση χιλιάδα ἀπό τίς μεγαλύτερες φάμπρικες μέ ὀκτάωρη ἐργασία σέ δυό βάρδιες, ἤ μέ ἐργασία σέ τρεῖς βάρδιες ἀπό πέντε ὧρες! — Ἄλλο παράδειγμα. Χειροτεχνικά βυρσοδεψεῖα στήν Εὐρωπαϊκή Ρωσία τό 1890 ἀριθμοῦνταν κοντά στίς *9 καί μισή χιλιάδες* μέ 21 χιλ. ἐργάτες καί μέ παραγωγή 12 ἑκατομ. ρούβλια. Ταυτόχρονα **66** ἀτμοκίνητα βυρσοδεψεῖα μέ 5½ χιλιάδες ἐργάτες παρήγαγαν προϊόντα ἀξίας ἐπίσης 12 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν!». — *351.*

557 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο «Ἕνα βῆμα μπρός, δυό βήματα πίσω». Ἀπάντηση τοῦ Ν. Λένιν στήν Ρόζα Λούξεμπουργκ», τό ὁποῖο ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε στόν Κ. Κάουτσκι γιά δημοσίευση στό θεωρητικό περιοδικό τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας «Die Neue Zeit» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 9ος, σελ. 38-63). Τό ἄρθρο τοῦ Λένιν ἀποτελοῦσε ἀπάντηση στό ἄρθρο τῆς Ρ. Λούξεμπουργκ «Ὀργανωτικά ζητήματα τῆς ρωσικῆς σοσιαλδημοκρατίας», πού δημοσιεύτηκε στά τεύχ. 42 καί 43 τοῦ «Die Neue Zeit» τοῦ 1904. — *352.*

558 Στίς 26 τοῦ Ὀχτώβρη 1904 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔστειλε στόν Κ. Κάουτσκι ἀκόμη ἕνα γράμμα μέ τήν παράκληση νά τόν πληροφορήσει ἄν «πάρθηκε ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή τό ἄρθρο ἤ ὄχι» (βλ. σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 352). Ὁ

Κάουτσκι ἀρνήθηκε νά δημοσιεύσει τό ἄρθρο τοῦ Λένιν στό «Die Neue Zeit» καί ἐπέστρεψε τό χειρόγραφο. — *352.*

559 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο ἀποτελεῖ πρωταρχική παραλλαγή καί τό τελικό κείμενο τῆς σημείωσης ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Βπεριόντ». Τό γράμμα τοῦ ἀνταποκριτῆ τῆς Πετρούπολης, γιά τό ὁποῖο γράφτηκε ἡ σημείωση αὐτή, δέν κατορθώθηκε νά βρεθεῖ. Πιθανόν, σχεδιαζόταν ἡ δημοσίευσή του στό 4 ἤ 5 φύλλο τῆς ἐφημερίδας «Βπεριόντ», ὅμως ἡ ἀπήχηση ἀπό τά γεγονότα τῆς 9 τοῦ Γενάρη 1905 ἔπιασε τίς σελίδες τῆς ἐφημερίδας, ἐνῶ γιά τά ἑπόμενα φύλλα ἡ ὕλη τοῦ γράμματος φαίνεται, ἔχασε τή σημασία της. — *353.*

560 Πρόκειται γιά τό πρόγραμμα τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ Ἐργατικοῦ κόμματος τῆς Ρωσίας, πού ψηφίστηκε στό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ.

Τό πρόγραμμα εἶχε ἐκδοθεῖ σέ χωριστή μπροσούρα στά ρωσικά ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τό 1905 στή Γενεύη, στό τυπογραφεῖο τοῦ Κόμματος. — *354.*

561 *«Μίσλ»* («Σκέψη») — νόμιμο μηνιαῖο περιοδικό τῶν μπολσεβίκων· ἐκδιδόταν στή Μόσχα ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1910 ὥς τόν Ἀπρίλη 1911· συνολικά κυκλοφόρησαν πέντε τεύχη. Τό περιοδικό δημιουργήθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἄμεση συμμετοχή στό περιοδικό εἶχαν οἱ Β. Β. Βορόβσκι, Μ. Σ. Ὀλμίνσκι, Ι. Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ. Σ' αὐτό συνεργάζονταν ἐπίσης οἱ μενσεβίκοι-κομματικοί Γκ. Β. Πλεχάνοφ, Σ. Ραπποπόρτ καί ἄλλοι. — *354.*

562 Στό περιοδικό «Μίσλ», τεῦχ. 5, τοῦ Ἀπρίλη 1911 δημοσιεύτηκε ἡ ἀρχή τῆς ἐργασίας τοῦ Κ. Κάουτσκι «Οἱ τακτικές κατευθύνσεις τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Γερμανίας». — *354.*

563 *«Vorwärts»* («Ἐμπρός») — καθημερινή ἐφημερίδα, κεντρικό ὄργανο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας. Ἐκδιδόταν στό Βερολίνο ἀπό τό 1891 ὥς τό 1933. — *355.*

564 *Ἡ Ἕκτη Πανρωσική Συνδιάσκεψη (τῆς Πράγας) τοῦ ΣΔΕΚΡ* συνῆλθε στίς 5-17 (18-30) τοῦ Γενάρη 1912 στήν Πράγα. Σ' αὐτήν ἀντιπροσωπεύτηκαν πάνω ἀπό 20 κομματικές ὀργανώσεις τῶν μεγαλύτερων βιομηχανικῶν κέντρων τῆς Ρωσίας. Τή συνδιάσκεψη καθοδηγοῦσε ὁ Β. Ι. Λένιν. Μίλησε κατά τήν ἔναρξη τῆς συνδιάσκεψης καί στό ζήτημα τῆς ἀνακήρυξής της, ἔκανε τίς εἰσηγήσεις γιά τή σημερινή στιγμή καί τά καθήκοντα τοῦ Κόμματος, γιά τή δουλιά τοῦ Διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ γραφείου, ἔκανε ἀνακοινώσεις καί πῆρε ἐπίσης μέρος στίς συζητήσεις γιά τή δουλιά τοῦ Κεντρικοῦ Ὀργάνου, γιά τά καθήκοντα τῶν σοσιαλδημοκρατῶν στήν πάλη γιά τήν καταπολέμηση τοῦ λιμοῦ, γιά τό ὀργανωτικό ζήτημα, γιά τή δουλιά τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης στό ἐξωτερικό καί σέ ἄλλα ζητήματα. Ὁ Λένιν ἦταν ὁ συντάκτης τῶν σχεδίων ἀποφάσεων σέ ὅλα τά σπουδαιότερα ζητήματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης τῆς συνδιάσκεψης. Οἱ ἀποφάσεις, πού ψήφισε ἡ συνδιάσκεψη θεωρήθηκαν ἀπό τόν ἴδιο πολύ προσεκτικά (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 127-164, 497-503). Ἡ συνδιάσκεψη ψήφισε ἀκόμη σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ ὀργανωτικοῦ καταστατικοῦ τοῦ Κόμματος, πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν, πού ψηφίστηκε τό 1907 στό V συνέδριο (τοῦ Λονδίνου) τοῦ ΣΔΕΚΡ. Στή συνδιάσκεψη ἐκλέχτηκε Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματος.

Ἡ συνδιάσκεψη τῆς Πράγας τοῦ ΣΔΕΚΡ ἔβγαλε συμπεράσματα γιά μιά ὁλόκληρη ἱστορική περίοδο πάλης τῶν μπολσεβίκων κατά τῶν μενσεβίκων, ἐπισφράγισε τή νίκη τῶν μπολσεβίκων. Οἱ λικβινταριστές διαγράφηκαν ἀπό τό ΣΔΕΚΡ. Μέ βάση τίς ἀποφάσεις τῆς συνδιάσκεψης συσπειρώθηκαν οἱ τοπικές κομματικές ὀργανώσεις. Ἡ συνδιάσκεψη ἑδραίωσε τό Κόμμα σάν πανρωσική ὀργάνωση. Καθόρισε τήν πολιτική γραμμή καί τήν τακτική τοῦ Κόμματος στίς συνθῆκες τῆς νέας ἐπαναστατικῆς ἀνόδου. (Πιό λεπτομερειακά γιά τή συνδιάσκεψη τῆς Πράγας βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σημείωση 65.)

Τά πρακτικά χωριστῶν συνεδριάσεων τῆς συνδιάσκεψης τῆς Πράγας πού διατηρήθηκαν, εἶναι ἀποσπασματικά καί πολύ ἐλλιπῆ — ὑπάρχουν κενά, πολλά μέρη εἶναι ἀσαφῆ καί δέν μποροῦν νά ἀποκρυπτογραφηθοῦν. Πιό κάτω δημοσιεύονται ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν στή συνδιάσκεψη τῆς Πράγας, γιά τίς ὁποῖες τά πρακτικά εἶναι πιό πλήρη καί κατανοητά. Στίς τετράγωνες παρενθέσεις δόθηκε τό κείμενο, πού παραλείφθηκε στά πρακτικά καί ἀποκαταστάθηκε ἐννοιακά. — *357.*

565 *Τό Διεθνές σοσιαλιστικό συνέδριο τῆς Κοπεγχάγης* (VIII συνέδριο τῆς II Διεθνοῦς) συνῆλθε ἀπό τίς 28 Αὐγούστου ὥς τίς 3 τοῦ Σεπτέμβρη 1910. (Λεπτομερέστερα γιά τό συνέδριο βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 19, σημείωση 124.) — *357.*

566 Πρόκειται γιά τή συνεδρίαση τοῦ Διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ γραφείου, πού συνῆλθε στή Ζυρίχη στίς 23-24 τοῦ Σεπτέμβρη 1911. — *357.*

567 Πρόκειται γιά τό Πέμπτο συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού συνῆλθε στίς 30 τοῦ Ἀπρίλη — 19 τοῦ Μάη (13 Μάη—1 Ἰούνη) τοῦ 1907 στό Λονδίνο. (Πιό λεπτομερειακά γιά τό συνέδριο βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 15ος, σημείωση 16). — *357.*

568 Στό διάστημα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνοῦς σοσιαλιστικοῦ συνεδρίου τῆς Κοπεγχάγης τά μέλη τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας Β. Ι. Λένιν, Γκ. Β. Πλεχάνοφ καί ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τῆς Πολωνίας Α. Βάρσκι (Α. Σ. Βαρσάβσκι) ἔστειλαν διαμαρτυρία στή Διοίκηση τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας σχετικά μέ τήν ἐμφάνιση στό κεντρικό ὄργανό της, τήν ἐφημερίδα «Vorwarts», ἄρθρου τοῦ Λ. Τρότσκι μέ συκοφαντικές κατηγορίες ἐνάντια στό ΣΔΕΚΡ (τή διαμαρτυρία — βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 47ος, σελ. 296-298).

Ἐνάντια στή συκοφαντική ἐκστρατεία ἀπομέρους τοῦ Τρότσκι ὁ Λένιν ἐκφράστηκε ἐπίσης στήν ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ», ἀρ. φύλ. 17, 25 τοῦ Σεπτέμβρη (8 τοῦ Ὀχτώβρη 1910 μέ τό ἄρθρο «Πῶς ὁρισμένοι σοσιαλδημοκράτες ἐνημερώνουν τή Διεθνή γιά τήν κατάσταση στό ΣΔΕΚΡ» καί ἐπίσης στό «Φυλλάδιο Συζητήσεων», ἀρ. 3, 29 τοῦ Ἀπρίλη (12 τοῦ Μάη) 1911 μέ τό ἄρθρο «Τό ἱστορικό νόημα τῆς ἐσωκομματικῆς πάλης στή Ρωσία» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 91ος, σελ. 363-365, 366-384). — *357.*

569 *Τό Διεθνές σοσιαλιστικό συνέδριο τῆς Στουτγάρδης* (VI συνέδριο τῆς II Διεθνοῦς) συνῆλθε στίς 18-24 τοῦ Αὐγούστου 1907.

Στό συνέδριο ἡ πλειοψηφία τῆς γερμανικῆς ἀντιπροσωπείας ὑποστήριξε τό ὀπορτουνιστικό σχέδιο ἀπόφασης σχετικά μέ τό ἀποικιακό ζήτημα, πού ὑποβλήθηκε ἀπό τή ρεφορμιστική πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς μέ ἐπικεφαλῆς

τόν ὁλλανδό «σοσιαλιστή» Βάν Κόλ. Στό σχέδιο αὐτό γινόταν λόγος, ὅτι τό συνέδριο δέν πρέπει νά καταδικάζει κατ' ἀρχήν κάθε ἀποικιοκρατική πολιτική, ἡ ὁποία στό σοσιαλισμό δῆθεν μπορεῖ νά παίξει ἐκπολιτιστικό ρόλο. Ὁ Βάν Κόλ, πού χαρακτήρισε τήν ἀποικιοκρατική πολιτική τῆς Ὁλλανδίας σάν ὑποδειγματική, ἐμφανίστηκε στό συνέδριο μέ δήλωση ὅτι στό μέλλον οἱ σοσιαλιστές πρέπει νά πηγαίνουν στούς «ἄγριους λαούς» ὄχι μόνο μέ μηχανές καί ἄλλες κατακτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ, μά καί μέ τό ὅπλο στό χέρι. Μόνο μέ τίς προσπάθειες τῶν ρώσων, τών πολωνῶν, ἀσήμαντου μέρους γερμανῶν, γάλλων καί ἄγγλων σοσιαλιστῶν, καθώς καί ὅλων τῶν σοσιαλιστῶν τῶν μικρῶν χωρῶν, πού δέν εἶχαν ἀποικίες, κατορθώθηκε νά ἀποριφθεῖ ἡ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς καί νά ψηφιστοῦν τέτιες τροποποιήσεις σ' αὐτήν, οἱ ὁποῖες οὐσιαστικά ἄλλαζαν τό περιεχόμενό της. Ἡ ἀπόφαση πού ψηφίστηκε ἀπό τό συνέδριο σχετικά μέ τό ἀποικιακό ζήτημα, ἀνοιχτά καί κατηγορηματικά καταδίκαζε κάθε ἀποικιοκρατική πολιτική.

Γιά τό συνέδριο τῆς Στουτγάρδης βλ. τά ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 16ος, σελ. 72-95. — *357.*

570 Πρόκειται γιά τήν ἀποχώρηση ἀπό τό συνέδριο τοῦ Μαγδεμβούργου τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας, πού συνῆλθε στίς 18-24 τοῦ Σεπτέμβρη 1910, τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τοῦ Λαντάγκ τῆς Βάδης. Ἡ σοσιαλδημοκρατική ὁμάδα τοῦ Λαντάγκ τῆς Βάδης ψήφισε ὑπέρ τοῦ κυβερνητικοῦ προϋπολογισμοῦ, παρά τίς ἀποφάσεις τῶν προηγούμενων συνεδρίων τοῦ κόμματος, πού ἀπαγόρευαν στούς σοσιαλδημοκράτες νά ψηφίσουν ὑπέρ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς ἀστικῆς κυβέρνησης. Τό συνέδριο τοῦ Μαγδεμβούργου μέ συντριπτική πλειοψηφία (289 κατά 80) καταδίκασε τήν ὀπορτουνιστική τακτική τῶν σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Βάδης. Ὕστερα ἀπ' αὐτό οἱ βουλευτές τῆς Βάδης δήλωσαν ὅτι στό ἑξῆς διατηροῦν τό δικαίωμα νά μήν πειθαρχοῦν στίς ἀποφάσεις τῶν συνεδρίων. Σέ ἀπάντηση τῆς τέτιας δήλωσης ἡ πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου ψήφισε ειδική ἀπόφαση νά διαγράψει ἀμέσως ἀπό τό κόμμα καθέναν πού θά παραβιάζει τήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου τοῦ κόμματος γιά τήν ψήφιση τοῦ προϋπολογισμοῦ. Πρίν τήν ψήφιση τῆς ἀπόφασης αὐτῆς οἱ βουλευτές τῆς Βάδης προκλητικά ἐγκατέλειψαν τό συνέδριο.

Γιά τό συνέδριο τοῦ Μαγδεμβούργου τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Γερμανίας βλ. τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Δυό κόσμοι» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 20ός, σελ. 10-18). — *357.*

571 Πρόκειται γιά τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στούς τσέχους καί αὐστριακούς σοσιαλδημοκράτες στό ζήτημα τῆς ἑνότητας τῶν συνδικάτων. Στό ἔκτακτο συνέδριο τῶν συνδικάτων τῆς Αὐστρίας τό Δεκέμβρη τοῦ 1905 οἱ τσέχοι σοσιαλδημοκράτες ἔθεσαν τό ζήτημα τῆς δημιουργίας ἐθνικῶν συνδικάτων, πού ἡ ἁρμοδιότητά τους θά ἐπεκτεινόταν σέ ὅλη τήν Αὐστρία. Ἡ πρόταση τῶν τσέχων ἀπορίφθηκε ἀπό τή συντριπτική πλειοψηφία. Ὅμως οἱ ἐκπρόσωποι τῆς σοσιαλδημοκρατίας τῆς Τσεχίας ἀρνήθηκαν νά πειθαρχήσουν στήν ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου. Οἱ αὐστριακοί σοσιαλδημοκράτες τό 1910 ἔφεραν τό ζήτημα αὐτό στό Διεθνές σοσιαλιστικό συνέδριο τῆς Κοπεγχάγης, τό ὁποῖο ἀπόριψε τή χωριστή πρόταση τῶν τσέχων καί ὁμόφωνα ἐκφράστηκε ὑπέρ τῆς ἑνότητας τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων. — *358.*

572 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ ὀπορτουνιστῆ Μόλκενμπουργκ στή Διοίκηση τοῦ Σοσιαλδημοκρτικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας, στό ὁποῖο πρότεινε νά μή

γίνεται κριτική στήν ἀποικιοκρατική πολιτική τῆς κυβέρνησης ἐπειδή πλησιάζουν οἱ ἐκλογές στό Ράιχσταγκ. Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ δημοσίευσε τό γράμμα αὐτό. — *358.*

573 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση σχετικά μέ τό ὀργανωτικό ζήτημα, πού ψηφίστηκε ἀπό τήν V συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἡ ὁποία συνῆλθε στίς 20-27 τοῦ Δεκέμβρη 1908 στό Παρίσι (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων, τῶν συνδιασκέψεων καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος 1, 1954, σελ. 201-203). — *359.*

574 *«Ζβεζντά»* («Ἀστέρι») — νόμιμη ἐφημερίδα τῶν μπολσεβίκων· ἐκδιδόταν στήν Πετρούπολη ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1910 ὥς τόν Ἀπρίλη τοῦ 1912. **Λεπτομερέστερα γιά τή «Ζβεζντά» βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 20ός, σημείωση** 57. — *360.*

575 *Κεντρικό Ὄργανο τοῦ ΣΔΕΚΡ* — παράνομη ἐφημερίδα «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»· ἐκδιδόταν ἀπό τό Φλεβάρη τοῦ 1908 ὥς τό Γενάρη τοῦ 1917. (Λεπτομερέστερα γιά τή «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ» βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 16ος, σημείωση 148.) — *361.*

576 Τό δημοσιευόμενο ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού γράφτηκε τό Σεπτέμβρη τοῦ 1912, εἶναι ἀφιερωμένο στήν κατάσταση τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τοῦ Βασιλείου τῆς Πολωνίας καί Λιθουανίας. Ἡ ΣΔΒΠ καί Λ περνοῦσε τότε περίοδο διάσπασης. Ἕνα μέρος της ἀποτελοῦσαν οἱ ὀπαδοί τῆς Γενικῆς διοίκησης τοῦ κόμματος μέ ἐπικεφαλῆς τήν Ρόζα Λούξεμπουργκ καί τόν Γ. Τίσκα — οἱ λεγόμενοι «ζαζόντοβτσι». Παίρνοντας γενικά διεθνιστικές θέσεις καί διεξάγοντας στήν Πολωνία πάλη ἐνάντια στόν ἐθνικισμό καί τό ρεφορμισμό, ἡ Γενική διοίκηση τῆς ΣΔΒΠ καί Λ, ἐφάρμοζε τότε λαθεμένη γραμμή στήν πάλη μέσα στούς κόλπους τοῦ ΣΔΕΚΡ, φερόταν συμβιβαστικά πρός τούς μενσεβίκους - λικβινταριστές, ξέκοβε ἀπό τήν κοινή κομματική ζωή, χαλάρωσε τήν ἐπαφή μέ τήν ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, ἄν καί ἡ ΣΔΒΠ καί Λ ἀνῆκε στό ΣΔΕΚΡ σάν αὐτόνομη ὀργάνωσή του.

Στήν πάλη κατά τῶν λαθῶν τῆς Γενικῆς διοίκησης στή ΣΔΒΠ καί Λ διαμορφώθηκε ἀντιπολίτευση, πού ἀντιπροσωπευόταν ἀπό τούς λεγόμενους «ροζλάμοβτσι» πού στηρίζονταν στήν κομματική ὀργάνωση τῆς Βαρσοβίας, στήν ὁποία ἦταν ἐπικεφαλῆς τά πρώην μέλη τῆς Γενικῆς διοίκησης Γ. Γκανέτσκι, Α. Μαλέτσκι καί ἄ. Οἱ «ροζλάμοβτσι» βρίσκονταν σέ στενή σύνδεση μέ τούς μπολσεβίκους, ὑποστήριζαν τίς ἐνέργειές τους. Κατά τή γνώμη τοῦ Β. Ι. Λένιν, ἡ ὀργάνωση τῆς Βαρσοβίας τήν περίοδο ἐκείνη ἦταν ἡ πιό δυνατή καί πιό συνεπής ἀπό ἐπαναστατική ἄποψη ἀπό ὅλες τίς ὀργανώσεις τῆς Πολωνικῆς σοσιαλδημοκρατίας (βλ. τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ἡ διάσπαση τῆς Πολωνικῆς σοσιαλδημοκρατίας» — Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 22ος, σελ. 301-306).

Τό ἄρθρο «Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ καί ἡ πολωνική «Partei»vorstand στά ἴχνη τοῦ Μάρτοφ» στρεφόταν κατά τῆς λαθεμένης γραμμῆς τῆς Γενικῆς διοίκησης τῆς ΣΔΒΠ καί Λ καί, ἰδιαίτερα, ξεσκέπαζε τό ἀβάσιμο τῶν κατηγοριῶν τῶν καθοδηγητῶν της κατά τοῦ Κ. Ράντεκ, πού ἦταν «ροζλαμόβετς». Στό ἄρθρο ὁ Β. Ι. Λένιν κάνει πολύ σφοδρή τόσο ἀπό ἄποψη περιεχομένου, ὅσο καί ἀπό ἄποψη μορφῆς, κριτική στήν Ρόζα Λούξεμπουργκ καί τόν Γ. Τίσκα, πράγμα πού συνδεόταν μέ τήν ἰδιαίτερη ὀξύτητα στήν περίοδο ἐκείνη

τῆς πάλης τῶν μπολσεβίκων ἐνάντια στή λαθεμένη θέση τῆς Γενικῆς διοίκησης, γιατί ἡ θέση αὐτή ἀντικειμενικά προξενοῦσε ζημιά στήν ἑνότητα τοῦ πανρωσικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἔπαιζε τό παιχνίδι τῶν ἀντιμπολσεβίκικων ρευμάτων στό ΣΔΕΚΡ. Ὑποβάλλοντας σέ κριτική τά σοβαρά λάθη τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ καί τοῦ Γ. Τίσκα τότε, ὁ Β. Ι. Λένιν πού γενικά ἐκτιμοῦσε πολύ τή δράση τους προσπαθοῦσε νά τούς βοηθήσει νά πάρουν σωστή θέση. Ὁ Β. Ι. Λένιν, ὅπως εἶναι γνωστό, θεωροῦσε τήν Ρ. Λούξεμπουργκ διακεκριμένο παράγοντα τοῦ πολωνικοῦ, τοῦ γερμανικοῦ καί ὅλου τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος. Ἀργότερα ἔγραφε ὅτι παρά τά λάθη της ἡ Ρ. Λούξεμπουργκ «ἦταν καί παραμένει ἕνας ἀετός», ὅτι «ἡ μνήμη της θά εἶναι πάντα ἱερή γιά τούς κομμουνιστές ὅλου τοῦ κόσμου» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 44ος, σελ. 422).

Τό δημοσιευόμενο ἄρθρο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε γιά τή «Bremei Büger - Zeitung», πού βρισκόταν κάτω ἀπό τήν ἐπιροή τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν· στή γερμανική γλώσσα τό μετέφρασε ὁ Μαλέτσκι (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 48ος, ντοκουμέντο 72). Τό ἄρθρο δέν δημοσιεύτηκε. — *361.*

577 Πρόκειται γιά τήν κατηγορία κατά τοῦ Κ. Ράντεκ γιά μιά σειρά ἀνήθικες πράξεις ἀπό τό κομματικό δικαστήριο, πού ὀργανώθηκε ἀπό τή Γενική Διοίκηση τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τοῦ Βασιλείου τῆς Πολωνίας καί Λιθουανίας. Μέ ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ ὁ Ράντεκ διαγράφηκε ἀπό τίς γραμμές τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τῆς Πολωνίας καί τῆς Λιθουανίας.

Στίς ἀρχές τοῦ Σεπτέμβρη 1913 στό Παρίσι μέ πρωτοβουλία τοῦ Γραφείου τῶν τμημάτων τῆς Σοσιαλδημοκρατίας τῆς Πολωνίας καί Λιθουανίας («ροζλάμοβτσι») στό ἐξωτερικό δημιουργήθηκε ἐπιτροπή γιά ἀναθεώρηση τῆς ἀπόφασης τοῦ δικαστηρίου. Ὁ Λένιν ὑποστήριξε τήν ἀναθεώρηση τῆς ὑπόθεσης τοῦ Κ. Ράντεκ. Θεωροῦσε ὅτι ἡ κατηγορία κατά τοῦ Ράντεκ ἀπό τή Γενική Διοίκηση συνδεόταν μέ τήν ὀξεία πάλη, τήν ὁποία ἡ Γενική διοίκηση διεξήγαγε ἐνάντια στούς «ροζλάμοβτσι». Ἡ ἐπιτροπή ἐργάστηκε ἐπί πέντε μῆνες καί κατάληξε στό συμπέρασμα ὅτι δέν ὑπῆρχε αἰτιολογία γιά παραπομπή τοῦ Κ. Ράντεκ στό κομματικό δικαστήριο καί τή διαγραφή του ἀπό τό κόμμα, καί πρότεινε νά συνεχιστεῖ νά θεωρεῖται ὁ Ράντεκ μέλος τῆς ΣΔΒΠ καί Λ καί τοῦ ΣΔΕΚΡ. — *361.*

578 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ Λ. Μάρτοφ «Σωτῆρες ἤ καταλυτές; (Ποιός καί πῶς κατέστρεψε τό ΣΔΕΚΡ)». Παρίσι 1911. — *361.*

579 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση «Ἡ κατάσταση στό Κόμμα», πού ψηφίστηκε ἀπό τήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ τό Γενάρη τοῦ 1910 (βλ. «Ἀποφάσεις καί ψηφίσματα τῶν συνεδρίων, τῶν συνδιασκέψεων καί τῶν ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ», μέρος Ι, 1954, σελ. 234-236). — *361.*

580 Πρόκειται γιά τούς Γ. Τίσκα — ἀπό τή σοσιαλδημοκρατία τῆς Πολωνίας, Μ. Λίμπερ — ἀπό τήν Μπούντ καί Σβάρτς (Γ. Ἔλιας)— ἀπό τούς σοσιαλδημοκράτες τῆς Λεττονίας, πού ἀνῆκαν στό Γραφεῖο Ἐξωτερικοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. — *364.*

581 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση «Γιά τό λικβινταρισμό καί τήν ὁμάδα τῶν λικβινταριστῶν» πού ψηφίστηκε στήν VI (τῆς Πράγας) Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 21ος, σελ. 158-159). — *365.*

582 Πρόκειται γιά τήν VI (τῆς Πράγας) Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού συνῆλθε στίς 5-17 (18-30) τοῦ Γενάρη 1912.

Βλ. ἐπίσης τή σημείωση 564. — *365.*

583 Τό ἄρθρο αὐτό ἀποτελεῖ ἀπάντηση στό δημοσιευόμενο στή γερμανική σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα «Leipziger Volkszeitung» τῆς 28 Σεπτέμβρη 1912 σημείωμα γιά τή συνδιάσκεψη τῶν λικβινταριστῶν, πού συνῆλθε στή Βιέννη τόν Αὔγουστο τοῦ 1912, στήν ὁποία διαμορφώθηκε τό ἀντικομματικό (τό ὀνομαζόμενο τοῦ Αὐγούστου) μπλόκ. Τό σημείωμα παραπλανοῦσε τούς γερμανούς σοσιαλδημοκράτες, διαστρέβλωνε τόν πραγματικό χαρακτήρα τῆς συνδιάσκεψης, ἔπαιρνε ὑπό τήν προστασία τούς λικβινταριστές.

Τό ἄρθρο, πού γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, μέ τήν ὑπογραφή τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ, δημοσιεύτηκε στίς 9 τοῦ Ὀχτώβρη 1912 στήν «Leipziger Volkszeitung», ἀρ. φύλ. 235. Σέ λίγο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔστειλε στόν γραμματέα τοῦ Διεθνοῦς Σοσιαλιστικοῦ Γραφείου Κ. Χούισμανς. Τό ἄρθρο, αὐτό, ἔγραφε ὁ Λένιν στόν Χούισμανς, «θά Σᾶς δόσει μιά ἰδέα γιά τήν ψευτοδημοκρατική συνδιάσκεψη» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 48ος, ντοκουμέντο 76). — *366.*

584 Οἱ «ὁμάδες πρωτοβουλίας τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν παραγόντων τοῦ νόμιμου ἐργατικοῦ κινήματος», δημιουργήθηκαν ἀπό τούς μενσεβίκους-λικβινταριστές στό τέλος τοῦ 1910 σάν ἀντίβαρο στίς παράνομες κομματικές ὀργανώσεις. Αὐτές ἦταν ὀλιγάριθμες ὁμαδοῦλες ἀπό διανοούμενους, οἱ ὁποῖοι δέν εἶχαν δεσμό μέ τό ἐργατικό κίνημα. — *367.*

585 Πρόκειται γιά τά νόμιμα ὄργανα τῶν μενσεβίκων-λικβινταριστῶν: τό περιοδικό «Νάσα Ζαριά», πού ἐκδιδόταν στήν Πετρούπολη στά 1910-1914 καί τήν ἐφημερίδα «Νιέβσκι Γκόλος», πού βγῆκε τό Μάη - Αὔγουστο τοῦ 1912. — *367.*

586 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν VI (τῆς Πράγας) Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού συνῆλθε στίς 5-17 (18-30) τοῦ Γενάρη 1912. — *367.*

587 *Ἡ Μπούντ* («Γενική ἑβραϊκή ἐργατική ἕνωση Λιθουανίας, Πολωνίας καί Ρωσίας») συνένωνε κυρίως μισοπρολεταριακά στοιχεῖα ἀπό ἑβραίους χειροτέχνες τῶν δυτικῶν περιοχῶν τῆς Ρωσίας. Στό ΣΔΕΚΡ οἱ μπουντιστές διαρκῶς ὑποστήριζαν τήν ὀπορτουνιστική πτέρυγα τοῦ Κόμματος («οἰκονομιστές», μενσεβίκους, λικβινταριστές), ἔκαναν πάλη ἐνάντια στούς μπολσεβίκους καί στόν μπολσεβικισμό. — *367.*

588 *Ὁμάδα «Βπεριόντ»* — ἀντικομματική ὁμάδα τῶν ὀτζοβιστῶν, οὐλτιματιστῶν καί θεοπλαστῶν· ὀργανώθηκε μέ πρωτοβουλία τοῦ Α. Μπογκντάνοφ καί Γκ. Ἀλέξινσκι τό Δεκέμβρη τοῦ 1909. (Λεπτομερέστερα γιά τήν ὁμάδα «Βπεριόντ» βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 19ος, σημείωση 90.) — *368.*

589 *«Λούτς»* («Ἀκτίνα») — καθημερινή νόμιμη ἐφημερίδα τῶν μενσεβίκων-λικβινταριστῶν· ἔβγαινε στήν Πετρούπολη ἀπό τίς 16 (29) τοῦ Σεπτέμβρη 1922 ὥς τίς 5 (8) τοῦ Ἰούλη 1913. — *368.*

590 *Ἡ ἔκθεση τοῦ Β. Ι. Λένιν στό Διεθνές σοσιαλιστικό γραφεῖο «Οἱ ἐκλογές στήν IV Δούμα»,* δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Le Peuple», ἀρ. φύλ. 325, 20 τοῦ

Νοέμβρη 1912. Ἡ ἔκθεση εἶχε προλογιστεῖ μέ εἰσαγωγικό σημείωμα ἀπό τή Συντακτική Ἐπιτροπή: «Ὁ πολίτης Λένιν, ἀντιπρόσωπος στό Διεθνές σοσιαλιστικό γραφεῖο, ἔστειλε στή γραμματεία (τοῦ ΔΣΓ. *Ἡ Σύντ.)* τήν ἀκόλουθη ἔκθεση γιά τά ἀποτελέσματα τῶν νέων ρωσικῶν ἐκλογῶν, πού ἔχουν ἤδη παρθεῖ».

Τό 1963 ἡ ἔκθεση τοῦ Β. Ι. Λένιν ξανατυπώθηκε στό βιβλίο «Correspondance entre Lénine et Camille Huysmans. 1905-1914». Paris. — *369.*

591 Στίς 3 (16) τοῦ Ἰούνη 1907 ἐκδόθηκε ἡ τσαρική διακήρυξη γιά τή διάλυση τῆς ΙΙ Κρατικῆς δούμας καί τήν τροποποίηση τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου γιά τίς ἐκλογές τῆς Δούμας. — *369.*

592 *«Chambre introuvable»* (περίφημη, ἀσύγκριτη βουλή) — ἔτσι ὀνόμαζε ὁ Λουδοβίκος XVIII τήν ἀντεπαναστατική, ἄκρα ἀντιδραστική ὡς πρός τή σύνθεση Γαλλική βουλή τῶν ἀντιπροσώπων, πού ἐκλέχτηκε μετά τήν παλινόρθωση τῶν Βουρβώνων τόν Αὔγουστο τοῦ 1815. — *370.*

593 «Τό νόμιμο μπολσεβίκικο ἐκδοτικό βιβλίων «Πριμπόι» δημιουργήθηκε στήν Πετρούπολη στίς ἀρχές τοῦ 1913 καί ἐργαζόταν μέ τήν καθοδήγηση τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος. Τό ἐκδοτικό «Πριμπόι» ἔκφραζε τή γνώμη γιά διάφορα ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Τό ἐκδοτικό, πού ἐμφανίστηκε στήν περίοδο τῆς λεγόμενης «ἀσφαλιστικῆς καμπάνιας», ἔκδοσε πολύ φιλολογία γιά τά ζητήματα τῆς κοινωνικῆς ἀσφάλισης τῶν ἐργατῶν. Μετέπειτα μέ ὑπόδειξη τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματος τό ἐκδοτικό ἔδινε μεγάλη προσοχή στήν ἔκδοση ἐκλαϊκευτικῶν μπροσούρων μέ διαφωτιστικό-προπαγανδιστικό χαρακτήρα γιά τά κοινωνικο-πολιτικά καί κομματικά ζητήματα. Στίς ἀρχές τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, λόγω τῆς ἔντασης τῶν διωγμῶν τῆς τσαρικῆς κυβέρνησης κατά τοῦ ἐργατικοῦ Τύπου, τό ἐκδοτικό «Πριμπόι» ἀναγκάστηκε νά σταματήσει τή δράση του καί τήν ξανάρχισε μόλις τό Μάρτη τοῦ 1917. Τό 1918 τό ἐκδοτικό «Πριμπόι» ἐνσωματώθηκε στό ἐκδοτικό «Κομμουνίστ», πού δημιουργήθηκε μέ τήν ἕνωση μιᾶς σειρᾶς ἐκδοτικῶν («Βολνά», «Ζίζν ί Ζνάνιγε» καί ἄ.). — *372.*

594 Πρόκειται γιά τόν Μπ. Γκ. Ντάνσκι (Κ. Α. Καμαρόβσκι). Ὁ Ντάνσκι τό 1911 μπῆκε στό ΣΔΕΚΡ, συνεργάστηκε στή «Ζβεζντά» καί στήν «Πράβντα», πῆρε μέρος στό κίνημα τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τό 1913-1914 ἀνῆκε στή Συντακτική ἐπιτροπή τοῦ μπολσεβίκικου περιοδικοῦ «Βοπρόσι Στραχοβάνιγια». Οἱ λικβινταριστές γιά νά ἐκθέσουν τούς μπολσεβίκους, κατηγόρησαν τόν Ντάνσκι ὅτι συνεργαζόταν μέ τόν ἀστικό Τύπο. Ἡ κομματική ἐπιτροπή ἀπό ἐκπροσώπους τῶν Συντακτικῶν ἐπιτροπῶν τῆς ἐφημερίδας «Ζά Πράβντου», τῶν περιοδικῶν «Προσβεστσένιγε» καί «Βοπρόσι Στραχοβάνιγια» τῆς ρωσικῆς σ.-δ. ἐργατικῆς ὁμάδας τῆς Κρατικῆς δούμας, τοῦ ἐκδοτικοῦ «Πριμπόι», ἀφοῦ ἐξέτασε τήν ὑπόθεση αὐτή, διαπίστωσε ὅτι ἀπό τότε πού ὁ Ντάνσκι μπῆκε στίς γραμμές τοῦ Μπολσεβίκικου κόμματος, ἔπαψε νά ἐργάζεται στόν ἀστικό Τύπο, καί γι' αὐτό τόν ἔκρινε τίμιο μέλος τοῦ Κόμματος καί τήν κατηγορία τῶν λικβινταριστῶν — συκοφαντική.

Γιά τή συκοφαντική ἐκστρατεία τῶν λικβινταριστῶν ἐνάντια στόν Ντάνσκι ἔγραφε ἐπίσης ὁ Β. Ι. Λένιν ἀργότερα, στήν ἔκθεση τῆς ΚΕ τοῦ ΣΔΕΚΡ στή σύσκεψη τῶν Βρυξελλῶν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 25ος, σελ. 395-396). — *373.*

595 Πρόκειται γιά τό άρθρο τοῦ Μ. Τσερνομάζοφ (Φίριν) «Ἀπάντηση στόν Ντ. Κολτσόφ», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ζά Πράβντου», ἀρ. φύλ. 42, στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1913. Τό ἄρθρο ἀποτελοῦσε ἀπάντηση στό ἄρθρο τοῦ μενσεβίκου Κολτσόφ (Μπ. Γκίνζμπουργκ) «Ἀνοιχτό γράμμα πρός τόν Μ. Φίριν», πού δημοσιεύτηκε στή «Νόβαγια Ραμπότσαγια Γκαζέτα», ἀρ. φύλ. 87, 20 τοῦ Νοέμβρη 1913. Ὁ Κολτσόφ πού συμμετεῖχε στήν κατασυκοφάντηση τῶν μπολσεβίκων ἀπ' ἀφορμή τήν ὑπόθεση Ντάνσκι (βλ. τήν προηγούμενη σημείωση) κατηγοροῦσε τόν Τσερνομάζοφ γιά ψευτιά καί συκοφαντία, γιατί ὁ τελευταῖος δήλωσε πώς ὁ ἴδιος ὁ Κολτσόφ κατά τό χρόνο τῆς ὑπηρεσίας του στό συμβούλιο τοῦ συνεδρίου τῶν πετρελαιοβιομηχάνων τοῦ Μπακοῦ ἔπαιξε ἐκεῖ τόν ἴδιο ρόλο, πού ἔπαιζε ὁ Ντάνσκι, πού κατηγορήθηκε ἀπό τή «Νόβαγια Ραμπότσαγια Γκαζέτα» γιά πολιτική διπλοπροσωπία. Στήν «Ἀπάντηση στόν Ντ. Κολτσόφ» πού ἄρχισε μέ τήν προσφώνηση «Ἀξιότιμε σύντροφε», ὁ Τσερνομάζοφ, ἀφοῦ τόνιζε ὅτι «μέ αἴσθημα βαθιοῦ πόνου» διάβασε τό «Ἀνοιχτό γράμμα πρός τόν Μ. Φίριν», δικαιολογοῦσε τή στάση του καί ἔκανε πολεμική ἐνάντια στόν Κολτσόφ.

Τό δημοσιευόμενο λενινιστικό ντοκουμέντο ἀποτελεῖ ὑστερόγραφο στό γράμμα τοῦ Λ. Μπ. Κάμενεφ πρός τή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Ζά Πράβντου». — *374.*

596 *Ἡ Πρώτη Διεθνής σοσιαλιστική συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ* (Ἐλβετία) συνῆλθε στίς 5-9 τοῦ Σεπτέμβρη 1915.

Στή συνδιάσκεψη παραβρίσκονταν 38 ἀντιπρόσωποι ἀπό 11 εὐρωπαϊκές χῶρες. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων στέκονταν σέ κεντριστικές θέσεις. Συζητήθηκαν τά ἑξῆς ζητήματα: 1) εἰσηγήσεις ἀντιπροσώπων τῶν ξεχωριστῶν χωρῶν, 2) κοινή διακήρυξη τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γερμανίας καί Γαλλίας, 3) πρόταση τῆς Ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ γιά ψήφιση ἀπόφασης ἀρχῆς, 4) ψήφιση διακήρυξης, 5) ἐκλογές τῆς Διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς ἐπιτροπῆς (I.S.K.), 6) ψήφιση ἀπόφασης συμπάθειας στά θύματα τοῦ πολέμου καί στούς καταδιωκόμενους.

Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε δραστήριο μέρος στίς ἐργασίες τῆς συνδιάσκεψης, ἔκανε ὁμιλίες, ἀλληλογραφοῦσε μέ τούς ἀντιπροσώπους τήν ὥρα τῶν συνεδριάσεων, συνομιλοῦσε μαζί τους στά διαλείμματα. Ἀκόμη πρίν τή συνδιάσκεψη ὁ Λένιν διεξήγαγε μεγάλη προπαρασκευαστική δουλιά γιά τή συσπείρωση τῶν ἀριστερῶν κατά τῶν σοσιαλσωβινιστῶν καί κεντριστῶν. Τήν παραμονή τῆς ἔναρξης τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Τσίμμερβαλντ (μεταξύ 2 καί 4 τοῦ Σεπτέμβρη) ἔγινε σύσκεψη τῶν ρώσων καί πολωνῶν ἀντιπροσώπων, στήν ὁποία συζητήθηκε τό «Σχέδιο ἀπόφασης τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ», πού γράφτηκε ἀπό τόν Λένιν, καί τό σχέδιο ἀπόφασης, πού πρότεινε ὁ Κ. Ράντεκ, καί τό ὁποῖο ὑποβλήθηκε σέ κριτική πρίν τή σύσκεψη ἀπό τόν Λένιν. Μετά τή συζήτηση ἀποφασίστηκε νά προταθεῖ στή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ τό σχέδιο τοῦ Ράντεκ διορθωμένο μέ βάση τίς παρατηρήσεις τοῦ Λένιν. Στό σχέδιο ἀπόφασης καί στή διακήρυξη, πού γράφτηκε ἀπό τόν Λένιν, καταδικάζονταν ὁ σοσιαλσωβινισμός καί ὁ κεντρισμός, ἔμπαινε τό ζήτημα τῆς κατηγορηματικῆς ἄρνησης τῶν συνθημάτων τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας» στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο καί τῆς «κοινωνικῆς εἰρήνης», γιά τήν προπαγάνδιση τῆς ἐπαναστατικῆς δράσης.

Ἡ πλειοψηφία τῆς συνδιάσκεψης ἀπόριψε τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότειναν οἱ ἀριστεροί γιά τόν πόλεμο καί τά καθήκοντα τῆς σοσιαλδημοκρα-

τίας καί τό σχέδιο Διακήρυξης. Ὡστόσο στήν ἔκκληση «Πρός τούς προλετάριους τῆς Εὐρώπης» πού ψήφισε ἡ συνδιάσκεψη, χάρη στήν ἐπιμονή τοῦ Λένιν, κατορθώθηκε νά μποῦν μιά σειρά βασικές θέσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ.

Τό λενινιστικό «Σχέδιο ἀπόφασης τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν γιά τήν πρώτη διεθνή σοσιαλιστική συνδιάσκεψη» δημοσιεύτηκε στόν 26ο τόμο αὐτῆς τῆς ἔκδοσης (σελ. 282-285)· Οἱ «Θέσεις τῆς εἰσήγησης στή σύσκεψη τῶν ἀριστερῶν σοσιαλδημοκρατῶν», τό «Σχέδιο ὁμιλίας στή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ», ἡ «Προσθήκη στή δήλωση τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ» καί τά ἄρθρα «Ἕνα πρῶτο βῆμα», «Οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστές στή διεθνή σοσιαλιστική συνδιάσκεψη τῆς 5-8 τοῦ Σεπτέμβρη 1915», στά ὁποῖα ὁ Β. Ι. Λένιν δίνει ἐκτίμηση τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Τσίμμερβαλντ μπῆκαν στόν 27ο τόμο (σελ. 437-438, 439-440, 441, 38-44 καί 45-49)· βλ. ἐπίσης τό δημοσιευόμενο σέ τοῦτο τόν τόμο «Σχέδιο ἄρθρου γιά τή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ» (σελ. 462-463).

Τά πρακτικά τῶν συνδιασκέψεων τοῦ Τσίμμερβαλντ καί Κίνταλ, σύμφωνα μέ τά ὁποῖα δημοσιεύονται σέ τοῦτο τόν τόμο οἱ ὁμιλίες τοῦ Β. Ι. Λένιν, τά πῆρε τό Ἰνστιτοῦτο μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ἀπό τό Διεθνές Ἰνστιτοῦτο κοινωνικῆς ἱστορίας τοῦ Ἄμστερνταμ τό 1964. — *374.*

597 Κατά τή συζήτηση τοῦ σχεδίου τῆς διακήρυξης καί τῆς ἀπόφασης γιά τόν πόλεμο καί τά καθήκοντα τῆς σοσιαλδημοκρατίας, πού ὑποβλήθηκαν ἐξονόματος τῆς Ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ ἀπό τόν Κ. Ράντεκ, ἀναπτύχθηκε στή συνδιάσκεψη ὀξεία πάλη ἀνάμεσα στούς ἐπαναστάτες διεθνιστές μέ ἐπικεφαλῆς τόν Β. Ι. Λένιν καί τήν καουτσκική πλειοψηφία τῆς συνδιάσκεψης μέ ἐπικεφαλῆς τόν γερμανό σοσιαλδημοκράτη Γκ. Λέντεμπουρ. Μιλώντας ἐνάντια στά ντοκουμέντα αὐτά, ὁ Λέντεμπουρ καί ὁ ἑλβετός σοσιαλδημοκράτης Ρ. Γκρίμμ δήλωναν ὅτι προβάλλοντας συγκεκριμένες διεκδικήσεις τῆς ἐπαναστατικῆς δράσης, τό σχέδιο τῆς διακήρυξης καί τῆς ἀπόφασης, πού προτάθηκαν ἀπό τούς ἀριστερούς, ἀποκαλύπτουν τίς τακτικές ἐνέργειες τῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας μπροστά στόν ἀντίπαλο. Αὐτοί θεωροῦσαν ὅτι στίς ἐμπόλεμες χῶρες οἱ ἄνθρωποι πού ὑπόγραψαν τά δοσμένα ντοκουμέντα καί τά προπαγανδίζουν, μπορεῖ νά ὑποστοῦν διωγμούς. — *374.*

598 Ὅπως φαίνεται, πρόκειται γιά τό «Μανιφέστο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος» — βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς, Ἅπαντα, τ. 4, σελ. 419-459. — *375.*

599 *Τριμπουνιστές* — μέλη τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Ὀλλανδίας, πού ὄργανό του ἦταν ἡ ἐφημερίδα «Τριμπούνα». Ἡγέτες τῶν τριμπουνιστῶν ἦταν οἱ Ντ. Βάινκοπ, Χ. Γκόρτερ, Α. Πάννεκουκ, Ε. Ρόλαντ-Χόλστ. Οἱ τριμπουνιστές δέν ἦταν συνεπές ἐπαναστατικό κόμμα, ἀλλά ἀποτελοῦσαν τήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος στήν Ὀλλανδία καί στά χρόνια τοῦ παγκόσμιου ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου (1914-1918) ἀκολουθοῦσαν βασικά διεθνιστικές θέσεις. Τό 1918 οἱ τριμπουνιστές σχημάτισαν τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Ὀλλανδίας. — *375.*

600 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό γράμμα τοῦ Κ. Λῆμπκνεχτ τῆς 2 τοῦ Σεπτέμβρη 1915, πού στάλθηκε στή διεύθυνση τῆς διεθνοῦς σοσιαλιστικῆς συνδιάσκεψης τοῦ Τσίμμερβαλντ. Ὁ Λῆμπκνεχτ δέν μπόρεσε νά πάρει μέρος στή συνδιάσκεψη αὐτή γιατί στίς ἀρχές τοῦ 1915 εἶχε ἐπιστρατευθεῖ στό γερμανικό

στρατό. Στό γράμμα του τασσόταν κατά τῆς «κοινωνικῆς εἰρήνης» καί καλοῦσε σέ ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, σέ διεθνή ἀλληλεγγύη τῶν σοσιαλιστῶν ὅλων τῶν ἐμπόλεμων κρατῶν, στήν πάλη ἐνάντια στόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο καί τή διακοπή τῶν σχέσεων μέ τούς σοσιαλσωβινιστές. — *375.*

601 Στήν ὁμιλία του ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰταλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος Ντ. Σερράτι δήλωσε ὅτι ἡ ἀπόφαση γιά τόν πόλεμο καί τά καθήκοντα τῆς σοσιαλδημοκρατίας, πού ὑπόβαλαν οἱ ἀριστεροί — εἴτε εἶναι πρόωρη, εἴτε παράκαιρη, γιατί ὁ πόλεμος ἤδη ἄρχισε, καί νά τόν ἐμποδίσουμε νά ἀρχίσει ἦταν ἀδύνατο. — *376.*

602 *«L' Humanité»* («Ἡ Ἀνθρωπότητα») — καθημερινή ἐφημερίδα· ἱδρύθηκε τό 1904 ἀπό τόν Ζ. Ζωρές σάν ὄργανο τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου ἡ ἐφημερίδα βρισκόταν στά χέρια τῆς ἄκρας δεξιᾶς πτέρυγας τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1920, μετά τή διάσπαση τοῦ Γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος καί τή δημιουργία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἡ ἐφημερίδα ἔγινε κεντρικό ὄργανο τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γαλλίας. — *375.*

603 *Ἡ Δεύτερη διεθνής σοσιαλιστική συνδιάσκεψη* συνῆλθε στίς 24-30 τοῦ Ἀπρίλη 1916 στό Κίνταλ (τῆς Ἐλβετίας).

Στή συνδιάσκεψη παραβρέθηκαν 43 ἀντιπρόσωποι ἀπό 10 χῶρες. Συζητήθηκαν τά ἑξῆς ζητήματα: 1) ἡ πάλη γιά τή λήξη τοῦ πολέμου, 2) ἡ στάση τοῦ προλεταριάτου ἀπέναντι στά ζητήματα τῆς εἰρήνης, 3) ἡ ἀγκιτάτσια καί προπαγάνδα, 4) ἡ κοινοβουλευτική δράση, 5) ἡ μαζική πάλη, 6) σύγκληση τοῦ ΔΣΓ.

Σάν ἀποτέλεσμα τῆς δουλιᾶς τοῦ Β. Ι. Λένιν, τῶν μπολσεβίκων, πού ἔκαναν πρίν τή συνδιάσκεψη, ἡ ἀριστερή πτέρυγα ἦταν σ' αὐτή πιό ἰσχυρή ἀπ' ὅ,τι στό Τσίμμερβαλντ. Ἡ Ἀριστερά τοῦ Τσίμμερβαλντ ἐπεξεργάστηκε καί ὑπόβαλε στή συνδιάσκεψη σχέδιο ἀπόφασης γιά τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, στό ὁποῖο μπῆκαν οἱ σπουδαιότερες λενινιστικές θέσεις. Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ συνδιάσκεψη τοῦ Κίνταλ δέν ἀποδέχτηκε τά συνθήματα τῶν μπολσεβίκων γιά μετατροπή τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου σέ ἐμφύλιο, γιά τήν ἥττα στόν πόλεμο τῶν «δικῶν» μας ἰμπεριαλιστικῶν κυβερνήσεων, γιά τήν ἵδρυση τῆς ΙΙΙ Διεθνοῦς, ὡστόσο αὐτή συνέβαλε στόν ξεχωρισμό καί στή συσπείρωση τῶν διεθνιστικῶν στοιχείων. Ὁ Λένιν χαρακτήρισε τή συνδιάσκεψη τοῦ Κίνταλ ἕνα βῆμα ἐμπρός.

Τό «Σχέδιο ἀπόφασης γιά τή σύγκληση τῆς Δεύτερης σοσιαλιστικῆς συνδιάσκεψης», «Πρός τή συνδιάσκεψη τῆς 24 τοῦ Ἀπρίλη 1916. Πρόταση τῆς ἀντιπροσωπείας», «Πρόταση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΔΕΚΡ στή Δεύτερη σοσιαλιστική συνδιάσκεψη» πού γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν — βλ. στόν 27ο τόμο αὐτῆς τῆς ἔκδοσης, σελ. 230, 231, 232, 287-298 . — *376.*

604 Στίς 27-28 τοῦ Ἀπρίλη 1916 στή συνδιάσκεψη τοῦ Κίνταλ ξέσπασε ὀξεία πολεμική σχετικά μέ τή σύγκληση τοῦ ΔΣΓ. Τό καουτσκικό τμῆμα τῆς συνδιάσκεψης πρότεινε κάμποσα σχέδια ἀποφάσεων, πού ἡ γενική θέση τους ἦταν ἡ ἀναγκαιότητα τῆς σύγκλησης τοῦ ΔΣΓ. Οἱ ὀπαδοί τῆς Ἀριστερᾶς τοῦ Τσίμμερβαλντ μέ ἐπικεφαλῆς τόν Β. Ι. Λένιν τάχθηκαν ἐνάντια σ' αὐτή. Κάτω

ἀπό τήν πίεση τῶν ἀριστερῶν οἱ δεξιοί ἀντιπρόσωποι ὑποχρεώθηκαν νά ὑποστηρίξουν τό σχέδιο συμβιβαστικῆς ἀπόφασης πού τό ἐπεξεργάστηκε ἐπιτροπή. Στήν ἀπόφαση γινόταν δριμύτατη κριτική στό ΔΣΓ, προβαλλόταν ἡ ἀπαίτηση νά παυθεῖ ἡ Ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ Διεθνοῦς Σοσιαλιστικοῦ Γραφείου καί νά διαγραφοῦν ἀπό τά κόμματα οἱ σοσιαλιστές ὑπουργοί. Ὅμως σ' αὐτή δέν εἶχε συμπεριληφθεῖ ἡ θέση τῆς ἄμεσης διακοπῆς τῶν σχέσεων μέ τό Διεθνές Σοσιαλιστικό Γραφεῖο καί τή δημιουργία νέας Διεθνοῦς ἀλλά, τό ἀντίθετο, παραχωροῦνταν τό δικαίωμα στά ἐθνικά τμήματα, πού ἀνῆκαν στήν ἕνωση τοῦ Τσίμμερβαλντ, νά ἀπαιτοῦν τή σύγκληση τοῦ Διεθνοῦς Σοσιαλιστικοῦ Γραφείου. — *376.*

605 Πρόκειται γιά τήν κοινή συνδιάσκεψη τῶν ἰταλῶν καί ἐλβετῶν σοσιαλιστῶν, πού ἔγινε στίς 17 τοῦ Σεπτέμβρη 1914 στό Λουγκάνο (Ἐλβετία). Αὐτή ἦταν ἡ πρώτη κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου συνδιάσκεψη σοσιαλιστῶν, πού ἀποτελοῦσε ἀπόπειρα ἀποκατάστασης τῶν διεθνῶν σχέσεων. (Πιό λεπτομερειακά γιά τή συνδιάσκεψη βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 26ος, σημείωση 27.) — *376.*

606 Στήν ὁμιλία του ὁ Γ. Ο. Μάρτοφ πρότεινε νά δοθοῦν τά σχέδια ἀποφάσεων γιά τή σύγκληση τοῦ Διεθνοῦς Σοσιαλιστικοῦ Γραφείου στήν ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία συμβιβαστικῆς ἀπόφασης. — *377.*

607 Τό «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἐπίταξη ζεστῶν ρούχων γιά τούς στρατιῶτες στό μέτωπο» συζητήθηκε καί ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν στίς 8 (21) τοῦ Νοέμβρη 1917. Οἱ συμπληρώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού ἀφοροῦν τήν ἐπίταξη τῶν ζεστῶν ρούχων πάρθηκαν ὑπόψη στό τελικό κείμενο τοῦ διατάγματος (βλ. «Πράβντα», ἀρ. φύλ. 184, 22 (9) τοῦ Νοέμβρη 1917). Σχετικά μέ τό ζήτημα «γιά τήν ἐπίταξη τῶν διαμερισμάτων τῶν πλουσίων γιά τήν ἀνακούφιση τῶν ἀναγκῶν τῶν φτωχῶν», σέ ἀντιστοιχία μέ τίς προτάσεις τοῦ Λένιν, ἔγινε ἐπεξεργασία «Σχεδίου διατάγματος γιά τήν ἐγκατάσταση τῶν οἰκογενειῶν τῶν κόκκινων στρατιωτῶν καί ἀνέργων ἐργατῶν σέ διαμερίσματα τῶν ἀστῶν καί τή ρύθμιση τῶν κατοικίσιμων σπιτιῶν», πού ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τήν 1 τοῦ Μάρτη 1918 (βλ. «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 38, 2 τοῦ Μάρτη 1918). — *381.*

608 Πρόκειται γιά τίς ἐκλογές γιά τή Συντακτική συνέλευση στήν ἐκλογική περιφέρεια τῆς Πετρούπολης (τῆς πρωτεύουσας) πού διεξήχθηκαν στίς 12 (25) μέ 14 (27) τοῦ Νοέμβρη 1917. Οἱ ἐκλογές, πού τά προκαταρκτικά ἀποτελέσματά τους ἔγιναν γνωστά στίς 15 (28) τοῦ Νοέμβρη καί τά τελικά — τήν ἑπόμενη μέρα, ἔδοσαν στό Μπολσεβίκικο κόμμα 424 χιλ. ψήφους καί 6 θέσεις στή Συντακτική συνέλευση (ἀπό τίς δώδεκα, πού παραχωρήθηκαν στήν Πετρούπολη)· οἱ καντέτοι πῆραν 247 χιλ. ψήφους (4 θέσεις), οἱ ἐσέροι — 152 χιλ. ψήφους (2 θέσεις, μεταξύ τῶν ὁποίων μιά θέση — οἱ ἀριστεροί ἐσέροι). — *381.*

609 Στίς ἐκλογές γιά τίς συνοικιακές δοῦμες τῆς Πετρούπολης, πού διεξήχθηκαν στά τέλη τοῦ Μάη — ἀρχές τοῦ Ἰούνη 1917, τά ψηφοδέλτια τῶν μπολσεβίκων τά ψήφισε τό 20% τῶν ἐκλογέων. Στίς ἐκλογές τοῦ Σεπτέμβρη ὁ Β. Ι. Λένιν

ἔχει ὑπόψη, πιθανόν τίς ἐκλογές γιά τή δούμα τῆς πόλης Πετρούπολης στίς 20 τοῦ Αὐγούστου (2 τοῦ Σεπτέμβρη) οἱ μπολσεβίκοι πῆραν τά 33% τοῦ συνόλου τῶν ψήφων. Μιλώντας γιά τίς ἐκλογές γιά τίς συνοικιακές δοῦμες τῆς Μόσχας, πού διεξήχθηκαν στίς 24 τοῦ Σεπτέμβρη (7 τοῦ Ὀχτώβρη) 1917 καί στίς ὁποῖες οἱ μπολσεβίκοι πῆραν τά 51% τοῦ συνόλου τῶν ψήφων. Αὐτή ἡ ψηφοφορία, τόνιζε ὁ Β. Ι. Λένιν, «ἀποτελεῖ γενικά ἕνα ἀπό τά πιό καταπληκτικά συμπτώματα τῆς βαθύτατης στροφῆς τῶν διαθέσεων σέ πανεθνική κλίμακα» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 34ος, σελ. 278). — *381.*

610 Τό σχέδιο αὐτό ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 19 τοῦ Νοέμβρη (2 τοῦ Δεκέμβρη) 1917. — *382.*

611 Μετά τή σύλληψη τοῦ στρατηγοῦ Μανικόβσκι τή Γενική διοίκηση τῆς Στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀνέλαβαν ὁ Λαϊκός ἐπίτροπος Στρατιωτικῶν Ν. Ι. Ποντβόισκι καί τά μέλη τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Στρατιωτικῶν Μπ. Β. Λεγκράν, Κ. Α. Μεχονόσιν καί Ε. Μ. Σκλιάνσκι.

Στίς 30 τοῦ Νοέμβρη (13 τοῦ Δεκέμβρη) τό ΣΛΕ ψήφισε ἀπόφαση νά ἀφήσει ἐλεύθερους τούς Μανικόβσκι καί Μαρουσέβσκι μέ ἐγγύηση. — *382.*

612 Στίς 25 τοῦ Νοέμβρη (8 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 ἀπό τήν Βάλκα στήν Πετρούπολη στάλθηκε τό 6ο σύνταγμα τοῦ Τούκουμς τῶν λεττονῶν τυφεκιοφόρων, καί ἤδη στίς 28 τοῦ Νοέμβρη (11 τοῦ Δεκέμβρη) ἐκτελοῦσε ὑπηρεσία φρουρᾶς στό χῶρο τῶν παλατιῶν τοῦ Σμόλνι καί τῆς Ταυρίδας. — *382.*

613 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό σχέδιο αὐτό ἀπ' ἀφορμή τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Νοέμβρη (10 τοῦ Δεκέμβρη) 1917 τῆς πρότασής του γιά ὀργάνωση «εἰδικῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐφαρμογή τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς στό δημοσιονομικό καί οἰκονομικό τομέα». Τό σχέδιο ἐγκρίθηκε μέ ὁρισμένη ἀλλαγή στή διατύπωση. Στήν ἴδια συνεδρίαση ὁ Λένιν σύνταξε ἐπίσης προσχέδιο ὁδηγιῶν γιά τήν ἐπιτροπή αὐτή — «Ζητήματα οἰκονομικῆς πολιτικῆς» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 35ος, σελ. 123). — *383.*

614 Ἡ Εἰδική σύσκεψη γιά τήν ἄμυνα δημιουργήθηκε στίς 17 (30) τοῦ Αὐγούστου 1915 «Γιά συζήτηση καί συνένωση τῶν μέτρων σχετικά μέ τήν ἄμυνα τοῦ κράτους καί γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου μέ ἀντικείμενα πολεμικοῦ καί λοιποῦ ὑλικοῦ ἐφοδιασμοῦ» («Εἰδικές συσκέψεις καί ἐπιτροπές στήν πολεμική περίοδο», Πετρούπολη, 1917, σελ. 7).

Μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 11 (24) τοῦ Δεκέμβρη 1917 στήν Εἰδική σύσκεψη γιά τήν ἄμυνα ἀναθέτονταν ἡ «ἀκύρωση τῶν παραγγελιῶν γιά τήν ἄμυνα ἤ ἡ ἐλάττωσή τους ὥς τό κανονικό ἐπίπεδο εἰρηνικῆς περιόδου καί ἡ συνδεόμενη μ' αὐτήν ἀποστρατικοποίηση τῶν ἐργοστασίων καί τό πέρασμά τους σέ παραγωγή εἰρηνικῆς περιόδου («Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τ. Ι. Μόσχα, 1957, σελ. 214). — *383.*

615 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 13 (26) τοῦ Δεκέμβρη 1917 τῆς ἔκθεσης τοῦ βοηθοῦ τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν Ντ. Π. Μπογκολέποφ, γιά τά ἀποτελέσματα τῆς δουλιᾶς τῆς συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς πού διορίστηκε ἀπό τό ΣΛΕ στίς 11 (24) τοῦ Δεκέμ-

βρη γιά τήν ἐξέταση τοῦ ζητήματος μισθολογίων τῶν ὑπαλλήλων τῶν κρατικῶν ἱδρυμάτων. Τό σχέδιο ἐγκρίθηκε μέ ὁρισμένες ἀλλαγές στή διατύπωση. Μέ βάση τήν ἀπόφαση πού πάρθηκε, σέ ὅλα τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα στάλθηκε διαταγή τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν καθιέρωση ἀπό τήν 1 (14) τοῦ Νοέμβρη 1917 νέων, αὐξημένων ὁρίων πληρωμῆς τῆς ἐργασίας τῶν ὑπαλλήλων τῶν κρατικῶν ἱδρυμάτων, παίρνοντας ὑπόψη τήν ἐξαιρετικά δύσκολη ὑλική κατάστασή τους· στούς λαϊκούς ἐπιτρόπους δινόταν ἡ ἐντολή νά κάνουν ἀμέσως τίς ἀναγκαῖες τροποποιήσεις στούς προϋπολογισμούς τῶν ἀποδοχῶν τοῦ 1918. — *383.*

616 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τή σειρά ὑποβολῆς τῶν ζητημάτων στήν ἡμερήσια διάταξη τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 18 (31) τοῦ Δεκέμβρη 1917. Ψηφίστηκε ἡ ἀπόφαση: «Νά ἐγκριθεῖ ἡ ὁδηγία τοῦ Λένιν καί ἡ πρόταση τοῦ Γκορμπουνόφ γιά τό κλείσιμο τῆς ἡμερήσιας διάταξης μισή ὥρα πρίν τήν ἔναρξη τῆς συνεδρίασης (τῆς καθορισμένης) καί νά ὑποχρεωθοῦν οἱ Λαϊκοί ἐπίτροποι νά τήν ἐφαρμόζουν, παίρνοντας ἀπό αὐτούς ὑπογραφή» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *384.*

617 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 19 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (1 τοῦ Γενάρη 1918) τῆς διαμαρτυρίας τοῦ προέδρου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς Φ. Ε. Τζερζίνσκι γιά τίς ἐνέργειες τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων — τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Δικαιοσύνης Ι. Ζ. Στέινμπεργκ καί τοῦ μέλους τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Δικαιοσύνης Β. Α. Καρέλιν.

Ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος βρισκόταν στό ἑξῆς: Τό βράδυ τῆς παραμονῆς, τήν ὥρα τῆς συνεδρίασης τοῦ ΣΛΕ, ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε τήν πληροφορία ὅτι ἡ Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή στήν αἴθουσα τοῦ Οἰκονομικοῦ συνδέσμου ἰδιωτῶν συνέλαβε μιά ὁμάδα μελῶν τῆς ἀντεπαναστατικῆς «Ἕνωσης ὑπεράσπισης τῆς Συντακτικῆς συνέλευσης», πού ἀποπειράθηκαν αὐθαίρετα, παρά τό διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, νά ἀνοίξουν «συνεδρίαση» τῆς Συντακτικῆς συνέλευσης. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πῆρε τήν ἀπόφαση νά κρατηθοῦν οἱ συλληφθέντες ὥς τήν ἐξακρίβωση τῆς προσωπικότητας τοῦ καθενός. Στόν τόπο τῶν γεγονότων πῆγαν οἱ Στέινμπεργκ καί Καρέλιν, ἀλλά ἀντί νά ἐκπληρώσουν τήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ, αὐτοί ἀπελευθέρωσαν ὅλους τούς κρατούμενους, χωρίς, μάλιστα, νά τό κάνουν γνωστό στήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή. Οἱ ἐνέργειές τους ἦταν ἀντίθετες μέ τή συμφωνία τῶν Κεντρικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν μπολσεβίκων καί τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων γιά τήν ἐφαρμογή στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων κοινῆς γραμμῆς, ἀποτελοῦσαν ἀθέτηση τῆς ὑποχρέωσης νά ἐφαρμόζουν τή σοβιετική πολιτική, πού δέχτηκαν οἱ ἀριστεροί ἐσέροι, ὅταν μπῆκαν στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων.

Τό ΣΛΕ ἐνέκρινε τό σχέδιο ἀπόφασης, πού γράφτηκε ἀπό τόν Λένιν. — *384.*

618 Πρόκειται γιά τήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή γιά τήν πάλη ἐνάντια στήν ἀντεπανάσταση καί τό σαμποτάζ (Βετσεκά), τήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν, τή Στρα-

τιωτικο-ναυτική ἀνακριτική ἐπιτροπή καί τήν Ἐπιτροπή γιά τήν πάλη ἐνάντια στά πογκρόμ σέ κατάσταση μέθης. — *384.*

619 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τήν παράκληση τῆς ΠΚΕΕ γιά τή χορήγηση σ' αὐτή 2 ἑκατομ. ρουβλιῶν γιά ἔξοδα σχετικά μέ τήν προετοιμασία καί σύγκληση τοῦ III Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν καί τοῦ III Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν τό Γενάρη τοῦ 1918. Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 29 τοῦ Δεκέμβρη 1917 (11 τοῦ Γενάρη 1918), ἐκτός ἀπό τό σχέδιο τοῦ Λένιν, συζητήθηκαν ἐπίσης τά σχέδια ἀπόφασης πού ὑποβλήθηκαν ἀπό τόν Γ. Μ. Σβερντλόφ καί Β. Β. Ὀμπολένσκι (Ν. Ὀσίνσκι). Ἀποφασίστηκε νά χορηγηθεῖ στήν ΠΚΕΕ τό ποσό πού ζητήθηκε «μέ τήν ὑποχρέωση νά ὑποβάλει τρίμηνο προϋπολογισμό ἐσόδων καί ἐξόδων τῆς ΚΕΕ ὥς τίς 20 τοῦ Γενάρη 1918» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *385.*

620 Στίς 11 (24) τοῦ Γενάρη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, μέ πρόταση τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Δικαιοσύνης Ι. Ζ. Στέινμπεργκ, ὅρισε νά γίνει ἔρευνα στή δράση τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης — «ἐπειδή ἐνάντια στήν ἐπιτροπή γενικά ἀκούγονται ἐπικρίσεις καί κατηγορίες, πού ὁ βαθμός τῆς ἀποδεικτικότητάς τους δέν μπορεῖ νά καθοριστεῖ χωρίς τόν προσεκτικό ἔλεγχό τους» — καί ἀπομάκρυνε ἀπό τή δουλιά ὅλα τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὥς τό ξεκαθάρισμα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξέτασης («Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τ. Ι., Μόσχα, 1957, σελ. 340). Στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἀφοῦ ἐξέτασε τήν αἴτηση τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς Μ. Γ. Κοζλόβσκι καί Π. Α. Κράσικοφ μέ παράκληση στό ΣΛΕ νά ἐπανεξετάσει τήν ἀπόφασή του, πρότεινε, στήν Ἐξελεγκτική ἐπιτροπή, πού δημιουργήθηκε ἀπό αὐτό, νά ὑποβάλει τά ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου μέσα σέ 48 ὧρες καί ἀκόμη πῆρε τήν ἀπόφαση νά ἀπευθυνθεῖ στήν ΚΕ τοῦ κόμματος τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων μέ ἐπερώτηση σχετικά μέ τήν ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τῶν ἀριστερῶν ἐσέρων γιά νά μήν ἐπιτραπεῖ ἡ συμμετοχή τῶν ἀντιπροσώπων τους στήν Ἀνακριτική ἐπιτροπή. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση αὐτή ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἐπερώτηση αὐτή.

Οἱ ἀνακοινώσεις τῆς ἐπιτροπῆς, πού ἔλεγξε τή δράση τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, συζητήθηκαν στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 17 (30) τοῦ Γενάρη, στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη) καί στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1918. Στίς 21 τοῦ Γενάρη (3 τοῦ Φλεβάρη) τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐνέκρινε τό σχέδιο ἀπόφασης πού ἔγραψε ὁ Λένιν (βλ. σελ. 388)· στίς 26 τοῦ Φλεβάρη τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων διαπίστωσε ὅτι «ὅλες οἱ κατηγορίες ἐνάντια στούς ὑπεύθυνους καθοδηγητές τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς γιά δωροδοκία καί ἄλλα ἐγκλήματα, ἤ γιά ἀπρεπεῖς πράξεις, δέν στηρίζονται σέ τίποτε» καί ἀποφάσισε ἡ ἔρευνα τῆς δράσης τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς νά θεωρηθεῖ τελειωμένη καί οἱ καθοδηγητές της — Κράσικοφ, Κοζλόβσκι, Λίντεμαν, Μίτσγκεντλερ καί Ρόζιν νά ἀποκατασταθοῦν στίς θέσεις τους («Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τ. Ι. Μόσχα, 1957, σελ. 499· βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 393-394). — *386.*

621 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 15 (28) τοῦ Γενάρη 1918. — *386.*

622 Πρόκειται γιά τή σημείωση στήν § 51 τοῦ «Κανονισμοῦ γιά τόν ἐκδημοκρατισμό τοῦ στόλου», πού ἐπικυρώθηκε μέ διαταγή τοῦ Ἀνώτατου ναυτικοῦ συμβουλίου στίς 8 (21) τοῦ Γενάρη 1918· σ' αὐτήν ἀναφέρονταν ὅτι «ὅλες οἱ διαταγές τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τόσο τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας, ὅσο καί τῶν παγκρατικῶν καί ἀκόμη καί οἱ ἀποφάσεις ὁποιωνδήποτε ἐπιτροπῶν... πρέπει νά ἐκτελοῦνται στό στόλο ἤ στό στολίσκο τῆς θάλασσας μόνο στήν περίπτωση ἔγκρισής τους ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τῆς θάλασσας...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *386.*

623 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο τό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν κατά τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 16 (29) τοῦ Γενάρη 1918 τῆς ἔκθεσης τοῦ προεδρείου τοῦ πρώτου σοβιετικοῦ Πανρωσικοῦ ἐπισιτιστικοῦ συνεδρίου, πού συνῆλθε στήν Πετρούπολη στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη σχετικά μέ τήν ὀργάνωση ἑνιαίου κέντρου ἐπισιτισμοῦ. Στή συνεδρίαση ἀνακοινώθηκε ἡ ἀπόφαση τοῦ συνεδρίου, στήν ὁποία προβλεπόταν ὅτι τά ἐπισιτιστικά ὄργανα στό κέντρο καί τοπικά θά δημιουργοῦνται ἀπό τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ἡ ἀπόφαση αὐτή μαρτυροῦσε τή σοβαρή ἐπιτυχία στήν πάλη γιά τή συσπείρωση γύρω ἀπό τήν κεντρική ἐξουσία τῶν ὑπαλλήλων ἐπισιτισμοῦ. Παράλληλα στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἀνακοινώθηκε γιά τίς διαφωνίες ἀνάμεσα στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ Α. Γκ. Σλίχτερ ἀπό τή μιά, καί στό προεδρεῖο τοῦ ἐπισιτιστικοῦ συνεδρίου, στό Πανρωσικό ἐπισιτιστικό συμβούλιο (πού ἐκλέχτηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1917 στό ἐπισιτιστικό συνέδριο στή Μόσχα) καί στό ἐπισιτιστικό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ ἀπό τήν ἄλλη, σέ σχέση μέ τίς ὁποῖες γράφτηκε ἀπό τόν Λένιν τό δεύτερο σχέδιο ἀπόφασης.

Τό πρῶτο ἀπό τά σχέδια ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, τό δεύτερο δέν καταχωρήθηκε στά πρακτικά τῆς συνεδρίασης (βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 35ος, σελ. 314). — *387.*

624 Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἡ ἐπισημείωση τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ψηφίστηκε ὁμόφωνα». Στό ἐπάνω μέρος τοῦ ντοκουμέντου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἐντολή: «Νά τυπωθεῖ»· στά περιθώρια ἀπέναντι στίς ξεχωρισμένες ἀπ' αὐτόν λέξεις «συγκεκριμένα... τοῦ Σβερντλόφ» σημείωσε: «Νά μήν τυπωθοῦν».

Ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τυπώθηκε σέ κάπως τροποποιημένη διατύπωση μέ ἐξαίρεση τίς σημειωμένες ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν λέξεις, στίς 23 τοῦ Γενάρη (5 τοῦ Φλεβάρη) 1918 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια», ἀρ. φύλ. 17. — *388.*

625 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ἐγκρίθηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή συνεδρίαση τῆς 23 τοῦ Γενάρη (5 τοῦ Φλεβάρη) 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν ἐλάττωση τοῦ χρόνου τιμωρίας καί μετρίασης τῆς ποινῆς τῶν προσώπων πού διέπραξαν καί κατηγορήθηκαν γιά ἐκτέλεση ποινικῶν ἐγκλημάτων. — *388.*

626 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 23 τοῦ Γενάρη (5 τοῦ Φλεβάρη) 1918. — *389.*

627 Τό σχέδιο τοῦ «Βασικοῦ νόμου γιά τήν κοινωνικοποίηση τῆς γῆς» τό ἐπεξερ-

γάστηκε τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί μετά δόθηκε γιά θεώρηση στήν ἐπιτροπή τοῦ ΙΙΙ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, στρατιωτῶν καί ἀγροτῶν βουλευτῶν. Ὁ Β. Ι. Λένιν, πού συμμετεῖχε στήν ἐπιτροπή αὐτή, ἔκανε μεγάλη δουλιά γιά τή θεώρηση τοῦ σχεδίου, ἐπεξεργάζοντάς το ἄρθρο πρός ἄρθρο (βλ. ἀναμνήσεις τοῦ Σ.Β. Ἰβανόφ στό βιβλίο «Ἀπό τό Φλεβάρη στόν Ὀχτώβρη. Ἀπό τό ἐρωτηματολόγιο αὐτῶν πού πῆραν μέρος στή Μεγάλη Ὀχτωβριανή σοσιαλιστική ἐπανάσταση», Μόσχα, 1957, σελ. 165-166)· γιά τή δουλιά τοῦ Λένιν στήν ἐπιτροπή θεώρησης τοῦ σχεδίου ἐπιβεβαιώνει ἐπίσης τό σημείωμά του πρός τήν Μ. Α. Σπιριντόνοβα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντο 54). Ἡ συμπλήρωση, πού ἔγραψε ὁ Λένιν, μέ κάποια διαφορετική διατύπωση, συμπεριλήφθηκε στό νόμο σάν ἄρθρο 26ο, τό ὁποῖο ἀποτέλεσε τό τμῆμα V — «Καθορισμός ὁρίου χρησιμοποίησης τῆς γῆς κατά τήν παροχή γῆς γιά οἰκοδομές, γιά ἀγροτικές βιοτεχνίες, γιά πολιτιστικό-διαφωτιστικούς σκοπούς κτλ. (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. Ι, Μόσχα, 1957, σελ. 414). — *389.*

628 Ἡ προσθήκη αὐτή γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τήν ἐξέταση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 30 τοῦ Γενάρη (12 τοῦ Φλεβάρη) 1918 τοῦ σχεδίου διατάγματος γιά τή δημιουργία διϋπηρεσιακῆς ἔκτακτης ἐπιτροπῆς γιά τήν περιφρούρηση τῶν δρόμων — μέ «σκοπό τήν ἐξασφάλιση τοῦ συστηματικοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ μέ τρόφιμα καί μέ εἴδη πρώτης ἀνάγκης» — τό ὁποῖο ὑπόβαλε γιά ἐξέταση τῆς κυβέρνησης ἡ ἐπιτροπή πού δημιουργήθηκε στίς 25 τοῦ Γενάρη (7 τοῦ Φλεβάρη) γιά ἐπεξεργασία μέτρων γιά τή βελτίωση τῆς ἐπισιτιστικῆς κατάστασης στήν Πετρούπολη· ἡ προσθήκη τοῦ Λένιν ἀποτέλεσε τήν § 5 τοῦ διατάγματος πού ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΛΕ (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας» τόμ. Ι, Μόσχα, 1957, σελ. 453-454).

Με βάση τήν ἔκθεση, πού ὑπέβαλε ἡ ἐπιτροπή αὐτή, τό ΣΛΕ ἐπίσης ψήφισε ἀπόφαση, στήν ὁποία μπῆκαν οἱ προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν πού δημοσιεύονται πιό κάτω (βλ. σελ. 390-391). — *390.*

629 Οἱ προσθῆκες αὐτές γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ψηφίστηκαν ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή συνεδρίαση τῆς 31 (13 τοῦ Φλεβάρη) τοῦ 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τῆς πρότασης τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Δικαιοσύνης Ι. Ζ. Στέινμπεργκ νά διαχωριστοῦν μέ ἀκρίβεια οἱ ἁρμοδιότητες τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς καί τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης. Μετά τήν ἔγκρισή τους ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ὁ Λένιν ἔκανε στό χειρόγραφο τῶν προσθηκῶν τήν ἐπισημείωση: «ἐγκρίθηκαν». — *391.*

630 Πρόκειται γιά τήν ἔρευνα τῶν προκλήσεων, πού ὀργανώνονταν ἀπό τήν ἀντεπανάσταση καί εἶχαν σκοπό νά ρίξουν τό κύρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. — *391.*

631 Ἡ διαταγή γράφτηκε σέ σχέση μέ τήν ἐπικείμενη συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ σχετικά μέ τό κλείσιμο εἰρήνης, μέ τή Γερμανία. Ἡ συνεδρίαση ἄρχισε στίς 3 τό πρωί στίς 24 τοῦ Φλεβάρη 1918. Εἰσήγηση ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 35ος, σελ. 376-380). Μέ πλειοψηφία (116, κατά 85, ἀπέχοντες 26) ἡ ΠΚΕΕ στίς 4 καί 30 λεπτά ἐνέκρινε τήν ἀπόφαση πού προτάθηκε ἀπό τούς μπολσεβίκους γιά τήν ἀποδοχή τῶν γερμανικῶν ὅρων

ειρήνης. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού συντάχθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν μέ βάση τήν ἀπόφαση αὐτή, (βλ. στό ἴδιο, σελ. 381), μεταδόθηκε στίς 6 καί 40 λεπτά ἀπό τό ραδιοσταθμό τοῦ Τσάρσκογε σελό, καί στίς 7 καί 32 λεπτά μεταδόθηκε μέ τόν ἀσύρματο στό Βερολίνο. — *391.*

632 Στίς 14 (27) τοῦ Γενάρη 1918 στή Φιλλανδία ἄρχισε ἐπανάσταση: ἡ ἐξουσία πέρασε στά χέρια τοῦ προλεταριάτου. Τό Φλεβάρη μέ πρωτοβουλία τῆς ἐργατικῆς κυβέρνησης τῆς Φιλλανδίας — τοῦ Συμβουλίου τῶν λαϊκῶν πληρεξουσίων ἄρχισαν διαπραγματεύσεις γιά τό κλείσιμο συμφωνίας ἀνάμεσα στίς Ρωσική καί Φιλλανδική σοσιαλιστικές δημοκρατίες. Τό σχέδιο συμφωνίας, πού ἑτοιμάστηκε ἀπό τήν ἀντίστοιχη Ρωσο-Φιλλανδική ἐπιτροπή στίς 25, 27 καί 28 τοῦ Φλεβάρη συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τήν 1 τοῦ Μάρτη τό ΣΛΕ ἀποφάσισε νά ὑπογράψει τή συμφωνία καί τήν ἴδια μέρα ὑπογράφηκε ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῶν συμβαλλόμενων μερῶν.

Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε προσωπικά μέρος στήν ἐπεξεργασία τοῦ συμφώνου, συζήτησε μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς φιλλανδικῆς ἐργατικῆς κυβέρνησης, ἐξουσιοδοτημένους νά ὑπογράψουν τό σύμφωνο, θεώρησε τό σχέδιο τοῦ συμφώνου (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXI, σελ. 241-243).

Αὐτό ἦταν τό πρῶτο στήν ἱστορία σύμφωνο ἀνάμεσα σέ δυό σοσιαλιστικές δημοκρατίες, παράδειγμα νέου τύπου διεθνῶν σχέσεων — ἀδελφικῶν, φιλικῶν σχέσεων ἰσότιμων, κυρίαρχων κρατῶν, ὅπου στήν ἐξουσία ἦρθε ἡ ἐργατική τάξη. — *392.*

633 Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 25 τοῦ Φλεβάρη 1918 τό σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε. — *392.*

634 Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1918 τό σχέδιο ἀπόφασης, πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν, ψηφίστηκε.

Στήν § 13η τοῦ «Συμφώνου ἀνάμεσα στή Ρωσική καί στή Φιλλανδική Σοσιαλιστική Δημοκρατία» ἀναφερόταν: «Ἡ Ὁμοσπονδιακή Σοβιετική Δημοκρατία τῆς Ρωσίας παρέχει ὅλα τά πολιτικα δικαιώματα, πού ἔχουν οἱ ρῶσοι πολίτες, στούς φιλλανδούς πολίτες στή Ρωσία, πού ἀνήκουν στήν ἐργατική τάξη ἤ στούς μή χρησιμοποιοῦντες ξένη ἐργασία ἀγρότες, ἄν αὐτοί ζοῦν στό ἔδαφος τῆς Ρωσίας γιά ἐργατική ἀπασχόληση.

Ἀπό τή δική της πλευρά ἡ Σοσιαλιστική Ἐργατική Δημοκρατία τῆς Φιλλανδίας ὑποχρεώνεται νά παρέχει στούς πολίτες τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρωσίας στή Φιλλανδία, τούς πιό ἁπλούς ὅρους γιά νά ἀποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα, ἰδιαίτερα παίρνοντας ὑπόψη τά συμφέροντα τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ, πού δέν ἔχει μόνιμη διαμονή» («Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. I, Μόσχα, 1957, σελ. 508). — *393.*

635 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στή συνεδρίαση τῆς 26 τοῦ Φλεβάρη 1918 σάν προσθήκη στήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τήν ἐξέταση τῆς δράσης τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης (βλ. σημείωση 620). — *394.*

636 Τό σχέδιο αὐτό γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 4 τοῦ Μάρτη 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τοῦ ζητήματος ὀργάνωσης Συμβουλίου γιά τή διεύθυνση τῶν

ὑδάτινων μεταφορῶν. (Τίς ὁμιλίες τοῦ Λένιν στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 35ος, σελ. 411-414.) — *394.*

637 Πρόκειται γιά τήν § 3 τῆς «Ἀπόφασης σχετικά μέ τή διεύθυνση τοῦ θαλάσσιου καί τοῦ ποτάμιου ἐμπορικοῦ στόλου καί τῶν ὑδάτινων μεταφορῶν», πού ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Φλεβάρη 1918 (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. I, Μόσχα, 1957, σελ. 501-502). — *394.*

638 Πρόκειται γιά τή χορήγηση χρηματικῶν ποσῶν γιά δουλιές ἐπιδιόρθωσης τῶν κολπίσκων τοῦ Βόλγα καί τοῦ συστήματος Μαρί. — *394.*

639 Στίς 9 τοῦ Μάρτη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συγκρότησε ἐπιτροπή γιά τό ζήτημα τοῦ κρατικοῦ μονοπωλίου ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ἀσφαλίσεων ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτροπάτων Οἰκονομικῶν, Ἐσωτερικῶν, Κρατικοῦ Ἐλέγχου, τῶν Συνδικάτων καί ἄ. μέ τήν προεδρεία τοῦ Μ. Ι. Ἐλιζάροφ «γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ διατάγματος καί τοῦ τρόπου τραστοποίησης τῶν ἀσφαλίσεων στή Ρωσία». Τό σχέδιο τοῦ διατάγματος γιά τή δημιουργία κρατικοῦ ἐλέγχου σέ ὅλα τά εἴδη ἀσφάλισης, πού ἐπεξεργάστηκε ἡ ἐπιτροπή αὐτή, συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 23 τοῦ Μάρτη 1918. Τό διάταγμα ψηφίστηκε μέ συμπληρώσεις καί διορθώσεις. Οἱ προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού δημοσιεύονται ἀποτέλεσαν τή βάση τῆς V παραγράφου τοῦ διατάγματος. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ὁ Λένιν ἔκανε πιό ἀκριβή τόν τίτλο τοῦ διατάγματος ὡς ἑξῆς: «Διάταγμα γιά τήν ἵδρυση κρατικοῦ ἐλέγχου σέ ὅλα τά εἴδη ἀσφάλισης, *ἐκτός τῆς κοινωνικῆς, (δηλαδή τῆς ὑποχρεωτικῆς κρατικῆς) ἀσφάλισης»* (τό δημοσιευόμενο μέ πλάγια γράμματα συμπληρώθηκε ἀπό τόν Λένιν). Στίς 2 τοῦ Ἀπρίλη 1918 τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» — βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. II, Μόσχα, 1959, σελ. 5-11. — *394.*

640 Τό διάταγμα αὐτό προτάθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 26 τοῦ Μάρτη 1918 κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος «Γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐλέγχου στίς δαπάνες ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ Ἀνώτατου Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας». Τό ΣΛΕ ἀποφάσισε: «ψηφίζεται ἡ ἀπόφαση πού ὑποβλήθηκε ἀπό τόν σύντρ. Λένιν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *395.*

641 Τό σχέδιο τοῦ «Διατάγματος γιά τόν κανονισμό ἀποστολῆς ἀπό ὁρισμένα Ἐπιτροπάτα τῶν ἐπιτρόπων τους καί ἀντιπροσώπων στήν ἐπαρχία», πού ὑποβλήθηκε ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν, συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ τήν 1 τοῦ Ἀπρίλη 1918. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρότεινε σέ ὅλα τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα νά ἐξετάσουν τό σχέδιο καί νά δόσουν τίς παρατηρήσεις τους. Στίς 5 τοῦ Ἀπρίλη τό σχέδιο ἐγκρίθηκε μέ τίς συμπληρώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν καί στίς 11 τοῦ Ἀπρίλη 1918 δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. II, Μόσχα, 1959, σελ. 58-59).

Στό σχέδιο τοῦ Διατάγματος ἀπό τόν Λένιν γράφτηκε: «Ἐγκρίθηκε μέ διορθώσεις τῶν § § 3 καί 4. Ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ *Β. Οὐλιάνοφ (Λένιν)».* — *396.*

642 Τό δημοσιευόμενο κείμενο μέ άσήμαντες άλλαγές μπήκε στό «Διάταγμα γιά τήν ϊδρυση Πανρωσικής έπιτροπής έκκένωσης», πού ψηφίστηκε άπό τό Συμβούλιο τών Λαϊκών Έπιτρόπων στίς 19 τοΰ Άπρίλη 1918. Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στίς έφημερίδες «Ζνάμια Τρουντά» καί «Ίζβέστιγια τής ΠΚΕΕ» στίς 23 καί 24 τοΰ Άπρίλη 1918 (βλ. «Διατάγματα τής Σοβιετικής έξουσίας», τόμ. II, Μόσχα, 1959, σελ. 140-142). — *396.*

643 Τό ντοκουμέντο αύτό ό Β. I. Λένιν τό έγραψε σέ σχέση μέ τό ζήτημα τής μεταβίβασης τής καθοδήγησης τοΰ Λαϊκοΰ Έπιτροπάτου Γεωργίας όλοκληρωτικά στούς άριστερούς έσέρους, μέ διατήρηση μόνο τής πολιτικής έκπροσώπησης άπό τούς μπολσεβίκους, πού έβαλαν οί ήγέτες τών άριστερών έσέρων Μ. Α. Σπιρντόνοβα καί Β. Α. Καρέλιν. Βλ. έπίσης σημείωμα τοΰ Β. I. Λένιν στήν ΚΕ τοΰ ΚΚΡ (μπ) σχετικά μέ τό ζήτημα αύτό (Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντο 133).

Στίς 3 τοΰ Μάη 1918 ή Κεντρική Έπιτροπή τοΰ ΚΚΡ (μπ) άπόριψε τίς άξιώσεις τών άριστερών έσέρων. — *397.*

644 Τό σχέδιο αύτό τοΰ Β. I. Λένιν ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοΰ Συμβουλίου τών Λαϊκών Έπιτρόπων στίς 25 τοΰ Μάη 1918 σχετικά μέ τό ζήτημα τοΰ περάσματος τής διαχείρισης αύτοκινήτων στό τμήμα αύτοκινήτων τοΰ τμήματος συγκοινωνιών τοΰ Άνωτάτου Συμβουλίου Λαϊκής Οίκονομίας. — *397.*

645 Οί δημοσιευόμενες προτάσεις τοΰ Β. I. Λένιν γιά τό σχέδιο διατάγματος σχετικά μέ τήν όργάνωση καί τόν έφοδιασμό τής φτωχολογιάς τοΰ χωριοΰ γράφτηκαν, όπως φαίνεται, κατά τή συνεδρίαση τοΰ Συμβουλίου τών Λαϊκών Έπιτρόπων στίς 8 τοΰ Ίούνη 1918 κατά τή συζήτηση τοΰ ζητήματος αύτοΰ. Τό σχέδιο ψηφίστηκε μέ άσήμαντες άλλαγές. Στίς 11 τοΰ Ίούνη ή ΠΚΕΕ έπικύρωσε τό διάταγμα καί στίς 16 τοΰ Ίούνη 1918 δημοσιεύτηκε στήν έφημερίδα «Ίζβέστιγια τής ΠΚΕΕ» (βλ. «Διατάγματα τής Σοβιετικής έξουσίας», τόμ. II, Μόσχα, 1959, σελ. 412-419). Μέ τό διάταγμα αύτό ίδρύθηκαν οί έπιτροπές φτωχολογιάς.

Σχετικά μέ τήν ίστορία τής δημιουργίας τών έπιτροπών φτωχολογιάς καί γιά τή δράση τους βλ. Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 36ος, σημείωση 163. Έκτίμηση τών έπιτροπών φτωχολογιάς ό Β. I. Λένιν έδοσε στό λόγο του στό I Πανρωσικό συνέδριο τών γεωργικών τμημάτων, τών έπιτροπών φτωχολογιάς καί τών κομμούνων στίς 11 τοΰ Δεκέμβρη 1918 (βλ. Άπαντα, 5η έκδ., τόμ. 37ος, σελ. 354). — *398.*

646 Αύτή ή διατύπωση τοΰ Β. I. Λένιν άναφέρεται στήν § 2 τοΰ σχεδίου διατάγματος. Σύμφωνα μέ τήν πρόταση τοΰ Β. I. Λένιν ή § 2 στό διάταγμα δόθηκε ώς έξής: «Στίς έπαρχιακές καί κοινοτικές έπιτροπές φτωχολογιάς μποροΰν νά έκλέγουν καί νά έκλέγονται όλοι χωρίς κανέναν περιορισμό τόσο οί ντόπιοι, όσο καί οί ξένοι κάτοικοι τών μικρών καί μεγάλων χωριών, μέ έξαίρεση τούς γνωστούς κουλάκους καί πλούσιους, τούς νοικοκυρέους πού έχουν περίσσευμα σιτηρών ή άλλων έπισιτιστικών προϊόντων, αύτούς πού έχουν έμποροβιομηχανικές έπιχειρήσεις, πού χρησιμοποιοΰν έργάτες γής ή μισθωτή έργασία κτλ.

Παρατήρηση. Οί χρησιμοποιοΰντες μισθωτή έργασία γιά τό νοικοκυριό, πού δέν ξεπερνάει τά καθορισμένα καταναλωτικά όρια, μποροΰν νά έκλέγουν καί νά έκλέγονται στίς έπιτροπές φτωχολογιάς» («Διατάγματα τής Σοβιετικής έξουσίας», τόμ. II, Μόσχα, 1959 σελ. 416-417. — *398.*

647 Στίς 10 τοῦ Ἰούνη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἄκουσε τίς εἰσηγήσεις τῶν Μ. Π. Πάβλοβιτς καί Α. Ι. Ρίκοφ σχετικά μέ τήν ἔγκριση ἀπό τό Προεδρεῖο τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας τῆς σύνθεσης τῆς Ἐπιτροπῆς κρατικῶν ἔργων τοῦ ΑΣΛΟ (ἱδρύθηκε μέ διάταγμα τοῦ ΣΛΕ τῆς 9 τοῦ Μάη 1918). Τό δημοσιευόμενο κείμενο ἀποτέλεσε τό δεύτερο σημεῖο τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τό ζήτημα αὐτό. — *399.*

648 Τό σχέδιο αὐτό ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 15 τοῦ Ἰούνη 1918 σχετικά μέ τό ἄνοιγμα πίστωσης στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τῆς ὑφαντουργικῆς βιομηχανίας τοῦ ΑΣΛΟ (Τσεντροτεκστίλ) γιά νά ἀγοράσει λινάρι (βλ. ἐπίσης σέ τοῦτο τόν τόμο, σελ. 409-410). — *399.*

649 Τό σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 15 τοῦ Ἰούνη 1918 σχετικά μέ τή χορήγηση στό Ἀνώτατο Συμβούλιο Λαϊκῆς Οἰκονομίας χρηματικῶν μέσων γιά τή Γενική ἐπιτροπή βυρσοδεψίας γιά ἀγορά πρώτων ὑλῶν. — *400.*

650 Στίς 2 τοῦ Ἰούλη 1918 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, ἀφοῦ ἄκουσε «τήν ἔκτακτη δήλωση τοῦ σ. Λένιν γιά τήν ἀνάγκη τῆς ἱκανοποίησης τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγροτῶν σέ ἀγροτικές μηχανές» ἐνέκρινε τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *400.*

651 Πρόκειται γιά τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ (συνῆλθε στή Μόσχα στίς 4-10 τοῦ Ἰούνη 1918). — *400.*

652 Αὐτό τό σχέδιο ἀπόφασης ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 8 τοῦ Ἰούλη 1918, ὅπως γράφτηκε στά πρακτικά, ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπερώτηση τοῦ «προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων πρός τόν σύντρ. Λουνατσάρσκι καί τόν σύντρ. Μαλινόβσκι γιά τίς αἰτίες τῆς μή ἐκπλήρωσης ἀπ' αὐτούς τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων, πού ἐκφράστηκε στό «Διάταγμα γιά τήν ἀφαίρεση τῶν μνημείων, πού ἀνεγέρθηκαν πρός τιμή τῶν τσάρων καί τῶν ὑπηρετῶν τους καί τήν ἐπεξεργασία σχεδίων μνημείων τῆς Ρωσικῆς Σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης»» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. ἐπίσης Ἄπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός, ντοκουμέντα 131, 140, 189, 329. — *402.*

653 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης ψηφίστηκε, μέ ἀσήμαντες ἀλλαγές στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 22 τοῦ Αὐγούστου 1918. — *402.*

654 Ἡ παράγραφος 1 τῆς ἀπόφασης αὐτῆς τοῦ ΣΛΕ τῆς 23 τοῦ Αὐγούστου 1918 δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *403.*

655 Μέ ποιό ἔγγραφο σχετίζεται ἡ δημοσιευόμενη ἀπόφαση δέν κατορθώθηκε νά καθοριστεῖ. — *403.*

656 Στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη

1918 τό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ πρότεινε τή χορήγηση 40 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν γιά τή συντήρηση τῶν ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς, ὅπως φαίνεται, γιά 6 μῆνες μέ ὑπολογισμό 6½ ἑκατομμύρια ρούβλια τό μήνα. Ὁ Β. Ι. Λένιν, ἐπειδή ὑπῆρχε ἡ πρόθεση πώς σύντομα θά συγχωνευτοῦν οἱ ἐπιτροπές φτωχολογιᾶς μέ τά Σοβιέτ, πρότεινε νά δοθοῦν τά ἀναφερόμενα χρηματικά ποσά, ὅπως φαίνεται γιά 2 μῆνες («2×6½=13»). Ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων ἐγκρίθηκε ἡ πρόταση τοῦ Λένιν σχετικά μέ τή χορήγηση γιά τή συντήρηση τῶν ἐπιτροπῶν φτωχολογιᾶς 13 ἑκατομμυρίων ρουβλιῶν. Οἱ ἄλλες προτάσεις τοῦ Λένιν μπῆκαν ἐπίσης στό κείμενο τῆς ἀπόφασης τοῦ ΣΛΕ (βλ. «Διατάγματα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας», τόμ. III, Μόσχα, 1964, σελ. 593-595). — *404.*

657 Γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς εἰσήγησης τοῦ «Συμβουλίου τῶν τριῶν» τοῦ ΑΣΛΟ γιά τίς προμήθειες ξυλείας. Ὅλες οἱ λενινιστικές προτάσεις μπῆκαν στήν ἀπόφαση, πού ψηφίστηκε ἀπό τό ΣΛΕ σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων χορήγησε γιά προμήθειες ξυλείας 100 ἑκατομμύρια ρούβλια, ἀπαιτώντας ἀπολογισμό μέσα σέ μιά ἑβδομάδα γιά τή δαπάνη τους, καί πρότεινε στό «Συμβούλιο τῶν τριῶν», ἐπίσης ὕστερα ἀπό μία ἑβδομάδα νά δόσει πιό συγκεκριμένα στοιχεῖα γιά τά ζητήματα πού διατύπωσε ὁ Λένιν. — *404.*

658 Στίς 5 τοῦ Ἰούνη 1918 στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» δημοσιεύτηκε τό Διάταγμα τοῦ ΣΛΕ γιά μεταβίβαση στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας τῶν ἐκπαιδευτικῶν καί μορφωτικῶν ἱδρυμάτων καί καταστημάτων ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν. Στίς 19 τοῦ Νοέμβρη τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ὑπόβαλε γιά ἐξέταση στό ΣΛΕ (ἀνακοίνωση ἔκανε ἡ Α. Ι. Οὐλιάνοβα-Ἐλιζάροβα) σχέδιο διατάγματος νά ἀφεθοῦν τά παιδικά ἱδρύματα στήν ἁρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτροπάτου αὐτοῦ. Σέ σχέση μέ τή συζήτηση αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης, τό ὁποῖο, μέ ἀσήμαντες ἀλλαγές, ψηφίστηκε. — *404.*

659 Στήν § 3 τοῦ διατάγματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 5 τοῦ Ἰούνη 1918 στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Παιδείας προτεινόταν νά συγκροτήσει ἐπιτροπή ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπηρεσιῶν καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Παιδείας γιά τόν καθορισμό προθεσμιῶν καί τοῦ τρόπου μεταβίβασης τῶν ἐκπαιδευτικῶν καί μορφωτικῶν ἱδρυμάτων καί καταστημάτων, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἱδρυμάτων προσχολικῆς ἀγωγῆς. — *405.*

660 Τό σχέδιο τοῦ διατάγματος γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 12 τοῦ Νοέμβρη 1918 καί ἐπικυρώθηκε τελικά ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 21 τοῦ Νοέμβρη. Οἱ συμπληρώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν μπῆκαν στό κείμενο τοῦ διατάγματος πού ψηφίστηκε. Στίς 24 τοῦ Νοέμβρη τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ».

Τό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῶν συνεταιρισμῶν στήν ὀργάνωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, πού ἀναφέρεται στό δημοσιευόμενο σημεῖο τοῦ σχεδίου διατάγματος μέ τίς συμπληρώσεις τοῦ Λένιν σ' αὐτό, δέν κατανοήθηκε σωστά ἀπό ὅλα τά στελέχη ἐφοδιασμοῦ. Ἐξήγηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ

ἔδοσε ὁ Β. Ι. Λένιν στό λόγο του στή συνέλευση τῶν πληρεξουσίων τοῦ Κεντρικοῦ ἐργατικοῦ συνεταιρισμοῦ τῆς Μόσχας στίς 26 τοῦ Νοέμβρη 1918, στήν ἔκθεση γιά τή στάση τοῦ προλεταριάτου ἀπέναντι στή μικροαστική δημοκρατία στή συγκέντρωση τῶν κομματικῶν στελεχῶν τῆς Μόσχας στίς 27 τοῦ Νοέμβρη καί στόν τελικό λόγο πάνω στή εἰσήγηση (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 37ος, σελ. 201-206, 221-224, 230-233).

Βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός ντοκουμέντα 378 καί 400. — *405.*

661 *Συμβούλιο Ἄμυνας* (Συμβούλιο Ἐργατοαγροτικῆς Ἄμυνας) δημιουργήθηκε ἀπό τήν Πανρωσική Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1918 σάν ἔκτακτο ὄργανο τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους, στό ὁποῖο παραχωρήθηκε πλήρης ἐξουσιοδότηση στό ἔργο τῆς ἐπιστράτευσης τῶν δυνάμεων καί τῶν μέσων τῆς χώρας γιά τήν ἄμυνα. Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας διορίστηκε ὁ Β. Ι. Λένιν.

Τά δημοσιευόμενα ἔγγραφα γράφτηκαν ἀπό τόν Λένιν στήν πρώτη συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας τήν 1 τοῦ Δεκέμβρη 1918. Κατ' ἀρχήν ὁ Λένιν χάραξε τά ἄμεσα καθήκοντα τοῦ Συμβουλίου καί τήν ἡμερήσια διάταξη τῆς πρώτης συνεδρίασης (ντοκουμέντο 1). Μετά προσχεδίασε μιά σειρά προτάσεις γιά τήν ἐπεξεργασία τῶν παραπάνω ζητημάτων, ἀφοῦ διατύπωσε λεπτομερέστερα τίς προτάσεις σχετικά μέ τό ἐπισιτιστικό ἔργο (ντοκουμέντα 2 καί 3). Οἱ λενινιστικές προτάσεις βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους στίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας, πού ψηφίστηκαν στή συνεδρίαση (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, σελ. 243-245). — *406.*

662 Γιά τό τέταρτο θέμα τῆς ἡμερήσιας διάταξης («Γιά τήν ἐπιστράτευση τῆς διανόησης») ἀνατέθηκε στόν Λ. Μπ. Κράσιν νά συντάξει σχέδιο ἀπόφασης γιά τήν ἐπιστράτευση τῶν τεχνικῶν δυνάμεων καί στούς Λ. Μπ. Κράσιν, Β. Ι. Νιέβσκι καί Ν. Π. Γκορμπουνόφ — τό σχέδιο κανονισμοῦ ἐρωτηματολογίου γιά ὑποβολή στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. — *407.*

663 Ἀπό τό Συμβούλιο Ἄμυνας ψηφίστηκε ἀπόφαση νά διαβιβαστεῖ τό ζήτημα τῶν καυσίμων γιά συζήτηση σέ εἰδική ἐπιτροπή συγκροτημένη ἀπό τούς Β. Ι. Λένιν, Α. Ι. Ρίκοφ, Ι. Ι. Ράντσενκο, Α. Φ. Βολκόβσκι καί Β. Ι. Νιέβσκι· ἡ σύγκλησητῆς ἐπιτροπῆς ἀνατέθηκε στόν Λένιν. Ἡ συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς ἔγινε στίς 2 τοῦ Δεκέμβρη 1918 (βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο). — *407.*

664 Τό σχέδιο αὐτό τό ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν, φαίνεται, στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς καυσίμων, πού συγκρότησε τό Συμβούλιο Ἄμυνας (βλ. τήν προηγούμενη σημείωση). Σ' αὐτό πάρθηκαν ὑπόψη οἱ ὁμιλίες τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς. Τό λενινιστικό σχέδιο ἐγκρίθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή καί μπῆκε στά πρακτικά τῶν συνεδριάσεών της. Ὁρισμένα σημεῖα τῆς ἀπόφασης ἀριθμήθηκαν πάλι ἀπό τόν Λένιν κατά σειρά· μετά, ἀφοῦ χώρισε μέ διπλή τετραγωνική παρένθεση τά δυό πρῶτα σημεῖα, ὁ Λένιν ξαναρίθμησε τά ἀκόλουθα τέσσερα σημεῖα, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ἀρίθμηση τῶν δυό πρώτων: «1, 2, 3, 4,». Στά πρακτικά τῆς ἐπιτροπῆς καυσίμων τά σημεῖα αὐτά ξεχωρίστηκαν μέ εἰδικό τίτλο: «Ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς πού ἔχουν ἰσχύ ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας». Τό σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν, σάν ἐγκριμένη πιά ἀπόφαση, ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τά μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας Ι. Β. Στάλιν καί Β. Ι. Νιέβσκι. — *408.*

665 Ἡ Κρατική τράπεζα καθυστέρησε τή χορήγηση χαρτονομισμάτων ἀπό τό κρατημένο εἰδικό χρηματικό ἀπόθεμα στή Γενική διεύθυνση βιομηχανίας ξύλου. — *408.*

666 Τό προσχέδιο αὐτό τό ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση, σύμφωνα μέ τήν εἰσήγηση τοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ, τοῦ ζητήματος γιά τήν ἔνταση τῶν ρυθμῶν καί τοῦ μεγέθους τῶν προμηθειῶν. Οἱ προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν βρῆκαν ἀντανάκλαση στήν ἀπόφαση, πού ψήφισε τό Συμβούλιο Ἄμυνας σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, σελ. 246-247). — *408.*

667 Τό ντοκουμέντο αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε σέ σχέση μέ τή συζήτηση τῆς εἰσήγησης τοῦ Β. Π. Μιλιούτιν γιά τή χρηματοδότηση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ὑφαντουργίας τοῦ ΑΣΛΟ στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1918. Οἱ προτάσεις τοῦ Λένιν βρῆκαν τήν ἀντανάκλασή τους στήν ἀπόφαση πού ψήφισε τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τό ζήτημα αὐτό. — *409.*

668 Τό κείμενο τῶν σημείων 1 καί 3 σβήστηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν. Ἡ παραβολή τους μέ τό κείμενο τῆς ἀπόφασης, πού γράφτηκε στά πρακτικά, κάνει βάσιμο τό νά ὑποτεθεῖ ὅτι στό κείμενό του ὁ Λένιν δέν ἔσβησε τά σημεῖα ἐκεῖνα, τά ὁποῖα εἶχαν ψηφιστεῖ ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. — *409.*

669 Τό προσχέδιο αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε σέ σχέση μέ τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 15 τοῦ Μάρτη 1919 τοῦ ζητήματος γιά τό πολυγραφικό τμῆμα τοῦ ΑΣΛΟ. Ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ διατυπώθηκε μέ βάση τίς προτάσεις τοῦ Λένιν. Νά τό κείμενο τῆς ἀπόφασης πού ψηφίστηκε: «α) Νά προταθεῖ στό πολυγραφικό τμῆμα νά συμπεριλάβει ὑποχρεωτικά στίς μισθολογικές του διατάξεις τό σημεῖο τῆς πληρωμῆς μέ τό κομμάτι. β) Νά συγκροτηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τοῦ πολυγραφικοῦ τμήματος, τοῦ Πανρωσικοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων καί νά παρακληθεῖ τό Προεδρεῖο τῆς ΠΚΕΕ νά δόσει σ' αὐτήν δικό της ἀντιπρόσωπο. Καθῆκον τῆς ἐπιτροπῆς: νά ὑποβάλει σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας σχέδιο διατάγματος γιά τήν ἑνοποίηση καί συγκεντροποίηση. γ) Νά ἀνατεθεῖ στό τμῆμα ἐλέγχου τοῦ ΑΣΛΟ μέ χρησιμοποίηση ἀντιπροσώπων ἀπό τό πολυγραφικό τμῆμα μέσα σέ ἕνα μήνα νά ὑποβάλουν στατιστικά στοιχεῖα σχετικά μέ τίς ἐθνικοποιημένες ἐπιχειρήσεις πού βρίσκονται στήν ἁρμοδιότητα: 1) τοῦ πολυγραφικοῦ τμήματος· 2) ὁρισμένων ὑπηρεσιῶν· 3) ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων· δ) νά καθοριστεῖ στόν ἴδιο χρόνο εἰσήγηση τοῦ πολυγραφικοῦ τμήματος **σχετικά μέ τήν αὔξηση τῆς παραγωγῆς γιά τά μέτρα πού πάρθηκαν μέ σκοπό** τήν ἐπιβολή τῆς ἐργατικῆς πειθαρχίας καί γιά τή ρύθμιση τῶν σχέσεων τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν μέ τίς διευθύνσεις» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 24). — *412.*

670 Γιά τήν ἀνάγκη ἀποστολῆς τῶν καλύτερων στελεχῶν ἀπό ἐργάτες στό ἐπισιτιστικό ἔργο καί τίς συγκοινωνίες ὁ Β. Ι. Λένιν μίλησε ἀκόμη στό λόγο του στήν κοινή συνεδρίαση τῆς ΠΚΕΕ, τοῦ Σοβιέτ Μόσχας καί τοῦ Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν συνδικάτων στίς 17 τοῦ Γενάρη 1919 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 37ος, σελ. 426-427).

Τό λενινιστικό σχέδιο ψηφίστηκε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ)· αὐτό

ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τά μέλη τῆς ΚΕ Λ. Μπ. Κάμενεφ, Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ, Ι. Β. Στάλιν, Ε. Ντ. Στάσοβα, Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Μ. Φ. Βλαντίμιρσκι, Ν. Ι. Μπουχάριν, Β. Β. Σμίντ καί Φ. Ε. Τζερζίνσκι. — *413.*

671 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκε στό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Στό σχέδιο ὑπάρχει λενινιστική διόρθωση. Τό σχέδιο ὑπογράφηκε ἀπό τούς Β. Ι. Λένιν, Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Ι. Β. Στάλιν.

Στήν ἀπόφαση ἀναφερόταν: «Ἡ διεξαγωγή πολέμου σάν ἀναγκαίου ὅρου ἐπιτυχίας προϋποθέτει ἀπόλυτη ἑνότητα δράσης σέ ὅλα τά μέτωπα, πράγμα, πού μέ τή σειρά του, ἀπαιτεῖ ἑνότητα διοίκησης ἀπό τόν Κόκκινο Στρατό ὅλων τῶν μετώπων, ἑνότητα διεύθυνσης τῶν μεταφορῶν σέ ὅλο τό σιδηροδρομικό δίκτυο, γιατί οἱ μεταφορές ἀποτελοῦν ἕναν ἀπό τούς βασικούς ὅρους διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου». Ἡ ἀπόφαση ὑπογραμμίζει τήν ἀνάγκη αὐστηρότατης ὁδηγίας πρός τά Ἐπιτροπάτα Στρατιωτικῶν καί Ναυτικῶν, καθώς καί στά ὄργανα ἐφοδιασμοῦ των σοβιετικῶν δημοκρατιῶν, — «μέ τήν ἔννοια ὅτι αὐτά τά ἀνεξάρτητα. Ἐπιτροπάτα θά ἐργάζονται ἀποκλειστικά καί σέ αὐστηρή σύμπνοια μέ τίς ὁδηγίες, πού θά δίνονται ἀπό τά ἀντίστοιχα Ἐπιτροπάτα τῆς ΣΟΣΔΡ, γιατί μόνο μ' αὐτό τόν τρόπο μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ ἡ ἀπαραίτητη ἑνότητα, ταχύτητα καί ἀκρίβεια ἐκτέλεσης ὅλων τῶν ἐντολῶν καί ἐνεργειῶν».

Σέ συνέχεια στήν ἀπόφαση ὑποδειχνόταν ὅτι τό «πιό ἐπιτακτικό καθῆκον στήν Οὐκρανία ἀποτελεῖ ἡ χρησιμοποίηση στόν ἀνώτατο βαθμό τῶν καυσίμων, τοῦ μετάλλου, ἡ ὕπαρξη ἐργοστασίων καί ἐργαστηρίων, καθώς καί τῶν ἀποθεμάτων τροφίμων». Ὑπογραμμίζοντας ὅτι ὅλη ἡ βιομηχανία τῆς Οὐκρανίας εἶναι συγκεντρωμένη στό ἀνατολικό μέρος τῆς Δημοκρατίας καί ὅτι ἡ μεταφορά τοῦ Συμβουλίου Λαϊκῆς Οἰκονομίας ἀπό τό Χάρκοβο στό Κίεβο ἀρνητικά θά ἐκδηλωνόταν στήν ἀποκατάσταση τῶν συγκοινωνιῶν τῆς ἐξορυκτικῆς καί μεταποιητικῆς βιομηχανίας τῆς Οὐκρανίας, ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἔκρινε ἀπαραίτητο ὅπως τό Συμβούλιο ἐφοδιασμοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ τῆς Οὐκρανίας νά βρίσκεται στό Χάρκοβο ἤ νά ἔχει στό Χάρκοβο ἰσχυρές ἐκπροσωπήσεις μέ δικαίωμα ἄμεσης ἐπαφῆς μέ τή Μόσχα καί παραλαβῆς χρηματικῶν ἐπιχορηγήσεων ἄμεσα ἀπό τή Μόσχα. Ἡ ΚΕ τοῦ Κόμματος ὑπογραμμίζει ὅτι οἱ «οὐκρανικοί σιδηρόδρομοι ἀποτελοῦν ἀδιάσπαστο τμῆμα τοῦ ρωσικοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου καί διευθύνονται ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Συγκοινωνιῶν ἀπό τή Μόσχα». Στήν ἀπόφαση ἀναφερόταν ἐπίσης ὅτι τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Κρατικοῦ Ἐλέγχου τῆς ΣΟΣΔΡ «πρέπει νά ἐπεκτείνει τή δράση του σέ ὅλα τά ἱδρύματα τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ ἀπόφαση αὐτή τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποτέλεσε σοβαρό βῆμα στήν ὑπόθεση τῆς στερέωσης τῆς στρατιωτικῆς ἑνότητας τῶν σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν. Στίς 24 τοῦ Ἀπρίλη 1919 σέ σχέση μέ τό ὑπόμνημα τοῦ ἀρχιστράτηγου Ι. Ι. Βατσέτις γιά τή στρατιωτική κατάσταση τῆς ΣΟΣΔΡ, στό ὁποῖο τεκμηριωνόταν ἡ ἀνάγκη τῆς συνένωσης τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῶν σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν μέ τήν ὑποταγή τους σέ ἑνιαία διοίκηση, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε στόν Ε. Μ. Σκλιάνσκι ὅτι πρέπει ἐσπευσμένα «νά συντάξει τό *κείμενο* ὁδηγίας ἀπό τήν ΚΕ σέ ὅλες τίς «ἐθνικότητες γιά στρατιωτική *ἑ ν ό τ η τ α* (συγχώνευση)» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 50ός ντοκουμέντο 528). Τό «Σχέδιο ὁδηγίας τῆς ΚΕ γιά τή στρατιωτική ἑνότητα» βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 38ος, σελ. 400-401. Ἡ στρατιωτική ἕνωση τῶν σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν: Ρωσίας,

Οὐκρανίας, Λεττονίας, Λιθουανίας, Λευκορωσίας γιά τήν πάλη ἐνάντια στόν παγκόσμιο ἰμπεριαλισμό». — *413*.

672 Στίς 21 τοῦ Ἀπρίλη 1919 ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας «Γιά τήν ἔνταση τῆς δουλιᾶς στόν τομέα τῆς στρατιωτικῆς ἄμυνας». Τό ντοκουμέντο πού δημοσιεύεται, ὅπως φαίνεται, ἀποτελεῖ προσχέδιο τοῦ τελικοῦ μέρους τῆς ἀπόφασης γιά τό ζήτημα αὐτό. — *414*.

673 Γράφτηκε κάτω ἀπό τήν ἔκκληση τοῦ Μπέλα Κούν ἐξονόματος τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης τῆς Οὐγγαρίας πρός τοῦς οὔγγρους μαχητές πού βρίσκονταν στόν Κόκκινο Στρατό. «Ἐσεῖς οἱ οὔγγροι διεθνιστές — τονιζόταν στήν ἔκκληση — πού ἀγωνίζεστε στή Ρωσική γῆ ἐνάντια στίς συμμορίες τοῦ Κολτσάκ καί τῆς ἀντεπανάστασης, ἀγωνίζεστε τώρα καί γιά τήν Οὐγγρική Σοβιετική Δημοκρατία ἔτσι, ὅπως καί στήν Οὐγγαρία, γιατί ἡ Οὐγγαρία καί ἡ Ρωσία εἶναι τώρα ἕνα ἑνιαῖο σύνολο». Ἡ ἔκκληση αὐτή ἐκδόθηκε τόν Ἀπρίλη τοῦ 1919 στά οὐγγρικά καί κυκλοφοροῦσε στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ φυλάγεται τό κείμενο τοῦ ὑστερόγραφου αὐτοῦ στά ρωσικά, πού γράφτηκε ἀπό τόν Λ. Μ. Καραχάν: «Ὁλοκληρωτικά προσχωρῶ στήν ἔκκληση τῶν μαγιάρων συντρόφων. Πιστεύω ὅτι τά συμφέροντα τῆς διεθνιστικῆς ὑπόθεσης θά εἶναι γιά τούς μαγιάρους συντρόφους στήν πρώτη γραμμή. Πρέπει νά κρατηθοῦμε ἀκόμη μερικούς μῆνες καί ἡ νίκη εἶναι ἐξασφαλισμένη. *Λένιν*». — *414*.

674 Τό σχέδιο αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε στή δεύτερη συνεδρίαση τῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 2 τοῦ Μάη 1919 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τῶν μέτρων γιά τή βελτίωση τῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν. — *414*.

675 Στίς 31 τοῦ Μάη 1919 τό Συμβούλιο Ἄμυνας ἐξέτασε τά ζητήματα πού συνδέονταν μέ τήν ἐπιστράτευση. Τό Συμβούλιο ἐνέκρινε τό σχέδιο διατάγματος πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν (βλ. τό ἑπόμενο ντοκουμέντο) καί ἀποφάσισε ἐπίσης τή χορήγηση ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ τροφίμων γιά τούς ἐπιστρατευμένους καί τήν ἐξακρίβωση τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἐργαζομένων σέ ὅλες τίς ὑπηρεσίες καί ἱδρύματα μέ σκοπό τήν ἄμεση μεταβίβαση στή στρατιωτική διοίκηση τῶν προσώπων, τά ὁποῖα καλοῦνται στό στρατό καί μποροῦν, χωρίς μεγάλη ζημιά γιά τήν ὑπηρεσία, νά ἀντικατασταθοῦν μέ πρόσωπα πού δέν ἐπιστρατεύονται ἤ μέ γυναῖκες. — *415*.

676 Τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε σέ σχέση μέ τήν ἀπεργία τῶν ἐργατῶν μιᾶς σειρᾶς ἐπιχειρήσεων τοῦ κυβερνείου Τβέρ, πού ξέσπασε στά μέσα τοῦ Ἰούνη 1919 καί συνεχίστηκε μερικές μέρες. Ἡ ἀπεργία προκλήθηκε ἀπό δυσαρέσκεια τῶν ἐργατῶν γιά τήν ἐλάττωση τῆς μερίδας ψωμιοῦ καί τροφίμων. Τά ἀντεπαναστατικά στοιχεῖα προσπάθησαν νά ἐκμεταλλευτοῦν τίς δυσκολίες τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας σέ τρόφιμα γιά νά ὑπαδαυλίσουν ἀντισοβιετικές διαθέσεις.

Τό ζήτημα τῶν ἀπεργιῶν λόγω ἐπισιτισμοῦ συζητήθηκε στίς κοινές συνεδριάσεις τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου καί τοῦ Ὀργανωτικοῦ Γραφείου τῆς

ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 18 καί 24 τοῦ Ἰούνη 1919. Πάρθηκαν ἔκτακτα μέτρα γιά τή βελτίωση τῆς κατάστασης τῶν ἐργατῶν τῆς ὑφαντουργικῆς περιοχῆς. — *416.*

677 Στό τηλεγράφημα τῆς 20 τοῦ Ἰούνη 1919 ὁ Β. Ι. Νιέβσκι καί ὁ Λ. Σ. Σοσνόβσκι εἰδοποιοῦσαν ἀπό τό Τβέρ ὅτι ἡ ἀπεργία τελειώνει καί ὅλες οἱ ἐπιχειρήσεις ἀρχίζουν τή δουλιά. Στό προετοιμαζόμενο συνέδριο τῶν Σοβιέτ τοῦ κυβερνείου ἔγραφαν, ἐκτός ἀπό τούς ἀντιπροσώπους, πού ἐκλέχτηκαν σύμφωνα μέ τό Σύνταγμα ἀπό τά νομαρχιακά συνέδρια, ἐξονόματος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κυβερνείου, προσκλήθηκαν στό συνέδριο ἀπό ἕνας ἀκόμη ἀντιπρόσωπος ἀπό κάθε ἐπαρχία μέ σκοπό τό δυνάμωμα τῆς σύνδεσης μέ τά χωριά. Τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τοῦ κυβερνείου ἀποφάσισε νά ἀποτανθεῖ στήν ΠΚΕΕ μέ παράκληση νά δόσει στούς ἀντιπροσώπους ἀπό τίς ἐπαρχίες θετική ψῆφο. Διαφωνώντας μ' αὐτό, ὁ Νιέβσκι καί ὁ Σοσνόβσκι τόνιζαν ὅτι τό 80% τῶν ἀντιπροσώπων ἀπό τίς ἐπαρχίες δέν εἶναι μέλη τοῦ κόμματος, ἀνάμεσά τους κυριαρχοῦν οἱ κουλάκοι καί παρακαλοῦσαν τόν Β. Ι. Λένιν νά ἀπαντήσει ἐπειγόντως.

Στό ἔντυπο, τηλεγραφήματος, στό ὁποῖο γράφτηκε τό τηλεγράφημα ἀπό τόν Λένιν, ὑπάρχει ἐπισημείωσή του: « *στό ἀρχεῖο*». — *417.*

678 Τό δημοσιευόμενο κείμενο τῆς ἐντολῆς τοῦ Β. Ι. Λένιν παρατέθηκε ἀπό τόν Ν. Π. Γκορμπουνόφ, διευθυντή τοῦ Ἐπιστημονικοτεχνικοῦ τμήματος τοῦ ΑΣΛΟ τῆς ΣΟΣΔΡ, στό γενικό πλάνο μέτρων γιά τήν ἐξόρυξη πετρελαίου, κάρβουνου, σαπροπηλοῦ, σχιστόλιθου καί θερμῶν ἀερίων, πού ἔκανε ὁ ἴδιος στίς 14 τοῦ Ἰούλη 1919. Τό πρότεινε στό γεωλογο-γεωδαιτικό τμῆμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Μόσχας νά προσκαλέσει γιά συζήτηση τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ὅλες τίς ἐνδιαφερόμενες ὑπηρεσίες καί ἱδρύματα, καθώς καί τούς εἰδικούς - ἐπιστήμονες καί μηχανικούς.

Τήν ἄνοιξη τοῦ 1919 πῆγε στό Βόλγα μεγάλη ἀποστολή τῆς Γενικῆς διεύθυνσης σχιστολίθων γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐπεξεργασίας θερμῶν σχιστολίθων καί ἀσφαλτούχων πετρωμάτων στίς Οὐντόρες, στήν Κασπίρα (κοντά στό Σίζραν) καί στήν Σιουκέγεβα.

Στό δεύτρο μισό τοῦ Ἰούλη καί τόν Αὔγουστο τοῦ 1919 γιά ἔλεγχο τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀποστολῆς, πού ἀναφέραμε πιό πάνω, καί τήν παροχή βοήθειας σ' αὐτήν ἀναχώρησαν γιά τό Βόλγα μιά σειρά ὑπεύθυνα στελέχη τῆς Γενικῆς διεύθυνσης σχιστολίθων μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ι. Μ. Γκούμπκιν καθώς καί ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου συμβουλίου ὀρυκτῶν τοῦ ΑΣΛΟ Φ.Φ. Σιρομόλοτοφ καί ὁ Β. Π. Νογκίν, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποίησαν στήν ὑπόθεση αὐτή τίς τοπικές κομματικές καί κρατικές ὀργανώσεις. Τά ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀποστολῆς ἀναφέρθηκαν στόν Λένιν (βλ. Ι. Μ. Γκούμπκιν. Ἀναμνήσεις γιά τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς Λένιν, στό βιβλίο: «Ἀναμνήσεις γιά τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς Λένιν», μέρος 2, Μόσχα 1957, σελ. 300-319). — *417.*

679 Ἡ ἀπόφαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού δημοσιεύεται παρακάτω, ψηφίστηκε σέ σχέση μέ τό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 26 τοῦ Σεπτέμβρη 1919. Ὁ Τσιτσέριν παρακαλοῦσε νά τοῦ δοθοῦν ὁδηγίες γιά τά ἑξῆς ζητήματα: 1) ἄν θά μπορούσαμε καί χωρίς τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) νά ἀποτανθοῦμε πρός τοὺς ἐργάτες τῶν χωρῶν τῆς Ἀντάντ μέ ἔκκληση νά ἀσκήσουν πίεση στίς κυβερνήσεις τους γιά νά μήν ἐμποδίζουν τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους μέ τίς χῶρες

τῆς Βαλτικῆς γιά τό κλείσιμο συμφώνων εἰρήνης;· 2) ἄν θά πρέπει νά ἀποτανθοῦμε ἐξονόματος τῆς Σοβιετικῆς κυβέρνησης πρός τίς χῶρες τῆς Ἀντάντ μέ νέες προτάσεις εἰρήνης; «Αὐτό, ἔγραφε ὁ Τσιτσέριν, θά ἑρμηνευτεῖ σάν γνώρισμα ἀδυναμίας... Ὡστόσο θά εἶναι ἀφορμή γιά τούς ἀντιπάλους τῆς ἐπέμβασης, ἰδιαίτερα γιά τούς τρεϊντγιουνιονιστές»· 3) ἄν θά μπορούσαμε νά χρησιμοποιήσουμε τή σχεδιαζόμενη μετάβαση τοῦ Μ. Μ. Λιτβίνοφ σέ οὐδέτερη χώρα γιά διαπραγματεύσεις μέ τούς ἄγγλους ἐκπροσώπους σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἀνταλλαγῆς αἰχμαλώτων πολέμου, ὥστε ταυτόχρονα νά «προπαγανδίσει ἐντατικά ὁ Λιτβίνοφ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης»;· 4) ἄν σέ περίπτωση ἀποτυχίας τῆς ἀποστολῆς τοῦ Λιτβίνοφ, θά ἄξιζε ὁ Μ. Α. Γκόρκι, πού σκόπευε νά κάνει ἔκκληση γιά εἰρήνη, στό γράμμα του, «ὑπενθυμίζοντας τή σταθερή μας ἑτοιμότητα γιά εἰρήνη, νά ἀνέφερε στίς κυβερνήσεις τῆς Ἀντάντ γιά τή μετατροπή τῆς πάλης σέ ἐξολόθρευση»; (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). «Ἀλλά — ἔγραφε ὁ Τσιτσέριν — θά προτιμούσαμε πιό πολύ τήν ἐπίσημη πρόταση εἰρήνης...» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. ἐπίσης Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 51ος, ντοκουμέντο 85. — *418.*

680 Ἡ διένεξη προέκυψε ἐξαιτίας τῆς ἐντολῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Κρατικοῦ Ἐλέγχου νά καταργηθοῦν 9 νομικά τμήματα τοῦ ΑΣΛΟ. Ἀπ' ἀφορμή τήν ἐντολή αὐτή τό ΑΣΛΟ ὑπόβαλε παράπονα στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων γιά τήν Κρατική Ἐπιτροπή Ἐλέγχου. Ἐγκρίνοντας τήν ἀπόφαση τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τά παράπονα τοῦ ΑΣΛΟ, τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 30 τοῦ Σεπτέμβρη 1919 ἐνέκρινε τό σχέδιο, πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν, ἐπιφέροντας σ' αὐτό μερικές μεταβολές: συμπληρώθηκε τό σημεῖο 3 — «Τό ἴδιο νά ἀπαιτηθεῖ σέ προθεσμία δυό ἑβδομάδων ἀπό ὅλες τίς ἐπιτροπές» — καί τό σημεῖο 3 τοῦ λενινιστικοῦ σχεδίου ἐγκρίθηκε σάν σημεῖο 4 τῆς ἀπόφασης μέ τήν ἑξῆς σύνταξη: «Νά ἀνατεθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά διεξάγει ἔρευνα μέ ἀντικείμενο τή δικαστική δίωξη μελῶν τῶν νομικῶν τμημάτων τοῦ ΑΣΛΟ γιά κωλυσιεργία. Ἡ ἔκθεση νά γίνει στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μετά μιά ἑβδομάδα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *418.*

681 Πρόκειται γιά τό διάταγμα τοῦ ΣΛΕ «Γιά τίς καταναλωτικές κομμοῦνες» πού ἐπικυρώθηκε στίς 16 τοῦ Μάρτη καί δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» τῆς 20 τοῦ Μάρτη 1919. Ὁ Β. Ι. Λένιν πῆρε μέρος στήν ἐπεξεργασία τοῦ διατάγματος (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVIII, σελ. 294-298). — *419.*

682 Στίς 3 τοῦ Ἀπρίλη 1919 τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων μέ βάση τό διάταγμα «Γιά τίς καταναλωτικές κομμοῦνες» ψήφισε ἀπόφαση «Γιά τήν ἀναδιοργάνωση τῆς Διεύθυνσης τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν», πού στήν πλειοψηφία της ἀποτελοῦνταν ἀπό μενσεβίκους. Ἡ προσωρινή διοίκηση τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν συμπληρώθηκε μέ καθοδηγητές τῶν ἐργατικῶν συνεταιρισμῶν (Α. Μ. Λεζάβα, Ι. Α. Σάμμερ, Ι. Ι. Σκβορτσόφ-Στεπάνοφ, Λ. Μ. Χιντσούκ) καί μέ ἀντιπροσώπους τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων (Π. Λ. Βόικοφ, Μ. Ι. Φρούμκιν, Ο. Γ. Σμίντ). Στίς 27 τοῦ Ἰούνη 1919, μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ, στήν

προσωρινή διοίκηση τῆς Κεντρικῆς Ένωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μπῆκαν οἱ Ν. Ν. Κρεστίνσκι, Σ. Σ. Παλιάβσκι, Σ. Ζ. Ροζόβσκι. — *419*.

683 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἀναφέρεται στήν ἀπόφαση τῆς ΠΚΕΕ «Γιά τούς ἐργατοαγροτικούς καταναλωτικούς συλλόγους», πού ἐκδόθηκε σέ συμπλήρωση τοῦ διατάγματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων «Γιά τίς καταναλωτικές κομμοῦνες» καί πού δημοσιεύτηκε στίς 3 τοῦ Ἰούλη 1919 στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *419*.

684 Στίς 11 τοῦ Νοέμβρη 1911 στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συζητήθηκε τό σχέδιο διατάγματος γιά ἑνιαῖο δασικό ὄργανο. Τό ΣΛΕ ἀπόριψε τό σχέδιο διατάγματος καί συγκρότησε ἐπιτροπή από ἀντιπροσώπους τῆς Γενικῆς διεύθυνσης δασικῆς βιομηχανίας, τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐσωτερικῶν, στήν ὁποία ἀνάθεσε νά ἐκτελέσει τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, πού δημοσιεύονται. Στίς 21 τοῦ Νοέμβρη 1919 τό διάταγμα ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων καί στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1919 δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *419*.

685 Τό ζήτημα γιά τά μέτρα βελτίωσης τῆς συγκέντρωσης πατάτας ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 15 τοῦ Νοέμβρη 1919. Τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συγκρότησε ἐπιτροπή ἀπό τούς Α. Λ. Σέινμαν, Β. Π. Μιλιούτιν, Λ. Μπ. Κάμενεφ, Σ. Ντ. Μάρκοφ, Α. Ι. Ρίκοφ, καί Σ. Σ. Μπακίνσκι, ἀναθέτοντας σ' αὐτήν, λόγω τῆς κρίσιμης κατάστασης μέ τήν πατάτα, σέ τριήμερη προθεσμία νά καθορίσει ἔκτακτα μέτρα γιά τή βελτίωση τῆς συγκέντρωσης καί τήν παράδοση πατάτας στή Μόσχα. Τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης ψηφίστηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 18 τοῦ Νοέμβρη 1919 κατά τή συζήτηση τῆς ἔκθεσης τοῦ Σέινμαν γιά τή δουλιά τῆς ἐπιτροπῆς. — *420*.

686 Ταυτόχρονα μέ τό σχέδιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συζήτησε καί τό σχέδιο τοῦ ΑΣΛΟ γιά τό ἴδιο ζήτημα. Τό σημεῖο 4 τοῦ σχεδίου τοῦ ΑΣΛΟ ἔλεγε: «Νά ἐπιτραπεῖ στά ἐργοστάσια ἀμυλοζάχαρης νά κλείνουν συμφωνίες μέ τούς ἀγρότες σχετικά μέ τήν παράδοση πατάτας, ἔτσι πού ἀπό κάθε ἐπεξεργασμένο πούτι νά εἶναι δυνατό νά ἔχουν ἀπόδοση 1 φούντι ἀμυλοζαχαροῦχα προϊόντα» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 140). — *420*.

687 Τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν προμήθεια πατάτας, πού τό ἐπεξεργάστηκε ἡ ἐπιτροπή, ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΛΕ μέ τίς διορθώσεις πού ὑποβλήθηκαν κατά τή συνεδρίαση τό Σάββατο, 22 τοῦ Νοέμβρη 1919. — *420*.

688 Τό ζήτημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς Μόσχας μέ τρόφιμα συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1919. Ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό διατυπώθηκε μέ βάση τό δημοσιευόμενο προσχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *420*.

689 Πρόκειται γιά τή συμφωνία τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς μεταφορᾶς σιτηρῶν ἀπό τίς παραγωγικές περιοχές στίς καaταναλωτικές. «Ἡ συμφωνία — ἀναφερόταν στήν ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ —

πρέπει νά ἐξασφαλίσει κανονικά στή Μόσχα τόση ποσότητα σιτηρῶν, πού εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν κατανομή της σύμφωνα μέ τήν ταξική μερίδα» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *420.*

690 Πρόκειται γιά τήν καθημερινή κατατόπιση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σχετικά μέ τήν προμήθεια τῆς Μόσχας μέ σιτηρά καί γιά τήν κίνηση τῶν φορτίων πατάτας γιά τή Μόσχα. — *420.*

691 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Σ. Μ. Κίροφ καί Ι. Π. Μπάμπκιν τῆς 9 τοῦ Δεκέμβρη 1919 γιά τήν κατάσταση στόν Καύκασο. Ἰδιαίτερα, σ' αὐτό ἀναφερόταν ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀκριβεῖς πληροφορίες, ἄν ἔφτασε ὁ Καμό στό Μπακοῦ.

Ὁ Καμό (κομματικό ψευδώνυμο τοῦ Σ. Α. Τέρ - Πετροσιάν) μέ ὁμάδα μαχητῶν, μέ ὅπλα, πολεμοφόδια καί ἔντυπο ὑλικό τό φθινόπωρο τοῦ 1919 στάλθηκε συνωμοτικά ἀπό τή Μόσχα γιά παράνομη δουλιά στόν Καύκασο. Ἀφοῦ ὑπερνίκησε ὅλες τίς δυσκολίες, ἡ ὁμάδα μέ ἐπιτυχία ἔφτασε στό Μπακοῦ καί πῆρε μέρος στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ντενικικούς. — *421.*

692 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό δημοσιευόμενο σχέδιο σέ σχέση μέ τή συζήτηση στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ ζητήματος γιά τή μή ἐκπλήρωση ἀπό τούς ἐπιτρόπους Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων Καζάν, Σιμπίρσκ καί Σαμάρας τῆς διαταγῆς τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἀποστολή στή Μόσχα δρομολογιακῶν τρένων μέ σιτηρά. Μέ μερικές ἀλλαγές τό σχέδιο ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. — *421.*

693 Ἀπό τίς ἀνακοινώσεις τῶν ὁμιλητῶν (Λ. Μπ. Κάμενεφ, Α. Ι. Σβιντέρσκι καί Σ. Ν. Μάρκοφ) διευκρινίστηκε ὅτι μιά ἀπό τίς βασικές αἰτίες τῆς μή ἐκπλήρωσης τῆς διαταγῆς ἦταν ἡ μή ἔγκαιρη παραχώρηση στόν Λαϊκό ἐπίτροπο Ἐπισιτισμοῦ κατευθείαν γραμμῆς ἀπό τό Ἐπιτροπάτο Ταχυδρομείων καί Τηλεγραφείων γιά σύνδεση μέ τήν ἐπαρχία. Τό σημεῖο αὐτό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τό ψήφισε μέ τήν ἑξῆς διατύπωση: «Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις πού δέν θά δίνεται κατευθείαν γραμμή νά κηρύσσεται ἔνοχο ἐκεῖνο τό Ἐπιτροπάτο, τό ὁποῖο, ἀφοῦ δέν πῆρε γραμμή στό διάστημα μιᾶς ὥρας γιά τήν ἐκπλήρωση σοβαρῆς ἐντολῆς, δέν διαμαρτυρήθηκε γι' αὐτό ἐμέσως στόν πρόεδρο τοῦ ΣΛΕ (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 147). — *421.*

694 Τό σημεῖο αὐτό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν τό ψήφισε μέ τήν ἑξῆς σύνταξη: «Νά ἀνατεθεῖ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Δικαιοσύνης νά διεξάγει ἔρευνα γιά τόν καθορισμό τοῦ βαθμοῦ εὐθύνης τῶν ἐπιτρόπων Ἐπισιτισμοῦ τῶν κυβερνείων καί τῶν ἄλλων ἀξιωματούχων, πού εἶναι αἴτιοι γιά τή μή ἐκπλήρωση τῆς διαταγῆς τοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ γιά τήν ἀποστολή δρομολογιακῶν τρένων μέ σιτηρά στή Μόσχα, ἤ γιά δυσκινησία κατά τήν ἐκτέλεσή της» (Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XXIV, σελ. 141). — *421.*

695 Στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη 1919 στό Μικρό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων συζήτησε τό ζήτημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργατῶν μέ ρουχισμό καί ὑπόδηση. Γιά τό σκοπό αὐτό τό Μικρό Συμβούλιο ἀποφάσισε νά χρησιμοποιήσει μέρος τῶν ἀποθεμάτων, πού προορίζονταν γιά τόν Κόκκινο Στρατό, ἔτσι, πού ταυτό-

χρονα νά μήν προξενηθεῖ ζημιά στό στρατό. Στό τέλος τοῦ Δεκέμβρη ἡ Γενική διεύθυνση ἐπιμελητείας τοῦ στρατοῦ ἔπρεπε νά χορηγήσει ἀπό τίς ἀποθῆκες τοῦ στρατοῦ στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ 30 χιλιάδες ζευγάρια δερμάτινα παπούτσια καί τό ΑΣΛΟ ὑποχρεώθηκε κάθε δυό ἑβδομάδες νά παραδίνει στό Ἐπιτροπάτο τό 20% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ ὑποδημάτων πού παράγονται στή χώρα.

Ὅπως φαίνεται, ἡ ἀπόφαση αὐτή τοῦ Μικροῦ ΣΛΕ βρῆκε ἀντιρήσεις ἀπομέρους τοῦ Προεδρείου τοῦ ΑΣΛΟ, καί γι' αὐτό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη ψήφισε τήν ἀπόφαση, βασισμένη στό δημοσιευόμενο σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *422.*

696 Τήν πρόταση αὐτή τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν ἐπικύρωσε μέ τήν ἑξῆς διατύπωση: «Νά ὑποχρεωθεῖ ὁ σ. Ρίκοφ νά χορηγήσει ἀκριβές πληρεξούσιο στόν ἀντιπρόσωπό του γιά ὅλες τίς συνεδριάσεις σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς ἐργατικῆς ἐνδυμασίας καί μόνο αὐτός νά εἶναι ἐξουσιοδοτημένος».

Στίς 3 τοῦ Γενάρη 1920 τό Μικρό ΣΛΕ συζήτησε καί πάλι τό ζήτημα αὐτό, τή φορά αὐτή παρουσία τοῦ προέδρου τοῦ ΑΣΛΟ Α. Ι. Ρίκοφ καί τόν ὑποχρέωσε μηνιαῖα, ἀρχίζοντας ἀπό τήν 1 τοῦ Γενάρη 1920, νά χορηγεῖ στά ὄργανα τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ ὄχι λιγότερο ἀπό 40 χιλιάδες ζευγάρια ἀνδρικά ἐργατικά παπούτσια, ἐκτός ἀπό τά ξύλινα, τσόχινα καί τσαρούχια. — *422.*

697 Τό σχέδιο ὁδηγίας γιά τήν προμήθεια πρώτων ὑλῶν συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1919. Τό σχέδιο ἀπόφασης πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκε ἀπό τό ΣΛΕ. — *422.*

698 Πρόκειται γιά τήν ἀπόφαση τοῦ VII Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ στόν τομέα τῆς κρατικῆς οἰκοδόμησης, ἰδιαίτερα γιά τό ζήτημα σχετικά μέ τό δικαίωμα ἀπόριψης τῶν διευθυντῶν τῶν ἀντίστοιχων τμημάτων τῶν Ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν ἀπό τά Λαϊκά Ἐπιτροπάτα. — *422.*

699 Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ VII Πανρωσικοῦ συνεδρίου τῶν Σοβιέτ τό ΑΣΛΟ ἔπρεπε νά ἐπεξεργαστεῖ ὁδηγία, πού νά καθορίζει τά δικαιώματα καί τίς ὑποχρεώσεις τῶν κεντρικῶν καί τοπικῶν ἱδρυμάτων τοῦ ΑΣΛΟ ἀπέναντι στά κρατικά ἐργοστάσια ἰδιαίτερης σπουδαιότητας, στίς ἐπιχειρήσεις πού ἀνήκουν κτλ. — *423.*

700 Αὐτό τό σχέδιο ἀπόφασης ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού συνῆλθε στίς 17-18 τοῦ Γενάρη 1920, σχετικά μέ τή διαμαρτυρία τοῦ ἀρχιστράτηγου ἀπ' ἀφορμή τό τελεγράφημα τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου Λ. Ντ. Τρότσκι μέ ὑστερόγραφο τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν διοικητή τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν Μ. Β. Φροῦνζε καί τόν διοικητή τῆς 4ης στρατιᾶς Γκ. Κ. Βοσκάνοφ τῆς 17 τοῦ Γενάρη 1920. Στό τηλεγράφημα ὑποδείχνονταν ἡ ἀνάγκη τῆς λήψης δραστήριων μέτρων γιά τήν κατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς Ἔμπα καί τήν ἀνακατασκευή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κράσνιι Κούτ — Ἀλεξάντροφ — Γκάι σέ πλατιά σιδηροδρομική γραμμή (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ, τόμ. 51ος, ντοκουμέντο 207). — *423.*

701 Τό τηλεγράφημα τοῦ Β. Ι. Λένιν συνδεόταν μέ τήν ἀπόπειρα τῶν μπασκίρων

ἀστῶν ἐθνικιστῶν νά πραγματοποιήσουν στήν Μπασκιρία τό Γενάρη τοῦ 1920 πραξικόπημα. Ὁ ἀστός ἐθνικιστής Α.-Ζ. Α. Βαλίντοφ καί ὁμάδα τῶν ὁμοϊδεατῶν του, περνώντας τό Φλεβάρη τοῦ 1919 κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν ἐργαζομένων μέ τό μέρος τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, δέν ἄλλαξαν τίς ἀπόψεις τους, δέν παραιτήθηκαν ἀπό τό σκοπό τους νά πετύχουν τήν ἀστική αὐτονομία τῆς Μπασκιρίας. Οἱ βαλιντοφικοί ἐφάρμοζαν πολιτική ἀποχωρισμοῦ ἀπό τή ΣΟΣΔΡ, δέν ἤθελαν νά ἀναγνωρίζουν τήν καθοδήγηση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), προσπαθοῦσαν νά δημιουργήσουν ξεχωριστό «Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Μπασκιρίας», γιά τό ὁποῖο, ὅπως δήλωσε ὁ Βαλίντοφ σέ συνομιλία μέ ἕναν ἀπό τούς ὀργανωτές τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), τό «πρόγραμμα τῶν κομμουνιστῶν θά εἶναι ἀκατάλληλο».

Τό καλοκαίρι τοῦ 1919 οἱ βαλιντοφικοί δημιούργησαν «Προσωρινό κεντρικό γραφεῖο τῶν κομμουνιστῶν τῆς Μπασκιρίας» μέ ἐπικεφαλῆς τόν Χ. Γ. Γιουμαγκοῦλοφ, ὁ ὁποῖος ταυτόχρονα ἦταν πρόεδρος τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς πού ὀργάνωσαν οἱ βαλιντοφικοί. Τό βαλιντοφικό «γραφεῖο» προσπαθοῦσε νά καθοδηγήσει τίς κομματικές ὀργανώσεις τῆς Μπασκιρίας, ἄν καί δέν εἶχε ἐγκριθεῖ ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ). Οἱ βαλιντοφικοί προσπαθοῦσαν νά ἐπιβάλλουν τή γραμμή τους στήν πρώτη κομματική συνδιάσκεψη τῆς περιοχῆς τῆς Μπασκιρίας (Νοέμβρης τοῦ 1919), ὅμως ἡ συνδιάσκεψη ἀπόριψε τή γραμμή γιά ἀποχωρισμό ἀπό τό ΚΚΡ (μπ) καί τόνισε ὅτι «ἡ κομματική ὀργάνωση τῆς Μπασκιρίας εἶναι κομματική ὀργάνωση περιοχῆς». Ἀλλά οἱ βαλιντοφικοί δέν καθησύχασαν. Τό Γενάρη τοῦ 1920 μέ πρόταση τοῦ βαλιντοφικοῦ Κ. Μ. Ρακάι, ἡ ἐπαναστατική ἐπιτροπή ἔκανε ἀκόμη ἕνα βῆμα στό δρόμο τῆς ἀποχώρησης ἀπό τή ΣΟΣΔΡ — δημιούργησε τμῆμα ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς. Ὅταν ἡ ἐπιτροπή περιοχῆς τοῦ κόμματος στίς 13 τοῦ Γενάρη καταδίκασε αὐτό τό βῆμα καί ἀποφάσισε νά ἀνακαλέσει τόν Ρακάι ἀπό τά ἀξιώματα πού κατεῖχε, ὁ πρόεδρος τῆς ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς Γιουμαγκοῦλοφ ἀποπειράθηκε νά πραγματοποιήσει πραξικόπημα. Τή νύχτα πρός τίς 16 τοῦ Γενάρη 1920 μέ διαταγή του πιάστηκαν τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς περιοχῆς τοῦ κόμματος, ἐκτός ἀπό τόν ἀντιπρόσωπο τῆς ΠΚΕΕ Φ. Ν. Σαμόηλοφ, καί δημοσιεύτηκε ἔκκληση, πού κατηγοροῦσε τούς συλληφθέντες γιά συνωμοσία ἐνάντια στή δημοκρατία τῆς Μπασκιρίας. Μόνο ὕστερα ἀπό ἐπέμβαση τῆς διοίκησης τοῦ μετώπου τοῦ Τουρκεστάν οἱ συλληφθέντες ἀπελευθερώθηκαν.

Στό τηλεγράφημα τῆς ΠΚΕΕ τῆς 20 τοῦ Γενάρη 1920, τό ὁποῖο παραθέτει ὁ Β. Ι. Λένιν, ἀναφερόταν: «Λόγω τῶν προστριβῶν ἀνάμεσα στήν ἐπαναστατική ἐπιτροπή τῆς Μπασκιρίας καί στήν ἐπαναστατική ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Οὐφά καί τῆς κατηγορίας τοῦ συντρόφου Ἐλτσίν ἀπό σᾶς γιά παρέκκλιση ἀπό τή γραμμή τῆς Κεντρικῆς ἐξουσίας, ἡ ΠΚΕΕ σέ συμφωνία μέ τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἔστειλε στό Στερλιταμάκ τούς συντρόφους Ἀρτιόμ (Σεργκέγεφ), Πρεομπραζένσκι καί Σαμόηλοφ, ξένους πρός τά τοπικά συμφέροντα τῆς Οὐφά, πού δέν ἦταν ἱκανοί νά ἐφαρμόσουν τοπική, σωβινιστική πολιτική. Ἡ ΠΚΕΕ θεωρεῖ ἀναληθοφανές καί ἀποκλείει τελείως ὅτι αὐτοί μποροῦν νά κάνουν ζύμωση κατά τῆς Δημοκρατίας τῆς Μπασκιρίας. Γι' αὐτό ἡ ΠΚΕΕ σᾶς προτείνει ἀμέσως μέ ὑπόδειξη τοῦ συντρόφου Ἀρτιόμ νά ἐλευθερώσετε ὅλα τά συλληφθέντα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς περιοχῆς καί τούς ἄλλους κομμουνιστές, νά ἀκυρώσετε τήν ἀνακοίνωση γιά συνωμοσία πού κάνατε καί νά δηλώσετε στόν πληθυσμό καί στά στρατιωτικά τμήματα ὅτι οἱ συλλήψεις ἔγιναν ἀπό παρεξήγηση. Ὁ Γιουμαγκοῦλοφ πρέπει ἀμέσως νά

φύγει στή Μόσχα, γιά νά δόσει ἐξηγήσεις σχετικά μέ τά γεγονότα. Ἀμέσως ἀνακοινῶστε τηλεφωνικά γιά τήν ἐκτέλεση καί δόστε τίς ἐξηγήσεις σας» («Ἡ ἵδρυση τῆς ΑΣΣΔ Μπασκιρίας». Συλλογή ντοκουμέντων καί ὑλικῶν. Οὐφά, 1959, σελ. 444).

Σέ λίγο οἱ Βαλίντοφ, Γιουμαγκοῦλοφ καί Ρακάι ἀνακλήθηκαν ἀπό τή Μπασκιρία καί διαγράφηκαν ἀπό τό Κόμμα. — *423.*

702 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 27 τοῦ Γενάρη 1920 κατά τή συζήτηση τῆς ἔκθεσης τοῦ διοικητῆ τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας καί τῆς φρουρᾶς τῆς πόλης Μόσχας Α. Α. Μπουρντουκόφ γιά τήν ἐκφόρτωση πατάτας στό σιδηροδρομικό κόμβο τῆς Μόσχας καθώς καί γιά τό καθάρισμα τῶν δρόμων τῆς Μόσχας καί τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἀπό τά χιόνια. Τό σχέδιο πού ὑπόβαλλε ὁ Λένιν ἐγκρίθηκε ἀπό τό ΣΛΕ. — *424.*

703 Στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ στίς 31 τοῦ Γενάρη 1920 ψηφίστηκε ἡ ἑξῆς ἀπόφαση: «Νά ἀναβληθεῖ ἡ ἀνανέωση τῆς ἐξόρμησης γιά τήν πατάτα ὥς τήν ἄνοιξη, ὥστε, παράλληλα μέ τήν ἐξόρμηση τῆς σπορᾶς, τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐπισιτισμοῦ στό διάστημα τοῦ Ἀπρίλη καί Μάη 1920 νά ἱκανοποιήσει τήν ἀνάγκη τῆς Μόσχας σέ πατάτα μέ τήν ποσότητα τῶν 560 000 πουτιῶν» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *424.*

704 Ἡ ἔκθεση γιά τά μέτρα, πού πῆρε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐσωτερικῶν γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας στό καθάρισμα τοῦ χιονιοῦ, συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 31 τοῦ Γενάρη 1920. Τό ΣΛΕ ψήφισε ἀπόφαση νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Φ. Ε. Τζερζίνσκι, στήν ὁποία ἀνατέθηκε ἡ εὐθύνη γιά τή διεύθυνση τῆς ὑπόθεσης αὐτῆς. — *425.*

705 Στίς 10 τοῦ Φλεβάρη 1920 τό ΣΛΕ ἐνέκρινε, στό σύνολο, τίς θέσεις σχετικά μέ τό ἐξωτερικό ἐμπόριο καί ἀνάθεσε στό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου «σέ προθεσμία μιᾶς ἑβδομάδας νά ὑποβάλλει στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τά σχέδια ὅλων τῶν ἀπαραίτητων ἀποφάσεων, νομοσχεδίων κτλ. καί μέ ἀκρίβεια νά καθορίσει τίς προθεσμίες ἐκτέλεσης γιά ὅλα τά σημεῖα τῶν δοσμένων θέσεων ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν ἀναφορές γιά κάποια προθεσμία».

Τό δημοσιευόμενο σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 2 τοῦ Μάρτη 1920 κατά τή συζήτηση τῆς ἔκθεσης τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν σχετικά μέ τό ζήτημα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Αὐτό συνδεόταν μέ τήν παράγραφο 17 τῶν θέσεων γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο, στό ὁποῖο ἀναφερόταν: «Νά δημιουργηθεῖ ἐπιτροπή ἀπό ἀντιπροσώπους τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, τοῦ Κρατικοῦ ἐλέγχου καί τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐξακρίβωση καί σχηματισμό ἐμπορικοῦ ἀποθέματος τῆς Δημοκρατίας γιά τό ἐξωτερικό ἐμπόριο» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *425.*

706 Τό δημοσιευόμενο σημείωμα γράφτηκε σέ σχέση μέ τίς ἀποφάσεις τῆς XII συνδιάσκεψης τῆς Μπούντ, πού συνῆλθε στίς 12-19 τοῦ Ἀπρίλη 1920. Στό

Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ ὑπάρχουν ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς συνδιάσκεψης μέ ἐπισημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν. Στήν ἀπόφαση «Γιά τή σημερινή κατάσταση καί τά καθήκοντα τοῦ κόμματός μας» ὁ Β. Ι. Λένιν ξεχώρισε μέ γραμμές τό παρακάτω μέρος: «14. Συνοψίζοντας τά συμπεράσματα ἀπό τήν πείρα τοῦ τελευταίου χρόνου, ἡ XII συνδιάσκεψη τῆς Μπούντ διαπιστώνει: 1) ὅτι ἀκόμη ἀπό τήν XI συνδιάσκεψη ἡ Μπούντ κατ' ἀρχήν πέρασε μέ τό πρόγραμμα τοῦ κομμουνισμοῦ, 2) ὅτι τό πρόγραμμα τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, τό ὁποῖο ταυτόχρονα ἀποτελεῖ πρόγραμμα τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἀντιστοιχεῖ στήν πολιτική ἀρχῶν τῆς «Μπούντ», 3) ὅτι «τό ἑνιαῖο σοσιαλιστικό μέτωπο» μέ τούς ἀπό ἄποψη ἀρχῶν ἀντιπάλους τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, οἱ ὁποῖοι ἀντιπαραθέτουν τό προλεταριάτο στήν ἐξουσία του, εἶναι ἀδύνατο, 4) ὅτι ἔφτασε ἡ στιγμή, πού ἡ «Μπούντ» μπορεῖ νά παραιτηθεῖ ἀπό τήν ἐπίσημη ἀντιπολιτευτική θέση καί νά ἀναλάβει εὐθύνη γιά τήν πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας».

Ταυτόχρονα στήν ἀπόφαση γιά τά ὀργανωτικά ζητήματα ἀναφερόταν ὅτι «**λογική συνέπεια τῆς πολιτικῆς θέσης, πού ἀκολουθεῖ** ἡ «Μπούντ», ἀποτελεῖ ἡ προσχώρηση τῆς «Μπούντ» στό ΚΚΡ (μπ) μέ ἐκείνους τούς ὅρους, μέ τούς ὁποίους ἡ «Μπούντ» ἀνῆκε στό ΣΔΕΚΡ» (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν). Ἡ συνδιάσκεψη πρότεινε στήν ΚΕ τῆς Μπούντ νά **ἐξασφαλίσει, σάν ἀπαραίτητο ὅρο, τή διατήρηση τῆς θέσης τῆς Μπούντ στό ΚΚΡ σάν «αὐτόνομης ὀργάνωσης τοῦ ἑβραϊκοῦ προλεταριάτου»** (τονίστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν).

Στίς 6 τοῦ Μάη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ συζήτησε τό ζήτημα «σχετικά μέ τούς ὅρους πρόσληψης τῆς Μπούντ στό ΚΚΡ (μπ)», ἀποφάσισε: «**Νά ἀναθέσει στούς Κάμενεφ, Στάλιν καί Πρεομπραζένσκι νά δεχτοῦν ἀντιπροσώπους τῆς Μπούντ καί νά ἀκούσουν τίς προτάσεις τους**» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Στή XIII συνδιάσκεψη τῆς Μπούντ τό 1921 ψηφίστηκε ἀπόφαση γιά τήν αὐτοδιάλυση τῆς Μπούντ. Ἕνα μέρος ἀπό τούς μπουντιστές προσλήφθηκε στό ΚΚΡ (μπ) μέ τούς γενικούς γιά ὅλους ὅρους. — *425.*

707 Πρόκειται γιά τήν ἔκρηξη βόμβας στό κτίριο τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς Μόσχας στήν πάροδο Λεόντιεφ, πού ρίχτηκε ἀπό ἀριστερούς ἐσέρους στίς 25 τοῦ Σεπτέμβρη 1919. — *426.*

708 Ἡ ἐντολή γράφτηκε στό τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Γενικῆς Διεύθυνσης πετρελαίου Ζ. Ν. Ντόσσερ καί τοῦ προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς πετρελαίου τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν Α. Π. Σερεμπρόβσκι πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 1 τοῦ Ἰούνη 1920. Στό τηλεγράφημα ἀναφερόταν ἡ σοβαρή ἐπισιτιστική κατάσταση τῶν ἐργατῶν βιομηχανίας πετρελαίου τοῦ Μπακοῦ, πού δημιουργήθηκε ἐπειδή ὁ Μπ. Σ. Μπελένκι, εἰδικός ἐπισιτιστικός ἐπίτροπος τοῦ μετώπου, δέν ἐκπληρώνει τίς ὑποχρεώσεις σχετικά μέ τήν ἀποστολή τροφίμων ἀπό τό Βόρειο Καύκασο στό Μπακοῦ καί ταυτόχρονα ἀπαγορεύει στούς ἐργάτες πετρελαίου νά κάνουν μόνοι τους συγκεντρώσεις τροφίμων στόν Βόρειο Καύκασο. — *427.*

709 Ἡ ἐντολή γράφτηκε στό τηλεγράφημα τοῦ τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπά-

του Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου τοῦ Βόρειου Καύκασου τῆς 18 τοῦ Ἰούνη 1920 μέ ἔκθεση τῶν ὅρων τοῦ σχεδίου συμφωνίας μεταξύ τοῦ τμήματος καί τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἀμερικανικῆς συντεχνίας. Στό τηλεγράφημα ὑπάρχουν ἐπισημειώσεις καί ὑπογραμμίσεις πού ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν. — *427.*

10 Ἡ οὐσία τῆς διένεξης ἀνάμεσα στήν ενιαία καταναλωτική κομμούνα τῆς Πετρούπολης καί στό Σοβιέτ Πετρούπολης μέ ἐπικεφαλῆς τόν Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ καί τοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων τῆς Πετρούπολης ἔβαλαν τό ζήτημα νά χορηγηθεῖ ἐργατικό σιτηρέσιο στούς ἐργάτες ὄχι μόνο γιά τίς μέρες πού ἐργάστηκαν, ἀλλά ἀκόμη καί γιά τις γιορτινές καί τίς μή ἐργάσιμες μέρες. Ἡ καθοδήγηση τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης (ὁ Α. Ε. Μπαντάγεφ κ.ἄ.) τάχθηκαν ενάντια στήν πρόταση αὐτή, θεωρώντας ὅτι ἡ τέτια συμπληρωματική χορήγηση σιτηρεσίου παραβιάζει τήν ἴδια τήν ἀρχή τοῦ ἐργασιακοῦ σιτηρεσίου καί ἐκτός ἀπ' αὐτό, δέν θά ἐξασφαλιζόταν μέ τήν ἀπαραίτητη ποσότητα τῶν ἀποθεμάτων σιτηρῶν· αὐτή μποροῦσε νά διαταράξει γενικά τή χορήγηση ἐργασιακοῦ σιτηρεσίου καί νά κλονίσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἐργατῶν πρός τόν ἐπισιτιστικό μηχανισμό. Καί ὅμως, χωρίς νά ὑπολογίσουν τή γνώμη τῆς διοίκησης τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης, τό Σοβιέτ Πετρούπολης ἀνακοίνωσε τή χορήγηση σιτηρεσίου γιά τίς γιορτάσιμες μέρες. Ὁ Μπαντάγεφ ἀρνήθηκε νά ἐκτελέσει αὐτή τήν ἐντολή καί δήλωσε ὅτι ἡ διοίκηση τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης δέν μπορεῖ νά ἐργαστεῖ μέ τέτιους ὅρους. Στίς 5 τοῦ Ἰούλη 1920 ἡ ἐπιτροπή τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης τοῦ ΚΚΡ (μπ), ἀφοῦ συζήτησε τήν **«ἀνυπακοή» τοῦ σύντρ. Μπαντάγεφ στήν ἀπόφαση τοῦ Μεγάλου προεδρείου τῆς** 23 τοῦ Ἰούνη τ. ἔ. γιά τήν αὔξηση τοῦ σιτηρεσίου, τή χορήγηση 5 φουντιῶν γιά λογαριασμό τοῦ χρέους καί γιά τή χορήγηση σιτηρεσίου στούς ἐργάτες στή διάρκεια τῆς ἄδειας», ἀποφάσισε: «1. Νά προτείνει σέ ὅλα τά ἀχτιδικά γραφεῖα, σέ ὅλα τά ὑπεύθυνα στελέχη τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης νά μείνουν στή δουλιά καί νά τήν ἐκπληρώνουν χωρίς τήν παραμικρή καθυστέρηση ὥς τήν ειδική ἐντολή τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς. 2) **Θεωρεῖται ἀναγκαῖο νά ἀλλάξει ριζικά τό προσωπικό τῆς διοίκησης τῆς** κομμούνας τῆς Πετρούπολης καί νά ἀνατεθεῖ στό γραφεῖο τῆς ἐπιτροπῆς κυβερνείου ἀπό κοινοῦ μέ τό Προεδρεῖο τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς νά διορίσει νέους συντρόφους, πού νά ἐγκριθοῦν ἀπό τό Ἐξελεγκτικό συμβούλιο τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης προσωρινά, ὥς τή σύγκληση τῆς συνδιάσκεψης τῶν ἐπιτροπῶν φάμπρικων καί συνδικάτων ὅλης τῆς πόλης, καί νά συνδεθοῦν γιά τό ζήτημα αὐτό μέ τή Μόσχα (Κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου ἱστορίας τοῦ Κόμματος τῆς ἐπιτροπῆς περιοχῆς Λένινγκραντ τοῦ ΚΚΣΕ). — *428.*

11 Ἡ διένεξη ἀνάμεσα στήν κομμούνα τῆς Πετρούπολης καί στό Σοβιέτ Πετρούπολης συζητήθηκαν στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), πού συνῆλθε στίς 16 τοῦ Ἰούλη 1920, καί σέ σχέση μ' αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης. Οἱ προτάσεις τοῦ Λένιν ψηφίστηκαν. Παίρνοντας ὑπόψη ὅτι οἱ ἀμοιβαῖες σχέσεις, πού δημιουργήθηκαν μεταξύ τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης καί τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης θά μποροῦσαν νά ἀποτελέσουν ἔδαφος γιά νέες διενέξεις, ἡ ΚΕ πῆρε ἀπόφαση νά μεταθέσει τόν Α. Ε. Μπαντάγεφ καί μιά σειρά ἄλλα στελέχη τῆς κομμούνας τῆς Πετρούπολης στή Μόσχα. Ὁ Μπαντάγεφ διορίστηκε πρόεδρος τοῦ καταναλωτικοῦ συλλόγου τῆς Μόσχας. — *428.*

12 Οἱ ἀπαντήσεις ἀπό τόν Λένιν στό τηλεγράφημα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν

τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καί μέλους τοῦ γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) Α. Μ. Κρασνοστσέκοφ τῆς 17 τοῦ Ἰούλη 1920, στό ὁποῖο ἀνακοινωνόταν ἡ ὑπογραφή συμφώνου ἀνακωχῆς μέ τήν Ἰαπωνία στίς 15 τοῦ Ἰούλη. Σέ εἰδικό πρωτόκολλο, πού ὑπογράφηκε ἐπίσης ἀπό τούς ἐκπροσώπους τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καί τῆς Ἰαπωνίας, ἀναφερόταν ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος γιά τήν ἐπικράτηση εἰρήνης στήν Ἄπω Ἀνατολή ἀποτελεῖ ἡ δημιουργία κράτους «συγκρουστήρα», βασισμένου σέ δημοκρατικές ἀρχές, μέ ἑνιαία κυβέρνηση πού πρέπει νά συγκροτηθεῖ σέ συνδιάσκεψη μέ συμμετοχή τῶν ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν περιφερειῶν τῆς ἀκρινῆς περιοχῆς. Σέ σχέση μ' αὐτό ὁ Κρασνοστσέκοφ παρακαλοῦσε τόν Λένιν νά ἀπαντήσει ἐπειγόντως στά ζητήματα πού μπῆκαν στό τηλεγράφημα. — *428.*

713 *Τσετιριοχχβόστκα* — σύντομη ὀνομασία τοῦ δημοκρατικοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, πού περικλείει τέσσερις θέσεις: καθολικό, ἴσο, ἄμεσο καί μυστικό ἐκλογικό δικαίωμα. — *428.*

714 Ἐδῶ πιθανόν, πρόκειται γιά τήν ἐξασφάλιση στά δημοκρατικά κρατικά ἱδρύματα τῆς πλειοψηφίας ὑπέρ τῶν κομμουνιστῶν. — *429.*

715 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Α. Μ. Γκόρκι «Βλαντίμιρ Ἰλίτς Λένιν», πού δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Κομμουνιστίτσεσκι Ἰντερνατσιονάλ», τεῦχ. 12 τοῦ 1920, σάν κύριο ἄρθρο καί γιά τό γράμμα τοῦ Γκόρκι πρός τόν Ἐρ. Οὐέλλς, πού δημοσιεύτηκε στό ἴδιο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ.

Τό ἄρθρο, καθώς ἐπίσης καί τό γράμμα τοῦ Α. Μ. Γκόρκι, εἶναι διαποτισμένο μέ αἴσθημα εἰλικρινοῦς ἀγάπης πρός τόν Λένιν καί θαυμασμοῦ γιά τή δραστηριότητά του, ἦταν ὡστόσο, γραμμένα ἀπό λαθεμένες θέσεις προσωπολατρείας καί περιεῖχαν μιά σειρά πολιτικά ἐπιζήμιες θέσεις. Ὁ Γκόρκι ἔδινε σ' αὐτά ἄκρως ὑποκειμενικές, στήν οὐσία, ἰδεαλιστικές ἐκτιμήσεις τοῦ ρόλου τοῦ Λένιν, τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, τοῦ χαρακτήρα τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία. Ἔξω ἀπό τό ὀπτικό πεδίο τοῦ Γκόρκι βρισκόταν ὁ καθοδηγητικός ρόλος τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, ὁ ἀποφασιστικός ρόλος τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τῆς ἐργαζόμενης ἀγροτιᾶς τῆς Ρωσίας στήν ἐπανάσταση. Στό τέλος τοῦ ἄρθρου του ὁ Γκόρκι, τονίζοντας ὅτι τήν ἀφοβία τῶν ἐπαναστατῶν «πολλοί τήν θεωροῦν ἀφροσύνη», ἔγραφε: «Ἄρχισα τή δουλιά μου τοῦ ὑποκινητῆ τῶν ἐπαναστατικῶν διαθέσεων μέ τήν ἐξύμνηση τῆς ἀφροσύνης τῶν γενναίων. Ἦταν στιγμή πού ἡ φυσιολογική συμπόνοια πρός τό λαό τῆς Ρωσίας μέ ἀνάγκασε νά θεωρῶ τήν ἀφροσύνη σχεδόν ἐγκληματική. Τώρα, ὅμως, πού βλέπω ὅτι ὁ λαός αὐτός μπορεῖ πολύ καλύτερα νά ὑποφέρει μέ ὑπομονή, παρά νά δουλεύει συνειδητά καί τίμια, δοξάζω καί πάλι τήν ἱερή ἀφροσύνη τῶν γενναίων. Ἀνάμεσα δέ σ' αὐτούς ὁ Βλαντίμιρ Ἰλίτς εἶναι ὁ πρῶτος καί ὁ πιό παράφρονας».

Στίς 31 τοῦ Ἰούλη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐνέκρινε τή δημοσιευόμενη πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν. — *429.*

716 Γράφτηκε κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ ἀντίτυπου τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ μέλους τῆς ΚΕ τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Λιθουανίας - Λευκορωσίας Β. Σ. Μιτσκέβιτς - Καψούκας τῆς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920 ἀπό τή Βίλνα πρός τόν Β. Ι. Λένιν. Κάνοντας γνωστό ὅτι ἡ ἐπαναστατική διάθεση στή Λιθουανία μεγαλώνει καί ὅτι «τή μέρα τῆς ἀποχώρησής μας ἀπό τή Βίλνα μπορεῖ νά ξεσπάσει σέ μαζική ἔνοπλη ἐξέγερση ἐνάντια στούς λιθουανούς λευκοφρουρίτες» ὁ

Μιτσκέβιτς - Καψούκας ρωτοῦσε: «ἄν βρίσκετε ἐφικτό γιά μᾶς νά ἑτοιμαστοῦμε γιά ἀποφασιστική μάχη».

Στό ἴδιο ἀντίτυπο τοῦ τηλεγραφήματος ὁ Λένιν ἔγραψε πρός τόν Λ. Ντ. Τρότσκι: «σ. Τρότσκι! Ἄν συμφωνεῖτε, στεῖλτε το ἤ ἐπιστρέψτε το σέ μένα γιά κρυπτογράφηση. *Λένιν*». Στό ντοκουμέντο ὑπάρχει ἐπίσης ἐπιγραφή τοῦ Λένιν: «Ὁ *Στάλιν* εἶναι σύμφωνος» καί ἐπισημείωση τοῦ Τρότσκι γιά συμφωνία. — *430.*

717 Στίς 19 τοῦ Αὐγούστου 1920 στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) συζητήθηκε τό ζήτημα γιά τήν κατάσταση στό πολωνικό **μέτωπο καί στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ. Κρίνοντας ὅτι τό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ εἶναι τό κύριο, τό Πολιτικό Γραφεῖο χάραξε μιά σειρά μέτρα γιά τό** δυνάμωμά του, εἰδικότερα, πῆρε ἀπόφαση γιά τή μεταφορά τῆς 6ης μεραρχίας τῆς Πρώτης στρατιᾶς ἱππικοῦ στό μέτωπο τοῦ Βράνγκελ.

Στίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920 ὁ ἀρχιστράτηγος ἔγραψε ἀναφορά στό **Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας, στήν ὁποία γράφει** ὅτι ἔχει ἀντίρηση γιά τή μεταφορά τῆς 6ης μεραρχίας φέροντας σάν ἐπιχείρημα τό ὅτι αὐτή ἀποτελεῖ πυρήνα της Πρώτης στρατιᾶς ἱππικοῦ καί ποιοτικά ἰσοδυναμεῖ μέ τίς τρεῖς ὑπόλοιπες μεραρχίες. Στήν ἀναφορά ὑπάρχει ἐπιγραφή τοῦ Ι. Β. Στάλιν: «Οἱ πληροφορίες αὐτές *δέν εἶναι σωστές*: οἱ **ὑπόλοιπες τρεῖς μεραρχίες μαζί ἔχουν** *ὄχι λιγότερο* **ἀπό 10 000 λόγχες, καί** μάλιστα ἡ 4η μεραρχία τοῦ Καυκάσου, πού παραμένει στή στρατιά ἱππικοῦ, **εἶναι ἡ πιό παλιά καί σημαντική, ἀπ' ὅ,τι ἡ ἕκτη».**

Ἀφοῦ διάβασε τήν ἀναφορά αὐτή ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τίς δικές του προτάσεις.

Προφανῶς, κατά τή συζήτηση τῶν δοσμένων προτάσεων ὁ Β. Ι. Λένιν κάτω ἀπό τήν πρώτη καί δεύτερη παράγραφο σημείωσε: «ὁ Κρεστίνσκι εἶναι κατά», κάτω ἀπό τήν τέταρτη παράγραφο: «ὁ Κρεστίνσκι ἀπέσχε» καί κάτω ἀπό τήν πέμπτη παράγραφο: «ὁ Κρεστίνσκι *ὑπέρ*».

Ἡ ἀρίθμηση τῶν παραγράφων παρέμεινε ὅπως στό χειρόγραφο. — *430.*

718 Πρόκειται γιά τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου μέ ἀρ. 1847 τῆς 20 τοῦ Αὐγούστου 1920, στήν ὁποία δηλώνονταν ὅτι ἡ πολωνική ἀντιπροσωπεία εἰρήνης ἀποτελεῖται ὁλοκληρωτικά ἀπό κατασκόπους καί ἀντικατασκόπους καί ὅτι εἰρήνη μπορεῖ νά κλειστεῖ μόνο «στά ἐρείπια τῆς λευκῆς Πολωνίας». — *431.*

719 Στίς 23 τοῦ Αὐγούστου το Ἐπαναστατικό Στρατιωτικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατίας ἀκύρωσε τή διαταγή τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου καί τό τιμώρησε μέ μομφή γιά τή λαθεμένη ἐνέργεια. Ταυτόχρονα, δόθηκε ἐντολή στόν πρόεδρο τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας στίς διαπραγματεύσεις μέ τήν Πολωνία Κ. Χ. Ντανισέβσκι νά γνωρίσει τήν πολωνική ἀντιπροσωπεία μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας γιά τήν ἀκύρωση τῆς διαταγῆς τοῦ Ἐπαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου τοῦ Δυτικοῦ μετώπου, ἄν αὐτή θεωρήσει τόν ἑαυτό της ἀνεπαρκῶς ἱκανοποιημένο μέ τήν ἐξήγηση πού ἤδη εἶχε γίνει στή συνεδρίαση στήν ἀντιπροσωπεία. — *431.*

720 Στήν ἐφημερίδα «Πράβντα» τῆς 13 τοῦ Δεκέμβρη 1920 δημοσιεύτηκε σύντο-

μη περίληψη γιά τήν εἰσήγηση αὐτή τοῦ Β. Ι. Λένιν. Στήν περίληψη ἀνακοινωνόταν: «Ὁ σύντρ. Λένιν στάθηκε λεπτομερειακά στή διεθνή θέση τῆς Ρωσίας σέ σχέση μέ τόν πόλεμο μέ τήν Πολωνία καί τίς διαπραγματεύσεις μας μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς Ἀντάντ. Ὁ εἰσηγητής σημείωσε ὅτι στόν ἀγώνα ἐνάντια στούς ἰμπεριαλιστές πᾶμε πάντα ἀπό νίκη σέ νίκη καί ἀπό αὐτές ἡ πιό βασική εἶναι ἡ ἔκδηλη διάσπαση τῆς Ἀντάντ καί ἡ συσπείρωση τοῦ ἀγγλικοῦ προλεταριάτου μέ βάση τόν ἀγώνα ἐνάντια στήν παγκόσμια ἀστική τάξη». — *431.*

721 Ἐπιδιώκοντας νά στρέψουν τήν Τουρκία ἐνάντια στή Σοβιετική Ρωσία καί νά ματαιώσουν τίς διαπραγματεύσεις γιά τήν ἀποκατάσταση φιλικῶν σχέσεων, οἱ καθοδηγητές τῆς Ἀντάντ παρότρυναν ἐπίθεση τῆς Ἀρμενίας τῶν ντασνάκων κατά τῆς Τουρκίας. Οἱ ντασνάκοι, κρατοῦσαν ἐπιθετική στάση ἀπέναντι στήν Τουρκία, ὀνειρευόμενοι τή δημιουργία «Μεγάλης Ἀρμενίας» μέ ἐνσωμάτωση σ' αὐτήν τῆς μισῆς σχεδόν Μικρᾶς Ἀσίας. Στίς 24 τοῦ Σεπτέμβρη 1920 ἡ κυβέρνηση τῶν ντασνάκων ἄρχισε πολεμικές ἐπιχειρήσεις κατά τῆς Τουρκίας. Στόν πόλεμο, πού ἄρχισε ὁ στρατός τῶν ντασνάκων πάθαινε τή μιά ἥττα πάνω στήν ἄλλη, καί τά ἐπιτιθέμενα τουρκικά στρατεύματα προχωρώντας, ἔδιωχναν τόν εἰρηνικό πληθυσμό, ρήμαζαν τά κατοικημένα σημεῖα, ὀργάνωναν πογκρόμ κατά τῶν ἀρμενίων. Ἡ τουρκική κυβέρνηση ἀποφάσισε νά ἐκμεταλλευτεῖ τήν τυχοδιωκτική πολιτική τῶν ντασνάκων, γιά νά κατακτήσει τό ἔδαφος τῆς Ἀρμενίας. Ὁ πόλεμος ὁδήγησε τήν Ἀρμενία ὥς τά τελευταῖα ὅρια τῆς καταστροφῆς καί ἔφερε τόν πληθυσμό τῆς χώρας στόν κίνδυνο πλήρους ἀφανισμοῦ. Ἡ ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) τῆς Ἀρμενίας στίς ἀρχές τοῦ Ὀχτώβρη 1920 ἀποτάνθηκε στούς ἐργάτες καί ἀγρότες μέ ἔκκληση νά ἀνατρέψουν τό μισητό ζυγό τῶν ντασνάκων καί νά ἐγκαταστήσουν τή Σοβιετική ἐξουσία.

Σέ σχέση μέ τήν πληροφορία τοῦ Γκ. Κ. Ὀρτζονικίτζε γιά πιθανή παραίτηση τῆς κυβέρνησης τῶν ντασνάκων τῆς Ἀρμενίας καί τή δυνατότητα τοῦ περάσματος τῆς ἐξουσίας στούς κομμουνιστές ὁ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρότεινε: 1) νά συμφωνήσουμε μέ τή γνώμη τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ (μπ) Ἀρμενίας καί τοῦ Γραφείου τοῦ Καυκάσου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) γιά τήν ἀνάγκη ἀποφασιστικῶν ἐνεργειῶν γιά ἐγκαθίδρυση τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στήν Ἀρμενία, 2) νά τῆς προσφέρουμε πολιτική βοήθεια γιά τό σταμάτημα τῆς παραπέρα προέλασης τῶν τούρκων καί 3) νά ὑποστηρίξουμε τή νέα, τή Σοβιετική κυβέρνηση.

Στίς 14 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ψήφισε τίς προτάσεις τοῦ Τσιτσέριν.

Ἡ Σοβιετική ἐξουσία στήν Ἀρμενία ἐγκαθιδρύθηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη 1920 σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης τῶν ἐργαζομένων. Τό χαιρετιστήριο τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν πρόεδρο τῆς Ἐπαναστατικῆς στρατιωτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἀρμενίας βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 54. — *432.*

722 Στίς 6 τοῦ Νοέμβρη 1920 τό ΣΛΕ ἐξέτασε τό ζήτημα γιά τήν καθιέρωση βασικῆς νόρμας ἐφοδιασμοῦ τῶν ἐργατῶν. Ἡ δημοσιευόμενη συμπλήρωση τοῦ Β. Ι. Λένιν μπῆκε στήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σάν παράγραφος «β».

Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. ἐπίσης Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 52ος, ντοκουμέντο 10 καί Λενινιστική Συλλογή, τ. XXXV, σελ. 165. — *433.*

723 Μέ σκοπό τή γρήγορη ανόρθωση τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, καθώς καί γιά τή ρύθμιση εἰρηνικῶν, ἐμπορικῶν σχέσεων μέ τά καπιταλιστικά κράτη ή Σοβιετική κυβέρνηση θεώρησε δυνατό νά παραχωρήσει σέ ξένες εταιρίες ἐκχωρήσεις. Στίς 30 τοῦ Ὀχτώβρη 1920 τό ΣΛΕ δημιούργησε ειδική ἐπιτροπή γιά τήν ἐπεξεργασία σχεδίου διατάγματος γιά τίς ἐκχωρήσεις. Στό σημείωμα πρός τόν Μ. Ι. Καλίνιν τῆς 12 τοῦ Νοέμβρη ὁ Ι. Β. Στάλιν ἔκανε γνωστές τίς παρατηρήσεις του στό σχέδιο πού στάλθηκε (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 52ος, ντοκουμέντο 11). Στίς 16 τοῦ Νοέμβρη τό σχέδιο διατάγματος γιά τίς ἐκχωρήσεις, πού ὑποβλήθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή, ἐξετάστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Σέ σχέση μ' αὐτό ὁ Λένιν ἔγραψε τό δημοσιευόμενο σχέδιο ἀπόφασης καί τό ὁποῖο ψήφισε τό ΣΛΕ. — *433.*

724 Τό διάταγμα γιά τίς ἐκχωρήσεις ἐπικυρώθηκε ἀπό τό ΣΛΕ στίς 23 τοῦ Νοέμβρη 1920. Σέ λίγο κυκλοφόρησε ἡ μπροσούρα «Γιά τίς ἐκχωρήσεις. Διάταγμα τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 23 τοῦ Νοέμβρη 1920. Τό κείμενο τοῦ διατάγματος. Μονάδες γιά ἐκχωρήσεις. Χάρτες». Τό διάταγμα, οἱ χάρτες ἐκχωρήσεων καθώς καί μιά σειρά ἄρθρα τῶν σοβιετικῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν σχετικά μ' αὐτό τό ζήτημα δημοσιεύτηκαν τό 1921 στά γερμανικά στό τεῦχ. 1-2 τοῦ περιοδικοῦ «Russische Korrespondenz» («Ρωσική Ἀλληλογραφία»).

Γιά τίς ἐκχωρήσεις βλ. ἐπίσης Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 55-58 και 91-127. — *434.*

725 Στίς 27 τοῦ Νοέμβρη 1920 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐξέτασε τίς θέσεις τῆς εἰσήγησης τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ στό ἐπικείμενο VIII Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ «Γιά τή βελτίωση τῆς δράσης τῶν σοβιετικῶν ὀργάνων στό κέντρο καί στήν ἐπαρχία καί γιά τήν πάλη ἐνάντια στή γραφειοκρατία». Τό Πολιτικό Γραφεῖο ἐνέκρινε τό δημοσιευόμενο σχέδιο τοῦ Β. Ι. Λένιν καί συγκρότησε ἐπιτροπή, στήν ὁποία ἀνατέθηκε νά τροποποιήσει τίς θέσεις. Στήν τελική τους μορφή οἱ θέσεις δημοσιεύτηκαν στίς 14 τοῦ Δεκέμβρη 1920 στίς ἐφημερίδες «Πράβντα» καί «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *434.*

726 Ὁ Λ. Μπ. Κράσιν ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας στίς διαπραγματεύσεις μέ τήν ἀγγλική κυβέρνηση γιά τό κλείσιμο ἐμπορικῆς συμφωνίας. — *435.*

727 *«Ἐπιτροπές δράσης» («Συμβούλια δράσης»)* δημιουργήθηκαν τόν Αὔγουστο τοῦ 1920 ἀπό ἄγγλους ἐργάτες γιά νά ἐμποδίσουν τήν προσχώρηση τῆς Ἀγγλίας στόν πόλεμο κατά τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Στήν ὀργάνωση τῶν «Ἐπιτροπῶν δράσης» μεγάλο ρόλο ἔπαιξε τό Κομμουνιστικό κόμμα τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Οἱ ἐπιτροπές ἔκαναν διαφώτιση γιά τήν ἀναγνώριση τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας ἀπό τήν Ἀγγλία καί τήν ἀποκατάσταση ὁμαλῶν σχέσεων ἀνάμεσά τους.

Τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐνέκρινε τό σχέδιο ἀπόφασης πού ὑπόβαλε ὁ Β. Ι. Λένιν.

Βλ. ἐπίσης τό ἑπόμενο ντοκουμέντο. — *435.*

728 Τό σχέδιο αὐτό ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1920. Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. ἐπίσης Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, τόμ. 52ος, 5η ἔκδοση, ντοκουμέντο 22. — *435.*

729 Πρόκειται γιά τό ὑπόμνημα πρός τήν ἀγγλική κυβέρνηση, πού στάλθηκε ἀπό τή Σοβιετική κυβέρνηση στίς 29 τοῦ Ἰούνη 1920 (βλ. «Ντοκουμέντα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ», Μόσχα, 1958, τόμ. II, σελ. 593-598). — *435.*

730 Ἡ τελευταία φράση τοῦ χειρογράφου σβήστηκε.

Γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τήν Ἀγγλία σχετικά μέ τό κλείσιμο ἐμπορικῆς συμφωνίας, βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 133-134. — *435.*

731 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο συμπεριλήφθηκε σάν πρώτη παράγραφος στήν ἀπόφαση «Γιά τήν παραγωγική προπαγάνδα», πού ψήφισε ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 8 τοῦ Δεκέμβρη 1920.

Βλ. ἐπίσης τίς «Θέσεις γιά τήν παραγωγική προπαγάνδα», πού γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 14-16). — *436.*

732 Πρόκειται γιά τή λεγόμενη ὁμοσπονδιακή ἐπιτροπή, πού ἐπικεφαλῆς της ἦταν ὁ Λ. Μπ. Κάμενεφ. Ἡ ἐπιτροπή προετοίμαζε τά ζητήματα, πού συνδέονταν μέ τίς κρατικές ἀμοιβαῖες σχέσεις μεταξύ τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν. — *436.*

733 Οἱ προτάσεις πού δημοσιεύονται γράφτηκαν στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 30 τοῦ Δεκέμβρη 1930. Ὁ Τσιτσέριν, ἀνακοινώνοντας ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ ΣΛΕ Λευκορωσίας Α. Γκ. Τσερβιακόφ τονίζει ὅτι εἶναι πολύ ἀνώμαλη ἡ κατάσταση λόγω τῆς μή διευθέτησης τῶν κρατικῶν σχέσεων τῆς Λευκορωσίας μέ τή ΣΟΣΔΡ, πού δυσκολεύει τή συνεργασία τῶν δυό Δημοκρατιῶν, ἐκφράστηκε ὑπέρ τοῦ κλεισίματος συμφωνίας μέ τή Λευκορωσία στήν ἴδια βάση ὅπως καί μέ τήν Οὐκρανία.

Τό ζήτημα τοῦ κλεισίματος ἑνωσιακοῦ συμφώνου μεταξύ τῶν Σοβιετικῆς Λευκορωσίας καί τῆς ΣΟΣΔΡ μπῆκε ἀπό τίς κομματικές ὀργανώσεις τῆς Λευκορωσίας καί τά σοβιετικά ὄργανα τό φθινόπωρο τοῦ 1920. Οἱ διαπραγματεύσεις, πού διεξήχθηκαν στά τέλη τοῦ Δεκέμβρη 1920 καί στίς ἀρχές τοῦ 1921, ἀποπερατώθηκαν μέ τήν ὑπογραφή Ἑνωσιακοῦ ἐργατοαγροτικοῦ συμφώνου μεταξύ τῆς ΣΟΣΔΡ καί τῆς Σοβιετικῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Λευκορωσίας στίς 16 τοῦ Γενάρη. Στίς 21 τοῦ Γενάρη 1921 ἡ συμφωνία ἐπικυρώθηκε ἀπό τή σύνοδο τῆς ΚΕΕ τῆς Λευκορωσίας. — *436.*

734 Στίς 26 τοῦ Γενάρη 1921 ἡ ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἐξέτασε τό ζήτημα τῆς Γεωργίας. (Τό ζήτημα αὐτό στήν ἡμερήσια διάταξη ἦταν τρίτο **κατά σειρά, καί γι' αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν γράφει «σχετικά μέ τό σημεῖο 3ο».)** Ἡ συζήτηση τοῦ δοσμένου ζητήματος συνδεόταν μέ τίς ἐχθρικές ἐνέργειες τῆς μενσεβίκικης κυβέρνησης τῆς Γεωργίας ἐνάντια στή Σοβιετική Δημοκρατία. Παραβιάζοντας τό σύμφωνο μέ τή ΣΟΣΔΡ τῆς 7 τοῦ Μάη 1920, ἡ Γεωργία ἀπαγόρευσε τή διαμετακόμιση φορτίων ἀπό τή ΣΟΣΔΡ μέσω τοῦ ἐδάφους της, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν τροφίμων γιά τό λιμοκτονούντα πληθυσμό τῆς Ἀρμενίας· ἀρνήθηκε νά ἐπιστρέψει στή ΣΟΣΔΡ τά πιό καλύτερα ἀπό τά ρωσικά πλοῖα, πού τά κατεῖχε πρῶτα ὁ Βράνγκελ καί μετά τή συντριβή του κατέφυγαν στά λιμάνια τῆς Γεωργίας· ἐφάρμοζε καταπιεστικά μέτρα ἐνάντια στούς ὑπαλλήλους τῆς Σοβιετικῆς πρεσβείας καί πρόσβαλλε τή σημαία τοῦ κράτους τῆς ΣΟΣΔΡ· προκαλοῦσε καί ὑποστήριζε τίς ἀντεπαναστατικές ἐπιθέ-

σεις κατά τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό Βόρειο Καύκασο· Γιά τίς παραβιάσεις αὐτές τοῦ συμφώνου οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ΣΟΣΔΡ ἐπανειλημμένα διαμαρτυρήθηκαν ἐπίσημα. Ὅμως ἡ κυβέρνηση τῆς Γεωργίας σέ ὅλες αὐτές τίς διαμαρτυρίες δέν ἀπαντοῦσε. — *437*.

735 Τό σχέδιο τοῦ Λένιν χωρίς ἀλλαγές μπῆκε στήν ἀπόφαση τῆς ὁλομέλειας σάν παράγραφος «α». Ἡ παράγραφος «β» ἀναφέρει: «Νά προτείνουμε στό μέτωπο τοῦ Καυκάσου νά ἐπεξεργαστεῖ τό ζήτημα γιά τίς ρεαλιστικές ἐκεῖνες ἐγγυήσεις (ἐπιτροπές ἐλέγχου κτλ), τίς ὁποῖες θά μπορούσαμε μέ διπλωματικό τρόπο νά ἀπαιτήσουμε ἀπό τήν κυβέρνηση τῆς Γεωργίας μέ σκοπό νά προφυλαχτοῦμε ἀπό τή βοήθεια ἀπομέρους τῆς Γεωργίας στούς ἐξεγερμένους τοῦ Νταγκεστάν καί Τσέτσνι» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *437*.

736 Πρόκειται γιά τίς διαπραγματεύσεις μέ τό ὀλλανδικό πετρελαιοβιομηχανικό συνδικάτο «Ρόγιαλ - Ντάτς» γιά τήν παραχώρηση σ' αὐτό τοῦ δικαιώματος νά ἐξάγει πετρελαιοειδῆ ἀπό τίς ἐπαρχίες τοῦ Μπακοῦ καί τοῦ Γκρόζνι.

Σχετικά μέ τίς ἐκχωρήσεις πετρελαίου τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1982 ψήφισε ἀπόφαση, πού οἱ δυό πρῶτοι παράγραφοί της διατυπώθηκαν μέ βάση τίς προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν: «α) Νά ἐγκριθεῖ κατ' ἀρχήν ἡ παροχή ἐκχωρήσεων πετρελαίου στό Γκρόζνι καί στό Μπακού καί στίς ἄλλες πετρελαιοπηγές πού λειτουργοῦν καί νά ἀρχίσουν οἱ διαπραγματεύσεις, διεξάγοντάς τες ἐσπευσμένα. β) Νά ἀνατεθεῖ στό ΑΣΛΟ νά στείλει στό Μπακού καί στό Γκρόζνι ἐπιτροπή μεγάλης ἁρμοδιότητας ἀπό αὐθεντίες πρώτης γραμμῆς στό ζήτημα τῆς πετρελαιοπαραγωγῆς γιά νά μελετήσει τό ζήτημα τῆς ἐξασφάλισης τῆς ἄντλησης πετρελαίου καί τήν ἐξακρίβωση τῶν αἰτιῶν πιθανῆς καταστροφῆς μέ τή σημερινή ἐκμετάλλευση τῶν πετρελαιοπηγῶν. Νά ἀνατεθεῖ στό ΑΣΛΟ νά ὑποβάλει στό ΣΛΕ τήν κατάσταση τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς γιά ἐπικύρωση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Γιά τίς ἐκχωρήσεις πετρελαίου βλ. ἐπίσης Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 42ος, σελ. 334-336, 423-426· τόμ. 52ος, ντοκουμέντα 83 καί 90. — *437*.

737 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ ΣΛΕ τήν 1 τοῦ Φλεβάρη 1921. — *438*.

738 Στίς 9 τοῦ Φλεβάρη 1921 τό ΣΛΕ ἄκουσε ἔκθεση τοῦ Β. Α. Ἀβανέσοφ γιά τήν κατάσταση σχετικά μέ τά καύσιμα καί διόρισε ἐπιτροπή (τούς Φ. Ε. Τζερζίνσκι, Α. Α. Ἀντρέγεφ, Ντ. Ι. Κούρσκι, Α. Ι. Ρίκοφ, Β. Β. Φομίν) καί τῆς ἀνάθεσε στήν ἑπόμενη συνεδρίαση τοῦ ΣΕΑ νά παρουσιάσει σχέδιο ἀπόφασης. Στίς 11 τοῦ Φλεβάρη ὁ Τζερζίνσκι ὑπόβαλε στό ΣΕΑ σχέδιο ἀπόφασης, τό ὁποῖο ἐγκρίθηκε μέ τίς διορθώσεις καί συμπληρώσεις, πού πρότεινε ὁ Β. Ι. Λένιν. Στή σύνθεση τῆς προσωρινῆς ἐπιτροπῆς, γιά τήν ὁποία γίνεται λόγος στό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο, μπῆκαν οἱ Ἀβανέσοφ, Μπεργκάουζ, Κριλένκο, Λόμοφ καί Μέσσινγκ. — *438*.

739 Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ἐγκρίθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 16 τοῦ Μάρτη 1921. — *439*.

740 Τό σχέδιο αὐτό ἀπόφασης ἐγκρίθηκε ἀπό τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 19 τοῦ Μάρτη 1921. — *439*.

741 Τό δημοσιευόμενο γράμμα, πού τό σχέδιό του μέ έντολή τοῦ Β. Ι. Λένιν προετοίμασε ὁ Α. Μ. Λεζάβα, ἀποτελοῦσε ἀπάντηση στό γράμμα τοῦ Μ. Ι. Ντούγκαν πρός τόν Β. Ι. Λένιν τῆς 20 τοῦ Δεκέμβρη 1920. Ὁ Ντούγκαν ἀφοῦ τόνιζε ὅτι αὐτός εἶναι ὁ πιό μεγάλος εἰδικός τῶν ΕΠΑ στόν τομέα τῆς ὀργάνωσης, κατασκευῆς, ἐκμετάλλευσης τηλεφωνικῆς καί τηλεγραφικῆς ἐπικοινωνίας, ἔγραφε: «Κάμποσο καιρό παρακολουθῶ τά γεγονότα στή χώρα Σας, καί μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ Ρωσία πραγματικά βγαίνει ἀπό τήν περίοδο τῆς νάρκης καί τοῦ ὕπνου καί πραγματικά ἀποκαλύπτει ὅλες τίς θαυμάσιες δυνατότητές της. Ἐνδιαφέρομαι πολύ γιά τή Ρωσία καί γιά τό μέλλον της ἀπό ἐπιστημονική καί ἀνθρώπινη ἄποψη καί θά ἤθελα νά εἶχα τή δυνατότητα νά βοηθήσω στήν ἀναδιοργάνωση καί ἀνάπτυξη τοῦ ρωσικοῦ συστήματος ἐπικοινωνίας» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Ὁ Ντούγκαν παρακαλοῦσε τόν Λένιν νά τοῦ ἐπιτραπεῖ νά ἔρθει στή Ρωσία γιά νά δουλέψει στήν εἰδικότητά του.

Στό γράμμα τοῦ Ντούγκαν ὁ Λένιν ἔγραψε: «Νά ἐπιστραφεῖ στόν *Λεζάβα* γιά νά πεῖ τή γνώμη του». Στίς 24 τοῦ Μάρτη 1921 ὁ Λεζάβα εἰδοποίησε τόν Λένιν ὅτι καλύτερα ἀπό ὅλα εἶναι ὁ Ντούγκαν νά διαπραγματευτεῖ, γιά τό ζήτημα πού τόν ἐνδιαφέρει, μέ τόν Λ. Κ. Μάρτενς, ὁ ὁποῖος σέ λίγο καιρό θά πάει στίς ΕΠΑ ἐπικεφαλῆς ἀντιπροσωπείας. Ὁ Λένιν ἀνάθεσε στόν Λεζάβα: «Νά γράψετε σχέδιο ἀπάντησης ἀπομέρους του στά ἀγγλικά καί νά μοῦ τό δόσετε γιά ὑπογραφή. *Λένιν*» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *439.*

742 Στίς 29 τοῦ Ἰούλη ὁ Λένιν πῆρε γράμμα ἀπό τόν Μ. Ι. Ντούγκαν, στό ὁποῖο ὁ τελευταῖος ἔκφραζε στόν Λένιν βαθιά εὐγνωμοσύνη γιά τό ἐνδιαφέρον καί τό ἐγκάρδιο γράμμα. Τό ταξίδι τοῦ Ντούγκαν στή Σοβιετική Ρωσία δέν ἔγινε, γιατί ἡ κυβέρνηση τῶν ΕΠΑ ἀρνοῦνταν κάθε σχέση μέ τή ΣΟΣΔΡ καί δέν ἔδοσε ἄδεια μετάβασης τοῦ Λ. Κ. Μάρτενς στίς ΕΠΑ. — *440.*

743 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τή συζήτηση στήν ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 18 τοῦ Μάη 1921 τοῦ ζητήματος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παραγράφου 13 τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος πού ἀφοροῦσε τά μέτρα στόν τομέα τῶν θρησκευτικῶν σχέσεων.

Στό Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο φυλάγεται τό ἀρχικό σχέδιο ἀπόφασης τῆς ὁλομέλειας σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό μέ σημειώσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν.

Οἱ προτάσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκαν ἀπό τήν ὁλομέλεια. — *440.*

744 Ἡ παράγραφος 7 τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου ἀπόφασης τῆς ὁλομέλειας ἀπαιτοῦσε: νά μπεῖ τό ζήτημα γιά τή στάση τοῦ κόμματος ἀπέναντι στή θρησκεία «μπροστά σέ ὅλους τούς πυρῆνες καί ἐπιτροπές τοῦ κόμματος. Τό τμῆμα διαφώτισης καί προπαγάνδας νά ἐπεξεργαστεῖ προκαταρκτικά καί νά στείλει τίς θέσεις τῆς εἰσήγησης. Τά πρακτικά τῶν συνελεύσεων καί γενικά ὅλα τά ὑλικά, πού ἀφοροῦν τό ζήτημα αὐτό, νά συγκεντρωθοῦν ὑποχρεωτικά τοπικά, νά σταλοῦν στήν ΚΕ καί νά γίνει ἐπεξεργασία τους γιά τήν εἰσήγηση στό XI συνέδριο τοῦ ΚΚΡ» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *440.*

745 Στήν παράγραφο 10 τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου ἀπόφασης λεγόταν ὅτι εἶναι ἀνάγκη τό κόμμα νά διεξάγει τήν πιό ἀποφασιστική πάλη ἐνάντια στίς προσπάθειες

«όρισμένων ιερωμένων νά δημιουργήσουν νέα όργάνωση τῆς ἐκκλησίας», προσαρμόζοντάς την στήν κρατική όργάνωση. — *440.*

746 Τό δημοσιευόμενο ντοκουμέντο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ Γκ. Β. Τσιτσέριν πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) τῆς 15 τοῦ Ἰούνη 1921. Μιλώντας γιά τήν ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λόρδου Ἔμμοτ στό ἀγγλικό κοινοβούλιο σχετικά μέ τήν κατάσταση στή Σοβιετική Ρωσία, ὁ Τσιτσέριν ἔκφρασε τή γνώμη νά κάνει καί ἡ Σοβιετική Ρωσία μιά παρόμοια «ἔρευνα» «τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς Ἀγγλίας», νά γραφτεῖ «γιά τήν ἐσωτερική κρίση, γιά τήν οἰκονομική ἀποσύνθεση, γιά τά μάταια μέτρα πάλης ἐνάντια σ' αὐτήν, γιά τήν κατάσταση τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιά τόν ὑποσιτισμό τῶν μαζῶν, γιά τήν πραγματική ἀπολυταρχία καί τήν ἀνυπαρξία Συντάγματος, γιά τήν κυριαρχία μιᾶς μικρῆς ὀλιγαρχίας, γιά τήν τυχοδιωκτική ἐξωτερική πολιτική, γιά τίς κατακτητικές καί ληστρικές ἐπιδιώξεις στίς ἄλλες χῶρες τοῦ κόσμου κτλ.». Ὁ Τσιτσέριν πρότεινε **ἐπίσημα νά ἀνατεθεῖ στόν σύντρ. Ράντεκ νά ἀσχοληθεῖ μέ τήν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ σχεδίου»** (ὑπογραμμισμένο ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν).

Στίς 19 τοῦ Ἰούνη τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀποφάσισε: «Νά ἐγκριθεῖ τό σχέδιο, νά ἀνατεθεῖ στόν σ. Ράντεκ νά ἀσχοληθεῖ μέ τήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου πού προτάθηκε μέ τό δικαίωμα νά χρησιμοποιήσει στή δουλιά κι' ἄλλους συντρόφους κατά τήν κρίση του» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *442.*

747 Τό γράμμα αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε, ὅπως φαίνεται, σέ σχέση μέ τό τηλεγράφημα τοῦ Λ. Μπ. Κράσιν τῆς 4 τοῦ Ἰούλη 1921. Σ' αὐτό ὁ Κράσιν πληροφοροῦσε γιά τό συνέδριο τῶν ρώσων ἀντεπαναστατῶν (μοναρχικῶν, καντέτων καί δεξιῶν ἐσέρων), πού ἔγινε στό Παρίσι στά τέλη τοῦ Ἰούνη 1921, πού πῆρε ἀπόφαση νά ὀργανώσει στά τέλη τοῦ Ἰούλη ἤ στίς ἀρχές τοῦ Αὐγούστου ἐξέγερση στήν Κρονστάνδη καί στήν Πετρούπολη μέ σκοπό τήν ἀνατροπή τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας. — *441.*

748 Στίς 7 τοῦ Ἰούλη 1921 τό Πολιτικό Γραφεῖο τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) ἀνάθεσε στήν Πανρωσική Ἔκτακτη Ἐπιτροπή νά πάρει τά ἀναγκαῖα προφυλακτικά μέτρα καί ἀποφάσισε ἐπίσης νά στείλει «τίς προσεχεῖς ἑβδομάδες στήν Πετρούπολη ἐργάτες μεταλλουργούς κομμουνιστές ἀπό τά παλιά μέλη τοῦ Κόμματος» **(Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ** τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). — *441.*

749 Τό ζήτημα τῆς Κεντρικῆς Ἕνωσης καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν συζητήθηκε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 15 τοῦ Ἰούλη 1921. Ἄκουσαν τίς ἐκθέσεις τοῦ Λ. Μ. Χιντσούκ «Γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων καί τήν ἀνάγκη νά δυναμώσει καί νά ἐπισπευστεῖ ἡ δουλιά πρός τήν κατεύθυνση αὐτή» καί τοῦ Ν. Π. Μπριουχάνοφ «Γιά τήν πραγματοποίηση, σέ ἐκτέλεση τῆς ἀπόφασης τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τῆς 14 τοῦ Ἰούνη 1921, τῆς ἐπίβλεψης στήν Κεντρική Ἕνωση καταναλωτικῶν συνεταιρισμῶν μέ σκοπό τήν ἀγορά, μέσω τῆς ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων, τῆς μεγαλύτερης ποσότητας σιτηρῶν». Μέ βάση καί τίς δυό ἐκθέσεις ψηφίστηκε κοινή ἀπόφαση, στήν ὁποία μπῆκαν οἱ προτάσεις πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν. — *442.*

750 Τό δημοσιευόμενο σχέδιο γράφτηκε στό γράμμα τοῦ ἀναπληρωτῆ τοῦ προέδρου τῆς Πανρωσικῆς Ἔκτακτης Ἐπιτροπῆς Ι. Σ. Οὔνσλιχτ πρός τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ), στό ὁποῖο ἀναφερόταν: «Στήν τελευταία σύνοδο τῆς ΠΚΕΕ ἀποφασίστηκε νά ἀκουστεῖ στή συνεδρίαση τοῦ Σεπτέμβρη ἔκθεση τῆς ἐπιτροπῆς σχετικά μέ τόν ἔλεγχο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου. Ζητῶ τίς ἀποδείξεις Σας:

1. Ἄν θά πρέπει νά γίνει γενικά τέτια ἔκθεση. 2. Ἄν θά γίνει, τότε μέ ποιά κατεύθυνση» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Ἡ πρόταση τοῦ Β. Ι. Λένιν ψηφίστηκε στή συνεδρίαση τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 25 τοῦ Αὐγούστου 1921. — *443.*

751 Τό ντοκουμέντο αὐτό καί τό δημοσιευόμενο μετά ἀπ' αὐτό γράμμα τοῦ Ε. Σ. Βάργκα τῆς 1 τοῦ Σεπτέμβρη 1921 σχετίζονται μέ τό γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν πρός τόν Γκ. Ε. Ζηνιόβιεφ τῆς 13 τοῦ Αὐγούστου 1921. Σ' αὐτό ὁ Λένιν πρόβαλε σχέδιο ὀργάνωσης στό ἐξωτερικό νόμιμου γραφείου, τό ὁποῖο «θά ἔκανε γιά μᾶς συστηματική ἐπιστημονική δουλιά *συγκέντρωσης* φιλολογικοῦ καί ειδικά ὑλικοῦ ἐφημερίδας καί *ἐπεξεργασίας* του γιά δυό θεμελιακά καί κύρια ζητήματα: Α) *ὁ διεθνής ἰμπεριαλισμός*· Β) *τό διεθνές ἐργατικό κίνημα»* (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 53ος, ντοκουμέντο 194). Σέ λίγο ὁ Ε. Σ. Βάργκα ἔστειλε στόν Β. Ι. Λένιν τό σχέδιό του. «Ὀργάνωση τῶν πληροφοριῶν στήν ΕΕΚΔ». Τό σχέδιο πρόβλεπε τή δημιουργία Ἰνστιτούτου πληροφοριῶν, τό ὁποῖο θά ἐφοδίαζε τήν ΕΕΚΔ μέ τό ἀναγκαῖο ὑλικό. Στό σχέδιο ἐκφράζονταν σκέψεις γιά τίς μεθόδους δουλιᾶς τοῦ Ἰνστιτούτου, χαράζονταν ὁδηγίες γιά τήν κατάρτιση τῶν οἰκονομικο-κοινωνικῶν ἐκθέσεων καί πολιτικῆς ἐνημέρωσης. — *443.*

752 Τό σχέδιο τοῦ Ε. Σ. Βάργκα «Ὀργάνωση τῶν πληροφοριῶν στήν ΕΕΚΔ» περιεῖχε δυό παραρτήματα: «Παράρτημα Α — Ὁδηγία γιά τήν κατάρτιση τῶν οἰκονομικο-κοινωνικῶν ἐκθέσεων» καί Παράρτημα Β — Ὁδηγία γιά τήν κατάρτιση ἐκθέσεων γιά τήν πολιτική κατάσταση στή χώρα». Ἡ πρώτη ὁδηγία πρόβλεπε:

1. Σκοπός τῶν ἐκθέσεων εἶναι νά δοθεῖ δυναμική εἰκόνα τῆς ἀνάπτυξης τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος στή χώρα, μέ ἀνάλυσή του.

2. Τέσσερις παράγοντες πού καθορίζουν τήν ἐπαναστατική ἀνάπτυξη:

α) Τό Κομμουνιστικό κόμμα — κινητήρια δύναμη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος.

β) τό προλεταριάτο — ἐπαναστατική μάζα·

γ) οἱ κυρίαρχες τάξεις — ἀντίπαλος·

δ) τά μικροαστικά μεσαῖα στρώματα.

Ἡ ἔκθεση πρέπει νά παρουσιάζει τή διάταξη τῶν δυνάμεων.

3. Ἀφετηρία πρέπει νά ἀποτελεῖ ἡ ἔκθεση τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης, τῆς κοινωνικῆς κατάστασης τοῦ προλεταριάτου καί τῶν μεσαίων στρωμάτων.

4. Ἡ ἔκθεση πρέπει ν' ἀποτελεῖται ἀπό σύντομη ἀνασκόπηση (5-10 σελίδες) καί λεπτομερές παράρτημα σ' αὐτήν.

Ἡ δεύτερη ὁδηγία περιεῖχε τά ἑξῆς μέρη (τμήματα): Ι) κομμουνιστικά κόμματα· ΙΙ) μή κομμουνιστικά προλεταριακά κόμματα· ΙΙΙ) ἀστικά κόμματα· IV) ὀργάνωση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

Στίς ἀναφερόμενες ἀπό τόν Λένιν πιό κάτω §§ 3 καί 4 τοῦ μέρους Ι

(«κομμουνιστικά κόμματα») στήν όδηγία τοῦ Ε. Σ. Βάργκα (Παράρτημα Β) γινόταν λόγος γιά νόμιμους καί παράνομους κομματικούς πυρῆνες, τή διάδοση τῆς κομματικῆς φιλολογίας, γιά ἐκκλήσεις, μπροσοῦρες, βιβλία καί γιά τήν ἔκδοση παράνομης κομματικῆς φιλολογίας. — *445.*

753 Τό δημοσιευόμενο γράμμα τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀποτελεῖ ἀπάντηση στόν Ε. Σ. Βάργκα, ὁ ὁποῖος στό γράμμα του πρός τόν Βλαντίμιρ Ἰλίτς τῆς 31 τοῦ Αὐγούστου 1921 σχετικά μέ τίς θέσεις του γιά τήν ὀργάνωση Ἰνστιτούτου **πληροφοριῶν ἔκανε γνωστό ὅτι ὑπάρχει «βαθιά θεμελιακή διαφωνία σχετικά** μέ τούς *σκοπούς* τοῦ Ἰνστιτούτου αὐτοῦ». Ὁ Τρότσκι, ὁ Ζηνόβιεφ καί ὁ Ράντεκ, ἔγραφε ὁ Βάργκα, θεωροῦν ὅτι τό Ἰνστιτοῦτο αὐτό πρίν ἀπ' ὅλα πρέπει νά ἐξυπηρετεῖ τήν ἐσωτερική πληροφόρηση τῆς ΕΕΚΔ. «Στίς δικές Σας ὅμως θέσεις τό *κέντρο βάρους,* νομίζω, κατευθύνεται *στήν πληροφόρηση τοῦ τύπου τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος* — τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καί ἡ πληροφόρηση τῆς ΕΕΚΔ μπαίνει σέ τελευταία γραμμή. Ἀπ' αὐτή τήν ἀλλαγή τοῦ σκοποῦ ἐξαρτῶνται ὅλες οἱ ἄλλες ἀλλαγές (νομιμότητα, πλήρης ἀνεξαρτησία ἀπό τήν Κομμουνιστική Διεθνή)». «Ἑπομένως, θά ἦταν ἀπαραίτητο κατ' ἀρχήν νά λυθεῖ: θά πρέπει τό Ἰνστιτοῦτο νά ἔχει σκοπό: α) νά πληροφορεῖ τήν ΕΕΚΔ· β) νά ἐπιδρᾶ στόν ἐργατικό τύπο μέ τίς δημοσιεύσεις του· γ) νά ἑνώνει τά δυό καθήκοντα· Ἀπό τή λύση αὐτοῦ τοῦ ζητήματος ἐξαρτῶνται, ὅπως νομίζω, ὅλα τά ὀργανωτικά ζητήματα», ἔγραφε ὁ Βάργκα. — *446.*

754 Τό ντοκουμέντο αὐτό ὁ Β. Ι. Λένιν τό ἔγραψε στή συνεδρίαση τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στίς 22 τοῦ Νοέμβρη 1921 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τοῦ σχεδίου διατάγματος «Γιά τήν πραγματοποίηση περιοδικά ὑποχρεωτικῆς ἐργασίας μεταφορῶν μέ κάρα στή βάση τοῦ φόρου ἐργασίας μεταφορῶν μέ κάρα», πού ὑπόβαλε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας. Ἀφοῦ ἐνέκρινε μέ διορθώσεις τό διάταγμα, τό ΣΛΕ ὑποχρέωσε τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Ἐργασίας «νά ἀνακοινώσει ἀμέσως ἀπό τό ράδιο» τό σύντομο περιεχόμενο τοῦ διατάγματος καί ἐνέκρινε τήν πρόταση τοῦ Λένιν νά τυπωθεῖ πλακάτ (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ). Τό διάταγμα δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» στίς 30 τοῦ Νοέμβρη 1921.

Κάτω ἀπό τό κείμενο τοῦ ντοκουμέντου ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε τήν ἑξῆς συμπλήρωση: « (α) Νά καθιερωθεῖ μέ νόμο ἡ δουλιά μέ τό κομμάτι, σάν καθοριστής *6-ήμερης* νόρμας». Τό σημεῖο αὐτό σβήστηκε καί στήν ἀπόφαση δέν συμπεριλήφθηκε. — *446.*

755 Πρόκειται γιά τίς διαπραγματεύσεις τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου γιά τήν παραλαβή δανείου 100 ἑκατ. σουηδικῶν κορώνων ἀπό τή Σουηδία μέ διάρκεια ἀπόσβεσης 40 χρόνια. Ἡ σουηδική πλευρά πρότεινε δάνειο μέ τόν ὅρο νά πάρει στά δυό πρῶτα χρόνια 7% ἐπιτόκιο καί στήν ἑπόμενη περίοδο — ὥς τό τέλος τῆς πληρωμῆς τοῦ δανεισμένου ποσοῦ — 6% ἐπιτόκιο. Διαπραγματεύσεις μέ τή Σουηδία γιά τή λήψη μεγάλων δανείων διεξάγονταν καί ἀργότερα, τό φθινόπωρο τοῦ 1921. Αὐτές ὅμως τελείωσαν χωρίς ἀποτέλεσμα.

Στόν τόμο τό ντοκουμέντο χρονολογήθηκε λαθεμένα, γράφτηκε 13 τοῦ Μάρτη 1921 καί συμπεριλήφθηκε στόν 52ο τόμο τῆς 5ης ἔκδοσης τῶν Ἀπάντων τοῦ Β. Ι. Λένιν, στή σελ. 59 μέ τόν τίτλο «Πρός τά μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ)». — *447.*

756 Τό ντοκουμέντο αὐτό ἀποτελεῖ τήν πιό πλατιά παραλλαγή τοῦ σχεδίου καταστατικοῦ τοῦ Κόμματος, πού ἔγραψε ὁ Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τήν προετοιμασία τοῦ ΙΙ συνεδρίου τοῦ ΣΔΕΚΡ.

Τό χειρόγραφο τοῦ ντοκουμέντου ἀποτελεῖ τό ἀρχικό κείμενο μέ τίς διορθώσεις καί συμπληρώσεις πού ἀκολούθησαν. Γιά εὐκολία τῆς ἀνάγνωσης καί γιά νά φανεῖ ἡ διαδοχική πορεία τῆς ἐργασίας τοῦ Β. Ι. Λένιν πάνω στό σχέδιο, τό ντοκουμέντο δημοσιεύεται μέ τή μορφή δυό παράλληλων κειμένων (ἡ πρώτη καί ἡ ἐπακόλουθη σύνταξη) καί ὅλες οἱ συμπληρωματικές ἀλλαγές, πού ἔγιναν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στήν πορεία τῆς ἐργασίας πάνω στό χειρόγραφο αὐτό, σημειώνονται μέ σημειώσεις γιά τήν κάθε σειρά.

Τήν παραλλαγή τοῦ καταστατικοῦ πού ἔγραψε ἀργότερα, τήν ὁποία ὁ Β. Ι. Λένιν ἔγραψε ἐπίσης πρίν τό συνέδριο, στά τέλη τοῦ Ἰούνη — ἀρχές τοῦ Ἰούλη 1903, βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 7ος, σελ. 254-256. — *448.*

757 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τίς περικοπές του ἀπό τό κύριο ἄρθρο «Port Arthur» στήν «Vossische Zeitung» τῆς 4 τοῦ Γενάρη 1905 (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVI, 1931, σελ. 39-40).— *454.*

758 Τό σχέδιρ αὐτό ὡς πρός τό περιεχόμενό του μοιάζει μέ τό ἄρθρο τοῦ Β. Ι. Λένιν «Σχετικά μέ μιά μαχητική συμφωνία γιά τήν ἐξέγερση» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 9ος, σελ. 277-285). Τό σχέδιο γράφτηκε, ὅπως φαίνεται, ἀργότερα ἀπό τό ἀναφερόμενο ἄρθρο, γιατί σ' αὐτό ὁ Λένιν συγκεκριμένα πιά βάζει τό ζήτημα γιά μαχητική ἐπιτροπή, πράγμα πού δέν ὑπάρχει ἀκόμη στό ἄρθρο. — *456.*

759 Τά σχέδια τῆς μπροσούρας «Ὁ Πλεχάνοφ καί ἡ νέα «Ἴσκρα»» γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν σέ σχέση μέ τήν ἀπάντηση πού σκόπευε νά δόσει στό δημοσιευόμενο στό «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», τεῦχ. 2, γράμμα τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ μέ δριμεία κριτική «Ἐπιλογές ἀπό τήν ἀλληλογραφία μέ φίλους (Γράμμα στή Συντακτική Ἐπιτροπή τῆς ἐφημερίδας «Προλετάρι»)». Τό γράμμα κατευθυνόταν ἐνάντια στά ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν: «Ἡ σοσιαλδημοκρατία καί ἡ προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση», «Ἡ ἐπαναστατική δημοκρατική δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς», «Γιά τήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση» πού δημοσιεύτηκαν στίς μπολσεβίκικες ἐφημερίδες «Βπεριόντ» καί «Προλετάρι» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 10ος, σελ. 1-32, 229-251). Στά ἄρθρα αὐτά ὁ Λένιν ἔκανε κριτική στόν Πλεχάνοφ πού τάχθηκε κατά τῆς συμμετοχῆς τῶν σοσιαλδημοκρατῶν στήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση. Ἀπαντώντας στή βαθιά ἀπό ἄποψη ἀρχῶν κριτική τοῦ Λένιν, ὁ Πλεχάνοφ, στό γράμμα του καθώς καί στό ἄρθρο «Ἀλληλομισούμενα ἀδέλφια», πού δημοσιεύτηκε στό τεῦχ. 2 τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», διαστρεβλώνοντας καί παραμορφώνοντας τά γεγονότα, προσπαθοῦσε μέ κάθε τρόπο νά δυσφημήσει καί νά συκοφαντήσει τόν Λένιν καί τούς μπολσεβίκους.

Μόλις πῆρε τό 2ο τεῦχος τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα» ὁ Λένιν σέ γράμμα του πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι ἔγραφε: «Τώρα θά καθήσω νά γράψω τήν ἀπάντηση στόν Πλεχάνοφ («Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα», τεῦχ. 2). «Πρέπει νά τόν ξεσκονίσω καλά, γιατί κι' αὐτός ἔχει ἕνα σωρό βρωμιές καί ἀξιοθρήνητα ἐπιχειρήματα» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 47ος, σελ. 58).

Τό γράμμα καί τό ἄρθρο τοῦ Πλεχάνοφ προκάλεσε ἀγανάκτηση ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους. Ὁ Β. Β. Βορόβσκι καί Α. Β. Λουνατσάρσκι ἔγραψαν

στόν Λένιν γιά τούς ἀνέντιμους τρόπους, τούς ὁποίους χρησιμοποίησε ὁ Πλεχάνοφ στό γράμμα του καί στό ἄρθρο, καί ὅτι ἐπιθυμοῦν νά τόν ξεσκεπάσουν στόν Τύπο.

Ἡ μπροσούρα ἐνάντια στόν Πλεχάνοφ, πού σχεδίαζε ὁ Λένιν, δέν γράφτηκε. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐπαναστατικῶν γεγονότων στή Ρωσία δέν τοῦ ἔδοσαν τή δυνατότητα νά κάνει τή δουλιά αὐτή — ὅλη ἡ προσοχή τοῦ Λένιν στήν περίπλοκη αὐτή περίοδο τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης συγκεντρώθηκε στήν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος. Στά τέλη τοῦ Αὐγούστου 1905 ἔγραψε στόν Λουνατσάρσκι ἀπ' ἀφορμή τήν ἐπιθυμία τοῦ τελευταίου νά γράψει ἄρθρο κατά τοῦ Πλεχάνοφ: «Τό καλύτερο εἶναι νά ἀφήσετε γιά τήν ὥρα τήν ἀπάντησή Σας στόν Πλεχάνοφ: ἄς γαυγίζει ὁ ἐκνευρισμένος αὐτός δογματιστής. Σέ μιά τέτια στιγμή νά ἀσχοληθοῦμε εἰδικά μέ τή φιλοσοφία!; Πρέπει μέ ὅλες τίς δυνάμεις νά δουλέψουμε γιά τή σοσιαλδημοκρατία (στό ἴδιο, σελ. 62).

Μιά σειρά θέσεις, πού χαράζονται στά δημοσιευόμενα σχέδια χρησιμοποιήθηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στά ἄρθρα «Παιχνίδι κοινοβουλευτισμοῦ», «Ἡ τελευταία λέξη τῆς «ἰσκρικῆς» τακτικῆς ἤ οἱ ἐκλογές — κωμωδία, σάν καινούργιο κίνητρο γιά τήν ἐξέγερση» καί ἄλλα (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 250-266, 356-373). — *457.*

760 Πρόκειται γιά τά συμπεράσματα, πού διατυπώθηκαν ἀπό τόν Λένιν στό τέλος τοῦ ἄρθρου «Γιά τήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 10ος, σελ. 250-251). — *457.*

761 Ὁ ἀριθμός τοῦ φύλλου 97 τῆς «Ἴσκρα» μπῆκε λαθεμένα ἀντί τοῦ ἀριθ. 96 τῆς 5 τοῦ Ἀπρίλη 1905, ὅπου εἶχε δημοσιευτεῖ τό ἄρθρο τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ «Γύρω ἀπό τό ζήτημα τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας (Μικρή ἱστορική ἀναδρομή)» (βλ. Γκ. Β. Πλεχάνοφ, Ἅπαντα, τόμ. XIII, σελ. 203-211). — *458.*

762 Πρόκειται γιά τό γράμμα τοῦ Φ. Ἔνγκελς πρός τόν Φ. Τουράτι τῆς 26 τοῦ Γενάρη 1894, πού δημοσιεύτηκε μέ τόν τίτλο «La futura rivoluzione italiana e il partito socialista» («Ἡ μελλοντική ἰταλική ἐπανάσταση καί τό σοσιαλιστικό κόμμα») στό ἰταλικό δεκαπενθήμερο «Critica Sociale» («Κοινωνική κριτική»), τεῦχ. 3 τῆς 1 τοῦ Φλεβάρη 1894 (βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 22ος, σελ. 457-460).

Ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ στήν πολεμική του κατά τοῦ Β. Ι. Λένιν ἀναφέρθηκε στό γράμμα αὐτό. Στό ἄρθρο «Γιά τήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση» ὁ Λένιν ἔγραφε: «... Δυστυχῶς, ὁ Πλεχάνοφ δέν παραθέτει ὁλόκληρο τό γράμμα» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 10ος, σελ. 241). Ὅπως φαίνεται, τό ἴδιο εἶχε ὑπόψη στή σύντομη σημείωση: «1894. Παραλείψεις». — *458.*

763 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Α. Μαρτίνοφ «Στήν πάλη μέ τή μαρξιστική συνείδηση», πού δημοσιεύτηκε στά φύλλα, ἀρ. 102 καί 103 τῆς ἐφημερίδας «Ἴσκρα», στίς 15 καί 21 τοῦ Ἰούνη 1905. — *458.*

764 Ὁ Β. Ι. Λένιν στό ἄρθρο «Παιχνίδι κοινοβουλευτισμοῦ», κάνοντας κριτική στούς Πλεχάνοφ καί Πάρβους, ἔγραφε ὅτι «οἱ ὑπεράνθρωποί μας πού στέκουν ἔξω ἀπό τίς δυό μερίδες τοῦ Κόμματος... Αὐτοί οἱ ὑπεράνθρωποι φαντάζονται τόν ἑαυτό τους πάνω καί ἀπό τήν «πλειοψηφία» καί ἀπό τή «μειοψηφία»: στήν πραγματικότητα εἶναι *κάτω* καί ἀπό τή μιά καί ἀπό τήν ἄλλη, γιατί σέ

ὅλα τά ἐλαττώματα τῆς πλειοψηφίας κατόρθωσαν νά προσθέσουν ὅλα τά ἐλαττώματα τῆς μειοψηφίας καί *ὅλα τά ἐλαττώματα τοῦ λιποτάκτη»* ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 263-264). — *459.*

765 **«*Ντούσετσκα*» (Ψυχούλα) — τό κύριο πρόσωπο τοῦ ὁμώνυμου διηγήματος τοῦ Α. Π. Τσέχοφ. Τή μορφή αὐτή ὁ Λένιν χρησιμοποίησε στό σημείωμα «Σοσιαλδημοκρατική ψυχούλα» (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 282).** — *459.*

766 Ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ στό ἄρθρο του «Ἀλληλομισούμενα ἀδέρφια» κατηγοροῦσε τόν Β. Ι. Λένιν γιά «ἀφροντισιά» σχετικά μέ τή φιλοσοφία. Ἡ κατηγορία αὐτή συνδεόταν μέ τό γεγονός ὅτι γιά λίγο καιρό ὁ Μπογκντάνοφ, πού εἶχε μαχιστικές ἀπόψεις, εἶχε φιλικές σχέσεις μέ τή Συντακτική ἐπιτροπή τοῦ «Βπεριόντ». Ὅπως φαίνεται ὁ Λένιν ἤθελε νά ἀποκρούσει τήν κατηγορία τοῦ Πλεχάνοφ μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι ἀκόμη ἀπό τό 1904 πρότεινε τήν Λ. Ι. Ἀξελρόντ (Ὀρτοντόξ) νά ἀρθρογραφήσει στήν «Ἴσκρα» ἐνάντια στίς φιλοσοφικές ἐργασίες τοῦ Μπογκντάνοφ (βλ. Λ. Ι. Ἀξελρόντ, «Νέα παραλλαγή τοῦ ὀπορτουνισμοῦ», «Ἴσκρα», ἀρ. φύλ. 77, 5 τοῦ Νοέμβρη 1904). Τόν ἴδιο χρόνο ὁ Λένιν ἔγραψε θέσεις μέ κριτική τῶν φιλοσοφικῶν ἀπόψεων τοῦ Ε. Μάχ καί γράμμα πρός τόν Μπογκντάνοφ γιά τό ζήτημα αὐτό, τά ὁποῖα δέν βρέθηκαν ἀκόμη (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 8ος, σελ. 510). — *459.*

767 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τήν ὁμιλία τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ στό ΙΙ συνέδριο τοῦ κόμματος γιά τήν ὑπεράσπιση τοῦ βιβλίου τοῦ Β. Ι. Λένιν «Τί νά κάνουμε;», πού ἔγινε ἀντικείμενο ἐπιθέσεων ἀπό τήν πλευρά τοῦ Α. Μαρτίνοφ κατά τή συζήτηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος (βλ. «Τό Δεύτερο συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ. Ἰούλης — Αὔγουστος τοῦ 1903. Πρακτικά». 1959, ρωσ. ἔκδ., σελ. 124-125). — *459.*

768 Πρόκειται γιά τά λόγια τοῦ Κ. Μάρξ, πού ἀναφέρονταν στό γράμμα τοῦ Φ. Ἔνγκελς πρός τόν Πώλ Λαβάργκ τῆς 27 τοῦ Ὀχτώβρη 1890 (βλ. Κ. Μάρξ καί **Φ. Ἔνγκελς. "Απαντα, τόμ.XXVIII, 1940, σελ. 255).** — *459.*

769 «Ἀριστοτέχνη τοῦ φιλισταϊσμοῦ» ὀνόμασε ὁ Β. Ι. Λένιν τόν Μαρτίνοφ στό ἄρθρο «Ἡ ἐπαναστατική δημοκρατική δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς» (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 10ος, σελ. 28). Ὅμως ὁ Πλεχάνοφ στό ἄρθρο του «Γιά τό ζήτημα τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας» διαστρέβλωσε τό νόημα τοῦ Λένιν καί παρουσίασε τήν ὑπόθεση ἔτσι, σάν δῆθεν νά ἀποκαλέστηκαν ἔτσι ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς. Ὁ Λένιν, θίγοντας τό ζήτημα αὐτό στήν εἰσήγηση γιά τή συμμετοχή τῆς σοσιαλδημοκρατίας στήν προσωρινή ἐπαναστατική κυβέρνηση στό ΙΙΙ συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ, εἶπε: «...ἐδῶ ὑπάρχει μιά μικρή πλαστογράφηση. Τή γενική ἀντίληψη τοῦ Μάρξ γι' αὐτό τό ζήτημα ἡ «Βπεριόντ» τήν ὑπογράμμισε ἰδιαίτερα σάν σωστή. Τά λόγια γιά τό φιλισταϊσμό ἀφοροῦσαν τόν Μαρτίνοφ ἤ τόν Λ. Μάρτοφ... Τοῦ κάκου ὁ Πλεχάνοφ συγκαλύπτει τό μαρτινοφισμό» ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 10ος, σελ. 131). — *459.*

770 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη ἕνα ἀπό τά σημεῖα τῆς διένεξής του μέ τόν Γκ. Β. Πλεχάνοφ, τό ὁποῖο ἀφοροῦσε τό γράμμα τοῦ Φ. Ἔνγκελς πρός τόν Φ. Τουράτι τοῦ 1894. Ὁ Λένιν θεωροῦσε ὅτι τό γράμμα αὐτό θά πρέπει νά ἑρμηνεύεται σέ σχέση μέ τή συγκεκριμένη γενική ἀρχή, πού δέν συνδέεται μέ τήν «κατάσταση» τῆς στιγμῆς πού γράφτηκε τό γράμμα αὐτό. Ἔγραφε: «Τό

γράμμα αὐτό γράφτηκε τό 1894, δηλ. σέ «κατάσταση» πού διέφερε οὐσιαστικά ἀπό τήν κατάσταση τοῦ 1848 καί μάλιστα ἡ σκέψη γιά τό ἀπαράδεκτο τῆς συμμετοχῆς τοῦ προλεταριάτου σέ μικροαστική κυβέρνηση διατυπώθηκε ἐκεῖ μέ τή μορφή γενικῆς τακτικῆς ἀρχῆς, πού ἐφαρμόζεται ἐξίσου τό ἴδιο σέ ὅλες ἐκεῖνες τίς χῶρες, στίς ὁποῖες ἡ ἐργατική τάξη δέν ὡρίμασε ἀκόμη γιά τή δική της δικτατορία» (βλ. Γκ. Β. Πλεχάνοφ. «Ντνιεβνίκ» Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα». τεῦχ. 2, Αὔγουστος τοῦ 1905, σελ. 23). — *459.*

771 Ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ ἔγραφε: «κατά τή γνώμη του (τοῦ Λένιν. — *Ἡ Σύντ.)* ἐγώ στήν πολεμική... κατέφυγα στίς πιό ἀπαράδεκτες μεθόδους... πέρα ἀπ' αὐτό δέν μποροῦσα ἄλλο νά πάω: γι' αὐτόν εἶμαι κάτι σάν λογοτεχνικός ἀπατεώνας» (βλ. Γκ. Β. Πλεχάνοφ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ-Ντεμοκράτα», τεῦχ. 2, Αὔγουστος τοῦ 1905, σελ. 10). — *459.*

772 Στό «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», τεῦχ. 2 τοῦ Αὐγούστου 1905 (σελ. 28) ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ ἔγραφε: «... μήπως ὑποστηρίζαμε ποτέ ὅτι ἡ δημιουργία ἐπαναστατικῆς κυβέρνησης εἶναι ἐξαπάτηση τῶν ἐργατῶν καί προδοσία τῆς ὑπόθεσής τους;». — *460.*

773 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τά λόγια τοῦ Γ. Μάρτοφ ἀπό τό ἄρθρο του «Στήν ἡμερήσια διάταξη»: «... νά μολύνεις τό στόμα μέ τό συνδυασμό τῶν λέξεων «ζήτω» καί «κυβέρνηση» (βλ. «Ἴσκρα», ἀρ. φύλ. 93, 17 τοῦ Μάρτη 1905). — *460.*

774 Ὁ Β. Ι. Λένιν ὑποδείχνει ὅτι ὁ Πλεχάνοφ «μπερδεύτηκε», βάζοντας τό ζήτημα γιά τή συμμετοχή σέ κυβέρνηση πότε σάν ζήτημα «ἀρχῆς», πότε σάν ζήτημα «σκοπιμότητας». Παρακάτω ὁ Λένιν αὐτό τό δείχνει μέ τήν ἀντιπαραβολή αὐτοῦ πού λέει ὁ Πλεχάνοφ στό τεῦχ. 2 τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», ὅπου τό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς στήν ἐπαναστατική κυβέρνηση ἑρμηνεύεται σάν «ἀκατανόητο» καί «ἀπαράδεκτο» μέ ὅσα ἔγραφε στό ἄρθρο του «Λίγα λόγια γιά τό τελευταῖο διεθνές σοσιαλιστικό συνέδριο τοῦ Παρισιοῦ» στό τεῦχ. 1 τοῦ περιοδικοῦ «Ζαριά» τοῦ 1901 καί στήν ἐπιφυλλίδα «Στό Ἄμστερνταμ» στήν ἐφημερίδα «Ἴσκρα», ἀρ. φύλ. 75 τῆς 5 τοῦ Ὀχτώβρη 1904. Σ' αὐτές τίς ἐργασίες ὁ Πλεχάνοφ θεωροῦσε ἐπιτρεπτή τή συμμετοχή τῶν σοσιαλιστῶν στήν ἀστική κυβέρνηση. — *460.*

775 Στό ἄρθρο «Ἀλληλομισούμενα ἀδέλφια», πού δημοσιεύτηκε στό τεῦχ. 2 τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ δήλωσε ὅτι ἡ ἐφημερίδα «Βπεριόντ» «σοφίστηκε» τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί κατηγοροῦσε τούς μπολσεβίκους γιά συνωμοσία, γιά μπλανκισμό. — *460.*

776 Πρόκειται γιά τή σημείωση τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ «Ὁ πρίγκηπας Ποτιέμκιν τῆς Ταυρίδας» πού δημοσιεύτηκε στό τεῦχ. 2 τοῦ «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα». — *460.*

777 Τό χωρισμό σέ περιόδους τῆς ἱστορίας τῆς διάσπασης τοῦ ΣΔΕΚΡ, πού παρατίθεται ἐδῶ ὁ Β. Ι. Λένιν τόν ἔδοσε στό γράμμα πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρσκι, πού γράφτηκε ἀνάμεσα στίς 15 καί 19 τοῦ Αὐγούστου 1905. Ἔγραφε: «Ἐδῶ, κατά τή γνώμη μου, χρειάζονται δυό πράγματα: 1ο «σύντομη περιγραφή τῆς ἱστορίας τῆς διάσπασης». Ἐκλαϊκευτική. Ἀπό τήν ἀρχή, ἀπό

τόν οἰκονομισμό. Μέ ἀκριβῆ στοιχεῖα. Μέ χωρισμό σέ περιόδους: 1901—1903· 1903 (II συνέδριο)· 26. VIII. 903—26. XI. 03· 26. XI. 03—I. 04· 1—VIII. 04· VIII. 04—V. 05· V. 05 (III συνέδριο)» ("Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 47ος, σελ. 57). Σέ ἄλλο γράμμα πρός τόν Α. Β. Λουνατσάρκσι, τῆς 2 τοῦ Αὐγούστου, ὁ Λένιν ὑπόδειξε τίς νέες διαφωνίες ὕστερα ἀπό τό III συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ: «Γίνεται σοβαρή πάλη, τό III συνέδριο, ἐννοεῖται, δέν ἔβαλε καθόλου τέρμα, ἀλλά ἄνοιξε ἁπλῶς μιά νέα, καινούργια φάση σ' αὐτή» (στό ἴδιο, σελ. 52). — *461.*

778 Πρόκειται γιά τό γράμμα τῆς 6 τοῦ Ὀχτώβρη (ν. χρ.) 1903, τό ὁποῖο στάλθηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν καί τόν Γκ. Β. Πλεχάνοφ σέ τέσσερα πρώην μέλη τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Ἴσκρα»: Π. Μπ. Ἀξελρόντ, Β. Ι. Ζασούλιτς, Γ. Ο. Μάρτοφ, Α. Ν. Πότρεσοφ ἀπ' ἀφορμή τό ἀποτράβηγμά τους μετά τό II συνέδριο τοῦ ΣΔΕΚΡ ἀπό τή συνεργασία στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Ἴσκρα». Τό γράμμα αὐτό ὁ Λένιν τό παρέθεσε στό βιβλίο του «Ἕνα βῆμα μπρός, δυό βήματα πίσω» (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 8ος, σελ. 350).

Τό κείμενο τοῦ γράμαμτος πρός τόν Γ. Ο. Μάρτοφ ἀπό τή Συντακτική ἐπιτροπή τοῦ ΚΟ τοῦ ΣΔΕΚΡ (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 46ος, σελ. 305-306). — *461.*

779 Πρόκειται γιά τήν ὁμιλία τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ τό 1903 στό δεύτερο συνέδριο τοῦ Σύνδεσμου ἐξωτερικοῦ τῆς ρωσικῆς ἐπαναστατικῆς σοσιαλδημοκρατίας στήν ὁποία χαρακτήρισε τόν Λ. Γκ. Ντέιτς. — *461.*

780 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Πλεχάνοφ «Τί δέν πρέπει νά κάνουμε», πού δημοσιεύτηκε στήν ἐφημερίδα «Ἴσκρα», ἀρ. φύλ. 52, 12 τοῦ Νοέμβρη 1903. — *461.*

781 Πρόκειται γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γκ. Β. Πλεχάνοφ «Γιά τήν τακτική μας ἀπέναντι στήν πάλη τῆς φιλελεύθερης ἀστικῆς τάξης ἐνάντια στόν τσαρισμό (Γράμμα πρός τήν Κεντρική Ἐπιτροπή)», πού ἐκδόθηκε στή Γενεύη τό 1905. Στήν προμετωπίδα αὐτῆς τῆς μπροσούρας εἶναι γραμμένο: «Μόνο γιά τά μέλη τοῦ Κόμματος». Σ' αὐτή ὁ Πλεχάνοφ ὑπερασπίζεται τό σχέδιο τῆς καμπάνιας τῶν ζέμστβο, πού προτάθηκε ἀπό τή μενσεβίκικη «Ἴσκρα» καί ἀκόμη κάνει κριτική στήν μπροσούρα τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ἡ καμπάνια τῶν ζέμστβο καί τό σχέδιο τῆς «Ἴσκρα»», πού ἐκδόθηκε τό 1904 (βλ. "Απαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 9ος, σελ. 75-98). — *461.*

782 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Λ. Μάρτοφ «Ἡ ἔνατη τοῦ Γενάρη» καί τοῦ Πάρβους «Ἀποτελέσματα καί προοπτικές», πού δημοσιεύτηκαν στό φύλλο ἀρ. 85 τῆς ἐφημερίδας «Ἴσκρα» τῆς 27 τοῦ Γενάρη 1905 καθώς καί τήν μπροσούρα τοῦ Λ. Ντ. Τρότσκι «Ὥς τίς ἐννιά τοῦ Γενάρη» μέ πρόλογο τοῦ Πάρβους. — *461.*

783 Μιλώντας γιά τήν ἀσάφεια τῶν ὀργανωτικῶν ἀντιλήψεων τῶν μενσεβίκων ὁ Γκ. Β. Πλεχάνοφ ἔγραφε: «Ἡ ὀργάνωση τῶν μενσεβίκων ἔφτασε τώρα σέ τέτια ἀποσυγκεντροποιημένη κατάσταση, προσιδιάζει στίς *μάζες πού ἔχουν θολούρα»* (βλ. «Ντνιεβνίκ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», τεῦχ. 2, σελ. 49). — *461.*

784 Ἐδῶ, ὅπως καί στά ἀκόλουθα σημεῖα, ὁ Β. Ι. Λένιν ἔχει ὑπόψη τό ἄρθρο τοῦ Γκ.

Β. Πλεχάνοφ «Ἡ ἐργατική τάξη καί ἡ σοσιαλδημοκρατική διανόηση» πού δημοσιεύτηκε στά φύλ. ἀρ. 70-71 τῆς ἐφημερίδας «Ἴσκρα» τῆς 25 τοῦ Ἰούλη - 1 Αὐγούστου 1904. Στό ἄρθρο αὐτό, πού στρεφόταν ἐνάντια στό βιβλίο τοῦ Λένιν «Τί νά κάνουμε;», ὁ Πλεχάνοφ ἀνάπτυξε ἐπίσης — ἀνάπτυξε λαθεμένα — τήν ἱστορία τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς «Ἴσκρα», ἔθιξε τίς συζητήσεις γιά τό πρόγραμμα μέσα στή Συντακτική ἐπιτροπή κτλ. Τή διάψευση αὐτῶν πού ἐξέθεσε ὁ Πλεχάνοφ σχεδίαζε ὁ Λένιν στό τμῆμα αὐτό. Τό πρῶτο σημεῖο θά ἔπρεπε νά ἀφιερωθεῖ στήν μπροσούρα «Τί νά κάνουμε;» μέ τή όποία διαφωνοῦσε ὁ Πλεχάνοφ καί πρόβαλε σάν αἰτία τῆς διάστασής του μέ τόν Λένιν, τή στιγμή πού τήν πραγματική αἰτία ἀποτελοῦσαν οἱ διαφωνίες γιά τό πρόγραμμα (βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 6ος, σελ. 199-207, 208-239, 240-244, 245-260, 261-267). Γιά τήν οὐσία τῆς κριτικῆς τοῦ «Τί νά κάνουμε;» ἀπό τόν Πλεχάνοφ (τό ζήτημα τῆς «συνείδησης καί τοῦ αὐθόρμητου») ὁ Λένιν στήν ἀπάντησή του σκόπευε, ὅπως φαίνεται, νά στηριχτεῖ ἐπίσης στόν Κάουτσκι, πού τίς ἀπόψεις του σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό παρέθεσε καί στό «Τί νά κάνουμε;» καί στό ἄρθρο «Τό ἄμεσο καθῆκον μας». — *461.*

785 Πρόκειται γιά τήν ἐπεξεργασία τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος στή Συντακτική ἐπιτροπή τῆς παλιᾶς «Ἴσκρα». Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. Β. Ι. Λένιν «Σχετικά μέ τό ἱστορικό τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος» (Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 9ος, σελ. 361). — *461.*

786 *Οἱ συζητήσεις στό Μπρεσλάου* — πρόκειται γιά τίς διαφωνίες, κατά τή συζήτηση τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος στό συνέδριο τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας, ποῦ συνῆλθε στό Μπρεσλάου στίς 6-12 τοῦ Ὀχτώβρη (ν. χρ.) 1895. Τό σχέδιο τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος περιεῖχε σοβαρά λάθη. Τό σχέδιο αὐτό, ἐκτός ἀπό τούς ὀπορτουνιστές, τό ὑποστήριζαν ἐπίσης ὁ Α. Μπέμπελ καί ὁ Β. Λῆμπκνεχτ. Τό σχέδιο τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος ὑποβλήθηκε σέ σφοδρή κριτική ἀπομέρους τοῦ Κ. Κάουτσκι, τῆς Κ. Τσέτκιν καί μιᾶς σειρᾶς ἀπό ἄλλους σοσιαλδημοκράτες. Τό συνέδριο μέ πλειοψηφία (58, κατά 63) ἀπόριψε τό σχέδιο τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος πού πρότεινε ἡ ἐπιτροπή. Γιά τίς διαφωνίες αὐτές κάνει μνεία ὁ Β. Ι. Λένιν στό ἔργο του «Δυό τακτικές τῆς σοσιαλδημοκρατίας στή δημοκρατική ἐπανάσταση» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 11ος, σελ. 54-55). — *462.*

787 Τά περισσότερα σημεῖα τοῦ δημοσιευόμενου «Σχεδίου ἄρθρου σχετικά μέ τή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ» βρῆκαν τήν ἀντανάκλασή τους στά ἄρθρα τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ἕνα πρῶτο βῆμα», καί «Οἱ μαρξιστές ἐπαναστάτες στή διεθνή σοσιαλιστική συνδιάσκεψη τῆς 5-8 τοῦ Σεπτέμβρη 1915» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 38-44 καί 45-49). — *462.*

788 Πρόκειται γιά τήν ἰδιαίτερη σύσκεψη τῶν σοσιαλδημοκρατῶν ἀντιπροσώπων στή συνδιάσκεψη τοῦ Τσίμμερβαλντ, πού συνῆλθε στίς 4 τοῦ Σεπτέμβρη 1915, τήν παραμονή τῆς ἔναρξης τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Τσίμμερβαλντ. Ἐκτός ἀπό τούς ἀριστερούς, στή σύσκεψη παραβρίσκονταν μερικοί ἄλλοι ἀντιπρόσωποι τῆς συνδιάσκεψης. Οἱ συμμετέχοντες στή συνδιάσκεψη ἄκουσαν τήν εἰσήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν γιά τό χαρακτήρα τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου καί τήν τακτική τῶν ἐπαναστατῶν διεθνιστῶν. — *462.*

789 Τό χειρόγραφο τοῦ ντοκουμέντου αὐτοῦ εἶναι μερικές σελίδες τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου τοῦ ἄρθρου «Τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο καί τό δικαίωμα τῶν ἐθνῶν γιά αὐτοδιάθεση» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 61-70). Αὐτό ἔχει δυό συντάξεις: ἡ μιά — σβήστηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, ἡ ἄλλη — γράφτηκε στό πίσω μέρος τῶν σβησμένων σελίδων. — *463.*

790 Πρόκειται γιά τό ἄρθρο τοῦ Κ. Κάουτσκι «Zwei Schriften zum Umlernen», πού δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Die Neue Zeit», 1915, Jg. 33, Bd. 2, N 2, 9. April, S. 33-42· N 3, 16. April, S. 71-81· N 4, 23. April, S. 07-116· N 5, 30. April, S. 138-146. Περικοπή ἀπό τό ἄρθρο αὐτό, πού ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν, βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. XVII, 1931, σελ. 266-269. — *465.*

791 Βλ. Κ. Μάρξ καί Φ. Ἔνγκελς. Ἅπαντα, τόμ. 31ος, σελ. 318 καί τόμ. 32ος, σελ. 336-338, 530-532. — *466.*

792 Οἱ ἀντιρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν γράφτηκαν ἀνάμεσα στίς σειρές καί στά περιθώρια τοῦ γράμματος τοῦ Γκ. Ε. Ζηνόβιεφ. Τίς παρατηρήσεις του ὁ Ζηνόβιεφ τίς ἔκανε, ὅπως φαίνεται, μέ βάση τό χειρόγραφο ἤ τό δοκίμιο τῶν ἄρθρων τοῦ Β. Ι. Λένιν. Τά ἄρθρα «Γιά τήν μπροσούρα τοῦ Γιούνιους» καί τά συμπεράσματα τῆς συζήτησης γιά τήν αὐτοδιάθεση «δημοσιεύτηκαν τόν Ὀχτώβρη τοῦ 1916 στή «Σμπόρνικ Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα», τεῦχ. 1. — *468.*

793 Πρόκειται γιά τίς θέσεις «Ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση καί τό δικαίωμα αὐτοδιάθεσης τῶν ἐθνῶν» πού δημοσιεύτηκαν μέ ὑπογραφή τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Κεντρικοῦ ὀργάνου τῆς ΣΟΣΔΡ — τῆς ἐφημερίδας «Σοτσιάλ - Ντεμοκράτα» στό ἀπριλιάτικο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Vorbote» τοῦ 1916 (βλ. Β. Ι. Λένιν Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 27ος, σελ. 6). — *474.*

794 Κριτική τοῦ «ἰμπεριαλιστικοῦ οἰκονομισμοῦ» ἔκανε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς ἑξῆς ἐργασίες: «Γιά τήν ἐμφανιζόμενη κατεύθυνση τοῦ «ἰμπεριαλιστικοῦ οἰκονομισμοῦ»», «Ἀπάντηση στόν Π. Κίεβσκι (Γ. Πιατακόφ)», «Σχετικά μέ τή γελοιογραφία τοῦ μαρξισμοῦ καί τόν «ἰμπεριαλιστικό οἰκονομισμό»» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 30ός, σελ. 59-67, 68-74, 77-130). — *477.*

795 Ὁ Β. Ι. Λένιν ἐξέταζε συγκεκριμένα-ἱστορικά τό αἴτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Στά χρόνια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, ὅταν ἔμπαινε τό καθῆκον τῆς μετατροπῆς τοῦ πολέμου ἀπό ἰμπεριαλιστικό σέ πόλεμο ἐμφύλιο, θεωροῦσε τό σύνθημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ τό ὁποῖο κήρυσσαν ἀπό ρεφορμιστικές θέσεις οἱ καουτσκιστές, λαθεμένο καί πολιτικά ἐπιζήμιο. Ὅμως πρίν καί μετά τόν παγκόσμιο ἰμπεριαλιστικό πόλεμο ὁ Β. Ι. Λένιν θεωροῦσε ἀναγκαία τήν προβολή τοῦ αἰτήματος τοῦ ἀφοπλισμοῦ, σάν δημοκρατικό μέτρο μέ σκοπό τή διατήρηση τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλάττωσης τοῦ κινδύνου τοῦ πολέμου μεταξύ τῶν κρατῶν (Σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό βλ. Β. Ι. Λένιν. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 30ός, πρόλογος σελ. XXII - XXIII). — *478.*

796 Τό προκαταρκτικό σχέδιο τροποποιήσεων τοῦ κομματικοῦ προγράμματος τῆς ΣΟΣΔΡ γράφτηκε ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν γιά τήν VII (τοῦ Ἀπρίλη) Πανρωσική συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ (μπ), πού συνῆλθε στίς 24-29 τοῦ Ἀπρίλη (7-12 τοῦ Μάη) 1917. Αὐτό ἀποτέλεσε τή βάση τοῦ «Σχεδίου τροποποιήσεων τοῦ θεωρητικοῦ, τοῦ πολιτικοῦ καί μερικῶν ἄλλων μερῶν τοῦ προγράμματος», πού

δημοσιεύτηκε στήν μπροσούρα τοῦ Β. Ι. Λένιν «Ὑλικά σχετικά μέ τήν ἀναθεώρηση τοῦ προγράμματος τοῦ Κόμματος» (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 32ος, σελ. 139-144). — *482.*

797 Τό ζήτημα τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς τοῦ Σοβιετικοῦ κράτους στόν οἰκονομικό τομέα, πού ἔθεσε ὁ Β. Ι. Λένιν στίς σημειώσεις αὐτές «Γιά ὁδηγία» τίς ἐπεξεργάστηκε ὁ ἴδιος στό «Σχέδιο διατάγματος γιά τήν πραγματοποίηση τῆς ἐθνικοποίησης τῶν τραπεζῶν καί γιά τά ἀπαραίτητα σχετικά μ' αὐτό μέτρα» καί στά προπαρασκευαστικά ὑλικά γιά τό σχέδιο αὐτό (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ. τόμ. 35ος, σελ. 174-177, 428-430). — *488.*

798 Ἡ ἀρχή τοῦ «Σχεδίου θέσεων γιά τό ζήτημα τῆς ἄμεσης σύναψης χωριστῆς εἰρήνης καί μέ προσαρτήσεις» δέν βρέθηκε. Τίς «Θέσεις», χρονολογημένες ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν 7 (20) τοῦ Γενάρη 1918, (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ, τόμ. 35ος, σελ. 243-252). — *489.*

799 Ἡ ἀρχική παραλλαγή τῶν «Θέσεων γιά τή σημερινή πολιτική κατάσταση» συζητήθηκε στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 10 τοῦ Μάη 1918. Φαίνεται, μετά τή συζήτησή της ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε στήν πρώτη σελίδα τοῦ χειρογράφου τοῦ σχεδίου τήν ἑξῆς ἐπιγραφή: «θά *διορθωθεῖ* ἀκόμη. Δέν πρέπει νά τυπωθεῖ, δέν πρέπει νά βγοῦν ἀντίγραφα». Τό τελικό κείμενο τῶν Θέσεων ἐγκρίθηκε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (μπ) στίς 13 τοῦ Μάη 1918 (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 36ος, σελ. 322-326). — *492.*

800 Οἱ σημειώσεις αὐτές γράφτηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν στίς συνεδριάσεις τοῦ ΣΛΕ στίς 5 ἤ 6 τοῦ Αὐγούστου 1918 σέ σχέση μέ τή συζήτηση τῆς εἰσήγησης τοῦ Α. Ντ. Τσιουρούπα γιά τήν αὔξηση τῶν σταθερῶν τιμῶν ἀγορᾶς σιτηρῶν. Οἱ προτάσεις τοῦ Λένιν βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους στίς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων σχετικά μέ τό ζήτημα αὐτό. — *493.*

801 Ἡ ἀπόφαση γιά τίς σταθερές τιμές στά σιτηρά τῆς σοδιᾶς τοῦ 1918 δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ» στίς 8 τοῦ Αὐγούστου 1918. — *493.*

802 Πρόκειται γιά τό ποσόν τῆς αὔξησης τῶν σταθερῶν τιμῶν στά σιτηρά. Μέ ἀπόφαση τοῦ ΣΛΕ οἱ τιμές αὐτές αὐξήθηκαν περίπου 3 φορές σέ σχέση μέ τίς ὑπάρχουσες· αὐξήθηκαν ἐπίσης οἱ σταθερές τιμές στά βασικότερα μή γεωργικά προϊόντα. Γιά ποιό πράγμα γίνεται λόγος πιό κάτω δέν ἔγινε δυνατό νά ἐξακριβωθεῖ — πιθανό, πρόκειται γιά τίς τιμές τῶν προϊόντων στήν ἀγορά. — *494.*

803 Στίς 4 τοῦ Δεκέμβρη 1918 τό Συμβούλιο Ἄμυνας κατά τή συζήτηση τοῦ ζητήματος γιά τήν καθιέρωση τρίτης βάρδιας στά ἐργοστάσια φυσιγγίων καί ὅπλων τῆς Τούλας θεώρησε ἀναγκαῖο νά ἐξεταστεῖ τό ζήτημα αὐτό σέ είδική ἐπιτροπή. Στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς γιά τά φυσίγγια, πού συνῆλθε στίς 5 τοῦ Δεκέμβρη, παραβρέθηκαν ὁ Β. Ι. Λένιν, ὁ πρόεδρος τῆς Ἔκτακτης ἐπιτροπῆς γιά τόν ἐφοδιασμό τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ Λ. Μπ. Κράσιν, ὁ ἀναπληρωτής τοῦ προέδρου τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας Ε. Μ. Σκλιάνσκι, ὁ ἀρχιστράτηγος Ι. Ι. Βατσέτις, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Γενικῆς διοίκησης πυροβολικοῦ, τοῦ ἐργοστασίου φυσιγγίων Τούλας καί ἄ. — συνολικά 17 ἄτομα. Ἡ ἐπιτροπή πῆρε ἀποφάσεις πού εἶχαν ἰσχύ ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας· σ' αὐτές βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους τά μέτρα πού

ὑποδείχνονταν στά λενινιστικά σημειώματα (βλ. Λενινιστική Συλλογή, τόμ. *XXXIV*, σελ. 55-57). — *494.*

804 Τά σημειώματα σχετίζονταν μέ τήν περίοδο τῆς ἀποκατάστασης τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας στό Χάρκοβο.

Τό Χάρκοβο τό ἀπελευθέρωσαν τά σοβιετικά στρατεύματα ἀπό τούς πετλιουρικούς στίς 3 τοῦ Γενάρη 1919.— *495.*

805 Τό ζήτημα τῆς ἀποστολῆς στελεχῶν στό Χάρκοβο συζητήθηκε στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου Ἄμυνας στίς 17 καί 27 τοῦ Γενάρη 1919. — *495.*

806 Τό Σχέδιο Νόμου γιά τήν κοινή καλλιέργεια τῆς γῆς προετοιμάστηκε ἀπό ἐπιτροπή τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας. Παίρνοντας ὑπόψη τίς δημοσιευόμενες παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν, τό συμβούλιο τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Γεωργίας ἐπεξεργάστηκε τό σχέδιο καί αὐτό μπῆκε μετά στό «Νόμο γιά τή σοσιαλιστική ἐγγειοδιάρθρωση καί γιά τά μέτρα περάσματος στή σοσιαλιστική γεωργία» σάν VIII κεφάλαιο «Γιά τήν κοινή καλλιέργεια τῆς γῆς» τόν ὁποῖο ψήφισε ἡ ΠΚΕΕ (βλ. «Ἡ ἀγροτική πολιτική τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας (1917-1918)». Μόσχα, 1954, σελ. 426-431).

Ὁ Β. Ι. Λένιν ἦταν εἰσηγητής στήν ἐπιτροπή, πού ἐκλέχτηκε στίς 10 τοῦ Φλεβάρη 1919 ἀπό τήν ΠΚΕΕ γιά τήν τελική θεώρηση τοῦ «Νόμου». Γιά τή συμμετοχή του στίς ἐργασίες τῆς ἐπιτροπῆς ὁ Λένιν μίλησε στό I συνέδριο τῶν ἐργατῶν γῆς τοῦ κυβερνείου Πετρούπολης στίς 13 τοῦ Μάρτη 1919, ἀπαντώντας στά σημειώματα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ συνεδρίου (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 38ος, σελ. 22-30).

Στίς 14 τοῦ Φλεβάρη 1919 ὁ «Νόμος γιά τή σοσιαλιστική ἐγγειοδιάρθρωση καί γιά τά μέτρα περάσματος στή σοσιαλιστική γεωργία», δημοσιεύτηκε στήν «Ἰζβέστιγια τῆς ΠΚΕΕ». — *495.*

807 Τή δημοσιευόμενη παραλλαγή τοῦ ἀγροτικοῦ μέρους τοῦ προγράμματος τοῦ κόμματος μετά τήν ξαναδούλεψε ὁ Β. Ι. Λένιν (βλ. Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 38ος, σελ. 123-124). — *499.*

808 Τό πρῶτο συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς συνῆλθε στίς 2-6 τοῦ Μάρτη 1919 (βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, 5η ἔκδ., τόμ. 37ος, σελ. 487-511 καί τή σημείωση 200).

Τά ζητήματα, πού ἐπισημάνθηκαν ἀπό τόν Β. Ι. Λένιν, βρῆκαν τήν ἔκφρασή τους στήν ἡμερήσια διάταξη πού ψήφισε τό συνέδριο (βλ. Τό πρῶτο συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Μόσχα, 1933, σελ. 6). — *501.*

809 Οἱ παρατηρήσεις τοῦ Β. Ι. Λένιν ἔχουν σχέση μέ τό ἑξῆς κείμενο τῶν θέσεων «Οἱ βάσεις τῆς III Διεθνοῦς»:

«1. Ἡ ἰμπεριαλιστική πολιτική ξεσκεπάστηκε ὁλότελα σάν ἀναπόφευκτο προϊόν τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου. Ἡ πάλη γιά τό μοίρασμα καί ξαναμοίρασμα τοῦ κόσμου ἀνάμεσα στά ληστρικά κράτη, ἀφοῦ ὁδήγησε σέ πρωτάκουστη καταστροφή τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων καί στήν παγκόσμια πείνα, μετατρέπεται τώρα σέ ἐμφύλιο πόλεμο στό ἐσωτερικό τῆς χώρας καί σέ ταξικό πόλεμο τῶν ἑνωμένων δυνάμεων τοῦ καπιταλισμοῦ ἐνάντια στό ὀργανωμένο προλεταριακό κράτος τῆς Ρωσίας καί στό προλεταριάτο τῶν ἄλλων χωρῶν πού προσπαθεῖ νά καταλάβει τήν ἐξουσία.

2. Τό σοσιαλπατριωτικό σύνθημα τῆς «ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας» ξεσκεπάστηκε όριστικά, σάν ή μεγαλύτερη ἀπάτη τῶν μαζῶν, σάν ὑπεράσπιση τῆς ληστρικῆς πολιτικῆς τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὄχι μόνο στήν ἐπιδίωξή του γιά τήν καταλήστευση ξένων χωρῶν, ἀλλά καί στή λυσσαλέα του πάλη ἐνάντια στό ἐξεγερμένο προλεταριάτο (Οὐκρανία, Φιλλανδία, Λεττονία, Σοβιετική Ρωσία). Τό πιό «νέο» ἰμπεριαλιστικό σύνθημα «ἕνωση τῶν λαῶν», τό ὁποῖο ὑποστηρίζεται ὄχι μόνο ἀπό τούς ἀνοιχτούς σοσιαλπροδότες, ἀλλά καί ἀπό τούς σοσιαλπασιφιστές καουτσκικῆς ἀπόχρωσης, σύνθημα ἀκόμη πιό ἐπικίνδυνο, ξεσκεπάζεται, σάν προκάλυμα τῆς ἱερῆς συμμαχίας τῶν καπιταλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν ἐνάντια στήν προλεταριακή ἐξέγερση (Οὐίλσων, Ἔρτσμπεργκερ).

3. Ὅλη ἡ παγκόσμια κατάσταση, ἡ πείνα, ἡ ἀποσύνθεση τοῦ καπιταλισμοῦ, ἡ ἱερή συμμαχία τοῦ κεφαλαίου ἐνάντια στό προλεταριάτο κτλ. — βάζει στήν ἡμερήσια διάταξη γιά τό εὐρωπαϊκό καί τό ἀμερικανικό προλεταριάτο τήν κομμουνιστική ἐπανάσταση τῶν ἐργατῶν, ἡ ὁποία πρέπει — ὅπως αὐτό δίδαξαν ἀκόμη ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς — νά γκρεμίσει καί νά συντρίψει τήν ἀστική κρατική μηχανή, νά τσακίσει καί νά ἀποδιοργανώσει τίς δυνάμεις τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ πού ἤδη βρίσκονται σέ ἀποσύνθεση καί νά ὀργανώσει τή νέα ἐξουσία, τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου.

4. Γι' αὐτό τώρα σέ πρώτη γραμμή προβάλλει ἡ ὄξυνση τῆς τακτικῆς τῶν μαζικῶν ἐκδηλώσεων μέ τήν ἐξέλιξη τῶν διαδηλώσεων στούς δρόμους, τῶν γενικῶν ἀπεργιῶν κτλ. σέ ἔνοπλη ἐξέγερση τῶν προλεταριακῶν μαζῶν, πού τραβοῦν μέ τό μέρος τους τίς μάζες τῶν ἐξοπλισμένων στρατιωτῶν.

Ἡ πιό δραστήρια δουλιά γιά τήν προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης, ἰδιαίτερα ἡ δουλιά ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες, ἀποτελεῖ πρώτιστο καθῆκον ὅλων τῶν κομμάτων πού, πραγματικά, καί ὄχι στά λόγια, εἶναι ὑπέρ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

5. Ὑποχρεωτικά νά χρησιμοποιηθεῖ, μέ σκοπό τήν ὄξυνση τοῦ κινήματος, τό κοινοβουλευτικό βῆμα, σάν βῆμα ἐπαναστατικῆς διαφώτισης, νά συνδυαστοῦν οἱ κοινοβουλευτικές ἐκδηλώσεις μέ τίς ἐκδηλώσεις στούς δρόμους, νά γίνεται προπαγάνδιση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου γιά τήν ἀπαλλοτρίωση τοῦ κεφαλαίου καί τήν ὀργάνωση διεθνοῦς δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ, σάν τή μοναδική διέξοδο ἀπό τήν κατάσταση πού διαμορφώθηκε.

6. Σάν μέσο γιά τήν προετοιμασία καί τήν καθοδήγηση τοῦ κινήματος ἀπαραίτητη εἶναι ἡ δημιουργία παράνομου ἐπαναστατικοῦ μηχανισμοῦ, ὁ ὁποῖος θά δούλευε γιά τή διάδοση τῶν ἀκουτσούρευτων συνθημάτων τῆς ἐπανάστασης καί θά δημιουργοῦσε τά ἀναγκαῖα καθοδηγητικά στελέχη τῆς προλεταριακῆς ἐπαναστατικῆς πάλης.

7. Στή σημερινή ἱστορική περίοδο πολιτικός σκοπός καί σύνθημα τοῦ κινήματος εἶναι ὄχι ἡ ἀστική δημοκρατία, πού ἀποτελεῖ ἁπλῶς τήν πιό ἐκλεπτυσμένη μορφή τῆς κυριαρχίας τοῦ κεφαλαίου, ἡ ὁποία μέ κάθε θυσία πρέπει νά συντριβεῖ, ἀλλά ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἡ *προλεταριακή* δημοκρατία, ἡ ὁποία θά δόσει εὐρύτερη ἐλευθερία στίς ἐργαζόμενες μάζες, καταπνίγοντας ταυτόχρονα τή λυσσαλέα ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ἡ προλεταριακή αὐτή δημοκρατία δέν περιορίζεται *στήν ἀνακήρυξη* τῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλά μεταφέρει τό κέντρο βάρους στήν κατοχύρωση τῶν *ἐγγυήσεων γιά τήν ὑλοποίησή τους πρός ὄφελος τῶν ἐργαζόμενων τάξεων*. Παρέχει στή διάθεσή τους κτίρια γιά συγκεντρώσεις, χαρτί καί τυπογραφεῖα γιά ἐργατικές ἐφημερίδες κτλ., ἀπαλλοτριώνοντας τούς καπιταλιστές ἰδιοκτῆτες. Προσελκύει ὅλες τίς μαζικές ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν στήν οἰκοδόμηση τοῦ προλεταριακοῦ κρά-

τους. Μόνο ἡ τέτια δημοκρατία μπορεῖ νά εἶναι τό σύνθημα τῆς προλεταριακῆς ἐξέγερσης.

8. Αὐτή ἡ δημοκρατία τοῦ *προλεταριάτου* εἶναι ταυτόχρονα καί ἡ *δικτατορία* του, δηλ. ὄργανο ὠμῆς βίας ἐνάντια στούς ἐχθρούς τοῦ προλεταριάτου. Ἡ πείρα τῆς *ρωσικῆς* ἐπανάστασης, καθώς καί ἡ πείρα τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης τῆς *Φιλλανδίας*, ἔδειξε ὅτι ἡ ἀστική τάξη δέν σταματᾶ μπροστά σέ καμιά μέθοδο πάλης (σαμποτάζ, ἐξέγερση, ξένη βοήθεια, συνωμοσίες, τρομοκρατία, ἐκτελέσεις, μαζικούς τουφεκισμούς, τεχνική ὄξυνση τῆς πείνας κτλ. κτλ.).

Τό προλεταριάτο εἶναι ὑποχρεωμένο χάρη τοῦ γενικοῦ μέλλοντος τοῦ σοσιαλισμοῦ νά καταστείλει τίς ἐνέργειες αὐτές μέ τόν πιό ἀμείλικτο τρόπο. Ὁ ἀγώνας τῆς ἀστικῆς τάξης, πού γαντζώνεται στήν ἐξουσία, πού τά χάνει *ὅλα*, ἀναπόφευκτα θά εἶναι ἀγώνας ἀπεγνωσμένος μέχρι θανάτου, μέχρι τελευταίας πνοῆς. Γι' αὐτό ἡ κυριαρχία τοῦ προλεταριάτου εἶναι ταυτόχρονα καί κατάπνιξη τῆς ἀστικῆς τάξης, εἶναι ἡ *δικτατορία* τοῦ προλεταριάτου.

9. Φυσικά ὄργανα τῆς μαζικῆς ἐπαναστατικῆς πάλης, πού μετατρέπονται μετά τή νίκη τῆς ἐξέγερσης σέ ὄργανα *ἐξουσίας* εἶναι τά Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν βουλευτῶν, πού δέν ἐκλέγονται ἀπό ὑπαλλήλους τῶν κίτρινων συνδικάτων καί τῆς κίτρινης σοσιαλδημοκρατίας, ἀλλά ἀπό τίς ἴδιες τίς μάζες κατά φάμπρικες καί ἐργοστάσια. Γι' αὐτό σύνθημα σέ κάθε χώρα πρέπει νά ἀποτελεῖ ὄχι τό σύνθημα τοῦ λεγόμενου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καί τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἀλλά τό σύνθημα τῆς *Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ.*

10. Σήμερα ἔγινε όριστικά ὁλοφάνερο ἡ διάσπαση τῶν Σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων καθώς καί τοῦ μαρξισμοῦ, σάν ἐπίσημης ἰδεολογίας τοῦ κινήματος, σέ τρεῖς βασικές ὁμάδες: τή δεξιά (Σάιντεμαν, Τομά, Χέντερσον, τό μεγαλύτερο μέρος τῶν μενσεβίκων καί ὅλοι οἱ δεξιοί ἐσέροι) ἔγιναν ἀνοιχτοί καί ἄμεσοι δήμιοι τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης (Φιλλανδία, Οὐκρανία, κτλ. ἀπομέρους τῶν γερμανῶν, «ἐπέμβαση» ἀπομέρους τῶν συμμάχων). Τό κέντρο (Κάουτσκι, Λονγκέ,... (στό ντοκουμέντο παράλειψη. — *Ἡ Σύντ.)* στήν Ἀγγλία ἕνα μέρος ἤδη τους ἐκδηλώθηκαν σάν ὁλοκληρωμένοι ἀποστάτες (Κάουτσκι), ἕνα ἄλλο μέρος ἀπόδειξαν ὅτι αὐτοί ὄχι μόνο δέν εἶναι ἱκανοί νά ὁδηγήσουν τίς μάζες στήν ἐπανάσταση, ἀλλά ὅτι συνειδητά φρενάρουν κάθε κίνημα τῶν μαζῶν. Ὅσο περισσότερο θά ἀναπτύσσεται τό κίνημα, τόσο πιό ἐπιβλαβής θά γίνεται ὁ ρόλος αὐτοῦ τοῦ ρεύματος. Μόνο ἡ ἄκρα ἀριστερά μπορεῖ νά εἶναι ὁ ἡγέτης τοῦ προλεταριάτου. Γι' αὐτό εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη ἡ διεθνής ἐπαφή ἀνάμεσα σ' αὐτές τίς ὁμάδες στή βάση ἑνός πραγματικά διεθνιστικοῦ, καί πραγματικά ἐπαναστατικοῦ πολιτικοῦ προγράμματος δράσης» (Κεντρικό κομματικό ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΣΕ).

Οἱ θέσεις αὐτές, ὅπως φαίνεται, προετοιμάστηκαν σέ σχέση μέ τήν ἐπεξεργασία πολιτικοῦ προγράμματος δράσης τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιά τό ἐπικείμενο Ι συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. — *502.*

810 Ἡ κινητοποίηση τῶν πόρων τῆς χώρας ἀποτελοῦσαν ἕνα ἀπό τά κύρια καθήκοντα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας σέ σχέση μέ τό πρόγραμμα ἀνόρθωσης τῆς βιομηχανίας. Τό ζήτημα αὐτό συζητήθηκε στίς 18 τοῦ Φλεβάρη 1921 στή δέκατη συνεδρίαση τῆς Οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΣΛΕ μέ τήν προεδρεία τοῦ Β. Ι. Λένιν. Ἡ Ἐπιτροπή συγκρότησε είδική σύσκεψη (πρόεδρος — ὁ Β. Ι. Λένιν, μέλη — ὁ Ν. Ι. Μπουράλοφ ἀπό τό Λαϊκό Ἐπιτροπάτο Γεωργίας, οἱ Β. Π. Νογκίν, Α. Ι. Ρίκοφ ἀπό τό ΑΣΛΟ), ἡ ὁποία θά ἔπρεπε λεπτομερειακά νά ἐξετάσει τό ζήτημα τῆς συγκέντρωσης τῶν πρώτων ὑλῶν. Οἱ δημοσιευόμενες σημειώσεις, ὅπως φαίνεται,ἔγιναν ἀπό τόν Λένιν

κατά τήν ὥρα τῆς συνεδρίασης τῆς ἐπιτροπῆς γιά τίς πρῶτες ὕλες στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1921.

Μετέπειτα τό ζήτημα γιά τίς πρῶτες ὕλες συζητήθηκε στό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων τήν 1 τοῦ Μάρτη 1921, καθώς καί στή συνεδρίαση τῆς εἰδικῆς ἰσότιμης ἐπιτροπῆς τοῦ ΑΣΛΟ καί τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Ἐπισιτισμοῦ. Στίς 7 τοῦ Ἀπρίλη 1921 τό σχέδιο ἀπόφασης γιά τή συγκέντρωση τῶν πρώτων ὑλῶν ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Συμβούλιο τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. — *503.*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ *

Α

---

* Ἐπειδή τά ὀνόματα πού ἀναφέρονται στόν τόμο αὐτό εἶναι πολλά, γιά τά πρόσωπα πού ὑπάρχουν πληροφορίες στά εὑρετήρια τῶν προηγούμενων τόμων, ἐδῶ δίνονται κατά κανόνα, μόνο οἱ πληροφορίες πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἀντίστοιχη περίοδο. Γιά τά πρόσωπα πού ἀναφέρονται στόν τόμο αὐτό γιά πρώτη φορά, δίνονται πιό λεπτομερεῖς πληροφορίες. Γιά μερικά πρόσωπα δέν κατορθώθηκε νά βρεθοῦν πληροφορίες.

** Ἐδῶ καί παρακάτω στίς παρενθέσεις ἀναφέρονται οἱ τόμοι τῆς ἔκδοσης αὐτῆς, πού στά εὑρετήρια ὀνομάτων τους μπορεῖ νά βρεθοῦν πιό λεπτομερεῖς πληροφορίες γιά τό δοσμένο πρόσωπο.

Β

Γ

Ζ

Λ

Μ

1920-1925 ἐργαζόταν στό Κεντρικό Ἰνστιτοῦτο ἐργασίας. Στά ἑπόμενα χρόνια ἀσχολήθηκε μέ ἐπιστημονική καί ἐκπαιδευτική δουλιά. — *279.*

Μπίττι (Beatty), *Μπέσσι* (1886-1947) — ἀμερικανίδα συγγραφέας. Ἦρθε τό 1917 στή Ρωσία καί ἦταν αὐτόπτης μάρτυρας τῶν γεγονότων τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης. Τό 1918 καί 1921 συναντήθηκε μέ τόν Β. Ι. Λένιν. Τό βιβλίο της «Ἡ κόκκινη καρδιά τῆς Ρωσίας», εἶναι γραμμένο μέ συμπάθεια πρός τίς ἐπαναστατικές μάζες. Τό 1921 πῆρε μέρος στό διαφωτιστικό τρένο «Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση» πού στάλθηκε στούς λιμοκτονοῦντες τοῦ Μέσου Βόλγα. Τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς της ἐργαζόταν στίς ΕΠΑ ραδιοσχολιαστής. — *51, 74.*

Μπογκντάνοφ, Π. Α. (1882-1939) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1905. Ἀπό τό 1921 ὥς τό 1925 ἦταν πρόεδρος τοῦ ΑΣΛΟ καί μέλος τοῦ ΣΛΕ τῆς ΣΟΣΔΡ (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 44, σελ. 636-637). — *2-3, 4, 19-20, 44, 45, 55, 60, 71, 75, 79, 86-89, 96, 105, 135, 185, 314, 441-442.*

Μπογκολέποφ, Ντ. Π. (1885-1941) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1907. Τό 1918 ἦταν μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Λαϊκοῦ Ἐπιτροπάτου Οἰκονομικῶν, ἀναπληρωτής τοῦ Λαϊκοῦ ἐπιτρόπου Οἰκονομικῶν (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 50, σελ. 527-528). — *395.*

Μπομπρόβσκαγια (Ζέλιξον), Τσ. Σ. (1876-1960) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1898, ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτρια. Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ἔκανε ἀξιόλογη κομματική καί φιλολογική δουλιά στή Μόσχα καί στό Λένινγκραντ. Στά 1928-1940 ἐργάστηκε στήν Κομμουνιστική Διεθνή· ἀπό τό 1940 — στό Ἰνστιτοῦτο Μάρξ-Ἔνγκελς-Λένιν τῆς ΚΕ τοῦ ΠΚΚ (μπ) (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 46, σελ. 559-560). — *41-42.*

Μπονόμι (Bonomi), *Ἰβανόι* (1873-1951) — ἰταλός κρατικός παράγοντας· δεξιός σοσιαλιστής. Στά 1921-1922 ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς κυβέρνησης συνασπισμοῦ ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἀστικῶν κομμάτων καί τῶν σοσιαλρεφορμιστῶν (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 44, σελ. 637). — *134.*

Μπόντς - Μπρουγέβιτς, Β. Ντ. (1873-1955) — μέλος τοῦ Κόμματος ἀπό τό 1895. Τό 1904 διηύθυνε τή διεκπεραίωση τῆς ΚΕ, μετά ὀργάνωσε τήν ἔκδοση μπολσεβίκικης φιλολογίας (ἐκδοτικό «Β. Ντ. Μπόντς - Μπρουγέβιτς καί Ν. Λένιν»). Μετά τήν Ὀχτωβριανή ἐπανάσταση ὥς τό 1920 ἦταν διευθυντής Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Τά ἑπόμενα χρόνια ἦταν διευθυντής τοῦ σοβχόζ «Λεσνίγε Πολιάνι» στά περίχωρα τῆς Μόσχας καί δούλευε σέ ἐπιστημονική ἐργασία (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 8, σελ. 634). — *125, 126, 354.*

Μπόντς - Μπρουγέβιτς, Μ. Α. (1888-1940) — διάσημος ραδιομηχανικός. Ἀπό τό 1918 ἡγοῦνταν τοῦ ραδιοεργαστηρίου τοῦ Νίζνι Νόβγκοροντ (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 45, σελ. 639-640). — *38, 67, 255, 256, 264.*

Μπορντίγκα (Bordiga), *Ἀμαντέο* (γεν. τό 1889) — ἰταλός πολιτικός παράγοντας. Τό 1921 συμμετεῖχε στήν ἵδρυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Ἰταλίας, ὥς τό 1926 ἦταν στά καθοδηγητικά του ὄργανα· ἐφάρμοζε ἀριστερή σεχταριστική πολιτική, τασσόταν κατά τῆς τακτικῆς τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς γιά τή δημιουργία ἑνιαίου ἀντιφασιστικοῦ μετώπου (βλ. ἐπίσης τόν τόμο 44, σελ. 637). — *314.*

Ν

Ο

Ρ

Σ

Χ

B

J

K

L

M

O

T

U

X

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΘΕΜΑΤΩΝ *

Α

---

* Στίς ἐπικεφαλίδες ὑποδείχνονται: γιά τό βασικό τμῆμα καί τά Παραρτήματα — *οἱ ἀριθμοί* τῶν ντοκουμέντων, καί γιά τό τμῆμα τῶν ἔργων, πού ἔχουν συμπεριληφθεῖ συμπληρωματικά στήν ἔκδοση αὐτή (στίς ἐπικεφαλίδες δίνονται συντομευμένα: «Συμπλ. τμῆμα») — *οἱ σελίδες* τοῦ κειμένου.

Δ

Ε

Ζ

Η

Θ

Ι

Κ

Λ

Μ

Π

Τ

Υ

Φ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

* Μέ τόν ἀστερίσκο σημειώνονται τά ντοκουμέντα πού δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά.

ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ

(1903—1922)

1903 — Ὀχτώβρης 1917

Όχτώβρης 1917 — Ἰούλης 1918

Αὔγουστος τοῦ 1918 — Ὀχτώβρης τοῦ 1920

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Τυπώθηκε τό Νοέμβρη τοῦ 1985
σέ 5 000 ἀντίτυπα
τυπ. φύλλα 53½

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

ΛΕΝΙΝ

•

ΑΠΑΝΤΑ

54